Politzer Miksa

Pozsonyi uti bérház
repr –

Case d'Oggi 1935. 4.

rt.

Politzer M.

bérháza eml.

Architettura

1935. máj. záma

Politzer Miksa

Béhár a Pozsonyi.
uton, fenti tervezte
repr.

Tér és Forma

1935. 9-11. 36 l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **MÁJUS** 23. hét

31 Vasárnap		Szthár. vas. *Szthároms.*
1 Hétfő		Pamfil *Pamfil*
	JÚNIUS	
2 Kedd		Erazmus *Anna*
3 Szerda		Klotild *Klotild*
4 Csütörtök		Úrnapja *Kerény*
5 Péntek		Bonifác *Bonifác*
6 Szombat		Norbert *Norbert*

Politzer Mihály

építész.

Szül. Turje 1890.
Oklevelet nyert 1912.

Műegyetem 16. l.

T. 5963.

s foglalja el, a melyet csölöpökön
k védelmeznek, a háttérben pedig
. Felirata fölül:

9 : 11.2 cm.
te Königr. Ungarn, Frankfurt 1668.
.

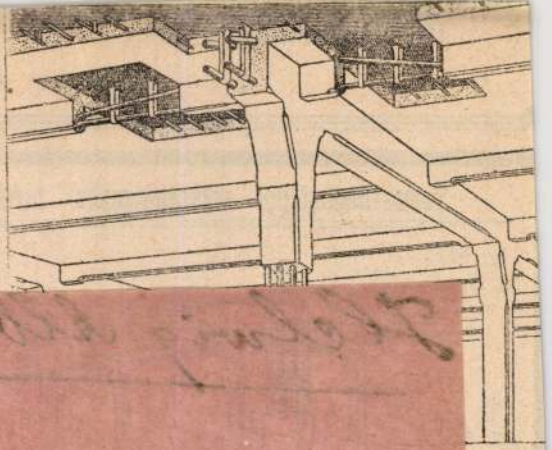

Politzer Miksa
építész

l.

MMÉEÉvk

1934. 236. l.

Dicsőszentmárton, 1909. február hó 9-én.

M. kir. államépitészeti hivata

Temes-Begavölgyi vizszabályozási társulat igazgatóságától.

Ig. 1431.
M. o. 219. 1909. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. Minister Ur 190 évi október hó 10-én kelt 98.533. számu leiratával jóváhagy az Ó-Bega-Beregszó csatorna jankahidi átvágása felett ujonna **épitendő vasgerendatartós betonhidnak 14.970 kor. 29 fi** költséggel, valamint 1908. évi október hó 10 én kelt 60.171. szán leiratával az Ó Bega-Beregszó csatorna jobbpartján a 9+320 km nél épitendő 0·48 m. átmérőjü **vascsőzsilipnek 2450 kor. 62 fi** költséggel való kiépitését.

A fent felsorolt munkák kivitelének biztositása céljából **1909. évi március hó 20-ik napjának délelőtti 10 óráján** alólirt igazgatóság hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánla versenytárgyalás hirdettetik.

Ajánlat a fenti munkákra külön-külön tehető vagy min kettőre együttesen.

A boritékra kiirandó, hogy az ajánlat melyik munkanem vonatkozik.

Kiköttetik azonban, hogy a vasgerendatartós betonhidra cs oly vállalkozók tehetnek ajánlatot, akik igazolni tudják, hogy il nemü hidak épitésében jártasak, illetve ily épitésekkel szak szerüen foglalkoznak és már tényleg ily hidakat épitettek.

Versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munka végrehajtására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitüzött nap délelő 10 óráig a nevezett igazgatósághoz annyival is inkább igyekezzen beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe vétetni ne fognak.

Az ajánlkozó köteles a vállalati költségösszeg **5%-án** megfelelő bánatpénzt vagy óvadékképes értékpapirt a társul pénztárát kezelő Temesi agrár takarékpénztárnál előlegesen leten és az arról nyert eredeti letéti nyugtát ajánlatához csatolni.

A szóbanforgó munkálatokra vonatkozó müszaki müvelet részletes feltételek a nevezett társulat igazgatóságánál a rend

674. HADVEZÉR MELLSZOBRA, szin
FECIT, 1624. A Sigmaringeni Hohenz
Terracotta. Deutsch, 1624.

675. DISZKORSÓ, ágaskodó nőalakkal, e
mit Frauenfigur. Ton mit Lüsterglar

676. ANYA KÉT GYERMEKKEL, fehér
Kinder, weisses Steingut. Zsolnay, F

677. ANONYMUS SZOBRA, eozinmázas
Anonymus, Ton mit Lüsterglanz. Na

678. TALPAS TÁLKA, majolika, tálján s
satz, Majolika, auf der Schüssel Sch

679. HÁROMFÜLES DISZEDÉNY, kemé
Steingut. Modern. Wien.

680. HOTEI, kőcserép, szürkés mázzal, á

681. ALBARELLO, majolika, orsós alak,
Albarello, Majolika mit stilisiertem E

682. KÉT VÁZA, fajánsz, tojásdad test
auf der eiförmigen Leibung Blumen

stilizált virágdisszel. Erdély. XIX. sz. e. — Drei Krüge, IX. Jh.

Erdély, XIX. sz. e. — Vier kleine Krüge, glasierter Ton.

gdisszel. Erdély, XVIII. sz. — Grosse Schüssel, glasierter

zéllel, rajta szinesen tájképek épületekkel és alakokkal. nüssel, Fayence, mit Wellenrand und Landschaft. Castelli,

üles. Kalotaszeg, XIX. sz. e. — Zwei Schüsseln, glasierter

. Magyar, XIX. sz. e. — Zwei Tellerchen, volkstümliche

zas cserép, amfora alak, kék disszel. Erdély, XIX. sz. e. lasierter Ton, amforaförmig. Siebenbürgen, A. XIX. Jh.

ak. Gmunden, XVIII. sz. — Krug, Fayence, darauf drei

Politzer Miksa

Gürten

I.

Tér és Forma

1936. 171. l.

MDK

Politzer Miksa építész

Magyar V: A Gellért rkp müv. kiképzésének pályatervei.
Építő Ipar Építő Müv. 1931.ápr.15.
61-62 l.

Politzer Lajos

építész

Szül. Veszprém 1865.
Végzett a münchenei műegyetemen.
Az oklevél honosításának éve 1893.

Névjegy-műegyetem 209. l.

Munkács.

Az előtérbeli várból, ho
repitettek és a hol a felhuzó
tövében pedig jobbra házak égn

MONGATZ

Rm., mér. a vk. 6

140-95

Politzer László

ötvös

1828-ban Szegeden dolgozik

Patalik D-né: Adatok a szegedi ötvösség történetéhez
Művészettörténeti Értesítő, 1957, 11 évf. 1 sz. 28 l.

Politzer Lázár

ötv.

Könnagyötvj. 2045. sz.

Politzer Lázár

ötvös szeged.
Kimagyötvj. 343 l.

2045

LP **Lazarus Politzer,** e. 1828. Mesterjegye bélyegtőjét a
városi múzeum 1910-ben szerezte meg a 2040., 2042. és
2043. számú bélyegzőkkel együtt utódjától, Politzer Lipóttól. —
Die Namenspunze u. die Punzen der Zeichen Nr. 2040, 2042 u.
2043 wurden durch das städt. Museum 1910 von seinem Nach-
kommen Leopold Politzer erworben.
Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

Politzer Lázár jud.

ötvös

1828 Szeged

Kapmagyarorszötvösök 43 l.

W. Kilian: Dess aller Durchlücht-
gen, König und Kayser Lig

...ydelt
~~...~~, négyszögletes alapon tojásdad medaillon-
...állán szakált hord. Kerek gallérja réteges, brokát
...nygyapjasrend jelvényét ~~...~~ viseli (M), köpenye lehajtott
... felhőkből kinyuló jobb kéz ~~...~~ babérgaly-
...kereten:
...π. FIL."
...CLARESCERE
...QVE"
...NI

... sit vitæ sors, Inclyte Princeps
...s omnibus aequa sapis
...is: quod prodest, deniq; perfers:
...is quodq; ferendo malum."
... tuloldalán: „CAROLVS, FERDINANDI deß ersten
...on" czimű életrajz olvasható.

... a háttérnek 15: 12.6 s a rézlapnak 17.4: 12.95 cm.

...898.

243/95 N° 18

LÁZÁR POLITZER, ötvös

A táblázatban nem szereplő mesterek adatai: -
Politzer Lázár és Gábriel az 1828-as összeirásban apjukkal Politzer Löbllel együtt szerepelnek a palánki ötvösök között. 38.old

T. KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mestereemeberek 19.old

A Móra Ferenc Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

POLITZER LIPÓT/LÖBL/, zsidó ötvös

FÜGGELÉK6.- Politzer Lipót/Löbl/zsidó ötvös 1805-től sokszor szerepelt a jegyzőkönyvekben. Ügyei nemesfémek és órák adásvétele kapcsán legtöbbször tisztázatlanok. 36.old

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I. Szeged, 1974

POLITZER LÖBL/LIPÓT/, ötvös

A Táblázatban szerepel:
Politzer Löbl/Lipót/ötvösmester,Származása ismeretlen.Palánkban lakott,egy háza volt.1805-től sikszor szerepelt az iratokban 1828-ig tudunk róla. 36.old.után

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974.

POLITZER LÖBL,LIPÓT, ötvös

A táblázatban nem szereplő mesterek adatai:
Politzer Lázár és Gábriel az 1828-as összeírások ban apjukkal ~~együtt~~ Politzer Löbl-lel együtt sze repelnek a palánki ötvösök között. 37.old

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

Politzer Löbl

Aranymives

Óbudán született a XVIII. sz.
1786 ben Szegeden lakik
1789-ben megnősült 1797-8-
s 1802-4-ben hitközségi
biro volt, amikor a zsinagoga
épitést sok nehezség között
kiviszt vitte. 1805-7 ben hitközségi
erkindt, 1812-14 ben templom-
atja. Testvere, Jakal
is aranymives volt s egyik.
fia Mór szülen.

irod

LKd 97-98-

Politzer Lipót

ötvös

1828-ban Szegeden dolgozik

Patalik D-né: Adatok a szegedi ötvösség történetéhez
Művészettörténeti Értesítő, 1957, VI. évf. 1 sz. 281.

Politzer Lipót özv.

1828 Szeged

Kapmagyarorszötvösök 43 l.

a szenvedő is reménykedve tekint. A háttér hegyes vidék várossal és felhős égbolttal.

Vászon, méretei 239 : 160 cm. — Mündler: XI. 64. — Át. Képt. 355. — Új lelt. sz. a Nemz. Múz.-ban 224. — 1905. átv. jegyz. 15.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1865, 1866, 1867, 1869: XI. 64. *Rafael után:* Krisztus megdicsőülése.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XI. 64. *Rafael után:* Krisztus megdicsőülése. — 1873: XI. 64. *Nach Rafael:* Die Verklärung.

c) A Nemz. Múzeumban. 1876: I. 3. — 1878: I. 10. — 1880: I. 10. — 1881: I. 10. — 1883: I. 7. — 1884: I. 7. — 1885: I. 7. — 1886: I. 7. — 1887: VIII. 318. — 1888: VIII. 318. — 1889: I. 7. — 1890: I. 7. — 1891: Bej. 13. — 1892: Bej. 13. — 1893: Bej. 15. — 1894: Bej. 15. — 1895: Bej. 15. — 1896: Bej. 15. — 1897: Bej. 15. — 1898: Bej. 15. — 1900: Bej. 15. — 1901: Bej. 15. — 1903: Bej. 15. — 1904: Bej. 15. — 1905: Bej. 15.

Polnýj Terenc

1871 - 1884.

Část

Belyszőri rajfisk

25. l.

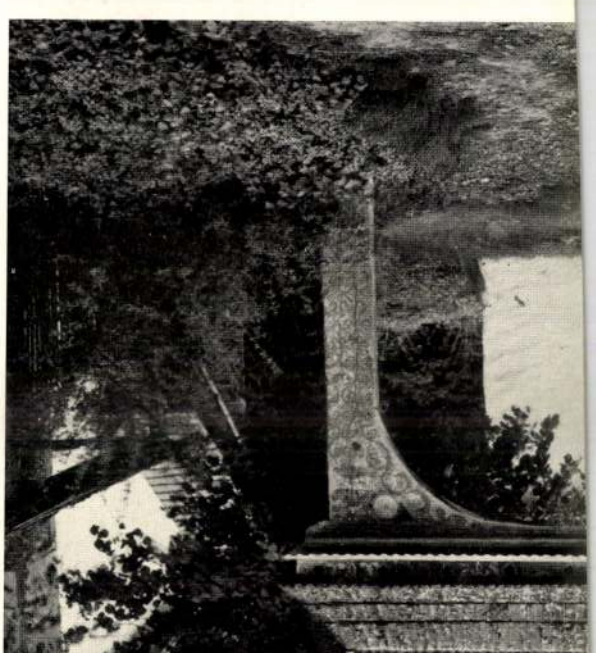

Polinszky Tibor, építész, adaptációs tervező.

Mozgásséríltek lakótelepe. Bp. II, Pincsesor utca. Építész: Dévényi Tamás (Közti-Ipartervi), Hegedűs Péter (Közti-Matisz).

Elektromos tervező: Nyerges Tiborné.

Adaptációs tervező: Polinszky Tibor.

Magyar Építőművészet, 1987. 1., 16-old.

Politzer Edit

festō

l.

Stein Lajosné

vul. Politzer Edit

MKSz 1947

ИЖЕВСК 1964

M.D.K.

Politzer és Böhm, aranyműves

egyes adatok szerint bécsi
- de valószínűleg Pesten is
létezi-műhellyel, a XIX. sz.
második felében. Szerző az Ame-
rikából megvételre felajánlott és
XVII. sz.-ra datált Zrínyi bureaugy-
nyal kapcsolatban említi nevüket
(és hozzá az 1867-ben általuk készített Ferenc
József dia-bureaugyt).

Mihalik Sándor: Magyar ötvösművek Amerikában
Művészettörténeti Értesítő, 1965. XIV. évf. 4. sz.
252-255. old.

Politzer Ferenc

ötvös

1828 Pest, Belváros

Kapmagyarországi ötvösök 431.

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: XIV. 51. *Tizian:* Venus und Adonis. — 1844: IX. 13. *Tizian Vecelli:* Venus und Adonis. — 1865, 1866, 1867, 1869: ~~XXII~~ 20. *Tiziano Vecelli:* Venus és Adonis. (Vázlat.)

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIII. 20. *Tiziano Vecelli:* Venus és Adonis. (Vázlat.) — 1873: XIII. 20. *Nach Tizian Vecelli:* Venus und Adonis. (Skizze.) — 1876, 1878, 1879: IX. 281. *Tizian Vecelli után:* Venus és Adonis. (Vázlat.)

c) A Délmagyarországi Múzeumban. 1889: I. 69 (76). *Tizian:* Venus és Adonis. — 1896: A. I. 11. *Tizian:* Venus és Adonis. — 1905: A. I. 11. *Tizian:* Venus és Adonis.

~~II~~ XIII.

POLITZER GÁBRIEL, ötvös

A táblázatban nem szereplő mesterek adatai:
Politzer Lázár és Gábriel az 1828-as összeírások ban apjukkal Politzer Löbl-lel együtt szepelmek a palánki ötvösök között. 37.old

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremeberek 19.old

A Móra Ferenc Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

Politzer Gábor

ötvös

1828-ban Sopronban dolgozik

Patalik D.-né: Adatok a soproni ötvösség történetéhez
Művészettörténeti Értesítő, 1957, II. évf. 1sz. 28 l.

Politzer Gábor
ötvös Lajed
Komagyszy: 343.1

Az el[illegible]s módja

2044 | Nr. 2039
Gabriel Politzer, e. 1828.
Kávéskanál. — Kaffeelöffel. — Ca 1830.
Szalay Győzőné, Bp.

A beadvány tartalma

Politzer Gábor

stv

Könnagyszeg: 2044.sz.

Politzer gábor ír.

1828 Szeged

Kapmagyarországtörök 43 l.

Tremmel János Keresztély:

Mellig, ~~[illegible]~~ kissé
és szakálla leberetvált. Áll
körtöse kilátszik, a mely
ból jobbra: „Olmütz 850

Czeruza s szénraj

Ltsza 8

Politzer Jakab

aranymüves

lásd

Politzer Löbl

Politzer Josefa

Pesten

302 sz. Pamlag vánkos 93 old

III. Tárgyjegyzék az 1846.évi Iparmükiállitáshoz Pesten.

Molnár László: Reformkori himzések és kézimunkák az Iparmüvészeti Múzeumban. 83.o.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferne Meletázsiai Müvészeti Múz. Evkönyve. VIII. 1965. Múzeumi Ismertterjesztő Kőzp. Bpest. 1966

1936 JÚLIUS 2 CSÜTÖRTÖK

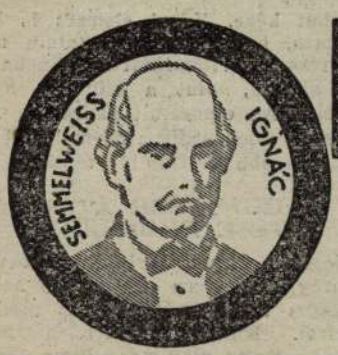

ORVOSI NAPLÓ

A PESTI NAPLÓ MELLÉKLETE

Túlérzékenység táplálékokkal szemben

Táplálék-allergia

Közismert dolog, hogy bizonyos, különben ízletes tápanyagok, egyes embereknél igen kellemetlen tüneteket hozhatnak létre. Ily szerencsétlenül kiváltságos ember például homár, gomba vagy málna elfogyasztása után csalánkiütést kap, vagy hányás, hasmenés kínjait szenvedi el. Normálistól eltérő reakciót az orvostudomány általában *allergiának* nevez. Ennek egyik formája a vázolt *táplálék-allergia*, melyről most *A. M. Kennedy* angol professzor írt kimerítő tanulmányt. Az allergiának még két fő típusa ismert. Az egyiknél *belégzés* útján jut a szervezetbe bizonyos rendellenes reakciót kiváltó anyag. Így okozhat arra hajlamos egyéneken virágpor szénalázat, párnatoll vagy házi porszem asztmás rohamot. A másik allergia-típusnál az illető anyag — például virág — egyszerű *érintése* okoz a bőrön elváltozást, például ekcémát vagy csalánkiütést.

Lényeges különbség tulajdonképpen nincs ezen allergiák között. Alapjában véve a jelenségek mind úgynevezett allergiás állapotnak megnyilvánulásai. A test szöveteinek allergiás reakcióját általában vagy *a kis ereknek* zavara (fokozott áteresztőképesség, például csalánkiütésnél) vagy az úgynevezett *sima izmoknak* — tehát akaratunktól független izmoknak, például a bél vagy hörgők izmainak — *görcse* jellemzi. Néha együtt szerepel e két kóros folyamat.

Ha a jelentőséget kiváltó anyag — az *allergen* — belégzés vagy érintés útján hat, megfelelő helyi tünetet okoz, míg a táplálék-allergiánál, amikor az allergen felszívódik a bélből, úgyszólván a testnek valamennyi részén léphetnek fel kellemetlen tünetek. Ezért sokszor nehéz a baj okát felismerni, mert a beteg legtöbbször és sokszor az orvos sem sejti, hogy táplálék-túlérzékenységről van szó. Allergiát okozó tápanyag nemcsak fehérjetermészetű lehet, mint ezt régebben hitték. Nitrogénmentes tápanyag is lehet allergen. Fontos azt is hangsúlyozni, hogy közönséges, mindennapi táplálékaink, pl. burgonya, kenyér is okozhatnak allergiát.

*

Mik a táplálék-allergiának *tünetei?* Fentiek alapján érthető, hogy sokfélék és erősségük tekintetében is igen változatosak lehetnek. A hörgők görcsén alapuló *asztma*, vagyis rohamokban fellépő nehéz légzés és köhögés, lehet táplálék-túlérzékenység következménye is, különösen fiatal gyerekeknél. Felnőttek allergiás asztmájánál ez már ritkább, náluk kiváltó tényezőként inkább belégzési ártalmak szerepelnek. Sokféle táplálék szerepelhet mint asztmaokozó. Néha gyógyszer is (például aszpirin) kivált nehéz légzési rohamot.

A *gyomor* és *belek* részéről sokféle tünet lehet allergiás reakció. Ezek a legkülönbözőbb betegségeket utánozhatják. Fontos tehát, hogy hányás, hasmenés, böfögés, hasi fájdalmak esetén az orvos erre a lehetőségre is gondoljon. A tüneteket ilyenkor allergiás sima-izom-összehúzódások, tehát a gyomor és belek rendellenes mozgásai hozzák létre.

A *bőrön* csalánkiütés, ekcéma, viszketés, néha vizenyős duzzanat léphet fel rohamokban, táplálék-túlérzékenység következtében.

Az *idegrendszer* területén is észlelhetők sokszor allergiás tünetek, melyek a működési zavar székhelye szerint változatos kórképek formájában jelentkeznek. Talán a migrén leggyakoribb köztük, de másféle fejfájás vagy arcidegzsába rohamokban való visszatérése sem ritka. Szédülési rohamokat is észleltek már mint táplálék-túlérzékenység következményeit.

*

Öröklésnek igen sokszor szerepe van allergiás betegségek létrejötténél. Azonban nem öröklődik valamely határozott anyag iránti érzékenység, hasonlóképp az allergia megnyilvánulása sem. Az allergiás *alkat*, vagyis allergiás betegségre való *hajlam* száll át az ivadékokra. Lehetséges tehát, hogy asztmás szülőnek gyermeke csalánkiütésben szenved, s emellett még a kiváltó táplálék is más a szülőnél, más a gyermeknél. Érdekes, hogy egy egyén élete folyamán is változhatik az allergia megnyilvánulása: például kisgyerekkorban ekcéma, fiatalkorban asztma, későbbi élet folyamán gyomor- és bélzavarok bántják a táplálék-túlérzékenységben szenvedő egyént.

*

A táplálék-allergia *felismerésében* alig segítik az orvost laboratóriumi eljárások. Egy időben a vér fehér vérsejtjeinek számában észlelt változásokat figyelték, különböző tápanyagok elfogyasztása után. Táplálékokból készült kivonatoknak bőrbe oltása sem megbízható módszer, mert nemcsak az allergen hoz létre bőrduzzanatot és pirosságot. A röntgen sem használható itt. Marad, mint leghasználhatóbb módszer: a beteg pontos kikérdezése. Az orvosnak valóságos detektívnek kell lennie ilyenkor, ha ki akarja nyomozni a bűnös tápanyagot, vagy ezeknek kombinációját. Néha ugyanis csak több tápanyag *együtt* hozza létre a tüneteket, míg külön-külön ártalmatlanok az egyénre nézve. Ügyesség, gondosság és türelem segít-

ségével sokszor nyomra jut az orvos. Néha segítségére lehet a beteg, ha pontos naplót vezet elfogyasztott ételeiről, italairól, s az észlelt tünetekről. Jó orvos persze nem lesz sohasem egyoldalú s betegét minden szempontból átvizsgálja, hogy más kóros folyamatot ne nézzen el.

*

A diagnózis helyességét biztonsággal csak *a gyógykezelés* igazolhatja: a vádolt táplálék kiiktatása után meg kell szűnni a tüneteknek. A kikapcsolásnak szigorúnak kell lennie, mert ilyen tápanyagnak már igen kis mennyisége kiválthat kóros reakciót. Néha hosszabb idő után a beteg lassan újra megkísérelheti a megfelelő tápanyag fogyasztását. Ilyenkor eleinte csak kis mennyiséget ehetik belőle s fokozatosan emelheti az adagot. Kevésbé fontos tápanyagot persze végleg mellőzni lehet az étrendből.

Van egy gyógyszer, amely időlegesen enyhíti a legtöbb allergiás tünetet: az adrenalin. Ennek befecskendezése például megszüntetheti az asztmás rohamot s enyhítheti a csalánkiütés okozta kínokat.

A helyes étrendet sokszor csak kísérletezéssel lehet pontosan megállapítani. Ebből a szempontból fontos tudni, hogy leggyakrabban a tojás, tej, búzaliszt és burgonya okoz táplálék-allergiát. *A. M. Kennedy* ezért először ezen ételektől mentes étrendet ad betegeinek. Rendszerint elmúlnak ilyenkor a tünetek, két héten belül. Ezután bővíti a diétát: három-négynaponként egy-egy új ételt ad hozzá s lesi az allergiás tünet megjelenését. Az említett táplálékokon kívül számtalan ételnemű okozhat allergiát, például elég gyakran csokoládé, hal, paradicsom, narancs, málna. Már ritkábban okoz zavart osztriga, rák, saláta, rizs, mazsola, mandula, szőlő és így tovább. Teljes felsorolás csaknem lehetetlen. Éppen ezért nem is könnyű feladat a valóban káros táplálékot megtalálni. Néha meglepő módon egy pohár ártatlannak látszó sörről derül ki, hogy egyedüli okozója a beteg panaszainak.

Dr. G. L.

Az orvosi tudományok műhelyéből

TELEFON NAGYOTHALLÓK SZÁMÁRA

Nagyothallók rendesen meg vannak fosztva a távbeszélőkészülék által nyujtott előnyöktől és így társadalmi és üzleti szempontból több tekintetben hátrányban vannak. Örömteljes számukra ezért az angol posta legújabb készüléke, melyet bármely telefonállomáshoz fel lehet szerelni, s melyen forgatható gomb segítségével tetszés szerint lehet a hallott hang erősségét szabályozni. Állítólag egészen nagyfokú süketség esetében is használható az új telefonkészülék, éspedig helyi és helyközi beszélgetéseknél egyaránt. Máris sok hálaadó levél érkezik az angol postához nagyothalló emberek részéről, akik most már hallhatják ismerőseik hangját telefónon át, — tehát oly örömben van részük, melytől eddig esetleg éveken át voltak megfosztva.

MESTERSÉGES SEBÉSZI VARRÓFONAL

Régi vágya a sebészeknek, hogy ideális varrófonalat kapjanak kezükbe, vagyis olyan anyagot, mely steril volta és felszívódóképessége mellett egyaránt nyulékony, hajlékony és nem szakad el erős húzásra sem. Valamennyi tulajdonságot együtt eddig még nem tudták az iparosok *egy* varrófonálban egyesíteni. Német klinikusok most új, mesterséges, vegyi úton előállított anyagról számolnak be. Neve: Synthofil. Vegyi összetétele: vinilalkohol többszöröse (polimerje). Az anyagot épúgy lehet szőni, mint a műselyem-fonalat, de előnye ezenkívül, hogy steril, erős és rugalmas. A fonalak teljesen egyneműek és úgyszólván mindenféle vastagságban előállíthatók. A szervezetben körülöttük nem képződik gyulladásos reakció. Állítólag két alakban is előállítható: felszívódó és fel nem szívódó formában. A felszívódó típus csaknem teljesen elbomlik a szervezetben s csak kis része ürül ki változatlanul a veséken át.

C-VITAMIN ÉS KLOROFILL

Néhány év előtt hangsúlyozták már angol szerzők, hogy párhuzam van a növények zöld festékanyaga (klorofill) és a C-vitamin eloszlása közt. Újabban francia orvosok végeztek errevonatkozó vizsgálatokat tengerimalacokon. Az állatoknak C-vitaminmentes, tehát skorbutot előidéző ételeket adtak s azután egyrészüknek zöld, másrészüknek színtelen növényi anyagokat, például gyökereket adtak enni (répa, hagyma, saláta stb. alkatrészeit). A kísérletek kapcsán kiderült, hogy azon állatok, melyek kaptak klorofillt, egészségesek maradtak, míg klorofillmentesen táplált állatok testsúlya csökkent, ízületeikben vérzések támadtak, fogaik kiestek és a vörösvérsejtek megfogytak a vérben, szóval kifejlődött az állati skorbut képe. Vegyi elemzés is bizonyította, hogy klorofilltartalmú növényi részek C-vitamintartalma néha tízszer akkora, mint a színtelen alkatrészeké. Az elpusztult skorbutos állatok szerveiben pedig a normálisnál sokkal kevesebb C-vitamint találtak.

HULLAVÉR ÁTÖMLESZTÉSE EMBERBE

Moszkva egyik kórházának orvosa nemrég részletesen számolt be az ott szokásos hullavér-átömlesztés eredményeiről. Különösen hirtelen halált haltak vére alkalmas ilyen célra, mert ilyenkor a vér azonnal megalvad ugyan, de csakhamar újra folyóssá válik s azután már egyáltalában nem alvad meg. Mintegy három liter vért lehet ilyen hullából nyerni. Vizsgálatoknál mindig teljesen sterilnek találták a vért. Hideg helyen a vér sokáig eltartható. Természetesen ilyen vérnél is meg kell állapítani, hogy mely vércsoportba tartozik. Az új módszer alkalmazása csak olyan intézetben lehetséges, ahova elég sok szerencsétlenség-áldozat kerül. Többféle előnye van a hullavér-átömlesztésnek, élő emberből nyert vér adásával szemben. Először is fölösleges alvadásgátló anyagot a vérhez keverni. A vér azonnal rendelkezésre áll. Ugyanazon vérrel az átömlesztés többször egymásután is megismételhető. Gazdasági szempontból is előnyösebb ez az eljárás. Érzelmi szempontok tekintetbevétele azonban valószínűvé teszi, hogy kevés ország fogja pártolni hullavérnek élőkbe való átömlesztését.

CSONTBETEGSÉG ÉS PETEFÉSZEKMŰKÖDÉS

Két francia orvos, Baumgartner és Berthoud, érdekes megfigyelésről számolnak be. 33 éves nőbetegük, akinek nyolc évvel azelőtt eltávolították petefészkeit, fájdalmas térdízületi duzzanattal jelentkezett. A Röntgen-kép ekkor a sípcsont és szárkapocs felső végének nagyfokú csontfelritkulását mutatta. Ez nem is maradt következmények nélkül. Fél évvel később a beteg egyszerű elesésnél eltörte említett csontjait. A végtagot gipszbe tették az orvosok, de ezenkívül petefészek-kivonatot is adtak betegüknek befecskendezések útján. Valószínű volt ugyanis, hogy a betegnél — aki különben hőhullámokról is panaszkodott — ilyen érbeidegzési zavarok voltak a csontokban is és az említett helyen nyilván vérbőség vezetett csontritkuláshoz. A kezelésnek meglepő eredménye volt: három hónap eltelte után a csontok összeforrtak és a Röntgen-kép már teljesen normális csontszerkezetet mutatott. Az úgynevezett Cushing-féle betegségnél, melynél többek közt a nemi mirigyek csökkent működése is kimutatható, szintén látni sokszor csontfelritkulásokat és spontán töréseket. Tekintve, hogy a vér kalciumtartalma ilyenkor normális, valószínű, hogy nem a mellékpajzsmirigy működési zavara, hanem a petefészek hiányos működése okozza e tüneteket, érbeidegzési zavarok közvetítésével.

a külső tényezőknek irányító befolyásuk, ma már berögződött, öröklődő ritmikáról van szó.

A növényekéhez hasonló szabályos változások az állati és emberi szervezetben is nagyon gyakori jelenségek. A 19. század felfedezésekben gazdag tudományos irodalma már a húgysavkiválasztás vörös- és fehérvérsejtszám, továbbá a testhőmérséklet napi ingadozásairól pontos adatokat tartalmaz és mondhatjuk, hogy alig létezik az emberi pszichológiának olyan laboratóriumi eszközökkel mérhető mértéke, melyen e szabályos hullámzás ne volna észlelhető.

Érdekes, hogy ezen periódusok véletlenül sem keresztezik egymást, hanem párhuzamosan haladnak. Hullámzásukban két kritikus időpont van: az egyik 16 és 18 óra között, a másik 2 és 4 óra között. Váltakozásuk teljesen független minden külső tényezőtől, így az életmódtól is. Régebbi szerzők azon megállapítása, hogy ez a ritmika az életmód függvénye, teljesen tévesnek bizonyult. Éjszakai munkásokon és éjjeli őrökön végzett kísérletek kétségtelenül mutatják, hogy nem az életmód dirigálja a ritmust, hanem az ember alkalmazkodik a ritmikai törvényekhez.

Az ébrenlét és alvás váltakozása látszólag akaratlagosan befolyásolható és feleserélhető. Kleitmann és Szymansky vizsgálatai azonban egyöntetűen

gálta, akik munkájukat 4 órakor kezdik és jóllehet talált némi eltolódást az átlagtól, nagyszámú vizsgálatai mégis azt mutatták, hogy temperatúraritmusa változatlan az éjjeli foglalkozást üzőkön is.

Az anyagcsere (oxigénfogyasztásból meghatározva) legnagyobb 17 órakor, legkisebb 4 órakor.

A vörösvértestek és fehérvérsejtek számának napi hullámvonala csúcspontját 16—20 óra között, mélypontját 4, illetőleg 8 és 12 óra között éri el.

Schweig szerint az éjszakai vizelet-mennyiség, függetlenül az éjjeli folyadékbeviteltől, úgy viszonylik a nappalihoz, mint 2:3. Ennek megfelelően a vesék útján kiürített szilárd anyagok legnagyobb mennyiségben a délelőtti órákban találhatók a vizeletben. A foszfátkiválasztás és vizeletvegyhatás napi ingadozása részben az alvás függvénye, a fentebb említett ion-eltolódások miatt.

Forsgren kimutatta, hogy a májban a glycogénfelhalmozás legnagyobb 24 és 4 óra között. Az epeelválasztás legbőségesebb 12 és 2 óra tájban. Sőt a vizelet urobilinogentartalma is követi a napi ingadozás ritmikáját. A máj glycogéntartalmának napi változásából fontos praktikus következtetéseket vonhatunk le a cukorbetegek kezeléséhez. Ugyanis a vércukor legalacsonyabb értékét akkor éri el, mikor a máj a legtöbb glycogént tartalmazza. Tehát reggel, este viszont nagyobb a szénhidráttoleranciа.

Nagyon valószínű, hogy kellő meto-

szult statisztikája mutatja, hogy a legtöbb elhalálozás 0 és 6 óra között, a legkevesebb 10 és 18 óra között történik.

De nemcsak az egészséges szervezet életjelenségei játszódnak le ütemesen, hanem a betegségek is.

A legtöbb szívbeteg éjjel kapja nehézlégzéses rohamát. Az epeköves beteg is leggyakrabban éjjel kénytelen orvosát hívni, éppen úgy, mint a vesekólikás.

És ha ezekután azt kérdezzük, hogy mi lehet az, ami ennek a törvényszerűségnek az okozója, akkor — legalább egyelőre — a legnehezebb kérdések egyikével találjuk szemben magunkat.

Az kétségtelen, hogy vannak rohamokban fellépő kóros állapotok, melyek összefüggnek az időjárással; mint ezt a tetaniás görcsökről vagy a terhességi eklampsziáról tudjuk. De közelebbről mégsem ismerjük azt a tényezőt, amely az emberi szervezet 24 órás periódusait előidézi. A föld forgása, hőmérő- és barométeringadozások egyenként vizsgálva hatástalanoknak bizonyultak. Leghelyesebben akkor járunk el, ha az embert is szervezetének minden bonyolult folyamatával együtt a világmindenség egyik parányi tagjának fogjuk fel, amely a kozmosz örök ritmusába belekapcsolódva kö-

Ritmikus folyamatok az emberi szervezetben

Hasonló állapotoknak egyenlő időközökben való visszatérése — a ritmus — az állat- és növényvilág életének lüktetését irányítja. Az élő természet ezen ritmikus változásai jórészt a napéj váltakozással függnek össze. Legelőször a növények periódikus mozgásai vonták magukra a természetkutatók figyelmét, mert a virágok szirmainak és leveleinek a nap állásához való igazodása, becsukódása vagy kinyilása leginkább feltűnt az egyszerű kutatóknak. Ezen jelenségek adták Linnének ötletet pompás virágórájának megszerkesztéséhez is.

A későbbi búvárok nem elégedve meg e jelenségek észlelésével, azok okait kezdték keresni; azonban pontos magyarázatot a mai napig sem találtak eredetükre. Pfeffer és Stoppel kozmikus tényezők és a légköri elektromosság napszakonként való ingadozásaiban vélték az okot megtalálni. Mások, így Bünning és Kleinhoonte azt tartják, hogy ha eredetileg volt is azt mutatták, hogy 115 órás ébrentartás alatt éjszaka sokkal nehezebb volt megakadályozni az elalvást, mint nappal. Éjjeli örök, akik hivatásuknál fogva megszokták a virrasztást, — jóllehet nappal aludtak — 24 és 2 óra között legnehezebben tudtak ébren maradni és nappali alvásuk a legkedvezőbb körülmények között sem volt olyan zavartalan és mély, mintha éjszaka lett volna. Sok ember egyáltalán nem alkalmazható állandó éjjeli szolgálatra. Végül pedig az életmód ezen erőltetett átrendezése súlyos zavarokat idézett elő.

Az alvás ritmusával párhuzamosan egész sor úgynevezett »kapcsolt ritmus« észlelhető a szervezetben. Ezek jórészt úgy magyarázhatók, hogy alvás alatt a légzőközpont széndioxid iránt való érzékenysége csökkent; ezért a vér ionmiliője a savanyú vegyhatás felé tolódik el.

Az érverés és légzésszám, továbbá a vérnyomás legalacsonyabb értékeit éjjel találjuk.

A testhőmérséklet ingadozása (normálisan 1 fok) maximumát 17 és 20 óra között, minimumát 2 és 6 óra között éri el. Jäger a hőmérséklet legkisebb értékének időpontját pékeken vizsdika birtokában minden szervünk működésében feltalálnók a ritmust.

A belső elválasztású mirigyek működése is változik a napszakok, sőt az évszakok szerint is. Euler és Holmquist a mellékvesében éjjel 2 és 4 óra között talált legtöbb adrenalint, ugyanekkor a vérben legkevesebb a mellékvesehormon. A sündisznó vérének adrenalintartalma a téli álom alatt igen alacsony és annak befecskendezésével az állat azonnal felébreszthető.

A hypophysis hátulsó lebenyének hormontartalma sötétben nagyobb, mint világosban; a melanophor hormon pedig az adrenalinszint tetőpontján éri el legkisebb értékét, amiből a két hormon antagonista hatására lehet következtetni.

J. Bauer a vegetatív idegrendszer tónusában is kimutatta a napi ingadozásokat. Éjjel a vagus, nappal a sympathicus van túlsúlyban. Az autonóm idegrendszer, mint a belső szekréció központi irányító szerve ezek szerint a szervezet összes ritmikus folyamatára is kihat.

Nagyobb szellemi megerőltetést igénylő feladatot könnyebben oldunk meg reggel, mint este.

Látjuk tehát, hogy ritmus van az élet minden megnyilvánulásában: a születéstől kezdve, de ritmus van az elhalálozásban is. A szülési fájások legerősebbek 0 és 1 óra között. Schneider 1859-ben 114.000 halálesetből ké-

Poll Hugó
festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Tengerparti képe.

Magyar Hirlap
1930.XII.21.

Poll Hugó

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása a Műcsarnokban - képével szerepel.

Igen finom francia halásza

Magyarság
1930.XII.21.

Poll Hugó
Festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása- a Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1:30.XII.20.

MDK

Poll Hugó

Salgótarjáni bányavidék, paszt.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 50-134.l.

MDK

Poll Hugó

Holdvilág, paszt.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-134.1.

Poll Hugó

Műve szerepel az Áiverési Csarnok Kraus Simon aukcióján.

P. H. 929. X. 27.

Poll Hugo

Művével szerepel a Mű-
csarnok Téli Tárlatán.

P. H. 929. XII. 24.

Políver Mengheit

arcyoró

lásd

Ráth II. 247 l

Angelus Politianus

Könyvmásoló és neu-
festő a Korvina
szolgálatában

Irod.

Csokor XVI. l.

_____ *műhely.*

yfőnökség!

v _____ hó____n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

am.

évi _____ hó _____

_____

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Politzer

erüstumas

lásd

Numizmat. közl

1912. 9 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Politzer

Lykanemzromantika
110.C.

romai

Urna, (VII. 195, 196

Politzer család

Otvos ok

1786 tól kegeden

vród

LKd 45. l

lásd a Politzereket

mas cédulán

Eszenkeit felsorolva

Poll

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Mücsarnokban - képével szerepel.

8 órai Ujság
1930.XII.21.

Poll Hugó

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel. Pasztellek.

Budapesti Hirlap
1930.VII.21.

A Mai Manó Fotógaléria
(1065 Budapest, Nagymező u. 20. félemelet)
tisztelettel meghívja Önt a

„Valentine day"

című kiállítására.

Kiállító művészek:
Balla András, Baricz Kati, Bánkuti András, Bruno Bourel, Fekete Gábor, Fuszenecker Ferenc, Gráf Ildikó, Horváth Péter, Inkey Tibor, Pohárnok Gergely, Stephen Spinder, Szilágyi Lenke, Yves Leresche

Megnyitó:
1996. február 14-én
Bálint napján
szerda délután 16 órakor

Budapest központjában áll az a hatszintes műteremépület, amelyet Mai Manó csász. és kir. udvari fényképész építtetett 1894-ben, s ahol korának nagypolgárai készíttettek magukról felvételeket. A máig szinte változatlan állapotban fennmaradt épületben működik az a galéria, amely fotóműtárgyakat árusít és állít ki. Ezen kívül fotós antikváriumként és könyvesboltként üzemel. Egyben információs központ, ahol a látogatók fotókiállításokról, szervezetekről, alkotócsoportok tevékenységéről tájékozódhatnak.
Nyitva: hétfőtől péntekig 14–18 óráig.

POHÁRNOK GERGELY

POLICSÁNYI ISTVÁN

1996. XII. 14.

Drága Európa

Nemrég vállig érő, rogyadozó viskócskák álltak a kispesti Bermuda-háromszögnek is nevezett telken, meg a Mátyás király utca, és egy bűzös kis csehó, a „kockás ház". Az Üllői út torkolatában most hatalmas bevásárlóközpont épül, amely tetszetős külseje mellett a „távoli kontinens" nevéből kialakított, ötletes mozaikszóval már kilométernyi távolságból hirdeti önmagát. Ki is böngészték a minap, reggeltájt a zsúfolt 99-es utasai: lám, itt van Európa, már Pest kapujában áll. A busz hátsó ablakán kikukucskáló, középkorú férfi közvetítette is feleségének: nézd csak, mit építenek ide, euro-para-akármit, na elkanyarodott a busz, nem tudom elolvasni. Hallod-e asszony, valami Európa. No, akkor ide se' megyünk be – tette hozzá gyorsan – nekünk az túl drága lesz.

(udvardy)

Felavatták Szabó Lőrinc mellszobrát tegnap a költőről elnevezett budapesti iskolában. A II. kerületi Pasaréti úti intézmény ez év márciusában vette fel a költő nevét, aki egykor e környéken lakott. A mellszobrot Policsányi István készítette. Képünkön „Lóci", Szabó Lőrinc fia az alkotóval, Magyar Bálint társaságában

FOTÓ:MTI/T. ASZTALOS ZOLTÁN

visszavágóra

őrök

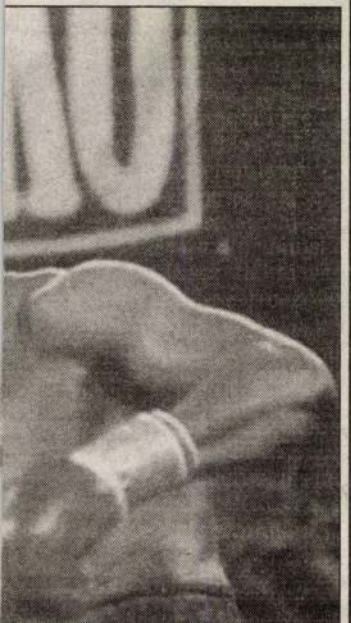

Eladó a magyar vívás

Karácsony előtti országos bajnokság a Ricoh Kupáért

Legjobb vívóink a karácsony előtt nagytakarítás és bevásárlás helyett idén is a bajnoki érmekért vetélkednek a Nemzeti Sportcsarnokban. A december 18-22. között megrendezésre kerülő viadalon a legeredményesebb szakosztály nyeri el a Ricoh Kupát.

Kertai Gyula, a Magyar Vívó Szövetség új elnöke nem titkolta a tegnapi sajtótájékozatón, a jövő évi költségvetés készítése közben váratlanul érte őket, hogy az OTP-Bank bejelentette, a jövőben nem támogatja a vívást. Így négy Világkupa-viadal szponzor nélkül maradt. Az elnök, aki a Ricoh Hungary Kft. ügyvezető igazgatója is, gyorsan segített, az év eleji két versenyt cége támogatja, így időt nyertek a további tárgyalásokhoz. Kertai azt is elárulta, hogy a válogatottnak is szponzort keresnek, évi hatvanmillió forintért bárki a Magyar Vívó Szövetség kizárólagos szponzora lehet.

A szükséges, de „piszkos" anyagiak után a szakmáról is szó esett. *Kovács Tamás*, technikai igazgató elmondta, hogy hazánkban 1900-ban rendeztek először vívó-bajnokságot, az eddigi legszorgalmasabb aranygyűjtő *Gerevich Aladár* volt, aki harmincháromszor állhatott fel a dobogó legfelső fokára. A 90. magyar bajnokságon szinte a teljes hazai élmezőny indul. Férfi párbajtőrben viszont rendőrségi kényszerszünet miatt *Fekete* és *Totola* nem lép pástra. A női tőrverseny esélyese, *Jánosi Zsuzsa* merőben más okok miatt nem indulhat. A Honvéd-Kim vívónőjének kisfia megbetegedett, s ezért csak ritkán látogathatta az edzéseket. Jánosi elmondta, hogy a szakosztály vezetése nagyon megértő, így valószínűleg csak a csapatversenyen fog vívni, ha szükség lesz rá. Parázs, forró csaták végén a legtöbb aranyérmet nyerő szakosztály veheti át a Ricoh Kupát, amely valószínűleg az MTK karácsonyfája alá kerül.

(s. m.)

Polinszky Tibor, építő

k:

– Mesterisholák 27

Magyar Épltőművészet, Bp. 1983 83/5

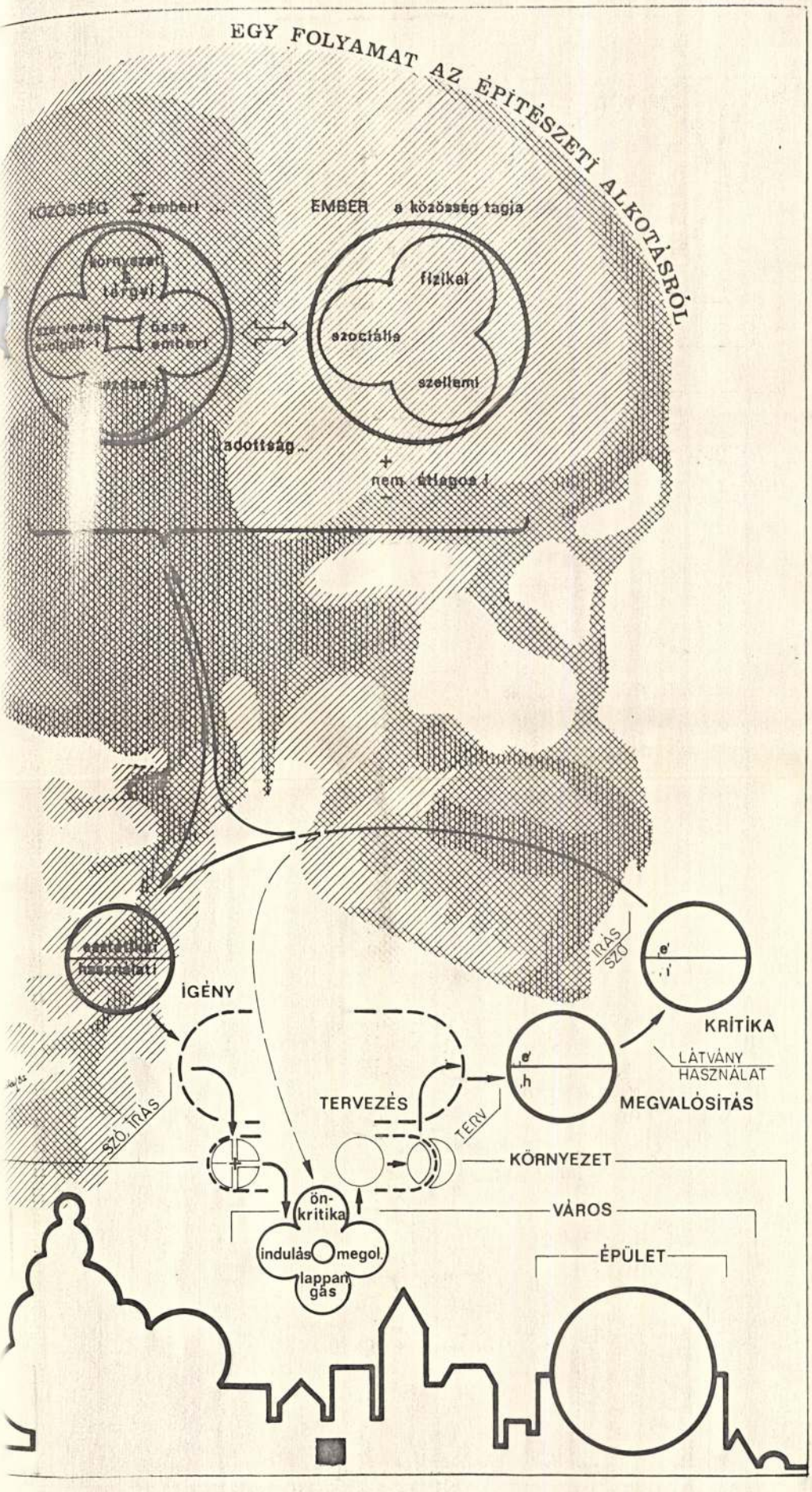

Polinszky Tibor (KÖZTI)
Vezető építész:
Jánossy György

1947-ben született, 1966-ban érettségizett Budapesten. 1972: építészmérnöki, 1981: szakmérnöki diploma a BME Építészmérnöki Karán.

Munkahelyei: 1972–77 KÖZTI, 1977 MN ÉPTI, 1977-től KÖZTI

Önálló tervezési munkái:

Könyvraktár, Budaörs (építési engedélyezési terv)

Étterem, konyha, Pécel (tanulmányterv)

Testi és Értelmi Fogyatékosok Otthona (beruházási program)

Gyógypedagógiai Nevelési Központ, Budakeszi (tanulmányterv)

Állami Szociális Intézet „B" épület, Kazánház, Budapest, 1978 (megépült)

Állami Szociális Intézet „C" épület, 1982; mindkettő Budapest (felújítás)

Szállás jellegű épületek, Budapest (építés alatt)

Főiskola, Pécel (építés alatt)

Elméleti munkássága:

34 publikáció magyar és angol nyelven,

19 előadás itthon és külföldön rendezett konferenciákon. A rokkantak „építészeti" akadályaival, azok leküzdési módjainak keresésével foglalkozik. E területen végzett munkássága alapján a Rehabilitional International I.C.T.A. Bizottságának, valamint az ISO munkabizottságának magyar tagja lett. 1982-ben KISZ-díjban részesült a „korszerű, speciális követelményeknek is megfelelő épületek tervezésében végzett munkásságért", valamint Ifjúsági Díjban (kollektív elismerésként) „a fiatalok tudományos munkájának magas színvonalú irányításáért", melyet az ÉTE-ben végzett.

Polinszky Tibor, építész

3. Az ulánbátori nemzetközi úttörőtábor magyar altáborának keleti homlokzata (Polinszky Tibor terve)

3

Magyar Építőművészet, 1984,3. ~~[illegible]~~ VI.-oldal

CARL POLL, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 172.- Herr Carl Poll
Felvétel ideje: 1798. 23. Sept.
Hová vették fel: Kapuva,/Kapuvár/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

- 162 -

M. D. K.

Polkorb István, festő, 1896-1951

„Zlichovi asszony", olaj. „a férj után" olaj, 1935 körül. „Téli alkonyat" olaj az 512. és az 513. old. közötti szines tábla. „Falu a Tátra" alatt, olaj.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

103. 104. 105. 106. old.

1960.

POLKORÁB (sic!)

Kiállitásáról bír jelent meg: Mitrovský M. TH., Výstava Spolku slovenských umelcov v Košiciach. Slovenské pohľady 38, 184. 1922.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadziatych rokov. Bratislava, 1966. 36. l. vélj.

Politzer Tamás

"Magány" c. tréfás rajzát hozza a lap a "Véleményünk szerint" c. rovatban.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. dec. 5.
XIV. évf. 49. sz. 9. lap

Politzer Tamás

zajta a 8. oldalon

Esti Magyarország 1970. május 6.

Polkorab Štefan

l. Wagner Propl

62. l. 26. t.

223

yadi[illegible].

er im Übergangsstil erbauten unita-
irrende Motive anklingen. Teilweise
llegium /1801/, dessen freundlicher
enen Arkaden im Erdgeschoss und an
ergebrachte Hofbildung der ungari-
Zu den früheren einheimischen Bei-
-Hauses am Karolinenplatz Ende des
Zeit arbeiten eine ganze Menge Mei-
Lós, Georg Tóth, Paul Horváth, Georg
Tötök usw. Eines der frühesten gres-
national wertvollen Denkmäler des
ischen Klassizismus ist das von den
ausenburger Nationaltheater, das

Ma D. K.

Polkorb István, festő, 1896-1951.

let szépségeit igyekszik visszaadni, de ábrázoltjainak életkörülményeit, érzéseit, örömét, bánatát igyekszik vissza adni. – A legnagyobb méretű képe „A szüret" amit a modern „Földmüves Bank" részére festett, a 40-es években számos tájképet és nyeszerű csendéletet festett. –

„Nagyszombat ősszel" olaj, 1929, 104. old.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 103. 104. 105. 106. old

1960.

M. D. K.

Polhorb István, festő, 1896–1951

1932-ben csimpelik János és Kovář Vladimír cseh festők társaságában Horehronicben tölti a nyarat, itt találkozik a horehronci nép igazi arcával és itt találja meg művészetének igazi küldetését. Zsánor képein nem csak a népvise-

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918–1945.

103. 104. 105. 106. old

1960.

- 159 -

M. D. K.

Polkorb István, festő, 1896-1951.

réteggel teszi plasztikussá. Ezekben az években éri el sajátos „polkorbi stylusát". Pozsonyi idejének egyik legjobb portréja Gregor-Tajovský J. arcképe, olaj, 1934. 105. old. A portré festés mellett a népi vonatkozásu zsánerkép és a tájkép foglalkoztatta

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

103. 104. 105. 106. old.

1960

m. D. K.

Polkorb István, festő, 1896-1951

uj korszakot jelent művészetében
itt találja meg egyéni stilusát. Port-
réi kifejezők erőteljesek lesznek, a
hozeknek külön szerep jut képein.
Portréi szinesebbek lesznek merészebb
megvilágitásba helyezi az ábrázolt
személyeket. A formákat vonalas ecset
kezeléssel vastagon felrakott festék

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie
1918-1945.

1960. 103. 104. 105. 106. old.

 M. D. K.

Polkorb István, festő, 1896-1951.

már nagyszombaton áttért az arc-
képek festése mellett a zsánerké-
pek re és a tájképekre. Két nagy
méretű képet festett a nagyszom-
bati Földmüves Bank részére (1931)
„Aratás", „Szántás" és számos tájké-
pet nagyszombatról és környékéről.
Pozsonyba való átköltözése egyben

Marian Váross: Slovenské vytvar-
né umenie 1918-1945.

1960. 103.104.105.106. old.

— 156 — m. D. K.

Polkorb István, festő, 1896-1951

ideig Pozsonyba telepedik le, majd 1926-1932. Nagyszombat volt tartózkodási helye. Még Prágában festette Bordács János (1920) és Alexy János (1921) arcképét. Nagyszombatban is számos arcképet festett, ezek közül legsikerültebb dr. Borecky Kornél, portréja

Márion Várossi: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 103.104.105-106-old.

1960.

- 155 - m. I. K.

Polkorb István, festő, 1896-1951.

már az első világháborúra előtt a prágai akadémián tanult. a háboru befejezése után vissza ment Prágai la és az akadémián Pírnek professor tanítványa lett. az akadémián a portlé festésnek szentelte idejét. Tanulmanyai elvégzése után rövid

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960. 103. 104. 105. 106. old.

Politzer Salamon

aranynünes

1813. junius 4-én született Szegeden s atyja példájára aranynüves lett. Gazdag, tekintéges ember volt, a zsidó hitközségnek is 1856–1870-ig reszint elnöke, reszint elöljárója. 1870-ben Bécsbe költözött, hol elsőrangú ékszerüzletet nyitott s mint a pénzsa sah udvari ékszerésze halt el 1877. dec. 20-án.

Irod

LKd 103. l. (arczkippel)

Politzer Sámuel, szabómester

1872-ben a soproni naptarban szerepel a sztrajk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrájkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Politzer Piroska

A magyaros öltözködési mozgalom országos bizottságának ruhatervpályázatán a h / ruhacsoportnál(sportruha/ tervét oklevéllel tüntették ki.

Cikk: Pályázatok.

Magyar Iparművészet, 1934. 207.l.

MK

Pólitzer Piroska

leányközépiskolai rajztanári oklevelet kapott.

Képzőműv. Főisk. Évk. 1930-31. 90 l.

POLKORÁB

nevét Jasusch Antallal kapcsolatban

említi:

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej a-
vantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 58. l.

POLKORÁB

1922-ben résztvett a Szlovák művészegyüttes kiállitásán Svehl, Ruttkay-Hedecký, Augusta, Benk., Gwerk., Hamela, Hermely, Jurkovics, Kern, Kern., Kovácsik, Mallý, Milan, Mitrovský művészekkel együtt.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35. l.

CSABAI ISTVÁN

AZ ERDÉLYI RENESZÁNSZ MŰVÉSZET

A BUDAPESTI KIRÁLYI
MAGYAR PÁZMÁNY PÉTER
TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS
KERESZTÉNY RÉGÉSZETI
INTÉZETÉBEN KÉSZÜLT

Politzer Zsigmond

Politzer Zsigmond, Liptószentmiklósról, 15 éves korában, 1856-ban iratkozott be és 1859 ápr.-ig a festészeti szakosztály növendéke volt.

Fleischer Bécs 76. l

Műemlékek Orsz. Bizottsága V. 188.

Politzer Sigmund

Géb. in Miklós in Ungarn
15 J. alt.

1855-56

Bècsi akadèmia
Ujházy.

Politzer Piroska, okl. ruhaterv

Magyar Iparművészet 1934. 208 l.
A magyaros öltözködési mozgalom orsz. bizottságának ruhatervpályázatának eredménye.

Politzer Piroska

1927/28 - 1930/31.

Ferképzomfoiskèvk

128. l.

baldachinos p[illegible]rkofágjai); a dóm kriptájában [illegible] palermói érsek, részben antik, részben középkori művű szárkofágja áll. Az olasz trecento nagyszerű síremlékei a veronai Scaliger-sírok, amelyek közül különösen Cangrande della Scalaé és Cansignorio della Grande-é érdemelnek említést. Az előbbinél az elhúnyt kőalakja reliefdiszű szárkofágon nyugszik, fő-

MDK

Politzer Miksa

Bérház a Pozsonyi uton, repr.

Tér és Forma 1933. 7-8. sz.
244.l.

Politzer chór

otvos

lásd

Politzer Löbl

Polhammer Jaós

köfaragó, Sütto-

lasd

Lamagyparalun II/354.l

Ungar. Historisches Institut
Wien, VII., Museumstraße 7.

PRINCESS MILL
DÉPOSÉE

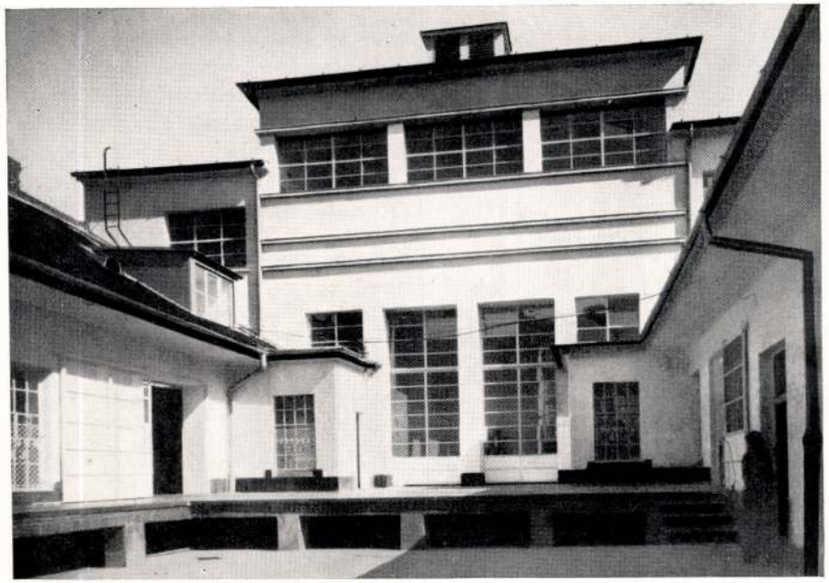

Átalakított tejüzemépület a Drégely-utcában.
Kivitelező: Kéri Gábor építőmester.

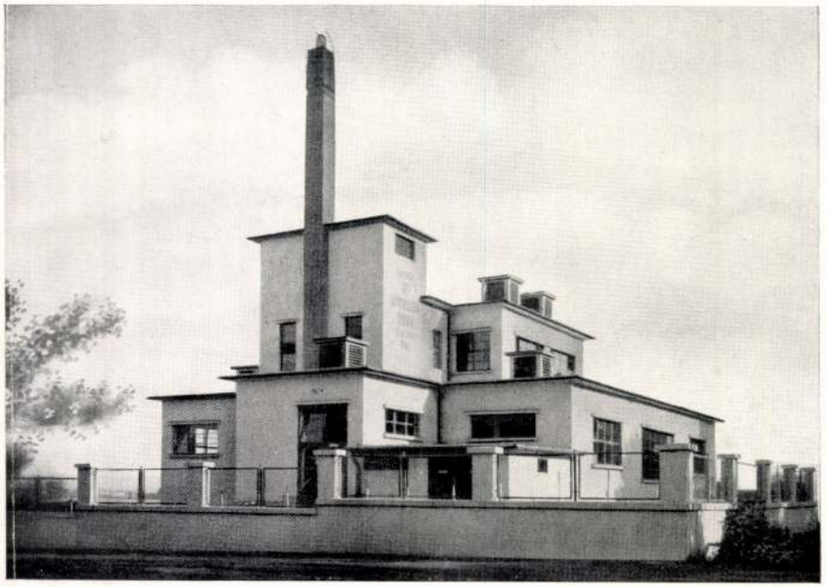

Tervező-építész: Politzer Miksa.
Az O. M. T. K. nagykanizsai üzemépülete.

La ville Radieuse – Le Corbusier új könyve

Le Corbusier minden új könyvének, minden újabb hatalmas tervének megjelenése eseménye korunk építészetének, korunk építészeti gondolkodásának. Minden könyve, minden terve az új gondolatoknak olyan páratlan gazdagságát önti elénk, amely megtermékenyíti gondolkodásunkat, új, ismeretlen utakat vág a tér birodalmába, új utakat mutat az emberi életkeretek megteremtése terén. Legutóbb egy a legkülönbözőbb nemzetek építészeiből összetett baráti társaságban Le Corbusierről szólva, őt ahhoz a pionirhoz hasonlítottam, aki élesre fent baltájával az őserdő sűrűségébe az első ösvényt vágja, a keskeny, alig járható utat töri — for happy few. — Ez az út csak egyes kevesek, bátrak használatára való — de ezeket követni fogják majd azok, akik az utat, melyet a lángész meglátott és kihasított — kiszélesítik, s követni fogja az a munkáscsoport, amely a csapásnak, az ismeretlen idegen világba vezető csapásnak nyomán széles utat vág, azt beborítja kővel, megerősíti, kiépíti s végül síma cementes burkolattal borítja be. Mert ez Le Corbusier szerepe: új utakat vágni a végtelen tér nagy ismeretlenségébe, utakat, melyeken járva későbbiek, egy boldogabb emberiség napsugaras életterét fogják megteremthetni. A társaságban más valaki azt mondotta: az új építészet racionalista balszárnya megmosolyogja Le Corbusiert, mert racionalizmusuk szűkös, puritán kereteibe őt bele nem illeszthetik. Az ő művészi fantáziája részükre hozzáférhetetlen — pedig talán Michelangelo óta nem élt építész, aki ennyire művésze lett volna a térnek. Elgondolkoztam. Egy francia kartársunk szólt: Nézzék Le Corbusier gondolatainak kristályos tisztaságát, a gall szellem él minden következtetésében — ő az építészet Descartes-ja ... Erre mondottam: úgy tetszik ennél is több, Descarteson nevelkedett, mint annyi jó európai, gondolatainkat forradalmasító szerepe napjaink építészetében sokkal inkább Einsteinéhez hasonló! Le Corbusier az építészet feladatainak és lehetőségeinek egészen új és váratlan dimenzióit tárta fel, a térnek olyan relációi váltak általa elképzelhetővé, mint amilyeneket Einstein a világtér végtelenjé-

Tér és Forma
1935. 10. 4.

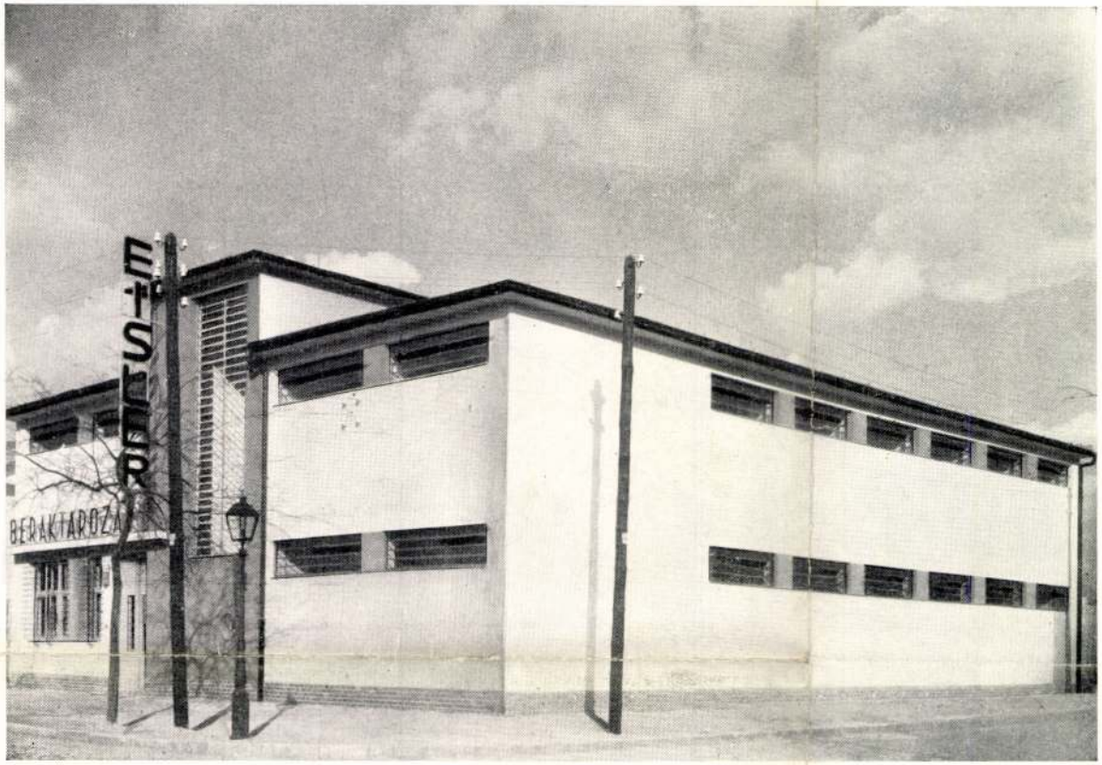

Raktárházak Budapesten. Terv: Oblatt György. Kivitelező: Haas Károly okl. mérn., építőmester.
Fotó: Bánó.

ben és az atomelmélet végtelen aprójában mutatott ki.

Végeredményben — el kell ismerni — az, amit Le Corbusier elgondolásaiból megvalósított, kevés elképzeléseinek gigantikus méreteihez képest — de nem is ez a fontos. Sokkal lényegesebb az, ami a jövőben az ő tervei, az ő munkái révén történni fog. Hány építész van, aki százával építette a házakat, amíg élt, s harminc évvel halála után senki sem tud róla, gondolatainak hatását senki sem látja, ismeri. Le Corbusier esete az ellenkező lesz. A néhány tégla nagyságú könyvére egy új építészet fog reáépülni. Ezért köszönjük könyveit, terveibe fektetett roppant munkáját — s ezért mosolygunk azokon, akik terveiben szenvedéllyel keresnek hibákat, akik tervei nagyszerűségével szemben agyacskájuk rozsdás kerekeit vicsorogtatják, szocialistának nevezett polgári kisszerűségüket koptatják fényesre.

Az új könyv Le Corbusiernek a jövő városa, a napfényes város körüli gondolatait és terveit tárja elénk — elméleti terveket, mint azokat, amelyeket a legutóbbi években néhány város tanulmányozása alapján készített: legnagyobbszabású elképzelések, amelyeket nem lehet utánozni, amelyeket nem lehet lemásolni, mert mindegyik terv az illető város természeti és emberi adottságai, élesszemű meglátásának eredménye. De lehet e tervekből tanulni, t. i. azt, hogy miként is kell a városok testét az ember szükségletei szerint átszabni, a városokból, az emberi élet poklaiból a emberi boldogság ragyogó területeit faragni. Persze nem vállalnám a kockázatot, hogy e terveket ú. n. „városépítők" előtt ismertessem, — mert ezt a legmeddőbb feladatnak tartom. Hisz mit érthet az Le Corbusierből, aki szívósan tapad a meglévőhöz s attól elszakadni nem mer... Mit érthet az Le

MDK

Pólik Erzsi

matyó-himző

"55 éve rajzolok"

---: Népművészeink alkotóműhelyében.

Népakarat. 1957. márc. 10.

Polikeit Teréz

Munkájával szerepelt a székesfővéros tanitó-művészeinek kiállitásán.

M.U.936.XII.15.

M. D. K.

POLINGER Antal, aranyozó

1786-ban a pápai pálos t. becslés é-
vél szerepel

1781 Pápa pl. templom aranyozá-
si munkák

Garas XVIII. 27 242. l.

Polhammer József

Kőfargó Süttő

lásd

Lamagiparalm II. r. (354. l.

Nagyságos és főtisztelendő

Dr. S z ő n y i O t t ó urnak,
a Műemlékek Országos Bizottsága
előadójának

B u d a p e s t.
VI. Állatkerti-ut 1.

Hivatalból
Dij átalá_yozva

Polich Mihályné Szabó Erzsike

A szövetkezet elnöke, akit Bajaszászi Józsefné, Vilma néni tanítottabe a matyó, kézimunkának a rajztól kezdve a kivitelezésig mindenféle formájára.

Nőkről – nőknek.

1978. ápr. 14. Petőfi, 12:54 | 11 | V Gné.

Polidnek Gyula

Wil. Budapesten 1862
maj 16 RK. 4 elem
1882/83 I. Jametsio osztály
Kimaradt

Horvát - Slavonország VII. 288.

Polidnek Gyula

1882/83 I.

Ferképzomfoiskèvk

123 l.

mus folytán nem mindig megnyugtató hatásúak; akadnak természetesen Olaszországban is kiváló művészettel megalkotott monumentális S.-ek, így Mazzini-é Génuában. A templomokba, pantheonokba való temetkezés szokása a XIX. században sem szűnik meg, de különös megtiszteltetésnek számít, amely a közéletben nevezetes szerepet játszott kiváló halottaknak jut osztályrészül (Londonban a Westminster, Párizsban és Rómában a Pantheon); az ily sírokat természetesen nagyobbszabású emlékekkel jelölik meg (Canova S.-e a velencei Fraribán s Tiziano impozáns, bár művészi szempontból közepes színvonalú fali S.-e ugyanott, 1852-ből). Az aránylag egyszerű eszközökkel megoldott és mégis hatásos síremléknek elismert mesterei a franciák: Napoleon sírja az Invalidusok dómjában mély benyomást gyakorol a szemlélőre s a gondolat eredetisége s a környezet fensége jellemzi az „Ismeretlen katona" sírját a párizsi Arc de l'Étoile alatt. Ez utóbbi gondolatot egyébként minden háborúviselt állam átvette s az egyes fővárosokban jelképes síremlékek létesültek: Londonban külön, architektonikus jellegű emlékmű, Berlinben Schinkel Neue Wache-jában, Rómában a Viktor Emánuel-emlékkel, Budapesten a milleniumi emlékművel kombinálva. Szimbolikus síremlékszámba megy a párizsi Père Lachaise-ben felállított „Monument aux Morts", Bartholomé világhírű alkotása is. A magyar temetők közül a bpesti Kerepesi-úti a leggazdagabb. A művészeti szempontból figyelemreméltó síremlékek részint architektonikusak, elsősorban a többnyire klasszicizáló mauzoleumok (Deák, Kossuth), részint szobrászati jellegűek. Az utóbbiak vagy szimbolikus alakokkal, vagy az elhúnyt szobrával lehetnek díszítve (Ady). A modern magyar mesterek közül csaknem mindegyike dolgozik a síremlékművészet terén. *Barát.*

Politzer Miksa épitész

Bp. bérházak

Tér és Forma, 1935 VIII. 33

MDK

Politzer Miksa

Bérház a Pozsonyi uton, repr.

A kritikus és az uj épitészet.
Tér és Forma. 1935. 2. sz. 36.l.

Politzer Miksa épitész

Nagykanizsa, tejüzem

Tér és Forma, 1935 VIII. 298

MDK

Politzer Miksa

Az OMTK nagykanizsai üzemépülete, repr.

Tér és Forma 1935. lo.sz. 299.l.

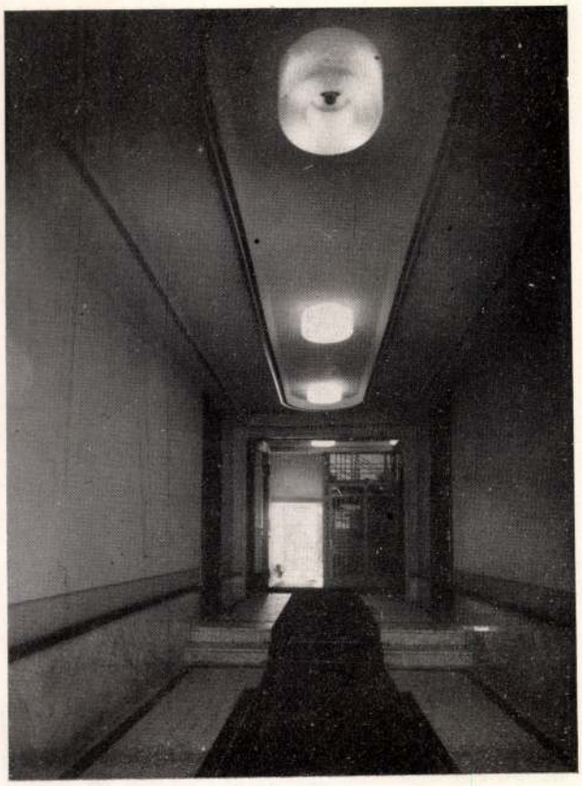

„*A modern építészetnek sohasem lesz sikere,* mi komoly építészek jól tudjuk ezt és minden erőnkkel meg fogjuk akadályozni az elterjedését. *Mi értelme is lenne, hogy az ember erőltesse agyát, amikor a publikum úgy sem ért a dologhoz? Én például, valahányszor egy-egy kandallót kell behelyeznem egy új lakásba, egyszerűen megnézem a kőfaragó katalógusát, kiválasztom a No. 14-et, Louis*

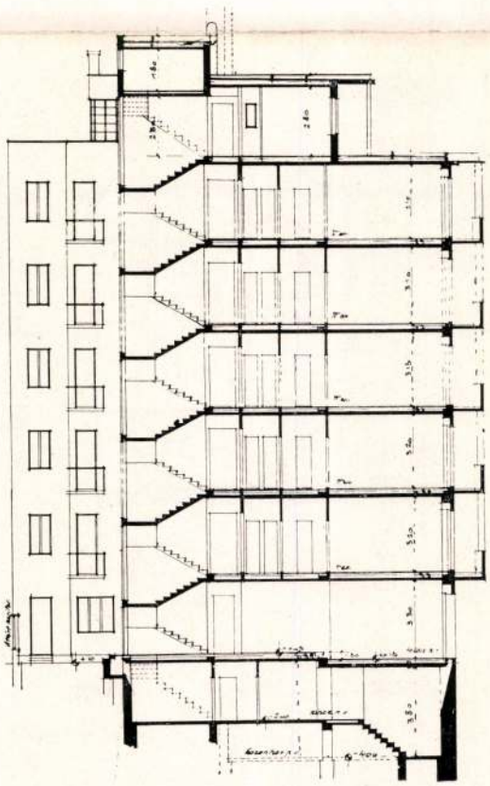

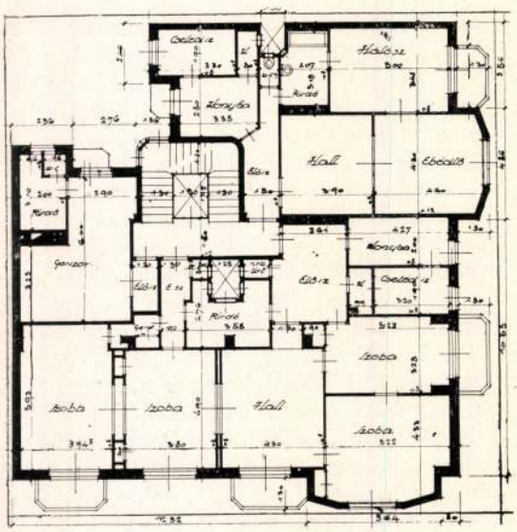

Hofstätter Béla: A tátrautcai bérház metszete és alaprajza

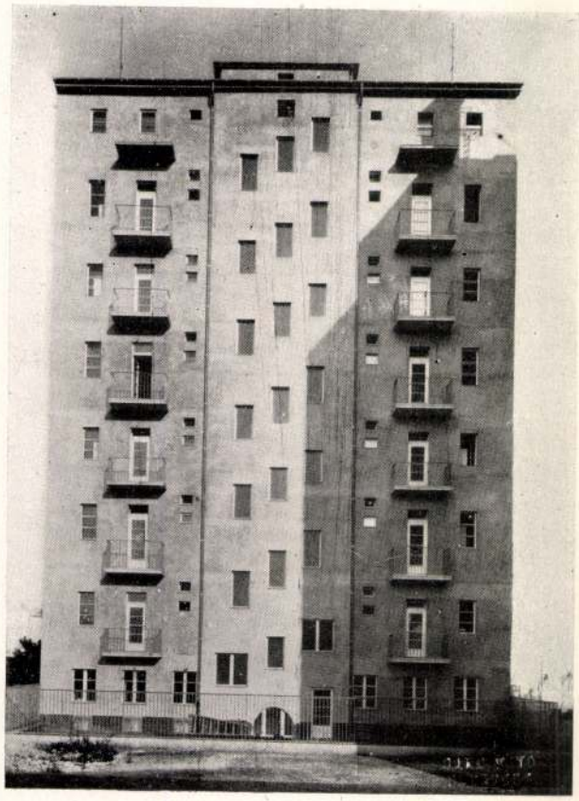

Bérház a Pozsonyi-úton. Tervezte: Politzer Miksa. Kivitelezte: Kirschner József építőmester **Foto: Bánó**

XV. stílus vagy a No. 23-at, Louis XVI. stílus, öt százalék honoráriumot kaptam és a megbízom boldog a megelégedéstől. Önök viszont a mindenáron való újítókedvükkel csak azt érik el, hogy *kénytelenek lesznek állandóan újabb és újabb formákat kitalálni*, a kandallót minden esetben *külön megrajzolni, a gyárosnak mindegyikről speciális utasításokat adni, mindegyik árát külön kialkudni*, odamenni a helyszínre, hogy felügyelhessen a kivitelezésre, mindez rengeteg fáradságba, munkába és pénzbe fog kerülni, öt százalék honoráriumot sem kapnak utána és még annak is kiteszik magukat a végén, hogy *a kliens, aki még sohasem látott ilyen új formát, megijed és nem akarja átvenni.* E helyett azt tanácsolom, fiatal barátom, tegyen úgy, mint mi, ne zavarják fel a nagyközönség lelkét forradalmi elgondolásaikkal, nem is ajánlom, hogy ezt tegyék, mert mi, elismertek, úgy sem engedjük, hogy az önök eszméi diadalmaskodjanak."

Így beszélt ez a beérkezett építész, én nem fogadtam meg a tanácsát, társaimmal együtt nyugodtan haladtam a saját utamon, felkavartam a régi dolgokhoz kliens lelkét, elszórtam a mételyt és nem tudom, elhiszik-e, csodálatos valóban, építészkollégám, aki a jó tanácsot adta, boldogan engedi, hogy a modern építészek közé sorozzák.

Aigner László a Pesti Naplóban megjelent cikke nyomán.

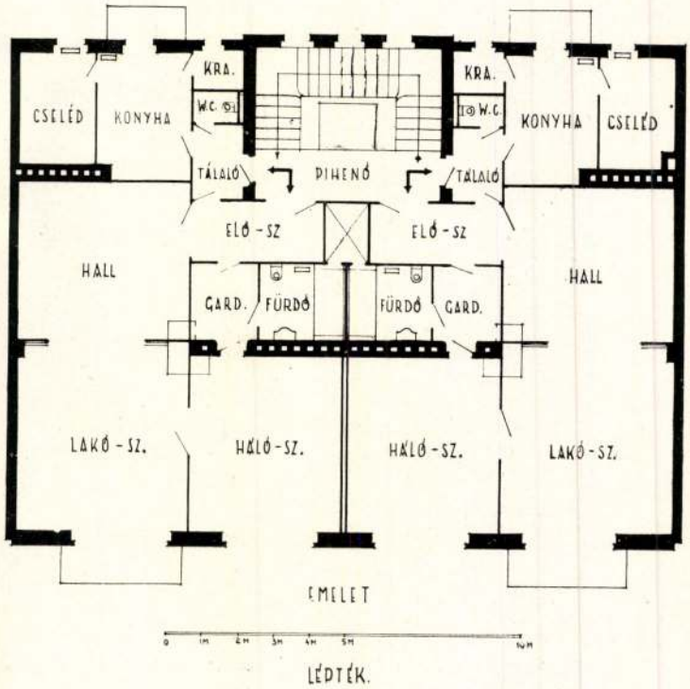

Tér és Forma
1933. 7-8. szám.

Polinger Ignác (XVIII. nd)

A nagyteveli templomban a szentek képeit festette

(emlitve)

Nemzeti Ujság 1937 XI 21

gyen végzik dolgaikat, fiatal emb
elé lovat fogtak, harman társalog
a téli sportoses lovas-szán vár
úgy, mint a duczon, galambok
a ház oldalán, a rud melletti de

Kerek fa, átmérője 3
A Roshan-gyűjtemény

L (398/99)

Vétetett 1899. VIII. 1-jen
a vételár elfámoltatott 1899. X
sul vétetett 1900. IV. 25-én a 7

Polinger Ignác
pesti a XTR. vázat
közepen
Kerepesi környelen
műtödett

Dr. Bakony
44. l.

⊥ ki mellett kutya szaglász

ében hollandi falú látszik templommal;
lett, toronyszerű épület uralkodik és az elő-
áz udvarán, az ajtó előtt cseléd söpörget ~~a~~
y kacsa szemezget; a karalhoz kereket s hosszú
ielében, melynek korlátján piros kendőket
b ~~[illegible]~~ asszony ⊥ ~~[illegible]~~ végzi szükse-
irányába a csolnakokhoz
part ~~[illegible]~~ két férfi igyekszik (kosarral s merő-
lyó be ~~[illegible]~~ fagyva; a partokmentén több egyár-
köti le figyelmünket. a jegen pedig csoportokban
y magászosan (és társaságban korcsolyázókat látunk. Elől, hol
átottak, ~~[illegible]~~ meg csolopos ~~[illegible]~~ vertek le; két férfi ~~megy~~ lát
máska, a ki előtt kutya fut, kosarat, kendőt és
körben pihenni ~~akató~~ ~~[illegible]~~ gyerek előtt és a kis
kodik hátratett kezekkel; a kosár körül négy férfi
ír vezet egy figyermeket; ~~[illegible]~~ előkelő polgár befiel-
és tolja a szánt, a melyben asszony ül gyermeké-
irral és bottal kezében. Hátrább a csolnakoknál egyes
rcsolyázinak kezet fogva; a zsilipen innen, hol né-

Kat. Jozafát

Hétfő
15
Kat. N. Alb

Kedd
16
Kat. Ödön pk.

Szerda
17
Kat. Cs. Gerg.

Csütörtök
18
Kat. Pét. P. b

Holdtölte 9 óra 10 p.

Péntek
19
Kat. Erzs. a.

Szombat
20
Kat. V. Félix

Izr. 16 S. Vajislakh

Polinger Ignác

pápai festő

Agzirciapáts

30. 49, 85, 111. l.

A nagyteveli cisztercita templom oltárai körüli falfestmegyeket 1776-ban festi festette. Ugyancsak ő festette a templomot körülvevő fal fülkeibe stációkkent Krisztus szenvedésének jelenetét (bemeszelték)

Polinger Ignác

pápai festő

az 1770-es években a nagy teveli templom udvarát övező fal. fülkéibe a kálvária stáció képeit festi

Békésztemlk

387. l.

Ugyancsak fenti festette a teveli templom szentélyének és a mellékoltárképek körüli falfelület ornamentalis díszét

u. o.

M. D. K.

POLINGER (Pöhlinger) Ignác festő

1759 Bakonybél rk. t. Mária altár, mellékoltárok

1770-75 Nagytevel rk. t. falfestmények, szentek: Szt. László, Szt. Imre, Rókus, Sebestyén

1776 Pápa Esterházy kastély, kápolna festése

Pécs Mária mennybevétele

Gyarmati XVIII-a 146, 158, 185, 188, 242. l.

Poll Johann

Ötvös

Szablya, pengéjén
rézzel kivert török
felirat és dúz.
XIX. sz. eleje
fentt ötvös jegyével

MNM Fegyvertár
260. lett. sz.

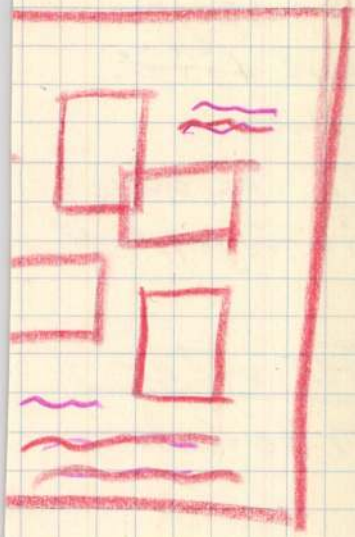

21

M.D.K.

Poll Hugó

"Gesztenye árus asszony"-t ábrázoló képét kiemeli Lázár Béla: "Tavaszi Tárlat"-ról szóló kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. Bp. május hó
321-352. lap

Poll (Pohl) József

aranymüves Pest

1740-ben pesti polgár

lett

Horváth Szentpéteri

253 l.

Poll, T. V.

rézm. Bécs 1803

l.

Bielz Portr Eat

655. Sz.

Venus nobor barbár utánzata bronzból

VI. 130.

V. Polla

Arch. 20/10 80

Szeged. (Szeggedin)

Agn. eredeti

Szöt. Eepes.

Eetrapi Szüfs

folio

Poll Mátyás
pesti ötvös

l.

Schoenkrisztinavárosi

5. l.

Vág folyó VI. 241.

területü Dombokból, és Külön-
lt mélyedesekből állott, a
Kutaink, melyek körül két
nk le, és a hol a sárya
tagságban váltakozott a
gekkel. Ezen Déng akkor
nyrét még lakható terület

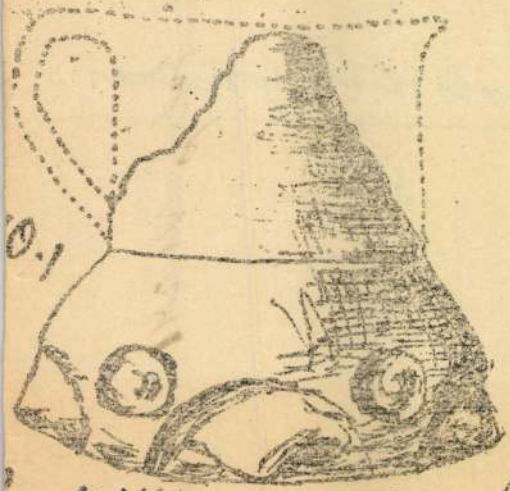

O.1

gykálló. Postakert. Jósa
ncze fögym. tanár sógorom tól
.– Tulsó oldala hiányzik. Fe-
z Körel 4 részarányosan elhe-
issé kiemelkedő félkerü, szé-
körülvett csücsök, és ezek kö-
ücskös bemélyedés. Nem ko-

Poll Mátyás
aranymíves
Pest 1725–
l. Römer Flóris
A régi Pest.
Pp. 1873.
134. l.

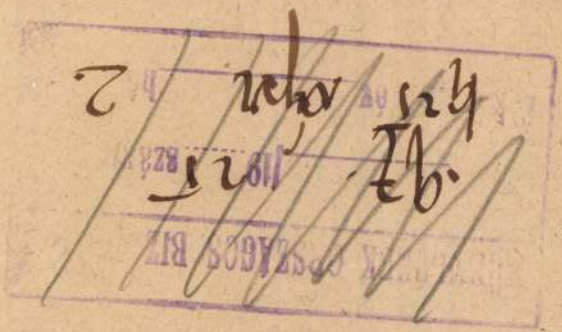

kell tartanom amig a megfel
ni a Bizottság céljaira s a
maradt és eladott épitőanya
a Bizottság házipénztárába.

Az engedélyezett ös
karékpénztár utján a szabály
kifizettetni. Erről a cég e

Budapest, 192

Műemlékek Országos Bizo

Poll (Pohl) Mátyás

aranyműves Pest.

1720-ban lett polgárrá,
1745-ig kimutatható

Horváth Kantpéter

205. l.

Poll Mátyás

aranyműves

1731-től a városi
képviselőtestület tag-
ja - Perten.
Schmall L., Adalé-
kok. Bp 1899. I. 56 l.

L.

Rákóczi Ferenc, II-ik, szabadság-

harcainak emlékei a tímegi

múzeumban VI. 135.

Pollmâtyás

aranyműves

1731-től választott

polgár Perten

Schmall

I 156 l.

udapest, 192 3. október 13

yula urnak

Budapest

Horthy Miklós u. 63.

smertük becses számláját

ó 15. -i értékkel a pénz-

Teljes tisztelettel

I BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

POLL, Nicolaus Jakó

Poroszy, 1726

An 1997/1-3. 227.

maszkos cartouche. Peremén lőcsei bélyeg

sz. 14 cm m.

2. Kehely, aranyozott ezüst kerek talpán s cupp

kosarán nagyszemű virágok. Beszterczebányai b

Felirata szerint1683-ból. 21.3 cm m.

3. Kehely, aranyozott ezüst kerek talpán két vert

Beszerczebányai bélyeg egymásbavont MA

Felirata szerint 1690-ből. 24 cm m.

4. Kehely, aranyozott ezüst, kerek talá

lombékítmény, sima cuppáján vésett czímer.

1716-ból. 22 cm m.

5. Kehely, aranyozott ezüst, hatkaréjos lépcső

zsoltárversek, gombján öntött kerubfejek. B

bélyeg M. A. jeggyel. Felirata szerint 1673-ból. 2

6. Kehely, mint a 3. számú, de kisebb. 15 cm m.

MDK

Poll Katalin

r.sz.i: A N.Szal. kiáll. Uj Magyarság, 1941. jul.4.
6 l.

Poll Hugó MDK

Nyári reggel, pastel

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

A vadálló kövek, pastel

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Virághintő leánykák Urnapján, pastel

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Nyári délután, pastel

Mücsarnok 1926. Őszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Duna partján, pastel

Műcsarnok 1926. Őszi kiállítás

Poll Hugó MDK

La Manche, pasztel

Műcsarnok 1920. tavaszi kiáll.

Poll Hugó MDK

Az Aare, pasztel

Mücsarnok 192o. tavaszi kiáll.

Poll Hugó MDK

Kukoricakapálás, pasztell

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

MDK

Poll Hugó

Templom előtt, festm. repr.

Ger Lon Mod fest. 40 l

MDK

Poll Hugó

Ingyen kenyér, festm. repr.

Mücs. 19o2. tav. nemzetk. kiáll. kat.

M.D.K.

Poll Hugó, festő

, műveiből a Könyves Kálmán cég gyűjteményes kiállítást rendezett és azokat a havonta megjelenő „Művészeti Kronika" (1904-1905.) számaiban publikálta.

Perneczky Géza: Tűz esztendő a magyar képzőművészeti kritika hőskorából

Művészett9rténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 3.sz.

180. old.

M.D.K.

Poll Hugó MDK

Unatkozó internáltak, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Poll Hugó

fürdőző fiu, pastell

Nemz Sportliz, MKépzőm
Kiáll Katalógus 1945 aug

Poll Hugó

Az idegen,-rendszerint müncheni- hatást kifogá
solja a müvész munkáin Lázár Béla: "Téli tár-
lat" c. beszámolójában, s müveit külön nem ne-
vezi meg.

Otthon, Bp. 19o1. dec. hó.
18-29. lap

Poll Hugó

A különböző fényhatásokkal kisérletező müvekkel szemben a kritika türelmetlen, s felteszi a kérdést: mire készül a müvész, meddig óhajt kisérletezni?
Lázár Béla: "A tavaszi tárlat" c. beszámolója.

Otthon, Bp. 19oo. évf. 6. füzet.
49-6o. lap

Poll Hugó

"Egy lilaszin leányt és egy lilaszin szamarat" ábrázol "Rendez-vous" c. müve, mely "nem sok dicsőséget szerez Párisnak, ahol a müvész lakik"-irja Masque: "Az ezredik év Szalonja" c. kritikájában, mely a tárlaton szereplő müvekről szól.

A HÉT, Bp. 1896. juni. 7.
VII. évf. 23. sz. 384-385. lap.

Poll Hugó

"Egy holdvilágos pasztellje megérdemli, hogy Mednyánszky és Katona nevével együtt emlitsék a müvészt."-irja kritikájában Marco: Tavaszi tárlat cimmel.

A HÉT, Bp. 1905. ápr. 23. XVI. évf. 17. sz. 280-282. lap.

Poll Hugó

A Fészek bálon, a klub falaira készitettek karikaturákat önmagukról a müvészek.
A külön mellékleten hozza a rajzokat.
Repr.

A HÉT, Bp. 1905. ápr. 23. XVI. évf.
17. sz.

Poll Hugó

A müvész arcképét a cimképen bemutatja a lap. Repr.
A Téli tárlatot rendezte. A müvészről szóló cikk sign. nélkül ir müveiről, melyek a kiállitáson szerepeltek. Dicséri finom szineit, harmoniáját, levegős, könnyed stilusát. Képeiből a csendes nyári napok intim boldogsága sugárzik ki. Igen nagy müvésznek nevezi.

A HÉT, Bp, 1904. dec. 11. XV. évf.
50. sz. 798. lap.

Poll Hugó

"Éles világitásu pasztelljei" kivivták a kritika elismerését, mely a tárlatról számol be a Müvészet c. rovatban, "Nemzeti Szalon" cimmel.

A HÉT, Bp. 1903. május 10. XIV. évf. 19. sz. 314. lap.

Poll Hugó

A kritika igen szépeknek találja a müvész üde, pasztell tájképeit.
X.: A téli tárlat-ról szóló ismertetése.

A HÉT, Bp. 19o2. dec. 7. XIII. évf.
49. sz. 783-784. lap.

Poll Hugó

"Urnapja" c. képe nagyobb igényü, mint régebbi munkái...ambicióját nem jutalmazta nagyobb eredmény,"-irja kritikájában L.: "A téli tárlat" cimmel.

A HÉT, Bp. 1901. dec. 1. XII. évf.
48. sz. 799. lap.

Poll Hugó

"Szent István előestéjé"-ről a kritika véleménye az, hogy "igen becsületes munka, amely tölgyfa keménységü szinekkel hat, de egy darab déli levegőt szór az üveg alá"-"Egy tárlatlátogató" aláírással a "Téli tárlat" ismertetése.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 31. X. évf.
53. sz. 904-905. lap.

Poll Hugó

Müvészi kvalitással biró hagy képét kiemeli s megjósolja, hogy Poll Hugó nagy müvésszé fog fejlődni,-Yartin József: "A téli kiállitás, II." c. kritikája, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 18981 dec. 18. IX. évf.
51. sz. 821-822. lap.

Poll Hugó

A Meunier kiállitással együtt látható a müvész gyüjteménye. Régebbi nagy vásznait birálja a kritika. Kifogásolja rajtuk a meszes, hideg napfényt, a levegőtlenséget, az erős körvonalakat, az erőltetett figurális dolgokat, a rosszul meglátott embercsoportokat. Ezzel szemben a kisebb méretü pasztelljai szerencsésebbek. Az enyhe nyári alkonyatokat, a szendergő tengeren uszó halászbárkák, a gomolygó felhők, a szelid tájak, a szines kikötő-részletek, tengermelléki városok sikátorai, többet mondanak és jobban illenek a müvész csöndesebb egyéniségéhez. Ezeket elismeréssel méltatja.
A HÉT, Bp. 1907. márc. 24. XVIII. évf.
12. sz. 196. lap.

Poll Hugó

Pasztelljei olajfestményszerüek,-mondja Gerő Ödön: "A Téli Tárlat képei" c. kritikájában, s felteszi a kérdést, hogy technikai játék-e nála ez, vagy fölfogásbeli tévedés, vagy csupán technika-e a festés?
A Mücsarnokban most rendezett kiállitáson ujra együtt vannak a MIÉNK és a Szövetség tagjai, korábbi szétválásuk után, egymásnak kölcsönösen bizonyos engedményt megadva.

A HÉT, Bp. 1910. nov. 20.
XXI. évf. 47. sz. 758-759. lap.

Poll Hugó

neve említve a 390.oldalon

Fülöp Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp.Magvető 1974

Pöll Hugó

Művei szerepeltek a Műcsarnok 1906-os
Tavaszi kiállitásán - emlitve

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.Magvető 1974 175.old.

Poll Hugó

neve említve a 105. oldalon

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.Magvető 1974

Pott Hugó

Bemutatott műve:

79. sz. „Fürdőző fiú", pasztell.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képző művészek Szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945.

Poll Hugó

Finom hatásu pasztellekkel szerepel a Nemzeti Szalonban rendezett tárlaton, melyről Kun Imre számol be, a Müvészet c rovatban: "Aquarellfestők és Paztellfestők Kiállitása" cimmel.

A HÉT, Bp. 1921. ápr. lo.
XXXII. évf. lo. sz. 173-174. lap.

Poll Hugó

Coulin Arthur, Papp Bertalan, Löschinger Hugó, Schmigelschi Oktáv művészekről mondja a kritika: mind a négyen fiatalon, hirtelen meghaltak. Műveikről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik.
Poll Hugó, Szinyei-Merse Pál, Horváth János, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Benczur Gyula, Iványi Grünwald Béla művészek a a fent felsoroltakkal együtt a Műcsarnok téli tárlatán vettek részt.

Poll Hugó: "Csevettes halászok" c. képe a kötet 1528. lapján szerepel.

Repr.

ÉLET, Bp. 1913.okt. 12. V.évf.41.sz.
" " " nov. 3o.V. évf.48. sz.
1323,1324, 1526, 1529, 1528, 153o, 1531.lap.

Poll Hugó

Halmi Artur, Juszkó Béla, Kacziány Ödön, Kézdi Kovács László, Kiss Rezső, Knopp Imre, Kovács József, Kövér Gyula, Madarász Viktor, Matkovics Béla, Pap Emil, Pentelei Molnár János, Poll Hugó, Aggházy Gyula, Basch Gyula, Ferenczy Valér, Gergely Imre, Glatter Armin, Gyügyei Nagy Zsiga, Tölgyessy Artur, Wellmann Róbert, Wittlich Eperjesi Károly, Zoltai Zeihrer, Rottmann Mozart, K. Spányi Béla Teleki Antal művészek szerepeltek alkotásaikkal a Mücsarnok jubiláris téli tárlatán.

Poll Hugó: Tájképeket ábrázoló pasztelljeit "primitiv finomságukkal" elismeréssel méltatja Orbán Dezső a tárlatról szóló ismertetésében.

ÉLET, Bp. 1912. jan.7. IV. évf. 1.sz. 25-27. lap.

Poll Hugó

A Tavaszi tárlaton a Mücsarnokban bemutatott müvek alkotóit felsorolja a lap:
Szlányi Lajos, Vastagh Géza, Skuteczky Döme, Komáromi Kacz Endre, Székely Bertalan, Nádler Róbert, Jendrassik Jenő, Knopp Imre, Benczur Gyula, Glatz Oszkár, Gergely Imre, Poll Hugó, Stetka Gyula, Zemplényi Tivadar, Mérő István, Rubleczky Géza, Vidovszky Béka, Kiss Rezső, Kunwald Cézár:

Poll Hugó: "Libák" c. festménye.
Repr.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet. 426. lap.

Poll Hugó

"Patak mentén" c. legelésző juhokat ábrázol Edvi Illés Aladár festménye.

Nádler Róbert: "Fiatal beduin" c. festménye.

Poll Hugó: "Provenceban" vendégfogadó udvarán csoportosuló embereket ábrázol a müvész fetménye.

Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1910. ápr. 24. II. évf. 17. sz. 549, 552, 553.

Poll Hugó

"Bárka az öbölben" c. festményét hozza a
la a Mücsarnok téli tárlatáról.
Repr.

ÉLET, Bp. 19o9. dec. 5. I. évf. 50. sz.
739. lap.

Poll Hugo (Pest, 1867 - Bp. 1931)

„Tengerparton fürdőzők" o.v. 60×80 cm
J. l. b. Poll Hugó 1914.

BÁV 60. Képaukció Bp. 1983. május

126. **POLL HUGÓ**
(Pest, 1867 – Budapest, 1931)
Falusi táj
Pasztell 36x52. Jelezve lent balra:
Poll H.

25.000,-

85. Müvészeti Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

108. POLL HUGÓ
Született Budapesten 1867-ben. – Tájkép. (Pasztell.) – Tulajdonosa: özv. Erdélyi Béláné.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszinó által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 709.

MDK

Poll Hugó, festöm.
1867-1931

735. Tájkép. Pasztell. 32x48 J.l.b.

Árv. Közl. 1933. dec.hó. 4.fr.sz. 69.aukció. 31.l.

MDK

Poll Hugó

Vizsga, of.

Művészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

MDK

Poll Hugó

Utolsó napsugarak, paszt.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 41.l.

MDK

Poll Hugó

Balatoni esthangulat, of.

Salgótarjáni állomás, paszt.

Müvészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

MDK

Poll Hugó

Kis breton leány, paszt.

Nyugvó bárkák, paszt.

Thonhalász-bárkák, paszt.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Poll Hugó

Bástyafalak, paszt.

Bárkák apálykor, paszt.

Piacon, paszt.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Poll Hugó

Apály, paszt.

Az Oceán, paszt.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Mücsarnok.1921. nov. 6.l.

MDK

Poll Hugó

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930.34.sz. 204.l.

MDK

Poll Hugó

Miatyánk

Lyka K.: Téli tárlat 1900/1901. 31.l.

Poll Hugó MDK

Sziklaparton, pasztell

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Poll Hugó

MDK

Eső után, pasztell

Műcsarnok 1922 jub[illegible]umi kiállitás

MDK

Poll Hugó

Alkonyat, pasztell

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

Pell Hugó, festőm. MDK

Urnapja c. képét megkoszorúzták s a szalagon a felirat : A magyar katolikusok festőjének. /Műcsarnok./

Horkayné a kaszinóban.-Ellesett párbeszédek. Uj Idők .19o1. VII. 48.sz. 469.l.v. 65?.l.

MDK

Poll Hugó

A Képzőművészeti Társulat 1914-15. évi juryje.
Művészet 1914. 282.l.

Poll Hugó

MDK

A Duna, pasztell

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

MDK

Poll Hugó

Ujsághirek, pasztell

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Poll Hugóné

MDK

Dömösi falurészlet, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Poll Hugóné

MDK

Őszi csendélet, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Poll Hugóné

MDK

Várakozás, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

POLL HUGÓ

Karancs. Pastel.
Inászó. "
Patak. "
Vöröshegy. "
Tavaszi hangulat. Pastel.
Evangelikus templom. Salgó-Tarján. Pastel.

KMT 1903/4. téli kiáll. 44.oldal

POLL HUGÓ

Kikötő-részlet. Pastel.
Naplemente. "
Virágos rét. "
Esthangulat. "
Lahajló ágak. "

KMT 1910/11. téli kiáll.kat. 36.oldal

POLL HUGÓ

Leszerelt bárkák. Pastell.
Rakodóparton. "
Részlet Martiguesból. "
Provencei vásár. "
Martigues. "

KMT 1911.tav.kiáll.kat. 32.oldal

POLL HUGÓ

Gyümölcsös kertben. Pastell.
Fenyőfák. "
Vitorlás bárka. "
Libák. "
Tartanes. "

KMT 1911.tav.kiáll.kat. 32.oldal

POLL HUGÓ

Tájkép. Pasztell. 35x53.

Ernst Muzeum aukciói XXXIV. 35.oldal

Poll Hugó.

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli tárlatáról művei – kollekciója – arcképek.

Magyarság, 1928. dec. 12.

Pall Hugó.

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli tárlata műveit - kollekcióját fog-lalja magába, az általános téren kívül.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 12.

Poll Hugó.

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata díjainak bíválóbizottsága Halmos Izor életképdíját „Libapáztor" c. parztelljének ítélte oda.
(említve.)

Magyar Hirlap, 1929. Jan. 27.

POLL HUGO /1867-1931/

Leányka kosárkával.	Pasztell.	50x31.
Bolognai halász.	"	50x32.
Magas parton.	"	38x52
Dömösi kut.	"	37x52.
Cigányleány.	"	52x37.

Árverési Közlöny 1932. 1.rk.sz. 34.oldal.

POLL HUGÓ

Szőke leányfej. /Dömös/
Piac Les Martigues-ben
Az internáltak parkjában /Angers/
Tájképfestő /Vázlat/
Boulognei halász

/pasztelek/

Az 1923.évi őszi tárlat katalógusa /nov-dec/

POLL HUGÓ

Pihenő leányok
Gyerekek szélben
Halászgyerekek
Leves /Angers/
Fesö nő

/szines rajzok, vázlatok/

POLL HUGÓ

Apálykor
Boulognei kikötő
Halkirakodás Boulogneban. Olajf.
Mosónők a dömösi parton.
Estszürkület.

POLL HUGÓ

Pasztellek:

Pünkösd reggelén
Felsőlövői patak
Nyári felhők
Hazatérés a Balatonról
Partszakadék Kenese mellett

Műcsarnok 1905/6 téli kiáll.kat. 44.oldal

és 45. "

POLL HUGÓ

Pasztellek:

Kossuth-liget Kenesén
Kukorica kapálók
Naplemente
Alkonyat
Homokpart

Műcsarnok 1905/6 téli kiáll.kat. 44.oldal

POLL HUGÓ

Pasztellek:

Borus idő a Balatonon
Szeles idő a Balatonon
Két modell
Paraszthház
Szélcsend a Balatonon

Műcsarnok 1905/6 téli kiáll.kat. 44.oldal

POLL HUGÓ

Pasztellek:

Hazafelé
Holdfeljötte
Mosó parasztasszony
Olvasó nő
Estefelé

Műcsarnok 1905/6 téli kiáll.kat. 44.oldal

POLL HUGÓ

Pasztellek:

Felső-lövői patak
Fák és bokrok
Kertben

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.kat. 43.oldal

POLL HUGÓ

Pasztellek:

Bükkfa
Szalonak vára délről
Duna
Patak
Dömösi utca

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 43.oldal

POLL HUGÓ

Pasztellek:

Utcarészlet
Litánia után
Cigányok háza Dömösön
Szalonak vára
Fürdés után

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 43.oldal

POLL HUGÓ

Pasztellek:

Villámosi patak
Táj Villámosnál
Rózsák
Varró asszonyok
Ruhamosás

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.kat. 43.oldal

POLL HUGÓ

pasztellek:

Kápolna dombon
Badacsonyi hegycsoport
Malom
Jegenyefa csoport
Homályos napsütés

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.kat. 38.oldal

POLL HUGÓ

pasztellek:

Vasárnapi összejövetel. Olajf.
Szeptemberi hangulat
Estefelé
Balaton-Györök
Kilátás a csetényi dombról.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.kat. 38.oldal

POLL HUGÓ

pasztellek:

Szigliget, esthangulat
Szigligeti házak
Bucsuról hazajövet. Tanulm.
Szigliget nyugati oldala

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.kat. 38.oldal

POLL HUGÓ

pasztellek:

Esthangulat
Táj
Templom és romok Szigligeten
Bucsuról hazajövet. Tanulm.
Fák

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.kat. 38.oldal

POLL HUGÓ

Dömösi Dunaparton
Les Martigues látképe
Duna a parlamenttel
A dömösi erdő tisztása

/pasztelek/

POLL HUGÓ

pasztellek:

Szigligeti romok
Szigliget délről
Szigliget keletről
A falu öregjei. Olajf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.kat. 38.oldal

POLL HUGÓ

Pasztellek:

Részlet a győrki határról
Balaton
A szigligeti erdő széle
Ebédet vivő leány
Száraz jegenyék

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.kat. 38.oldal

POLL HUGÓ

La ville close /Concarneau/
Az Aare folyó /Schweiz/
Halászleányka /Equihen/
Októberi nap /Angers/

/Passztelek/

POLL HUGÓ

Fűzfák a Duna mellett
Naplemente
Halászházak /Les Martigues/
Dagály a tengeren /Noir Moutier/

/pasztelek/

POLL HUGÓ

Szeptemberi reggel.
Internáltak Angersben. Olajf.
Piaci jelenet.
A boulognei kikötő bejárata.
Az Aare partja Aarau-nál. /Schweiz/

POLL HUGÓ

Dunaparti piac.
Virágzó almafák /Angers/
Internált anyák. Olajf.
Boulognei halász-gőzösök.
Nyári délután. /Schweiz/

POLL HUGÓ

Október végén. /Schweiz/
Hajóépitő telep.
Mákvirágok.
Hajók a boulognei kikötőben.
Almafa Dömösön.
Port Loubet. /Boulogne/

POLL HUGÓ

Le Portel-i halász.
Billet d'Amour.
Moló Boulogneban.
Hazatérés. /Dömös/
Naplemente a Dunán.

Az 1923.évi őszi tárlat katalógusa /nov-dec./

POLL HUGÓ

Fürdő gyerekek. /Dömös/
Erdő széle.
Iszapos parton.
Utolsó napsugár
Naplemente Hardelot mellett.

POLL HUGÓ

Vitorlás bárka.
Dömösi strand-fürdő.
Halpiac. /Port Bouc/
Les Les Martigues-i tartánne-ok.
Cséplés /Dömös/

POLL HUGÓ

Nap-éj egyenáradat. /Equihen/
Bucsu Dömösön. Vázlat.
Fenyőfák. Angers
Kilátás ablakomból /Angers./ Olajf.
A Duna Dömösnél.

POLL HUGÓ

Esthangulat a Dunán. /Dömös/
Salgótarjáni hegyoldal.
A kisoroszi parton.
Salgótarján vidéke.
Tájképfestő Olajf.
Zivataros hangulat Aaraunál. /Schweiz/
A tenger Boulognenál.
Esti felhők.

POLL HUGÓ

Dunabogdány
A rácváros
P.H. urnő arcképe.
Ambleteuse-i major.
Dömösi rét.

POLL HUGÓ

Vadkörtefa ősszel. /Salgótarján./
Boulognei plage.
Borozó halász.
Esthangulat.
Halszállitás Páris felé.

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov-dec/
5oldal

POLL HUGÓ

A dömösi erdő.
Halászcsónakok
Internált német anya.
Krutsay Ferenc tájképet fest. /Dömös/
Dunaparti gyümölcspiac.

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov-dec/
56oldal

POLL HUGÓ

Etang de Berr.
A Duna Kisoroszinál.
Naplemente.
Ősz a parkban
Fatanulmány.

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov-dec/
5oldal

POLL HUGÓ

Vásár Bretagne-ban
Halászbárkák.
Parkrészlet.
A dömösi erdő
Halászcsónakok
Parkrészlet. /Mongazon/

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov-dec/
5oldal

POLL HUGÓ

Sziklás part.
Le Passage.
Halászházak Equihen-ben
Dömösi parasztlány.
Gesztenyefák ősszel.
Szeptemberi hangulat.

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov-dec/
5 oldal

PÖLL HUGÓ

szines rajzok, vázlatok:

Halászleány gyászban.
Vöröshaju gyerek.
Szomszédok.
Öreg halász
Női tanulmányfej.
Internált magyar angersben.

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov.-dec/
58.oldal

POLL HUGÓ

szines rajzok, vázlatok:
Internált dalmát Angersben.
Internált erdélyi száz Angersben.
Háborus hirek. /Equihen/
Boulognei halász.
Halászasszony Equihen-ben.

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov.-dec/
6.oldal

POLL HUGÓ

szines rajzok, vázlatok:

Varró parasztasszony.
Várakozó halászasszony.
Boulognei hajókalauz.
Francia leány. /Angers/
Notre Dame /Páris/

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov.-dec/
6.oldal

POLL HUGÓ

szines rajzok, vázlatok:

Halászasszony /Angers/.
Leányfej.
Hálókészitők. /Boulogne/
Ebédelő internált Angersben
Két tanulmányfej.

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov.-dec/
6.oldal

POLL HUGÓ

szines rajzok, vázlatok:

Pihenő leányok.
Gyerekek szélben
Halászgyerekek
Leves /Angers/
Festő nő.

Az 1923.évi őszi tárlat kat. /1923.nov.-dec/
6.oldal

POLL HUGÓ

Pastellek:

Szőke leányfej.
Piac Les Martigues-ben.
Az internáltak parkjában
Téjképfestő /vázlat/.
Boulognei halász
Dömösi Dunaparton

Az 1923. évi őszi tárlat kat. /1923.nov-dec./
6.oldal

POLL HUGÓ

pastelek:

Les Martigues látképe.
Duna a parlamanettel. /Budapest/
A dömösi erdő tisztása.
La ville close /Concarneau/.
Az Aare folyó. /Schweiz/

Az 1923. évi őszi tárlat kat. /1923.nov-dec./

POLLHUGÓ

Pastelek:

Halászleányka. /Equihenben/
Októberi nap. /Angers/
Fűzfák a Duna mellett.
Naplemente /Dömös/
Halászházak /Les Martigues/
Dagály a tengeren /Noir Moutier/.

Az 1923. évi őszi tárlat kat. /1923.nov-dec./
7.oldal

POLL HUGÓ

Részlet a győrki határról. Pastell.
Balaton. "
A szigligeti erdő széle. "
Ebédet vivő leány. "
Száraz jegenyék. "

KMTárs. 1902/3. téli kiáll.kat. 38.oldal

PÖLL HUGÓ

Szigligeti romok. Pastell.
Szigliget délről. "
Szigliget keletről. "
A falu öregjei. Olajf.
Esthangulat. Pastell.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 38.oldal

PÖLL HUGÓ

Táj. Pastell.
Templom és romok Szigligeten. Pastell.
Bucsuról hazajövet./tanulm./ "
Fák. "
Szigliget, esthangulat. "
Szigligeti házak. "

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 38.oldal

MDK

PollHugó

Nő virágokkal, of.

A kis modell, paszt.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 28 l.

MDK

Poll Hugó, festö
1867 -1931

Kapáló a szonyok. Jel.: Poll. Cer. és fehérkréta
rajz.

Alsósy-Zelcki XI.1943. Kat. 27.1.

MD K

Poll Hugó, festöm .
sz.1867

Parasztnök huszárral . Jelz.l.j. Poll H.
16x21 Pasztell.

Ernst Huz. aukc. XVI. 1921. Kat. 42.l.

Poll Hugó MDK

Kukoricakapálás

Műcsarnok 1939.Derü a művészetben kiáll.

POLL HUGÓ

Halpiac Bretagneban. Pastell.
Alkonyat a kikötőben. "
Fenyőfák. "
Kikötőben. "

Képzőm.Társ.1908/9.téli kiáll.kat. 35.oldal
és 36.oldal

POLL HUGO

Hazatérés a bucsuról. /A Könyves Kálmán intézet tulajdona./

Vasárnapi Ujaság. 19.sz. 1903. 50.évf. 304.oldal

MDK

Poll Hugó

részt vett a párisi kiállitáson.

Párisi kállitás. 1900.

POLL HUGÓ

Római Nemzetk.kiáll. kat. 1911. 205-211. l.

POLL HUGÓ

a Műcsarnok téli tárlatán Halmos Izidor életképdiját nyerte Libapásztor c. pasztelljével.

Képzőművészet, 1929.17.sz.56.oldal

POLL HUGÓ szül.1867.

502. Tanulmány. Szines krétarajz. 15x20.

Ernst Muzeum aukcioi. XXII.sz. 42.oldal

Poll Hugó MDK

Kukoricakapálás, pastel

Mücsarnok 1924. febr-márc.

Poll Hugó

MDK

Fenyőfák a folyó partján, pasztell

Műcsarnok 1924. febr–márc.

Poll Hugó f.

MDK

~~Poll~~ Hugóxf.

Tov. kiáll. Mucs. 1925. máj. 27. 1.

MDK

Poll Hugó

Malompatak, paszt.

Tav.kiáll. Mücs. 1925.máj. 8. 1.

MDK

Poll Hugó

Délutáni napsugár, paszt.

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 8. l.

MDK

Poll Hugó

A dömösi főutca, pfszt.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 7. l.

M.D.K.

Poll Hugó

Ld. Baráth Kálmán: Népélet a magyar festészetben c. cikk.

Panoráma. Bécs. 1928.aug.26. 35.sz. 12-13.p.

Poll Hugó MDK

Sezptemberi reggel, pasztell

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Poll Hugó . MBK

Equinox ár, pasztell

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Poll Hugó

Vén halász,

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Halak kirakodása, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

MDK

Poll Hugó, festöm.
sz.1867.

5o2. Tanulmány. J.l.j.: Poll H. Szin.krétarajz.
15 x 2o.

Ernst Muzeum aukciói. XXII. 42.1.

MDK

Poll Hugo, festöm.
sz.1867

435. Magyar parasztok. J.l.j.: Poll H. Pasztell.
15.5 x 21

436. Kagylótisztogatás. J.l.b.: Poll Hugo. "
80 x 110

437 Nyár a tengerparton. J.l.b.: Poll Hugo 1914.
55 x 90 Vászon.

438. Naplemente. J.l.j.: Poll H. 1914. "
83 x 68

Ernst Múzeum aukciói. XIII-XIV. 37.l.

MDK

Poll Hugó

Képzőművészet 1931. 37.sz. 42. l. kép

MDK

Poll Hugó

Balatoni részletek.Pastellek.

KMT. 1901.tav. nemzetk.kiáll.

MD K

Poll Hugó, festön.

pasztelljeit a szinek világitó ereje [illegible] jellemzik.

A N.Szal. uj tárlatából. -1903. -Vas.Ujs. 1903.5o.évf. 2o.sz. 32o.l.

MDK

Poll Hugó

Bucsu, paszt.

Műcs. téli kiáll. 1926.

MDK

Poll Hugó

Dömös, paszt.

Műcs. téli kiáll. 1926.

MDK

Poll Hugó, f.

A Mücsarnok Tav.Tárl. /M.Képzőm.Egy./ Képzőművészet
1927, I.évf. 8. l.

MDK

Poll Hugó, festőm.

Modern Magy.Festőművészek. Ger Lon Mod.Fest

87. l. képek

MDK

Poll Hugó festő

Farkas Z: Téli kiáll. a Műcs.-ban. Vas. Ujs. 1910. 47.sz. nov.20. 9(6. 1.

MDK

Poll Hugó

"Libapásztor" c.képe a Műcsarnok tav.tarlatán.

/Kézdi./: Tav.tárlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.ápr.1. 4.l.

Poll Hugó

MDK

A dömösi főutca, pasztel

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Harmatos reggel, pasztel

Műcsarnok 1925. tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Délutáni napsugár, pasztel

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Malompatak, pasztel

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

MDK

Poll Hugó

A Műcsarnok téli tárlata. Képzőművészet 1929. 16. sz. 21.l.

MDK

Poll Hugó

Sátor előtt, paszt. Lipótvárosi Kaszinó 500 koronás dija

Kitüntetések. Müvészet 1909. 135.l.

M.D.K.

Poll Hugó

A Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitó müvészek arcképei között szerepel a müvész arcképe.

Cserna Andor: A Szinházi Élet Tavaszi Tárlata c. Szinházi Élet. Bp. 192o. május 9-15. IX. évf. 19. sz. 29. lap.

MDK

Poll Hugó, festöm.
sz.1867.

391. Halászok. J.l.b.: Poll.H. Pastell.
34 x 43

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 46.1.

POLL HUGÓ

Hazafelé. Pasztell.

KMT 1912/13.téli kiáll. kat. 37.oldal

MDK

Poll Hugó

Rézkarca a párisi Salon kiállitasán.

Cikk: Magyar festők a párisi Salon kiállitasán.

Vasárnapi Ujság, 1892. 39.évf. 19.sz. 332.l.

Poll Hugó, festöm. MDK

sz.1867.

Bányavidék. Jelz.: Poll H. Pasztell.
25x32

Ernst Muzeum anyagai. XXXVIIIXX Kat. 41.l.
Évsz.?.

Poll Hugó, festöm.
1867-1931

715.	Leányka kosárkával.	Pasztell.	50x31	J.1.j.
716.	Bolognai halász.	"	50x32	J.1.j.
717.	Magas parton.	"	38x52	-
718.	Dömösi kut.	"	37x52	J.1.b.
719.	Cigányleány.	"	52x37	J.1.j.

Árv. Csarn.1932. I.rk.m. 34.l.

61. d. márc.

Poll Hugó

Naplemente, pasztell

c.művét megvásárolta az Orsz.Magy.Képzőm.
Társ.1904.évi tav.kiállításon Barcza Lajos,

Bp. társ.nyerő tag.

Művészet, 1904. 280.l.

MDK

Poll Hugó

Parasztudvar c. műve. Repr.

Műcsarnok, 1928.tav.kiáll.

MOK

Poll Hugó festő

Műcsarnok, 1900/1901. téli kiáll. 60.l.

Poll Hugó MDK

Malom, pasztell

Jegenyefacsoport, pasztell

Homályos napsütés, pasztell

Vasárnapi összejövetel, olf.

Miccarnok 1902/3. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Vizimalom, olf.

Műcsarnok 1897.téli kiáll.

MDK

Poll Hugó, festőm.

261.	Malom.	Pastell.
262.	Jegenyefacsoport.	"
262.	Homályos napsütés.	"

MKTárs. 1932/3 téli kiáll. Kat. 39.1.

Poll Hugó, festőm.

264.	Vasárnapi összejövetel.	Olf.
265.	Szeptemberi hangulat.	Pastell
266.	Estefelé.	"

KMTárs. 1902/3 téli kiáll. Kat. 39.l.

1903. Pell Hugó, festöm. MDK
szül.1867.

4000 koronás társulati díjat kapta:

28. Hazatérö bucsusok. Pastell.

Képzömüv. Társ. SzmKT. 5c-127.1.

Pelli Hugó festőm.

267. Balaton-Györök. Pastell

268. Kilátás a csetényi dombról. "

KMTárs. 1902/3 téli kiáll. Kat. 39.l.

Pöll Hugó, festőm. MDK

Libapásztorlányka. Repr.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Tájképtanulmányok, pasztellek

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Poll Hugó MDK

Tájkép, pasztell

Műcsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Pasztell-képei, az 1901.évi tav.nemzetk. kiállitason.

Lyka Károly: Tavaszi műtarlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

Poll Hugó

MDK

Erdei ut, pastel

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Poll Hugó, festöm.

Dzt. István elöestéje. Olf.

KMTárs. 1899-1900. téli Kiáll. Kat. 25.1.

Pál Hugó MDK

Kikötőben, pasztell

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Poll Hugó MDK

Egy sardiniere, pasztell

Kikötő részlet, pasztell

Nyári felhők, pasztell

A Conorneaui templom mögött, pasztell

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Poll Hugó MDK

Bárkák apálykor, pasztell

Piacon, pasztell

Le passage, pasztell

Vásáros kocsi, pasztell

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Poll Hugó

MDK

Kis breton leány, pasztell

Nyugvó bárkák, pasztell

Thonhalász-bárkák, pasztell.

Bástyafalak, pasztell

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Poll Hugó MDK

Fenyőfák, pasztell

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Ősszel, of.

Ernst Muzeum aukciói 43. sz. /1929/. 35.1.

MDK

Poll Hugó

Szélcsend

A téli kiáll. a Mücsarnokban. Magyar Szalon 1893. jan. 243-244.l.

Poll Hugó MDK

Malompatak, pasztell

Hicsarnok 1925 tavaszi tárlat

Poll Hugó

MDK

Délutáni napsugár, pasztell

Műcsarnok 1925 tavaszi kiállitás

Poll Hugo

Deltudni nepeuqéx;peuetell

Poll Hugó

MDK

Harmatos reggel, pasztell

Műcsarnok 1925 tavaszi kiáll.

MDK

Poll Hugó

"Hazafelé" c. festm. Repr.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiall. kat.

Poll Hugó MDK

Mme.Fortain kertje, pasztell

Műcsarnok 1926- Angol-magyar kiállitás

Poll Hugó

MDK

Fürdő libák, pasztell

Hazafelé, pasztell

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Poll Hugó

MDK

Esős idő, pasztell

Hegytetőn, pasztell

Fürdő libák, pasztell

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Poll Hugó

MDK

Falu vége

Disznócsorda

Mücsarnok 1924 őszi tárlat

Poll Hugó MDK

Duna partján

Mücsarnok 1924 őszi tárlat

Poll Hugó

MDK

Szilváskert

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Poll Hugó MDK

A dömösi főutca,pasztell

Mücsarnok 1925 tavaszi kiáll.

Toli Hugó MDK

A dömösi Főutca panorámája

Május elsején 1925 tavaszi kikelet.

MDK

Poll Hugó

Urnapja, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 29.1.

MDK

Poll Hugó

A külföldi kiállitások ügye. Képzőművészet 1928. lo. sz. 116.l.

Poll Hugó MDK

Reggel, pasztell

Esthangulat a Dunán, pasztell

Fenyőfák, pasztell

Vásár Provenceban, pasztell

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Leszerelt bárkák, pasztell

Virágosrét, pasztell

La Jonquiére, pasztell

Hajógyártelep, pasztell

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Poll Hugó

MDK

Reggeli hangulat, pasztell

Kagylótisztogatók, pasztell

San Mamette, pasztell

Les Martigues, pasztell

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Alkonyat a kikötőben, pasztell

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Lyka K.: Téli tárlat 1900/1901. Bpest 1901.
31.1.

MDK

Poll Hugó

Bébé a kertben, paszt.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 57.l.

Poll Hugó

MDK

Halpiac Bretagneban, pasztell

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Poll Hugó, festőm.

Temető. Pastell.

KMTárs. 1899-1900. Téli kiáll. Kat. 28.1.

Poll Hugó MDK

Bébé a kertben, pasztell

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Poll Hugó

MDK

Hazafelé, pasztell

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Poll Hugó

Sedelle völgye, pasztell

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Keresztvetés, olf.

Idegen nő a faluban, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Estefelé, pasztell

Balaton-Györök, pasztell

Kilátás a cseténvi dombról, pasztell

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Száraz jegenyék, pasztell

Szigligeti romok, pasztell

Szigliget délről, pasztell

Szigliget keletről, pasztell

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Poll Hugó

MDK

Hazatérés bucsuról, pasztell

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Poll Hugó

MDK

Zánkai templom, pasztell

Falurészlet, olf.

Mocsaras táj, pasztell

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Károlyakna, pasztell

Balaton, pasztell

Somoskő, pasztell

Kut, pasztell

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Felvonó a Károlyaknában, pasztell

Borus idő, pasztell

Üveggyári hid, pasztell

Bäglyasi dombok, pasztell

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Poll Hugó

MDK

Vöröshegy, pasztell

Tavaszi hangulat, pasztell

Evangelikus templom.Salgótarján,pasztell

Vizsga, pasztell

Miccarnok 1903/4. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

András-akna, pasztell

Karancs,pasztell

Inásszó, pasztell

Patak, pasztell

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Poll Hugó, festö

Templom elött.	Olajv.
Sedelle volgye.	"
Tanulmány.	"
Zivatar után.	Pasztell

Nemzeti Szalon. 1900. Nemzetközi gráf. kiáll. Kat.

35.l.

Poll Hugó
festő

M.D.K.

Az ujabb tájkép festés művelője.

Berzeviczy Albert: A tájkép festés a XVII. században. 206 l
Bp. 1910

Poll Hugó
festő

M.D.K

Kitünő pastell-tájképfestővé fejlődött.

Beszeviczy Albert: A tájképfestés a XVII. században 1931.
Bp. 1910.

MDK

Poll Hugó

Templomok és romok, paszt.

Bíró Jó: A marosvásárhelyi képtár. Magy. Művészet, 1937. 177-78 l.

MDK

Poll Hugó

Miatyánk, festm.

Bíró J: A marosvásárhelyi képtár. Magy. Művészet, 1937. 177-78 l.

MDK

Poll Hugó

Tengerparti részlet, olaj

Kagylómosás a tengerparton, olaj

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 1o l.

MDK

Poll Hugó

Magyar művészek Oroszországban. Műcsarnok, 1899. 26.sz. 4o5 l.

MDK

Poll Hugó festő

Művészet, 1905. 4.sz. 277 l.

MDK

Poll Hugó

Holdvilág, paszt.

Vásárlások a Képzőm. Társ. 1905.évi kiáll.
Müvészet, 1905. 4.sz. 278 l.

MDK

Szentendrei festők Társ. 1o é. jub. kiáll.
N.Szal. 1939. okt. 1.

MDK

Poll Hugó

Hazafelé, festm. repr.

Vasárnapi Ujság, 1912. 45.sz. 9oo l.

MDK

Poll Hugó

Mosónők a dömösi parton, festm.
Hazatérés, festm.

Ss. I: Öt gyűjteményes kiállítás az őszi tárlaton. Nemzeti Ujság. 1923. nov. 4. 9-10 l.

MDK

Poll Hugó

A Miccarnok őszi tárlata. Magyarság 1923. nov.4.
13 l.

MDK

Poll Hugó

e.a: A Műcsarnok őszi tárlata. Az Ujság, 1923. XI.4.

M.D.K.

POLL

Az 1899 -i oroszországi osztrák - magyar kiállitáson szerepel

Magy. or. iparmüv. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. 152.l.

. . .

Poll Hugó, sz. Bp. 1867.

Tájkép, paszt.

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 19 1.

Nemzeti Szalon XI. csop. kiáll. 1924. nov.
1.

Pál Hugó
Október, paszt.

Őszi Tárlat kiállítása. Műcs. 1922. nov. 8 l.

4. Mosónők a dömösi parton
5. Estszürkület
6. Szeptemberi reggel /Salgótarján/
7. Internáltak Angersben /olaj/
8. Piaci jelenet /Les Martigues/
9. A boulognei kikötő bejárata/
10. Az Aare partja Aarau-nál /Schweiz/
11. Duna parti piac

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest.
3lap.

Poll Hugó
Tájkép, paszt.

Szent-György-Chéh XLVI.művészeti aukciója. A Gyüjtő.
X.évf. 2.sz. 4 l.

Poll Hugó
Bánya-telepek, paszt.
Inánzó, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása. 1904.
május. 33 l.

körirat részlete: ;;;
XVIII.sz.eleje.Magass
I3.8 cm.

Kehely, aranyozott ez
karéjjos talpának fel
szalagos vert és vése
tárcsáján rozetták,há
képzett vázaidomu nód
sara virágos szalagfo
lutasor. Talpán beütö
Bécs,I723.Magassága:2
Talpátmérő:I3.5 cm.

Kehely, aranyozott ez
csipkézettszélü talpp
latán nagyvirágos lev
szárán applikált leve
sima nódussal;áttörtm
nom szalagmü levelekk
Magyar,talpa XVII.sz.
körül. Magassága:2I c

Ereklyetartó feszület
---
végett, többszörösen t

Poll Hugó
Somoskő, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904. márc. 32 l.

Poll Hugó
Salgó-Tarján, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904. márc. 32 l.

lakóház, zártsoru beépitès.
lak tengely. /A kapuhoz kö-
jtó lett./ Volutás konzolos
könyök lőpárkányok. Régi két-

kus.

zártsoru ~~lakóház~~, k, a, a, a, a,
blakok üzletkirakattá ala-
s a volutás konzoltól tartott
ötti mezőben gyermekfej és
virágfüzér.

us.

s, zárt sorban épitett, ~~lakó-~~
ellyel. Ajtók és ablakok
loktól tartott ives szem-
latt rozetták. Fekvő eresz-
yu bejárati ajtó.

Poll Hugó
Legények, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 32 l.

Pásztó /Bojár/ 11

Egy 1637-ben kelt oklev
mának titulusával - téve
Paszto"-t említi. A XVI
lában "Puszta klastrom"
tinsky Vencel örökitette
az alatta elterülő pinc
nak a templom szentélye
vekből épült tornyát mi
1699 körül és
legi rezidenciája helyé
letben még álltak "kőbo
egyikben Piliny István
szobát is laktak benne.
melynek felső traktusát
Nem messze volt egy kőp
li kapujánál s régi pin
ugy tudják, hogy az egy

Poll Hugó
Patak, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 32 l.

ságos Sz.Mária tisztelet
épitessék." 1722-ben Gon
az épitőmestert a templo
sére küldje Wellechradró
hogy ezt csinálja meg. 1
szerint - irja Gonczik -
lehet emelni. Ez az anya
többe. Ide lehetne helye
bizni, hiszen már több t
megkapja, 1725 husvétja
Péter idejében /1715-172
rium, több alba és casul
aranyozott ezüst olajtar
mosók, egy függőóra, ame
1725 nov. 11-én
lyel és a sekrestyével.
egy öreg kőművessel köt

Poll Hugó
Fák alatt, paszt

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása. 1904. márc. 32 l.

sokor. Osztrák, XVIII. sz. vége.

a, fehér géptulle-alapon a-

itett virágos szegély és
IHS monogram. Osztrák.

zinü damaszt középsávval,

ott selyemszövet-alapon
yemmel átszőtt elszórt
o körül,

piret selyemszövetalapon

fehér selyemhimzéssel vi-
gak. Ehez tartozó 2 ke-
ró, I manipulus. Osztrák,

selyemszövetalapon a-

il. applikált diszitmény,
jokból alkotott chartu-
lapos, simafelületü ki-

Poll Hugó
Mező Badacsonynál, paszt.
Vöröshegy, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 32 l.

Pásztó /Bojár/ 7

tik ujjá. 1803-ban az é
as értékbecslés szerint

Ábrázolások.

1. A Pásztói Apátság Ro
Maietinsky Vencel és Ne
készitettek. - Közli: B
I.kötet. Bp.1898. 60 l.
2. PÁSZTÓ ÉS VIDÉKÉNEK
rajz, amelyet Maietinsk
szerzetesek készitettek

3. A PÁSZTÓI APÁTSÁGI T
Cserna Károly rajza utá
lyen. - Megjelent: Az o
képben. Magyarország.

Az apátság.

Története: A pásztói ap

Poll Hugó

18 különféle pasztell

Az 1904-iki téli tárlat. 11 1.

MDK

Poll Hugó

Bucsuról hazajövet, paszt.

Arad város nyilv. Képtárában elhelyezett festmények és rajzok jegyzéke. 31 l.

M D K

Poll Hugó

Falurészlet, olaj

Szent-György-Czéh XL. Aukc. A Gyüjtő. VII. évf. 7. sz. 1918 máj. 2oo l.

Poll Hugó
Fák, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1904. márc. 34 l.

Poll Hugó
Tavaszi tájkép, paszt.
Sóskaszedők, paszt.

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
1920. ápr. 8 l.

Poll Hugó
Harmatos reggel, paszt.

O.M.K.T. 1925. május. 7 1.

Poll Hugó

Malompatak, xxxx paszt.

O.M.K.T. 1925. május. 8 1.

MDK

Poll Hugó festőmüv.

A vizsga, festm.

Képzőm. Társ. kiá tőli kiáll. VU, 1903. 47.sz.
761 l.

MDK

Poll Hugó, festő

Szokolay B: Művészeti Szemle. Erdélyi Helikon, 1929, II. évf. 1.sz. 75-77 l.

Poll Hugó
festő

M.D.K.

Szőnyegszövők

Bizankció 1957. Budapest.

24 l.

Pöll Hugo festő M.D.K.

n. 11867

Tanulmány jel. nincs Zóta 15.20

Anyedy Lukács és neje hagyatéka. Bp 1923
42

MDK

Poll Hugó

Salgótarjáni bányavidék, paszt, repr.
Salgótarján vidékéről, " "

Magyarorsz. művészeti csop.-jainak hiv. tárgymutatója. St.-Louisi kiáll. 1904.

42 l.

12. Virágzó almafák
13. Internált anyák /Mongazon/ olaj/
14. Boulognei halászgőzösök
15. Nyári délután /Schweiz/
16. Október végén "
17. Hajóépitő telep /Les Martigues/
18. Mákvirágok
19. Hajók a bolougnei kikötőben

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest.
3 lap.

20. Almafa Dömösön
21. Port Loubet /Boulogne/
22. Le Portel-i halász
23, Billet d'Amour /Equihen/
24. Moló Boulogneben
25. Hazatérés /Dömös/
26, Naplemente a Dunán
27. Fürdő gyerekek /Dömös/

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest.
4 lap.

28. Erdő széle
29. Iszapos parton/Dömös/
30. Utolsó napagár "
31. Naplemente Hardelot mellett
32. Vitorlás bárka /Les Martigues/
33. Dömösi strandfürdő
34. Halpiac /Port Bouc./
35. Les Martigues-i tartánne-ok

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest.
4 lap.

36. Cséplés /Dömös
37. Nap-éj egyenáradat. Equihem/
38. Bucsu Dömösön /Vázlat/
39. Fenyőfák /Angers/
40. Kilátás ablakomból /Angers/ olaj
41. A Dun a Dömösnél
42. Esthangulat a Dunán /Dömös/

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa.Budapest

4 lap

43. Salgótarjáni hegyoldal
44. A kisoroszi parton
45. Salgótarján vidéke
46. Tájképfestő /olaj/
47. Zivataors hangulat Aaraunál /Schweiz/
48. A tenger Boulogne-nál.
49. Esti felhők /Angers/

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa.Budapest

4 lap

pastelek és rajzok

5o. Dunabogdány
51. A ráçváros /Budapest/
52. P.H. urnő arcképe.
53. Ambleteusei major
54. Dömösi rét

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa.Budapest
5 lap

55. Etang de Berr
56. A Duna Kisoroszinál
57. Naplemente /Equihen/
58. Ősz a parkban /Angers/
59. Fatanulmány
60. Vásár Bretagneban

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa.Budapest
5 lap

Poll Hugó -1o-

61. Halászbárkák /Les Martigues/
62. Parkrészlet /Mongazon/
63. A dömösi erdő
64. Halászcsónakok /Les Martigues/
65. Internált német anya /Mongazon/
66. Kurtsay Ferenc tájképet fest /Dömös

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest

5 lap

67. Duaparti gyümölcspiac
68. Vadkörtefa ősszel /Salgótarján/
69. Boulognei plage
70. Borozó halász /Equihen/
71. Esthangulat "
72. Halszállitás Páris felé /Boulogne s. M/
73. Sziklás part /Equihen/

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest. 5 lap.

Poll Hugó

74. Le Passage
75. Halászházak Equihenben
76. Dömösi parasztlány
77. Gesztenyefák ősszel. /Sables d'Olonne
78. Szeptemberi hangulat /Kisoroszi/

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest. lap.

Poll Hugó

Szines rajzok vázlatok

79. Halászleány gyászban
80. Vöröshaju gyerek
81. Szomszédok
82. Öreghalász
83. Női tanulmányfej
84. Internált magyar Angersban

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest. 5lap.

85. Internált dalmát Angersben
86. Internált erdélyi sz=sz Angersben
87. Háborus hirek /Equihen/
88. Boulognei halász
89. Halászasszony Equihen-ben
90. Varró parasztasszony /Dömös/
91. Várakozó halászasszony /Equihen/

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest. 6 lap.

Poll Hugó

92. Boulognei hajókalauz
93. Francia leány /Angers/
94. Notre Dame /Páris/
95. Halászasszony /Angers/
96. Leányfej
97. Hálókszitők
98. Ebédelő internált Angersban

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest.
6 lap.

Poll Hugó

Első gyüjt. kiállit. Mücsarnok 19o7. Franciaországi internáltsága alatt, Schweizban, Salgótarjánban, Budapesten és Dömösön alkott müveinek kiállitása.

Pasztelek és olajfestmények.

1. Apálykor
2. Boulognei kikötő
3. Halkirakodás Boulogneban /olaj/

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest. 3 lap.

Poll Hugó

99. Két tanulmányfej
100. Pihenő leányok
101. Gyerekek szélben
102. Halászgyerekek
103. Leves /Angers/
104. Festő nő

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest. 6 lap.

Poll Hugó

Pastelek

105. Szőke leányfej /Dömös/
106. Piac les Martigues-ben
107. Az internáltak parkjában /Angers/
108. Tájképfestő /vázlat/
109. Boulognei halász
110. Dömösi Duna parton

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest.

6 lap.

Poll Hugó

111. Les Martigues látképe
112. Duna a parlementtel
113. A dömösi erdő tisztása.
114. La ville close. /Concerneau/
115. Az Aare folyó /Schweiz/
116. Halászleányka /Equihen/

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest.
6 lap.

117. Októberi nap /Angers/
118. Fűzfák a Duna mellett
119. Naplemente
120. Halászházak
121. Dagály a tengeren

1923. évi Őszi Tárlat katalogusa. Budapest. 6 lap.

Poll Hugó

Október, pasztell
Öreg dalmát, rajz
Ujságolvasó, rajz
Francia halász, rajz
Madame Lerat, rajz

Magyar akvarell és pasztellfestők Egyesülete
IX. kiállitás, 1922. Nemzeti Szalon, katalogus

MDK

Poll Hugó, 1867-1931.

Árnyas utca, paszt.

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.

18 1.

MDK

Poll Hugó, 1867-1931.

Körhinta, paszt.

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

31 l.

MDK

Poll Hugó, 1877-1931.

Hollandi kikötő, paszt.
A fedélzeten, "

Almássy-Teleki VIII. 1942.
34 l.

MDK

Poll Hugó, 1867.

Falusi ház, paszt.
Tájkép, paszt.

Ernst Múz. 18. aук. 1921..dec.
1.

Poll Hugó festőművész
Tihanyi leány.Pasztell
Viszontlátás.Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1900 szeptember 16

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Árvízkárosultak, 1876., 41. l., 16. szám. — A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp., 1884., második terem, 28—30. l. — Egyházi műrégiségeink az 1885. évi budapesti országos kiállításon. Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 296. l. — Radisics Ipolyi, 58. szám. (Képe 9. lap.) — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye. AÉ, VII., 1887., 344. l.

EREKLYETARTÓ,

talpas, gombján a rotulusokban zománcos apostolfejek, felül gótikus házikó. Oroszlános címerrel.
Olasz munka, XV. század.
Réz, mag. 28 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

Egyházi műrégiségeink az 1885. évi budapesti országos kiállításon. Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 298. l.

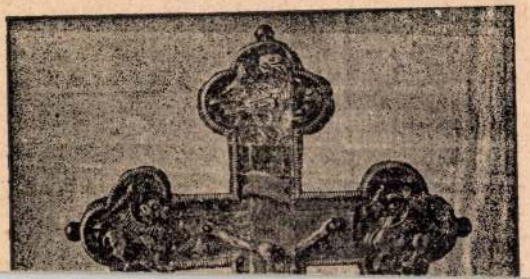

Poll Hugó festőművész
~~Osztrák~~ Magyar ~~monarchia~~ művészetének kiállítása
Oroszországban
Mücsarnok, 1899, 4o5 lap

szter 1907 évi okt.hó 15-én 77995
.állampénztárhoz intézett rendele-

KIFIZETTETETT
MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZTÁR IX. ker.
Budapest, 1907 évi okt. 28 hó n.

énztárt, hogy a szigetvári r.kath.
ásáért járó tiszteletdij fejében

M.D.K

Poll Hugó
festő

Bécsivról hazajövet

Cinafjégyz. IV. terem 80 oz. 31 l.

MDK

Poll Hugó

Apálykor

Boulognei kikötő

Halkirakodás Boulogneban, olaj

Mosónők a dömösi parton

Estszürkület

Szeptemberi reggel

Internáltak Angersben

Mücs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó

Piaci jelenet
A boulognei kikötő bejárata
Az Aare partja Aarau-nál
Dunaparti piac
Virágzó almafák
Internált anyák , olaj
Boulognei halász-gőzösök

Mücs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó, festőművész

Nyári délután
Október végén
Hajóépitő telep
Mákvirágok
Hajók a boulognei kikötőben
Almafa Dömösön
Port Loubet

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

Poll Hugó festőművész

Naplemente, paszt.
Halászházak, "
Dagály a tengeren,"

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

Poll Hugó festőművész

MDK

La ville close, paszt.
Az Aare folyó, "
Halászleányka, "
Októberi nap, "
Füzfák a Duna mellett, "

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó festőművész

Tájképfestő, vázl. paszt.
Boulognei halász, "
Dömösi Dunaparton, "
Les Martigues látképe, "
Duna a Parlamenttel, "
A dömösi erdő tisztása, "

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó festőművész

Halászgyerekek
Leves
Festő nő
Szőke leányfej, paszt.
Piac Les Martigues-ben, paszt.
Az internáltak parkjában, "

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó festőművész

Leányfej
Hálókészitők
Ebédelő internált Angersben
Két tanulmányfej
Pihenő leányok
Gyerek szélben

Mücs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó festőművész

Varró parasztasszony
Várakozó halászasszony
Baoulognei hajókalauz
Francia leány
Notre Dame
Halászasszony

Mücs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó festőművész

Internált magyar Angersben
Internált dalmát Angersben
Internált erdélyi szász Angersben
Háborus hirek
Boulognei halász
Halászasszony Equihen-ben

Mücs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MMK

Poll Hugó, festőművész

Szeptemberi hangulat
Halászleány gyászban
Vöröshaju gyerek
Szomszédok
Öreg halász
Női tanulmányfej

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó, festőművész

Esthangulat
Halszállitás Páris felé
Sziklás part
Le Passage
Halászházak
Dömösi parasztleány
Gesztenyefák ősszel

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó, festőművész

Halászcsónakok
Internált német anya
Krutsay Ferenc tájképet fest
Dunaparti gyümölcspiac
Vadkörtefa ősszel
Boulognei plage
Borozó halász

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó, festőművész

Naplemente
Ősz a parkban
Fatanulmány
Vásár Bretagne-ban
Halászbárkák
Parkrészlet
A dömösi erdő

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó, festőművész

Dunabogdány
A rácváros
P.H. urnő arcképe
Ambleteuse-i major
Dömösi rét
Etang de Berr
A Duna Kisoroszinál

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó, festőművész

A kisoroszi parton
Salgótarján vidéke
Tájképfestő, olaj
Zivataros hang ulat Aaraunál
A tenger Boulogne-nál
Esti felhők

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó , festőművész

Cséplés
Nap-éj egyenáradat
Bucsu Dömösön
Fenyőfák
Kilátás ablakomból, olaj
A Duna Dömösnél
Esthangulat a Dunán

Mücs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó, festőművész

Iszapos parton
Utolsó napsugár
Naplemente Hardelot mellett
Vitorlás bárka
Dömösi strand-fürdő
Halpiac
Les Martigues-i tartánne-ok

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Mihalik Sándor: A raguzai dóm szegedi ereklyéje.
Szépmüvészet. 1940, 3.sz. 76 l.

MDK

Poll Hugó, festőművész

Le Porte-i halász
Billet d'Amour
Móló Boulogneban
Hazatérés
Naplemente a Dunán
Fürdő gyerekek
Erdő széle

Műcs. kiáll. 1923. nov. 3-7 l.

MDK

Poll Hugó, 1867-1931.

Kikötőrészlet vitorlásokkal, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

35 l.

MDK

Poll Ilugó, festő,

párt vett a Salon National (Grand Palais) kiállításán.

Ujság - 1926 V. 21. - Magyar Művészek Párisban és Németországban.

MBK

Poll Hugó, 1867-1931.

A vurstliban, pazt.

Hollandi kikőtő, paszt.

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 30 1.

MDK

Poll Hugó

Október, paszt.

Öreg dalmát, rajz

Ujságolvasó, rajz

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 17 l.

MDK

Poll Hugó

Salgótarjáni vidék, paszt.

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll.
N.Szal. 1921, ápr.
14 l.

MDK

Poll Hugó

Francia halász, rajz

Madame Lerat, "

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 17 l.

MDK

Poll Hugó, festő.

Dalmát part.
Dunai részlet.
(illusztr. 318. l.)

Szent György Cél M. Am. és Gyűjt. Egyes. 15. aukc. - Kat. 323. l. 324.

MDK

Poll Hugó, festö.
/1867- 1931/,

Bretagne-i halászok.	Jelezve.	Pasztell
Halászfiuk.	"	"
Hollandi kikötö.	"	"

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. rész.
1935 nov. -Képek. K a t. 19.1.

MDK

Poll Hugó, festö.
1867-1931

Nöi arckép. Jelezve: Poll H. Pasztell.

A kikötöben. " : Poll H. "

gr. Almásy-Teleki Éva müv.int. /v.Ernst-Kuz./
IX.Müvészeti aukció. 1942.máj.1o.Stöl kiáll. 18.-án
Kat. 33. l. aukció.

Poll Hugo MDK

"Szent István ünnep" cimü olajfestményét megvásároltak az azévi berlini nemzetközi kiállitáson.

Magyar müvészek sikere Berlinben.
Mücsarnok.1901.32.sz.385.l.

MDK

Poll Hugó, 1867-1931.

Vitorlások a Balatonon, paszt.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

30 l.

MDK

Poll Hugó „festő".

Fenyőfák. Pastel

Breton vásár "

OMKT - Vándorkiáll. 1910 Sept. 8 - dec. 27ig.

Tm. - Hornyánszky F. kny. 82. l.

MDK

Poll Hugó, festő.

Az Adrián. Pasztell

Két kis pasztel.

Szentgyörgy Cék. XXIX. mův. graf. aukc. - 1919.
IX. 29. - X. 2. - A gyűjtő. Ö. eof. 5. sz. - Kül. sz. - 70 l.

MDK

Pŏll Hugó

állami paszt.dijat nyert 192o

MAPE 12.kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj.
5 l.

MDK

Poll Hugó, sz. 1867.

Tengerparton, paszt.

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

16 l.

MDK

Poll Hugó

Magyar kiállító művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Poll Hugó

Nyári délután, paszt.

Nyári délután, "

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal,
1925. febr. 15 l.

MDK

Poll Hugó, festő.

Hazatérés a bucsúról. 1903. 4000 kor. társ. díj.

Sátor előtt. 1909. A Lipótv. Kar. 500 kor. paszt. díja.

OMKT. - Vánd. Kiáll. 1910. szept. 8 - dec. 27 - ig.

Kitünt. műv. lajstr. - Hornyánszky V. kny. 68. l.

MOK

Poll Hugó, festő.

79. Fürdőző fiú, pastell

Mür. és Kezesk. Int. (v. Ernst Mur.) - Neuz. Sportbiz. és a M. Tiépsőm. Szabadszerzet kiáll. - 1945 III. 11-26. Stat.

MDK

Poll Hugó, 1867-1931.

Vitorlások a Balatonon, paszt.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.

29 l.

MDK

Poll Hugó, 1867-1931

Tájkép, paszt.

Árv. Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

36. 1.

MDK

Poll Hugó

Állami pasztelldijat nyert 192o

Magy. Akvarell és paszt. festők 14. kiáll. N. Szal. 1928. okt. 2o. l.

2o. l.

MDK

Poll Hugó

Választott /rendes/ tag

Magy. Akvarell és paszt. festők 14. kiáll. N. Szal.

1928. okt.

M.D.K.

Poll Hugó /1867-1931/

522. Vizsga. Pastel. 97.8 127.5, karton.
523. Rózsák. Pastel. 52.8 x 43, karton.
524. Chioggiai burgonyakereskedők. Pastel. 72.5 x 94.6, karton.
525. Breton halpiac. Pastel. 100 x 140, karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 58. l.

M.D.K.

Poll Hugó /1867-1931/

648. Fenyőfák. Pastel. 70x63 papir.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 45. l.

MDK

Poll Hugó

Esős idő, paszt.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj. 10. l.

MDK

Poll Hugó

Hazafelé, of.

Angol-magyar kiáll. Hücs. 1926. máj. 1o. 1.

MDK

Poll Hugó

Fürdő libák, paszt.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj. 10. 1.

MDK

Poll Hugó

Hegytetőn, of.

Angol-magyar kiáll. Wien. 1926. máj. 10. l.

MDK

Poll Hugó

Mme. Fortain kertje, paszt.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj. hó. 1.

M.D.K.

Poll Hugó
1931
5. /1867-~~1937~~/: Bretagne-ban.
15. Vizsga.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója 1940. Orsz. Magy. Képzőmüv. Társ. Bp. 5.-6. l.

MDK

Poll Hugó, festö

A dömösi föutca.	Pasztel.	
Harmatos reggel.	"	
Délutáni napsugár.	"	8.1.
Malompatak.	"	8.1.

OMKT-mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt. kiáll. 1925 máj.-
Kat. 7.1. és 8.1. junius.

Poll Hugó, festöm.

jelenleg a kies kis tengerparti falu lassankint
látogatott müvésztelepp é alakul át, ahol P.üdül.

Müvésztelep Lovranában.
"Mücsarnok" 1899. 374.l.

MDK

Poll Hugó, 1867-1931.

Női képmás, paszt.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.auko.

3o 1.

MDK

Poll Hugó,festö
1867-1931

Utcai kép Chioggiából. Jelzett. Pasztell.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. sz.sz.
40.l.

MDK

Poll Hugó, Bp, 1867-

Tájkép, paszt.

Az Egri Kaszinó kiáll.kat. Eger, 1924. aug.

19. 1.

Poll Hugó festőművész
/Aaran Schweiz/

MDK

A közoktatásügyi népbiztos 1919 ápr. 4-én kelt levelében kéri a pénzügyi népbiztost, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztáregyesület safe-deposit jában lévő és az előző években eladott mütárgyai vétel áraiból származó 11.oo3 Koronát kitevő összeget készpénzben felvehesse és a tulajdonos müvészhez eljuttathassa.

/pénzügyi népbiztos a kérést teljesitette./

M.T.Képz. Él. Bp. 1960. 171.o.

MDK

Poll Hugó, 1867-1931

Szegény asszony

Ernst Muz. 5o. aukc. 1934. dec.

17 l.

MDK

Poll Hugó, 1867-1931

Parasztleány, paszt.

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz. 22. l.

mDK

Poll Hugó
festő
1867–1931

művei a kiállításon

– Nemzetközi grafikai kiállítás a Műcsarnokban.
Grafikai Szemle, 1909 évf 2 z. 29 l.

MOK.

Poll Hugó festő

"Nő virággal" /pasztell/

Árverési Közlöny 4.sz.1939. december.
45.l.

MDK

Poll Hugó, 1867-1931

Piacon,paszt.

Almásy-Teleki 4.gyv. aukc. 1940. nov.

31 l.

MDK

Poll Hugó, 1877-1931.

Hollandi kikötő, paszt.

Almásy-Fel.Int. 8. aukc. 1942. febr.

34 l.

Poll Hugó, sz. 1867 MDK

A festő, paszt.

M. Studio 2. sukc. 1921. 24 l.

MDK

Poll Hugó, festö

a M.Akv.-és Paszt.f.Egy. müvésztagja.

A Magy.Akv.-és Pasztellfestök Egy. X.kiáll. 1923 no
Nemz. Szalon. Kat.

MDK

Poll Hugó

Libausztatás, paszt.

Kikötőrészlet, "

Árverési Közl. 1929. 5.rk.sz. ~~xdkcx~~. 16. 1.

Poll Hugó

III.

Perállag. 1528. P

IRTUCH, mit türkischem Muster. Mitte XIX. Jahrh.

s ágakból kinövő virágszálak. 450×410 cm. — KILIM-
Äste mit blumigen Zweigen, die Borte mit Blumenstauden

ırsa.

EN UND BURSEN.

XVIII. sz. — VIER KELCHDECKEN, aus verschiedenem

XIX. sz. közepe. — PETIT POINT-STICKEREI, In ver-

amt, mit Silberkreuzen.

IPELN. XVIII.—XIX. Jahrhundert.

CULE, Samt, mit bunter Wollstickerei.

SKLEIDCHEN, Seide, mit Spitzenbesatz.

DBEUTEL, aus bunter Seide gestrickt.

00

340. Poll Hugó: Vizsga.

RÚTH ANDOR: Lovas arckép.

nak egy csomó megtakarítást, Japánnak pedig erkölcsi elégtételt és a statusquo biztos megőrzését jelenti. Mert a szövetség célja a statusquo, erre különösen Angliának igen nagy a szüksége.

Ha Kelet-Ázsia térképére tekintünk, feltűnik az a sok-sok színes pont Khina partjain, a nagyhatalmak gyarmatai. Ezek közt Anglia van leginkább érdekelve, s ezeket az elszigetelt gyarmatvárosokat, valamint a délázsiai birtokot, mint birodalmának valódi kincsesházát, mindenáron meg kell tartania. Keleten csak japán tekinthető komoly ellenfélnek. Khina még alszik, s az orosznak csak az imént koppantottak a kezére. Arra, hogy ezeket a gyarmatokat fegyverrel, katonasággal megvédje, nem is gondol Anglia. Túlságosan drága és hiábavaló kisérlet lenne. Van a védelemnek egy sokkal olcsóbb és praktikus módja, s a kereskedő Anglia ezt a módot mindig szívesen vette igénybe: ez a diplomáciai védelem. A hatalmas konkurrenssel előnyös feltételek mellett érdekbarátságot kötni, ez volt mindig Anglia vezéreszméje, s ez az eszme mindig fényesen vált be; az utolsó szövetség is e mintára készült.

Azonban nem a Khina testébe ékelt gyarmatokat, hanem az Indiák kincsét félti legjobban Anglia. Odalenn délen az orosz már veszedelmesebb ellenfél, mert hiszen három főterjeszkedési iránya — Konstantinápoly, India és a Csendes-oceán között — ezen az úton érheti el legközelebb a tengert. Két helyütt már eltorlaszolták előle az utat s most India az egyetlen célja az esetleg új életre ébredt orosz imperializmusnak. India védelme mindig sok gondot okozott az angolnak, tömérdek pénzébe került, s dacára minden igyekezetének és költekezésének, ma is kérdéses, ellen tudna-e ott az angol zsoldos katona az orosz inváziónak állani. A japánnal való szövetkezés után Anglia kelet-ázsiai birtokáról minden katonáját kivonhatja, s egész erejét India védelmére egyesítheti; flottája, amely maga is három hatalom flottájával mérkőzik; még a japánéval is megszaporodik, Anglia tehát effektiv erősbödést ért el ezen szerződéssel.

Hogy ennek a szövetségnek a béke fenntartására milyen óriási befolyása volt, legjobban mutatja a csak a közelmultban kötött angol-orosz egyezmény, mely a két ősi ellenfél között a közeledés első fokát jelenti. Csakhogy ez a közeledés nem igen történt volna meg, ha az angol hatalom mögött ott nem állott volna a japán, támogatva, erkölcsileg segítve.

De nemcsak az angol, hanem a japán is tovább fűzte a paktumok politikáját. Miközben flottáját kiépíti és hadseregét lázasan szaporítja, jobbra-balra egyezkedik és szövetkezik e szigetország népe. Japánnak szüksége van arra, hogy a Csendes-oceán nyugati partján ne támadjon ellensége, ha majd a másik parton gyűlik meg a baja, s ezért barátkozik nyakrafőre nyugati szomszédjaival.

A japán-francia szövetség az angol-japán mintájára készült. Ott is főleg az indo-khinai gyarmatok védelméről van szó, amely védelem legbiztosabb záloga a hatalmas Japán barátsága.

A szövetségek korszakában élünk. A világbéke ezeken a nemzetek, országok közt kifeszített szálakon nyugszik, s mennél több a szál, annál nehezebben szakad el a kötél. A távol keleten kiderült az ég. A zivataros, viharhozó felhők között kisütött a nap, s a Mandzsuország térségein kiontott vér felvirágozást, életet teremt.

A háború gyakran olyan, mint a fájdalmas operáció, amelynek nyomán gyógyulás, erősbödés fakad. Oroszország még nem gyógyult meg a háború nyomán ért sebből, hanem mintha a nagyravágyó, kiterjeszkedő cárizmus belátta volna, hogy belső megerősödés nélkül hiú kisérletezés marad minden külső vállalkozás, mintha elállana a messze fekvő, csak sok-sok vér árán elérhető céloktól, s országának belső megerősítésére vállalkoznék.

A japán pedig nem áll meg a félúton. A német imperializmus mintájára, mely minden diadalmas háború után csak annál szorgosabban készült a következőre, ez a szigetország is lázas tevékenységgel halad a hódítás útján, bár ez a hódítás ez időszerint inkább békés, mert gazdasági formában történik.

Kelet-Ázsia ege kiderült. Vajjon hova lettek a viharfelhők? Tovább hajtotta-e őket a szél vagy keletnek, vagy Észak-Afrikában gyülekeznek-e majd, ahol, úgy rémlik, mintha első hírnökeik már meg is jelentek volna . . . .

Szeptember.

(e) Benne vagyunk szeptember verőfényes, őszi napjaiban. A búcsúzó nyár szomorúan vergődik a kezdődő élet zajos forgatagában s a pihenésről hazatérő emberek lázasan készülnek a télre. Aki változást keres társadalmi vagy politikai életben a nyári hónapok után, csüggedten láthatja, hogy minden úgy van, mint azelőtt. Csak a reményeink lettek még szomorúbbak.

De azért ünneplünk mindenfelé. Emléktábla és szoborleleplezés bőven lesz és küszöbön az Árpád-ünnep is. Szegény honfoglaló Árpád fejedelem emlékének ünneplésre méltóbb esztendőt alig találhattunk volna, mint az idei. A dicsőséges harcokkal elfoglalt haza ezer esztendős földjén vidáman dulakodnak a nemzetiségek, mi összetett kézzel nézzük őket és — ünnepelünk. A pusztaszeri romoknál, a pusztaszeri „Nemzeti parkban" bizonyára lelkes beszédek fognak elhangzani, aztán szétoszlik az ünneplő nép s a két vezér emlékére ültetett két fát épúgy ki fogják túrni a Pallavicini-uradalomból a „Nemzeti parkba" áttévedt sertések, mint eddig; az Árpád-szobor talapzatát, mint régen, most is össze fogja marni a piszok, az esővíz, amit nincs, aki lemosson róla. Az orosz kormány magyar földön elesett tábornoka sírján emléket emelt s költségén állandó őrt rendelt melléje, nálunk Árpád fejedelem emlékének sincs rendszeres gondozója. Megépítették a millenáris évben, most tíz év mulva már jóformán újra kellett építeni, annyira tönkretette az idő. És ez így lesz minden tizedik esztendőben, — sebaj, legalább lesz alkalom az ünneplésre!

De vajjon lesz-e hétszer, nyolcszor tíz év mulva magyar, aki magyar földön ünnepeljen? Csodálatos kitartással menekülnek az emberek ebből a megrontott országból, nemcsak a paraszt, a munkás, de az intelligencia is. Akik még itthon maradnak, azokkal könnyen végez az oláh pópa, a román agitátor, a német nemzetközi szocialista. A Nagy Magyar Alföld eddig féltve őrzött rónaságain is rendet vág az emberek közt az „ott a hazád, ahol megfizetnek" jelszó és nincs senki, aki biztatna, bátorítana; léha kezek vezetése alatt a nép.

De így van ez mindenütt. Kereskedelmünk, pénzünk kozmopolita kezekben, az irodalomban dühöng a modernség, alig akad olyan, aki büszkén vallaná magyar voltát dalban és írásban. A zeneakadémia palotájára fel lehet vésni „művész hazája széles e világ", — hány geniális ember került már ki onnan

Tengerpart.

Poll Hugó festménye.

és rohant a külföldre, mert tele verték a fejét éveken keresztül azzal, hogy ott a boldogság, a megbecsülés, a pénz, itthon csak közöny, lenézés és nemtörődömség. Az iskolákban a latin nyelvet vagy a fizikát lelkiismeretesebben tanítják, mint a magyar irodalmat és történelmet; az egyetemen az idén öt magyar irodalmi előadás lesz, angol, francia, német és más vagy huszonhét.

Szóval lelkesen valljuk magyarságunkat minden téren és Árpád fejedelem borongva mélázhat a távolba, ahol az óceánjáró gőzösök fedélzetén magyar dallal köszöntik az új hazát.

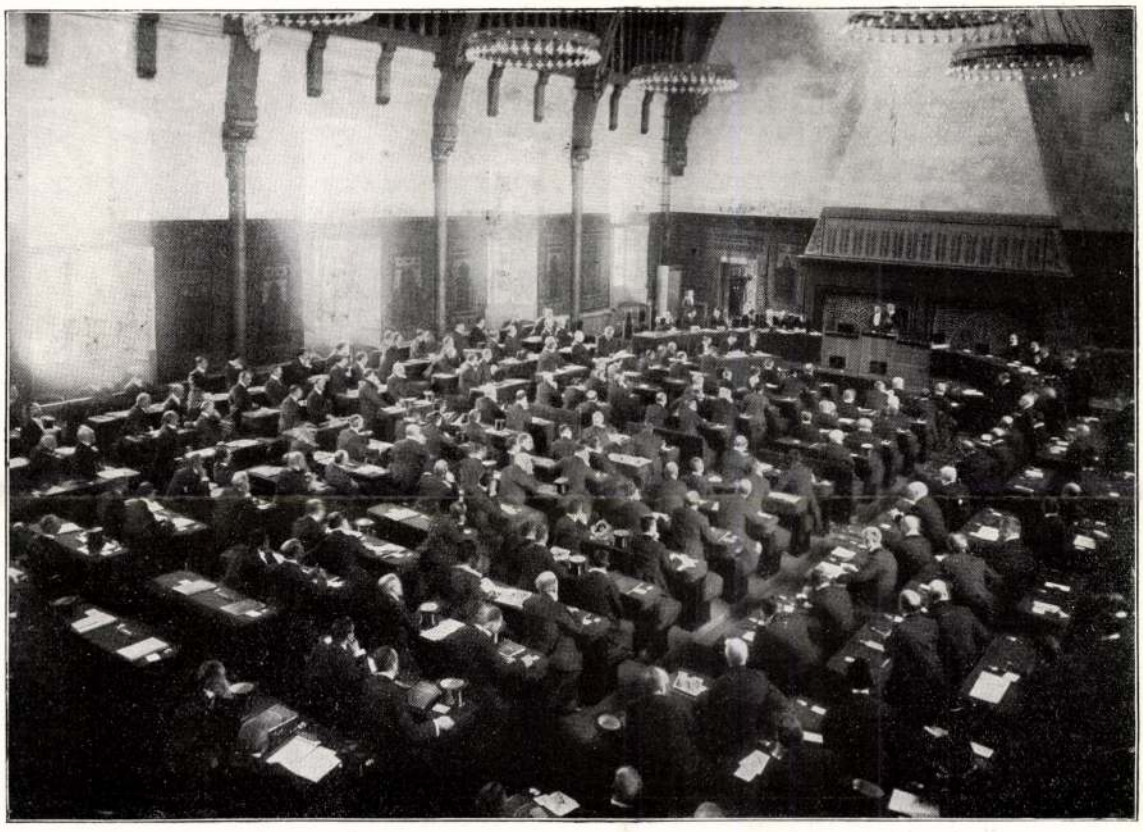

A hágai békekonferencia.

Szeptember szépséges verőfénye mögött pedig ott sötétlik a tél és a jövő minden gyásza, könnye, és nyomorúsága.

Sully Prudhomme.

A francia irodalom csak nemrég siratta el André Theuriet és íme, újra gyásza van: Sully Prudhomme meghalt. A „Vase brisé“ költője, ki nemcsak a tudás, de a tudományosság szemüvegén keresztül nézett mindent, ezentúl érintetlenül hagyja lantját. Életében dicsőséget és jólétet élvezett, ami kevés költő osztályrésze, halálakor a halhatatlanok palotája az „Academie-Francaise“ is kitűzte a gyászlobogót. Munkássága előtt csak a pogány gyönyöröket daloló fiatalság nem hajtja meg a lobogóját: azoknak ő öreg és túlságosan avult hangokat próbálgató ember volt.

Sully Prudhomme fiatal korában sem volt eléggé modern az akkori moderneknek. Ahol más vérnek és könnynek, emberi nagy csatáknak lett volna költője, ott ő finom forma-művészszé csiszolódott, aki pontosan kiszámítja a szavak dinamikai erejét és a lelkében forrongó nyers anyagot egy régi esztetikának elfogadott szabályai szerint önti formába. A francia klasszikusok vezetőihez csatlakozott és első könyve „Stances et poemes“, amit huszonötéves korában adott ki, akkora feltűnést keltett, hogy Saint-Beuve is foglalkozott vele. Rendkívüli munkabírása minden évben tudott jóformán új kötetet produkálni, megjelent önálló verses kötetein kívül esztétikai fejtegetésekkel is gazdagította a francia irodalmat. Most néhány esztendeje a svéd akadémia neki ítélte az irodalmi N o b e l-díjat, ebből az összegből ösztöndíjat alapított fiatal francia poéták számára, akik a régi klasszikus formák lantosául szegődnek. Regenerálni akarta ezzel a francia poézist, de hiábavaló a díj, a mai nemzedék másképpen érez és ír, ahogyan ő érzett és gondolkodott: a pályázat évről-évre meddő marad.

Ebből látni, hogy az irány, melyet követett, immár idejét multa, de méltán gyászolják benne a nagy poétát, mert abban az időben tényleg nagy volt s ezt a nagyságát nem sikerül az időnek letördelnie.

Grieg.

1843—1907.

A norvég Bergenben meghalt Grieg Edvard, a legnagyobb norvég zeneköltő, a legnépszerűbb modern komponisták egyike, akinek nevével majdnem minden hangverseny műsorán találkozhattunk.

Különösen édes, borongós hangulatú dalokat szerzett. Felismerte a norvég nemzeti zenében rejlő gazdag kincset és azt művészi formákban dolgozta fel. Ez adta meg zenéjének az újszerű, vonzó bájt és üdeséget, mellyel ellenállhatatlanul hatott a közönségre.

Munkássága újabb bizonyítéka volt annak, hogy a nemzeti zene mindenkor hálás és jóformán kiaknázhatatlan anyag, amely művészi kezekben bámulatos alkotásokká idomulhat. Nálunk még mindig tagadják a muzsikusok, a hivatásos zenészek ennek az elvnek létjogosultságát, pedig a magyar zene sokoldalúság és mélység tekintetében bizonyára nem marad a norvég mögött. Gried Edvard maga mondta, „mintha hályog hullt volna le a szememről, mikor megismertem az északvidéki nótákat!“

Micsoda perspektiva tárulhatott föl előtte a népzene útvesztőiben, ha ilyen őszinte vallomást tett már az első pillanatokban.

Nagyobbszabású művei közül nálunk leginkább a „Peer Gynt“-hez írt kisérő zenét ismerik. Poetikus zongoradarabjai és szebbnél-szebb dalai azonban mindenkorra életet biztosítottak neki a zene birodalmában.

(N.) ISKOLAI JUTALMAK: Az iskolai záróünnepélyek egyik pontja, mikor az igazgató felolvassa a jutalmazottakat. Ez mindenesetre érdekes és szép dolog, mert ösztönző hatása van, kivált ha a nyilvánosság előtt ott rögtön ki is osztják a jutalmakat (bár az igaz, hogy az eszköz nagyon erős, tehát nem épen a legkifogástalanabb pedagógiai hatású).

Hatását lehet növelni is, rontani is.

Nevelő hatásának rontása sokkal általánosabb és gyakoribb. T. i. ezeknek a jutalmaknak nagyobb része pénz és kikötéses alapítvány.

A pénzt, amely nagyon rideg és nem maradandó becsű jutalom (tehát pedagógiailag értéktelen), igen sokszor nem a legjobban használják fel. A szokás, a gyermekes könnyelműség, no meg a népszerűségre való vágy és a presszió „áldomás-fizetésre“ költetik el és így a komoly munka, szorgalom megjutalmazása eszköze lesz a könnyelmű elfecsérelésnek, tivornyának.

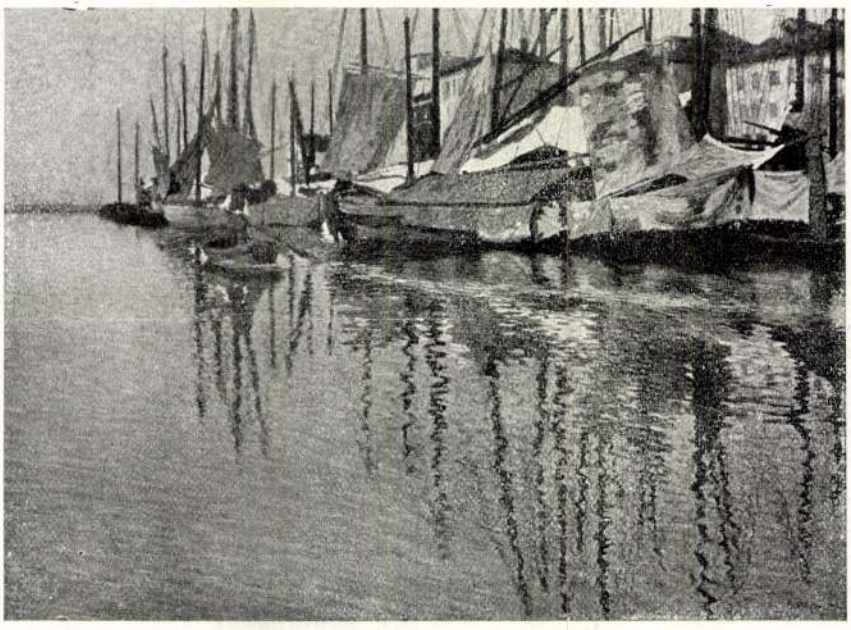

Part-részlet. Poll Hugó festménye.

Hát még a sok kikötéses alapítvány mennyi ferdeséget, bajt okoz, mint például a felekezeti, de kivált a családi jellegű alapítvány, amelyet nem is volna szabad megtűrni az iskolában, hogy az kapja, aki abból a családból származott. (Ha esetleg még olyan léha fráter is!)

Szép, ha valaki alapítványt tesz a szorgalom jutalmazására vagy a tehetségek gyámolítására, de akkor tegyen le hiúságáról s ne akarjon „sírból örökké feljáró kisértet“ lenni, aki az új, megváltozott világban is akarja érvényesíteni „eszméit“, amelyek már abba nem illenek. A gyermekek véleménye, ítélete romlatlan és szigorúan igazságos, most ezt kigúnyolni, megsérteni a legnagyobb vétek, mert az igazságérzetet teszik tönkre a gyermekekben.

A pénznek csak ott lehet helye, mint iskolai

telt hosszukás mezők. Cseh,
ten Feldern in weissem Über-

virágcsokrokkal. Cseh, XIX.
ausgeschliffenem Dekor und
IX. Jahrh.

F GLÄSER mit rubinrotem

h, XIX. sz. k. — FLASCHE
sgeschliffenem Rundfeldern.

UNTERTASSE, Rubinglas.

K. sz. k. — ZWEI RUBIN-
schrift. Mitte XIX. Jahrh.

553. **Pohár,**

üveg, hengeres testén három rózsaszín ovális medaillonban virágdíszítés. Cseh, XIX. század közepe. — GLAS, zylindrisch, mit drei ovalen, rosafarbenen Blumenmedaillons. Böhmen, Mitte XIX. Jahrhundert.

554. **Pohár,**

üveg, három gyűrűből kinövő tölcséres kelyhen, kerek medaillonokban teplitzi látképek. Cseh, XIX. század közepe. — GLAS, trichterförmig, mit Ansichten von Teplitz in runden Medaillons. Böhmen, Mitte XIX. Jahrhundert.

555. **Két talpas pohár,**

üveg, tojásdad testén vörös medaillonokban köszörült virágcsokrok. Cseh, XIX. század közepe. — Zwei GLASPOKALE, am eiförmigen Körper rote Medaillons mit eingeschliffenen Blumensträussen. Böhmen, Mitte XIX. Jahrhundert.

556. **Talpas pohár,**

borszínü üveg, színes virágkoszorúval. Cseh, XIX. század közepe. — GLASPOKAL, auf Fuss. Weinrotes Glas mit bunten Blumenkränzen. Böhmen, Mitte XIX. Jahrhundert.

557. **Pohár,**

köszörült üveg, hengeres testén füzérdisszel. XIX. század eleje. — GLAS, geschliffen zylindrisch, mit Guirlanden dekoriert. Anfang XIX. Jahrhundert.

558. **Fedeles kupa,**

hyalith-üveg, hengeres testén rácsos aranysávok közt kínai ízlésű virágok, sárkány és főnix madarak. — DECKELHUMPEN, Hyalithglas, am zylindrischem Körper zwischen Gold-Gitterfriesen chinesisches Blumenwerk, Drache und Phönixe.

Poll Hugó

l.

Rimp. 184.1.

Poll Hugó

d.

Képm. Mür. Evk

IX. 274. l.

675. ..... szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Szfőv. meghivója a Veronika kápolna freskóinak megtekintésére a helyzinére.

A beadvá

Melléklete

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat sz

Másolta:

Összeolva

Poll Hugo

l. Off München 1905

158.l.

BUDAPEST
31 AUG 12-22

Poll Hugó

lásd

z

Müv. Krónika

1904. 9. 7. 150 l

15 p. 1933. VI. 3.

tehetek az ig érdemnek.
...ssre nedni esti a nagy (már
.
...rellene adni, akkor sem
...gy és bálódattan munká-
...gett.
...tel marador tisztelő híve

Balás P. s ...

Poll Hugó

l.

Müv. Krónika

1905. 3. n. 7 l.

~~651/1917 P.M.~~

~~Számszakilag megvizsgálatván Kettőezer (:2000:) koronában állapít. Ebből az ösmegből fejében Egynáztizenöt (:115:) korona ennélfogva Egyczernyolcszáznyolcvan kifizetendő.~~

651/1917 P.M.

Számszakilag megvizsgáltatván, val érvényesíttetett, mely ösmegből számlátevőnek ezúttal Egyczer lesz kiutalandó.

Minthogy ebből vizsgálati részlet Sejéb 11

Poll Hugó

Lyka München

70, 73. l.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1947 január 11—26.

Poll Hugó

l.

Rabhaladó

204. l.

Herrn Baron Forster
Präsident der Landeskommission
für Erhaltung der Kunstdenk-
male Ungarns

Budapest

(VI. Állatkerti út 1).

Ifrey.

Poll Hugó

Vizsontlátás c. Egye

repr.

Magyar Minerva

1900. 333, 334 cl

SOPRONI

LAPTERJESZTŐ

VÁLLALAT

Tekintetes

Europa Film Könyv és Lapterjesztő
Vállalat

Budapest.
V. Rothermere u 12 III.e.2.

sége lehetett arra, hogy idővel igazi professzor lesz, avagy pap valahol az országban. Csakhogy erre Debreceni Marci nem gondolt.

Apja, kivel a nyári vakáció alatt találkozott, a jövő kérdését nem bolygatta. Az egyszerű, józaneszű ember érezte, hogy Isten jóvoltából a fiúnak több esze s elegendő tanultsága van, ellátja a maga dolgát, minthogy neveltetése, ruházata sem kerül az apjának egy krajcárjába sem. Honnan is győzhette volna? Marci nem várt pénzt az apjától, hanem inkább ő kedveskedett az apjának holmi ajándékkal. A világ sűrű kincseért sem jött volna haza üres kézzel.

házhoz — ezt Miklós nem mondotta, csak gondolta. Marci megköszönte a szívességet, s így utasította vissza:

— Nyugodtabban alszom én a mi öreg házunkban, mint nálatok aludnám. Ezt te tőlem ne vedd rossz néven Ismerősöm minden gerenda, emlék minden tárgy, — aztán szeretem és becsülöm én az édes apámat. Hogy tudnám én őt megkeseríteni azzal, hogy más kvártélyba menjek, mikor egy fedél alatt alhatom ő kigyelmével.

Mikor ezt mondotta Marci, akaratlanul is eszébe jutott Cenci néni, meg a Szentpáli kisasszonyok, akiknek ama történeti nevezetességű

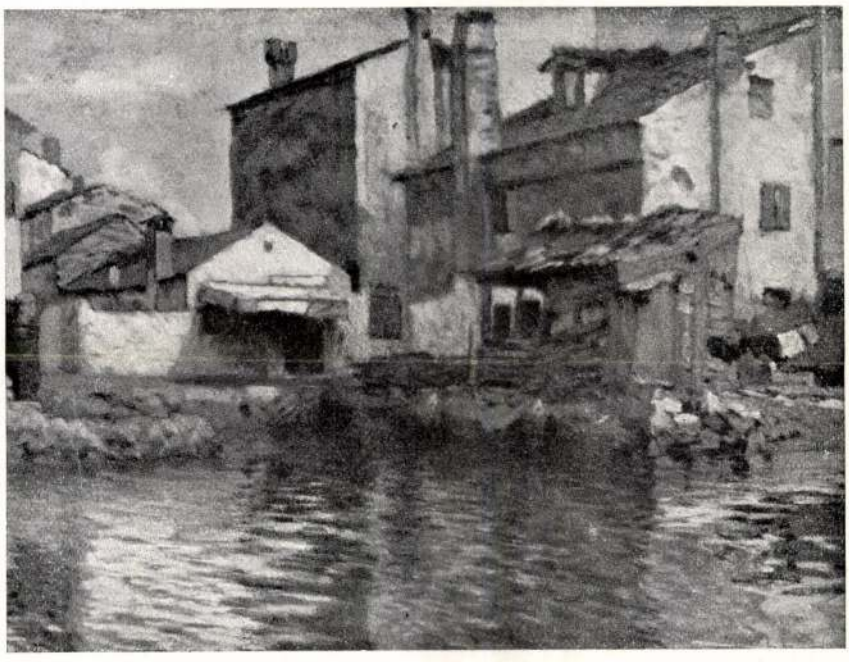

Házak a tengerparton

Poll Hugó festménye.

A szomszédok ismét sűrűbben gyülekeztek vasárnap délutánonkint a Debreceni-ház kapuja elé s hallgatták a tógátus diák beszélgetését a világon folyó dolgokról. Hallgatták a templomban is, mivelhogy az öreg tiszteletes helyett beszélt Marci a szószékről is a jámborlelkű monostoriaknak. Az asszonyok könnyeztek, öreg emberek váltig azt hajtogatták, hogy ezt a jó beszédű, széptudományú fiút kell meghívni papnak, ha majd új papról kell gondoskodni.

Természetesen a barátság is fölelevenedett Kabós Miklós és Debreceni Marci között. Miklós meghívta állandó szállásra Marcit magukhoz. Jobban illik már ő a nemesi portához, mint zsellércérnakesztyűje volt, s gondolt az ő édes apjának munkától elkérgesedett kezére, melyen cérnakesztyű sohasem volt. És mosolygott.

Az iskolaévet úgy kezdette meg, hogy a nagy könyvtár mellett levő kis benyíló kamarában üthette fel a tanyáját. Méhes professzor kedveskedett neki evvel az új kvártéllyal. Nagy sem volt, cifra sem volt, de egymaga lakott benne, s ami a fődolog, közelében lehetett az ő kedves könyveinek. Nagy dolgon jártatta az eszét, meg akart tanulni hamarosan németül is. A hivatalos elfoglaltságon kívül minden idejét a könyvtárban töltötte. A német nyelv elementumait hamarosan elsajátította s nyomban olvasni kezdett. Nehéz

volt, mint minden nyelv nehéz, mikor hozzáfog az ember, de hova-tovább legyűrte, s mind könnyebben gyűrte le a nehézségeket.

Mire a karácsony beköszöntött, Marci a német poéták munkáit olvasgatta, s kijárván a kollégiumból egy német kőfaragómester fiához, akit tanított, a familiával a német beszélgetést is gyakorolta.

A német kőfaragómesternek volt egy Málcsi nevű leánykája, eleven, eszes, tréfás teremtés. Ez a Málcsi volt a Debreceni Marci eleven grammatikája. Olyan grammatika volt, amely gyakran csengő nevetésben tört ki, ha Marci furán beszélt németül, de Isten tudja, nem fájt Marcinak. Ő is visszatréfált sőt egyszer német verset is írt Málcsinak az orráról, amely olyan hegyes, hogy bátran lehetne tűnek használni. Mindenképen nagy áldás volt ez a Málcsi Marcira nézve. Elsőbben is hasznát vette a német nyelv tanulásánál, aztán földerítette, sőt kicsiholta belőle a benne rejlő jókedvet, melyet eddig részint a tanulás, részint a szegénysorssal együtt járó nyomott érzés bizonyos mértékben elfojtott.

Az eleven leányka képe felvillant eszében néha a könyvtár-szobában is, mikor a római meg a hellén poéták műveit forgatta, s megszületett az első dal, mely élő emberhez fűződött. Játszva szökellő verssorok vetődtek a papirra. Megokosodtak, s a formát öltött érzés megrögződött.

Ilyen, félig ébren félig alvó állapotban való munkálkodáson kapta őt rajta Méhes professzor. Lassan nyitott be az ajtón, s megállott a háta mögött.

Marci a kész dalt, amely Anakreon mintája szerint való formába öntődött, félhangosan felolvasta.

— Recte, fiam!.. Még egyszer olvasd el! — szólalt meg az ő kedves, nyájas, biztató hangján. Marci felugrott, s vörös lett az arca. Össze akarta gyűrni a papirost.

— Meg ne próbáld — kiáltott rá fenyegetőleg a professzor!.. Bűnt követnél el a múzsák ellen.

— De nagy tiszteletű uram —

— Még egyszer olvasd el, ha mondom!... Nézze meg az ember, még eltépné ezt a szép formás poémát!

Marcinak föllángolt az arca erre a dicséretre.

Lelkesedve, meleg érzéssel olvasta fel az anakreoni dalt.

A tudós professzor nagy figyelemmel hallgatta végig. Azután reá tette kezét a fiú vállára, s így szólott nagy jóakarattal:

— Szép talentummal áldott meg az isten, fiam! Fogsz te ennél a carmen Anacreonnál szebbet is írni, mivelhogy reá visz a lelked tiszta kívánsága. Véka alá rejtetted, nem hivalkodtál vele, mivelhogy gazdag kincse van a lelkednek. Azok dicsekednek, akik lélekben szegények. A verset add ide!

Marci odaadta, még csak azt sem kérdezte, hogy mi vele a professzor úr szándéka. Méhes professzor pedig odaadta az ő lelkes magyar literator barátainak, akik épen akkor buzgólkodtak Kolozsvár városában azon, hogy a magyar literaturát műveljék, a magyar nyelvet csiszolják, a maguk nációját e téren is előbbre vigyék. Ezeknek adta oda a dalt Méhes professzor mondván:

— Ne kérdezzétek, hogy ki írta, hanem nyomassátok ki a többivel. Egy fiatal lélek röpülésének kezdete ez, s gyönyörködöm én az ő röpülésében...

(Vége.)

Szerkeszti:
Kogutowicz Károly dr. és Endrődi Béla.

Kiadótulajdonos: Demjén Lajos.

T. munkatársainkhoz! Valamennyi kéziratot a szerkesztőséghez, V., Váci-körut 78. kérünk címezni. A kéziratoknak csak egyik oldalára szíveskedjék írni, némi margó üresen hagyásával. — Kéziratokat nem adunk vissza.

E folyóiratban megjelent apró közlések csak a forrás pontos megnevezésével, az egyes cikkek csak külön engedéllyel vehetők át. — Klisék átvétele miatt tessék a kiadóhivatalhoz fordulni.

Hornyánszky Viktor császári és királyi udvari könyvnyomdája Budapest, VI., Aradi-utca 14.

TÁRCA

A tanár úr.

Irta Kovács Jenő.

Tulajdonképen senki sem tudta, hogy hol és mit tanít. Annál az asztalnál, ahol ebédeltünk, mindenki tanár úrnak hívta már évek óta. Olyan felületes ismeretség volt az, amilyet általában étlap-olvasás közben köt az ember. Kezdődik a kemény marhahúson, onnan áttér az ételek drágaságára, az általános drágaságra, mostoha viszonyokra s végül a politikára.

Én hatodiknak kerültem az asztalhoz; akkor a tanár úr már ott ült.

— Kelemen Dömötör vagyok — tanár — tette hozzá halkan és elpirult. Szegény ember a tanár úr, gondoltam magamban és érdeklődve néztem a barázdákat magas homlokán, meg a pápaszeme kaucsuk szegélyét. Azontúl mindennap találkoztam a tanár úrral; pontban fél kettőkor jött, s amint belépett, elővette hatalmas nikkel óráját s azt mondta: már megint késő van, s a lehető legfontosabb arccal akasztotta fel a kabátját, amelynek zsebéből szintén kivétel nélkül hatalmas iratcsomók fehérlettek elő. Aztán a tanár úr elbujt az ujságja mögé és csendes olvasás közben evett meg egy sovány marhahúst és egy kis tésztát. Eleinte különösnek és érdekesnek találtam a tanár urat, később már nem sokat törődtem vele, sőt sokszor valósággal meg is feledkeztem róla. Nem is hagyott volna maradandó nyomot emlékeimben, ha egyszer a véletlen közelebb nem hoz bennünket egymáshoz.

Esős októberi nap volt. A szokottnál valamivel később értem a vendéglőbe, s a tanár urat egyedül találtam. Már teljesen kiolvashatta az ujságot is, a fogait piszkálva, maga elé nézett. Arca rózsás volt és fénylett a széles ablakokon át beözönlő fényben; elégedettnek és boldognak látszott. Olyan nyugodtan fújta maga elé a füstöt, mintha azonkívül semmi más kötelesség sem várna reá a világon. Beszélgetni kezdtünk, most, hogy senki más nem volt itt, újra érdekelni kezdett ez az ember, akit már oly régóta figyelembe sem vettem, hanem a mindennapi szokás emberei közé soroztam. Beszélgettünk egyről-másról, s mikor már kifogytunk a tárgyból, rátértem arra, amit legfeleslegesebbnek tartottam:

— No lám, hiszen még azt sem tudom, hogy hol tanít, kedves tanár úr.

Azt hittem, erre szívesen fog válaszolni, de a tanár úr elkomolyodott, elhalványult és hirtelen lesütötte a szemét.

— Hogy hol tanítok? igen . . . azaz, hogy, igenis . . . hogy hol tanítok!? Szemét egy pillanatig szinte könyörögve függesztette rám, aztán meg az ujságja fölött az utcára nézett és idegesen ropogtatta az ujjait. Lassan, szakadozottan, de határozott hangon kezdett beszélni.

— Tulajdonképen magam sem tudom, hogy mit mondjak önnek; mit érdekli önt az én életem! De már úgysem bírnám tovább, mert már nagyon szeretném elmondani valakinek az igazságot . . . mert én tulajdonképen már nem tanítok . . . azaz, hogy — soha nem is tanítottam, mondta ki gyorsan, s nagyon elpirult.

— Én nem voltam tanár és nem is vagyok tanár, nem is leszek az, s önnek meg kell bocsátania, hogy önt is tévútra vezettem, mint a többieket, mert ön nem olyan, mint ők mind, hanem más, egészen más. Sokszor megfigyeltem, amint velük vitatkozott, önnek van szíve — izgatottan hörpintett le egy pohár bort, megtörülte kiverejtékezett homlokát és szemét mereven a padlóra irányítva, újra beszélni kezdett.

— Ott kezdem, ahol minden kezdődik, a születésemen. Egy józsefvárosi háznak a kapuja alatt találtak, hogy ki tett oda, azt nem is igen keresték, úgyis hiába lett volna. A lelencházban nem voltam ritkaság, nap-nap mellett érkezett oda egy-egy apró poronty, akit könnyízű csókkal bíz az anyja a véletlenre, a többire, a társadalomra, vagy ha úgy tetszik, a természetre, amely létrehozta és ez a senki fia, akinek egyetlen bűne, hogy él, felnő s addig nem talál semmi különöset a dologban; csak a szürke egyenruhája juttatja eszébe, hogy ő más, mint a többi: akik vajas kenyeret esznek tízórára, bársony bugyogóban, prémes sapkában, lakkos cipőben járnak, akiknek ezüst láncuk, órájuk is van, s akikért néha egy úr vagy egy hölgy jön el az iskolába és mond nekik valamit, ked-

veset, szépet, amit olyan jól esik hallani, ami végig remeg annak a másiknak a szívén és végtelenül kietlen és fájdalmas gondolatokat támaszt benne: a szürke ruhásban. Mert ő csak talált gyerek, s bár ő is ép olyan húsból és vérből van, mint az a másik: senkinek sem jut eszébe megkérdezni tőle, mit akar, mit érez, van-e valami kívánsága, mit gondol, fázik-e, éhes-e vagy fáj-e valamije.

Ép úgy, mint a vasárnapi sétálgatóknak nem jut eszökbe sajnálkozni a szürke gebén, amelynek sír, de van, akinek dac kél a szívében és vágy: olyanná lenni, mint a többi. És olyan erősek, vadak, fegyelmezetlenek azok a vágyak! Áttörnek minden gátat, elfeledtetik az emberrel, hogy van lehetetlenség, társadalom, törvény. Tanító akartam lenni semmi egyébért, mint hogy azt halljam én is, amit annyiszor mondtam alázatosan: tanító „úr". Úr! Szóval valaki akartam lenni. Aztán 14 éves lettem és elhelyeztek egy vargánál, így kívánja a törvény. Az a varga nagyon tisztességes ember lehetett, érthetett a

Munkában. Poll Hugó festménye.

nincs vasárnapja; és az öreg hordáron, amint ott áll délben a sarkon és nézi azt a sok embert, akik mind sietnek haza — enni, melegedni és tőle nem kérdezi meg senki, evett-e már, vagy fog-e melegedni valahol, mert az emberek könyveken töprengenek, tanácskozásokban szónokolnak, színházakban sírnak, de ott künn a közönséges életben nem érnek rá a mások bajával törődni. Ön azt mondja, hogy ez helyes? Azt gondolja, hogy nem érnek rá, igaza van, minden embernek elég a maga gondja, de ez azt a másikat nem vigasztalja meg és az a szürke ruhás gyerek gondolkodni kezd, mert a gondolatok behatolnak mindenhová, és nem kerülik el a szürke ruhákat, se a rácsos ablakokat; ott virrasztanak a vaságyak mellett, s itatják a kemény párnákat forró, sűrű könnyek. Van aki mesterségéhez, a bőrökhöz, meg a cserzéshez, de ahhoz, hogy az emberben van olyasvalami, ami őt megkülönböztesse más embertől — szóval, hogy vannak különböző hajlandóságok, hogy nem mindenkit vargának teremtett az Isten — azt nem tudta megérteni és ez nekem sok keserű könnyembe került.

De miért is beszélnék el önnek mindent? Meg tudná-e érteni az én vágyaimat, gondolataimat és keserűségemet? Nincs olyan ember, aki egy másikat igazán meg tudna érteni, mert egyik sem igyekszik őszintén és tiszta jó akarattal behatolni a másik lelkébe.

Nem maradtam varga sokáig. Nagyon nehezen bár, de átküzdöttem magamat az éveken; nem . . . gazember nem voltam soha, de sokszor csak egy lépés választott el a végsőtől.

POLL HUGÓ: MAGAS PARTON

SZÁNTHÓ MÁRIA : PIHENŐ TÁNCOSNŐ

Poll Hugó

Poll Hugó: Fehér alsószoknya.

Képzőmüv. Tars. pub. kiáll
1911–12

Vesztróczy Manó: Tájkép napernyős nővel.

melyből a reggeli tarhonyát kanalazta. Hanem a kászonházi! Annak ugyan meg kell hajszolnia az apostolok lovait. Annak már hajnalban kell indítnia.

Az a hely, a hová a vendéget várták, tanyai

honnan délről. Hanem
őket, ha a gazdám nem
— Látja, ott, a hárm
vékony árnyékot? Olyan

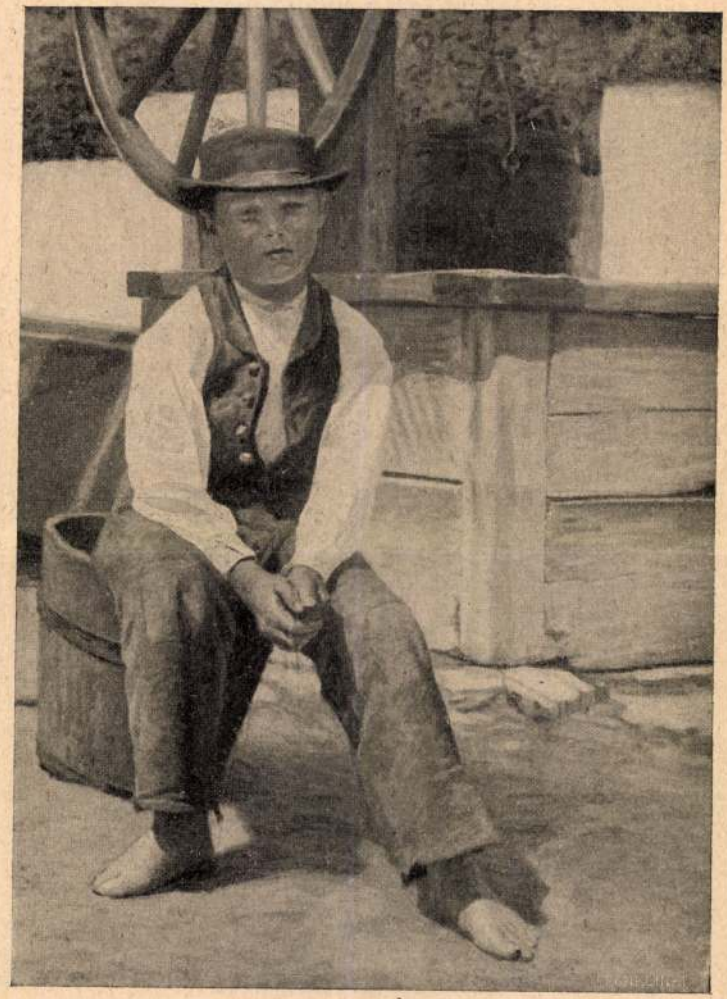

Poll Hugó : Parasztgyerek.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSUL

Vas. Ujs. 1909. 997. l.

len lesütötte a szemét
ezett eltüntetni a kaczér

ám, én oly gyakorlatlan
an, — rebegte — aztán
lja, a kötelességtudó pe-

t nevetett.
an, öcsém. Igazad van.
volna a kamáslimat a
nnó valamikor.
ültünk, mikor szinte
t a kászonházi tanító.
s ember. Poros volt és

kultura empóriumaiba, de én ott már oly idegenül érzem magamat... azok a magas kőpaloták elszorítják az ilyen egyszerű keblet... Közel harmincz éve oktatom a zsenge nemzedéket a pusztán, elszoktam a nagyvárosi forgatagtól. És a gyerek miatt sem mehetnék.

— Hát nem tért vissza az asszony magához?

— Nem, könyörgöm. Nem... Hívtam gyakran, de nem jött... És nem is vádolom miatta.

A kászonházi tanító mellét áruló sóhaj emelgette. De ezt a fölindulást egy szerény mosolylyal igyekezett elpalástolni.

— Hogy is érezte volna magát jól oda-

Berkes Antal: Este a Klotild-paloták előtt.

ZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Poll Hugó

K

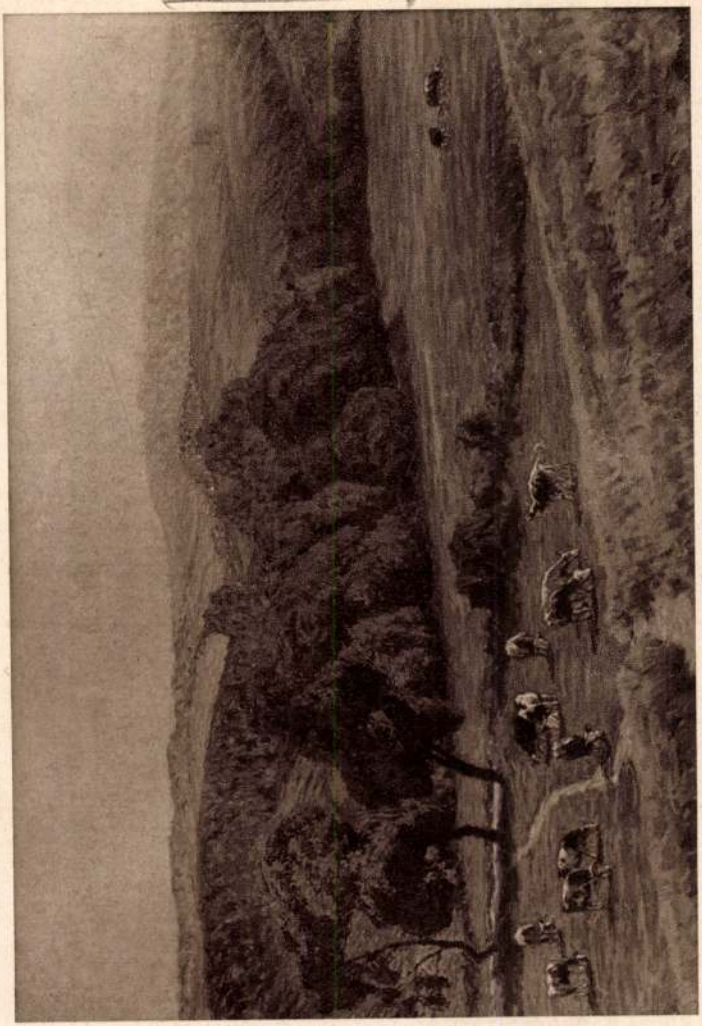

POLL HUGÓ: REGGEL

Műcsarnok 1930/31 jub. Kiáll.

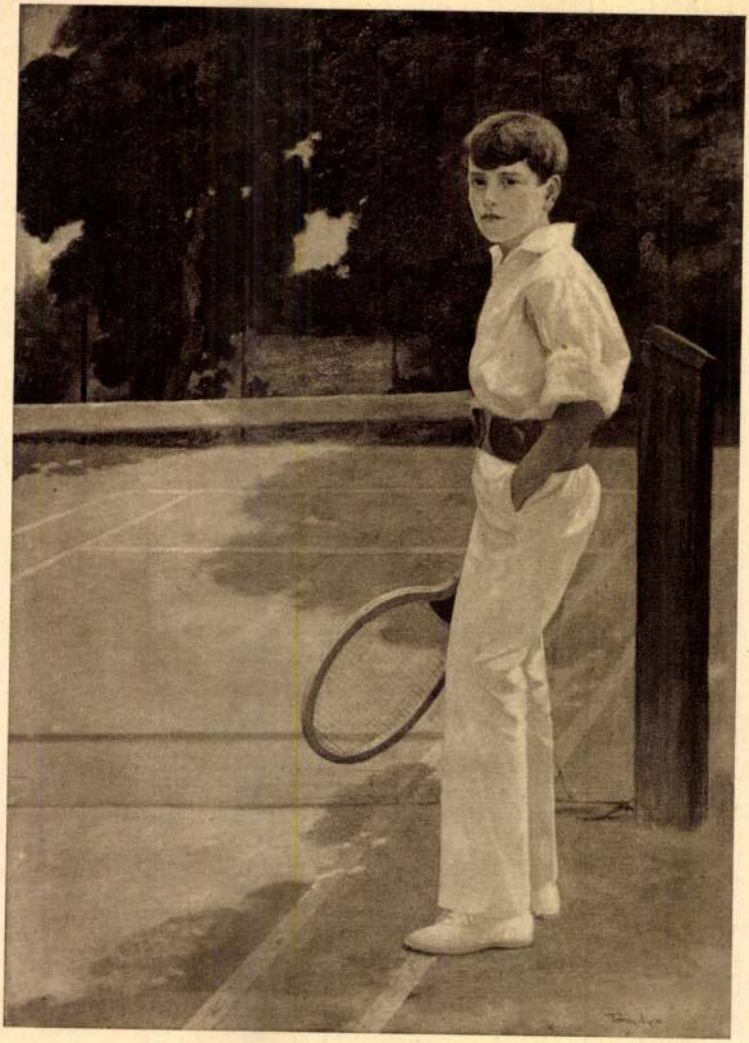

TOLNAI ÁKOS : TENNISZEZŐ

Poll Hugó

K

110 Poll Hugó: Libák.

KMT 1911. tav. Erall.

59 Éder Gyula: Kisértés.

301. Poll Hugó: Kukorica-kapálók.

317. Balló Ede: Jankovich Bésán József arcképe.

94. Rippl-Rónai József: Barna bútorok és fehér fal.

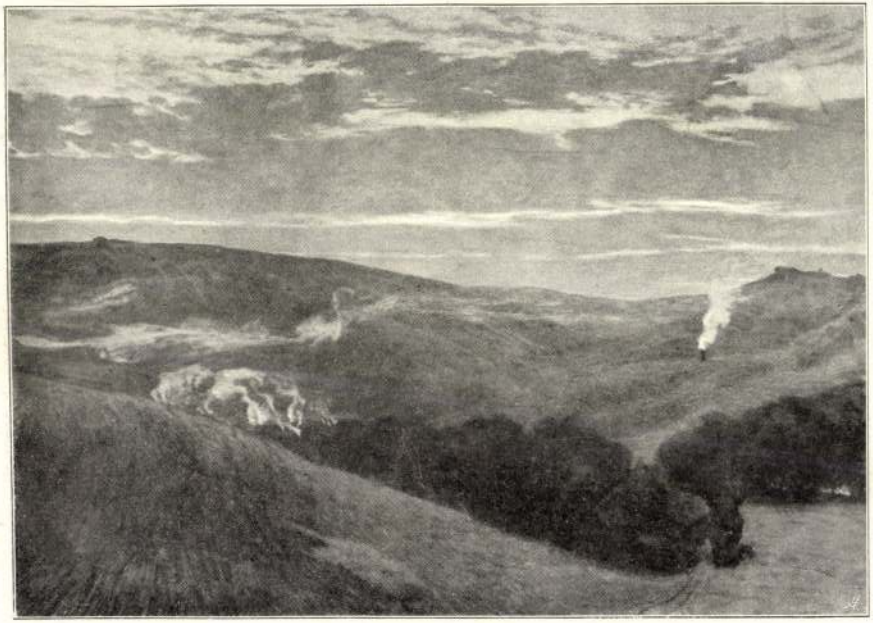

77. Poll Hugó: Salgótarjáni bányavidék.

86. Poll Hugó: Úrnapja.

6. Paczka Ferenc: „De szeretnék páva lenni.“

3 Poll Hugó: Hazafelé.

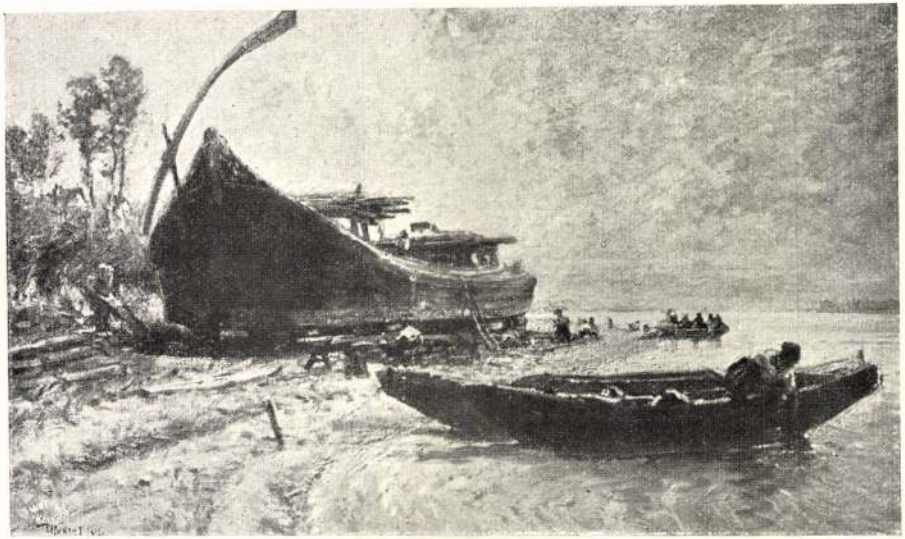

643 Ujváry Ignác: Hajóépítés.

POLL HUGÓ : PARASZTUDVAR

KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ: ERDŐSZÉLE

A Műcsarnok téli tárlatából — Poll Hugó: Halpiac Bretagneban

duzzadtak menyasszonyi kelengyéje csodáitól, sőt már el volt készítve a Laura esküvői ruhája . . . az ismeretlen vőlegény számára. Valahányszor ezeket a szalagos, csipkés, bodros dolgokat láttam, szemem hirtelen elsötétült, fekete kárpitot és viaszlángokat látott és megpillantotta az ismeretlen vőlegény csontos kezét, Laura pedig gyanutlanul, kicsiny kezével rendezgette a holmiait, amiknek gyászos rendeltetése viszás ellentétben volt pajkos, kacagó, szinte frivol cifraságukkal. Laura ilyenkor rám gondolt . . . és a szívem megtelt könnyel.

A szemem vidámságot hazudott, sőt ami még nehezebb volt, Fannyval szemben közömbösséget! Nem tudom eléggé leírni, — nem szabad, — hogy milyen gyötrelem volt a számomra, hogy Laura jelenlétében egyetlen áruló pillantást sem lehetett Fannyra vetnem. Pedig a szerelemmel nem lehet alkudni. Ez az az örökláng, amelyet a vágyó pillantások keresztttüze tart ébren. Néha hamis szerepem egészen kiforgatott magamból és éreztem, hogy a hazugság akkor is megbosszulja magát, ha az embert a jó szíve ösztönzi rá.

Beleznayné elismerte rólam:

— József, maga igazán a legjobb szívü ember, akit valaha ismertem. Tudom, hogy milyen önfeláldozás, ha a menyasszonyával szemben hidegséget kell színlelnie, de megnyugtathatom, hogy Fanny megérti ezt az áldozatot és még jobban becsüli magát érte.

Beleznayné nagyot sóhajtott és folytatta:

— Szegény kis Laurám . . . az ő számára csak az illuzió virágai nyílnak. Tartozunk neki vele, hogy legalább ezeket megőrizzük neki, amíg szükség van reájok . . . Istenem, mily borzasztó tudat egy anyára nézve, hogy ez a tavasz már aligha ismer irgalmat az én legjobb leányom tavaszával szemben.

Beleznayné egy könnyet rejtett el a zsebkendője mögé.

— Tudtára kell adnom, József, — folytatta váratlanul, — hogy Fanny elutazott vidékre egy rokonához. Én bírtam rá, hogy utazzék el. Nem az ő számára való az, aminek előbb-utóbb el kell következnie. Igy sugalta az én anyai önzésem, de Fanny gyöngédségből, önfeláldozásból ment el. Észrevette, hogy Laura féltékenykedik reá . . . ön miatt.

— Fanny elutazott! — ijedtem meg, de nem szóltam egy szót sem. — Önzetlenségből? — kérdeztem magamban. — Önzésből, — felelte egy féltékeny hang a lelkemben.

II.

Laura rámszögezte mély, kutató pillantását.

— Maga is hazudik! — pattant föl váratlanul. — Mindenki hazudik körülöttem. És még csak haragudni sem szabad rájuk, mert jó szívből teszik!

Reá bámultam. Az arca kipirult az izgalomtól és a szeme fenyegetőleg csillogott.

— Azt hiszik, — kérdezte gúnyosan, — hogy én nem látok a szívük mélyére? Csupa egyszerü, jólelkü ember él körülöttem és könnyen vizsgálhatom őket, mint a tiszta tó fenekét. Most mindent megkapok, amit szemem-szám megkíván. Kell drága selyem? Másnap már itt van. Kell szőlő télen? Aranvért hozatják a csemégéstől. Mondja, miért nem tagadnak meg tőlem semmit? Még önt sem!

Uj Idők 1908. XIV. 49. sz.

Tél. A diákvonat Budapesten

Mühlbeck Károly rajza

Hegyes, vékony ujjával egyenesen rám mutatott:

— És maga miért titkolja el előttem, hogy Fannyt szereti? Maga ebben a pillanatban is reá gondol, holott ő mérföldekre van innen. Micsoda lehetetlen önfeláldozás, hogy itt marad mellettem, holott vele szeretne lenni? . . . Én tudom, miért. Úgy sem tart már soká, gondolja magában!

— De, Laura! . . . — szóltam ijedten.

— Ne védje magát! — tiltakozott. — Nincs szüksége mentségre. Még hálát is érzek maga iránt, hogy meg akarta aranyozni életem hátralevő napjait.

Könny borította el a szemét.

— József, — szólt halkan, — még embert úgy nem szerettek a földön, ahogy én magát szeretem . . . És tudja, hogy a haldoklók mindig igazat mondanak; nekik már minden szabad. De épp azt akarom, hogy tudja meg: nem egy elkényeztetett, szegény, tudatlan gyermek szerette magát, aki jött és elmúlt, mint egy naiv mese. Én öregebb vagyok, mint maguk együttvéve. Már régóta tudom, hogy mi sors vár rám és az élethalál mesgyéjén sokat, nagyon sokat gondolkodtam. Maga egyszer panaszkodott nekem, hogy milyen gonoszak az emberek, hogy visszaélnek az ön jóságával és olyan feketének festette előttem az életet, amilyennek én sehogyan sem tudom látni. Lássa, én épp ellenkezőleg azt látom, hogy az emberek túlságosan jók. Az emberek, ha csak tehetik, inkább a jót cselekszik. Velem szemben például mindenki jó, sőt egyenesen önfeláldozó. Tudják, hogy nem fogok sokáig rájuk szorulni. Tudják, hogy nem leszek hálátlan. Tudják, hogy senkinek sem fogok útjába állni. Pedig szinte oktalanul vágyom rá, hogy gyűlöljenek! Valahányszor hallom, hogy maga panaszkodik az emberekre, mindig azt hiszem, hogy dicsekszik és kihallom a keserűségből is a diadaléneket: „Gyűlölnek, mert élek! Gyűlölnek, mert valaki vagyok! . . .“ Engem már nem gyűlöl senki. Én már nem vagyok senki.

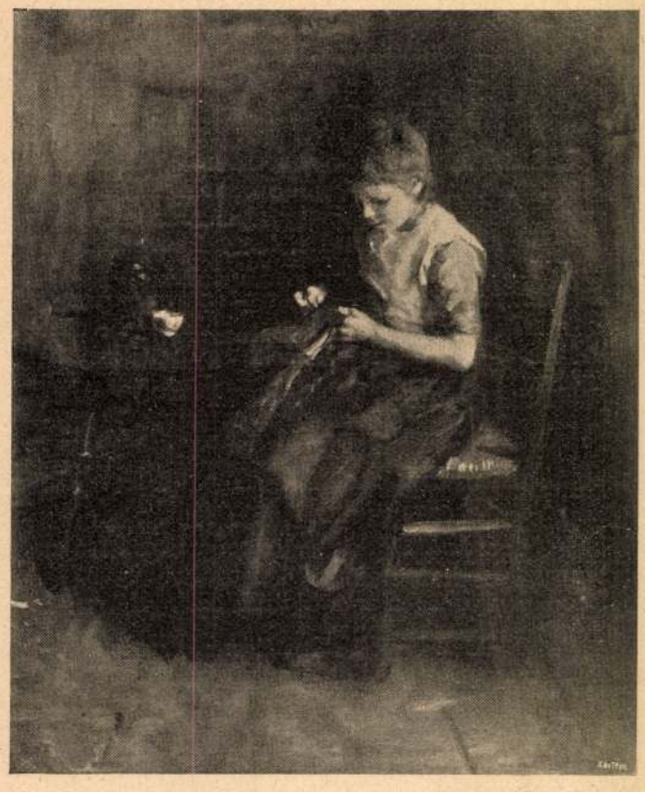

A Műcsarnok téli tárlatából

Neuhuys Albert: Varrónő

Kissé elfúlt a lélekzete.

— Nekem már minden mindegy, — sóhajtotta, — csak magát szeretem még ezen a világon. Boldog vagyok, hogy itt van mellettem. De ha száz meg száz mérföldnyire is volna tőlem, vagy ha ott volna, ahol Fanny, akkor is magára gondolnék. És maga olyan jószívű, hogy el sem utazott, holott bátran tehette volna, mert akkor is szeretném.

— Laura, — szóltam önkénytelenül, de nem tudtam, hogy mit mondjak.

Ő lehajtotta a fejét és titokzatosan szólt:

— Ha meghalok, maga elvesztette az egyetlen nőt, aki magát szerette.

És még titokzatosabban tette hozzá:

— Hogyan bizonyítsam be ezt magának? . . . Ön gyöngéd volt velem szemben és azt akarta, hogy a sírig ne tudjak meg semmit. Én is gyöngédségből egy ilyen titkot viszek magammal a sírba.

— Milyen titkot? — kérdeztem föleszmélve.

— Ahá! — kiáltott föl Laura, — most már figyelni kezd! Még hozzátehetem, hogy az én titkom veszedelmesebb és magát jobban érdekli, mint a világ összes titka.

— Miért nem mondja meg nekem? — szóltam. — Ha szeret engem, meg kell mondania. Én úgy sejtem, hogy ebben van a magyarázata mindannak, amit ma mondott.

— Igen, ebben van, — hangsúlyozta Laura. — És egy föltétellel el is árulom, ha nekem őszintén megvallja, hogy mi van ön és Fanny közt. De teljes őszinteséget követelek!

Haboztam; küzködtem magammal. Percekig vitatkoztunk és én még mindig nem adtam meg magamat. Laura végre kimerült és fáradtan, halkan szólt:

— Miért titkolja előttem? Én tudom, kitaláltam, rájöttem. Maga megkérte Fanny kezét! Még egyebet is tudok; hogy oda is igérték magának akkorára, amikor ön meghalok. Igy van?

Nem feleltem semmit. Laura hirtelen fölállt, odajött hozzám, fölém hajolt és különös hangon különös hangsúllyal szólt:

— Magát még jobban áltatják mint engem!

Poll Hugó

K

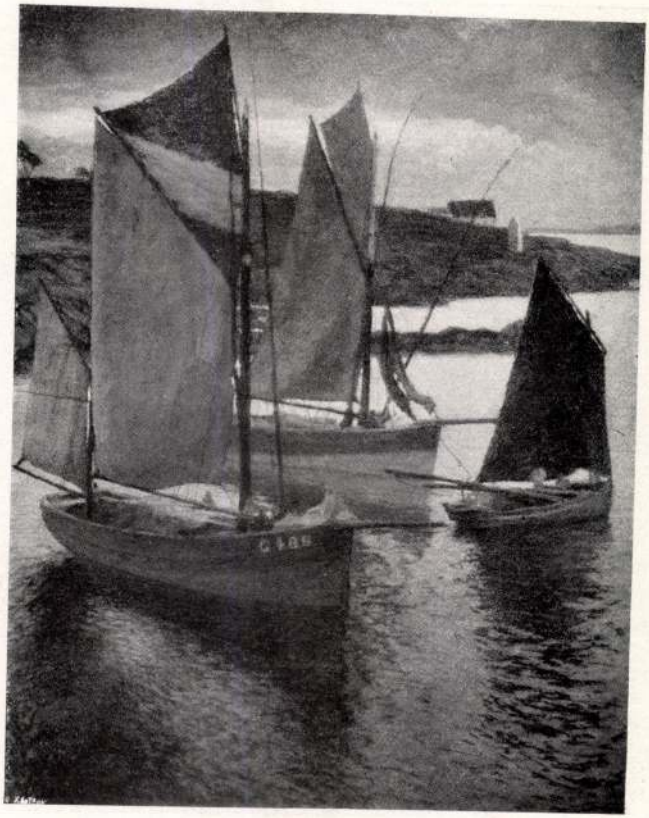

19. Poll Hugó: Tonhalászhajók.

Képrőm. Tár. 1908. Tav
kiáll. Ed.

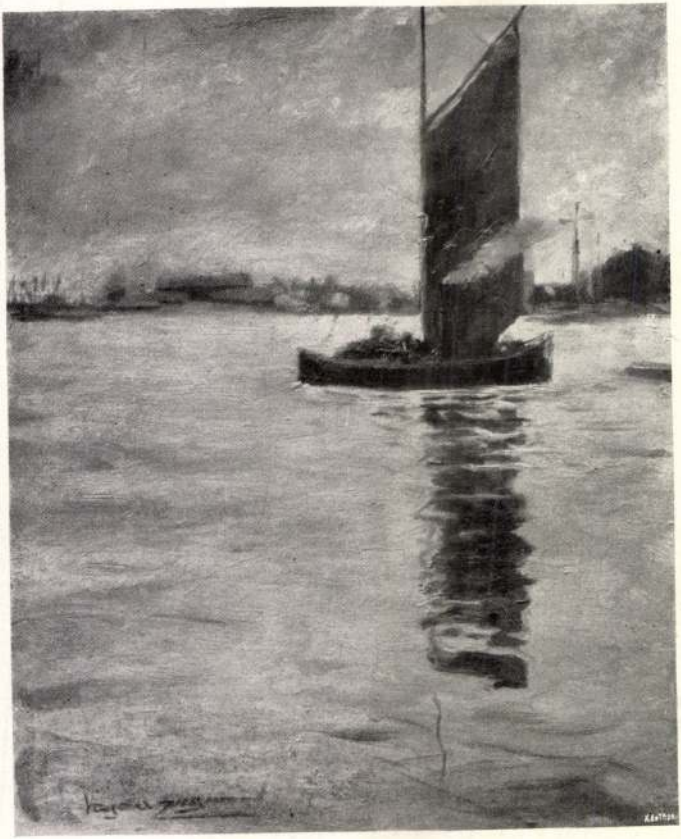

196. Vajda Zsigmond: Teherszállitó.

453 Nádler Róbert: Holt Dráva-ág.

78 Poll Hugó: Kikötőrészlet.

5 Csók István: Vámpirok.

107 Poll Hugó: Hajógyár-telep.

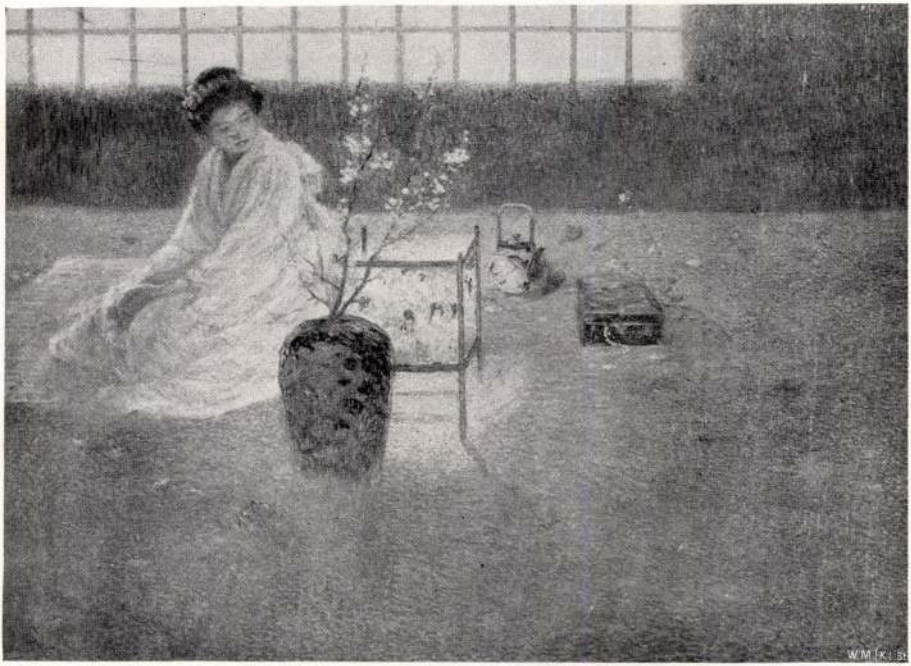

408 Komáromi Kacz Endre: Pillangó-kisasszony.

126 Poll Hugó: Breton vásár.

~~Éder Gyula~~

59 Éder Gyula: Kisértés.

Képrom Társ. 1911. tav
Kiáll. Cat.

Poll Hugó

K

110 Poll Hugó: Libák.

Benczúr Gyula : Izabella főherczegnő arczképe.

Poll Hugó: Vasárnapi összejövetel.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

zia idegenek légiójába
kalandos naplója és a
an rajzolt házmester,
ıtazása. Egy-egy kötet
onkötésben 6 korona.
i 3 koronás részletek-

lések». czímmel most
ert költő 16 tárcza-elbe-
nyire érzelmes hangú
állítású kötet ifjú Nagel
ára 3 korona.
A nagy népszerűségnek
ak a jövő évre immár
rsulat Méhner Vilmos-

közoktatásügyi miniszter mondja a megnyitó beszédet a múzeum alapításáról. Utána a magyarországi és külföldi múzeumok küldöttségei üdvözlik a Nemzeti Múzeumot, erre *Szalay* Imre igazgató válaszol. Szalay Imre ezután előadja *József nádor és Széchenyi Ferencz gróf* című tanulmányát. Az ünnepre irt emlékkönyvet és az ünnepre vert emlékérmet a közoktatásügyi miniszternek átnyújtja *Fejérpataky* László dr. múzeumi osztály-igazgató. A múzeum tisztviselői kara nevében dr. *Horváth* Géza osztályigazgató megkoszorúzza József nádornak a múzeum dísztermében elhelyezett mellszobrát. A díszgyűlésből a résztvevők a kertbe vonulnak *Széchenyi Ferencz gróf* szobrának leleplezésére.

Nov. 27-én délelőtt 10 órakor lesz a *Széchenyi-könyvtár állandó kiállításának bemutatása.* A mú-

Poll. Hugó

92. Poll Hugo: Hazatérés búcsuról

Múcsarnok 1903, tav.
nemzetk. kiáll

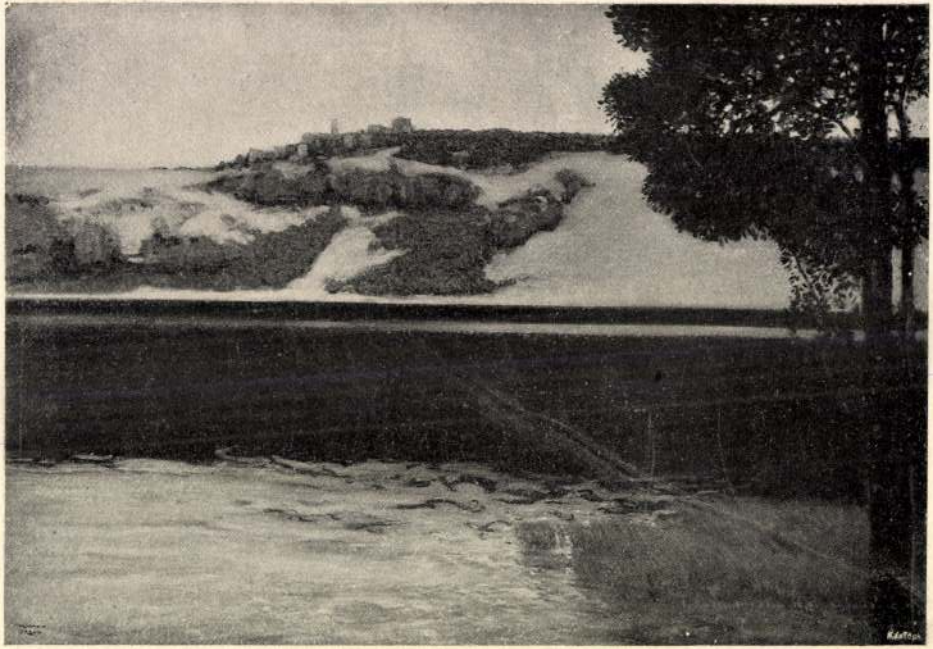

137. URBAN, HERMAN: Téli est.

Poll Hugó MDK

Zamárdi zöldségpiac, pasztell

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

MDK

Poll Hugó

Borostyánkői völgy, of.

Ujpest felé, paszt.

Villámos patak, paszt.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 39.l.

.
.
.

MDK

Poll Hugó

Salgótarjáni bányavidék, repr.

Mücsarnok 1904. tav. kiáll.

Poll Hugó.

a "Magyar aquarell és pasztellfestők egyesületénel
tagja.

Benda János.
A képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Poll Hugó

Salgótarjáni bányavidék. Pastell.

A király vásárlása az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1904.évi tav. kiállitásán.

Művészet, 1904. 279.l.

MDK

Poll Hugó

Falu vége. Pasztell. és Szaraz fa. Past.

Művét az állam megvásárolta, az Orsz.Magy. Képzőm.Társ. 1904.évi tav.kiáll.-án.

Művészet, 1904. 279.l.

MDK

Poll Hugó

Iskolás leany, pasztell

c.művét megvásárolta az Orsz.Magy.Képzőm. Társ.1904.évi tav. kiállitásán Mayer Ignácz dr. Bpest.

Művészet, 1904. 279.l.

MDK

Poll Hugó

A Műcsarnok 1902 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Az Ipoly folyó, c. pastell képét.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-134. 1.

Poll Hugó

A Műcsarnok 1904 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Salgótarjani bányavidék, c. pastell képét

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-134. l.

Poll Hugó

Fejtmányének reprodukciója a Vasárnapi Ujság 1900 máj 6. számában, mellyel a tavaszi kiallitáson szerepelt.

Pesthegyei Hirlap 1900 máj 6. 8 old

MDK

Poll Hugó

A Műcsarnok 1905 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Holdvilág, c. pastelljét.

Cikk: Műcsarnok az orsz.magy.képzőm.társ. Kiáll.-ból.

Szm KT 50-134, 1.

A fiatal ember szomoruan mosolygott:

— Inkább *börtönkulcsot* jelent az. Atyám sohasem fog mellettem szólni, még ki is tagad, úgy haragszik, hogy ott hagytam a sasos zászlót.

Mindnyájan elszomorodtak kissé. Bolond dolog is volt az, hogy egy oligarchának a fia Londonban gyertyagyári munkás és minden éjjel kimossa az ingét, mert nem tud hozzászokni, hogy kétszer vegye magára.

— Már minden értékem *fuccs*, — jegyzé meg továbbad Teleki. Csak a mama bibliája van meg. Ezt átallom eladni az antikváriusnak.

Szép kapcsos könyv volt, azért adta a buzgó Mikes Rozália a fiának, hogy olvasgasson belőle olykor-olykor. De bizony Sándor úrfi nem igen levelezgetett benne s úgy hozta haza, amint elvitte a bujdosásba. Mikor aztán végre hazakerült, fogta a bibliát — és kinyitotta. Minden lapnál egy-egy ezres feküdt, amit a gondos anya rejtett oda, hogy az édes fia szükséget ne lásson a bujdosásban.

— Ejnye, ha én ezt tudtam volna, — mordult föl Teleki — bizony nem pakoltam volna a gyertyát szegény Laci komával annak az angliusnak!

A *Laci koma* is haza került azonban, még pedig jóval előbb, mint Teleki gróf. Megtörtént, amit senki sem várt, ő maga legkevésbbé, hogy szigoru atyja könyörgött érte a *császárnál*. A fiatal császár külön kihallgatáson fogadta hű emberének a fiát, s mikor ez hálálkodott, csak három szava volt hozzá:

— *Nur keine Dummheiten!*

Nem is cselekedett többet *olyat*. Újra megfogta a letett kardot, és néhány év mulva, épen Szilveszter napján újévi ajándékul, megkapta a kamarás kulcsot is.

Mikor megérkezett a cifra, kétfejü sasos, bojtos kulcs, elgondolkozva tette amellé az ólomkulcs mellé, amelyet neki ama szomoru londoni Szilveszter éjszaka hozott és amelyből Teleki olyan szépen előre megjövendölte az ő fényes jövőjét.

De Teleki nem engedte ám el neki a *megrovási kalan-*

A téli tárlatból **Miatyánk ki vagy a mennyekben . . .** Festette *Poll Hugó*

dot. Megfogta a jó pajtást az utcán a vén kuruc és szólt ekképpen:

— No öcskös, ugy-e hogy megjött az aranykulcs, te pedig az udvarnál hajlongasz és a fiaid *pecsovicsok* lesznek, mint volt az öregapjuk meg a szépapjuk.

*

Szilveszter estéjén visszaszáll a gondolatom ezekbe a régi, daliás időkbe. Látom a londoni köd fátyla mögött a szabadságharc dicső hőseit, akik mindenüket odavetették a szent függetlenség oltárára s beálltak gyári munkásnak, holott egy szavukon mult, hogy fényes életet éljenek az ősi birtokon.

De azt az egy szót nem birták kimondani. Mert az az egy szó a haza föladása volt.

VAYK.

Ujság 1899. V. 1.

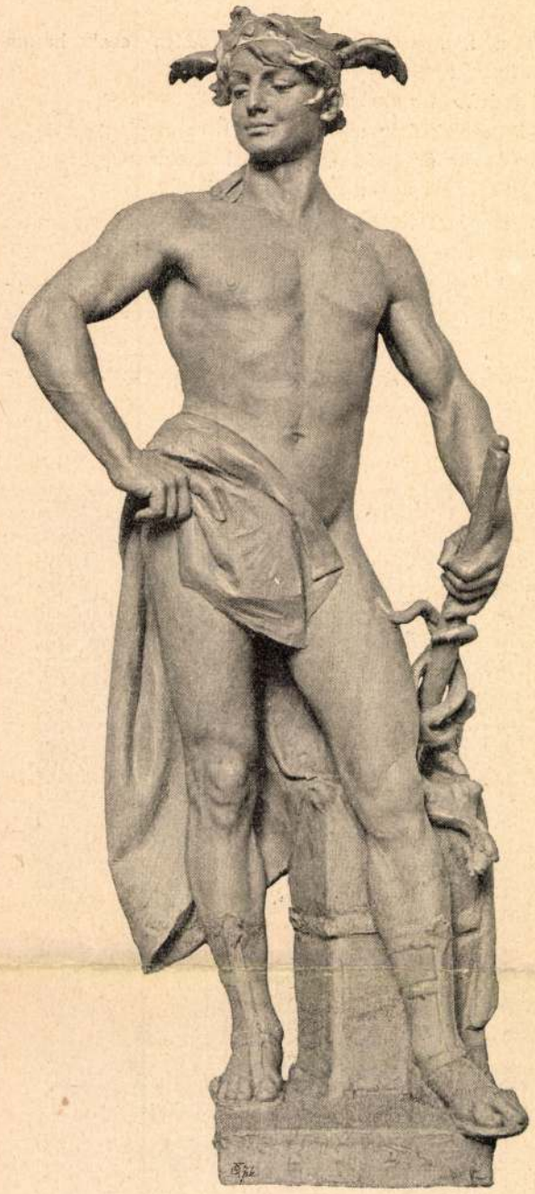

Donáth szobormüve
Merkur szobra a királyi várpalotán

körülöttünk röpködő sirályok. Különösen egy volt közöttük, mely a többinél is kegyetlenebb, élesebb tekintettel fürkészte az átlátszó vizben úszkáló halak gondtalan ficánkolását . . . »Most lecsap!« gondoltam, mialatt Boorsen úr az elfogatási terveket kezdte magyarázni. Most! És valóban, a nagy, éhes szemü madár nyilsebességgel csapott le a magasból . . . aztán előtünt ismét, csőrében egy szivárványszínü halacskával.

— De hátha átmentek Amerikába? aggódott Boorsen.

— Brávó! kiáltottam örvendve, s ezzel nagy csodálkozást keltve a társaságban, de én csak a sirályra gondoltam amely éppen e percben ejtette ki csőréből, a vergődő kis halat.

— Ha oda szöktek, dühöngött Boorsen.

— Akkor? —

— Akkor kisiklanak kezeim közül, felelt a férj, fogait összeszorítva.

A sirály pedig egy ujabb kisérletet tett, hogy prédaját elfogja, de eredménytelenül, mert a kis halnak ezúttal csakugyan sikerült megmenekednie . . .

Én pedig asszonyi kárörömmel, mosolyogva néztem a tovaröpülő és dühösen sivitó nagy madár után.

Szilveszter

Amíg szegény édesapám élt, mindig mesélt nekünk valamit Szilveszter estéjén.

Egyszer egyre, máskor másra fordult a beszéd, de mi leginkább azt szerettük, ha az emigráció idejéből beszélt.

Mert rendkivül csodálatos, szinte igazi mesébe illő volt azt hallgatni, hogy dúsgazdag főurak, csillagkeresztes dámák fiai olyan szegények voltak akkor, hogy beálltak gyári munkásoknak, az ingüket meg maguk mosták ki, mert nem volt kettőnél több.

A sok emigrációbeli história közt a *Guszti grófné szilveszteri vacsorája* nagy szerepet játszott és most, annyi esztendő után is, szóról-szóra utána tudnám mondani.

Guszti grófné gróf Batthyány Kázmérnak volt a neje, született Keglevich Auguszta, egy rendkivül lelkes, áldozatkész honleány, aki annak idején összes ékszereit és ezüstjét a haza oltárára áldozta.

A szabadságharc leveretése után, mikor férje birtokait elkobozták, teljesen vagyon nélkül menekültek Angliába, és Londonban telepedtek meg.

Kázmér gróf valami skatulyagyárba szegődött be munkásnak, Guszti grófné pedig reggeltől estig zsákot meg ponyvát varrt.

— Olyan hosszu tűvel, akár a kardom! — mutatta ilyenkor szegény apám és rámutatott a sarokba támasztott lovastiszti kardjára.

És a főrangu hölgy finom ujjai fölhólyagosodtak és szeme kivörösödött a folytonos munkában. Csak a sátoros ünnepek meg az újesztendő napja adtak egy kis enyhülést.

Akkor összejöttek a Batthyány Kázmérék szegényes szobájában a bujdosók — és elfeledve a nehéz küzdelmeket, a nem szokott munkát, járta a tréfa meg a nóta, az hogy:

Megvirrad még valaha . . .

Egyízben történt, hogy elkövetkezett ismét Szilveszter estéje és Batthyány Kázmér megmondta a fiuknak, hogy:

— Vár ám benneteket Guszti tokányra meg csipedetre.

Köd feküdte meg a szomoru külváros még szomorubb utcáját és jószerivel találomra értek el Batthyányékhoz a meghivott vendégek.

Batthyány Kázmér egy csomó öreg doboz aljából víg tüzet rakott, a felesége pedig, egy vékonyka deszkán, ugyancsak gyúrta a jóféle kemény csipedettnek valót.

A társaság maitre de plaisirje Teleki Sándor volt, a későbbi geniális tárcaíró, aki cigánynak nevezte magát a litteraturában, mondván, hogy *kóta nélkül* ír csak.

A geniális gróf mindenféle régi erdélyországi anekdotával mulattatta a kompániát, aztán attért arra, mikor *karlista* volt és ha látta, hogy elszomorodik a társaság, mindjárt kéznél volt valami tréfája, ami előzte a szomoru gondolatokat. Éjfél felé végre azt ajánlotta, hogy öntsenek ólmot.

Babonás, bohó szokása Szilveszter éjjelének, de most nagyon tetszett ez az ötlet, ki tudja, hátha még az ólom figuráiból is kitetszik a jövő.

Jött is ki a vizes-tálban sistergő ólomból csillag, vasszeg, puska — azaz hogy ennek meg amannak keresztelte el a fantázia.

Egyik fiatal embernek *kulcsot* formált ki az összefagyott érc — és Teleki rögtön készen volt a magyarázattal:

— Tyhű öcskös, itt a *kamarás kulcs*. Az excellenciás papa érdemeiért megbocsátanak a fiunak, hazamehetsz és éppen olyan szépen fogsz hajlongani az udvari bálokon, mint Schwartzenberg-uianus kadét korodban.

pillanataival foglalkoznak. Ezek reprodukciókban végigjárták a bel- és külföldi képes lapokat is.

Hasonló apró, derült életképekkel kezdte pályafutását Balló Ede. De a mikor Madridban végigtanulmányozta a nagy Velazquez csodás arcképeit s egy római tartózkodás révén benső ösmeretséget kötött a renaissance nagy mestereivel s különösen az arcképfestőkkel: ő is csaknem kizárólag a képmásra adta magát. Divatos és keresett portraitfestő volt már Rómában, a hol különben egy arcképével megnyerte Róma város nagy aranyérmét; tárlatainkon is főkép arcképekkel vesz részt, bár néhány tartalmas és komoly akttanulmány ezen a téren is népszerűséget szerzett neki.

Minden külföldi iskola híjján, egészen a maga ösztöne szerint formálta művészi tehetségét Bosznay István, a fiatal debreceni tanár, a ki jelentékeny haladásával rövid néhány év alatt ösmertté lett. Tájképfestő, temperamentum és előadás dolgában közel esik az Olgyay-Mihalik-Szlányi csoporthoz, benne is legelső sorban a fiatal hevet és az előadás szabad bátorságát becsülik.

A katalógus során járva két régibb művészünk képeire akadunk, a kiknek tehetsége érdekes párhuzamban fejlődött. Bruck Lajos és Skutezky Döme közt kevés a korkülönbség; mint fiatal emberek mindketten Bécsben Geigernél s Wurzingernél kezdték s Velencében Molmentinél folytatták tanulmányaikat. Bruck Lajos azután Londonba költözködött, java művei ott keltek el s angol és amerikai műbarátok képtáraiban kaptak otthont. Mind a kettő főkép az életképet míveli, Bruck egy kissé szentimentális, Skutezky egy kissé

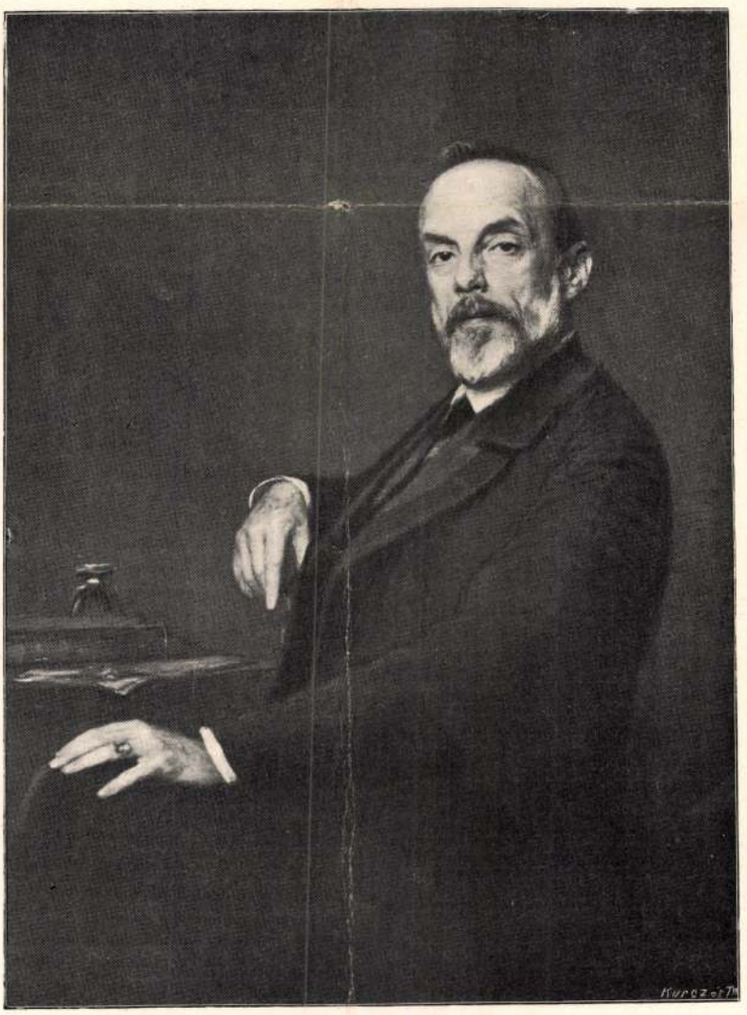

Balló Ede: Hegedüs Sándor.

Lyka: Téli tárlat 1900–1901.

Poll Hugó: Parasztbál.

Épp az ő műveik közelében függ Stetka Gyula egyik arcképe: e fiatalok mellett a régibb generáció képviselője, országszerte ösmert arcképfestő, a Benczur-iskolának professzora. Azt hiszem, alig van Magyarországon vármegyeháza, a melynek dísztermében ne akadnánk egy Stetka-festette arcképre: a királytól apró országgyűlési képviselőkig, a bíborostól a helyi notabilitásig sorra festette közéletünk szereplőit, díszmentében, sujtásosan, a hogy reprezentációs képekhez illik. Ha Stetka egybegyűjti vala az általa festett képmásokat: szinte hiánytalan galeriáját adná a legújabb Magyarország hirességeinek. A mily sürűn látjuk az ő munkáit a tárlatokon, oly ritkán jelenik meg ott Basch Gyula, évek mulnak, míg egy-egy újabb művével beköszönt. És évek szorgalmának műve egy-egy olyan kép, mint például az, a melyet ez idén küldött: Jézus, a mint Jairus leányát halottaiból föltámasztja. A szives olvasó megtalálja a reprodukcióját itt e lapokon, mi azt jegyezzük még meg, hogy Basch Gyula nemcsak festő, hanem okleveles mérnök is, bár a festéshez korábban mutatott kedvet, mint a cirkalomhoz és léniához: már a hatvanas években ott dolgozott a jó öreg mesemondó Schwind műtermében Münchenben. Azután Zürichben mérnök lett, de hamar visszatért a festőállványhoz s azóta az arcképek egész sorát festette.

Stetkával és Basch Gyulával egy nemzedékből való Spányik Kornél, sőt még tanulmányaik menete is hasonló. Spányik is, mint a másik két művész, müncheni iskolában nevelkedett, az akkori nagy művészeti centrumban, a mely találkozóhelye volt majdnem az összes magyar festőknek. Spányik ezt a müncheni iskolát Stuttgartban végezte, a mit úgy kell érteni, hogy Liezenmayer volt a mestere, egy talpig müncheni művész, a kinek életében a stuttgarti pár esztendő csak mellékes epizód. Nagy történeti képpel vonta magára először a figyelmet: megfestette Murányvár ostromát, azóta az oltárképek és arcképek egész sorát ösmeri tőle a közönség, de a legnépszerűbb apró adomázó képeivel lett, a melyek fiatal házaspárok apró zsörtölődéseivel s boldog

Poll Hugó

A Nőcsarnok 1927-es
tavasi tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. 1.

Poll Hugó első képei annak a párisi plein-air-iskolának szorgalmi dolgozatai voltak, amely a világosságot fehér-feketeség játékának tartotta. Látta a fény és árnyék egymásmellettvalóságát, és szinte kéjelegve demonstrált ellene, hogy a kettő közt valamiféle unió létesíttessék. Mintha nem is ecsettel festette volna hűvös nagy fény- és árnyékfoltjait, hanem mintha késsel széjjelhasította volna, ridegen elkülönzött sávokra vagdosta volna a verőfényt és szomszédját, az árnyékot. Fanatikusan túlozta azt, amit az előtte járók ugyancsak kellő határozottsággal végeztek. Szinte lokálszínek kiélesítésébe tévedt, amikor a verőfény szuverénitását vallván, nem vette észre a fény harmonizáló hatását. A színértékelést alig vette számba, hogy kellő energiával ábrázolhassa azt, hogy a verőfény hogyan is kerít mindent határok közé. Ma már a színeket gondosan értékeli, a tónusokat harmonizálja. Ma már lágy átmeneteket is éreztet s a színfoltokat kiegyenlíti egymással. Valamikor a valóság szent nevében erőszakosan széles alkotó elemekre bontotta a képet, ma a valóságba elmélyedvén, differenciálja a felületeket. Ma a harmonizálás szépségeiben gyönyörködve, szinte dekorálva stilizálja a tájképet. Kialakulása útján nagy, talán döntő hatással volt rá a pasztell. Meglágyult tőle. Bujta a színek harmoniáját és élvezte a színértékelés finomságát. És átformálódott tőle az olajfestése is. A tónusok művészetét kereste s megismerte a fény- és árnyékfoltok intim játékát. Figurális képein az alakok már nem mozognak abban a szinte megfogható verőfényözönben, amelytől a térben nem fért el a levegő, mert már tele volt — sugarakkal.

Poll Hugó tájképeinek javarésze pasztellkép. S ezek inkább túlságos lágyak, mint erőszakosan kemények. A felület bennük valami sajátságos foltdifferenciálás folytán szinte — gomolyog. A színértékek nem hazugok, s néha mégis mintha megzavarodnának e gomolygó lágyság folytán. Mintha a művész megdöbbenvén ifjúkori túlzásától, most védekezne minden túlzás ellen. Mintha attól tartana, hogy az ellenkező túlzásba esik. A pasztell száz finomságában bizakodván, szembeszáll mindennel, ami kifejezetten határozott. De olajfestményeit ez a küzködés nem zavarja. A kezdő állomástól búcsúzása alapos volt, és Poll Hugó az új állomásokra el tudott jutni a mult terhe nélkül.

Boruth Andor Velasquezt választotta irány jelzőjének. Megérteni igyekezett a nagy spanyolt, nem lemásolni. És ugyanúgy járt, mint mindenki, aki Velasquezt tanulmányozza. Meggyőződött róla, hogy sohase tanulhatja ki azt az elementáris egyszerűséget, amelynek ezer finomság az alkotója. Csak éppen a dolgokon felettiségét értette meg, és ezt igyekezett követni. Pedig a melankóliája folytán éppen erre legkevésbbé alkalmas. Amikor a nagymester külsőségeit követni igyekszik, lépten-nyomon megszólaltatja a maga modern érzékenységét. S ezért nagystílre törekvő képei merő izgalmasság. Szürke ezüstös tónust vállal, de a hidegségéből ki-ki menekül. Sötét, mély, tömény színeket lop beléje; de aztán megdöbben a szentségtörő következetlenségtől és szürkés-ezüstös ködöt borít rájuk. A kétféle vágyakozás küzködése sajátságossá, jellemzetessé tette festését. S a nagymestertől a mi mesteriskolánkba jutott. Egy új kolorisztika bűvkörébe. A dolgokon felettiségből a dolgok pompáján való mámorosságba. A nagy pátoszból a nagy deklamációba, a csudatékony őszinteségből a kábító színpadiasságba.

TANULMÁNY STROBENTZ FRIGYES RAJZA

Az ellentét megzavarta, az új hatás lenyűgözte, annál is inkább, mert a melankóliából való szabadulást kínálta neki. Az eleven pompa, a tömény, buja színek meleg, barna harmonizálása, a kompozició nagyhangúsága úgy hatott rá, mint a vágyak teljesülése. Nem teljesültek. Boruth még nem találta meg a maga igazi koloritját. Még ide-oda menekül, de itt is, ott is csak az irányt keresi. Mint ahogy nem másolta a nagymestert, nem másolja a mesteriskolát sem. Sem nem késett spanyol, sem nem késett müncheni, csak még nem érkezett meg a modern dekorativ festéshez. Pedig látása, beszédessége egészen dekorativ. Emberábrázolása, talán emberfölfogása is az.

Pállya Celesztin-t Pettenkofen követőjének mondják. Ugyancsak a képei tartalma, nem pedig a festésük folytán. A piaci élet, a vásáros nép az ő képei tárgya. De festése impresszionisztikus. A színfolt, a fényjáték a festői harmoniák és nem a vásár humorja, nem a tolongás érdekessége ösztökélik festésre. Ecsetjárása finom, de nem pepecselve részletező. Kis képei csupa mélységes távlat,

UZSONNA UTÁN

GLATZ OSZKÁR RAJZA

MDK

Poll Hugó

Templom előtt, of.

Sedelle völgye, of.

Nemzeti Szalon nemzetközi kiáll. /grafikai/. 1900. 35.l.

MDK

Poll Hugó

Tanulmány, olajv.

Zivatar után, paszt.

Nemzeti Szalon nemzetközi kiáll. /grafikai/.
1900. 35.l.

Poll Hugó

MDK

Boulogne-sur-Mer,

Naplemente a mólón

Plage

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Parti élet,

Felhők reggel

A rakparton, pasztellek

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Polh Hugó MDK

Sárga felhők, pasztell

La Canche

Magas parton

Kikötő, pasztellek

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

MDK

Poll Hugó

Krausz Simon gyüjteménye. Árverési Közlöny 1929.
5. rk. sz. 9.l.

Poll Hugó MDK

Reggel, repr.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MDK

Poll Hugó MDK

Reggel, pasztell

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

MDK

Poll Hugó

Breton halpiac, paszt.

Szépmüv.Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

MDK

Poll Hugó

Vizsga, paszt.

Rózsák, "

Chioggiai burgonyakereskedők, paszt.

Szépmüv.Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

Pell Hugó

Kiállít a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

P.N. 1926. V. 16. (Pesti Napló)

70

MDK

Poll Hugó

Simonvölgye

M. táj- és életképkiáll. 19-2e. sz. Mücs.

1927. jan.

MDK

Poll Hugó

Kukoricakapálók

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mües.
1927. jan.

MDK

Poll Hugó

Öreg házaspár

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.

1927. jan.

Goll Hugó

Szerepel a Műcsarnok tavaszi Ri-
állításán.

Az Est, 1926. V. 16.

Poll Hugó

Étaples

Műcsarnok 1930/31 jublieuni kiállítás

Poll Hugó

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Mücsarnokban - képével szerepel.

Napsugaras pasztellek /"Boulognei halász," "Reggel" "Cigánygyerek lóval" /

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Poll Hugó MDK

A Balaton somogyi partján, pasztell

A budai királyi palota a Dunával, pasztell

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

MDK

Poll Hugó

a festészeti jury tagja lett

Az O.M. Képzőm. Társulat rendes közgyülése 1908. ápr. 12. Mücsarnok 1908. okt. 15.

P o l l , H u g ó festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
74.
"Müvásár"

P o l l Hugo festő

M Ü V É S Z E T
II.évf. 1903.
73.
"Müvâsár"

Pall Hugo és Meunier-kiállítás
a Műcsarnokban. 1907. III. 14.

Művinet.
VI. évf., 1907.
198. l.

Poll Hugó főhadnagy.

Münich.

VI. évf., 1907.

1–4. l.

Pall Hugó.

Górai Ujság.
1928. XII. 16., 7.
(:Kritika.:)

Poll Hugó festö.

Népszava.1923.XI.14. 5.1.

Poll Hugó festő

Pesti Hirlap. 1923. nov. 4. 5

~~[illegible]~~ A Vincsemok őszi tárlata

b. a.

Roll Ihrer Leser

8 oran. Lyssap

1924 okt. 26. 6.l.

Pólya Hugó festő

MŰVÉSZET
II.évf. 1903.
'74-75.
"Művasar"

Pasztel. Tájképek, Poll

Pesti Hirlap. 1925. máj. 16. 5

Kézdi-Kovács László: A Műcsarnok

tavaszi tárlata

Poll Hugó festö.

Katol.Szemle.1930.I.449-58.l.

Poll Hugó

Katol.Szemle.[redacted]
1930.157-64.1.

Poll, festő

Pásztortűz, 1931. 25 sz.
565. l.
Gyulyás Károly: Marosvásárhely
Képtára

Epitészet világi.

Tér és Forma. IV. é. f. 1931. 8-10 l. 5 ábra

A budapesti autóbusz garage.

Pòll Hugó festő

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
187.
"Képzőmüv.Társulat bizottságai"

P o l l H u g ó festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
158.
"Tavaszi Tárlat dijzsürije"

Pobl (Hugo?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. f. 684-686. l.

Téli tárlat.

Patak Jenő

Pohl H.festő/19.sz./müvét a Müegylet sorsolás céljára megvásárolta.

Fővárosi Lapok 1864.I.X.13.981.old.

Toll Hugó, festő, 1864 –

Pásztortűz, 1931. 25-26 sz.

565. l.

Apáczai Károly: Marosvásárhely képtára

Tobl (Hugo ?)

festő

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. k. 466–468. l.

Magyarország a római nemzetközi művé-
szeti kiállításon.

Poll Hugó, festő, 1867 –

Pásztortúz, 1931. 25-26 sz.

565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely keptara

Poll Hugó

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 777–782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok)

Poll Hugo, festő

Revue de Hongrie

1908. I. ann. 611–615. l.

Téli Tárlat a Műcsarnokban.

Müvészek, XX.sz.

P o l l Hugo festőmüvész
1867 - 1931.

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
230.
"Az Orsz.M.Képzőmüvészeti Tarsulat közgyülése"

Poll Hugo, festő

Revue de Hongrie, 1908.

I. ann. 367 - 373. l.

Tavaszi tárlat a Műcsarnokban.

P o l l Hugó festő

A velencei nemzetközi müvészeti kiállitás magyar csoportját szervező bizottság tagja

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
127-128.
"Magyar müvészet..."

Müvészek, XX.sz.

P o l l H u g .
festőmüvész
1867-1931.

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
231-232.
"A Tarsulat uj vezetősége"

Poll Hugó festő.

Népszava 1909 febr.24.
46 sz. 4 lap
Müvészet,irodalom,hir.
A Nemzetközi Grafikai kiállitás
dijai.

MŰVÉSZET
III.évf. 1904.
397.l.

Péczely
Béla

Poll Hugó:

Fürdés után.

Pasztellkép.

A Mücsarnok téli tárlatáról.

A Könyves Kálmán mükiadó
társaság [illegible]rositásával.

Egész olda[illegible] reprodukció.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
5.old.

Péczely
Béla

P o l l H u g ó :

Halókötő leany

Pasztell.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
1 old.előtt.

Péczely
Béla

P o l l H u g ó :

Vasár.

Olajfestmény.

Színes melléklet.

Művészet
VI.évf. 1907.
4.old.

Péczely
Béla

Poll Hugó:

Bucsusok hazajövetele

Pasztell.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
2.old.

Péczely
Béla

P o l l H u g ó :

Körmenet

Olajfestmény

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
9.old.

Péczely
Béla

P o l l H u g ó :

Öregek

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
17.l.

Péczely
Béla

Poll Hugó:

Tanulmány/a "Villamoson"-hoz/

Szénrajz

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1906.
5.old.

Péczely
Béla

P o l l H u g ó :

Lagunai halász

Pasztell.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
148.

Péczely

P o l l H u g ó :

Hazatérő bucsusok

Olajfestmény

Társulati dij 1903.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
13.l.

Péczely
Béla

P o l l H u g ó :

Villamoson

Pasztell.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
32.l.

Péczely
Béla

P o l l H u g ó :

Tanulmány/Kapáló asszonyok/

Szénrajz fehér krétával.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
8.old.

Péczely
Béla

P o l l H u g ó :

Templom előtt

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
12.l.

Péczely
Béla

P o l l H u g ó :

Vizsga

Pasztell.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
191.l.

Péczely
Béla

P ó l l H u g ó :

Sátor előtt

Pasztell

A Mücsarnok grafikai kiállitásán a Lipótvárosi Kaszinó 500 K-s dijának nyertese

MDK

Poll Hugó

Választmányi ülés 1908 ápr. 13. Mucsarnok 1908. okt. 15. 2.1.

Festészet (1900 - 1919) — Önálló táblakép.

Poll Hugó képei.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Festészet – XX. sz. – Önáll

Poll Hugo „Halpiac Bret

Revue de Hongrie,

I. ann. 367-373. l

Tavassi Tárlat a Műcsarnakb

festészet, XX. sz. — Önálló
(1900–1
Poll Hugó k

Revue de Hongrie

1908. I. ann. 611–615. l.

Téli Tárlat a Műcsarnokban.

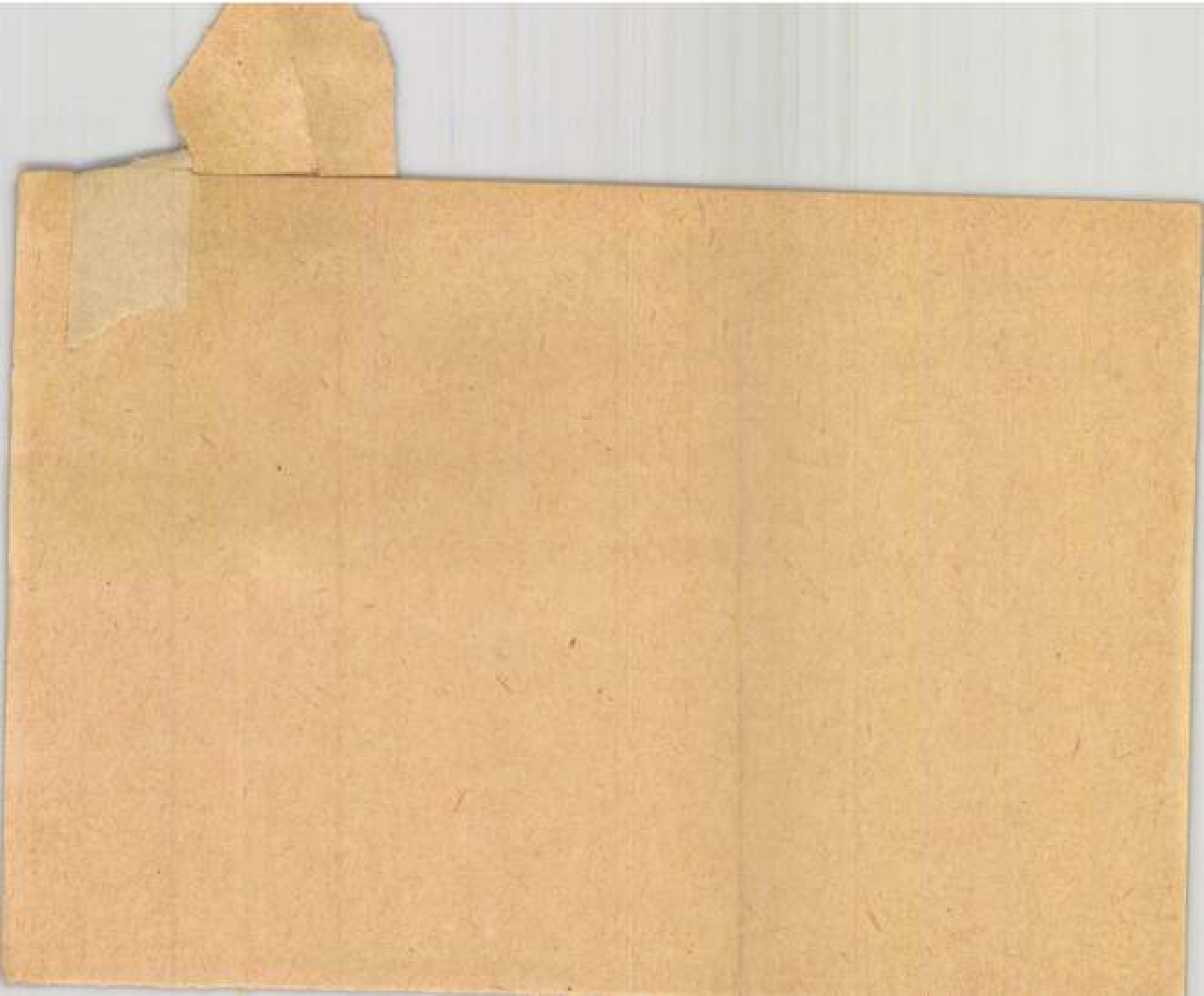

M.D.K.

Poll Hugó

A lap felsorolja azokat a müvészeket, akik alkotásaikkal részt vettek a Mücsarnok kiállitásán. Közöttük szerepel a müvész. "A képtárlatokról" c. beszámoló.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. dec. 11. 26. évf. 50. sz.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Poll Hugó

Panyófák, past.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Poll Hugó
testőrnűvész

Postadakarékpénztár ankétja – képével
mezepel. –

Szegparság
1929 II. 10

Poll Hugó
festőművész

Árverési csarnok aukció-kiállítása — kiállítási helyiségében — kettős plen-air arcképével szerepel. —

Pesti Hirlap

1929 11.10

MDK

Poll Hugó

Az Ipoly folyó, paszt.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 50-134.l.

Poll Hugó

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

B. H. 1931. IV. 26.

Pohl Hugó

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. H. 1931. IV. 26.

Toll Hugó

Szerepelt a dűcsarnok Tavasi tárlatán.

N. h. 1931. IV. 26.

Poll Hugó

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

Só. lí. 1931. IV. 26.

Poll Hugó

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

P. H. 1931. IV. 25.

Poll Hugó MDK

Balaton, pasztell

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Poll Hugó

MDK

Hajóépitő telep, pasztell

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Október, pasztell

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

Poll Hugó

(1867 - 1931) müncheni, ma párizsi festőnövendék, élete nagy részét Franciaországban töltötte. Plein air életképeit és lójképeit a Nemzeti Galéria őrzi.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

343 l.

Pott Hugó

festő az 1890-es évek elején Münchenben tartózkodott.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

46 l.

Poll Hugó

szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

PH 1930. III. 15.

Poll Hugó

a Képzőművészeti Társulat vásárolt képeiből

a Műcsarnok téli tárlatán.

M. 1930. I-V.

Poll Hugó

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Pall Hugó

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

NM 1926. X. 24.

Poll Hugó

„Krumpli-kapálók" c. festménye
megnyílt a „magyar táj és életkép"
kiállításon a Műcsarnokban
(említve)

Nemzeti Újság 1927 I. 14

M.D.K.

Poll Hugó, festőművész

Az 1903-as győri képkiállitáson szerepelt. Életkép festő. 1867-

Csatkai Endre: "Győr város kultúrképe". Az 1903-as képkiállitás. 237.o.

Arrabona, 8. A győri Múz. Évkönyve. Győr. 1966. Kantus János Múz.

Pall Hugó

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

PH 1926. X. 24.

M.D.K.

Poll

"Pasztelljei elmosódnak" s mint Glatz Oszkárról is mondja: "..bár szinlátása éles, de képzelete nem szárnyal" "Mütárlatok" c. cikkében:Lázár Béla.

Magyar Salon, Bp. 19o2. dec. hó, XXXVIII. kötet 257-266. lap

M.D.K.

Poll

"Erős plein-air, a nap hatalmasan süt, erős árnyékok és szines foltok... a levegő tiszta, a konturok élesek.." irja a müvész képéről Lázár Béla: "Téli tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1900. január
811-832. lap

M.D.K.

Poll Hugó

"Miatyánk" c. müvének repr.-ját hozza a lap a Mücsarnok kiállitásáról.
A lap megjegyzi, hogy a kép az állam tulajdona.

Magyar Salon, Bp. 1907. márc. 15. 25. évf. 3. lap

M.D.K.

Poll Hugó

Rózsa Miklós: "A Nemzeti Szalonról" c. cikkében a Szalon választmányi művésztagjaként említi meg.

Magyar Salon, Bp. 1900. julius
693-708. lap

M.D.K.

Poll Hugó

"Magyar festés" c. fejezetben a "Téli tárlat"-ról szóló cikkében Lázár Béla felsorolja azokat a festőket, -közöttük a müvészt is-, akik idegen hatás ~~ái~~ alatt állnak, -rendesen münchen-i-szemmel néznek és festenek.

Magyar Salon, Bp. 19o1-2. évi kötet, dec. hó 242-253. lap

Festészet.

„Miatyánk, ki vagy a mennyekben" c. kép.

(Poll Hugó-tól).

K. T. 840/1898.
1898. dec. 9.

M.D.K.

Poll Hugó

"Pihenő aratói-t kiemeli Lázár Béla: "Téli tárlat"-ról szóló cikkében."Rendkivül finom, erőteljes fényhatásu pasztell."-irja kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 19ol. febr.
982-994. lap

M.D.K.

Poll Hugó

"Vasárnapi összejövetel" c. festményének repr.-ját hozza a lap.

Magyar Salon, Bp. 1907. január. 25. évf. 13. lap

Poll Hugó

MDK

Vasárnapi összejövetel

A Műcsarnok kiállitásából
Vasárnapi Ujság 19o2. 77o.o.

MDK

Poll Hugó

Miatyánk ki vagy a mennyekben... of.

KMT 1898-99. téli kiáll.

23.l.

POLL HUGÓ

Búcsúról hazajövet, tanulmány. Pastell.
Szigliget nyugati oldala. "
Kápolna dombon. "
Badacsonyi hegycsoport. "

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 38.oldal

POLL HUGÓ

Amsterdami és hágai magy.kiáll.kat. 1921.

POLL HUGÓ

Kis breton leány. Pastell.
Nyugvó bárkák. "
Thonhalász-bárkák. "
Bástyafalak. "
Bárkák apálykor. "

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk.kiáll.kat. 38.oldal

POLL HUGÓ

Piacon. Pastell.
Le passage. "
Vásáros kocsi. Pastell.
Egy sardiniére. Pastell.
Kikötő-részlet. "
Nyári felhők. "
A Conorneaui templom mögöt.Pastell.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk.kiáll.kat. 38.oldal

POLL HUGÓ

Vörös hangulat. Pastel.
Sárga hangulat. "
Pipacsok. "
Parasztgyerek. "
Kisoroszi határban. Pastel.
Halászbárka. "

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 39.oldal

POLL HUGÓ

Tonhalak kirakodása. Pastel.
Kisoroszi szigetorrban. Pastel.
Breton vásár. "
Nyilasban. "
Két breton leány /tanulmány./ Pastel.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll.ka t. 40.oldal

POLL HUGÓ

Le passage Concarneauban. Pastel.
Tarló. Pastel.
Nyirfák. "
Biró háza. Pastel.
Ősszel. "

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll.ka t.

Poll Hugó

Fehér alsószoknya. Pastel.
Halas kofák. "
Vásár Provenceban. "
Berri-tó. "

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll.kat. 7o.oldal

POLL HUGÓ

Reggel. Pastel.
Esthangulat a Dunán-. Pastel.
Fenyőfák. "
Vásár Provenceban. "
Leszerelt bárkák. "

Képzőm.Társ 1918.tav.kiáll.kat. 33.oldal

PÖLL HUGÓ

Tájképfestő. Pastell.
Reggeli hangulat. Pastell.
Erdőben. "

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll.kat. 7o.oldal

POLL HUGÓ

Bányatelepek. Pastel.
András-akna. "
Alkonyat. "
Részlet a cigány-utcából.Salgó-Tarján. Pastel.
Lucerna. Pastel.

KMT 1903/4. téli kiáll. 44.oldal

Poll Hugó.

A Műcsarnok téli tárlata díjainak biválóbizottsága Halmos Izor életkép-díját „Libapásztorkány" c. pasztelljének ítelte oda. (emlitve.)

Magyarság. 1929. Jan. 27.

Poll Hugó.

A Műcsarnok téli tárlatán pasztelljei szerepeltek: „Napozás", a „Délutáni nap", a „Balatoni parasz". Boulogneból egy plage-részlet és kikötői motivumok szerepelnek képei között.
(említve.)

Pesti Hirlap. 1928. dec. 16.

Poll Hugó.

A Műcsarnok téli tárlatán művei szerepelnek.

Ujság, 1928. dec. 16.

Toll Ilmaj.

A Nürnberg téli tárlatán műsei rosszalnak.

Nyíry, 1928. dec. 16.

Roll Hugó

A Műcsarnok téli kiállításán pasztell-képei szerepelnek.

Néprzava, 1924. dec. 21.

Poll Hugó.

A Műcsarnok téli kiállításán pastell-gyűjteményét állította ki.

Budapesti Hírlap, 1928. dec. 16.

Pall Hugó.

Az orr. X magyar képzőművészeti társulat téli kiállításán pasztell-gyűjteménye szerepel, köztük a Balaton képe. (említve.)

Esti Kurír, 1928. dec. 16.

Poll Hugó.

Műve szerepelt a Műcsarnok téli kiállításán.

Est. 1928. dec. 16.

Toll Hugó.

Mine respekt a Müsarusk téli
kiállításán.

Ist, 1924. dec. 16.

Poll Hugó.

A képzőművészeti Társulat téli tárlata díjainak bírálóbizottsága Halmos Ikor életkép-díját „Libapásztorleány" c. pasztelljének ítélte meg. (említve.)

Nemzeti Ujság, 1929. Jan. 27.

Pall Hugó.

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata díjainak bírálóbizottsága a Halmos Ivor életképdíját „Libapásztorbány" c. pasztelljének ítélte meg.

(említve.)

Pesti Napló, 1929. Jan. 27.

Poll Hugó

a Műcsarnok téli tárlatán művei szerepeltek.

Pesti Napló, 1922. dec. 16.

Poll Hugó.

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata díjainak bírálóbizottsága Halmos Ignor-életképdíját „Libapásztorlány" c. pasztelljének ítélte. (említve)

Ujság, 1929. Jan. 27.

Pál Hugó

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi
műtárlaton aranyérmet kapott.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Pál Hugó

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi
műtárlaton aranyérmet kapott

Pesti Napló
1930.II.9.

Poll Hugo

„Bucsu" c. mivel nagyal a hűsarnak téli tárlatás (emlitve)

Ujság 1926 II. 28

Poll Hugó

Szerepel a hűcsarnok
tél. tárlatán

Az Est 1926 II. 28

Pall Hugo

Egy pasztellje szerepel a
műcsarnok téli tárlatán

Magyarság 1926 II. 27

Poll Hugo

A Kép. mův. Társulat hűnarnoti-
tiállításának megny-tóján
ő kalauzolta a polgármes-
tert

Magyarság 1926 II. 28

Poll Hugo

Pasztelekkel nezegnel a Kép: hűv. Társulat tavasz. tár-latán a hűsarnokban

Magyarság 1925 V. 16

Poll Hugó (1867-1931)

Fenyőfák.
Pastel. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Poll Hugó

Részt vesz az 1912-es X. Velencei Biennálén Körösfői-Krieschsel, Kosztrlányival, Magyar-Mannheimerrel és Nyilassyval együtt.

507. l.

Major Máté: Az építészet uj világa. Magvető. 1969.

Pólya Hugó

festőművész

Postatakarékpénztár műtárgy-aukciója - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.11.

Poll Hugó (Bp., 1867. nov. 15. -- Bp.
és tájképfestő. Főként pasztelleket fes
ciao.-ban. 1905. Párizsban Mention Honor.
-ban Bp.-en a Képzőművészeti Társ. nagydi.
mi pasztelldijat nyerte el. 1907-, 1923- é.
nokban volt kollektiv kiállitása. Évekig pa
lye volt Bp.-en. -- Irod. Gerő Ödön: P.H. (M
6. sz.); Lyka Károly: P.H. (Magy. Müv. 1931).

., 1931. jul. 11.): élet-
tett. Sokáig élt Fran-
able-ot kapott. 1903-
ját, 1920-ban az álla-
s 1928-ban a Mücsar-
sztellkészitő mühe-
üv. Krónika, 1905.

Poll Hugó

Magyar Életrajzi Lexikon

Poll Hugó.

A Műcsarnok téli tárlatán a 61 éves művész bemutatja Franciaországban, Boulogneban – „Piac," – „Naposás"; – „Boulognei plage" – és itthon kézített legújabb pasztellemukáit. „Balatonmenti parasztember"; – „Naplemente után"; – „Pásztorlányka"; – „Ágánycsalád". c. képei. (említve.)

Magyarság, 1928. dec. 16.

Poll Hugó

MDK

Kukoricakapalás

Műcsarnok 1939 Derü a művészetben kiáll.

POLL HUGÓ

Virágosrét. Pastel.
La Jonquiére. "
Hajógyártelep. "
Reggeli hangulat. Pastel.
Kagylótisztogatók. "
San Mamette "
Les Martigues. "

Képzőm.Társ 1918.tav.kiáll.kat. 33.oldal

POLL HUGÓ

Részlet Martiguesból. Pastel.
Berr-i tó reggel. "
Tartanes. "
Jonwuiére. "
Berr-i tő. "

KMT 1910/11.téli kiáll.kat. 36.oldal

ZEMPLÉNYI TIVADAR

Poll Hugó MDK

Parasztudvar, pasztell

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Poll Hugó

Sz.: A Mücsarnok tav.tárl. Vasárnapi Ujság 19o1. 16.sz. 261.l.

MDK.

Poll H ugó festő:

" Urnapja" /kép/

KM.Társ. 19ol./2 téli kiáll.

Poll Hugó festőművész

Kukoricakapálás

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

MDK

Poll,

szintén képviselve van művével.

Olgyay Viktor: Müncheni Kronika. A IX.nemzetközi mükiállitás. Glaspalast.- művészet. 1905. 4.sz. 271-274.l.

MDK

Poll H.

Művei az Akvarell- és Pasztelfestők Egyesületének a Nemzeti Szalonban rend.kiall.-án.

Magyarság 1925 febr.8. 21.1.

MDK

Poll

Lyka: Vův. krónika. Uj Idők, 1901. VII. 543. l.

melk

Poll Hugó festőművész

Rózsák c. festménye

„Az iskolába kivánkozik mint reprodukció"

Lukács Gyula: Az iskola szépsége
Népnevelés, 1907 év. 2. kötet 541. l.

MDK

Poll Hugó, festöm.

pasztelljeit a szinek világitó ereje jellemzi.

A Nemzeti Szalon uj tárlatából.

Vas. Ujs. 2e.os. 1903. 5e.évf. 22e.l.

MDK

Poll Hugó

Nő virágokka, paszt.

Árv. Közl. 1929. 5.rk.sz. 27. o.

MDK

Vásárlások a Műcsarnok 19o3. évi tavaszi nemzetközi kiállitásán:

Poll Hugó: Hazatérés bucsuról.pasztell

Művészet, 19o3. 222.o.

Poll Hugó

MDK

Viszontlátás. repr.

Műcsarnok 19oo1 Tav. kiáll.

MDK

Poll Hugó

GerLonModfest 83-84 l. kép

MDK

Poll Hugó

Zala György: Müvészek lakomája. Mücsarnok, 1898, nov. 2o. 16. sz. 145. l.

MDK

Poll Hugó, festö
1867-1931

Bretagne-ban.
Vizsga. 6.l.

A Szépmüv. Muzeum tulajdonai.

Mücs.-OMKT. "A gyermek a müvészetben" kiáll. 1940. II.-II
Kat. 5.l. és 6.l.

MDK

Poll Hugó

Művészet 1914. 232 l. kép.

MDK

Poll Hugó

Művészet, 1914, 231-232 l. Kép

MDK

Poll Hugó

Választmányi ülés 1907. ... Műcsarnok, 1907, dec. 15. 3.sz. 13-14. l.

Poll Hugó

MDK

Szökőár,

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Poll Hugó

MDK

Plage, pasztell

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

Poll Hugo

MDK

Plage, passeli

Missaruok 1950 tavasni kiállítás

Poll Hugó

MDK

Hálót foltozó nők

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Poll Hugó MNK

Libapásztorlányka, repr.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Parasztudvar, repr.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Homokban, pasztell

Kezdődő ár, pasztell

Naplemente, pasztell

Piac Boulogne-ban, pasztell

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Poll Hugó

MDK

Balatoni paraszt, pasztell

Esti napsugarak, pa ztell

Várakozó halászok, pasztell

Őszi naplemente, pasztell

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Poll Hugó

MDK

Disznók, pasztell

Árnyékban, pasztell

Boulognei kikötő, pasztell

Műcsarnok 1928/29 téli kiállítás

Poll Hugó MDK

Kikötőrészlet, pasztell

Libapásztorlányka, pasztell

Csillámló viz, pasztell

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Lómosás, pasztell

Kikötőrészlet, pasztell

Szél a Balatonon, pasztell

Boulognei plage, pasztell

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Cementszállitó hajó, pasztell

Cigánycsalád, pasztell

Sátrak, pasztell

Falusi élet, pasztell

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Poll Hugó

MDK

Esthangulat a Balatonon, pasztell

Hajóépitő telep, pasztell

Gyümölcsárusnő, pasztell

Balaton, pasztell

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Délben, pasztell

Délutáni nap, pasztell

Dömösi táj, pasztell

Naplemente után, pasztell

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

MDK

Poll Hugó

pasztellek
Kikötő

Őszi hangulat

Virágos tornác

Napozás,

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

214 **Zemplényi Tivadar**. Pásztorok Jézusnál. Olajfestmény. Eladó.

215 **Zemplényi Tivadar**. Mindszentnapkor. Olajfestmény. Eladó.

*216 **Zemplényi Tivadar**. Aggódás. Olajfestm. Eladó.

217 **Balló Ede**. Szmrecsányi Miklós arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

218 **Balló Ede**. Gróf Eltz Jakab arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

*219 **Balló Ede**. Gróf Tisza István arcképe. Olajfestmény. A Rimamurányi és Salgó-Tarjáni vasmű részv.-társaság tulajdona.

220 **Balló Ede**. Perczel Dezső arcképe. Olajfestmény. Az országház tulajdona.

221 **Balló Ede**. Férfiarckép. Olajfestmény. Magánt.

222 **Basch Gyula**. Bünhödés. Olajfestmény. Eladó.

223 **Jendrásik Jenő**. T D.-né úrnő arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

*224 **Jendrássik Jenő**. Az útfélen. Olajfestmény. Eladó.

225 **Jendrássik Jenő**. P. V. úr arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

226 **Jendrássik Jenő**. Kis fiam arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

227 **Jendrássik Jenő**. Gróf H. B. arcképe. Olajfestm. Magántulajdon.

228 **Nyilasy Sándor**. Parkban. Olajfestmény. Eladó.

VII. TEREM.

229 **Glatz Oszkár**. Nyárfák. Olajfestmény. Eladó.

230 **Glatz Oszkár**. Cserfák. Olajfestmény. Eladó.

231 **Glatz Oszkár**. Tájkép. Olajfestmény. Eladó.

232 **Glatz Oszkár**. Délután. Olajfestmény. Eladó.

Poll Hugó

233 Glatz Oszkár. Képek. Olajfestmény. Eladó.
234 Glatz Oszkár. Krumplikapálók. Olajfestm. Eladó.
. Tanuló fiú. Olajfestmény. Eladó.
. Tanulmány. Olajfestmény. Eladó.
. Gyümölcsfák. Olajfestmény Eladó.
. Arckép. Olajfestmény. Magánt.
. Macskával játszó gyermekek. Olaj-
.
zló. Munka közben. Olajf. Eladó.
észlet a győrki határról. Pastell. Eladó.
alaton. Pastell. Eladó
szigligeti erdő széle. Pastell. Eladó.
bédet vivő leány. Pastell. Eladó.
záraz jegenyék. Pastell. Eladó.
zigligeti romok. Pastell. Eladó.
zigliget délről. Pastell. Eladó.
zigliget keletről. Pastell. Eladó.
. falu öregjei. Olajfestmény. Eladó.
sthangulat. Pastell. Eladó.
áj Pastell. Eladó.
'emplom és romok Szigligeten. Pastell.
ucsúról hazajövet. (Tanulmány.) Pas-
ik. Pastell. Eladó.
zigliget, esthangulat. Pastell. Eladó.
zigligeti házak. Pastell. Eladó.
ucsúról hazajövet. Tanulmány. Pastell.
igliget nyugoti oldala. Pastell. Eladó.
ápolna dombon. Pastell. Eladó
badacsonyi hegycsoport. Pastell. Eladó.

261 Poll Hugó. Malom. Pastell. Eladó.
262 Poll Hugó. Jegenyefacsoport. Pastell. Eladó.
263 Poll Hugó. Homályos napsütés. Pastell. Eladó.
*264 Poll Hugó. Vasárnapi összejövetel. Olajf. Eladó.
265 Poll Hugó. Szeptemberi hangulat. Pastell. Eladó
266 Poll Hugó. Estefelé. Pastell. Eladó.
267 Poll Hugó. Balaton-Györök. Pastell. Eladó.
268 Poll Hugó. Kilátás a cseténvi dombról. Pastell. Eladó.

Műcsarnok 1902/3. Őszi kiáll.

Poll Hugó

319 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajfestmény. Sz. Gy. úrnő tulajdona.
320 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajf. Csillag Béláné úrnő tulajdona.
321 **Bihari Sándor.** A nagyreményűek. Olajf. Eladó.
322 **Bihari Sándor.** Olvasó leány. Olajf. Eladó.
323 **Bihari Sándor.** Pipára gyujtó paraszt. Olajfestm. Magántulajdon.
324 **Bihari Sándor.** Az Alföldön. Olajfestm. Eladó.
325 **Bihari Sándor.** Látogatóba. Olajfestm. Eladó.
326 **Bihari Sándor.** Cigányfiú. Olajfestm. Eladó.
327 **Bihari Sándor.** Művészek. Olajfestm. Eladó.
328 **Bihari Sándor.** A család. Olajfestmény. Eladó.
329 **Bihari Sándor.** Esthangulat. Olajfestm. Eladó.
330 **Poll Hugó.** Bükkfa. Pastell. Eladó.
331 **Poll Hugó.** Szalonak vára délről. Pastell. Eladó.
332 **Poll Hugó.** Duna. Pastell. Eladó.
333 **Poll Hugó.** Patak. Pastell. Eladó.
334 **Poll Hugó.** Dömösi utca. Pastell. Eladó.
335 **Poll Hugó.** Utcarészlet. Pastell. Eladó.
336 **Poll Hugó.** Litánia után. Pastell. Eladó.
337 **Poll Hugó.** Cigányok háza Dömösön. Pastell. Eladó.
338 **Poll Hugó.** Szalonak vára. Pastell. Eladó.
339 **Poll Hugó.** Fürdés után. Pastell. Eladó.
340 **Poll Hugó.** Villámosi patak. Pastell. Eladó.
341 **Poll Hugó.** Táj Villámosnál. Pastell. Eladó.
342 **Poll Hugó** Rózsák Pastell. Eladó.
343 **Poll Hugó.** Varró asszonyok. Pastell. Eladó.
344 **Poll Hugó.** Ruhamosás. Pastell. Eladó.
345 **Poll Hugó.** Felső-lövői patak. Pastell. Eladó.
346 **Poll Hugó.** Fák és bokrok. Pastell. Eladó.
347 **Poll Hugó.** Kertben. Pastell. Eladó.

Műcsarnok 1904/5
Téli K.

XII. TEREM.

348 **Katona Nándor.** Egy meleg téli reggel. Olajf. Eladó.
349 **Katona Nándor.** Napsütés. Olajfestm. Eladó.
350 **Katona Nándor.** Esti csönd. Olajf. Eladó.
351 **Katona Nándor.** Melancholia. Olajf. Eladó.
352 **Katona Nándor.** Tél. Olajf. Eladó.
353 **Katona Nándor.** Napfelkelte télen. Olajf. Magánt.
354 **Katona Nándor.** Vihar előtt. Olajf. Eladó.
355 **Katona Nándor.** Napnyugta télen. Olajf. Eladó.
*356 **Katona Nándor.** Téli reggel. Olajf. Eladó.
357 **Katona Nándor.** Déli nap. Olajf. Eladó.
358 **Katona Nándor.** Téli nap. Olajf. Eladó.
359 **Katona Nándor.** Éjjeli hangulat. Olajf. Eladó.
360 **Katona Nándor.** A tó álma. Olajf. Magántulajdon.
361 **Katona Nándor.** Téli csend az erdőben. Olajf. Eladó.
362 **Katona Nándor.** Est az erdőben. Olajf. Eladó.
363 **Katona Nándor.** Hóolvadás. Olajf. Magántulajdon.
364 **Karvaly József** Falk Miksa arcképe. Olf. Magántul.
*365 **Deák-Ebner Lajos.** Baromfi-vásár. Olajfestm. Eladó.
*366 **László Fülöp.** Kiss József arcképe. Olajf. Magánt.
367 **Deák-Ebner Lajos.** Lacikonyha. Olajf. Eladó.
368 **K. Spányi Béla.** Esti hangulat. Olajf. Eladó.
369 **K. Spányi Béla.** Alkony. Olajf. Eladó.
370 **K. Spányi Béla.** Ősz. Olajf. Eladó.
371 **Pállya Celesztin.** Hetivásár. Olajf. Eladó.
372 **Pállya Celesztin.** Baromvásár. Olajf. Eladó.
*373 **Pállya Celesztin.** Csári hóó ! Olajf. Eladó.
374 **Pállya Celesztin.** Tejfeles-kofa. Olajf. Eladó.

Poll Hugó

III. TEREM.

72 **Kézdi-Kovács László.** Sejtelem. Olajf. Eladó.
73 **Kacziány Ödön.** Kialvó lámpa. Olajf.
74 **Basch Gyula.** Oudenburg. Olajf. Eladó.
75 **Herrer Cézár.** Velencei tájkép. Olajf.
76 **Bachmann Károly.** Csendélet. Olajf. Eladó.
77 **Bachmann Károly.** Csendélet. Olajf. Eladó.
78 **Poll Hugó.** Kis breton leány. Pastell. Eladó.
79 **Poll Hugó.** Nyugvó bárkák. Pastell. Eladó.
80 **Poll Hugó.** Thonhalász-bárkák. Pastell. Eladó.
81 **Poll Hugó.** Bástyafalak. Pastell. Eladó.
82 **Poll Hugó.** Bárkák apálykor. Pastell. Eladó.
83 **Poll Hugó.** Piacon. Pastell. Eladó.
84 **Poll Hugó.** Le passage. Pastell. Eladó.
85 **Poll Hugó.** Vásáros kocsi. Pastell. Eladó.
86 **Poll Hugó.** Egy sardinière. Pastell. Eladó.
87 **Poll Hugó.** Kikötő-részlet. Pastell. Eladó.
88 **Poll Hugó.** Nyári felhők. Pastell. Eladó.
89 **Poll Hugó.** A Conorneaui templom mögött. Pastell. Eladó.
90 **Pállya Celestin.** Vásári jelenet. Olajf. Eladó.
91 **Pállya Celestin.** Piaci részlet. Olajf. Eladó.
92 **Jendrássik Jenő.** J. A. úr arcképe. Olajf. Magántulajdon.
93 **Basch Gyula.** Leányom arcképe (zöld és fehér-összhang.) Olajf. Magántulajdon.
94 **Jendrássik Jenő.** K. S. gróf arcképe. Olajf. Magántulajdon.
*95 **Jendrássik Jenő.** A testvérek arcképe. Olajf. Ráthonyi Ákosné úrnő tulajdona.
96 **Jendrássik Jenő.** K. A. comtesse arcképe. Olajf. Magántulajdon.

Műcsarnok 1908/9 évi
nemzeti kiáll.

45 **Edvi Illés Aladár.** Delelő bivalycsorda. Olajf. Eladó.
46 **Brunningeni Flesch L.** Portrait. Olajf.
47 **Boemm Ritta.** Reggeli hangulat. Olajf. Eladó.

II. TEREM.

48 **Góth Móric.** Interieur. Olajf. Eladó.
49 **Bruck Lajos.** Tátravidéki paraszt. Olajf. Eladó.
50 **Szenes Fülöp.** Buránói halászember.
51 **Góth Móric.** Flamand intereur. Olajf. Eladó.
52 **Gergely Imre.** Velencei részlet. Olajf. Eladó.
53 **Karlovszky B.** Magyar parasztasszony. Olajf. Eladó.
54 **Gergely Imre.** Velencei részlet. Olajf. Eladó.
55 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Virág. Olajf. Eladó.
56 **Szenes Fülöp.** Vízhordó leány Buránóból.
57 **Szenes Fülöp.** Buranoi halász-család.
58 **Szenes Fülöp.** Körmenet.
59 **Szenes Fülöp.** Én is voltam fiatal. Olajf.
60 **Szenes Fülöp.** Buránói asszony. Olajf.
61 **Szenes Fülöp.** Csipkét varró leányok.
62 **Bruck Miksa.** Zborói vásártér. Olajf. Eladó.
63 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Patak mellett. Olajf. Eladó.
64 **Bruck Miksa.** Magány. Olajf. Eladó.
65 **Bruck Miksa.** A vadász szobája. Olajf. Eladó.
66 **Bruck Miksa.** Zborói interieur. Olajf. Eladó.
67 **Pentelei Molnár.** Körték. Olajf. Eladó.
68 **Glatz Oszkár.** Női arckép. Olajf. Magánt.
69 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Szeles nyári nap. Olajf. Eladó.
70 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Tavasz. Olajf. Eladó.
71 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Motivum a római Campagnából. Olajf. Eladó.

Poll Hugó

119 **Knopp Imre.** Utcarészlet. Olajf. Eladó.
120 **Knopp Imre.** Könyvbuvár. Olajf. Eladó.
121 **Knopp Imre.** Régi kis városból. Olajf. Eladó.
122 **Knopp Imre.** Esti napsugarak. Olajf. Eladó.
123 **Knopp Imre.** Női arckép. Olajf. Magánt.
124 **Poll Hugó.** Tonhalak kirakodása. Pastel. Eladó.
125 **Poll Hugó.** Kisoroszi szigetorrban. Pastel. Eladó.
126 **Poll Hugó.** Breton vásár. Pastel. Eladó.
127 **Poll Hugó.** Nyilasban. Pastel. Eladó.
128 **Poll Hugó.** Két breton leány. (Tanulmány.) Pastel. Eladó.
129 **Poll Hugó.** Le passage Concarneauban. Pastel. Eladó.
130 **Poll Hugó.** Tarló. Pastel. Eladó.
131 **Poll Hugó.** Nyirfák. Pastel. Eladó.
132 **Poll Hugó.** Biró háza Pastel. Eladó.
133 **Poll Hugó.** Ősszel. Pastel. Eladó.

VI. TEREM.

134 **Zord Arnold.** Virágos udvar. Olajf. Eladó.
135 **Zord Arnold.** Mályva rózsák. Olajf. Eladó.
136 **Kiss Rezső.** Spanyol nő. Olajf. Eladó.
137 **Zord Arnold.** Árnyékban. Olajf. Eladó.
138 **Klauzál Mária.** Moos-Hütte. Olajf. Eladó.
139 **Romek Árpád.** Verőczei Dunaág. Olajf. Eladó.
140 **Klauzál Mária.** Fűrészmalom. (Hangulatkép). Olajf. Eladó.
141 **Kádár Béla.** Hegyoldal. Pastel. Eladó.
142 **Kádár Béla.** Gondolkodó nő. Pastel. Eladó.
143 **Balló Mariska.** Akt. Pastel. Eladó.
144 **Kádár Béla.** Dunapart. Pastel. Eladó.

fordul

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll.

93 **Deák Ebner Lajos.** Kenessei felföld. Olajf és tempera. Eladó.
*94 **Deák Ebner Lajos.** Tanulmány. Olajf. Eladó.
95 **dobai Székely Andor.** Városépitők. Olajf. Eladó.
96 **dobai Székely Andor.** Készülő ház. Olajf. Eladó
97 **dobai Székely Andor.** A ringlspiel. Olajf. Eladó.
98 **dobai Székely Andor.** A füleki templomtér. Olajf. Eladó.
99 **dobai Székely Andor.** Rideg napsütés. (Fülek.) Olajf. Eladó.
100 **dobai Székely Andor.** Narancsok. Olajf. Eladó.
101 **dobai Székely Andor.** Charentoni reggel. Pastel. Eladó.
102 **Pörge Gergely.** Alföldi tanyarészlet. Olajf. Eladó.
103 **Pörge Gergely.** Alkony az Alföldön. Olajf. Eladó.
104 **Pörge Gergely.** Pusztai kaszinó. Olajf. Eladó.
105 **Pörge Gergely.** Téli vásár. Olajf. Eladó.
106 **Pörge Gergely.** Tanyai kútnál. Olajf. Eladó.
107 **Pörge Gergely.** Kolopi major. Olajf. Eladó.

V. TEREM.

108 **Poll Hugó.** Vörös hangulat. Pastel. Eladó.
109 **Poll Hugó.** Sárga hangulat. Pastel. Eladó.
110 **Poll Hugó.** Pipacsok. Pastel. Eladó.
111 **Poll Hugó.** Parasztgyerek. Pastel. Eladó.
112 **Poll Hugó.** Kisoroszi határban. Pastel. Eladó.
113 **Poll Hugó.** Halászbárka. Pastel. Eladó.
114 **Nyilasy Sándor.** Falusi ház. Olajf. Eladó.
*115 **Bruck Miksa.** Mise előtt Olajf. Eladó.
116 **Bruck Miksa.** Körmöcbányai kaputér. Olajf. Eladó.
117 **Bruck Miksa** Sziklás völgy. Olajf. Eladó.
118 **Bruck Miksa.** Ambitus. Olajf. Eladó.

Tovább

Poll Hugó

Réti István

Rippl Rónai József

Romek Árpád

Rudnay Gyula

Szabolya Frischauf Ferenc

Szlányi Lajos

Szmrecsányi Ödön

Tölgyessy Artúr †

Tury Gyula

Udvary Pál

l. Amsterdami és
brüsszeli magy. kiáll.
kat. 1921.

anyosmeggyes, várkastély

)43

;ágos Bizottsága

ány	száma:		194
	kelte:	I. 12.	1943
	beérkezése:	XII. 31.	1943

ek száma: 50 nyugta

elintézett szám:

:áma:

záma:

L. E.

Poll Hugó

283 Glatz Oszkár. Képek. Olajfestmény. Eladó.
284 Glatz Oszkár. Krumplikapálók. Olajfestm. Eladó.
285 Glatz Oszkár. Tanuló fiú. Olajfestmény. Eladó.
286 Glatz Oszkár. Tanulmány. Olajfestmény. Eladó.
287 Glatz Oszkár. Gyümölcsfák. Olajfestmény Eladó.
288 Glatz Oszkár. Arckép. Olajfestmény. Magánt.
289 Gergely Imre. Macskával játszó gyermekek. Olajfestmény Eladó.
290 Hegedűs László. Munka közben. Olajf. Eladó.
291 Poll Hugó. Részlet a győrki határról. Pastell. Eladó.
292 Poll Hugó. Balaton. Pastell. Eladó.
293 Poll Hugó A szigligeti erdő széle. Pastell. Eladó.
294 Poll Hugó. Ebédet vivő leány. Pastell. Eladó.
295 Poll Hugó Száraz jegenyék. Pastell. Eladó.
296 Poll Hugó. Szigligeti romok. Pastell. Eladó.
297 Poll Hugó. Szigliget délről. Pastell. Eladó.
298 Poll Hugó Szigliget keletről. Pastell. Eladó.
299 Poll Hugó. A falu öregjei. Olajfestmény. Eladó.
300 Poll Hugó. Esthangulat. Pastell. Eladó.
301 Poll Hugó. Táj Pastell. Eladó.
302 Poll Hugó. Templom és romok Szigligeten. Pastell. Eladó.
303 Poll Hugó. Bucsúról hazajövet. (Tanulmány.) Pastell. Eladó.
304 Poll Hugó. Fák. Pastell. Eladó.
305 Poll Hugó. Szigliget, esthangulat. Pastell. Eladó.
306 Poll Hugó. Szigligeti házak. Pastell. Eladó.
307 Poll Hugó. Bucsúról hazajövet. Tanulmány. Pastell. Eladó
308 Poll Hugó Szigliget nyugoti oldala. Pastell. Eladó.
309 Poll Hugó. Kápolna dombon. Pastell. Eladó
310 Poll Hugó. Badacsonyi hegycsoport. Pastell. Eladó.

KMTan. 1902/3.
téli kiáll.

214 **Zemplényi Tivadar**. Pásztorok Jézusnál. Olajfestmény. Eladó.

215 **Zemplényi Tivadar**. Mindszentnapkor. Olajfestmény. Eladó.

*216 **Zemplényi Tivadar**. Aggódás. Olajfestm. Eladó.

217 **Balló Ede**. Szmrecsányi Miklós arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

218 **Balló Ede**. Gróf Eltz Jakab arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

*219 **Balló Ede**. Gróf Tisza István arcképe. Olajfestmény. A Rimamurányi és Salgó-Tarjáni vasmű részv.-társaság tulajdona.

220 **Balló Ede**. Perczel Dezső arcképe. Olajfestmény. Az országház tulajdona.

221 **Balló Ede**. Férfiarckép. Olajfestmény. Magánt.

222 **Basch Gyula**. Bünhödés. Olajfestmény. Eladó.

223 **Jendrásik Jenő**. T D.-né úrnő arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

*224 **Jendrássik Jenő**. Az útfélen. Olajfestmény. Eladó.

225 **Jendrássik Jenő**. P. V. úr arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

226 **Jendrássik Jenő**. Kis fiam arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

227 **Jendrássik Jenő**. Gróf H. B. arcképe. Olajfestm. Magántulajdon.

228 **Nyilasy Sándor**. Parkban. Olajfestmény. Eladó.

VII. TEREM.

229 **Glatz Oszkár**. Nyárfák. Olajfestmény. Eladó.

230 **Glatz Oszkár**. Cserfák. Olajfestmény. Eladó.

231 **Glatz Oszkár**. Tájkép. Olajfestmény. Eladó.

232 **Glatz Oszkár**. Délután. Olajfestmény. Eladó.

Poll Hugó

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

MH. 929. XII. 22.

Poll Hugó

Műcsarnok téli kiállításain szerepelt

Poll Hugó szerepel
meg sorozatával a művész pasztellfestőkultúrá-
jának néhány tengerparti képével.

8 ó u. 929. XII. 22.

Poll Hugó

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt

Poll Hugó könnyed előadású, gazdag pasztellsorozatából — tájképek figurális motívumokkal — különösen a kikötőket ábrázoló munkáit kell kiemelnünk egységes tónusuk miatt.

BH. 929. XII. 22.

Poll Hugó

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

A *VII. teremben Poll* Hugó legujabb, Franciaországban készült pasztelljeit mutatja be kisebb kollekciójában, amelyben a pasztel természetét kiaknázó lágy tónusok, a szinek halk összecsendülése s kivételes tudás egyesül. *Eötvedy-Gachal* József jellegzetes magyar tanulmányai, *Nagy* Vilmos finom impresszionizmusu kerti jelenete és *Boruth* Andor egy kis meggyőző portréja említést érdemel.

M.929.XII.22.

Poll Hugó

Műcsarnok téli tárlatának sorsolá-
sán "A rakpartban" c. műve szere-
pel.

PH.929.XII.22.

Poll Hugó

Hazai Művásárlók Egyesülete a Téli Tárlaton vásárolt "Felhős reggel" c. képét sorsolta.

PH.929. XII.22.

Poll Hugó

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

ill. 1930. III. 15-

Póll Hugó

Szerepelt a műcsarnok Tavasi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Poll Hugó

106 **Udvary Géza.** Interieur. Olajf. Eladó.
107 **Poll Hugó.** Gyümölcsös kertben. Pastell. Eladó.
108 **Poll Hugó.** Fenyőfák. Pastell. Eladó.
109 **Poll Hugó.** Vitorlás bárka. Pastell. Eladó.
*110 **Poll Hugó.** Libák. Pastell. Eladó.
111 **Poll Hugó.** Tartanes. Pastell. Eladó.
112 **Poll Hugó.** Leszerelt bárkák. Pastell. Eladó.
113 **Poll Hugó.** Rakodóparton. Pastell. Eladó.
114 **Poll Hugó.** Részlet Martiguesból. Pastell. Eladó.
115 **Poll Hugó.** Provencei vásár. Pastell. Eladó.
116 **Poll Hugó.** Martigues. Pastell. Eladó.
117 **Udvary Géza.** Fiatal leány act. Olajf. Eladó.
118 **Rottmann Mozart.** Talmudista. Olajf. Eladó.

VI. TEREM.

119 **Zádor István.** Csendélet. Olajf. Eladó.
120 **Kölber Dezső.** Sztrájkoló. Olajf. Eladó.
121 **Náray Aurél.** Ruhabontás (pillanatkép). Olajf. Eladó.
122 **Földes Imre.** Halászbárkák a Quarnerón. Olajf. Eladó.
123 **Komáromi Kacz Endre.** Őszi alkony. Olajf. Eladó.
124 **Pörge Gergely.** Havas út Fóth felé. Olajf. Eladó.
125 **Pörge Gergely.** Kolopi tanyarészlet. Olajf. Eladó.
126 **Pörge Gergely.** Cirkusz a mezőtúri nagypiacon. Olajf. Eladó.
127 **Pörge Gergely.** Túri vásár. Olajf. Eladó.
128 **Pörge Gergely.** Őszi hangulat. Olajf. Eladó.
129 **Pörge Gergely.** Kmegyeri hajóállomás. Olajf. Eladó.
130 **Romek Árpád.** Lussinpiccoloi öböl. Olajf. Eladó.
131 **Kacziány Adrienne.** Holdas Tisza. Olajf.
132 **Zádor István.** Kilátás az Öreghegyről. Olajf. Eladó.
133 **Zádor István.** A piazza Beccaria Firenzében. Olajf. Eladó.

Képzőm. Tars. 1911. tav.
Kiall

84 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** A Jókai-utcai leányárvaház. Olajf. Eladó.

85 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** A Voloskai kikötő. Olajf. Eladó.

86 **Dobai Székely Andor.** A házunk szürkületben. Olajf. Eladó.

87 **Dobai Székely Andor.** Papok utcája. (Szepeshely.) Olajf. Eladó.

88 **Dobai Székely Andor.** Boulevard d'Orleans. Olajf. Eladó.

*89 **Udvary Géza.** A fészek. Olajf. Eladó.

90 **Dobai Székely Andor.** Tavasz a Gellért hegyen. Olajf. Eladó.

91 **Katoná Nándor.** Napfelkelte télen. Olajf. Eladó.

92 **Katona Nándor.** Egy téli nap. Olajf. Eladó.

93 **Katona Nándor.** Emlékezés a Balatonra. Olajf. Magánt.

94 **Glatz-Wildner Mária.** Mezei virágok I. Olajf. Eladó.

95 **Kunwald Cézár.** Csendélet. (Játékszer.) Olajf. Eladó.

V. TEREM.

96 **Edvi Illés Aladár.** Pusztai kút. Olajf. Eladó.

*97 **Jendrássik Jenő.** S. S. arcképe. Olajf.

98 **Nagy Vilmos.** Varrónő. Olajf. Eladó.

99 **Edvi Illés Aladár.** Naplemente. Olajf. Eladó.

100 **Rottmann Mozart.** Zulej. Olajf. Eladó.

101 **Edvi Illés Aladár.** Szélmalmok. Olajf. Eladó.

*102 **Herrer Cézár.** Spanyol nő. Olajf. Eladó.

*103 **Edvi Illés Aladár.** Borulás. Olajf. Eladó.

104 **László Fülöp E.** Henrik fiúnk arcképe. Olajf. Magántulajdon.

105 **Edvi Illés Aladár.** Patakmenti fűzfák. Olajf. Eladó.

Pál Hugó

348. Falusi élet.
349. Kikötő.
350. Őszi hangulat.
351. Virágos tornác.
352. Napozás.
353. Délben.
354. Délutáni nap.
355. Dömösi táj.
356. Naplemente után.
357. Esthangulat a Balatonon.
358. Hajóépítő-telep.
359. Gyümölcsárusnő.
360. Balaton.
361. Homokban.
362. Kezdődő ár.
363. Naplemente.
364. Piac Boulogne-ban.
365. Lómosás.
366. Kikötőrészlet.
367. Szél a Balatonon.
368. Boulogne-i plage.
369. Balatoni paraszt.
370. Esti napsugarak.
371. Várakozó halászok.
372. Őszi naplemente.
373. Disznók.
374. Árnyékban.
375. Boulogne-i kikötő.
376. Kikötőrészlet.
377. Libapásztorlányka. Magántulajdon.
378. Csillámló víz.

Műcsarnok 1928/29
téli kiáll.

VIII. TEREM.

POLL HUGÓ.

Született 1867. november 15-én, Budapesten. Művészi tanulmányait 1880-ban Münchenben kezdte, ahol Hollósy Simon tanítványa volt. 1890-ben Párizsba költözött, ahol Tony Robert Fleury-nél, később Jules Lefevbre-nél folytatta művészi tanulmányait, ahonnan ugyanezen évben küldte haza első nagyobbszabású művét a Műcsarnokba. Hosszú párisi tartózkodása alatt főleg a Bretagne és Normandia, valamint a Pas-de-Calais tengerparti élete érdekelte, de többször hazatérve Magyarországra a Balaton vidékén és a Duna mellett, Dömösön dolgozta fel a magyar népélet tárgyaiból merített műveit. Ezek között «Hazatérő búcsúsok» című művével 1903-ban elnyerte a Képzőművészeti Társulat nagydíját, mely művére a párisi Salon-ban 1905-ben Mention honorable-t kapott. Kiválóbb, a magyar nép életéből vett művei Szépművészeti Múzeumunkat és vidéki képtárainkat gazdagítják. 1921-ben kitüntető elismerést és 1924-ben Tolnai Simon díját nyerte el magyar életképeivel. Immár negyvenéves művészi pályafutása alatt főleg a pasztelfestéssel foglalkozott, amelyben ritka technikai tökélyre emelkedett. E téren szerzett művészi és technikai tapasztalatait értékesítette azzal, hogy Budapesten egy pasztelgyárat létesített. Művészi munkálkodását első ízben 1907-ben, majd 1923-ban a Műcsarnokban rendezett külön kollektív kiállításain mutatta be. Ezuttal kiállított kollekciója legutóbbi évi munkásságának eredményét igazolja.

MŰVEI:

Pasztelek. Eladók.

345. Cementszállító hajó.
346. Cigánycsalád.
347. Sátrak.

POLL HUGÓ KIÁLLITÁSA.

Poll Hugó immár másodízben mutatja be művészi munkásságát Műcsarnokunkban. Első gyűjteményes kiállítását 1907-ben rendezte a Műcsarnokban. Ezuttal azon alkotásai kerülnek bemutatásra, amelyeket franciaországi internáltsága alatt, valamint az erre következő esztendőkben Schweizban, Salgótarjánban, Budapesten és legutóbb Dömösön készített.

I. TEREM.

Pastelek és olajfestmények. Eladók.

1. Apálykor. (Equihen.) Nem eladó.
2. Boulognei kikötő.
3. Halkirakodás Boulogneban. (Olajfestmény.)
4. Mosónők a dömösi parton.
5. Estszürkület.
6. Szeptemberi reggel. (Salgótarján.)
7. Internáltak Angersben. (Olajfestmény.)
8. Piaci jelenet. (Les Martigues.)
9. A boulognei kikötő bejárata.
10. Az Aare partja Aarau-nál. (Schweiz.)
11. Dunaparti piac.
12. Virágzó almafák. (Angers.)
13. Internált anyák. (Mongazon.) (Olajfestmény.)
14. Boulognei halász-gőzösök.
15. Nyári délután. (Schweiz.)
16. Október végén. (Schweiz.)
17. Hajóépítő telep. (Les Martigues.)
18. Mákvirágok.
19. Hajók a boulognei kikötőben.
20. Almafa Dömösön.
21. Port Loubet. (Boulogne.)

22. Le Portel-i halász. Nem eladó.
23. Billet d'Amour. (Equihen.)
24. Moló Boulogneban.
25. Hazatérés. (Dömös.)
26. Naplemente a Dunán.
27. Fürdő gyerekek. (Dömös.)
28. Erdő széle. Nem eladó.
29. Iszapos parton. (Dömös.)
30. Utolsó napsugár. (Dömös.)
31. Naplemente Hardelot mellett.
32. Vitorlás bárka. (Les Martigues.)
33. Dömösi strand-fürdő.
34. Halpiac. (Port Bouc.)
35. Les Martigues-i tartánne-ok.
36. Cséplés. (Dömös.)
37. Nap-éj egyenáradat. (Equihen.)
38. Bucsu Dömösön. (Vázlat.)
39. Fenyőfák. (Angers.)
40. Kilátás ablakomból. (Angers.) Olajfestmény.
41. A Duna Dömösnél.
42. Esthangulat a Dunán. (Dömös.)
43. Salgótarjáni hegyoldal.
44. A kisoroszi parton.
45. Salgótarján vidéke.
46. Tájképfestő. (Olajfestmény.)
47. Zivataros hangulat Aaraunál. (Schweiz.)
48. A tenger Boulogne-nál.
49. Esti felhők. (Angers.)

II. TEREM.

POLL HUGÓ MŰVEI

Pastelek és rajzok. Eladók.

50. Dunabogdány.
51. A rácváros. (Budapest.)
52. P. H. úrnő arcképe. Nem eladó.

53. Ambleteuse-i major.
54. Dömösi rét.
55. Etang de Berr.
56. A Duna Kisoroszinál.
57. Naplemente (Equihen.)
58. Ősz a parkban. (Angers.)
59. Fatanulmány.
60. Vásár Bretagne-ban.
61. Halászbárkák. (Les Martigues.)
62. Parkrészlet. (Mongazon.)
63. A dömösi erdő.
64. Halászcsónakok. (Les Martigues.)
65. Internált német anya. (Mongazon.)
66. Krutsay Ferenc tájképet fest. (Dömös.)
67. Dunaparti gyümölcspiac.
68. Vadkörtefa ősszel. (Salgótarján.)
69. Boulognei plage.
70. Borozó halász (Equihen.)
71. Esthangulat. (Equihen.)
72. Halszállítás Páris felé. (Boulogne s. M.)
73. Sziklás part. (Equihen.)
74. Le Passage. (Concarneau.)
75. Halászházak Equihen-ben.
76. Dömösi parasztleány.
77. Gesztenyefák ősszel. (Sables d'Olonne.)
78. Szeptemberi hangulat. (Kisoroszi.)

Színes rajzok, vázlatok.

79. Halászleány gyászban.
80. Vöröshaju gyerek.
81. Szomszédok.
82. Öreg halász.
83. Női tanulmányfej.
84. Internált magyar Angersben.

85. Internált dalmát Angersben.
86. Internált erdélyi szász Angersben.
87. Háborus hirek. (Equihen.)
88. Boulognei halász.
89. Halászasszony Equihen-ben.
90. Varró parasztasszony. (Dömös.)
91. Várakozó halászasszony. (Equihen.)
92. Boulognei hajókalauz.
93. Francia leány. (Angers.)
94. Notre Dame. (Páris.)
95. Halászasszony. (Angers.)
96. Leányfej.
97. Hálókészítők. (Boulogne s. M.)
98. Ebédelő internált Angersben.
99. Két tanulmányfej.
100. Pihenő leányok.
101. Gyerekek szélben.
102. Halászgyerekek.
103. Leves. (Angers.)
104. Festő nő.

Pastelek.

105. Szőke leányfej. (Dömös.)
106. Piac Les Martigues-ben.
107. Az internáltak parkjában. (Angers.)
108. Tájképfestő. (Vázlat.)
109. Boulognei halász.
110. Dömösi Dunaparton.
111. Les Martigues látképe.
112. Duna a parlamenttel (Budapest.)
113. A dömösi erdő tisztása.
114. La ville close. (Concarneau.)
115. Az Aare folyó. (Schweiz.)
116. Halászleányka. (Equihen.)

117–121. l. a Komplett pld.

84 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** A Jókai-utcai leányárvaház. Olajf. Eladó.

85 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** A Voloskai kikötő. Olajf. Eladó.

86 **Dobai Székely Andor.** A házunk szürkületben. Olajf. Eladó.

87 **Dobai Székely Andor.** Papok utcája. (Szepeshely.) Olajf. Eladó.

88 **Dobai Székely Andor.** Boulevard d'Orleans. Olajf. Eladó.

*89 **Udvary Géza.** A fészek. Olajf. Eladó.

90 **Dobai Székely Andor.** Tavasz a Gellért hegyen. Olajf. Eladó.

91 **Katoná Nándor.** Napfelkelte télen. Olajf. Eladó.

92 **Katona Nándor.** Egy téli nap. Olajf. Eladó.

93 **Katona Nándor.** Emlékezés a Balatonra. Olajf. Magánt.

94 **Glatz-Wildner Mária.** Mezei virágok I. Olajf. Eladó.

95 **Kunwald Cézár.** Csendélet. (Játékszer.) Olajf. Eladó.

V. TEREM.

96 **Edvi Illés Aladár.** Pusztai kút. Olajf. Eladó.

*97 **Jendrássik Jenő.** S. S. arcképe. Olajf.

98 **Nagy Vilmos.** Varrónő. Olajf. Eladó.

99 **Edvi Illés Aladár.** Naplemente. Olajf. Eladó.

100 **Rottmann Mozart.** Zulej. Olajf. Eladó.

101 **Edvi Illés Aladár.** Szélmalmok. Olajf. Eladó.

*102 **Herrer Cézár.** Spanyol nő. Olajf. Eladó.

*103 **Edvi Illés Aladár.** Borulás. Olajf. Eladó.

104 **László Fülöp E.** Henrik fiúnk arcképe. Olajf. Magántulajdon.

105 **Edvi Illés Aladár.** Patakmenti fűzfák. Olajf. Eladó.

Poll Hugó

106 **Udvary Géza.** Interieur. Olajf. Eladó.
107 **Poll Hugó.** Gyümölcsös kertben. Pastell. Eladó.
108 **Poll Hugó.** Fenyőfák. Pastell. Eladó.
109 **Poll Hugó.** Vitorlás bárka. Pastell. Eladó.
110 **Poll Hugó.** Libák. Pastell. Eladó.
111 **Poll Hugó.** Tartanes. Pastell. Eladó.
112 **Poll Hugó.** Leszerelt bárkák. Pastell. Eladó.
113 **Poll Hugó.** Rakodóparton. Pastell. Eladó.
114 **Poll Hugó.** Részlet Martiguesból. Pastell. Eladó.
115 **Poll Hugó.** Provencei vásár. Pastell. Eladó.
116 **Poll Hugó.** Martigues. Pastell. Eladó.
117 **Udvary Géza.** Fiatal leány act. Olajf. Eladó.
118 **Rottmann Mozart.** Talmudista. Olajf. Eladó.

VI. TEREM.

119 **Zádor István.** Csendélet. Olajf. Eladó.
120 **Kölber Dezső.** Sztrájkoló. Olajf. Eladó.
121 **Náray Aurél.** Ruhabontás (pillanatkép). Olajf. Eladó.
122 **Földes Imre.** Halászbárkák a Quarnerón. Olajf. Eladó.
123 **Komáromi Kacz Endre.** Őszi alkony. Olajf. Eladó.
124 **Pörge Gergely.** Havas út Fóth felé. Olajf. Eladó.
125 **Pörge Gergely.** Kolopi tanyarészlet. Olajf. Eladó.
126 **Pörge Gergely.** Cirkusz a mezőtúri nagypiacon. Olajf. Eladó.
127 **Pörge Gergely.** Túri vásár. Olajf. Eladó.
128 **Pörge Gergely.** Őszi hangulat. Olajf. Eladó.
129 **Pörge Gergely.** Kmegyeri hajóállomás. Olajf. Eladó.
130 **Romek Árpád.** Lussinpiccoloi öböl. Olajf. Eladó.
131 **Kacziány Adrienne.** Holdas Tisza. Olajf.
132 **Zádor István.** Kilátás az Öreghegyről. Olajf. Eladó.
133 **Zádor István.** A piazza Beccaria Firenzében. Olajf. Eladó.

KMT. 1911. tav. kiáll

117 Garzó Berthold. Templombejárat. Vízf. Eladó.
118 Klammer Mariska. Csendélet. Olajf. Eladó.
119 Bruck Hermina. Interieur. Olajf.
120 Klammer Mariska. Varró öregasszony. Olajf. Eladó.
121 Basch Árpád. Reggel a Baghi tóparton. Olajf.
122 Basch Árpád. A királyi parkban. (Gödöllő.) Olajf.
123 Basch Árpád. Kávéházi konyha Adah-Kaleh-ban. Olf.
124 Basch Árpád. Utca Adah-Kalehban. Olajf.
125 Basch Árpád. Az erdőszélen. Olajf.
126 Basch Árpád. A vasut. Olajf.
127 Basch Árpád. A besnyői cyprusok. Olajf.
128 Basch Árpád. Estefelé. Olajf.
129 Basch Árpád. Késő délután. Olajf.
130 Garzó Berthold. A lőcsei Szt. Jakab-templom. Vízf. Eladó.
131 Garzó Berthold. Eső után. Vízf. Eladó.
132 Nádler Róbert. Utca Levicoban. Vízf. Eladó.
133 Gróf Apponyi Sándorné. Őszi lombozat. Pastel. Eladó.
134 Gróf Apponyi Sándorné. Tolna Baranya. Pastel.
135 Pörge Gergely. Majorudvar. Olajf. Eladó.
136 Pörge Gergely. Őszi világ. Olajf. Eladó.
137 Pörge Gergely. Nyári felhők. Olajf. Eladó.
138 Bachmann Károly. Csendélet. Olajf. Eladó.
139 Bachmann Károly. Csendélet. Olajf. Eladó.
140 Pörge Gergely. Őszi napsugárban. Olajf. Eladó.
141 Pörge Gergely. Rossz vásár. Olajf. Eladó.
142 Pörge Gergely. Újpesti vásár. Olajf. Eladó.

Poll Hugó

V. TEREM.

93 **Bruck Miksa.** Vadászat után. Olajf. Eladó.
94 **Bruck Miksa.** Az árvák. Olajf. Eladó.
95 **Bruck Miksa.** A régi aranyzúzó Körmöcbányán. Olajf. Eladó.
96 **Bruck Miksa.** A szegények. Olajf. Eladó.
97 **Bruck Miksa.** A 4. sz. aranyakna Körmöcbányán. Olajf. Eladó.
98 **Bruck Miksa.** Vasárnap délután. Olajf. Eladó.
99 **Bruck Miksa.** Tanulmány. (Gipszöntőműhely.) Olajf. Eladó.
100 **Poll Hugó.** Reggel. Pastel. Eladó.
101 **Poll Hugó.** Esthangulat a Dunán. Pastel. Eladó.
102 **Poll Hugó.** Fenyőfák. Pastel. Eladó.
103 **Poll Hugó.** Vásár Provenceban. Pastel. Eladó.
104 **Poll Hugó.** Leszerelt bárkák. Pastel. Eladó.
105 **Poll Hugó.** Virágosrét. Pastel. Eladó.
106 **Poll Hugó.** La Jonquière. Pastel. Eladó.
*107 **Poll Hugó.** Hajógyártelep. Pastel. Eladó.
108 **Poll Hugó.** Reggeli hangulat. Pastel. Eladó.
109 **Poll Hugó.** Kagylótisztogatók. Pastel. Eladó.
110 **Poll Hugó.** San Mamette. Pastel. Eladó.
111 **Poll Hugó.** Les Martigues. Pastel. Eladó.
112 **Olgyai Viktor.** Tátraalji erdő. Pastel. Eladó.
113 **Olgyai Viktor.** A domboldal. Pastel. Eladó.
114 **Olgyai Viktor.** Mikor a jég indul. Pastel. Eladó.

VI. TEREM.

115 **Vida Árpád.** Tükör előtt. Vízf. Eladó.
116 **Náray Aurél.** Lustálkodás. (Tanulmány.) Olajf. Eladó.

Képzőm. Tan. 1910 tav
Kiáll. Eal.

35 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Nyári alkonyat Voloskán. Olajf. Eladó.

36 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Az erdőben. Olajf. Eladó.

37 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Abbázia Nordstrandján. Olajf. Eladó.

*38 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Halászbárka Voloskán. Olajf. Eladó.

39 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Rőt leány. Olajf. Eladó.

40 **Pentelei Molnár.** Paprikák. Olajf. Eladó.

41 **Kacziány Ödön.** Mors ante portam. Olajf. Eladó.

42 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Idyllikus lakóház Voloskán. Olajf Eladó.

43 **Kacziány Ödön.** Holdfény az öreg hídnál. Olajf. Eladó.

44 **Edvi Illés Aladár.** Sopronmegyei falurészlet. Olajf. Eladó.

*45 **Kacziány Ödön.** A veterán flirtel. Olajf. Eladó.

46 **Edvi Illés Aladár.** A köszent. Olajf. Eladó.

47 **Kacziány Ödön.** Holdas utca. Olajf. Eladó.

*48 **Zemplényi Tivadar.** Leányfej. Olajf. Eladó.

49 **Kacziány Ödön.** Alföldi táj. Olajf. Eladó.

50 **Pentelei Molnár.** Fehér csendélet. Olajf. Eladó.

*51 **Edvi Illés Aladár.** Alföldi táj. Olajf. Eladó.

52 **Edvi Illés Aladár.** Szürkület. Olajf. Eladó.

53 **Bosznay István.** Óbudai részlet. Olajf. Eladó.

54 **Bosznay István.** Péceli rét. Olajf. Eladó.

55 **Udvary Géza.** 1830-ból. Olajf. Eladó.

*56 **Tolnay Ákos.** Érdekes olvasmány. Olajf. Eladó.

KMT 1910/11. téli kiáll.

Poll Hugó

III. TEREM.

57 **Poll Hugó**. Részlet Martiguesból. Pastel. Eladó.
58 **Poll Hugó**. Berr-i tó reggel. Pastel. Eladó.
59 **Skutezky Döme**. Ebéd előtt. Olajf. Eladó.
60 **Glatter Gyula**. Csendélet. Olajf. Eladó.
61 **Tull Ödön**. Vasárnap. Olajf. Eladó.
62 **Zombory Lajos**. Kutya. Olajf. Eladó.
63 **Zombory Lajos**. Jegyes birkák. Olajf. Eladó.
*64 **Zombory Lajos**. Komp a Tiszán. Olajf. Eladó.
65 **Deák Ebner Lajos**. Pillangók. Olajf. Eladó.
66 **Zombory Lajos**. Tehenek az akolban. Olajf. Eladó.
67 **Zombory Lajos**. Delelő birkák. Olajf. Eladó.
68 **Deák Ebner Lajos**. Marhavásár. Olajf. Eladó.
69 **Zombory Lajos**. Pihenő tehenek. Olajf. Eladó.
70 **Knopp Imre**. Nagyanyánál. Olajf. Eladó.
71 **Knopp Imre**. Ebéd az árvaházban. Olajf. Eladó.
*72 **Knopp Imre**. Anya gyermekeivel. Olajf. Eladó.
73 **Knopp Imre**. Vasaló árvaleányok. Olajf. Eladó.
74 **Knopp Imre**. Péküzlet Hollandiában. Olajf. Eladó.
75 **Poll Hugó**. Tartanes. Pastel. Eladó.
76 **Poll Hugó**. Jonquière. Pastel. Eladó.
77 **Poll Hugó**. Berr-i tó. Pastel. Eladó.
*78 **Poll Hugó**. Kikötő-részlet. Pastel. Eladó.
79 **Poll Hugó**. Naplemente. Pastel Eladó.
80 **Poll Hugó**. Virágos rét. Pastel. Eladó.
81 **Poll Hugó**. Esthangulat. Pastel. Eladó.
82 **Poll Hugó**. Lehajló ágak. Pastel. Eladó.

Forrás, fordítás

Poll Hugó

319 **Pállya Celesztin.** Heti piac. Olajfestmény. Eladó.
320 **Pállya Celesztin.** Zöldség piac. Olajfestm. Eladó.
321 **Pállya L.** Vásár részlet. Olajfestm. Magántulajdon.
322 **Pállya Celesztin.** Zöldséges kofák. Olajf. Eladó.

XI. TEREM.

323 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Oszteria Voloskán. Olajfestmény. Eladó.
324 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Körmöczi tanulmány. Olajfestmény. Eladó.
325 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** Udvar belseje Siófokon. Olajfestmény. Eladó.
326 **Magyar-Mannheimer Gusztáv.** A lovránai országúton. „Icici." Olajfestmény. Eladó.
327 **Kriesch Aladár.** Kurucz őrjárat. Tempera. Eladó.
328 **Deák-Ebner Lajos.** Szénagyűjtő leány. Olajfest. Eladó.
329 **Poll Hugó.** Bányatelepek. Pastel. Eladó.
330 **Poll Hugó.** Alkonyat. Pastel. Eladó.
331 **Poll Hugó.** Részlet a cigány-utcából. Salgó-Tarján. Pastel. Eladó
332 **Poll Hugó.** Lucerna. Pastel. Eladó.
333 **Poll Hugó.** András-akna. Pastel. Eladó.
334 **Poll Hugó.** Karancs. Pastel. Eladó.
335 **Poll Hugó.** Inászó. Pastel. Eladó.
336 **Poll Hugó.** Patak. Pastel. Eladó.
337 **Poll Hugó.** Vöröshegy. Pastel. Eladó.
338 **Poll Hugó.** Tavaszi hangulat. Pastel. Eladó.
339 **Poll Hugó.** Evangelikus templom. Salgó-Tarján. Pastel. Eladó.

KMT 1903/4. téli kiáll

294 **Kúnfy Lajos.** Napnyugta. Olajf. Eladó.

295 **Kúnfy Lajos.** Legelő. Olajf. Eladó.

296 **Kúnfy Lajos.** Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.

297 **Kúnfy Lajos.** G. úrnő arcképe. Olajf. Magántulajdon.

298 **Kúnfy Lajos.** Férfiarckép. Olajf. Magántulajdon.

299 **Kúnfy Lajos.** Lámpafényben. Olajf. Eladó.

300 **Kúnfy Lajos.** Feleségem. Olajf. Magántulajdon.

301 **Jendrássik Jenő.** Tanulmányfej. Olajf. Eladó.

*302 **Jendrássik Jenő.** Magdolna. Olajfestmény. Eladó.

303 **Jendrássik Jenő.** V. E. kisasszony arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

304 **Jendrássik Jenő.** P. K.-né úrnő arcképe. Olajf. Magántulajdon.

305 **Jendrássik Jenő.** L. Gy. arcképe. Olajfestmény Magántulajdon.

306 **Jendrássik Jenő.** báró P. V. arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

307 **Katona Nándor.** Őszi tájkép. Olajfestmény. Eladó.

308 **Baditz Ottó.** Hajnal. Olajfestmény. Eladó.

309 **Spányik Cornél.** Női arckép. Olajfestmény. Eladó.

310 **Spányik Cornél.** Szeret? Olajfestmény. Eladó.

311 **Spányik Cornél.** József főherceg, tanulmány. Olajf. A művész tulajdona.

312 **Basch Gyula.** Ujtátrafüred. Olajfestmény. Eladó.

313 **Tornai Gyula.** Incselkedés. Olajfestmény. Eladó.

314 **Tornai Gyula.** A dal hatása. Olajfestmény. Eladó.

315 **Tornai Gyula.** Arabs menyasszony. Olajf. Eladó.

316 **Tornai Gyula.** A tolvaj. Olajfestmény. Eladó.

317 **Basch Gyula.** Karlovszky Bertalanné arcképe. Olajf. Magántulajdon.

*318 **Basch Gyula.** Merengés. Olajfestmény. Eladó.

Poll Hugó

KATÓ KÁLMÁN.

596 A lánchíd. Olajf. Eladó.

POLL HUGÓ.

*597 Fehér alsószoknya. Pastell. Eladó.
598 Halas kofák. Pastell. Eladó.
599 Vásár Provenceban. Pastell. Eladó.
600 Berri-tó. Pastell. Eladó.

PACZKA FERENC.

601 Falusi menyasszony. Olajf. Eladó.

POLL HUGÓ.

602 Tájképfestő. Pastell. Eladó.
603 Reggeli hangulat. Pastell. Eladó.
604 Erdőben. Pastell. Eladó.

DÉRY BÉLA.

605 Februári délután flamand vidéken. Olajf. Eladó.

UDVARY GÉZA.

*606 Az Ő virágai. Olajf. Eladó.

KISS REZSŐ.

*607 Imádkozók (Hollandia). Olajf. Magánt.

BADITZ OTTÓ.

608 Patak. Olajf. Eladó.

KEMÉNYFFI JENŐ.

609 A kútnál. Pastell. Eladó.
610 Kilátás a dombról. Pastell. Eladó.
611 Veranda. Pastell. Eladó.
612 Forró napon. Pastell. Eladó.

MÁNYAI JÓZSEF.

613 Adagio. Olajf. Eladó.

ANDAHÁZI KASNYA BÉLA.

614 Kimosott patakmeder. Olajf. Eladó.

KEMÉNYFFI JENŐ.

615 Nyaralóban. Pastell. Eladó.
*616 Csendes délelőtt. Pastell. Eladó.

□

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll.

XIII. TEREM.

KISS REZSŐ.

582 Boulevard Montparnasse (Paris). Olajf. Magánt.

EDVI ILLÉS ALADÁR.

583 Tájkép. Olajf. Eladó.

SENYEI (SCHÖN) JÓZSEF.

584 Angol tengerész, tanulmányfő. Olajf. Magánt.

SPÁNYIK CORNÉL.

585 Válasz. Olajf. Eladó.

KEMÉNY NÁNDOR.

586 Csendélet. Olajf. Eladó.

SOÓS ELEMÉRNÉ BÁRÓ KORÁNYI ANNA.

587 Napsütött kévék. Olajf. Eladó.

SZEPESI KUSZKA JENŐ.

588 Tavasz. Olajf. Eladó.

SAUTNER LIPÓT.

589 Októberi éj. Olajf. Eladó.

KEMÉNY NÁNDOR.

590 Műteremrészlet. Olajf. Eladó.

PAPP SÁNDOR.

591 Arckép-tanulmány. Olajf. Eladó.

KACZIÁNY ÖDÖN.

592 Hajnali hangulat az öreg szélmalomnál. Olajf. Eladó.

MIESS FRIGYES.

593 Tanulmány. Olajf. Eladó.

KISS REZSŐ.

594 Kilátás a párisi ateliermből. Olajf. Eladó.

TOLNAY ÁKOS.

595 Magány. Olajf. Eladó.

□

Poll Hugó

281 **Knopp Imre.** Kikötő-részlet. Olajf. Eladó.
282 **Knopp Imre.** Pajtások. Olajf. Eladó.
283 **Knopp Imre** Kikötő. Olajf. Eladó.
284 **Knopp Imre.** Folyosón. Olajf. Eladó.
285 **Ujváry Ignác.** A Duna a visegrádi várnál. Olf. Eladó.
*286 **Ujváry Ignác.** Vihar előtt. Olajf. Eladó.
287 **Ujváry Ignác.** Őszi est. Olajf. Eladó.

XI. TEREM.

288 **Vesztróczy Manó.** Férfi arckép. Olajf. Magánt.
289 **Juszkó Béla.** Alkonyat a szoboszlai tanyákon. Olajf. Eladó.
290 **Poll Hugó.** Hazafelé. Pasztell. Eladó.
291 **Poll Hugó.** Holdfeljötte. Pasztell. Eladó.
292 **Poll Hugó.** Mosó parasztasszony. Pasztell. Eladó.
293 **Poll Hugó.** Olvasó nő. Pasztell. Eladó.
294 **Poll Hugó.** Estefelé. Pasztell. Eladó.
295 **Poll Hugó.** Borús idő a Balatonon. Pasztell. Eladó.
296 **Poll Hugó.** Szeles idő a Balatonon. Pasztell. Eladó.
297 **Poll Hugó.** Két modell. Pasztell. Eladó.
298 **Poll Hugó.** Paraszttház. Pasztell. Eladó.
299 **Poll Hugó.** Szélcsend a Balatonon. Pastell. Eladó.
300 **Poll Hugó.** Kossuth-liget Kenesén. Pasztell. Eladó.
*301 **Poll Hugó.** Kukorica kapálók. Pasztell. Eladó.
302 **Poll Hugó.** Naplemente. Pasztell. Eladó.
303 **Poll Hugó** Alkonyat. Pasztell. Eladó.
304 **Poll Hugó.** Homokpart. Pasztell. Eladó.
305 **Poll Hugó.** Pünkösd reggelén. Pasztell. Eladó.
306 **Poll Hugó** Felsőlövői patak. Pasztell. Eladó.
307 **Poll Hugó.** Nyári felhők. (Balaton.) Pasztell. Eladó.
308 **Poll Hugó.** Hazatérés a Balatonról. Pasztell. Eladó.

Műcsarnok
1905/6. téli Eml. kat.

X. TEREM.

251 Ujváry Ignác. Eső után. Olajf. Eladó.
252 Ujváry Ignác. Falusi utca. Olajf. Eladó.
253 Ujváry Ignác. Halászó gyerekek Olajf. Eladó.
254 Ujváry Ignác. Hegyoldal. Olajf. Eladó.
255 Ujváry Ignác. Nyárutó. Olajf. Magántul.
256 Ujváry Ignác. A sziget tükre. Olajf. Eladó.
257 Tölgyessy Arthur. Nyári est. Olajf. Eladó.
258 Tölgyessy Arthur. Alkonyat. Olajf. Eladó.
259 Tölgyessy Arthur. A pacsirták tanyája. Olf. Eladó.
260 Tölgyessy Arthur. A réten. Olajf. Eladó.
261 Tölgyessy Arthur. Virágzó gyümölcsfák. Olf. Eladó.
262 Tölgyessy Arthur. A legelőn. Olajf. Eladó.
263 Ujváry Ignác. Erdőrészlet. Olajf. Eladó.
264 Ujváry Ignác. Szomorú idő. Olajf. Magántul.
265 Juszkó Béla. Bugaci lovak. Olajf. Eladó.
266 Ujváry Ignác. Szigetrészlet. Olajf. Eladó.
267 Ujváry Ignác. Nyárfák alatt. Olajf. Eladó.
268 Knopp Imre. Tenger, Olajf. Eladó.
269 Knopp Imre. Interieur. Olajf. Eladó.
270 Knopp Imre. Felhők. Olajf. Eladó.
271 Knopp Imre. Csónakban. Olajf. Eladó.
272 Knopp Imre. Reggeli. Olajf. Eladó.
273 Knopp Imre. Halászfalu utcája. Olajf. Eladó.
274 Knopp Imre. Nagyapó. Olajf. Eladó.
275 Knopp Imre. Cseresznyék. Olajf. Eladó.
276 Knopp Imre. Női arckép. Olajf. Magántul.
277 Knopp Imre Napsugarak. Olajf. Eladó.
278 Knopp Imre. Öreg halász. Olajf. Eladó.
279 Knopp Imre. Halászleány. Olajf. Eladó.
280 Knopp Imre. Csendes órák. Olajf. Eladó.

309 **Poll Hugó.** Partszakadék Kenese mellett. Pasztell. Eladó.

310 **Angyalffy Erzsébet.** Daphne. Olajf. Eladó.

311 **Tolnay Ákos.** Vihar előtt. Olajf. Eladó.

312 **Tolnay Ákos.** Dunai részlet Kis-Oroszin. Olajfestmény. Eladó.

313 **Tolnay Ákos.** Fűzfák. Olajf. Eladó.

314 **Tolnay Ákos.** Reggel. Olajf. Eladó.

315 **Balló Ede.** Chorin Ferenc arcképe. Olajf. Magánt.

316 **Balló Ede.** Szalay Imre arcképe. Olajf. Magánt.

*317 **Balló Ede.** Jankovich-Bésán József arcképe. Olajf. Magánt.

318 **Balló Ede.** Gyulai Pál arcképe. Olajf. Magánt.

319 **Bihari Sándor.** A kis modell. Olajf. Eladó.

320 **Bihari Sándor.** Nyári nap. Olajf. Eladó.

321 **Bihari Sándor.** Zöldségtisztítók. Olajf. Eladó.

322 **Bihari Sándor.** Érdekes könyv. Olajf. Eladó.

323 **Bihari Sándor.** A rossznyelvű. Olajf. Eladó.

324 **Bihari Sándor.** Vasárnap délután. Olajf. Eladó.

325 **Bihari Sándor.** Fésülés. Olajf. Eladó.

326 **Bihari Sándor.** A rózsaszínű szalag. Olajfestmény. Eladó.

*327 **Bihari Sándor.** A rossznyelvű. Olajf. Eladó.

328 **Bihari Sándor.** Dinnyeevő gyermek. Olajf. Eladó.

329 **Bihari Sándor.** Falusi szabó. Olajf. Eladó.

330 **Bihari Sándor.** Varró asszony. Olajf. Eladó.

331 **Szenes Fülöp.** Női arckép. Olajf. Magántul.

332 **Nádler Róbert.** Fort san Lorenzo. Olajf. Eladó.

*333 **Nádler Róbert.** Ragusai porto Pile esti napsugárban. Olajf. Eladó.

334 **Nádler Róbert.** Santa Mária in Dance. Olajf. Eladó.

335 **Nádler Róbert.** Fürdőhely. Olajf. Eladó.

336 **Nádler Róbert.** Szűk öböl. Olajf. Eladó.

337 **Nádler Róbert.** A lápáti félszigeten. Olajfestmény. Eladó.
338 **Nádler Róbert.** Barlang. Olajf. Eladó.
339 **Nádler Róbert.** A ragusai kikötőben. Olajf. Eladó.
340 **Nádler Róbert.** Fort santa Maria. Olajf. Eladó.
341 **Nádler Róbert.** Régi várfalak melletti lépcsős udvar Ragusában. Olajf. Eladó.
342 **Nádler Róbert.** A kis dajka. Olajf. Eladó.
343 **Nádler Róbert.** Ragusa melletti lakásom. Olf. Eladó.
344 **Nádler Róbert.** Barlangnyílás. Olajf. Eladó.
345 **Nádler Róbert.** Utca Ragusában. Olajf. Eladó.
346 **Nádler Róbert.** Sziklák között. Olajf. Eladó.

XII. TEREM.

347 **Skutezky Döme.** Tűz a szomszéd faluban. Olajf. Eladó.
348 **Aggházy Gyula.** Mák. Olajf. Eladó.
*349 **Kardos Gyula.** Mézeshetek. Olajf. Eladó.
*350 **Aggházy Gyula.** Erdei tó. Olajf. Eladó.
351 **Aggházy Gyula.** Temető. Olajf. Eladó.
352 **Aggházy Gyula.** Naplementkor. Olajf. Eladó.
353 **Aggházy Gyula.** Falu vége. Olajf. Eladó.
354 **Aggházy Gyula.** Idyll. Olajf. Eladó.
*355 **Keményffi Jenő.** Nyaralóban. Olajf. Eladó.
356 **Keményffi Jenő.** Arckép. Olajf. Eladó.
357 **Keményffi Jenő.** Pihenő. Olajf. Eladó.
358 **Keményffi Jenő.** Séta. Olajf. Eladó.
359 **Boruth Andor.** Arckép. Olajf. Mgt.
360 **Nagy Zsigmond.** Zsófika. Olajf. Eladó.
361 **Nagy Zsigmond.** A mester. Olajf. Eladó.

A Múzeum néprajzi osztályának fényképfölvétele után.

MAGYAR PARASZTHÁZ DAMOSRÓL. (KOLOZSMEGYE.)

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI OSZTÁLYA.

A Nemzeti Múzeumnak ez a legújabb osztálya, melyet a hatvanas évek végén szerveztek és önállósítottak, de a mely csak az utolsó nyolcz évben indult gyorsabb fejlődésnek s rendkívüli becsűvé lett a néprajzi tudományra nézve. Hogy mi mindent tartalmaz, csak röviden felemlíteni is sok volna a roppant anyag miatt, mely Reguly Antal, Xántus János, Rómer Flóris, Herman Ottó, gróf Zichy Jenő, Pápai Károly, Fenichel Samu, gróf Teleki Samu, Herrmann Antal, Jankó János, Vikár Béla, Hopp Ferencz, Biró Lajos, gróf Festetics Rudolf, Almásy György, báró Bornemisza Pál, az osztály jelenlegi tisztviselői: dr. Semayer Vilibáld és dr. Bátky Zsigmond vállvetett munkájából, buzgólkodásából és a felsoroltakon kívül még sok száz lelkes magyar embernek ajándékából gyűlt össze.

A néprajz tulajdonképen maga is új tudomány; nagy jelentősége máig sem ment át a köztudatba. S már csak e tekintetben is fontos hivatást teljesít a néprajzi osztály, mert ha valaki változatos gyűjteményeit megtekinti, azonnal meg fog róla győződni, hogy a néprajz csakugyan tudomány, még pedig nemcsak igen fontos, hanem felettébb érdekes is. És a ki egyszer végig nézte ezeket a gyűjteményeket, maga is gyűjtővé lesz, legalább annyiban, hogy azontúl a szeme elébe kerülő ide vonatkozó tárgyakat igyekszik az elkallódástól megmenteni.

Hiszen mennyi minden elkallódott már is s mennyi minden van, a mit a mai kor gyermeke már csak ezekből a gyűjteményekből ismerhet meg! Hiába, a nemzetközi mívelődés gyorsan terjed s kiméletlenül söpri el a nemzeti sajátosságokat, a múltak emlékeit.

Az ősrégi eredetű regös énekek töredékei csak kevés helyen élnek már s a regösöknek, a pogány sámánok eme maradékainak eszközeiből mindössze a lánczos bot s a hójagos fazékká változott varázsdob maradt még meg emitt-amott, de ilyesmit is nem sokára már csak a néprajzi múzeumban láthatunk. A régi halászeszközök közűl nemcsak azokat, melyeket valamikor a Volgában, Donban használtak az ősök, hanem a melyekkel a Balatonban, Tiszában halászgattak is, jó részben csak itt találhatjuk már. A mint a halfogó eszközök tökéletesednek, a halak ritkulnak, úgy pusztulnak az ősi szerszámok, úgy mennek egymásután feledségbe. S a mit még ezelőtt néhány évvel Herman Ottó meg tudott menteni, azt ma már lehet, hogy ő sem találná meg többé.

De így van a dolog sok más egyébbel is.

A szűrökről, ládákról egyre jobban lekopnak azok az ékes hímzések, virágok, festések, a melyek mintái még Ázsiából valók. Egyszerűbb, olcsóbb kell ma már, olyan, a mit gyárak, gyorsan dolgozó mesteremberek készítenek. Ezért tüntek el a piros és sárga csizmák is. A fekete olcsóbb, tartósabb. Amazok emlékét jóformán csak egy-két régi dal őrzi már, meg aztán a néprajzi múzeum.

De maholnap a múzeumba kell jönni annak is, a ki sallangos dohányzacskót akar látni a hozzá való aczél-, kova-, tapló-készséggel. Pedig az utóbbi évekig egyetlen pipás magyar se lehetett meg e nélkül, még a tekintetes urak sem. Ma már azonban papirba csomagolva árulják a dohányt, tehát zacskó nem kell, a gyufa nagyon olcsó, könnyen is gyúlad, ki vesződne hát aczéllal, kovával. Húsz-huszonöt éve a kova volt még a falusi szatócs legfőbb árúczikke s a mai legények már ki sem tudnának csiholni.

Sallangos karikások, lószerszám-készségek, ékesen kivarrott borjúszájú ingek, aranyos fejkötők mind pusztulóban vannak; a régi jó «csüves»-nek (hosszú bőrkabát) pedig a neve is feledségbe ment.

De nem csak a tünőfélben levő népies tárgyak vannak a néprajzi múzeumban összehalmozva, hanem a még széltére használatosak is. Hiszen egy-egy vidék népies tárgyait lehetséges megismerni múzeum nélkül, de hogy az ország minden tájának néprajzi tárgyait együtt szemlelhessük, arra már csakis a múzeum nyujthat alkalmat.

És meg is menti mindezeket a jövő nemzedék számára. Mert kétségtelen, hogy sok minden, a mi ma még közhasználatú, nem sokára nyom nélkül el fog enyészni. Az őskornak nagyszerű múzeuma a föld, mely évezredek óta őrzi számunkra az ősök emlékeit; ugyanez a feladata a mai kor készítményeire nézve a néprajzi múzeumnak is. Csakhogy míg a föld a romlandó anyagú tárgyakat nem őrzi meg, a néprajzi múzeum megőriz mindent. Megőrzi még a hangokat is. Tudósai fonográfba szedik a népdalokat, tájszólásokat s így gondosan elrakják, hogy a késő századok tudósa, érdeklődője hallhassa majd azt, a minek akkor talán már emlékezete is végkép eltűnt a nép közűl. Hej, ha így meg lehetett volna őrizni számunkra a régi pogány énekeket, sámánok, tátosok varázsló mondásait, ősi népmondákat, egy pár honfoglaló vezér párbeszédét, micsoda megbecsűlhetetlen kincs volna ez ma!

Néprajzi múzeumunk azonban korántsem csak hazai tárgyakat tartalmaz. Nagyon dús és becses másféle gyűjteményekben is. A rokon, ural-altáji törzsek sok mindenféle eszközét, termányét rejti tárlóiban, onnan vetnek világosságot nemzetünk őskori állapotának homályba burkolt történetére.

A Kaukázus apró törzseinek, Közép-, Kelet-, Éjszak-Ázsia népeinek számtalan érdekesnél érdekesebb tárgyát szemlélhetjük itt. Egész eszkimó halász-csoportot is láthatunk természetes nagyságú alakokkal, kitömött ebeik kiséretében, valódi csont és bőr szánkóikkal, csónakaikkal, a mint épen kirándulásra készülődnek. Ez a maga nemében teljes csoportozat a dán kormány ajándéka. A kelet-ázsiai benszülöttek kunyhómintái, gyönyörű nádfonatai közt különösen meglep egy öreg embernek fából faragott életnagyságú szobra. Művészeti tekintetből is szinte tökéletes mű; furcsa azonban, hogy igazi emberkörmöket alkalmaztak a szobor újjaira, testét pedig óriási fáradsággal egészen úgy beraggatták apró szőrszálacskákkal, a mint ezt az élő embernél látjuk. Még a szőrök elhelyezésében is a természetet teljesen hiven utánozták, vagy is utánozta az az egyszerű benszülött mester, a ki Európának, vagy a szobrászművészetnek nyilván soha még csak hirét sem hallotta.

Nagyérdekűek az új-guineai, polinéziai, afrikai s egyéb vad törzsek tárgyai, művei is. E népek némelyike még ma is a kőkorszakban él, a fémeket ritkaságkép legfeljebb az európaiak útján ismerik, de különben fém helyett csontot,

AZ ÉJSZAKI SZLÁVSÁG SZOBÁJA.

(A kép jobboldalán előtérben levő három alak vereczkei rutének, a negyedik breznóbányai juhász. A háttérben álló szekrényben elhelyezett alakok Nyitramegye különböző viseleteit mutatják.)

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM NÉPRAJZI OSZTÁLYÁBÓL.

Hegedüs László: Munka közben.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

követ, kagylóhéjat használnak; kőbaltával, kőhegyű lándzsával hadakoznak; késnek is megteszi a kemény kovaszilánk, avagy kiköszörült csont, de azért ilyen eszközökkel is sokszor bámulatos művészies evezőket s egyéb efféléket tudnak kifaragni. Kő-, csonteszközeik sokszor teljesen egyeznek azon ismeretlen, rég eltűnt ősnép hasonnemű szerszámaival, mely több ezer évvel ezelőtt Európát s hazánkat is lakta. Sok európai kőkori eszköz használatáról, készítési módjáról csak is a mai, ősállapotukban megmaradt népeknél nyerhetünk felvilágosítást.

Csakhogy ezért nem kell már tengeren túli nagy útakra kelnünk, csak épen elsétálni a néprajzi múzeumba. Megláthatunk ott egy csomóban mindent; ama vadaknak mondott egyszerű népek egész élete mintegy tükörben élénk tárul ott, melybe pillantva fogalmat nyerhetünk ama rég kihalt kőkorszaki ősnépnek életmódjáról is, mely népről az irott történelem mit sem tud s melynek egykori létezéséről csak azok a kőbalták, kovanyilhegyek beszélnek valamit, a melyeket a partoldalakból, magaslatokból időnként kivet az ásó, az eke.

Ilyen dolgokat láthatni a néprajzi múzeumban. Élő, beszélő betűit a magyarság és a föld többi népei életének, az emberiség fejlődésének. S e betűk szólnak a jelennek, a jövőnek, de szavuk visszaér rég letűnt évezredek sötétségébe is.

A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A Képzőművészeti Társulat ez idei téli kiállítása, mely november 15-én nyílt meg, 710 műtárgyat mutat föl, a festmények minden fajtájából, s ezenkívül szobrokat, rajzokat, építészeti terveket, metszetek első nyomtatásait. A kiállításon csakis magyar művészek jelenhettek meg.

A kiállítás megnyílta után a királyi palota részére azonnal 17 darab festményt vásároltak meg 40,000 korona értékben. *Aggházy* Gyula, *Bruck* Lajos, *Bihari* Sándor, *Deák-Ébner* Lajos, *Mednyánszky* László, *Nagy* Zsigmond, *Spányi* Béla, *Telepy* Károly, id. *Vastagh* György, *Vajda* Zsigmond és *Zemplényi* Tivadar festőművészek képei ezek. Vastagh Györgytől három, Telepy Károlytól és Spányi Bélától kettő-kettő. Gróf Apponyi Lajos udvarnagy azonkívül *Róna* Józseftől is vásárolt egy kisebb szobrot.

A kiállításból ezúttal néhány festményt mutatunk be.

Az arczképek között kitünik *Benczúr* Gyulától Izabella főherczegnő arczképe. Az életnagyságú kép a főherczegnőt teljes alakban ábrázolja, a mint asztalon álló kis gyermekét magához öleli. A képnek egész berendezése, színeinek életereje, kiváló művészi tulajdonságai szembeötlők az első pillanatra.

Szenes Fülöptől a «Böske» czímű kép természeti hűséggel festett fiatal paraszt lányt tüntet fel, a ki összefont karokkal, derülten nevet ránk a maga igazi, őszinte érzésével.

Bruck Lajos képe, «Séta után», egy fiatal nőt tüntet föl. Elegáns úri hölgy, a legutolsó divat szerint öltözve. Az utczai sétáról érkezett s egy szépen berendezett, gazdag szobában a kandalló előtt melegedve kezdi kibontani magát, az utczai öltözetből.

Zemplényi Tivadartól az «Aggódás» a szegénység és a szeretet megható képe, a mint a szegény öreg paraszt magához öleli elhagyott kis unokáját, egy mezitlábas, serdülőben levő lánykát. Ez is szeretettel hajtja fejét az öreg keblére. Az egyik már a sír szélén áll, a másik útban az élet felé.

Hegedüs Lászlótól «Munka közben» derültebb mezei kép egy fiatal legényt ábrázol, ki a munka után pihenőt tart és jólesőn gyújt rá pipájára.

Poll Hugó egy falusi idillnek adta a «Vasárnapi összejövetel» czímet. Árnyas fa alatt, termőföld szélén egy család telepedett le mulatni, bizalmas együttlétben. A hangulat melegségét a festő előadása és színei barátságosan érezhetővé teszik.

Vaszary Jánostól nagyobb életképet látunk «Szolgalegény» czímmel. Majoros parasztlegényt mutat, kék köténnyel, a mint lánczon vezeti a főváros környékén általában otthonos tarka bonyhádi tehenet.

A FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDA-IGAZGATÓJÁNAK JUBILEUMA.

A Franklin-Társulat személyzete szép ünnepélyt ült november 15-én, Lipót napján, abból az alkalomból, hogy *Hirsch* Lipót, az intézet nyomdai igazgatója, betöltötte nyomdászságának ötvenedik évfordulóját.

Hirsch Lipót bőven rászolgált az elismerésre, hosszú és tevékeny pályáján. Félszázaddal ezelőtt mint egyszerű nyomdai tanoncz került a betűszedő-szekrény mellé s tisztán önképzés útján kiváló míveltséget szerzett, a nyomdai szakmában pedig egyike lett a legjelesebb szakembereknek. Ifjabb éveiben nagy tevékenységet fejtett ki a nyomdai alkalmazottak mozgalmaiban, így 1868-ban ő szerkesztette a képviselőházhoz intézett feliratokat az általános választói jog érdekében. A Franklin-Társulatnál mindjárt ennek alakulásakor, 1873-ban kezdte meg működését, mint fő művezető, majd később mint a nyomdai osztály igazgatója folytatta munkásságát. Itteni működése nagy fontosságú a magyar nyomdaipar fejlődésére. A Franklin-Társulat nyomdáját ő emelte első rendű műintézetté, finom ízlésével és szakértelmével ő tette lehetővé, hogy az intézet nyomdájából kikerült munkák a külső dísz tekintetében kiállják a versenyt a külföld hasonló intézeteinek termékeivel. Ő volt az első Magyarországon, a ki a betűmetszésben egészen sajátos stilt teremtett s egyenlő metszésű betűkkel dolgoztatott. Ez az új stil, mely az idegen, főkép a német motivumokat mindenben el tudta kerülni, általános figyelmet keltett és más hasonló intézeteket is utánzásra serkentett. Egyik kiváló ereje Hirschnek a *szép* iránt való egyéni művészi érzéke, melylyel a Franklin-Társulat betűit és nyomtatványait oly sajátszerűekké tudja tenni, hogy azokat minden másokéitól első tekintetre meg lehet különböztetni. A magyar nyomdászat emelését czélzó munkásságát tüzetesebben méltattuk lapunk 1898-iki 50. számában, azon alkalomból, midőn a Franklin-Társulatnál való működésének 25-ik évét töltötte be.

A mostani jubileumi ünneplést a Franklin-Társulat nyomdai személyzete rendezte, jeléül annak a ragaszkodásnak, melylyel főnökük iránt viseltetnek. Az ünnepélyt a délszaki növényekkel diszített művezetői teremben tartották s a több mint ötszáz tagból álló személyzet itt és a szomszédos nagy szedő-teremben foglalt helyet. Jelen voltak az igazgatóság tagjai közül *Gyulai* Pál főrendiházi tag, *König* Gyula miniszteri tanácsos, *Benkő* Gyula igazgató, stb. Az intézet tisztviselői s férfi és női munkásai testületileg jelentek meg. A jubiláló igazgatót három tagú küldöttség hivta meg az ünnepélyre s mikor zajos éljenzés közben megjelent, a személyzet nevében *Darvas* Adolf mondott lelkes hangú beszédet, méltatva érdemes pályáját s kiváló tulajdonságait, melyekkel oly szép sikereket ért el. Beszéde végén egy Hirsch Lipót nevéről nevezett kétezer koronás alapítványról szóló oklevelet nyujtott át. Ez összeget a személyzet filléreiből gyűjtötték össze arra a czélra, hogy kamataiból minden évben Lipót napján az intézet rokkant munkásai segélyeztessenek, ha pedig az intézetben ily segélyre szoruló nem akadna, a magyarországi könyvnyomdászok és betüöntők egylete legöregebb rokkantjai kapják a segélyt.

A személyzet üdvözlése után az igazgatóságé következett, melynek nevében *Gyulai* Pál mondta a következő beszédet:

Tisztelt gyülekezet!

Legyen szabad nekem is, mint az igazgatóság legidősebb tagjának, felszólalnom s az igazgatóság nevében csatlakoznom a nyomda-személyzet üdvözléséhez és jó kivánataihoz.

Valóban Hirsch Lipót igazgató úr szép pályát futott meg. A legalsó fokon kezdve, tehetsége és szorgalma erejével mind feljebb emelkedett s mint a Franklin-Társulat nyomda-igazgatója, főtényezője volt a nyomda jó hirének. Kitünő szakismeretével környezete méltánylását és tiszteletét nyerte meg, jóakaratával és tapintatával pedig rokonszenvét és szeretetét.

Ime, a nyomda-személyzet önkénytelen, minden biztatás nélkül fejezi ki háláját ez emlékezetes napon. S mily szép módon teszi ezt: rokkant társaira gondolva, megtakarított filléreiből alapítványt tett Hirsch igazgató úr nevére. A hála és jótékonyság két nemes érzése az emberi szivnek és összeolvadván, a legméltóbb áldozat a kegyelet oltárán.

Éljen sokáig Hirsch Lipót igazgató úr, éljen sokáig a derék nyomda-személyzet!

Gyulai Pál beszéde után a szép ünnep Hirsch igazgató éltetése közben véget ért.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Mikszáth Kálmán, a mint jelentettük, a vele kötött egyesség értelmében ez évi szeptember hava óta *kizárólag csak a «Vasárnapi Ujság» számára ir szépirodalmi dolgozatokat.* Ha mégis néha más lap is közöl tőle ilyet, ez vagy már régebben megjelent műve Mikszáthnak, vagy pedig az illető lap a «Vasárnapi Ujság»-ból vette át s nyomatta le. Akadt olyan is, mely a forrást se említette meg, pedig az ily átvételeknek megvannak a maga, törvény és irodalmi szokások által meghatározott szabályai.

Poll Hugó: «*Mi atyánk, ki vagy a mennyekben.*»

Canteen Baker, «a harmadik szakács», volt a hős. Az ő horgába akadt a hal. Ott állott a szelelő-ajtó nyilásánál, ő húzta a zsineget első kézből, reá csavarva azt izmos karjaira s nagyokat kurjantott a már-már biztos diadalnak.

Az állat azonban nem engedett. Kétségbeesett erővel küzdött az erős markok ellen, de a zsinór hosszúsága mégis egyre fogy, már a vizes része következik, a tenger síkja alatt előtünik már a szörnyeteg teste, a mint csavarodik, hajlik, csapkod és dühöng, magasra vetve kinek feje már a viz alá merült ismét, csak a fehér zubbony csillámlott elő a vizrétegből.

Egy matróz lehajolt a csónakból, hirtelen erős marokkal felrántotta a fuldoklót, de a lába fejét még elkapta a tenger farkasa s a vér pirosra festette a víz felületét . . .

*

Köröskörül szélcsend!

A hajókórház előtt csöndesen lépked a sok matróz, várják a pajtás állapotáról a hírt. Nyilik az ajtó s a kilépő segédorvost megostromolja

A két hajót egymáshoz kapcsolják a nehéz kötelek.

Már egy hét óta pihennek az ágyúk; a roncsolások ki vannak javítva régen.* A part mellett fekszik a «*Marblehead*», az öböl szájánál magaslik a «*St.-Paul*». — Az «*Indiana*» s «*Texas*» már napok előtt elhagytak bennünket, czirkálják a tengert dél felé: *San-Jago de Kuba* öble táját, ötven mértföldnyire innen.

A parti erősségből katonáink fele már behúzódott a sziget bensejébe, hogy egyesüljenek az *abaiguiri* öbölben partra tett amerikai ezredekkel.

General Shafter szárazföldi manövereiről csak itt-ott szivárgott felénk egy-egy hir. *Wheeler* és *Joung* tábornokok összeköttetésbe léptek már egymással. *Roosevelt* ezredes *rough-riders* csapatai erős küzdelemben verték szét a spanyol századokat.

A *San-Juan-Hill* előtti csetepatéról mesés képeket hozott a hír. A *rough-riders* (vad lovasok) ördögökként harczoltak a túlerős ellenséggel. Szájukba szorított késeikkel, mindkét kézben revolverrel, szinte orkánként dőltek az ellen soraira, melynek erejét szétdúlta a hihetetlen hősiesség. Maga *Roosevelt* ezredes is megsebesült a homlokán. Hullott a sok halott, vértől ázott a föld, a patak fodra pedig elsodorta a sebesülteket.

Az éjszak-amerikai *prairie*-k kóbor betyárjaiból alakult ez az ezred, — azokból a félvad, lovon élő pusztai betyárokból, kik Texas és Kansas államok véghetlen síkjait száguldják be, rablásból élnek, megállítják a postakocsikat s felverik egy-egy gazdag ültetvényes telepét, mint hajdan a mi alföldi betyárjaink. Mikor a háború kitört s Mac Kinley elnök felhivást intézett a haza ifjúságához, — a *prairie*-k e kalandorai egybegyűltek, felesküdtek a zászló alá s *Roosevelt* ezredessel az élükön, ők voltak

Róna József: *Zene-leczke.*

Ligeti Miklós: *Ádám és Éva.*

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

maga is beteges. Hanem hát Miskát szivesen várja; legalább ketten tartsák meg a nyilván utolsó összejövetelt.

Miska bácsi megtörölgette a szemét, szépen összehajtotta a levelet s átment a szomszédba.

Azzal felvette a kancsót, átment a korcsmába s telehozta borral. A borjú árából futotta még annyi.

Leült aztán az öreg, töltött s ivott, azután megint töltött, megint ivott.

A tiszti dohányzóban is teljes a nyugalom. Dáridó volt tegnap; öt hajóra szóló! A padlón piroslik még vére egy összetört palaczknak, beleszívta magát a parkett fájába. Az «*Oregon*»

Poll Hugo

34. Poll Hugó: Viszontlátás.

32. Nagy Zsigmond: Koldusok.

Műcsarnok 1900. tav. kiáll.

egyik hatásos része lesz, s a Beschorner-féle gyár öntötte bronzba. A kitünő folyóiratból minden második hónapban jelenik meg egy füzet. Előfizetési díja 10 korona. Ép ennyi évi összeggel lehet az iparművészeti társulat tagjai közé lépni s ennek fejében megkapja a tag a közlönyt. A júliusi füzet túlnyomó részben *Walter Crane*, a modern művészet e nagy mestere eddig ismeretlen munkáinak egész sorozatát fogja közölni és egy czikkét, a melyben megirta nézetét a magyar iparművészet felől.

Az én falum. Irta *Gárdonyi* Géza. E czím alatt gyűjtötte össze a szerző a falusi életből vett apróbb elbeszéléseit, életképeit, melyekben hű rajzát tárja elénk annak a népnek, a mely között egykor mint tanító működött, a melyet ennélfogva is jól ismer. «Az én falum» czímű gyűjteménynek most második kötete jelent meg tizenhat dolgozattal, melyek különösen közvetlenségükkel, természetes frisseségükkel kapják meg az olvasót. A kötet a Légrády testvérek kiadásában jelent meg. Ára vászonkötésben 1 korona.

Az «Új Magyar Szemle.» *Ambrus* Zoltán és *Blaskovich* Sándor folyóiratának áprilisi számában is több érdekes közleményt találunk. *Kramarz* Károly cseh politikus, a reichsrath volt alelnöke a cseh közjogról ír, a csehek aspirácziót ismertetve. Ott kezdi Kramarz, hogy I. Ferdinándot 1526-ban szabad választás utján hívták meg Magyarország és Csehország királyául hasonló körülmények közt. Később az uralkodó a szabad választás mozzanatának elhomályosítására törekedve, Anna nevü hitvesének öröklési igényére hivatkozott. A bécsi udvar úgy Magyarország, mint Csehország tekintetében folytatta unifikáló törekvéseit. Kramarz tiltakozik az ellen, hogy Csehországra nézve «alkotmányeljátszási elméletet» érvényesítsenek. Harczol a németek nyelvpolitikája ellen. Követeli, hogy ne adjanak tulsulyt a német nyelvnek, mert csupán az egyenjoguság alapján érhető el a nemzeti béke.

Poll Hugo: Viszontlátás.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

értekezését adta elő. «Klinikai és fizologiai tanulmányok a járásról» czímmel. Bemutatja fényképfelvételeit úgy ép, mint kóros emberek járásáról. Ezután következett *Tötössy* Béla székfoglaló értekezése: «A szimmetriáknak nevezett elemi geometriai rokonságok általánosításáról.» *Hőgyes* Endre bemutatta dr. *Aujeszky* Aladár értekezését: «A natrium lygosinátum lázcsökkentő és antibakterikus hatásáról,» majd legutóbbi értekezésének kiegészítéseül bejelentette Hőgyes, hogy a budapesti Pasteur-intézetben a mult év folyamán kezelt 1673 beteg közül csupán kettő halt meg veszettségben. Végül *Rados* Gusztáv bemutatta *Bauer* Mihály műegyetemi adjunktusnak «A törzsszámrendü csoportok elméletéhez» czímű dolgozatát, a melyben a szerző nehány e csoportok szerkezetére vonatkozó új tételt állított fel és bizonyított be.

Az Akadémia nagygyülése a jövő héten, május elsején kezdődik az osztályok tanácskozásával. Május 6-ikán délelőtt tartják az ünnepélyes ülést.

A Kisfaludy-társaság április 25-ikén *Beöthy* Zsolt elnöklése mellett nagy közönség jelenlétében tartotta havi ülését.

Vargha Gyula főtitkár bejelentette, hogy a Nemzeti Muzeum kertjében levő Kisfaludy-szobrot legközelebb kijavítják. A Társaságot e csekély műbecsü szoborhoz főleg az füzi, hogy első alaptőkéje az az összeg volt, a mely a szoboralapból megmaradt. A Társaság 1899 évi kiadásai most jelentek meg. E munkák: *Göthe* «Hermann és Doroteá»-jának magyar fordítása *Lehr* Alberttől; *Goncourt* Edmond regénye: «A Zemganno fivérek,» *Szüry* Dénes fordításában és «A franczia lirai költészet fejlődése» *Haraszti* Gyulától. A jelentések után a felolvasások következtek, melyek közt első volt *Berzeviczy* Alberté a vatikáni «Borgia-szobák»-ról. Három év előtt nyiltak meg újra e sötét szobák s hatalmas művészettel visszavarázsolva ujult meg a néző előtt a Borgiák rettenetes emléke. A szobák ugyanolyan állapotban vannak, mint négyszáz év előtt, a mikor még VI. Sándor pápa lakott bennük. A fölolvasó ismertette a szobák berendezését, festményeit, művészi diszítését s azután áttért a VI. Sándor pápa Pál értekezését a «rangjelző koronákról.» A heraldikában, a czimertanban ezek azóta fordulnak elő, mióta a herczegi, grófi stb. czímekkel együtt nem adományoztak birtokot is. A különféle rangfokozatokat megillető koronák alakja legelőbb Angliában állapodik meg. Magyarországon a grófi és bárói koronák III. Károly király alatt honosultak meg, addig vagy sisakot, vagy pedig rangmegkülönböztető jelleggel nem biró koronát használtak, mely nyilt leveles korona.

A magyar földrajzi társaságnak április 26-ikán tartott ülésén *György* Aladár bemutatta gróf *Zichy* Jenő harmadik ázsiai utazásának leirásából az ép most megjelent első kötetet, mely a magyar halászat eredetét nyomozza Jankó János tollából. *Jakobei* Dezső eperjesi főgimnáziumi tanár a térképvázlatokról értekezett didaktikai szempontokból.

MI UJSÁG?

A királyt május 10-ikére, berlini látogatása után várják Budapestre. Ő Felsége a márcziusi árvizekben károsúltak segélyezésére 8000 koronát adományozott.

A dán trónörökös Sopronban. A dán trónörökös nejével április 24-ikén Sopronba érkezett, veje, Schaumburg-Lippe herczeg látogatására. A pályaudvaron a város részéről Gebhardt polgármester és Nessel főkapitány fogadta a fejedelmi vendégeket.

Zarándoklat Rómába. Az örökvárosba április 25-ikén este három különvonaton mintegy *1500 magyar* zarándok érkezett, hogy a pápa elé járuljanak. A jubiláris szent esztendőt, a kereszténység 1900-ik évét ünneplik a katholikus hívek, a magyarok ezenkívül a magyar katholiczizmus kilenczszáz éves jubileumát. A zarándokok legnagyobb része Budapestről, a déli vasút pályaudvaráról indult el április 24-ikén reggel. Képviselve volt minden osztály, nagy számmal a szegényebb földmívesek is, kivált a felsővidékről. Az utasokhoz az állomásoknál is csatkívánja.» — Az Andrássy-uton, a kör-téren a magyar történelem négy híres hadvezérének szobrát állítják föl: *Bocskay* Istvánét, *Zrinyi* Miklósét, *Bethlen* Gáborét és *Pálffy* Miklósét. — *Hunyadi* János szobrát Budán állítják föl az Albrecht-út azon pontján, hol a Mátyás-templomhoz felvivő lépcsőzet kezdődik, úgy hogy a pesti oldalról is látható legyen. Tóth István szobrász most mintázza a szobrot, mely a hős vezért, álló alakban, pánczél ruhában örökíti meg, a mint karját hatalmas kardján nyugtatja. A várerődszerű talapzaton félholdas török zászlók, Hunyadi diadalmi jelvényei láthatók.

Kisfaludy Károly szobra. A Nemzeti Múzeum parkjában márványszobra van Kisfaludy Károlynak, melyet a magyar szobrászat úttörője, Ferenczy István készített. Most szóba jött, hogy a magyar szépirodalom e jelesének díszesebb szobrot emeljenek. A Kisfaludy-Társaság elnöke, Beöthy Zsolt a társaság közreműködésével akarja megvalósítani a kegyeletes eszmét.

Vörösmarty Mihály szülőháza. Vörösmarty Mihály születésének száz éves évfordulóján tudvalevőleg ünnepélyt rendeznek a költő szülőházánál és épen ezért alaposan megvitatták, fönnáll-e még Vörösmarty szülőháza. Most idősb *Sárközy* Kázmér tesz közé nyilatkozatot, mely megvilágítja a sokat vitatott kérdést. *Sárközy* ezeket irja:

«Boldogult ipam, *Hollóssy* Károly, igen gyakran meglátogatta Vörösmarty Mihályt a k.-nyéki Fórisféle házban, s ettől hallottam, hogy Vörösmarty neki elmondta, hogy abban a gróf Nádasdy-féle házban született, melyen az emléktábla ma is látható. Azonkívül én, mint gyermek, néhai édesatyámmal gyakran jártam Vörösmartynál, a ki édesatyámmal benső baráti viszonyban állt és én igen jól emlékszem arra, hogy Vörösmarty édesatyámnak többször mondotta, hogy azért vette ki a Fóris-féle házat bérbe, hogy szülőházát — s ilyenkor mindig a jelenleg is megjelölt gróf Nádasdy-féle házra mutatott — folyton maga előtt láthassa. Azt megengedem, hogy ez a ház azóta átalakításon

Ernst Múzeum aukciói 43 sz. (1929)

Pittoni iránya, (Richtung des), XVIII. sz. (Jh.).

404. RÓMAI DIADALMENET (Römischer Triumphzug).
Vászon (Leinwand). 58×74 cm.

Poel, Egbert v. d., iránya (Richtung des), XVII—XVIII. sz. (Jh.)

405 KÉT ÉLETKÉP (Zwei Genrebilder).
Fa (Holz), mindegyik (jedes). 23×17 cm.

Poelenburgh, Cornelis van, (1586—1667).

406. AZ OLYMPUS (Der Olymp). Jelezve (Bezeichnet): CP fec. Prof. Hofstade de Groot bizonylatával (Mit Expertise von).
Fa (Holz). 28×34 cm. Illuszt. XIII. tábl.

Poelenburgh, Cornelis van (?), (1586—1667).

407. AZ IRGALMAS SZAMARITÁNUS (Der Barmherzige Samariter).
Vászon (Leinwand). 86×72 cm.

Poll Hugó, szül. (geb.) 1867.

408. ŐSSZEL (Im Herbst). Jelezve (Bezeichnet): Poll H.
Vászon (Leinwand). 60×31 cm.

Pollák, A., XIX. század (Jahrhundert).

409 VIRÁGCSENDÉLET (Blumenstilleben). Jelezve (Bezeichnet):
Vászon (Leinwand). 55×68 cm.

Poynter, Sir Eduard John P. R. A., †, szül. 1836 (geb.).

410. „DIADOUMENE". Jelezve (Bezeichnet): EJP, 1886.
Vászon (Leinwand). 54×33 cm.

PNB monogrammista, (1748). **P. van Bleeck** után.

411. „GRIFFIN ÉS JOHNSON".
Mezzotinto. 46×33·5 cm.

Pynacker, Adam, (1622—1673).

412. TÁJKÉP VADÁSZOKKAL (Landschaft mit Jägern). Jelezve (Bezeichnet): Adam Pynacker, 1654.
Vászon (Leinwand). 51×67 cm.

Racine, Jean Baptiste, szül. (geb.) 1747. **Genillon** után (Nach).

413. A GÁZLÓ (Die Fuhrt).
Rézmetszet (Kupferstich). 30·5×37 cm.

Raffael után (nach), másolat a XVIII. sz.-ból (Kopie aus d. XVIII. Jh.).

414. A „MADONNA DEL VELO" FEJE (Kopf der).
Miniatür. 5×6 cm.

Raffalt, Ignaz, (1800—1857).

415. ALKONY (Sonnenuntergang).
Fa (Holz). 26×43 cm.

Reni, Guido, (1575—1642) után régi másolat (alte Kopie nach).

416. ECCE HOMO.
Vászon (Leinwand). 75×58 cm.

Reni, Guido, (1575—1642) után (Nach).

417. KÉT TANULMÁNYFEJ (Zwei Studienköpfe).
Rézkarc (Radierung). 14×19 cm.

Reni, Guido, (1575—1642) után (Nach).

418. KÉT TANULMÁNYFEJ (Zwei Studienköpfe).
Rézkarc (Radierung). 14×19 cm.

Réti István, szül. (geb.) 1872.

419. TÁJKÉP (Landschaft). Jelezve (Bezeichnet): Réti. Római magyar kiállitás, 1928.
Vászon (Leinwand). 91×79 cm.

Révész Imre (Emerich), szül. (geb.) 1859.

420. CIGÁNYOK (Zigeuner). Jelezve (Bezeichnet): Révész I.
Fa (Holz). 16×20·5 cm.

Révész Imre (Emerich), szül. (geb.) 1859.

421. AZ ALKU (Die Verhandlung). Jelezve (Bezeichnet): Révész Imre.
Vászon (Leinwand). 36×54 cm.

Ribon, Mathias, XIX. sz. (Jh.)

422. GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtestilleben). Jelezve (Bezeichnet): MR.
Vászon (Leinwand). 50×141 cm.

Ribon, Mathias, XIX. sz. (Jh.)

423. GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtestilleben). Jelezve (Bezeichnet): MR.
Vászon (Leinwand). 50×141 cm.

Ridinger, Johann Elias, (1698—1767) és (und) **Heyd, Johann Jacab.**

424. ÖT ÉRZÉK (Die fünf Sinne).
Öt darab rézmetszet (Fünf Stück Kupferstiche). 67×47 cm.

Rigaud y Ros, Hyacinthe, (1659—1743) modora (Art des).

425. HERBERSTEIN GRÓF ARCKÉPE (Bildnis des Grafen H.).
Vászon (Leinwand) 95×72 cm.

Rippl-Rónai József (Joseph), (1861—1928).

426. TÁJKÉP (Landschaft). Jelezve (Bezeichnet): „Rónai."
Pasztell. 44×53 cm.

Rippl-Rónai József (Joseph), (1861—1928).

427. KÉT NŐI AKT (Zwei weibl. Akte). Jelezve (Bezeichnet): Rónai.
Tollrajz (Federzeichnung). 28×22 cm.

Rippl-Rónai József (Joseph), (1861—1928).

428. NŐI PROFILARCKÉP (Weibliches Profilbildnis).
Pasztell. 46×31 cm.

Rippl-Rónai József (Joseph), (1861—1928).

429. FÉRFIARCKÉP (Keleti Artur), (Männl. Bildnis). Jelezve (Bezeichnet): Rónai 918.
Pasztell. 52×41 cm.

Rippl-Rónai József (Joseph), (1861—1928).

430. KIADÓ SZOBA (Zimmer zu vermieten). Jelezve (Bezeichnet): Rónai—Chambre à louir.
Karton. 41×60 cm.

Rippl-Rónai József (Joseph), (1861—1928).

431. FEHÉR FELHŐK (Weisse Wolken). Jelezve (Bezeichnet): Rónai.
Pasztell. 42×52 cm. Illusztr. XXV. tábl.

Rolf, F., XIX. sz. (Jh.)

432. VELENCEI RÉSZLET (Ansicht aus Venedig). Jelezve (Bezeichnet): F. Rolf.
Vászon (Leinwand). 46×102 cm.

Romano, Giulio (?), (1493—1546) után (nach)

433. EGY VÁROS HÓDOLATA EGY HADVEZÉR ELŐTT (Huldigung einer Stadt vor einem Feldherrn).
Rézmetszet (Kupferstich). 31×43 cm.

Rosa, Salvatore, (1615—1673).

434. LOVAS ÜTKÖZET (Reiterschlacht).
Vászon (Leinwand). 148×117 cm.

Rosselli, Matteo, (1578—1651).

435. TÓBIÁS AZ ANGYALLAL (Tobias mit dem Engel).
Vászon (Leinwand). 127×145 cm. Illusztr. VI. tábl.

Rossi, Pietro de, (XVIII—XIX. sz., Szt. Pétervár).

436. FÉRFIARCKÉP (Männl. Bildnis). Jelezve (Bezeichnet): P. de Rossi.
Miniatür. 6·7×6 cm.

Rottmann, Mozart, XIX—XX. század (Jahrhundert).

437. AZ INYENC (Der Gourmand). Jelezve (Bezeichnet): Rottmann.
Vászon (Leinwand). 100×79 cm.

Rubens, Peter Paul, (1577—1640). **Balen, Hendrik van** (1575—1632) és (und) **Uden, Lucas van** (1595—1662).

438. TÁJKÉP PÁSZTOROKKAL (Landschaft mit Hirten). Az alakok Rubenstől és Balentól, a táj Udentől valók (Die Figuren rühren von Rubens und Balen, die Landschaft von Uden her). Budapesti belga kiállitás, 1927., 537. sz. (Belgische Ausstellung in Budapest, 1927. No 537.)
Réz (Kupfer). 43×59 cm. Illusztr. III. tábl.

Rubovics Márk, szül. (geb.) 1868.

439. TÁJKÉP (Landschaft). Jelezve (Bezeichnet): Rubovics M.
Vászon (Leinwand). 42×70 cm.

Sabbatini, Andrea, megh. (gest.) 1545.

440. SZENT TEMPLOMMODELLEL (Heiliger mit Kirchenmodell). Prof. Suida bizonylatával (Expertise von Prof. Suida).
Fa (Holz). 118×35 cm. Illusztr. II. tábl.

Sadeler, Jan ifj., (d. J.)

441. KERESZTVITEL, Christoph Swartz után (Kreutzetragung, nach C. Swartz).
42×27 cm.

Salimbeni, Ventura, (1557—1613).

442. KERESZTELŐ JÁNOS PRÉDIKÁCIÓJA (Predigt Johannes des Täufers).
Vászon (Leinwand). 117×92 cm.

Sandrart, Johann Jakob, (1655—1698).

443. MÁRIA MENNYBEMENETELE (Himmelfahrt Mariae), Lanfranco után (nach).
Rézmetszet (Kupferstich). 51×51 cm.

Santacroce, Francesco Rizzo da, megh. (gest.) 1548 után (nach.).

444. SZENT KATALIN ELJEGYZÉSE (Vermählung der hl. Katharina).
Fa (Holz). 88×126 cm. Illusztr. XV. tábl.

Santi di Tito, (1536—1603).

445. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis). Prof. Suida bizonylatával (mit Expertise von Prof. Suida).
Fa (Holz). 87×71 cm. Illusztr. XIV. tábl.

Savoldo, Gian Girolamo modora (Art des). **(Savoldo:** 1480—1547 körül) (um).

446. FÉRFIFEJ (Männerkopf).
Fa (Holz). 42×30 cm.

Scarsella, Ippolito (Le Scarsellino) (?), 1551—1621).

447. PIHENŐ AZ EGYIPTOMI UTON (Ruhe auf der Flucht nach Aegypten).
Fa (Holz). 26×18 cm.

Scarsella, Ippolito (Scarsellino), (1551—1621).

448. MADONNA, TÁJKÉPI HÁTTÉRREL (Mad. m. landschaftl. Hintergrund).
Vászon (Leinwand). 88×124 cm.

Schelfhout, Andreas (1877—1870).

449. KORCSOLYÁZÓK (Schlittschuhfahrer). Jelezve (Bezeichnet): A. Schelfhont, 849.
Vászon (Leinwand).

Schiavonetti, Niccolo, (1771—1813).

450. „THE CRIES OF LONDON" A halárusnő — A tejesasszony (Die Fischverkäuferin — Die Milchfrau), J. Wheatley után (nach).
2 darab szines rézmetszet (2 farbige Kupferstiche). 39×29 cm.

Schram, Aloys Hans, szül. (geb.) 1864.

451. A SZAMÁR (Der Esel). Jelezve (Bezeichnet): Schram, 1885.
Vászon (Leinwand). 23×30 cm.

Siciolante da Sermoneta, Girolamo, megh. (gest.) 1580.

452. A SZENT CSALÁD PIHENŐJE (Ruhe auf der Flucht nach Ägypten). Prof. Suida bizonylatával (Mit Expertise von Proff. Suida).
Fa (Holz). 120×93·5 cm. Illusztr. III. tábl.

Skuteczky Döme, (1850—1921).

453. NŐI ARCKÉP (Frauenbildnis). Jelezve (Bezeichnet): f. Skutetzky De.
Fa (Holz). 51×43 cm.

Snyders, Frans, (1579—1657) után (Nach).

454. CSENDÉLET KUTYÁVAL ÉS MACSKÁVAL (Stilleben m. Hund mit Katze).
Rézkarc (Radierung). 17×27 cm.

Sófalmy Árpád, műk. 1840—1860 körül (wirksam um)

455. GÖRÖG NŐ ARCKÉPE (Bildnis einer Griechin). Jelezve (Bezeichnet): Sófalmy, 847.
Vászon (Leinwand). 72×60 cm.

Sole, Giovanni Giuseppe dal, (1654—1719).

456. MÁRIA MAGDOLNA ANGYALLAL (Maria Magdalena mit einem Engel).
Vászon (Leinwand). 80×61 cm.

Sonderseel, Jan XVI—XVII. század (Jahrhundert).

457. DIANA ÉS AKTEON (Diana und Aktäon).
Rézmetszet (Kupferstich). 39×52 cm.

Spányi Béla, (1852—1914).

458. A LEGELŐN (Auf der Weide). Jelezve (Bezeichnet): K. Spányi B.
Vászon (Leinwand). 61×90 cm.

S. R. monogrammista, XVIII. sz. (Jh.)

459. DÁVID GÓLIÁT FEJÉVEL, Domenico Feti után, (David m. d. Kopf Goliaths, nach D. Feti). Jelezve (Bezeichnet): S. R. 1720.
Fa (Holz). 36×26 cm.

St. Fo. Ro. monogrammista, XVI. sz. (Jh.).

460. MÁRIA SZÜLEI (Die Eltern Marias) 1590-ből (aus d. J.).
Rézkarc (Radierung). 22×16 cm.

Steen, Jan Haviksz, (1626—1679).

461. ORVOSI LÁTOGATÁS (Besuch des Artztes).
Fa (Holz). 56×43 cm. Illusztr. IV. tábl.

Strauch, Lorenz, (1554—1636).

462. EGY NŐ FÉLALAKJA (Halbfigur einer Frau). Jelezve fent balra (Bezeichnet oben links): Actatis suae 50. anno 1606. L. S. A. Kilényi gyüjteményéből (aus der Slg. Kilényi).
Vászon fára huzva (Leinwand auf Holz übertragen). 79×55 cm.

Sváb mester, XV. század (Schwäbisch, XV. Jahrhundert).

463. AZ ATYAISTEN (Gott Vater). Töredék (Bruchstück). Lent a mondatszalagban (Unten im Spruchbande): Pulcra es amica et macula no... A Kilényi-gyüjteményből (Aus der Slg. Kilényi).
Fa (Holz). 93×111 cm.

Szamossy Elek (Alexius), (1826—1888).

464. FELESÉGE ARCKÉPE PALMA VECCHIO MODORÁBAN (Bildnis seiner Frau in der Art des Palma Vecchio). Jelezve (Bezeichnet): f. Szamossy E.
Vászon (Leinwand). 63×50 cm.

Székely Bertalan, (1835—1910).

465. TANULMÁNY V. LÁSZLÓHOZ (Studie zu „Ladislaus V."). Vászon (Leinwand). 40×52 cm.

Szemlér Mihály (Michael), (1823—1904).

466. ERDŐBEN (Im Walde). Jelezve (Bezeichnet): Szemlér, 1874. Fa (Holz). 21×37 cm.

Szemlér Mihály (Michael), (1833—1904).

467. ERDEI UT (Waldweg). Jelezve (Bezeichnet): Szemlér M. 1874. Fa (Holz). 21×37 cm.

Szenes Fülöp (Philipp), szül. (geb.) 1864.

468. KÜLVÁROS (Vorstadt). Jelezve (Bezeichnet): „Szenes Budapest." Vászon (Leinwand). 68×50 cm.

Sz. J. monogrammista.

469. MÁLYVÁK (Malven). Jelezve (Bezeichnet): Sz. I. 1896. Vászon (Leinwand). 100×58 cm.

Szinyei Merse Pál (Paul), (1845—1920).

470. ÖREG FÉRFI TANULMÁNYFEJE (Studienkopf eines alten Mannes). Jelezve (Bezeichnet): Szinyei. Vászon (Leinwand). 45×32 cm.

Szinyei Merse Pál (Paul), (1845—1920).

471. TAVASZ (Frühling). Jelezve (Bezeichnet): Szinyei 1904. Vászon (Leinwand). 48×62 cm. Illusztr. XVIII. tábl.

Szirmai Antal (Anton), (1860—1917).

472. MUNKA UTÁN ÉDES A PIHENÉS (Nach getaner Arbeit ist gut ruhen). Jelezve (Bezeichnet): Szirmai Antal 1886. Vászon (Leinwand). 150×200 cm.

Szlányi Lajos (Ludwig), szül. (geb.) 1869.

473. VASÁRNAP (Sonntag). Jelezve (Bezeichnet): Szlányi L. Vászon (Leinwand). 29×35 cm.

Szlányi Lajos (Ludwig), szül. (geb.) 1869.

474. HAVAS TÁJ (Schneelandschaft). Jelezve (Bezeichnet): Szlányi L. Vászon (Leinwand). 70×60 cm.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

475. NŐ PAPAGÁJJAL (Frau mit Papagei). Jelezve (Bezeichnet): Szüle 928. Vászon (Leinwand). 50.5×60 cm.

Tahi Antal (1855—1902) **után** (Nach).

476. ALKONYAT A LIGETBEN (Sonnenuntergang im Hain). Jelezve a hátoldalon (Bezeichnet auf der Rückseite): Tahi Antal 1899, másolta Zipernovszky Z. 1918. Vászon (Leinwand). 67×106 cm.

Tasso, G. M., XVII. század (Jahrhundert).

477. A PÁSZTOROK IMÁDÁSA (Anbetung der Hirten). Jelezve (Bezeichnet): G. M. Tasso. Toll- és ecsetrajz (Feder- und Pinselzeichnung). 19×28·5 cm.

Telepy Károly (Karl), (1828—1906).

478. DOMBOLDAL (Hügelabhang). Jelezve (Bezeichnet): Telepy K.
Vászon (Leinwand). 22×30 cm.

Telepy Károly (Karl) (1828—1906).

479. CSÓNAKÁZÁS (Im Boote). Jelezve (Bezeichnet): Telepy Károly 1888.
Fa (Holz). 32×48 cm.

Teniers, David id. (d. Ä.) (1582—1649) iránya (Richtung des).

480. SZENT ANTAL KISÉRTÉSE (Versuchung des hl. Antonius).
Vászon (Leinwand). 43×62 cm.

Teniers, David ifj., (d. J.).

481. TÁJKÉP ALAKOKKAL (Landschaft mit Figuren). Jelezve (Bezeichnet): D. Teniers F., Belga kiállitás, Bpest, 1927 (Belgische Ausstellung, Bpest, 1927). Prof. Hofstade de Groot bizonylatával (mit Expertise von Prof. H. de Grost).
Fa (Holz). 40×57 cm. Illusztr. X. tábl

Terborch, Gerard, (1616—1681).

482. QUADECKER LEMBERT DEVENTERI POLGÁRMESTER ARCKÉPE (Bildnis des Lembert Quadecker Bürgermeister von Deventer). A Kilényi-gyüjteményből (Aus der Slg. Kilényi).
Vászon (Leinwand). 54×59 cm.

Thán Mór (1828—1899).

483. ALLEGÓRIA, freskóvázlat (Allegorie, Entwurf f. ein Fresko).
Vászon (Leinwand). 58×83 cm.

Theer, Robert, (1808—1863).

484. FIATAL FÉRFI ARCKÉPE (Bildnis eines jungen Mannes). Jelezve (Bezeichnet): Robert Theen, Wien, 1836.
Miniatür. 10×8.5 cm.

Thelott, Jacob Gottlieb, (1708—1760).

485. VALLÁSOS ALLEGÓRIA (Religieuse Allegorie), Joh. Dan. Herz után (nach).
Rézmetszet (Kupferstich). 58×81 cm.

Thelott, Jacob Gottlieb, (1708—1760).

486. A BÉKE ALLEGÓRIÁJA (Allegorie des Friedens). J. W. Baumgartner után (nach).
Rézmetszet (Kupferstich). 65×50 cm.

Thoren, Otto von, (1828—1889).

487. TÁJ FOLYÓVAL (Landschaft mit Fluss). Jelezve (Bezeichnet): O. de Thoren.
Fa (Holz). 22×23 cm.

Thorma János, szül. (geb.) 1870.

488. PARASZTASSZONYOK (Bäuerinnen). Jelezve (Bezeichnet): Thorma.
Vászon (Leinwand). 107×87 cm.

511a. RABLÓLOVAGOK (Raubritter).
Fa (Holz) 65×47. cm.

Vries, Roelof de, (1631—1681).

512. A VÁRROM (Ruine einer Festung). A Kilényi-gyüjteményből (Aus der Slg. Kilényi).
Fa (Holz). 82×61 cm.

Wagner Sándor (Alexandrr), (1838—1919).

513. LEÁNYFEJ (Mädchenkopf). Jelezve (Bezeichnet): Wagner Sándor.
Fa (Holz). 19×15 cm.

Tibor, XX. század (Jahrhundert).

489. TÁJKÉP (Landschaft). Jelezve (Bezeichnet).
Karton. 41×48 cm.

Tilens, Jan, (1589—1630).

490. PERSEUS ÉS A SZÖRNYETEG (Perseus und das Seeungeheuern).
Fa (Holz). 59×25 cm.

Tiziano Vecelli, (1477—1576) után XVI—XVII. sz.-beli kópia. (Kopie aus d. XVI—XVII. Jh.)

491. MADONNA SZENT KATALINNAL (Madonna m. d. hl. Katharina).
Vászon (Leinwand). 88×76 cm.

Waldsen, XIX—XX. sz. (Jh.)

514. HÁBORGÓ TENGER (Bewegte See). Jelezve (Bezeichnet): Waldsen.
Vászon (Leinwand). 75×100 cm.

Ward, William, (1766—1826).

515. A SZORGALOM. A HANYAGSÁG GYÜMÖLCSE (Der Fleiss. Die Früchte der Nachlässigkeit). Morland után (Nach Morland).
Két szines rézmetszet (Zwei farbige Kupferstiche). 64×48 cm.

Ward, William, (1766—1826).

516. A TÉKOZLÁS ÉS HANYAGSÁG GYÜMÖLCSE (Die Früchte der Ausschweifung und Nachlässigkeit). Morland után (Nach Morland).
Szines rézmetszet (Farbiger Kupferstich). 56×41 cm.

Ward, William, (1766—1826).

517. A SZORGALOM ÉS TAKARÉKOSSÁG GYÜMÖLCSE (Die Früchte des Fleisses und der Sparsamkeit). Morland után (Nach).
Szines rézmetszet (Farbiger Kupferstich). 56×41 cm.

Weber Henrik, (1818—1866).

518. HUNGARIA.
Karton. 43×27 cm.

Weiss, David (1775—1846) és (und) Bonnefoy.

519. TEA A KERTBEN (Thee im Garten). Morland után (Nach Morland).
Szines rézmetszet (Farbenkupferstich). 40×48 cm.

Weikhardt, F. J. (?), XVIII. sz.

520. EGY FIATAL HERCEG ARCKÉPE (Bildnis eines jungen Prinzen). 1719(?)
Vászon (Leinwand). 95×72 cm.

Werner, Karl Friedrich Heinrich, (1808—1894).

521. NILUSRÉSZLET (Nillandschaft). Jelezve (Bezeichnet): C. Werner F. 1865.
Aquarell. 23×25 cm.

Werner, Carl Friedrich Heinrich, (1808—1894).

522. TEMPLOMROMOK SZICILIÁBAN (Kirchenruinen in Sizilien). Jelezve (Bezeichnet): C. Werner 1840. Róma.
Aquarell. 27×20 cm.

Werner, Carl Friedrich Heinrich, (1808—1894).

523. ESTE VELENCÉBEN (Abend in Venedig). Jelezve (Bezeichnet): Werner 1840. Róma.
Aquarell. 35×26 cm.

Westall, R. után (Nach), XIX. sz. (Jh.)

524. ARRAGÓNIAI KATALIN VIII. HENRIK ELŐTT (Katharine von Arragon vor Heinrich VIII.).
Rézmetszet (Kupferstich). 47×60 cm.

Winterhalter, Franz Xaver, (1806—1873).

525. FIATAL LEÁNY ARCKÉPE (Bildnis eines jungen Mädchens).
Vászon (Leinwand). 35×27 cm.

Wouwermans, Jan (1629—1696).

1063. A BESZÉLGETÉS (Die Unterhaltung). Illusztr. XII. tábl.
Fa (Holz). 31,5×36.

Wright, G., 19. század (Jahrhundert).

1064. A PARIPA (Das Reitpferd). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): G. Wright.
Vizfestmény (Aquarell). 18,5×20,5.

Wynants, Jan (1625?—1682).

1065. TÁJKÉP (Landschaft). Illusztr. IX. tábl.
Fa (Holz) 26×35,5.

Young, John, (1755—1825), W. Geechy után (Nach).

1066. „THE GIPSY FORTUNE TELLER".
Mezzotinto. 72×52.

Zádor István (Stefan), szül. (geb.) 1882.

1067. BUDAPESTI RÉSZLET (Detail von Budapest). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zádor István.
35×25.

Zechin, A., Thomas Stothard után (Nach).

1068. „THE BALLAD SELLER".
Szines metszet (Farbenstich). 37,5×29.

Zemplényi Tivadar (Theodor), 1864—1917.

1069. ÜLŐ NŐ (Sitzende Frau). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Zemplényi Tivadar.
Vászon (Leinwand) 73×57.

Zemplényi Tivadar (Theodor), 1864—1917.

1070. ARATÁSKOR (Zur Erntezeit). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Zemplényi Tivadar.
Vászon (Leinwand) 33×46.

Zichy Mihály (Michael v.), 18..—1906.

1071. OROSZ CSALÁD (Russische Familie). Z. 88.
Vizfestmény (Aquarell). 16×20.

Zombory Lajos (Ludwig v.), szül. (geb.) 1867.

1072. ÖKÖRPÁR (Ochsen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Zombory L. 898.
Vászon (Leinwand) 45×64.

Zombory Lajos (Ludwig v.), szül. (geb.) 1867.

1073. SZÁNTÁS (Pflügen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Zombory L.
Lemezpapir (Karton). 34×78.

Ismeretlen (Unbekannt).

1074. ERZSÉBET KIRÁLYNÉ KÉPMÁSA (Bildnis der Königin Elisabeth).
Vászon (Leinwand). 80×64.

Ismeretlen (Unbekannt).

1075. AZ ÖZÖNVIZ (Die Sintflut).
Vászon (Leinwand). 56×81.

Ismeretlen (Unbekannt).

1076. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Vászon (Leinwand). 47×38.

Weixelgärtner, E. †, szül. (geb.) 1817, Fr. Gauermann után (Nach).

1050. „HEIMKEHR VON DER ALPE".
Szines kőnyomat (Farbige Litografie).

Weixelgärtner, E. †, szül. (geb.) 1817, Fr. Gauermann után (Nach).

1051. „ALPENLEBEN".
Szines kőnyomat (Farbige Litografie) 60,5×75.

Weixelgärtner, E. †, szül. (geb.) 1817, Fr. Gauermann után (Nach).

1052. „DER SOMMER".
Szines kőnyomat (Farbige Litografie). 60,5×75.

Weixelgärtner, E. †, szül. (geb.) 1817, Fr. Gauerman után (Nach).

1053. „DER GEMSJÄGER AUF BESUCH".
Szines kőnyomat (Farbige Litografie). 60,5×75.

Weixelgärtner E. †, szül. (geb.) 1817, Fr. Gauermann után (Nach).

1054. „DER KLOSTERBRUNNEN IN SALZBURG".
Szines kőnyomat (Farbige Litografie). 60,5×75.

Weixelgärtner, E. †, szül. (geb.) 1817, Fr. Gauermann után (Nach).

1055. „DER DORFBRUNNEN".
Szines kőnyomat (Farbige Litografie). 60,5×75.

Werner, Adolf, szül (geb) 1862.

1056. AZ ÁLLATPREPARATOR (Der Vogelpreparator). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): A. F. Werner.
Fa (Holz). 32×23,5.

Weser, Ernst Christian (1783—1860).

1057. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): E. Weser pinxit 1842.
Miniatur. 4,3×3,4.

Wet II., Jacob de (?) †, 1697.

1058. PUTTOK (Putten).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 17,5×25,5.

Wigand, 18—19. század (Jahrhundert).

1059. „SCHLACHT BEI DEN PYRAMIDEN" 23. Juli 1793. Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Wigand.
Vizfestmény (Aquarell). 17×17,5.

Willroider, Ludwig (1845—1910).

1060. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten).
Vászon (Leinwand). 100×135.

Wink, Thomas Christian (1738—1797).

1061. KER. SZENT JÁNOS PRÉDIKÁCIÓJA (Predigt Johannes d. Täufers). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Tusrajz (Tuschzeichnung). 31×18,5.

Woernle, Wilhelm, (szül. (geb.) 1849, Fr. de Goya után (Nach).

1062. A KÖSZÖRÜS (Der Schleifer).
Rézmetszet (Kupferstich). 52×40,5.

Volterra Daniele da követője (Nachfolger des).

1036. LEVÉTEL A KERESZTFÁRÓL (Kreuzabnahme).
Vászon (Leinwand). 40,5×29,5.

W. E. monogrammista (Monogrammist), 19. század (Jahrhundert).

1037. ESTI HANGULAT (Abendstimmung). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): W. E. 843 f.
Vizfestmény (Aquarell). 22×28.

Wael, Cornelius de (1592—1662.)

1038. MÓZES MEGTALÁLÁSA (Auffindung des Moses).
Vászon (Leinwand) 81×104.

Wagemann, Adolf †, szül. (geb.) 1839.

1039. 2 darab (Stück) „DIE HEIMKEHR DES LANDWEHRMANNS". — EIN KRITISCHER MOMENT".
Rézmetszetek (Kupferstiche). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 54×64,5.

Wagner Sándor (Alexander v.), 1838—1919.

1040. PARASZTFOGAT (Bauerngespann).
Vizfestmény (Aquarell). 19×31.

Wagner Sándor (Alexander v.), 1838—1919.

1041. RÓMAI FÉRFI (Römer). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vizfestmény (Aquarell). 37×22.

Wailand, Friedrich (1821—1904).

1042. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Wailand 1860.

Wailand, Friedrich (1821—1904).

1043. FIÚ KÉPMÁSA (Knabenbildnis). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Wailand.
Miniatur 5,7×4,5.

Waldmüller, Ferdinand Georg (1793—1865).

1044. ÖREG ASSZONY (Alte Frau). Jelzés balra (Bezeichnet links): F. G. Waldmüller.
Vászon (Leinwand). 50×35,5.

Waldmüller, Ferdinand Georg (1793—1865).

1045. TANULMÁNY (Studie).
Ceruzarajz színezve (Aquarellierte Bleistiftzeichnung). 22,5×29.

Watteau Antoine után (Nach).

1046. 2 darab (Stück) PÁSZTORJELENETEK (Schäferszenen).
Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 100×80.

Watteville, Félice de, 19. század (Jahrhundert).

1047. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Me de Watteville.
Miniatur 13,3×9,5. Illusztr. XXXIII. tábl.

Weixelgärtner E. †, szül. (geb.) 1817, Gauermann F. után (Nach).

1048. „WASSERJAGD".
Szines kőnyomat (Farbige Litografie). 56,5×45.

Weixelgärtner E. †, szül. (geb.) 1817, Gauermann F. után (Nach).

1049. „EBERJAGD".
Szines kőnyomat (Farbige Litografie) 56,5×45.

Vaszary János (Johann v.), szül. (geb.) 1867.

1024. KOSOK (Widder). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vaszary J. 896.
Fa (Holz). 24×32.

Velazquez Diego Rodriguez di Silva y után (Nach).

1025. IV. FÜLÖP SPANYOL KIRÁLY MÁSODIK FELESÉGE (Marianne von Oesterreich, zweite Gemahlin Philipp IV.)
Vászon (Leinwand). 79×66.

Ifj. Velde, Willem van de (d. J.), 1633—1707.

1026. TENGERI TÁJ (Marine).
Vászon (Leinwand). 48×65.

Verboom, Willem Hendrik (1640—1718).

1027. MULATÓ PARASZTOK (Bauerntanz).
Vászon (Leinwand). 41×31,5.

Verkolje, Nicolaes (1673—1746).

1028. A MEGLEPETÉS (Die Überraschung). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Verkolje.
Fa (Holz). 34×27,5.

Veronese Paolo modorában (Art des), 16. század (Jahrhundert).

1029. FÉRFIKÉPMÁS.
Vászon (Leinwand). 43×38.

Veronese Paolo modorában (Art des), 16. század (Jahhundert).

1030. FÉRFIFEJ (Männlicher Kopf).
Vászon (Leinwand). 47×39.

Veronese Paolo után (Nach).

1031. KRISZTUS JAIRUS HÁZA ELŐTT (Christus vor dem Hause des Jairus). Az eredeti kép a wieni műtörténeti képtárban (Das Original in der Wiener Gallerie).
Sanguine-rajz (Sanguine-Zeichnung). 18×27,5.

Victor, Jan (1620?—1676?).

1031a. TOBIÁS ÉS SARA TALÁLKOZÁSA (Die Begegnung des Tobias mit der Sara). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Johannes Victor.
Vászon (Leinwand). 155×166. Illusztr. XXXV. tábl.

Villeneuve, Mme Cécile, 19. század (Jahrhundert).

1032. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés balra (Bezeichnet links). Cécile Villeneuve.
Miniatur 9,2×7,3. Illusztr. XXXIV. tábl.

Vivarez, François (1709—1780), Ferg után (Nach).

1033. NYMFÁK ÉS SATYR (Nymphen und Satyr).
Rézkarc (Radierung). 23,5×29.

Viviani, Ottavio, 17—18. század (Jahrhundert).

1034. PUTTÓK (Putten). Jelzés lent a középen (Bezeichnet rechts unten): Viviani 1730.
Fa (Holz). Átmérője (Durchmesser): 38.

Voigt, Therese, 19. század (Jahrhundert).

1035. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): T. Voigt.
Miniatur. Átmérője (Durchmesser): 9,1.

Valentiny János (Johann v.), 1842—1903.

1013. HAVAS TÁJ (Winterlandschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Valentiny J. Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Fa (Holz). 40,5×30.

Valentiny János (Johann v.), 1842—1903.

1014. CIGÁNYFIU (Zigeunerknabe).
Lemezpapir (Karton). 20×14,5.

Vanna C., Hackert Joh. Phil. után (Nach). 18—19. század (Jahrhundert).

1015. „A BULL-DOGS, AND SETTING-DOGS."
Szines metszet (Farbenstich). 36×44.

Vastagh Géza (1866—1919).

1016. ARAB FÉRFIFEJ (Kopf eines Arabers). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vastagh Géza. 1897.
Vászon (Leinwand). 47×38.

Id. Vastagh György (Georg v. Vastagh d. Ä.), 1836—1920.

1017. KERTRÉSZLET (Detail aus einem Garten).
Vászon (Leinwand). 39×29,5.

Id. Vastagh György (Georg v. Vastagh d. Ä.), 1836—1920.

1018. PARASZTMENYECSKE (Junge Bäuerin). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Vastagh Gy.
Vászon (Leinwand). 47×38.

Ifj. Vastagh György (Georg v. Vastagh d. J.), szül. (geb.) 1865.

1019. BIKA (Der Stier). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Ifj. Vastagh György, Budapest. 1923.
Pasztell (Pastell). 46×61.

Vaszary János (Johann v.), szül. (geb.) 1867.

1020. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vaszary J.
Vászon (Leinwand). 69×84.

Vaszary János (Johann v.), szül. (geb.) 1867.

1021. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vaszary.
Vászon (Leinwand). 37×46.

Vaszary János (Johann v.), szül. (geb.) 1867.

1022. LEÁNYKA A KÁPOSZTÁSKERTBEN (Mädchen im Kohlgarten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vaszary J. 893. Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein). Illusztr. XXVIII. tábl.
Vászon (Leinwand). 84×55.

Vaszary János (Johann v.), szül. (geb.) 1867.

1023. KONYHAKERT (Im Gemüsegarten). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vaszary J. Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából. (Aus der Nachlassenschaft des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Vászon (Leinwand). 62,5×77,5.

Utrecht, Adriaen van (1599—1652).

1001. CSENDÉLET (Stilleben).
Vászon (Leinwand). 95×132.

Vadász Miklós (Nikolaus), 20. század (Jahrhundert).

1002. A RÉSZEGEK (Die Betrunkenen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vadász 1910. Wien.
Vizfestmény (Aquarell). 17,5×16.

Vadász Miklós (Nikolaus), 20. század (Jahrhundert).

1003. VIRÁGOT ÁRUSÍTÓ NŐK (Blumenhändlerinnen). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Vadász. Wien 1910.
Vizfestmény (Aquarell). 15×21.

Vadász Miklós (Nikolaus), 20. század (Jahrhundert).

1004. A PRATERBEN (Im Prater). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vadász 1910.
Vizfestmény (Aquarell). 17,5×16.

Vadász Miklós (Nikolaus), 20. század (Jahrhundert).

1005. PIKNIK. Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vadász.
Vizfestmény (Aquarell). 20×16.

Vadász Miklós (Nikolaus, 20. század (Jahrhundert).

1006. A KÁVÉHÁZBAN (Im Kaffeehaus). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vadász. Wien 1910.
Vizfestmény (Aquarell). 16,5×16.

Vágó Pál (Paul v.), szül. (geb.) 1851.

1007. AMORETTEK (Amoretten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vágó.
Selyem (Seide). 37×71.

Vágó Pál (Paul v.), szül. (geb.) 1851.

1008. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vágó.
Tusrajz (Tuschzeichnung). 19×26.

Vágó Pál (Paul v.), szül. (geb.) 1851.

1009. TÁJ PARASZTFOGATTAL (Landschaft mit Bauerngespann). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Vágó.
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 27×36,5.

Vágó Pál (Paul v.), szül. (geb.) 1851.

1010. A PÁSZTORLEÁNY (Die Gänsehüterin). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Vágó.
Lemezpapir (Karton). 16,5×26,5.

Vajda Zsigmond (Sigismund), szül. (geb.) 1859.

1011. ANGYALOK KORONÁZÁSI JELVÉNYEKKEL (Engeln mit Kroninsignien).
Fa (Holz). 31×35,5.

Vajda Zsigmond (Sigismund), szül. (geb.) 1859.

1012. INSPIRÁCIÓ (Inspiration).
Vászon (Leinwand). 42×25.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

989. „A FÜRGE UDVARLÓ" (Der verliebte Kurmacher). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Tornyai.
Fa (Holz). 14×20.

Toulouse-Lautrec Henry Marie Raymond de (1864—1901).

990. YVETTE GUILBERT.
Szines kőnyomat (Farbige Lithografie). 35,5×27.

Troyon, Constantin (1810—1865).

991. A FEHÉR LÓ (Der Schimmel). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): C. T.
Fa (Holz). 35×26.

Troyon, Constantin (1810—1865).

992. JUHOK (Schafe). Jelzés lent balra (Bezeichnet rechts unten): C. Troyer.
Fa (Holz). 26,5×21.

Tslehrer, Josef, George Romsey után (Nach).

993. „ANNETTE".
Szines metszet (Farbenstich). 35×22,5

Udvary Géza, szül. (geb.) 1872.

994. A DAL (Gesang). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Udvary G.
Fa (Holz). 31×46,5.

Udvary Géza, szül. (geb.) 1872.

995. HATTYUK (Schwäne). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Udvary. Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Vászon (Leinwand). 56×93.

Ujházy Ferenc (Franz v.), 1827—1920.

996. ALMACSENDÉLET (Apfelstilleben). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Ujházy F.
Vászon (Leinwand). 19,5×15.

Ujváry Ignác (Ignatz v.), szül. (geb.) 1860.

997. TANYAI UT (Weg zur Meierei). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Ujváry J.
Fa (Holz). 43×57.

Ujváry Ignác (Ignatz v.), szül. (geb.) 1860.

998. ESTI HANGULAT (Abendstimmung). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Ujváry J.
Lemezpapir (Karton). 38×48.

Üngli (19—20. század), **Gonzales Coques után** (Nach).

999. „A FIATAL TUDÓS ÉS NŐVÉRE" (Der junge Gelehrte und seine Schwester). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Üngli. Az eredeti kép a casseli képtárban (Das Original in der Galerie zu Cassel).
Elefántcsont (Elfenbein). 13,5×20.

Urlaber, 19. század (Jahrhundert).

1000. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten: Urlaber 1852.
Miniatur. 8,5×6,5.

Tiepolo, Giandomenico (1726—1804).

977. SZENT VÉRTANUSÁGA (Martyrium eines Heiligen). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Vászon (Leinwand). 60×85,5. Illusztr. XVI. tábl.

Tiepolo, Giovanni Battista (1696—1770).

978. 2 darab (Stück) „A FIATAL HARCOS HOROSZKÓPJA" (Der Horoskop des jungen Kriegers), „A FILOZÓFUS ÉS A HARCOS" („Der Philosoph und der Krieger"). A „Vari Caprici"-sorozatból (Aus der Folge der „Vari Caprici").
Rézkarcok (Radierungen). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt) 17+17,5.

Tiepolo, Giovanni Battista (1696—1770).

979. SZENT JÓZSEF HALÁLA (Tod des heil. Josef) Festetett a művész madridi korszakában (Gemalt in Madrid). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein)
Vászon (Leinwand) 54×69. Illusztr. XV. tábl.

Tilborch, (Gillis), 1625—1678?

980. A KORCSMÁBAN (Im Wirtshaus).
Fa (Holz) 26,5×21. Illusztr. X. tábl.

Tintoretto Domenico állitólag (Angeblich). 16. század (Jahrhundert).

981. MAGDOLNA (Die heil. Magdolna).
Vászon (Leinwand). 66,5×47.

Tornai Gyula (Julius), szül. (geb.) 1861.

982. KELETI MOTIVUM (Motiv aus dem Osten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tornai Gy.
Fa (Holz). 9×15.

Tornai Gyula (Julius), szül. (geb.) 1861.

983. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tornai.
Fa (Holz). 11,5×7.

Tornai Gyula (Julius), szül. (geb.) 1861

984. KELETI NŐ (Orientalin). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Tornai Gy.
Vászon (Leinwand). 54×42.

Tornai Gyula (Julius), szül. (geb.) 1861.

985. KELETI NŐ (Orientalin).
Fa (Holz). 36×52.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

986. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tornyai.
Lemezpapir (Karton). 35×48,5.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

987. ELBESZÉLÉST HALLGATÓK (Die Erzählung). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Tornyai J.
Vászon (Leinwand). 51×40.

Tornyai János (Johann), szül. (geb.) 1869.

988. TANULMÁNY A „JUSSHOZ" (Studie zum „Erbteil"). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Tornyai.
Fa (Holz). 21,5×29,5.

Ifj. Teniers David után (Nach).

965. A DUDÁS (Der Dudelsackpfeifer). Jelzés lent balra (Bezeichnet rechts unten). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
24,5×19,5.

Terzaghi, 19. század (Jahrhundert).

966. GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtestilleben). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Terzaghi Roma.
Vászon (Leinwand). 46×59.

Than Mór (Moritz), szül. (geb.) 1828.

967. 5 darab (Stück). KÜLÖNFÉLE FÉRFIALAKOK (Verschiedene männliche Typen).
Vizfestmények (Aquarelle). Különböző méretben (In verschiedener Grösse).

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

968. CSALÁD KÉPMÁSA (Familienbildnis). Jelzés lent a kép alatt (Bezeichnet unterhalb des Bildes): T. M. 1849.
Vizfestmény (Aquarell). 15×18.

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

969. OLVASÓ FÉRFI (Lesender Mann).
Vizfestmény (Aquarell). 24×17,5.

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

970. 2 darab (Stück). WENCKHEIM GRÓF ÉS GRÓFNÉ.
Vizfestmények (Aquarelle). Különféle méretekben (In verschiedener Grösse).

Than Mór (Moritz), 1828—1899.

971. 3 darab (Stück). A THAN-CSALÁD TAGJAI (Mitglieder der Familie Than).
Vizfestmények (Aquarelle). Különféle méretben (In verschiedener Grösse).

Theer, Adolf (1811—1868).

972. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis).
Miniatur. 3×2,4.

Theer, Robert (1808—1863).

973. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés a jobboldalon (Bezeichnet rechts): Robert Theer.
Miniatur. 4,2×3,1.

Thomas, Grosvenor, szül. (geb.) 1856.

974. MOCSARAS TÁJ KUNYHÓVAL (Sumpfige Gegend mit Haus). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Grosvenor Thomas. Kiállitva (Ausgestellt): „Berliner Secession" 1902, Budapest „Műcsarnok" 1903.
Vászon (Leinwand). 100×126.

Thoren, Otto v. (1828—1889).

975. TEHENEK (Kühe). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): O. v. Thoren.
Krétarajz (Kreidezeichnung). 23×31,5.

Tiepolo, Giandomenico (1726—1804).

976. SZENT VÉRTANUSÁGA (Martyrium eines Heiligen). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Grafen Nikolaus Széchenyi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein). Illusztr. XVI. tábl.
Vászon (Leinwand). 60×85,5.

Tamm, Franz Werner modorában (Art des).

953. VADCSENDÉLET (Stilleben von Wild).
Vászon (Leinwand). 108×137.

Tardos-Krenner Viktor, 19—20. század (Jahrhundert).

954. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Krenner.
Lemezpapir (Karton). 39×31.

Tardos-Krenner Viktor, 19—20. század (Jahrhundert).

955. DIANA VADÁSZATA (Jagd der Diana). Jelzés lent (Bezeichnet unten): Tardos Krenner Viktor 1903.
Vászon (Leinwand). 240×380.

Telepy Károly (Karl v.), 1828—1906.

956. TÁJKÉP (Landschaft).
Vászon (Leinwand). 33×60.

Telepy Károly (Karl v.), 1828—1906.

957. BALATONI TÁJ (Balatongegend). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Telepy K. Kiállitva a Telepy-kiállitáson (Ausgestellt auf der Telepy-Ausstellung) 1906. Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Vászon (Leinwand). 46×78.

Telepy Károly (Karl v.), 1828—1906.

958. TÁJ VADÁSSZAL (Landschaft mit Jäger). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Telepy K. 893.
Vászon (Leinwand). 95×144.

Telepy Károly (Karl v.), 1828—1906.

959. TARPATAK.
Fa (Holz). 10×13.

Ifj. Teniers, David (d. J.), 1610—1690.

960. A KUGLIZÓK (Die Kegelschieber).
Fa (Holz). 34,5×53.

Ifj. David Teniers (d. J.) követője (Nachfolger des).

961. TÁJ PATAKKAL (Landschaft mit Bach).
Fa (Holz). 22,5×29,5.

Ifj. Teniers David után (Nach).

962. ÖREG ASSZONY ÜVEGGEL (Alte Frau mit Flasche).
Fa (Holz). 16×11,1.

Ifj. Teniers Dávid után (Nach).

963. ÖREG PARASZT (Alter Bauer).
Fa (Holz). 16×11,5.

Ifj. Teniers David után (Nach).

964. 2 darab (Stück). A KORCSMA ELŐTT (Vor dem Wirtshaus).
Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild): 19,5×38.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

940. OLVASÓ NŐ (Lesende Dame).
Lemezpapir (Karton). 23×17.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

941. NŐI AKTTANULMÁNY (Weibliche Aktstudie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szüle. 922.
Lemezpapir (Karton). 47,5×35,5.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

942. NŐI TANULMÁNYFEJ (Weibliche Kopfstudie). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szüle.
Fa (Holz). 20,5×20.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

943. TÁJKÉP (Landschaft).
Lemezpapir (Karton). 18×22.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

944. PARASZTHÁZ ELŐTT (Vor dem Bauernhaus). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szüle.
Lemezpapir (Karton). 17,5×20,5.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

945. PARASZTHÁZAK (Bauernhäuser).
Lemezpapir (Karton). 41×37,5.

Szüle Péterné (Frau Peter Szüle), 20. század (Jahrhundert).

946. NŐI TANULMÁNYFEJ (Weibliche Kopfstudie). Jelzés balra (Bezeichnet links): Szüléné.
Fa (Holz). 20×18,5.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

947. A MODELL (Das Modell). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szüle. 921.
Lemezpapir (Karton). 66×51,5.

Suchy, Adalbert (1783?—1849).

948. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Adalbert Suchy, 820.
Miniatur. 7,6×8.

T. monogrammista (Monogrammist), 16. század (Jahrhundert).

949. MYTHOLÓGIAI JELENET? (Mythologische Szene?)
Tusrajz (Tuschzeichnung). 10,5×15.

Tahi Antal (Anton), 1855—1902.

950. VÁROSRÉSZLET (Detail aus einer Stadt).
Vizfestmény (Aquarell). 10,5×11.

Tahi Antal (Anton), 1855—1902.

951. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Tahi Antal.
Lemezpapir (Karton). 25×46.

Tamm, Franz Werner (1658—1724).

952. HÁZINYULAK (Kaninchen).
Vászon (Leinwand). 70×95.

Szék'y Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

927. NYMFA (Die Nymphe).
Lemezpapir (Karton). 47×30,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

928. A SZERELMESEK (Die Verliebten).
Vászon (Leinwand). 45×35.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

929. TANULMÁNY (Studie).
Vászon (Leinwand). 17,5×18,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

930. TÁJKÉP (Landschaft).
Vizfestmény (Aquarell). 9,5×30.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

931. FALURÉSZLET (Dorfmotiv). A művész hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Künstlers.)
Lemezpapir (Karton). 18×37,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

932. TÁJKÉP (Landschaft).
Lemezpapir (Karton). 33×43.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

933. TÁJKÉP (Landschaft). Kiállitva a Székely-kiállitáson (Ausgestellt auf der Székely-Ausstellung) 1911.
Fa (Holz). 29×56.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

934. AZ ITATÓ (Die Pferdetränke).
Fa (Holz). 21×34,5.

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

935. TÁJKÉP (Landschaft). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Sepiarajz (Sepiazeichnung). 51,5×22,5.

Szemlér Mihály (Michael), 1833—1904.

936. A RUHAÁRUSITÓ (Der Kleiderverkäufer). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Sz. M. 1880. A művész hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Künstlers).
Tollrajz (Federzeichnung). 23×19,5.

Szirmai Antal (Anton), szül. (geb.) 1860.

937. KOSFEJ (Kopf eines Widders). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szirmai.
Lemezpapir (Karton). 52×44.

Szlányi Lajos (Ludwig), szül. (geb.) 1869.

938. BUDAPESTI RÉSZLET (Detail aus Budapest). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Szlányi L.
Vizfestmény (Aquarell). 22×26,5.

Szüle Péter, szül. (geb.) 1886.

939. CSENDÉLET (Stilleben). Jelzés balra (Bezeichnet links): Szüle.
Lemezpapir (Karton) 19,5×15,5.

Sturm, 19. század (Jahrhundert).

915. 2 darab (Stück) SUPRAPORTA (Supraporten). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Sturm.
Vászon (Leinwand). Mindegyik kép mérete (Jedes Bild) 98×135.

Stürzl, P., 19—20. század (Jahrhundert).

916. KACSÁK A VIZEN (Enten auf dem Wasser). Jelzés fent balra (Bezeichnet links oben): P. Stürzl München.
Fa (Holz). 32×49.

Stürzl, P., 19—20. század (Jahrhundert).

917. SZÁNTÁS (Pflügen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): P. Stürzl München.
Fa (Holz). 32×50.

Suntach, Anton, 18. század (Jahrhundert), John Morland után (Nach).

918. „LA CHASSE DU CANARD".
Szines metszet (Farbenstich). 29×35.

Szamossy Elek (Alexius v.), 1827—1888.

919. MÁRIA MENNYBEMENETELE (Mariae Himmelfahrt). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Szamossy Elek 1882. Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi in Nagyvárad, Grosswardein).
Vizfestmény (Aquarell). 54×28. Illusztr. XXIII. tábl.

Széchényi Jenő gróf (Graf Eugen), 19—20. század (Jahrhundert).

920. VELENCEI RÉSZLET (Detail aus Venedig). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Venezia 1907. Gróf Széchényi Jenő. Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Vászon (Leinwand). 58,5×77.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

921. FACSOPORT (Baumgruppe).
Vizfestmény (Aquarell). 16×22.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

922. TÁJKÉP (Landschaft). Illusztr. XXIV. tábl.
Vászon (Leinwand). 35,5×47.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

922a. 4 darab FRIES PUTTÓKKAL (4 Stück Friese mit Putten).
Karton (Carton). 2 darab 37×365 és 2 darab 37×385.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

923. LEDA.
Fa (Holz). 35,5×49.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

924. A FORRÁS (Die Quelle).
Fa (Holz). 53,5×30,5.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

925. TANULMÁNY (Studie).
Vizfestmény (Aquarell). 29×54.

Székely Bertalan (Bartholomäus v.), 1835—1910.

926. TANULMÁNY (Studie).
Vizfestmény (Aquarell). 20,5×17.

Spányi Béla (1852—1914).

903. MOCSARAS TÁJ (Sumpfige Gegend). A művész hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Künstlers).
Vizfestmény (Aquarell). 23×41.

Spányi Béla (1852—1914).

904. MAGYAR TÁJ (Ungarische Landschaft).
Vizfestmény (Aquarell). 19,5×36.

Spányi Béla (1852—1914).

905. AZ ERDŐBEN (Im Wald). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): K. Spányi B.
Vászon (Leinwand). 74×54.

Spanyol festő (Spanisch), 17. század (Jahrhundert).

906. KRISZTUS TÖVISKOSZORUVAL (Christus mit der Dornenkrone).
Vászon (Leinwand). 55×40.

Stackelberg, Baron Otto Magnus de (1787—1837).

907. „LA GRÈCE. VUES PITTORESQUES ET TOPOGRAPHIQUES". Paris, 1834.
11 címlap és 74 kőnyomat (11 Titelblätter und 74 Lithografien). Fol.

Stein János (Johann), szül. (geb.) 1874.

908. ZENÉLŐ ANGYAL (Musizierender Engel). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Stein J.
Lemezpapir (Karton). 40×30,5.

Steinfeld, 19. század (Jahrhundert).

909. SZIKLATANULMÁNY (Felsenstudie). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Steinfeld Mölling 851.
Lemezpapir (Karton). 24,5×31,5.

Sterio Károly (Karl), 1823—1867.

910. FIU KÉPMÁSA (Knabenbildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Sterio 854.
Vizfestmény (Aquarell). 16×11,5.

Stöber, Franz, szül. (geb.) 1765, **Krafft, Peter után (Nach).**

911. ZRINYI HALÁLA (Tod des).
Rézmetszet (Kupferstich). 40×55,5.

Stohl, M. Riedl után (Nach), 19. század (Jahrhundert)

912. LEÁNY RÓZSAKOSZORUVAL (Mädchen mit einem Kranz von Rosen). Jelzés lent jobbra Bezeichnet rechts unten): M. Stohl nach A. Riedel. 1843.
Vizfestmény (Aquarell). 45×29.

Stone A., 19. század (Jahrhundert).

913. 2 darab (Stück) PARFORCE-VADÁSZAT (Parforce-Jagd). Mindegyik kép jelezve lent jobbra (Jedes Bild bezeichnet rechts unten): A. Stone.
Fa (Holz). Mindegyik kép mérete (JedesBild) 18,5×16,5.

Strobl Zsófia (Sophie), szül. (geb.) 1866.

914. ORGONÁZÓ APÁCA (Orgelspielende Nonne). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Strobl Zs.
Vászon (Leinwand). 71,5×58.

Schwager, Richard (1822—1880).

890. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés balra (Bezeichnet links). 1859. Schwager.
Miniatur. 9,4×7,6. Illusztr. XXXII. tábl.

Schwager, Richard (1822—1880).

891. GRÓF THUNNÉ KÉPMÁSA (Bildnis der Gräfin Thun). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): J. R. Schwager.
Miniatur. 10,7×8,2.

Schwager, Richard (1822—1880).

892. LEÁNYFEJ (Mädchenkopf). Jelzés balra (Bezeichnet links): Schwager.
Miniatur. 4×3.

Screta, Karl? (1610—1674).

893. KÉT SZENT BARÁT A KERESZT ELŐTT (Zwei Mönche vor dem Kreuz).
Vászon (Leinwand). 34×27,5.

Seitz, Ludwig, szül. (geb.) 1843?

894. GYÜMÖLCSCSENDÉLET (Früchtestilleben). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten). Seitz. 1860.
Vászon (Leinwand). 72×98.

Sirani, Elisabetta (1639—1665).

895. EVANGELISTA SZENT JÁNOS (Der Evangelist Johannes). Jelzés a ruhán (Bezeichnet am Kleid): Elisa Sirani.
Vászon (Leinwand). 46×35.

Skutezky Döme (Demeter), 1859—1921.

896. NEVETŐ HÖLGY (Lachende Dame). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten).
Fa (Holz). 34×24.

Slock, J. F.?, 19. század (Jahrhundert).

897. A FÖLDESUR (Der Gutsherr). 1863.
Vászon (Leinwand). Átmérője (Durchmesser): 49.

Smith C. N., A. F. de Prades után (Nach), 19. század (Jahrhundert).

898. „STOCKWELL."
Színezett metszet (Kolorierter Stich). 68×93.

Smith G., 19. század (Jahrhundert).

899. TÁJKÉP (Landschaft). 1850.
Rézkarc (Radierung). 19×28.

Snyders Frans követője (Nachfolger des), 17. század (Jahrhundert).

900. CSENDÉLET (Stilleben).
Fa (Holz). 19×25.

Solimena Francesco után (Nach).

901. MÁRIA A GYERMEK JÉZUSSAL, SZENTEKKEL ÉS ANGYALOKKAL (Maria mit dem Kinde, Heiligen und Engeln).
Vászon (Leinwand). 93×72.

Sorgh Hendrik Maertensz (1611?—1670).

901a. MULATÓ PARASZTOK (Bauernbelustigung).
Vászon (Leinwand) 32×25,5.

Spányi Béla (1852—1914).

902. NYIRFÁK (Birkenbäume). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): K. Spányi B.
Fa (Holz). 67×58.

Savoldo, Giovanni Girolamo †, (1548?).

878. KRISZTUS A KERESZTFÁN (Christus am Kreuz). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein)
Fa (Holz). 52×34. Illusztr. V. tábl.

Schendel, Petrus van, (1806—1870).

879. ESTI HANGULAT HOLLANDUS VÁROSBAN (Abendstimmung in einer holländischen Stadt).
Fa (Holz). 64×51.

Schiff, Robert, 19. század (Jahrhundert).

880. TEÁZÓ HÖLGY (Dame mit Theetasse). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): R. Schiff. 96.
Pasztell (Pastell). 60×48,5.

Schinnagl Max Josef modorában, 18. század (Jahrhundert).

881. TÁJKÉP (Landschaft).
Fa (Holz). 21×32.

Schmitt J., 19. század (Jahrhundert).

882. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): J. Schmitt. 1826.
Vászon (Leinwand). 66×56.

Schmitt, Josef Schmidt? 19. század (Jahrhundert).

883. I. FERENC CSÁSZÁR ÉS KIRÁLY KÉPMÁSA (Kaiser und König Franz I.) 1830.
Vászon (Leinwand). 75×60.

Schmitt, Josef Schmidt?, 19. század (Jahrhundert).

884. V. FERDINÁND CSÁSZÁR ÉS KIRÁLY KÉPMÁSA (Kaiser und König Ferdinand V.). 1831.
Vászon (Leinwand). 75×60.

Schoeller H., 19. század (Jahrhundert).

885. A SZAMÁRISTÁLLÓBAN (Im Eselstall). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): HS. 1843.
Vizfestmény (Aquarell). 18,5×24.

Schrotzberg, Franz (1811—1889).

886. TIROLI NŐ (Tyrolerin). Illusztr. XIX. tábl.
Vászon (Leinwand). 71×57.

Schütz Julcsa, 19. század (Jahrhundert).

887. MARTONVÁSÁRHELYI BRUNSWICK-KASTÉLY. (Das Brunswiek'sche Kastell zu Martonvásárhely).
Fa (Holz). 24,5×16,5.

Schwager, Richard (1822—1880).

888. TISZT KÉPMÁSA (Bildnis eines Offiziers). Jelzés a baloldalon (Bezeichnet rechts): J. R. Schwager: 1851.
Miniatur. 10×8.

Schwager, Richard (1822—1880).

889. FŐHADNAGY KÉPMÁSA (Bildnis eines Oberlieutenants). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten). Schwager.
Miniatur. 10,2×8,2.

Sadeler, Johannes (1550—1610).

867. DAVID SAUL ELŐTT ZENÉL (David vor Saul musizierend).
Rézmetszet (Kupferstich). 26,5×32.

Sager, Frans, 19. század (Jahrhundert).

868. PINCEHELYISÉG (Kellerraum). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Frans Sager 850.
Lemezpapir (Karton). 24×28.

Sager, Frans, 19. század (Jahrhundert).

869. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten).
Vászon (Leinwand). 13×19.

Sager, Frans, 19. század (Jahrhundert).

870. ÉPÜLETRÉSZLET (Gebäude mit gothischem Portal). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten).
Vászon (Leinwand). 20×16.

Sager, Frans, 19. század (Jahrhundert).

871. UDVAR (Hof eines Hauses). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten).
Vászon (Leinwand). 19×20,5.

Sándor József (Josef), szül. (geb.) 1887.

872. NYARALÁS (In der Sommerfrische). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten). Sándor 1920.
Vászon (Leinwand). 62×72.

Sarto, Andrea del, műh. (Atelier des), 1520 körül (um).

873. MÁRIA A GYERMEKKEL ÉS A KIS KER. SZENT JÁNOSSAL (Maria mit dem Kinde und dem Johannesknaben).
Vászon (Leinwand). 105×81,5. Illusztr. III. tábl.

Sarto, Andrea del, után (Nach).

874. MADONNA A GYERMEKKEL (Maria mit dem Kinde). A kép eredetije a római Borghese-gyüjteményben (Das Original in der Galerie Borghese zu Rom). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Vászon (Leinwand). 88×68.

Sarto, Andrea del, után (Nach).

875. „LA MADONNA DELLE ARPIE". A kép eredetije a firenzei Uffizi-gyüjteményben (Das Original in den Uffizien zu Florenz). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Vászon (Leinwand). 110×79.

Sartorelli F., 19—20. század (Jahrhundert).

876. ZÖLD LIGET (Landschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): F. Sartorelli.
Lemezpapir (Karton). 15×23.

Sátory József (Josef), 19. század (Jahrhundert).

877. VIRÁGCSENDÉLET (Blumenstilleben). Jelzés az edény alatt (Bezeichnet unterhalb des Gefässes): Jos. Sátory pinx. 1830.
Vizfestmény (Aquarell). 31,5×24,5.

Rubovics Márk (Marcus), szül. (geb.) 1868.

854. PARASZTOK A VIZPARTON (Bauern am Wasser). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rubovics M.
Fa (Holz). 36,5×31.

Rüdisühly, Jacob Lorenz, Böcklin Arnold után (Nach).

855. NAJÁDOK JÁTÉKA (Spiel der Najaden).
Vászon (Leinwand). 146×172.

Rudnay Gyula (Julius v.), szül. (geb.) 1878.

856. FELHŐTANULMÁNY (Wolkenstudie).
Lemezpapir (Karton). 20,5×19.

Rudnay Gyula (Julius v.), szül. (geb.) 1878.

857. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten).
Vászon (Leinwand). 10×14.

Rudnay Gyula (Julius v.), szül. (geb.) 1878.

858. KOMPOZICIÓ (Komposition). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Rudnay.
Krétarajz (Kreidezeichnung). 52×41.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742).

859. LOVASOK ÜTKÖZETE (Reitergefecht).
Vászon (Leinwand). 70×99.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742).

860. HÁBORUS JELENET (Ein Kriegsmoment).
Vászon (Leinwand). 70×99.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742).

861. I. LIPÓT CS. ÉS KIR. (Kaiser und König Leopold I.).
Toll- és tusrajz (Feder- und Tuschzeichnung). 23,5×17,5.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742).

862. JENŐ SAVOYAI HERCEG (Prinz Eugen von Savoyen).
Toll- és tusrajz (Feder- und Tuschzeichnung). 24×19.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742).

863. 3 darab (Stück) JOHANNES HERZOG VON MARLBORRUGH. Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): G. P. Rugendas. — KÉT HADVEZÉR (Zwei Feldherren).
Toll- és tusrajzok (Feder- und Tuschzeichnungen). 28×17,5; 23,5×17,5; 23×17.

Rugendas, Georg Philipp (1666—1742).

864. S. HUBERTUS (1723). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Mezzotinto. 69×95.

Ruotte, Louis Charles (1754—1814), állitólag (Angeblich). Kauffmann után (Nach).

865. „CUPID REPOSING".
Szines metszet (Farbenstich). 27,5×30.

Sadeler Gillis, Johannes Speccard után (Nach), 1570—1629.

866. MÁRIA ÉS ERZSÉBET TALÁLKOZÁSA (Begegnung Mariae mit Elisabeth).
Rézmetszet (Kupferstich). 34×28. Maerten de Vos után (Nach).

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

841. NŐI AKT (Weiblicher Akt). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet links unten).
Lemezpapir (Karton). 45×50.

Roeder, 19. század (Jahrhundert).

842. TENGERPART (Strandbild). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Roeder. 84.
Fa (Holz) 13×22.

Romanini, 19. század (Jahrhundert).

843. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): Romanini Pittore.
Miniatur. 5,5×4,5.

Rosa da Tivoli (1657—1705).

844. VADKANVADÁSZAT (Eberjagd).
Vászon (Leinwand). 95×145.

Rosa Salvatore modorában (Art des), 17. század (Jahrhundert).

845. TÁJKÉP (Landschaft).
Vászon (Leinwand). 60×50.

Rosa Salvatore után (Nach).

846. HÁROM KATONA (Drei Soldaten).
Tusrajz (Tuschzeichnung). 16×12.

Rosenzweig, Nanette, 19. század (Jahrhundert).

847. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Jelzés balra (Bezeichnet links): N. Rosenzweig.
Miniatur. 7×5,5.

Ross, Sir William Charles (1794—1860).

848. FÉRFIKÉPMÁS (Männliches Bildnis). A hátlapon (Rückwärts): Painted by W. C. Ross. 1830.
Miniatur. 9,1×7. Illusztr. XXXIV. tábl.

Rossi, P. de (?), 19. század (Jahrhundert).

849. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis).
Miniatur. 7,3×5,8. Illusztr. XXXII. tábl.

Rubens Peter Paul után (Nach).

850. A HÁBORU KÖVETKEZMÉNYEI (Die Folgen des Krieges). A kép eredetije a firenzei Uffizi-gyüjteményben (Das Original in der Uffizien zu Florenz).
Vászon (Leinwand). 57×72.

Rubens Peter Paul után (Nach).

851. ALLEGÓRIA (Allegorie).
Vászon (Leinwand). 57×72.

Rubens Peter Paulus (?) után (Nach).

852. MÁRIA A GYERMEKKEL (Maria mit dem Kinde).
Vászon (Leinwand). 50×64.

Rubovics Márk (Marcus), szül. (geb.) 1868.

853. TÁJ MOSÓNŐKKEL (Landschaft mit Wäscherinnen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten:) Rubovics M.
Fa (Holz). 40×50.

Reni Guido iskolája (Schule des), 17. század (Jahrhundert).

830. SZENT CECILIA (Die heil. Cäcilie).
Fa (Holz). 44×37,5

Resch, 19. század (Jahrhundert).

831. KÉPMÁS (Bildnis). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Jhs. Resch fec. 1849. München.
Vizfestmény (Aquarell.) 39×29.

Révész Imre (Emerich), szül. (geb.) 1859.

832. MOSÓNŐK (Die Wäscherinnen). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Révész Imre 1922.
Vászon (Leinwand). 110×132.

Reynold, Sir Joshua állitólag (Angeblich).

833. GYERMEKEK (Kinder).
Ceruzarajz (Bleistiftzeichnung). 16×11.

Ribera, Jusepe de („Lo Spagnoletto"), 1588—1652.

834. SZENT JEROMOS (Der heil. Hieronymus die Posaune des Jüngsten Gerichtes vernehmend). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus der Nachlassenschaft des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Vászon (Leinwand). 69×49.
Illusztr. IV. tábl.

Ricci, Sebastiano (1659—1734).

835. KRISZTUS ÉS PETRUS (Christus und Petrus). Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Vászon (Leinwand). 54×63.
Illusztr. XV. tábl.

Richter, Wilhelm †, szül. (geb.) 1824.

836. „LADY." Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Wilh. Richter. 1872.
Vászon (Leinwand). 53×66.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

837. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Rónai.
Pasztell (Pastell). 25,5×35,5.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

838. HÁBORUS EMLÉK (Erinnerung an den Weltkrieg). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rónai. 1916.
Pasztell (Pastell). 29×39.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

839. NÉGY SÖRÖZŐ FÉRFI (Die vier Biertrinker). Jelzés fent jobbra (Bezeichnet rechts oben): Rónai.
Pasztell (Pastell). 20×31.

Rippl-Rónai József (Josef), szül. (geb.) 1861.

840. KÁRTYÁZÓ PARASZTOK (Kartenspielende Bauern). A másolatot készitette Rippl-Rónai József 1884-ben a müncheni régi Pinacotheka-képtárban őrzött Brouwer-féle kép után (Im Jahre 1884 verfertigte Kopie nach Brouwers Bilde in der Münchner alten Pinakothek). A kép hátán (Rückwärts): festette Rónai. 1884.
Fa (Holz). 21×30.

Post, Carl Borromäus (1834—1877) **és (und) Sonnleiter J.**, Markó Károly (Karl) után (Nach).

817. „IDEALE LANDSCHAFT."
Rézmetszet (Kupferstich). 44×51.

Post, Carl Borromäus (1834—1877), Fr. Gauermann után (Nach).

818. A PIHENŐ (Die Rast.).
Szines rézmetszet (Farbiger Kupferstich). 1862. 52×65,5.

Prestel, Maria Catharina (1747—1794), Hodges William után (Nach).

819. „REATRITING SHOWER."
Metszet (Stich). 52×64.

Prestel. Maria Catharina (1747—1794), Gainsborough Thomas után (Nach).

820. „COUNTRY CHURCHYARD."
Metszet (Stich). 52×64.

Raffalt, Ignatz (1800—1857).

821. TÁJKÉP (Landschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Raffael. 843.
Fa (Holz). 23×34.

Ragona A., Th. Stothard után (Nach).

822. „THE POWER OF INNOCENCE."
Szines metszet (Farbenstich). 26×30,5.

Rahl, Karl, 1805—1854.

823. NŐI KÉPMÁS (Weibliches Bildnis). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rahl.
Vászon (Leinwand). 52×42.

Rainerné-Istvánffy Gabriella, szül. (geb.) 1877.

824. ANGORAMACSKÁK (Angorakatzen). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Rainer Istvánffy Gabriella.
Vászon (Leinwand). 69×96.

Rainerné-Istvánffy Gabriella, szül. (geb.) 1877.

825. A JÓ BARÁTOK (Die guten Freunde). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Rainer Istvánffy Gabriella.
Vászon (Leinwand). 69×96.

Ranzenhofer, 20. század (Jahrhundert).

826. OLASZ UTCA (Italienische Gasse).
Rézkarc (Radierung). 51×36.

Raudnitz, Anton, 19. század (Jahrhundert).

827. FÉRFIAKTTANULMÁNY (Männliche Aktstudie). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): A. Raudnitz d. 3. 6. 70.
Lemezpapir (Karton). 34×47,5.

Reinhardt, 19. század (Jahrhundert).

828. BAJOR PARASZT (Ein bayrischer Bauer). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Reinhard, München.
Lemezpapir (Karton). 52×36.

Reinhold, Friedrich Philipp (1799—1840).

829. MUNKAKÖZBEN (Die Arbeitspause). Jelzés jobbra (Bezeichnet rechts): F. Philipp Reinhold.
Vászon (Leinwand). 70×50,5.

Ernst Múzeum aukció

XXVII

Poelenburgh, Cornelis van (1586?—1667).

805. DIANA ÉS NIMFÁI A BARLANGBAN (Diana mit Nymphen in der Felsenhölle).
Fa (Holz). 42×58. Illusztr. VII. tábl.

Poelenburgh, Cornelis van (1568?—1667).

805a. MENEKÜLÉS EGYPTOMBA (Flucht nach Aegypten).
Vászon (Leinwand). 150×128. Illusztr. XXXVI. tábl.

Pogna, Giuseppe, 19—20. század (Jahrhundert).

806. ESTI HANGULAT (Abendstimmung). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): G. Pogna. Gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök hagyatékából (Aus dem Nachlasse des Grafen Nikolaus Széchényi, Bischofs von Nagyvárad, Grosswardein).
Fa (Holz). 17,5×47.

Poilly N. excudit, 17. század (Jahrhundert).

807. 3 darab (Stück) TÁJKÉP (Landschaften).
Rézmetszet (Kupferstich). Mindegyik lap mérete (Jedes Blatt): 9,5×20,5.

Poll Hugó, szül. (geb.) 1867.

808. RŐZSÉT VIVŐ LEÁNY (Reisigträgerin). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Poll H.
Pasztell (Pastell). 52×37.

Poll Hugó, szül. (geb.) 1867.

809. TÁJKÉP (Landschaft).
Pasztell (Pastell). 18×25,5.

Pollak, Salomon (1757—1839).

810. NŐI KÉPMÁS (Damenbildnis). Hátul (Rückwärts): S. Pollack. London, Strand 130. A Kilényi-gyüjteményből (Aus der Sammlung Hugo v. Kilényi). Illusztr. XXXII. tábl.
Miniatur. 6,5×5,2.

Poorter, Willem de †, 1645.

811. BARLANG (Höhle).
Fa (Holz). 28,5×35,5.

Pörge Gergely, szül. (geb.) 1859.

812. DUNAI TÁJ (Donaulandschaft). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pörge Gergely
Lemezpapir (Karton). 18,5×28,5.

Pörge Gergely, szül. (geb.) 1859.

813. DUNAI TÁJ (Donaulandschaft). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten): Pörge Gergely.
Fa (Holz). 12,5×20.

Pörge Gergely, szül. (geb.) 1859.

814. PIAC (Der Markt). Jelzés lent balra (Bezeichnet links unten) Pörge Gergely.
Lemezpapir (Karton). 19,5×32,5.

Pörge Gergely, szül. (geb.) 1859.

815. SÁTRAK MÖGÖTT (Hinter den Zelten). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Pörge Gergely.
Fa (Holz). 19,5×33.

Porges, C., 19. század (Jahrhundert).

816. ALPESI TÁJ KÁPOLNÁVAL (Alpengegend mit Kapelle). Jelzés lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): C. Porges.
Vászon (Leinwand). 80×94.

Poll Hugó

"Vasárnapi iskola" c. művét bemutatja a lap a téli tárlatról.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 852. lap

következtethetünk a sok kék glazurral bevont díszitésből és a lápislazuli kedveltségéből. A tanagrai terrakottáknál is gyakran szerepel a kék szín. Ami az ókori festőművészetet illeti, egy a kékhez nagyon közelálló világos, levegős zöld szín nagyon gyakran ismétlődik a herculánumi festményeken. Nagyon sok kéket — épp ilyen zöldes tónusban — találunk a bizánci művészet mozaikjaiban. Gyakran fordul elő egy sötét kobaltkék is, néha arannyal áthúzva, mintegy eget jelképezve, ahonnan különböző figurák jönnek elő. Ugyanezt látjuk a mór művészetben is. Itt is végtelen tömege a kék motívumú mo-

tűnni. Mások másképpen sokkal földiesebb vonatkozásban használják fel a kék színt. *Ráffael* és *Perugino* Madonnáinak köpönyege az ő tipikus kék színükben sötéten árnyékolt kerete a ruha élénk vörösének és a bőr világos tónusainak. A világoskék közvetlen vonatkozásban áll a bőr színével, különösen zöldes tónusaiban. Ezt látjuk *Dürer* több arcképénél. *Holbein* is alkalmazta a kéket arcképei hátterének. Erőteljesen festői hatást vált ki *Tiepolónál* is. A délnémet templomokban lévő egész sereg művének a kék ad vonzóerőt. Itt sötét, erősen színes alakok lebegnek elő a világoskék égből, ott viszont egy erő-

BORY JENŐ: Hültl Dezső, műegyetemi tanár
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

zaikoknak, melyeknél a kék fehérrel, zölddel vagy valami sárgával van bevonva.

Ami a vászonra vagy deszkára festett képeket illeti, a legtöbbnél megtalálhatjuk a kéket, anélkül, hogy annak létezéséről tudomást vennénk. A kék távlatok és a kék egek a renaissance képein a háttér szerepét játszák. *Lorenzo di Credi* flórenci egének világos kékjei mély hatást gyakorolnak. Döntő súllyal szólnak a kompozicióba *Filippo Lippi* erdei Madonnájának képén. Ez bámulatosan vonzó kép, az egész hatás olyan, mintha a világoskék köpenyű Madonnával egy darab ég esett volna a sötét erdőbe. Nem lehet tudni, hogy ez a világos alak valóban térdel-e az erdő sötét földjén, vagy lebeg közvetlen fölötte és azonnal el fog

teljes kék találkozik világos sárgával, egy sárgán világító felhőből a Madonna köpenye. Rendkívül érdekes *Velasqueznek* a Prádoban lévő „Bredai csata" c. képe, amely a kék hatásán épül fel. A képnek nagy harmonikus ereje van. Velasquez az egészet a kékre és egy zöldes bronztónusra építi fel. Az előtér két leszálló svéd lovasának kék és sárga kabátja összecsengése ismétlődik a kép messzi távolságokba vesző hátteréig, a katonák csoportján, a dombos tájékon és a felhős égen: mindenütt áll egy kék egy sárgászöld bronz tónus mellett. Minél távolabbi, annál gyöngébb lesz a kontraszt. Ehhez járulnak még sötét elemek, melyek a kékeszöld összhatást még jobban erősítik. Különösen raffinált, ahogyan a császári lovasok

lándzsáinak színét ebbe a viszonylatba beállítja. Ez a mester értette a színek értékelésének legvégsőkig való kihasználását. Olyan mester, mint *Rubens*, szintén kikeverte a maga kékjét. A világos hústónusoknál a vörös árnyék kontrasztjául használta a kéket. Szereti a világos sárga hajhoz a lebegő kék öltözetet. Jó példa erre az Alte Pinakotékában látható Krisztus siratása c. kép, melyen a kékbe öltözött Magdolna sárga hajával szárítja Krisztus lábait. Nagy örömük tellett a kék motívumokban a rokokó festőinek. Nagy előszeretettel festették a világító kék különböző hatásait a bőrön. *Watteau*, *Fragonard* és *Greuze* valamennyien szívesen fordúltak a kék színhez. Ezt az előszeretetet a kék iránt átvették az angol festők is, akiknek egy sereg csodálatos kékbe festett arcképet köszönhetünk. Így *Gainsboroughnak* is van egy képe, amely kék bársonyba öltözött gyermeket ábrázol. Ezen a képen a kékre festett lombháttér előtt a kék öltözet izgatja a művészt. A képnek a címe is „A kék gyermek". Vagy itt van *Lawrence* egy képe, amelyen egy hölgy áll világos kék ruhában, szürke muffal ezüstös felhőzetű tájképben. Egy mesteri képe *Goyának* „A kék hölgy" (Friedrich-Museum, Berlin). Ezen a képen az idős hölgy kék ruhájához a csipkének a feketéjét vette és kontraszthatásul a viaszsápadt arcot és kezeket választotta.

A tájképfestészetben az első impresszionisták egyike, *Turner* az ő kék felhői mellett más színeknek majdnem elenyésző jelentőséget tulajdonított. Az újabb német piktorok közül utalni lehet *Böcklinre*, akinek mélykék tengereit és távlatait mindenki ismeri. Egyike azoknak, akik erősen kékben komponáltak, Hans *Marées*. Ő két nagy sötét folt közé szívesen alkalmaz egy erősen világos foltot, tehát sötétzöld erdővel szemben erőteljesen növeli a kék hatását. Így komponálja pl. a müncheni Staatsgalerieben kiállított Dianáját, aki — körülvéve vörös és barna öltözetű kiséretével — a kép közepén szétterített kék köpenyén ül egy sötétzöld erdő közepében, melynek törzsei között vörösen csillog az alkonyat.

Cézanne az ő kék mélységeivel és *Gauguin* az ő kék kontrasztjaival a kéknek ismét egy más alkalmazására mutatnak rá. Ez a két mester egyáltalán nem tud a kék nélkül gondolkozni. Cézanne-nál a kék az alaphangulat és a kifejezés eszköze. Gauguinnél a kék folt az, amelyért a kontrasztokat keresi. Cézanne műveinél világosan felismerhető, hogy mindent a kék mély-

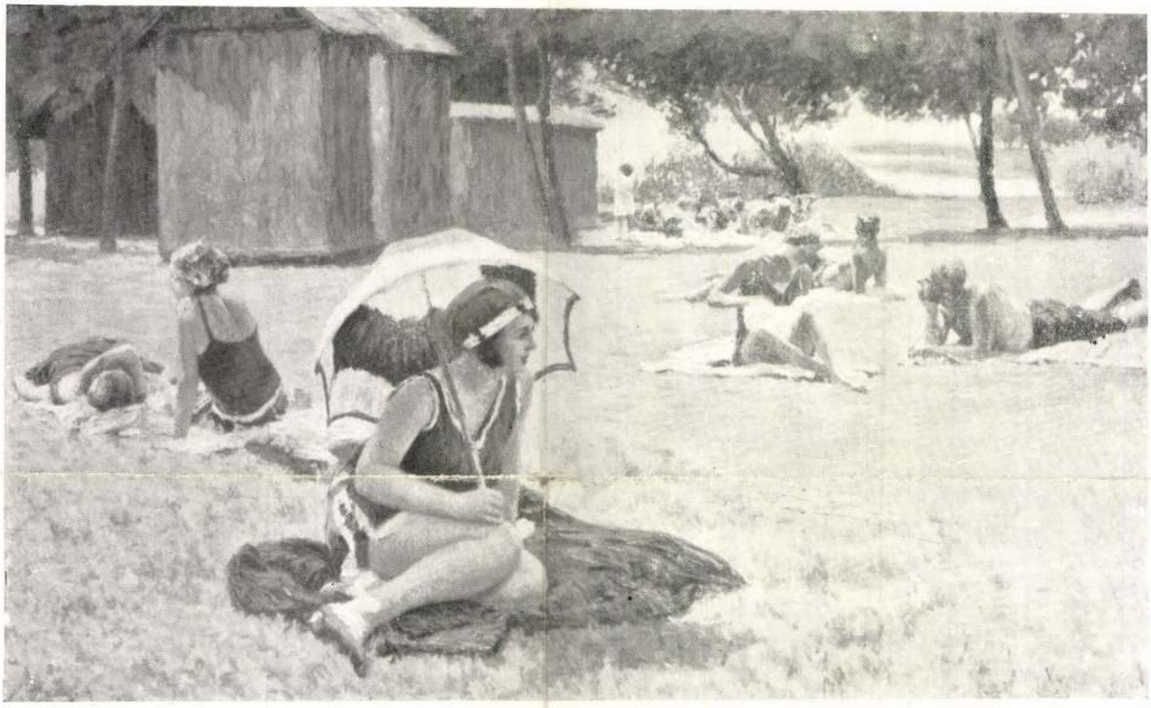

POLL HUGÓ: Napozók

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Képzőművészet
1929. 17. sz.

következtethetünk a sok kék glazurral bevont díszitésből és a lápislazuli kedveltségéből. A tanagrai terrakottáknál is gyakran szerepel a kék szín. Ami az ókori festőművészetet illeti, egy a kékhez nagyon közelálló világos, levegős zöld szín nagyon gyakran ismétlődik a herculánumi festményeken. Nagyon sok kéket — épp ilyen zöldes tónusban — találunk a bizánci művészet mozaikjaiban. Gyakran fordul elő egy sötét kobaltkék is, néha arannyal áthúzva, mintegy eget jelképezve, ahonnan különböző figurák jönnek elő. Ugyanezt látjuk a mór művészetben is. Itt is végtelen tömege a kék motívumú mo-

tűnni. Mások másképpen sokkal földiesebb vonatkozásban használják fel a kék színt. *Ráffael* és *Perugino* Madonnáinak köpönyege az ő tipikus kék színükben sötéten árnyékolt kerete a ruha élénk vörösének és a bőr világos tónusainak. A világoskék közvetlen vonatkozásban áll a bőr színével, különösen zöldes tónusaiban. Ezt látjuk *Dürer* több arcképénél. *Holbein* is alkalmazta a kéket arcképei hátterének. Erőteljesen festői hatást vált ki *Tiepolónál* is. A délnémet templomokban lévő egész sereg művének a kék ad vonzóerőt. Itt sötét, erősen színes alakok lebegnek elő a világoskék égből, ott viszont egy erő-

BORY JENŐ: Hültl Dezső, műegyetemi tanár

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

zaikoknak, melyeknél a kék fehérrel, zölddel vagy valami sárgával van bevonva.

Ami a vászonra vagy deszkára festett képeket illeti, a legtöbbnél megtalálhatjuk a kéket, anélkül, hogy annak létezéséről tudomást vennénk. A kék távlatok és a kék egek a renaissance képein a háttér szerepét játszák. *Lorenzo di Credi* flórenci egének világos kékjei mély hatást gyakorolnak. Döntő súllyal szólnak a kompozicióba *Filippo Lippi* erdei Madonnájának képén. Ez bámulatosan vonzó kép, az egész hatás olyan, mintha a világoskék köpenyű Madonnával egy darab ég esett volna a sötét erdőbe. Nem lehet tudni, hogy ez a világos alak valóban térdel-e az erdő sötét földjén, vagy lebeg közvetlen fölötte és azonnal el fog

teljes kék találkozik világos sárgával, egy sárgán világító felhőből a Madonna köpenye. Rendkívül érdekes *Velasqueznek* a Prádoban lévő „Bredai csata" c. képe, amely a kék hatásán épül fel. A képnek nagy harmonikus ereje van. Velasquez az egészet a kékre és egy zöldes bronztónusra építi fel. Az előtér két leszálló svéd lovasának kék és sárga kabátja összecsengése ismétlődik a kép messzi távolságokba vesző hátteréig, a katonák csoportján, a dombos tájékon és a felhős égen: mindenütt áll egy kék egy sárgászöld bronz tónus mellett. Minél távolabbi, annál gyöngébb lesz a kontraszt. Ehhez járulnak még sötét elemek, melyek a kékeszöld összhatást még jobban erősítik. Különösen raffinált, ahogyan a császári lovasok

lándzsáinak színét ebbe a viszonylatba beállítja. Ez a mester értette a színek értékelésének legvégsőkig való kihasználását. Olyan mester, mint *Rubens*, szintén kikeverte a maga kékjét. A világos hústónusoknál a vörös árnyék kontrasztjául használta a kéket. Szereti a világos sárga hajhoz a lebegő kék öltözetet. Jó példa erre az Alte Pinakotékában látható Krisztus siratása c. kép, melyen a kékbe öltözött Magdolna sárga hajával szárítja Krisztus lábait. Nagy örömük tellett a kék motívumokban a rokokó festőinek. Nagy előszeretettel festették a világító kék kék ruhájához a csipkének a feketéjét vette és kontraszthatásul a viaszsápadt arcot és kezeket választotta.

A tájképfestészetben az első impresszionisták egyike, *Turner* az ő kék felhői mellett más színeknek majdnem elenyésző jelentőséget tulajdonított. Az újabb német piktorok közül utalni lehet *Böcklinre*, akinek mélykék tengereit és távlatait mindenki ismeri. Egyike azoknak, akik erősen kékben komponáltak, Hans *Marées*. Ő két nagy sötét folt közé szivesen alkalmaz egy erősen világos foltot, tehát sötétzöld erdővel szem-

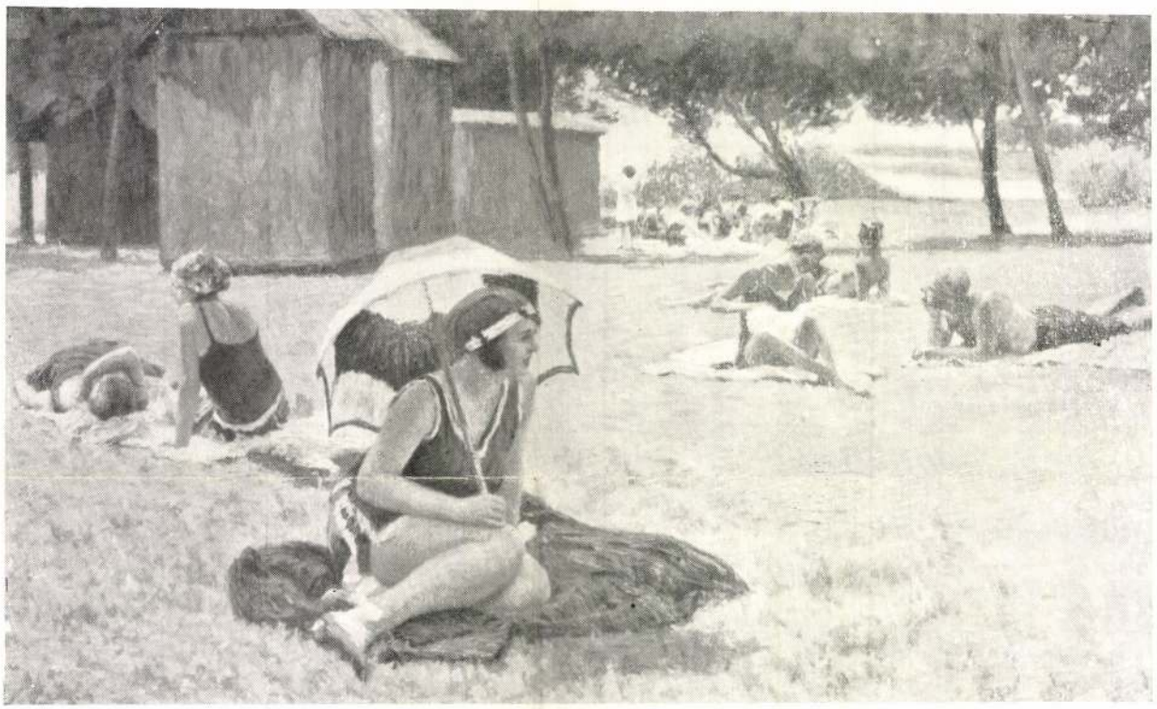

POLL HUGÓ: Napozók

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

lönböző hatásait a bőrön. *Watteau, Fragonard* és *Greuze* valamennyien szivesen fordúltak a kék színhez. Ezt az előszeretetet a kék iránt átvették az angol festők is, akiknek egy sereg csodálatos kékbe festett arcképet köszönhetünk. Igy *Gainsborougßnak* is van egy képe, amely kék bársonyba öltözött gyermeket ábrázol. Ezen a képen a kékre festett lombháttér előtt a kék öltözet izgatja a művészt. A képnek a címe is „A kék gyermek". Vagy itt van *Lawrence* egy képe, amelyen egy hölgy áll világos kék ruhában, szürke muffal ezüstös felhőzetű tájképben. Egy mesteri képe *Goyának* „A kék hölgy" (Friedrich-Museum, Berlin). Ezen a képen az idős hölgy ben erőteljesen növeli a kék hatását. Igy komponálja pl. a müncheni Staatsgalerieben kiállított Dianáját, aki — körülvéve vörös és barna öltözetű kiséretével — a kép közepén szétterített kék köpenyén ül egy sötétzöld erdő közepében, melynek törzsei között vörösen csillog az alkonyat.

Cézanne az ő kék mélységeivel és *Gauguin* az ő kék kontrasztjaival a kéknek ismét egy más alkalmazására mutatnak rá. Ez a két mester egyáltalán nem tud a kék nélkül gondolkozni. Cézanne-nál a kék az alaphangulat és a kifejezés eszköze. Gauguinnél a kék folt az, amelyért a kontrasztokat keresi. Cézanne műveinél világosan felismerhető, hogy mindent a kék mély-

Képzőművészet
III. évf. 17 sz.

pillanataival foglalkoznak. Ezek reprodukciókban végigjárták a bel- és külföldi képes lapokat is.

Hasonló apró, derült életképekkel kezdte pályafutását Balló Ede. De a mikor Madridban végigtanulmányozta a nagy Velazquez csodás arcképeit s egy római tartózkodás révén benső ösmeretséget kötött a renaissance nagy mestereivel s különösen az arcképfestőkkel: ő is csaknem kizárólag a képmásra adta magát. Divatos és keresett portraitfestő volt már Rómában, a hol különben egy arcképével megnyerte Róma város nagy aranyérmét; tárlatainkon is főkép arcképekkel vesz részt, bár néhány tartalmas és komoly akttanulmány ezen a téren is népszerűséget szerzett neki.

Minden külföldi iskola híján, egészen a maga ösztöne szerint formálta művészi tehetségét Bosznay István, a fiatal debreceni tanár, a ki jelentékeny haladásával rövid néhány év alatt ösmertté lett. Tájképfestő, temperamentum és előadás dolgában közel esik az Olgyay-Mihalik-Szlányi csoporthoz, benne is legelső sorban a fiatal hevet és az előadás szabad bátorságát becsülik.

A katalógus során járva két régibb művészünk képeire akadunk, a kiknek tehetsége érdekes párhuzamban fejlődött. Bruck Lajos és Skutezky Döme közt kevés a korkülönbség; mint fiatal emberek mindketten Bécsben Geigernél s Wurzingernél kezdték s Velencében Molmentinél folytatták tanulmányaikat. Bruck Lajos azután Londonba költözködött, java művei ott keltek el s angol és amerikai műbarátok képtáraiban kaptak otthont. Mind a kettő főkép az életképet míveli, Bruck egy kissé szentimentális, Skutezky egy kissé

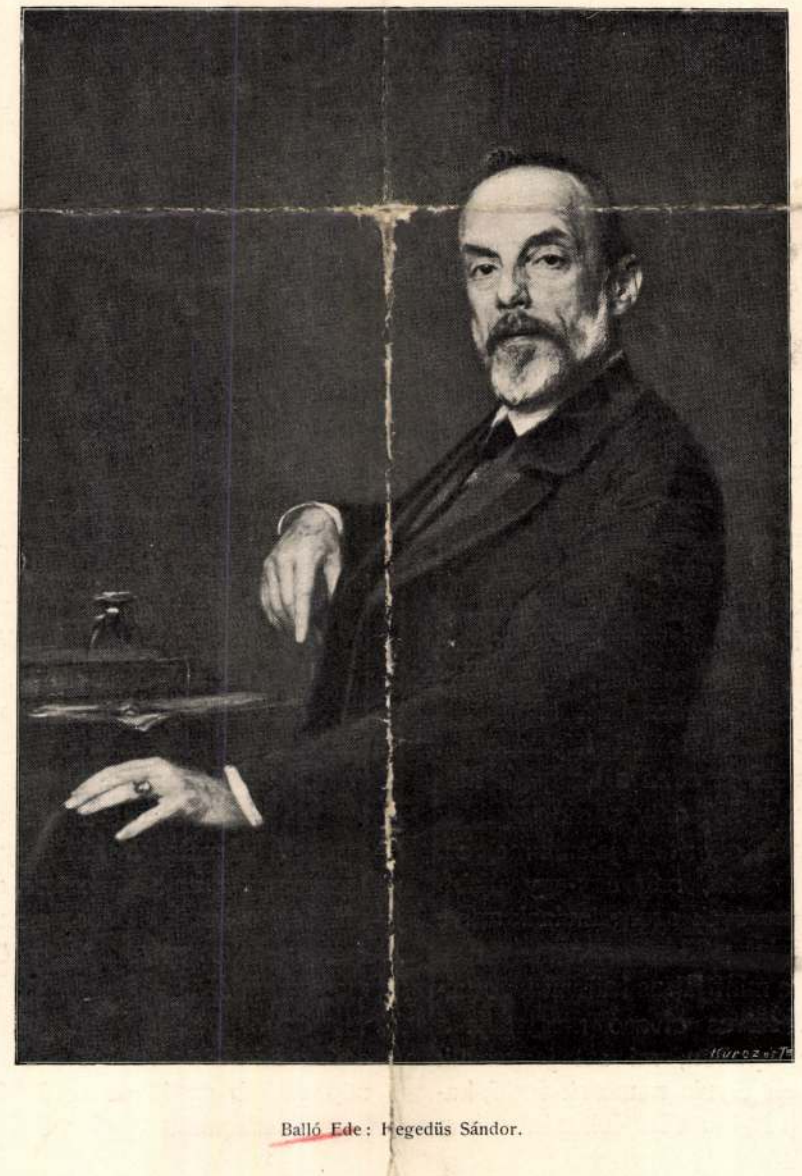

Balló Ede: Hegedüs Sándor.

Poll Hugó: Parasztbál.

Épp az ő műveik közelében függ Stetka Gyula egyik arcképe: e fiatalok mellett a régibb generáció képviselője, országszerte ösmert arcképfestő, a Benczur-iskolának professzora. Azt hiszem, alig van Magyarországon vármegyeháza, a melynek dísztermében ne akadnánk egy Stetka-festette arcképre: a királytól apró országgyűlési képviselőkig, a bíborostól a helyi notabilitásig sorra festette közéletünk szereplőit, díszmentében, sujtásosan, a hogy reprezentációs képekhez illik. Ha Stetka egybegyűjti vala az általa festett képmásokat: szinte hiánytalan galeriáját adná a legújabb Magyarország hirességeinek. A mily sürűn látjuk az ő munkáit a tárlatokon, oly ritkán jelenik meg ott Basch Gyula, évek mulnak, míg egy-egy újabb művével beköszönt. És évek szorgalmának műve egy-egy olyan kép, mint például az, a melyet ez idén küldött: Jézus, a mint Jairus leányát halottaiból föltámasztja. A szives olvasó megtalálja a reprodukcióját itt e lapokon, mi azt jegyezzük még meg, hogy Basch Gyula nemcsak festő, hanem okleveles mérnök is, bár a festéshez korábban mutatott kedvet, mint a cirkalomhoz és léniához: már a hatvanas években ott dolgozott a jó öreg mesemondó Schwind műtermében Münchenben. Azután Zürichben mérnök lett, de hamar visszatért a festőállványhoz s azóta az arcképek egész sorát festette.

Stetkával és Basch Gyulával egy nemzedékből való Spányik Kornél, sőt még tanulmányaik menete is hasonló. Spányik is, mint a másik két művész, müncheni iskolában nevelkedett, az akkori nagy művészeti centrumban, a mely találkozóhelye volt majdnem az összes magyar festőknek. Spányik ezt a müncheni iskolát Stuttgartban végezte, a mit úgy kell érteni, hogy Liezenmayer volt a mestere, egy talpig müncheni művész, a kinek életében a stuttgarti pár esztendő csak mellékes epizód. Nagy történeti képpel vonta magára először a figyelmet: megfestette Murányvár ostromát, azóta az oltárképek és arcképek egész sorát ösmeri tőle a közönség, de a legnépszerűbb apró adomázó képeivel lett, a melyek fiatal házaspárok apró zsörtölődéseivel s boldog

Lyka K.: Téli tárlat 1900–1901.
Basch, 1901.

Kor- és jellemrajzok. Irta *Falk* Miksa. Irodalmunkban, különösen az újabb korból, vajmi kevés az emlékirat, melyekben egykorúak, a nevezetes események részesei, vagy legalább szemtanúi, a szereplő személyek kortársai a közvetlen megfigyelés érdekességével írnák meg visszaemlékezéseiket. Falk Miksa most megjelent terjedelmes kötete az e nemű újabb munkák javához tartozik. Falk a szabadságharczot követő idők óta úgyszólván mindig közel állott mint publiczista és politikus a nevezetes események forrásaihoz s mint éles szemű, a lényeges dolgokat biztosan megfigyelő író, a ki az írói hatás eszközeivel is jól tud bánni, érdekes képeket rajzol a közelmult eseményeiről és a vezető férfiairól. Könyve nem egységes mémoire, hanem tanulmányok, vázlatok, emlékezések gyűjteménye; némelyikben jellemzetes korrajzot nyujt a közelmult időkről, másokban kiváló férfiakat jellemez: gróf Széchenyit, báró Eötvös Józsefet, gróf Andrássy Gyulát, báró Kemény Zsigmondot, báró Sennyey Pált, Trefort Ágostont, stb. Három tanulmány Erzsébet királynővel foglalkozik, a kinek egykor a szerző hosszabb időn át magyar nyelvtanítója volt. Mind e munkákból, melyek nagyobb része külön kiadványok vagy folyóiratok révén már régebben ismeretes s a melyek így összegyűjtve csak annál nagyobb hatást tesznek, megtaláljuk azokat az írói tulajdonságokat, melyek Falkot a hazai publicziszstika terén oly fontos szerepre juttatták. A szerző arczképével is ékesített, ötödfél száz lapra terjedő díszes kiállítású kötetet az író fia, Falk Ernő rendezte sajtó alá, s a Révai-Testvérek kiadásában jelent meg. (Ára 6 korona.) *Wekerle* Sándor volt miniszterelnök, a közigazgatási bíróság elnöke írt előszót a könyvhöz; ez érdekes előszóból átveszszük a következő részt:

«Közállapotaink nem kis bajának tekintem, hogy legújabb történetünk — 1848-tól kezdve napjainkig — nincs még a higgadt és igaz kritika objektivitásával feldolgozva. Sokszor nem a rideg tárgyilagossággal bíráljuk meg az eseményeket, hanem az érzelem világába tévedve akarjuk levonni a tanúlságokat. A túlzott önbizalom s a kishitűség hullámai váltakozva mardossák egyesek, pártok, nem ritkán az egész közvélemény felfogását, tuláradó lelkesedés s másfelől a rideg közöny alkotnak hangúlatot s nehezítik meg azoknak a valódi igazságoknak, megállapodott tanúlságoknak és következtetéseknek levonását, melyek a helyes és biztos eljárásnak iránytűjét képezik. Ezeknek az igazságoknak helyes levonását segítik elő azok az érdekes adatok, a melyeket Falk Miksa halmozott össze ebben a kötetben közzétett műveiben.»

Rákosi Viktor munkái. A Révai-Testvérek czég ismét nagyobb gyűjteményes szépirodalmi kiadványnyal hívja fel a közönség figyelmét: kiadja *Rákosi* Viktor, a »Sipulusz» név alatt országszerte ismert tárcza- és beszélyíró munkáit s a 16 kötetre tervezett kiadásból most jelent meg a négy kötetből álló első sorozat. Rákosi Viktor munkái két egymástól lényegesen eltérő oldalról mutatják az író tehetségét. Víg elbeszéléseiben mint kifogyhatatlan jókedvű tréfálkozó, igazi humorisztikus író mutatkozik, a ki meglepő ötleteivel, az ellentétes dolgokat könnyű szerrel összekötő, merész képzettársításaival, torzképrajzoló ügyességével érdekessé tudja tenni az élet apró-cseprő bajait, furcsaságait, valószinűvé tud tenni mindenféle nevetséges, groteszk alakokat, élénk, csipős, de sohasem keserű szatirájával gúny tárgyává teszi az emberi gyengeségeket, a hiúságot, nagyzolást, kicsinyességet s egyéb olyan tulajdonságokat, melyek önként kinálkoznak az életben az írónak, a ki meg tudja őket figyelni. E művei szerezték meg neki a népszerűséget, mert a közönség hálás szokott lenni az iránt, a ki meg tudja nevettetni. Komoly irányban Rákosi újabban kezd nagyobb munkásságot kifejteni. Élénk képzelete, könnyed, szines, élvezetes előadása s erős magyar érzése e téren is biztosítják neki a tetszést. A most megjelent négy kötetben mind a két fajból találunk munkákat. A «*Sipulusz humoreszkjei*» és «*Sipulusz humoros elbeszélései*» czímű kötetekben kisebb humorisztikus beszélyei vannak összegyűjtve, az «*Elnémult harangok*» czímű regény első részében a külföldön tanuló magyar kálvinista diákok életéből rajzol meleg humorú, eleven képet, második részében pedig az erdélyi nemzetiségi viszonyokra vet világot. A negyedik kötetben két nagyobb elbeszélés van: *Galambos Pál* a franczia idegenek légiójába állott magyar fiatal ember kalandos naplója és a groteszk túlzással, mulattatóan rajzolt házmester, *Jobbadán Mihály* amerikai utazása. Egy-egy kötet ára 4 korona, díszes vászonkötésben 6 korona. A 16 kötetes gyűjtemény havi 3 koronás részletekben is megszerezhető.

Tóth Hugó: Vasárnapi összejövetel.
A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Erdélyi Zoltán «Elbeszélések», czímmel most megjelent könyvében az ismert költő 16 tárcza-elbeszélést gyűjtött össze. A többnyire érzelmes hangú elbeszélésekből álló, csinos kiállítású kötet ifjú Nagel Ottó kiadásában jelent meg; ára 3 korona.

Naptárak az 1903. évre. A nagy népszerűségnek örvendő *Méhner-féle* naptárak a jövő évre immár megjelentek s a Franklin-Társulat Méhner Vilmosféle könyvkiadóhivatalánál, valamint minden hazai könyvkereskedésekben is megrendelhetők. A nagyobb naptárak közül megemlítjük a következőket:

Falusi Gazda Naptára, 39-ik évfolyam. Nemcsak igen sok hasznos gazdasági utasítást tartalmaz, nem csak a legújabb gazdasági vívmányokat közli számos képpel is illusztrálva, hanem ismerteti mindazon legújabb gazdasági intézményeket és törvényes rendelkezéseket is, melyeket a gazdának mulhatatlanúl tudnia kell. Ára 1 korona 20 fillér. *Borászati Naptár*, 30-ik évfolyam. Behatóan foglalkozik a szőlőszet és borászat terén felmerült legújabb jelenségekkel, sok jó tanácscsal szolgál a szőlősgazdáknak s ismerteti az őket legközelebbről érdeklő törvényes intézkedéseket. Ez a két naptár nélkülözhetetlen könyve mindazoknak, a kik mezőgazdasággal, vagy szőlőtermeléssel foglalkoznak. Ára a «Borászati Naptár»-nak 1 korona 20 fillér. Ugyanennyiért kapható a «*Képes Családi Naptár*» is sok sikerült képpel és sok olvasni valóval. A «*Protestáns új Képes Naptár*», a protestáns világot, érdeklő számos közleménynyel (szerkeszti legifjabb Szász Károly); a «*Hit remény, szeretet*» czímű naptár, mely kath. családok részére van szánva, úgy szintén a «*Magyar Nők Naptára*», a «*Közhasznú Képes Naptár*», mind igen változatos tartalommal birnak s ára mindegyiknek 80—80 fillér.

Az «Egyetemes Regénytár» czímű, Singer és Wolfner kiadásában megjelenő szépirodalmi vállalat legújabb három kötetében *Ohnet* György «*Út a szerelemhez*» czímű regénye jelent meg. Egy-egy piros kötésű kötet ára egy korona.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Nemzeti Múzeum alapításának százéves jubileuma november 26-ikán és 27-ikén fényes ünnepély lesz, melyben részt vesz a magyar politikai és tudományos világ, valamint a főváros társadalma.

November 26-án a Múzeum dísztermében *ünnepi ülést* tartanak, melyen ott lesznek a király képviselője, a kormány tagjai, a múzeumot alapító *Széchenyi* grófi nemzetség tagjai, a külföldi és vidéki múzeumok küldöttségei. A dísz-ülésen *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter mondja a megnyitó beszédet a múzeum alapításáról. Utána a magyarországi és külföldi múzeumok küldöttségei üdvözlik a Nemzeti Múzeumot, erre *Szalay* Imre igazgató válaszol. Szalay Imre ezután előadja *József nádor és Széchenyi Ferencz gróf* czímű tanulmányát. Az ünnepre irt emlékkönyvet és az ünnepre vert emlékérmet a közoktatásügyi miniszternek átnyújtja *Fejérpataky* László dr. múzeumi osztály-igazgató. A múzeum tisztviselői kara nevében dr. *Horváth* Géza osztályigazgató megkoszorúzza József nádornak a múzeum dísztermében elhelyezett mellszobrát. A díszgyűlésből a résztvevők a kertbe vonulnak *Széchenyi Ferencz gróf* szobrának leleplezésére.

Nov. 27-én délelőtt 10 órakor lesz a *Széchenyi-könyvtár állandó kiállításának bemutatása.* A múzeum ugyanis a birtokában levő nevezetesebb okleveleket, kéziratokból és okmányokból állandó történeti és irodalomtörténet-kiállítást rendezett. Délelőtt 11 órakor az érem- és régiségtár újonnan berendezett *fegyvergyűjteményének* és a *Delhaes* István hagyatékából származó nagyszámú és fölötte érdekes tárgyaknak bemutatása. Déli 12 órakor *Biró* Lajos új-guineai gyűjtésének bemutatása a néprajzi osztályban (IX. ker. Csillag-utcza 3.) Délután $^{3}/_{4}1$ órakor kirándulás Aquincumba és az ottani székesfővárosi múzeum megtekintése. Este 7 órakor előadás az Operaházban. Az ünnepet megelőző napon reggel 9 órától délután 3 óráig a Nemzeti Múzeum összes osztályai nyitva állanak.

A Magyar Tud. Akadémia november 17-iki ülésén, dr. *Than* Károly elnöklése mellett, szaktudományi előadások voltak napirenden.

Dr. *Hoór* Mór székfoglaló értekezést tartott, a melyben a villamos szigetelők szivósságával foglalkozott. *Hőgyes* Endre *Donáth* Gyula dr. egyetemi magántanár tanulmányát mutatta be a kholin szerepéről az epilepsziában. Ezután *Lóczy* Lajos mutatta be *Cholnoky* Jenő vendég vizsgálódásait «a delibláti homok napi hőingadozásáról.» Cholnoky Jenő a nyár folyamán a magyar alföld különböző részein végzett tanulmányokat s a többek között méréseket tett a delibláti futóhomok hőingadozásáról is. Méréseit a felülettől nyolczvanhét centiméter mélységig végezte hat hőmérővel. Nyolczvanhét centiméternyi mélységben a hő alig változik. Vizsgálódásainak eredményei egészen összevágnak annak a kutatásnak az eredményeivel, a melyet finn földön már előbb végeztek. Végül *Tangl* Ferencz mutatott be két tanulmányt; az egyiket *Farkas* Géza dr. írta s a vérsavó hidroxilion tartalmát kutatja; a másikat *Farkas* Kálmán írta s vizsgálja azt a kérdést, hogy a selyemhernyó fejlődése közben mekkora energiamennyiséget használ el.

MI UJSÁG?

A király gyöngélkedése. Király Ő Felsége több napig nem hagyta el a schönbrunni kastélyt és a bécsi kihallgatások is elmaradtak. A gyöngélkedés, mely miatt Ő Felségének orvosai pihenőt és tartózkodást ajánlottak, csak könnyű, múló baj volt.

Benczúr Gyula: Izabella főherczegnő arcképe.

Bruck Lajos: Séta után.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

aggodalomra egy pillanatra sem adott alkalmat. Királyunk leánya, *Gizella* főherczegnő, ki Bécsben időzött, november 18-án visszautazott Münchenbe. Ez is örvendetes bizonysága, hogy a király betegsége nem aggasztó. November 20-ikán azonban Bécsben az a hír terjedt el, hogy a király egészségi állapota nem javúlt. Ez alaptalan híresztelés volt. A király rheumatikus fájdalmai az utolsó napokban teljesen megszüntek, de a mikor hirtelen hidegre fordult az idő, ismét fölléptek a fájdalmak s azóta a király kénytelen volt lemondani a schönbrunni parkban való mindennapos sétájáról s folyvást a szobában maradt. De azért Ő Felsége minden nap néhány óra hosszat dolgozik s mint rendesen, most is fogadja a főudvarmestereket és a főhadsegédeket. A király közérzése és általános állapota kielégítő, de azért az orvosok nagy kiméletet tanácsoltak az uralkodónak. Azt is ajánlották, hogy használjon massage-kurát s már legközelebb meg is hívják azt a masseurt, a ki a néhai királynét gyógykezelte.

Erzsébet napja. Néhai Erzsébet királyné emlékét november 19-én kegyeletesen ünnepelték Magyarországon. A templomokban felekezeti különbség nélkül isteni tiszteleteket tartottak, az iskolákban szünetelt az előadás és emlék-ünnepre gyűltek össze a tanulók.

Budapesten a hivatalos isteni tisztelet a budavári Mátyás-templomban volt, a hol Nemes Antal apátplébános mondott misét abban a misemondó ruhában, a mely a boldogúlt királyné mennyasszonyi ruhájából készült. A királyi palota Szent István-kápolnájában Kanter Károly, a királyi palota plébánosa misézett. A misén ott voltak az udvarnagyi hivatal tisztviselői Apponyi Lajos gróf udvarnagy vezetésével. Az egyetemi templomban az egyetem rektora, dékánjai jelentek meg. A szerb templomokban szintén istentisztelettel ülték meg Erzsébet királyné emlékezetét. — Az operaszinházban pedig Liszt Ferencz nagy zenekari művét, a «Szent Erzsébet» oratoriumot adták elő.

* **A tél.** Keményen köszöntött be a tél mindenfelé már november első részében s úgy látszik, a rendes időjárást akarja folytatni, mikor volt tél, tavasz és nyár. A mult télen nem is fagyott, de tavasz sem mosolygott s a nyárnak csak néha akadt kalászt és gerezdet érlelő nehány meleg napja. Az idei tél Éjszak-Amerikában már októberben fenyegetőn jelentkezett és elősegítette a nagy szén-sztrájkot. Novemberben Európában is beköszöntött borúlt egével, ködjével, havával és a metsző hideg széllel; mely e hó közepe óta dermesztővé változtatta a levegőt. Az adriai-tengernek és partvidékének hires bóra szele napok óta süvölt és megakadályozza a hajók indulását, kikötését. Fiumében, Triesztben a közlekedés megakadt s a metsző szélben az utczák forgalma is szünetel. A kopár Karst hegyei közt már egy hét óta havazik s a hideg nem enged. Franczia-ország déli részén szintén kemény a tél, valamint Felső-Olaszországban. Minálunk a hegyes vidéken mind éjszakon, mind Erdélyben a havazások szintén beköszöntöttek s a folyók befagynak, a szélesebb medrekben zajlanak. Budapesten száraz a hideg, átható széllel. A város utczáin a nehéz szenes kocsik czammognak. A népkonyhák, az ingyen tej és kenyérosztó-helyiségek előtt nagy csoportban álldogál a szegénység. De egy nagy városban nem hiányzanak a tél örömei sem, a barátokat, ismerősöket összegyűjtő meleg kályhák társasága, a jourok, az estélyek. A korcsolya-egyesületek is felköthetik az aczél Halifaxot, melyet tavaly egész télen a rozsda mart. A városligeti tó napok óta befagyott már, a nyüzsgő, vidám élet megkezdődött a jégen. Az esti órákban felgyúlnak a villamos lámpák, fölhangzik a katonai zenekar. A szegények és munkanélküliek számára pedig gyűjtenek, mert a tél akármikor jön is, előbb vagy később, nekik mindig megpróbáltatást hoz a fűtetlen kis lakásokba, a szalmazsákokra, a rongyos, vékony ruhákra és a gondteljes fejekre, melyek csüggedten és szomorúan nézik a kemény kiengesztelhetetlen telet, a szegénység csapását.

A Műcsarnok téli kiállítását nagy közönség látogatja. November 20-ikán délután megjelent *Klotild* főherczegasszony is, leányával, *Margit* főherczegnővel, Turn-Taxis herczeg nejével. *Paur* Géza, a Képzőművészeti Társulat ügyvivője kalauzolta a fejedelmi látogatókat, kik nagy érdeklődéssel nézték meg a kiállítást. Ugyane nap estéjén tartották a Műcsarnokban az első séta-hangversenyt a honvéd-zenekar közreműködésével. Az összes termek szorongásig megteltek.

Lónyay grófék birtokvásárlása. Gróf Lónyay Elemér és neje Stefánia belga királyi herczegnő magyarországi letelepedésökhez nemcsak a budai Lónyay-villát vásárolták meg, hanem alkudoznak az elhunyt báró Schossberger Zsigmond *turai* birtokára is, mely közel esik a fővároshoz és úri kastélylyal van ellátva.

Az olasz királyi család öröme. *Helena* olasz királyné november 18-ikán reggel leánygyermeknek adott életet. A fiatal olasz királyi párnak ez második gyermeke. Mindkettő leány. Az újszülött főherczegnőt *Mafalda* névre keresztelik.

Bezerédj István szobra. Tolnamegye egykori követének, Bezerédj Istvánnak, a jobbágyság felszabadítása egyik harczosának, szobrot óhajtanak állítani Szegzárdon. A szoborra eddig 10,727 korona gyűlt össze. A gyűjtést a kaszinóban alakúlt bizottság folytatja, a melynek élén Simontsics Elemér vármegyei főjegyző buzgólkodik.

Kecskemét város szobrai. A nagy magyar alföldi város, mely emelkedik és gyarapszik, a művészeteket is melegen fölkarolja. Szép katholikus templomát díszszel alakította át és falfestményei elkészítésével egyik jeles művészünket. *Roskovics* Ignáczot bizta meg. A város irodalmi kitünőségének, *Katona* Józsefnek, a «Bánk bán» költőjének a vasuti indóház előtti parkban levő mellszobrát is értékesebb művel akarja fölcserélni. A mellszobrot kiviteti a költő sirjára s helyette szép nagy ércz-szobrot állít a városban. Arczképét a város díszterme számára Roskovicsnál rendelte meg. *Kossuth* szobrára is jelentékeny összeget szavazott meg s e czélra 34,000 korona gyűlt össze. Egyik kiváló szobrászunkat bizza meg a kivitellel.

187. Poll Hugó. keresztvetés.

Képzőmű. Társ. 1897/98.
Téli kiáll. tárgyn.

Poll Hugó K

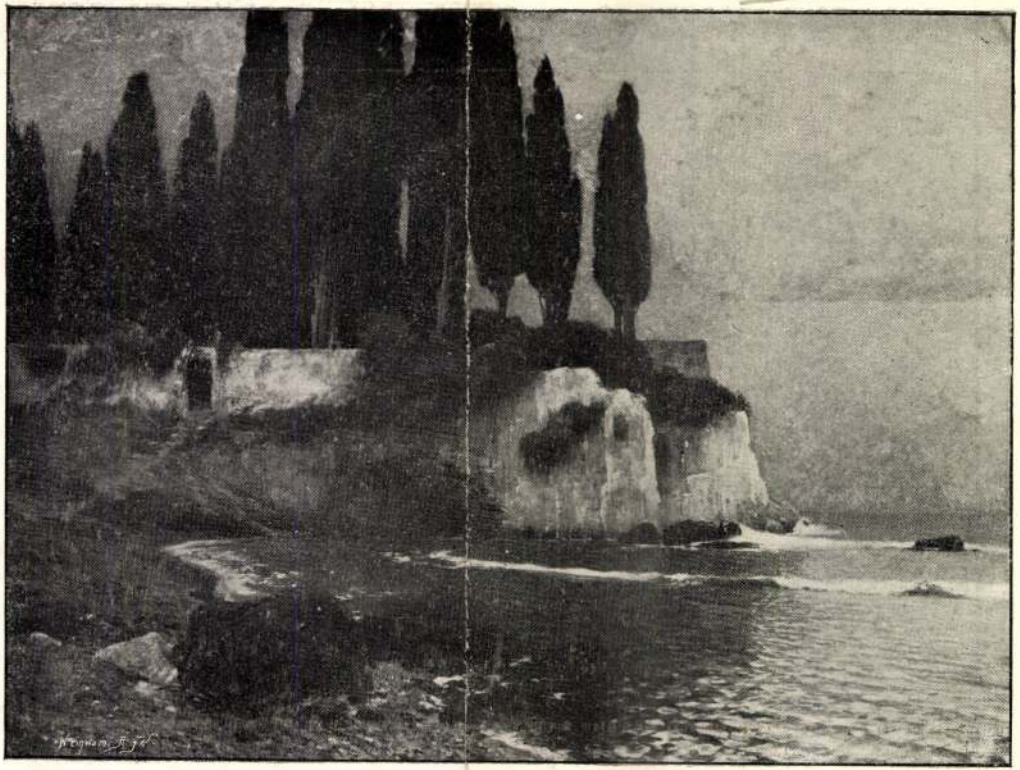

186. MENDLIK OSZKÁR. TENGERPARTI TEMETŐ.

11. Poll Hugó: Halpiac Bretagneban.

59. Szenes Fülöp: Én is voltam fiatal.

POLL HUGÓ: LIBAPÁSZTORLÁNYKA

JUSZKÓ BÉLA: 1914

Poll Hugó

K

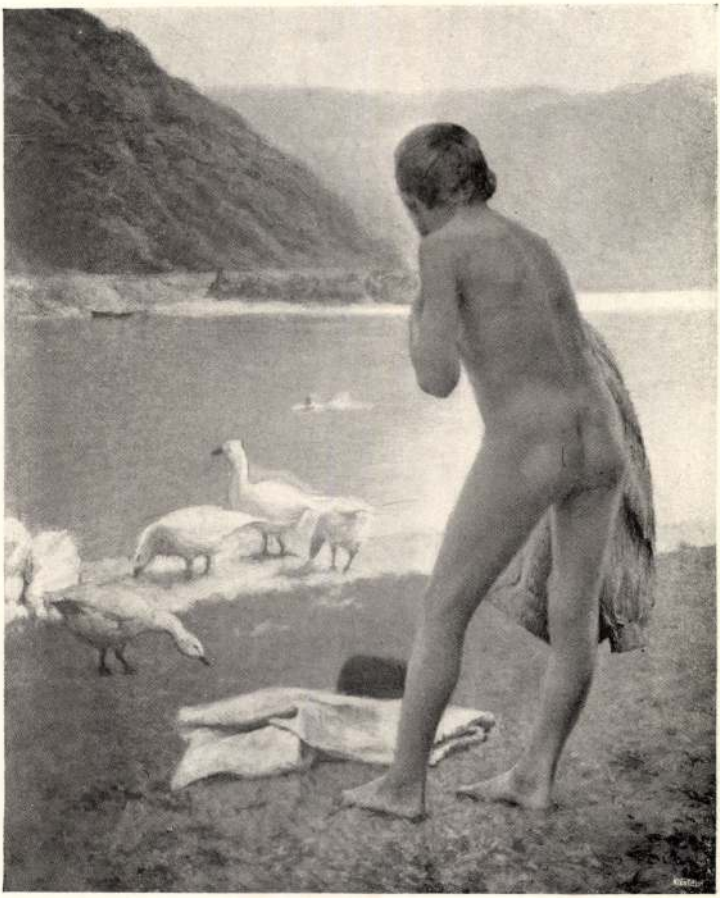

339. Poll Hugó: Fürdés után.

Művészek 1904/5. téli k.

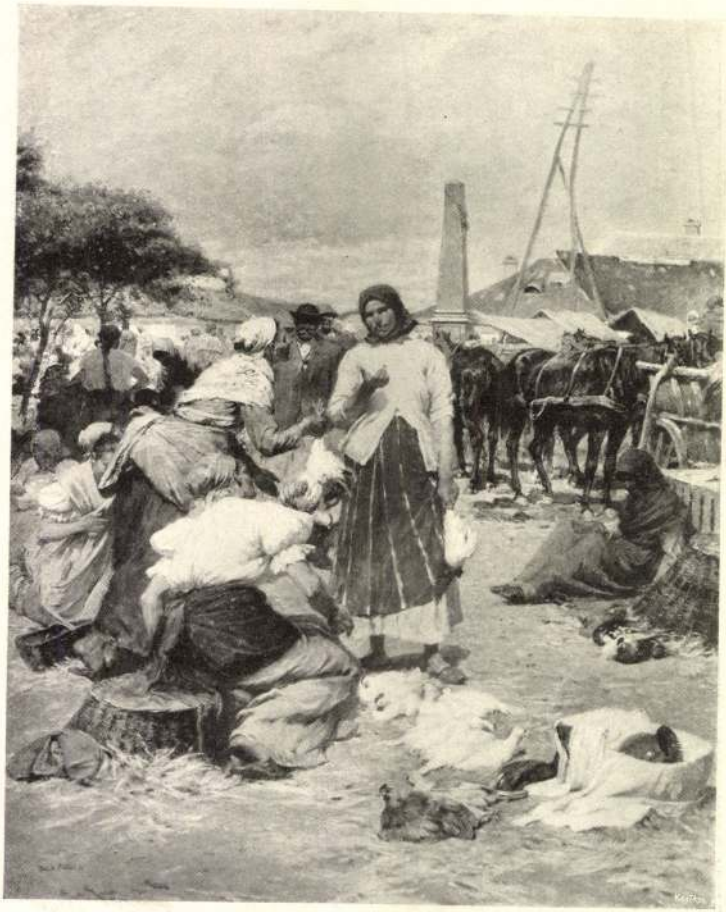

365. Deák-Ebner Lajos: Baromfivásár.

LAGUNAI HALÁSZ. HAZATÉRŐ BÚCSÚSOK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

kodását és vágyait, mely őket naponként látogatja.

Az Üllői-úton, a Ferencz-körúton, az Aréna-úton és a Kerepesi-út külső sarkán levő villamos szinházak műsorában fellelhető például az az irányzatosság, mely a proletariatus gondolkodását ma egészben áthatja. A képtémák nagyobb része azt az ellentétet mutatja be, mely a szegény ember élete és a gazdagoké között meg van. A négyszögű fehér lepelre vetített kép ilyen formán izgató vezérczikké válik, mely nemcsak a szemnek, hanem a szívnek és az agynak is anyagot ad a vele való foglalkozásra. A napilapok rendőri krónikáinak nemzetköziesen tipikus esetei; az előkelő áruházakból való lopás, a tapasztalatlan lányok elcsábítása, a szegény embereknek kis dolgokért nagyban való büntetése, a gazdagoknak ügyes kisiklása, az éjjeli mulatóhelyek tragédiái, a nyomor útjára került megtagadottaknak a züllése mind olyan témák, melyeket összefüggő képsorozatba foglalva, a villam-szinmű kompoziciójának igényeihez mérten érthető czélzattal mutat be a villamszinház a maga publikumának, abból a kétségtelen üzleti elvből indulva ki, hogy minden a csarnokból kenyeret. A négyszögű fehér lepelre hatalmas forgalmú, előkelő üzletet vetít a villamszóró gépezet, mely bevilágítja azt az urinőt is, kit az imént értek a segédek tetten, mikor az elemelt portékával távozni akart. Az üzlettulajdonos feljelentésére a rendőrség természetesen letartóztatta az uri nőt s a képen azt a jelenetet látjuk, mikor a rendőrkapitány az esetről jegyzőkönyvet készül felvenni. De mi történik most? Megjelenik egy előkelő, cilinderes, prémmel bélelt bundájú úr a rendőrségen, bemutatkozik, megnevezi magát s ime egyszerre nyájasra változik a törvény őrének zordon, szigorú arcza. Vajjon, mi történhetett? Semmi. Az előkelő úr csupán megnevezte magát s úgy látszik, ebben volt megjelenésének a varázsa. Tett azonban egyebet is. Megkérte a zordon tekintetű igazságőrt, hogy tekintsen el az esettől, hiszen úgy is szórakozottság, tévedés volt az egész, szót sem érdemel, majd ő is hálás lesz érte. Egymásután olvadnak fel a szigorú rendőr arczáról a redők s az előkelő úr az előkelően öltözött hölgygyel a rendőrkapitány hajlongása között távozik.

Ez az egyik kép. Most következik ennek a

Íme egy szemelvény abból az újfajta szinművészetből, melyet a kültelkeken a villamos berendezésű népszinházak kultiválnak. A közönség, mely nyolczvan perczentben a munkásosztály köréből való, tapsban és elismerésben tör ki e képek láttára, de nemcsak a munkásosztálybeliek, hanem a közömbösök is ezt teszik a bennünk lappangó igazságérzet hatása alatt, mely arra ösztönöz, hogy védelmére keljünk a védteleneknek. Az uj és modern népszinházak szakkapaczitásai gondoskodnak róla, hogy ebből a részvétből és igazságérzésből soha ki ne fogyjunk. A börtönbe vetett asszony képjátékát felváltja más és más, a nyomor lirájának különböző gyászesetei, különféle felkiáltó jelekkel. A villamosságot fejlesztő gép pedig ráteríti fényét a hatalmas lepelre, mely Budapest művészeti palotái között egy eddig soha nem látott szinházi közönségnek tolmácsolja képletes nyelven a maga három méternyi hosszú s két méter széles vászondarabján a legujabb keletű népszinműveket.

Zuboly.

Vas. Ujs. 1907. 188. l.

Az öregek valóságos kultuszt üztek elhalt leánykájuk emlékezetéből. Meghagyták rózsafabútoros leányszobácskáját, ruháit, apróságait itt összegyűjtötték és éjjel-nappal sirtak. Én feljárogattam hozzájuk és segítettem nekik búsulni.

Ebben az időben látogatott meg egy orvos barátom. Különös arczczal nézett rám, megtapogatott, megvizsgált és így szólt hozzám:

— Barátom, vedd a sátorfádat és menj ebből a városból. Menj akárhová. Neked felejteni kell mindenáron.

Elutaztam.

Körülbelől esztendő múlott el. A szivem épen úgy fájt, mint azelőtt. Egy félvidéki barátom hívott meg vadászatra. A regényes, zordon vidéken, a mély völgyekben, sötét rengetegekben napokig kószáltam, a nélkül, hogy puskámat levettem volna vállamról. Igazi ősrengeteg volt az ott a hegyek között, félnapi járásra nem lehetett találni se falut, se emberi lakot. A rengeteg közepén valami középkori várkastélynak a maradványai voltak. Leomlott tornyok, bedőlt falak, repkénynyel benőtt néma folyosók: ez volt a várkastély, a melyben a hagyomány szerint egy elborult elméjű nagyúr lakott régente. Az őrült nagyúr szelleme állítólag még mindig ott kisértett a romok között. A szénégetők és más, a tájra vetődött emberek látták is. Ugyan ki adna hitelt a nép fantáziájának?

Magamban sokat üldögéltem a várkastély romjai között. Bizony én nem láttam gyíkon, baglyon, denevéren kívül egyebet.

Egy holdas, koraőszi éjjel ott talált a rengeteg közepén, a várkastély közelében. A romok óriásivá nőttek a holdfényben, a denevérek, baglyok, mint csodalények röpködtek a falak körül. Egyike volt azoknak a csodálatos éjjeleknek, a mikor a műveletlen, képzelődő emberek az égett fatuskókat, kődarabokat élő lényeknek nézik. Az ilyen éjszakák szülik a kisérteteket, a melyek, hogy nincsenek, mindnyájan tudjuk.

Szinte kiváncsi voltam, hogy vajjon erőt vesz-e rajtam is a gyermekes képzelődés; a hely és idő a legalkalmatosabb reá. Lássuk tehát azokat a kisérteteket. Egy csöpp félelmet se éreztem a szivemben. Leültem egy régi kőlóczára és néztem a holdfényben úszó várat. A rengeteg aludt körülöttem. A hold virrasztott az alvó táj felett.

Körülbelől éjfélre járt, a mikor a néma falak között valami különös nesz hallatszott. Mintha valaki közeledett volna a törpe bokrok között. Tehát, most jön a kisértet! Várjuk meg csendesen.

A hold tisztán világította meg a helyet. Nem bújhat el a kisértet, ha csakugyan itt van. Én bizony semmi félelmet nem éreztem abban a perczben. Inkább valami türelmetlen kiváncsiság dobogtatta a szivemet.

A bokrok szétnyiltak és a holdfényben, a kastély folyosóján ott állott a kisértet.

Az első pillanatra megismertem: Magda, a menyasszonyom állott előttem. A ruhája a régi, a hajviselete ugyanaz, a hogy utoljára láttam. Megdörzsöltem a szemem: ébren voltam.

A következő perczben talpra ugrottam.

— Magda! — kiáltottam és az éji alak felé rohantam.

A látomány felém fordult és rémülten nézett tetek szoktak, hanem mint az asszonyok, a földiek. Felkapta a ruháját és menekült előlem.

Megbotlottam valamely kőben és a földre terültem. Akkor láttam, hogy több ölnyi mélység tátong előttem. Menthetetlenül belezuhanok, ha még egy lépést teszek előre.

A kisértet eltűnt előlem.

Nemsokára virradt és én átkutattam a várkastélyt. Persze, nyomát sem találtam a kisértetnek. Fejcsóválva mentem hazafelé. Sehogyse tudtam megérteni a dolgot. Ébren, józanúl, nyugodt idegekkel ültem ott, a mikor a kisértet megjelent. Nem tévedhettem, — láttam teljes bizonyossággal Magdát.

Alig tudtam bevárni az éjszakát, hogy felkeressem ismét a várkastélyt. A rejtély nem hagyott nyugodni. Éreztem, hogy valami rendkívüli dologgal állok szemközt. Csak azt az egyet nem hittem még akkor se, hogy kisértetek, földöntúli lények vannak a világon.

Lesbe állottam a várkastély mellett. Borzasztó hosszú volt az idő odáig, a míg a hold fölemelkedett a rengeteg koronái felé. Akkor egyszerre nappali világosság öntötte el a tájat. Az órák múltak és már azt hittem, hogy a látomány elmarad ezen az éjszakán, a mikor hirtelen ott állott előttem a múlt éjszakai alak: Magda.

Magda volt, teljes bizonyossággal Magda volt. Feszülten figyeltem és pár pillanat alatt átalvillant lelkemen a gondolat, hogy a leány akkor nem veszett el a Dunában. Szándékosan ugrott a vizbe és jó uszó létére csakhamar partot ért, a míg holttestét keresték a sötét folyóban. Elment, elbujdosott, mert nem akart a feleségem lenni, a mire talán, tudomáson kívül, szülei is kényszerítették. De hát hogyan került akkor ide az elhagyott rengeteg közepébe, a kisérteties kastélyba?

Ott állott tőlem tiz lépésnyire és világosan kivehettem arczvonásait. Nem sokat változott, a mióta nem láttam. Ugyanaz a szelid, szomorú mosoly az ajkán. Sötét szemei gondolkozva néznek szét. Vajjon mire gondol?

Nem sok idő múlott el. Az erdőből lépések közeledtek. Kutyacsaholás hangzott fel és a sűrűből kilépett egy erdészruhás, puskás fiatalember. Vidáman közeledett a leány felé és mikor elérte, a keblére szorította. Aztán kartkarba fogva, elindultak a rengetegbe . . .

Arra tértem magamhoz, hogy kormosarczú szénégetők jártak körülöttem. Tehát aludtam és álmodtam az egész éjszakai jelenetet.

A valóság az álommal összekeveredett. Most már igazán nem tudtam, hogy mi az igazság. Nyugtalanságomban felkutattam az erdőt nappal. Semmi nyomra nem találtam. Sőt a rombadőlt várkastély körül is hiába őrködtem. A kisértet eltűnt, többé nem mutatkozott.

A földbirtokos elhallgatott. Mosolyogva nézett körül a társaságon.

— No, ugy-e ez nem valami borzalmas história? — kérdezte.

A társaság egyik tagja most megszólalt:

— Azt mondtad, hogy félig igazság a történeted? Hol van tehát az igazság?

Gömöri kesernyésen nevetett:

— Az igazság az, hogy két év múlva megkerült halottnak hitt menyasszonyom és most annak a bizonyos Horváth Sándornak a boldog felesége.

Ezzel aztán vége is volt a további kisérteties történeteknek. Egynémelyikünk elgondolkozott, mások poharaikhoz nyúltak. A Hernád, az a csalfa, ott bujdosott valahol a messzeségben, fűzek, bokrok mögé rejtőzve.

A VAS- ÉS FÉMIPARI KIÁLLÍTÁS ÉRME.

A tavalyi vas- és fémipari kiállítás a hazai szakkiállítások közül magasan kivált szakszerű rendezésénél és gyakorlati rendeltetésénél fogva. A rendező-bizottság a kiállítást mindvégig mintaszerűen vezette, a miről élénk tanubizonyságot ad a kiállításnak most megjelent kitüntetési oklevele és az ezzel együtt járó kiállítási emlékérem, melynek rajzát mai számunkban bemutatjuk.

Az emlékérem a legjobb plakettek egyike, a melyek nálunk újabb időben készültek. Egyik oldalán, melyet *Berán* Antal készített, az elismerés géniusza megkoszorúzza a becsületes munkát, a másik oldal pedig a kiállítás védnökének és helyettes védnökének, *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszternek és *Szterényi* József kereskedelmi államtitkárnak képét mutatja *Telcs* Ede művészi munkájában, a mely a két kiváló férfiú együttműködésének és alkotásainak egyik érdekes emléke lesz.

ÚJ NÉPSZINHÁZAK.

Budapest életében megszívlelést érdemel az az újabbi szocziális jelenség, mely a villamos szinházak nyomán keletkezett. Pár év előtt ennek a nemrégiben általánossá vált intézménynek még a neve sem volt kialakulva. Nevezték kinematografnak, projektografnak, mozgóképeknek s még vagy nyolczféle néven az új vállalatot, a míg megkapta végre a villamos szinház nevet. Persze ez is csak olyan kényszer-elnevezés, de valamivel közelebb jár a valósághoz és többet fejez ki, mint az előbbiek. A mozgókép kezdetben az uri- és előkelő osztályok számára való látványosságul szolgált. A fővárosi *Uránia* szinház alapítása is ebből a tendenczióból történt s azóta szép sikerrel szolgálja ezt a törekvést. A legalsóbb néposztályok számára az Uránia azonban aránylag drága árai miatt megközelíthetetlen maradt továbbra is, de az esti 7-től 10-ig tartó előadási idő sem kedvezett a szegénysorsúak életviszonyainak. A munkából élő és a nehéz testi munkában kifáradt embernek ez az idő alvásra való és családja körében való tartózkodásra. A városligeti villamos szinházak téli beköltözésével tavaly óta egyre nő ebben a vállalatban is a konkurrenczia, úgy, hogy Budapestnek nincs ma olyan forgalmasabb utczája, hol legalább három-négy villamos szinház ne hivogatná a járókelőt.

Ezek a feltartózhatatlanul sűrűsödő vállalatok eszközei ma már az újfajta örömök és szórakozások terjesztésének. Vannak közöttük per-

Poll Hugó

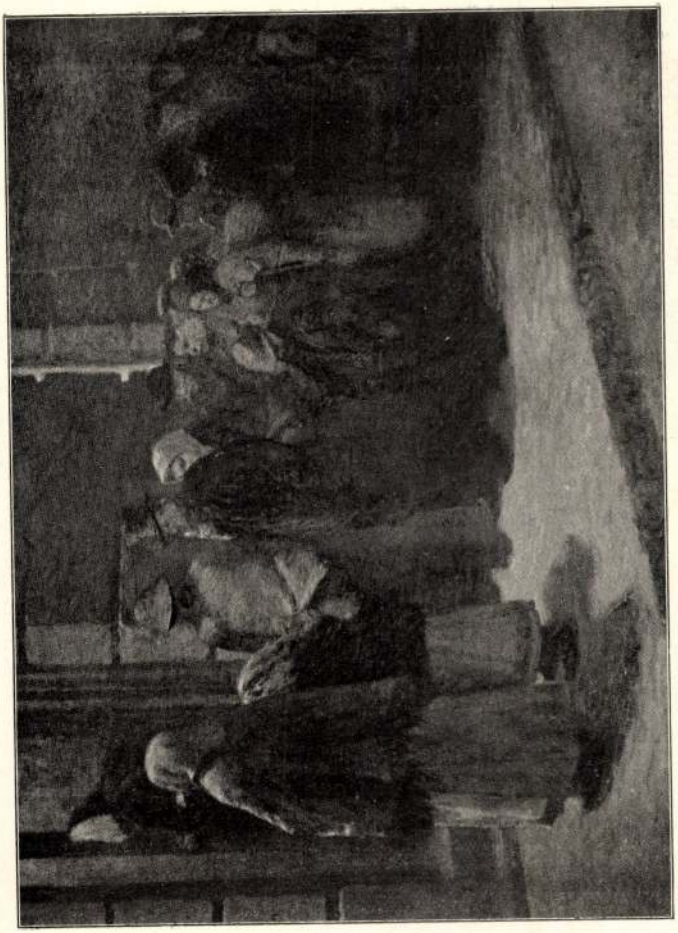

194. Poll Hugó: Ingyen kenyér.

Műcsarnok 1902. tav. nemzetk. kiáll.

149. Tornai Gyula: Arabs énekes.

ták feltalálni. Az öreg úrral egyetemben felkutattuk a dunamenti falvakat, a hol áldozatait a folyó partra szokta dobni. Pénzbeli jutalmat tűztünk ki a halászoknak, kerestünk, kutattunk, utazgattunk a Duna mentén, de a sors kegyetlen volt. Még azt a vigasztalást is elvette tőlünk, hogy a Magda koporsóján jól kisírhattuk volna magunkat.

A folytonos kutatások közben észre sem vettem, hogy a kis Horváth-gyereknek Magda halála óta a szinét sem láttuk. Csak annyit tudtak felőle, hogy a mikor hirét vette Magda halálának, kijelentette, hogy ő sem akar tovább élni. Szegény, ifjú rajongó! Ki tudja hová, merre bujdosott el? Hol húzódott meg sebével, a melyet ideális lelkén az élet tőre ütött? De hát ő majd csak kiheveri a fájdalmat, én azonban soha többé mosolyogni, örülni nem fogok. Az én életemnek immár örökre vége van. Higyjétek el, hogy az ember csak akkor ismeri meg a fájdalmat teljes valóságában, a mikor saját magán tapasztalhatja. Ne gúnyoljátok a búslakodókat, szomorú embereket!

Az öregek valóságos kultuszt üztek elhalt leánykájuk emlékezetéből. Meghagyták rózsafabútoros leányszobácskáját, ruháit, apróságait itt összegyűjtötték és éjjel-nappal sirtak. Én feljárogattam hozzájuk és segítettem nekik búsulni.

Ebben az időben látogatott meg egy orvos barátom. Különös arczczal nézett rám, megtapogatott, megvizsgált és igy szólt hozzám:

— Barátom, vedd a sátorfádat és menj ebből a városból. Menj akárhová. Neked felejteni kell mindenáron.

Elutaztam.

Körülbelől esztendő múlott el. A szivem épen úgy fájt, mint azelőtt. Egy felvidéki barátom hivott meg vadászatra. A regényes, zordon vidéken, a mély völgyekben, sötét rengetegekben napokig kószáltam, a nélkül, hogy puskámat levettem volna vállamról. Igazi ősrengeteg volt az ott a hegyek között, félnapi járásra nem lehetett találni se falut, se emberi lakot. A rengeteg közepén valami középkori várkastélynak a maradványai voltak. Leomlott tornyok, bedőlt falak, repkénynyel benőtt néma folyosók: ez volt a várkastély, a melyben a hagyomány szerint egy elborult elméjű nagyúr lakott régente. Az őrült nagyúr szelleme állitólag még mindig ott kisértett a romok között. A szénégetők és más, a tájra vetődött emberek látták is. Ugyan ki adna hitelt a nép fantáziájának?

Magamban sokat üldögéltem a várkastély romjai között. Bizony én nem láttam gyikon, baglyon, denevéren kivül egyebet.

Egy holdas, koraőszi éjjel ott talált a rengeteg közepén, a várkastély közelében. A romok óriásivá nőttek a holdfényben, a denevérek, baglyok, mint csodalények röpködtek a falak körül. Egyike volt azoknak a csodálatos éjjeleknek, a mikor a müveletlen, képzelődő emberek az égett fatuskókat, kődarabokat élő lényeknek nézik. Az ilyen éjszakák szülik a kisérteteket, a melyek, hogy nincsenek, mindnyájan tudjuk.

Szinte kiváncsi voltam, hogy vajjon erőt vesz-e rajtam is a gyermekes képzelődés; a hely és idő a legalkalmatosabb reá. Lássuk tehát azokat a kisérteteket. Egy csöpp félelmet se éreztem a szivemben. Leültem egy régi kőlóczára és néztem a holdfényben úszó várat. A rengeteg aludt körülöttem. A hold virrasztott az alvó táj felett.

Körülbelől éjfélre járt, a mikor a néma falak között valami különös nesz hallatszott. Mintha valaki közeledett volna a törpe bokrok között. Tehát, most jön a kisértet! Várjuk meg csendesen.

A hold tisztán világította meg a helyet. Nem bújhat el a kisértet, ha csakugyan itt van. Én bizony semmi félelmet nem éreztem abban a perczben. Inkább valami türelmetlen kiváncsiság dobogtatta a szivemet.

A bokrok szétnyiltak és a holdfényben, a kastély folyosóján ott állott a kisértet.

Az első pillanatra megismertem: Magda, a menyasszonyom állott előttem. A ruhája a régi, a hajviselete ugyanaz, a hogy utoljára láttam. Megdörzsöltem a szemem: ébren voltam.

A következő perczben talpra ugrottam.

— Magda! — kiáltottam és az éji alak felé rohantam.

A látomány felém fordult és rémülten nézett rám. Aztán futni kezdett. Nem úgy, mint a kisértetek szoktak, hanem mint az asszonyok, a földiek. Felkapta a ruháját és menekült előlem.

Megbotlottam valamely kőben és a földre terültem. Akkor láttam, hogy több ölnyi mélység tátong előttem. Menthetetlenül belezuhanok, ha még egy lépést teszek előre.

A kisértet eltűnt előlem.

Nemsokára virradt és én átkutattam a várkastélyt. Persze, nyomát sem találtam a kisértetnek. Fejcsóválva mentem hazafelé. Sehogyse tudtam megérteni a dolgot. Ébren, józanúl, nyugodt idegekkel ültem ott, a mikor a kisértet megjelent. Nem tévedhettem, — láttam teljes bizonyossággal Magdát.

Alig tudtam bevárni az éjszakát, hogy felkeressem ismét a várkastélyt. A rejtély nem hagyott nyugodni. Éreztem, hogy valami rendkívüli dologgal állok szemközt. Csak azt az egyet nem hittem még akkor se, hogy kisértetek, földöntúli lények vannak a világon.

Lesbe állottam a várkastély mellett. Borzasztó hosszú volt az idő odáig, a míg a hold fölemelkedett a rengeteg koronái felé. Akkor egyszerre nappali világosság öntötte el a tájat. Az órák múltak és már azt hittem, hogy a látomány elmarad ezen az éjszakán, a mikor hirtelen ott állott előttem a múlt éjszakai alak: Magda.

Magda volt, teljes bizonyossággal Magda volt. Feszülten figyeltem és pár pillanat alatt átalvillant lelkemen a gondolat, hogy a leány akkor nem veszett el a Dunában. Szándékosan ugrott a vizbe és jó uszó létére csakhamar partot ért, a míg holttestét keresték a sötét folyóban. Elment, elbujdosott, mert nem akart a feleségem lenni, a mire talán, tudomáson kivül, szülei is kényszerítették. De hát hogyan került akkor ide az elhagyott rengeteg közepébe, a kisérteties kastélyba?

Ott állott tőlem tiz lépésnyire és világosan kivehettem arczvonásait. Nem sokat változott, a mióta nem láttam. Ugyanaz a szelid, szomorú mosoly az ajkán. Sötét szemei gondolkozva néznek szét. Vajjon mire gondol?

Nem sok idő múlott el. Az erdőből lépések közeledtek. Kutyacsaholás hangzott fel és a sűrűből kilépett egy erdészruhás, puskás fiatalember. Vidáman közeledett a leány felé és mikor elérte, a keblére szorította. Aztán kartkarba fogva, elindultak a rengetegbe . . .

Arra tértem magamhoz, hogy kormosarczú szénégetők jártak körülöttem. Tehát aludtam és álmodtam az egész éjszakai jelenetet.

A valóság az álommal összekeveredett. Most már igazán nem tudtam, hogy mi az igazság. Nyugtalanságomban felkutattam az erdőt nappal. Semmi nyomra nem találtam. Sőt a rombadőlt várkastély körül is hiába őrködtem. A kisértet eltűnt, többé nem mutatkozott.

A földbirtokos elhallgatott. Mosolyogva nézett körül a társaságon.

— No, ugy-e ez nem valami borzalmas história? — kérdezte.

A társaság egyik tagja most megszólalt:

— Azt mondtad, hogy félig igazság a történeted? Hol van tehát az igazság?

Gömöri kesernyésen nevetett:

— Az igazság az, hogy két év múlva megkerült halottnak hitt menyasszonyom és most annak a bizonyos Horváth Sándornak a boldog felesége.

Ezzel aztán vége is volt a további kisérteties történeteknek. Egynémelyikünk elgondolkozott, mások poharaikhoz nyúltak. A Hernád, az a csalfa, ott bujdosott valahol a messzeségben, fűzek, bokrok mögé rejtőzve.

Berán Antal dombormüve.

Telcs Ede dombormüve.

A VAS- ÉS FÉMIPARI KIÁLLÍTÁS ÉRME.

A VAS- ÉS FÉMIPARI KIÁLLÍTÁS ÉRME.

A tavalyi vas- és fémipari kiállítás a hazai szakkiállítások közül magasan kivált szakszerű rendezésénél és gyakorlati rendeltetésénél fogva. A rendező-bizottság a kiállítást mindvégig mintaszerűen vezette, a miről élénk tanubizonyságot ad a kiállításnak most megjelent kitüntetési oklevele és az ezzel együtt járó kiállítási emlékérem, melynek rajzát mai számunkban bemutatjuk.

Az emlékérem a legjobb plakettek egyike, a melyek nálunk újabb időben készültek. Egyik oldalán, melyet *Berán* Antal készített, az elismerés géniusza megkoszorúzza a becsületes munkát, a másik oldal pedig a kiállítás védnökének és helyettes védnökének, *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszternek és *Szterényi* József kereskedelmi államtitkárnak képét mutatja *Telcs* Ede művészi munkájában, a mely a két kiváló férfiú együttműködésének és alkotásainak egyik érdekes emléke lesz.

ÚJ NÉPSZINHÁZAK.

Budapest életében megszívlelést érdemel az az újabbi szocziális jelenség, mely a villamos szinházak nyomán keletkezett. Pár év előtt ennek a nemrégiben általánossá vált intézménynek még a neve sem volt kialakulva. Nevezték kinematografnak, projektografnak, mozgóképeknek s még vagy nyolczféle néven az új vállalatot, a mig megkapta végre a villamos szinház nevet. Persze ez is csak olyan kényszer-elnevezés, de valamivel közelebb jár a valósághoz és többet fejez ki, mint az előbbiek. A mozgókép kezdetben az uri- és előkelő osztályok számára való látványosságul szolgált. A fővárosi *Uránia* szinház alapitása is ebből a tendenczióból történt s azóta szép sikerrel szolgálja ezt a törekvést. A legalsóbb néposztályok számára az Uránia azonban aránylag drága árai miatt megközelíthetetlen maradt továbbra is, de az esti 7-től 10-ig tartó előadási idő sem kedvezett a szegénysorsúak életviszonyainak. A munkából élő és a nehéz testi munkában kifáradt embernek ez az idő alvásra való és családja körében való tartózkodásra. A városligeti villamos szinházak téli beköltözésével tavaly óta egyre nő ebben a vállalatban is a konkurrenczia, úgy, hogy Budapestnek nincs ma olyan forgalmasabb utczája, hol legalább három-négy villamos szinház ne hivogatná a járókelőt.

Ezek a feltartózhatatlanul sűrűsödő vállalatok eszközei ma már az újfajta örömök és szórakozások terjesztésének. Vannak közöttük per-

sze rangosztálybeli különbségek is, a melyekkel vele jár az, hogy más a műsora, más az árszabályzata annak, a melyik előkelőbb nívóra törekszik, ellenben tíz, tizenöt és húsz krajczár között határolódik a másod-, harmadrangúak által nyujtott élvezeti jegyek ára, melyek belépőül szolgálnak a Budapest nyomorától, inségétől és zilált viszonyaitól megihletődött villamos szocziologia vagy ha jobban tetszik, — mozgókép-lira szinházaiba.

Kétségeskedés nélkül megállapítható, hogy ezek immár a nép igazi szinházai, azok az új népszinházak, hol a nép, vagyis a szegénység és a proletárság minden órában zsufolásig jelen van. Minél kijebb hatolunk Budapest külső városai fele, annál határozottabban öltik magukra ezek a szinházak a népi vagy a proletárjelleget s majdnem bizonyos, hogy pár hónap, esetleg egy-két esztendő mulva olyan speczialis jellemet vesznek föl, mely hiven fogja visszatükrözni annak a közönségnek érzéseit, gondolkodását és vágyait, mely őket naponként látogatja.

Az Üllői-úton, a Ferencz-körúton, az Aréna-úton és a Kerepesi-út külső sarkán levő villamos szinházak műsorában fellelhető például az az irányzatosság, mely a proletariatus gondolkodását ma egészben áthatja. A képtémák nagyobb része azt az ellentétet mutatja be, mely a szegény ember élete és a gazdagoké között meg van. A négyszögű fehér lepelre vetített kép ilyen formán izgató vezérczikké válik, mely nemcsak a szemnek, hanem a szívnek és az agynak is anyagot ad a vele való foglalkozásra. A napilapok rendőri krónikáinak nemzetköziesen tipikus esetei; az előkelő áruházakból való lopás, a tapasztalatlan lányok elcsábítása, a szegény embereknek kis dolgokért nagyban való büntetése, a gazdagoknak ügyes kisiklása, az éjjeli mulatóhelyek tragédiái, a nyomor útjára került megtagadottaknak a züllése mind olyan témák, melyeket összefüggő képsorozatba foglalva, a villam-szinmű kompoziciójának igényeihez mérten érthető czélzattal mutat be a villamszinház a maga publikumának, abból a kétségtelen üzleti elvből indulva ki, hogy minden embert és társadalmi osztályt az érdekel legjobban a művészetben is, a mi a saját izlését, gondolkodásmódját, erkölcsét és aspiráczióit tükrözteti vissza. A konkurrenczia kényszere alatt az új népszinházaknak immár százakra növekedett tömegében idő kérdése csupán, hogy ez a programm, mely tendenciákkal tör előre és tendenciózus esetektől illetődik, megkapja a maga végleges és állandó jellemét.

Még gyorsabb tempóban fog kialakulni az uj népszinházak szocziális programmja, ha a vállalkozók áruikat majd első kézből, a leendő Budapesti főtelepről és nem Berlinből, Párisból, Bécsből, — másod-, harmad kézen át szerezhetik be. Mert ha a nyomornak és szegénységnek nincsen is nemzeti vagy felekezeti bélyege, de mások a lokális viszonyok, melyekben a nyomor jelentkezik. Magyarországon készített felvétel például az a képsorozat, mely olyan jelenetet mutat be kétféle következésében, mikor egy uri nő selymet lop és egy szegény asszony a csarnokból kenyeret. A négyszögű fehér lepelre hatalmas forgalmú, előkelő üzletet vetít a villamszóró gépezet, mely bevilágítja azt az urinőt is, kit az imént értek a segédek tetten, mikor az elemelt portékával távozni akart. Az üzlettulajdonos feljelentésére a rendőrség természetesen letartóztatta az uri nőt s a képen azt a jelenetet látjuk, mikor a rendőrkapitány az esetről jegyzőkönyvet készül felvenni. De mi történik most? Megjelenik egy előkelő, cilinderes, prémmel bélelt bundájú úr a rendőrségen, bemutatkozik, megnevezi magát s íme egyszerre nyájasra változik a törvény őrének zordon, szigorú arcza. Vajjon, mi történhetett? Semmi. Az előkelő úr csupán megnevezte magát s úgy látszik, ebben volt megjelenésének a varázsa. Tett azonban egyebet is. Megkérte a zordon tekintetű igazságőrt, hogy tekintsen el az esettől, hiszen úgy is szórakozottság, tévedés volt az egész, szót sem érdemel, majd ő is hálás lesz érte. Egymásután olvadnak fel a szigorú rendőr arczáról a redők s az előkelő úr az előkelően öltözött hölgygyel a rendőrkapitány hajlongása között távozik.

Ez az egyik kép. Most következik ennek a kontrája. A csarnokban egy rongyos ruházatú, megviselt arczú munkásnő az élelmiszer árusok bódéi mellett ólálkodik. Mikor azt hiszi, hogy senki sem látja, elemelni próbál egy kosarat, de visszateszi, mert megijedt. Addig próbálja végre a dolgot, míg kendője alá rejt egy kenyeret épen akkor, mikor a gazda tekintete reá esett. Nosza támad egy pillanat alatt ribillió. Rendőr! rendőr! kiáltják mindenfelől, de mire a rendőr megérkezett, az ütlegek egész zápora zúdult a szegény asszony fejére-hátára. A rendőr kiméletlenül tuszkolja előre s viszi a kapitányságra. Az előbb bemutatott rendőrkapitány elé vezeti az asszonyt, kinek láttára a szigorú igazságőr még szigorúbb ábrázatot ölt. Kezdődik azután a kihallgatás. Az asszony sir, védekezni akar, de nem engedik, beszélni. A vége az, hogy elitélik s mikor az ő érdekében is megjelennek rongyokba öltöztetett gyermekei, a rendőr nem hajlong többé, mint az előkelő tolvajnál, hanem kilöketi az asszonyt is, a gyermekeket is.

LAGUNAI HALÁSZ.

HAZATÉRŐ BÚCSÚSOK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Íme egy szemelvény abból az újfajta szinművészetből, melyet a kültelkeken a villamos berendezésű népszinházak kultiválnak. A közönség, mely nyolczvan perczentben a munkásosztály köréből való, tapsban és elismerésben tör ki e képek láttára, de nemcsak a munkásosztálybeliek, hanem a közömbösök is ezt teszik a bennünk lappangó igazságérzet hatása alatt, mely arra ösztönöz, hogy védelmére keljünk a védteleneknek. Az uj és modern népszinházak szakkapaczitásai gondoskodnak róla, hogy ebből a részvétből és igazságérzésből soha ki ne fogyjunk. A börtönbe vetett asszony képjátékát felváltja más és más, a nyomor lirájának különböző gyászesetei, különféle felkiáltó jelekkel. A villamosságot fejlesztő gép pedig ráteriti fényét a hatalmas lepelre, mely Budapest művészeti palotái között egy eddig soha nem látott szinházi közönségnek tolmácsolja képletes nyelven a maga három méternyi hosszú s két méter széles vászondarabján a legujabb keletű népszinműveket.

Zuboly.

Poll Hugó: Crevettes halászok.

Marton Ferenc: Erdőirtás Csikországban.

Poll Hugó

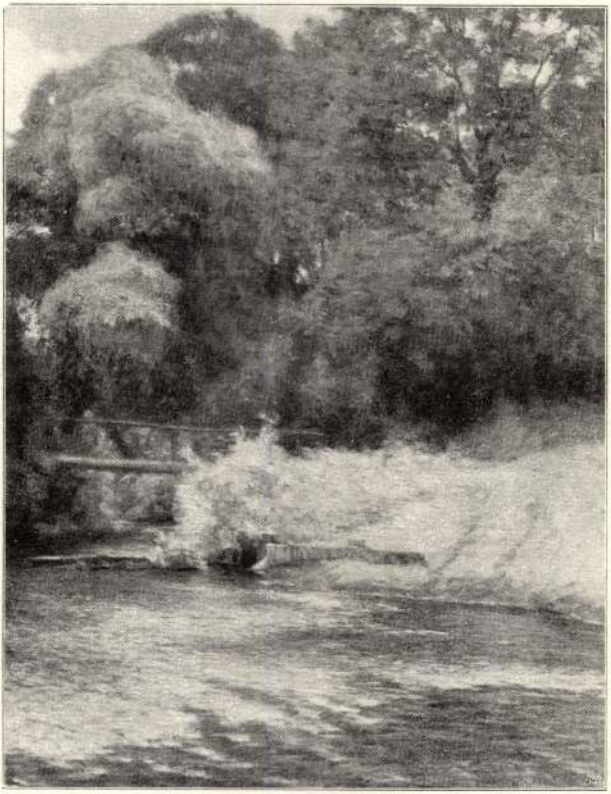

65. Poll Hugó: Felsőlövői patak.

Műcsarnok 1905. Lovassy nemzetk. kiáll.

205. KLEIN PHILIP: Alissa.

POHL /POLL/ JÁNOS
pesti ötvös mester 1793. vál. polgár

Budapest régiségei XIX. évf. 1959, 237. l

POHL /POLL/ MÁTYÁS

aranymüves mester Pesten 1720-ban

Budapest régiségeiXIX. évf. 1959. 223. 1

POLL /POHL/ JÓZSEF
aranymüves mester Pesten 1740. /talán Poll /Pohl/ Mátyás fia/

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 223. 1

Poll János

aranyműves.

1793 óta a városi
képviselőtestület
tagja Pesten

Schmall L., Adalék
Kok. Bp 1899. 156 l.

I

Rög brownbót VI.127

Poll (Pohl) János

aranyminiver Pest

1793 ban választott

polgár

Horváth Kentpéteri

253. l

Poll János

aranyműves

1793-tól választó

polgár Perten

Schmall

I. 156 l.

K
17

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim : — Telegramm-Adresse :
HAZAIBANK.

Telefon { számok / Nummern
61—01, 61—02, 61—03, 61—04, 61—21, 61—22
Interurban telefon B—41.

LI
7

Nagyságos Sze

Tisztelettel értesitjük,

500.000.- koronával

tárunknál lefizetett össze

H. B. «Levelezés» 8. sz. 20.000. 1923. VIII. — Hauptmann

Poll János Mihály

ácsm

Bé. 1758

Szm. Szolnok

Tp. Vác

Schneider

220. l.

MDK

Poll Hugóné, festö

Dömösi falurészlet. Olf.

Tavaszi tárlat.1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat. 39.1.

Poll Hugóné
Őszi csendélet, olaj

Őszi Tárlat. Mücs. kiállitása. 1922. nov. 22 l.

Poll Hugóné

Munkarnok
1922 jub. kiáll. 519.
1922 öm. kiáll. 296.
1923 tav. kiáll. 540

Fülöp, II-ik, spanyol király

IV. 241

POLL HUGÓ
2002 okt.

14. ▲
Poll Hugó (1867-1931)

Halászbárkák

Olaj, vászon, 79x100 cm
Jelezve jobbra fent: Poll H.

Kikiáltási ár: 500 000 Ft

15.

16.

15. ▲
Herrer Cézár (1868-1919)

Torcello

Olaj, vászon, 37x48 cm
Jelezve jobbra lent: Herrer C.T.
Kikiáltási ár: 350 000 Ft

16. ◄
Tibor Ernő (1885-1945)

Kikötői jelenet

Olaj, karton, 25,5x34,5 cm
Jelezve balra lent: Tibor
Kikiáltási ár: 150 000 Ft

Poll Hugó

festőművész

Barcelonai világkiállitás - képzőművészeti kiállitása - kiállitási palotában - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Poll Hugó

A barcelonai Arte Moderné-ban rendezett nemzetközi
műtárlaton művé aranyérmet nyert.

Magyar Hirlap
1930.II.9.

Poll Hugó.

A Műcsarnok téli tárlata díjainak bíráló bizottsága Halmos Imre életkép-díjat „Libapásztorleány" c. pasztelljének ítélte oda. (emlékül)

Pesti Hírlap, 1929. jan. 27.

Poll Hugó MDK

Boulognei halász, pasztell

Cigánygyerek lóval, pasztell

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Poll Hugó.

Tagja volt az 1907-ben alalkult Magyar Aquarell és Pasztellfestők egyesületeének.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története.kézirat.

Poll Hugó MDK

Bányatelepek,pasztell

Alkonyat, pasztell

Részlet a cigányutcából.Salgótarján, pasztell

Lucerna, pasztell

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Poll Hugó

állami pasztelldíj 1920.

Cranach, neniet „festo" II. 209

Poll Hugó

† 1931. jún. 11.

64 éves korában

épült ~~[illegible]~~ közepén kupola val ~~[illegible]~~
kettős torony nyal ~~[illegible]~~. A korinthusi oszlo-
z vezető lepcső első szakaszán szt István és
t. Péter és Pál szobrai állnak. A csarnok hom-
REMUS DOMINUM" a felirat szövege, mig
it, Remény és Szeretet, meg két Cherub látha-
MDCCCXXVI" olvasható. A felső lépcsőknél,
főbejáratnál többen járnak-kelnek. A hát
ielében, két fogatos szekér halad s jobbról fák
~~[illegible]~~, a puttonyt vivő leányon innen, a falnak
~~[illegible]~~ leány beszélget mig középütt, a két ~~[illegible]~~
fjú discural ~~[illegible]~~ egy előkelő hölgygyel.

etei az alányomásnak 25.3 : 33 cm.

+502 (irás előtt).

57/94 № 42.

MDK

Poll Hugó, ezüstérem

St.Louisi kiáll. kitüntetései. Vas. Ujs. 1904.
809 l.

MDK

Poll Hugó

Képzőművészet, 1929. 16. sz. 23-24 l.

Tata (Komárom)

Bercsényi-utca 7. Tanonc
Második udvarán négyszeglet
kilométeres szőnyi római ac
Korabinszky 1786-ban még lá
ma is megvannak. A kertben
oltárt találtak és III.szá

(Rohrbacher Miklós: Tata tört
Mikovinyi Sámuel jelentése. A
és MV. Kp. 192, második lapszám,

Pöll Hugó, festőm. MDK

a berlini nemzetk. művészeti kiállításon a kis aranyérmet kapta "Hazatérés a bucsuról" c.pasztellképére.

Kitüntetések.
Művészet, 1904. 339.l.

Poll Hugó

irod

Borossmihályi: Mendlik Oszkár és Poll Hugó. Képzőművészet 1929. 16. sz.

k vezetése alatt, teljes fel-
an, részben pedig tisztelgő ál-
lakban vannak ábrázolva. Felira-

rine

& VERLAG VON STOCKINGER & MORSACK,

etei 21:34,4 cm.

77-912
2-103
.7678.

0.62

Poll Hugo

Ernst Museum aukciói -

XIII–XIV (1920) 435–438 sz.

Kord. Relta VIII. 202.

Poll Hugó

Munsarnok
1928 tav. Eiatt 13, 15, 18
1928/29. téli Eiatt 345–378
kollektiv. Eiatt, életrajzat.
a Eat-ban.
kut 1867 nov. 15. Budapesten.
Munszi tanulmajait 1880-ban
Münchenben kezdte, ahol Hollosy
S. tanítványa volt. 1890. Párisba
költözött, ahol Tony Robert Fleu-
ry-nél, később Jules Lefevbre-nél
folytatta tanulmajait. Hosszú
párisi tartózkodása alatt főleg
a Bretagne és Normandia,
valamint a Pas-de-Calais
tengerparti élete érdekelte, de
többször hazatérve Magyarországra,
a Balaton vidéken és a Duna
mellett Dömösön dolgozta
fel a magyar népélet, tárgyas-
ból merített műveit. Ezek
közül Hazatérő bucsusok c.

Sokácz varrottas, baranyai X. 124.

Poll Hugó

művével 1903. ugyanis a Képzőművészeti Társulat nagydíját, mely művére a párisi Salon-ban 1905. Mention honorable-t kapott. 1921 kitüntető elismerést és 1924. Tolnai Simon díját nyerte el magyar életképeivel. Nagyvenerés művészi pályafutása alatt fölelő paszsellfestéssel foglalkozott, amelben sitka technikai tökélyre emelkedett. Budapesten pasztett gyárat létesztett 1907 és 1923. Kollfiállítása volt a Műcsarnokban 1928-ban a ott. Koll. kiáll.

264. Poll Hugó: Vasárnapi összejövetel.

347. Bihari Sándor: Zivatarban.

POLL HUGÓ. Hosszú betegeskedés után július 11-én meghalt Budapesten *Poll* Hugó festőművész. Ismert és becsült tagja volt annak a festőnemzedéknek, amely a nyolcvanas-kilencvenes években Münchenben alapozta meg és a párizsi Julian-iskolában fejlesztette tudását. Sokáig egészen a francia földhöz kötötte művészetét, Párizshoz és a Bretagnehoz, amelynek falusi és halász-népe, tengerparti tájai gyakran szerepeltek a Műcsarnokba küldött képein. Utóbb hazatelepedett és a magyar falusi nép köréből vette motívumait. E mellett valósággal specialistává képezte magát a pasztelfestésben, a színes kréta volt előadásának legkedvesebb eszköze, ennek nemcsak technikája érdekelte, hanem technológiája is, annyira, hogy évekkel ezelőtt pasztellkréta-készítő műhelyt alapított és tartott üzemben. *Poll* Hugó nagyszorgalmú festő volt, legjava műveinek értékét annak az elmélyedésnek köszöni, amellyel a színek és tónusok enyhe változatait kutatta és képein értékesítette. A pasztell már természeténél fogva is vázlatszerű előadásra szokta biztatni a festőket: *Poll* inkább azon volt, hogy ezzel a festőtechnikával naturalista teljességet érjen el s innen van, hogy ellentétben a szokásos jegyzetszerű kisebb pasztelllapokkal, gyakran jelentékeny méretű képeket is ezzel a technikával készített. Ő nem grafikai, hanem festési eszköznek fogta fel színes krétáit. Munkásságát becsüléssel tisztelte meg a közönség és festőtársai is, akik egyébként is szerették a finom modorú, kevés beszédű, a mozgalmakba soha bele nem elegyedő, derék kollégát. Munkáinak száma igen nagy,

Magyar Művészet
1931. 370, 371 l.

ezek javát ismételten mutatta be gyüjteményes kiállításokon.

Poll Hugó 1867. november 15-én született Budapesten, ahol atyja gyáros volt. Itt járta a reáliskolát is és már ekkor is szabad idejében rajzolgatott s másolatokat festett a Múzeumban. 1885-ben beiratkozott a Mintarajziskolába, de az akkori tanítási mód nem elégítette ki. Münchenbe költözött tehát (1886), ahol előbb *Hollósy* Simonnak, majd az Akadémián *Hackl*nak lett tanítványa. Tudását itt megalapozva került Párizsba (1889), ahol beiratkozott a Julian-iskolába s még ebben az évben ki is állított a Salon des Champs Elysées-ben, ahol azontúl is évenként szerepelt. Az ott kiállított műveket rendszerint a budapesti Műcsarnokba is elküldte. Ebből a korszakából való a Bretagnei udvar, Mezőn, Nyilt tengeren, Mise után, Idegen nő a faluban stb. De éppen egy magyar falusi képével keltette első nagyobb sikerét itthon (Miatyánk, ki vagy a mennyekben 1899., megvette a magyar állam) s ettől fogva egyre szaporodik a Balaton mellékén, Dömösön festett falusi képek száma (Parasztbál, 1901; Vasárnapi összejövetel, 1902. stb.). Végre 1903-ban Hazatérés a búcsúról című képére megkapta a Társulati díjat (Szépművészeti Múzeum), ugyanerre a képre 1905. Párizsban mention honorablet. Ekkor már elismert, népszerű festő volt s joggal határozhatta el magát 1907-ben egy különkiállításra, amelyet nagyon kedvezően fogadtak. Két év mulva Sátor előtt című képét a Lipótvárosi Kaszinó díjával tüntették ki. Nem volt a Műcsarnokban kiállítás, amelyen részt ne vett volna néhány művével, ezenkívül 1923-ban és 1928-ban egy-egy gyüjteményes kiállítást is rendezett műveiből a Műcsarnok. Művészete képviselve van a Szépművészeti Múzeumon kívül a Fővárosi Képtárban és az egri érseki képtárban is. Képeit számos bel- és külföldi képeslap reprodukálta.

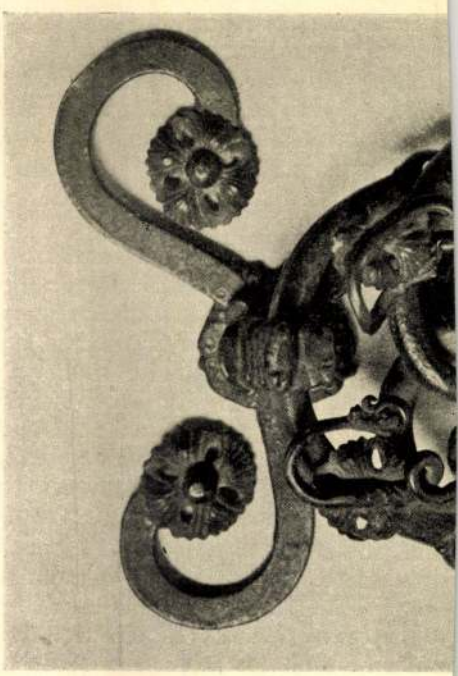

találkozásának.

Nagyon tanulságos és egyben bátor is az, ahogyan Hourticq rámutat Delacroix művészetének eredendő és gyógyíthatatlan fogyatkozására, arra, mely a természettől és a hagyománytól való elszakadásából származott és melynek magyarázata, szerinte, a művész temperamentumának lírai természete. „Delacroix festészete — írja — nem rögzít bennünket a látható világegyetemhez; a festői téma bizonyos exaltációba ragad magával bennünket, exaltációba, mely valamenynyire kétségtelenül annak az ihletnek lázát fejezi ki, amely az alkotó lelkét hevítette. Ha ellenállunk ennek a csábításnak, ha figyelmünk arra szorítkozik, hogy a keretbe zárt lapot betűzze, a helyesírási hibaszámlálás háládatlan munkáján érjük rajta magunkat. De ha érzékenységünk megremeg a melódiák vonulására, akkor ez a szenvedélyes festés fölkap bennünket és a zene szélrohama módjára ragad el magával. Egy szóval: ahhoz, hogy bámulni tudjuk ezt a festészetet, meg kell találnunk az embert, aki általa kifejezte magát; újra meg kell élnünk azt az érzést, amelyből született. Ami ebben a romantikus festőben a szép, az a sensibilitás küzdelme az engedelmeskedni nem akaró mesterséggel."

A kötet képes részének az a fogyatékossága, hogy Delacroix rengeteg méretű vásznait igen megkicsinyítve kénytelen reprodukálni. Annyira megkisebbítve, hogy a részletek alig látszanak rajtuk. Ezen a fogyatékosságon úgy igyekezik segíteni a kiadó, hogy részletfelvételeket is ád a nagyobb képekről. Sajnos, nem kielégítő mennyiségben és sajnos, nem eléggé tökéletes kivitelben. A képanyag ellen ez a főkifogásunk. A nyomás nem eléggé éles és tiszta, aminek a fénykép tökéletlensége is oka lehet, de oka talán az is, hogy a kelleténél nagyobb pél-

Mily becses emléke például *Munkácsy és a Társulat benső kapcsolatának* az alábbi levél (Lt. 1865—156):

Tekintetes Igazgató Választmány!

Mély megindulással vettem a Tekintetes Választmány folyó évi 11-dik ülésének velem hivatalos úton közlött, s reám vonatkozó azon kegyes határozatát, miszerint a Tekintetes Választmány a K. M. társulat részéről pártoltatásomat eddigi igyekezetem eredménye alapján elhatározni; engem 200 forint előleggel ellátni és netán besoroztatásom tekintetében is védszárnyai alá venni méltóztatott.

Eddig is minden ügyekezetem oda volt irányozva, hogy ernyedetlen törekvésemmel pályámon a csekély tehetségemhez mért, lehető legnagyobb sikert kivívjam: a Tek. Egyesületnek felém irányult figyelme és kegyes pártfogása nekem ösztönül szolgáland további haladásomra. És ime erős fogadást teszek, hogy kettőzött eréllyel igyekszem magamat a Tek. Egyesületnek pártolására méltóvá tenni és idővel a magyar festészeti ügy emeléséhez bármely csekély, — de teljes erőmmel szintén hozzájárulni.

Fogadja Tek. Választmány kegyességeért hálás köszönetemet, s nevezetesen az általam készítendő műre nézve azon biztosításomat, hogy azt, az anyagi segély kihatásának ideje folytán szorgalommal ki-állítani és a Tek. Egyesületnek készséggel bemutatni kötelességemnek tartandom.

A ki egyébb iránt ki emelvén, miszerint a Tekintetes Egyesületnek katonai kötelezettségem tekintetében tett kegyes ígéretére jövőmre nézve a legnagyobb súlyt fektetem,

mély tisztelettel maradok a Tek. Választmánynak

Gerendáson 865 nov 10-kén

alázatos szolgája
Munkácsy Mihály.

Munkácsynak az említett katonai kötelezettség alóli felmentési ügyével függ össze a Lt. 1866—166. számú magyar-német szövegű szegénységi bizonyítvány. Ennél fontosabb azonban Munkácsynak az a kérvénye (és a hozzácsatolt társulati ajánlólevél), amelyet ösztöndíja ügyében nyujtott be a magyar minisztériumhoz (Lt. 1867—39.):

Nagyméltóságú Magyar Kir. Miniszterium!

A már működni megszünt m. kir. Helytartótanácsnak m. évi 4805. szám alatti hirdetménye folytán bátorkodom én is a képző művészek gyámolítására szánt ösztöndíjért a következő indokokból legmélyebb tisztelettel folyamodni.

1-ör: Mivel ámbár gyermek koromban szüleimet vesztvén az 1. szerint egészen vagyontalanul s árván nevekedtem, még is a természettől nyert művészi tehetséget érezvén magamban, az élet legsúlyosabb gondjainak terhe alatt is igyekeztem azt szorgalom által kifejteni, s különösen az utolsó öt év alatt egészen a művészi pályára léptem.

2-or: Mivel noha én a művészetet elemein kezdve alaposan nem tanulhattam, hanem napi kenyerem megkereshetése végett egyenesen a fogalmazásnál kénytelen valék azt kezdeni s így compositiomnak technikai készültségem hiányában nem csak kellő becsértékét meg nem adhatom, de haladásom iránt is aggodalmakkal teltem el, még is annyira vittem azt, hogy az országos magyar képző művészeti társulat

méltóknak találta műveimet nem csak kiállítani, de meg is venni, s ezzel engem lehetőleg gyámolítani, miután pénztárának állapota nem engedi, hogy máskép gyámolíthatna bár arra a 2. szerint méltónak talált.

3-or : Mivel ámbár saját erőmre hagyatva kelle folytonosan haladásom akadályaival, az anyagi szükségekkel küzdenem, még is a 3. és 4. alatti jó bizonyítványokat érdemlettem ki, mellyek vigasztalásomul szolgálnak arra nézve is, hogy a tanulmányaimra szükséges pártfogoltatás mellett nem hiában törekedem a művészi pályán hivatásom célja felé.

4-er : Fentebbi bizonyítványaim mellé bátorkodom mellékelni egyik vázlatomat a Pest városi 1838-ik árvíz egy jelenetét, valamint a képző művészeti társulat által megvett «husvéti locsolódás» című művemnek egy fényképi másolatát, azon alázatos megjegyzéssel, hogy jelenleg 3 hónap óta a müncheni műakadémiában folytatván tanulmányaimat, a mellékelt vázlatok más művekkel együtt ott óhajtanám bevégezni, ha pártoltatásban részesülni szerencsés lehetek.

Ezeknél fogva esedezem, méltóztassék a magas magyar kir. Miniszterium engemet tanulmányaim alapos folytathatására 1500 ftnyi stipendiumban kegyesen részeltetni, amit én művészi termékeimmel hazámnak egykor megszolgálni legszentebb kötelességemnek tartandom.

Mély tisztelettel maradván Münchenben február 18-án 1867.

legalázatosabb szolgája

Munkácsi Lieb Mihály,

festész tanuló a müncheni műakadémiában.

POLL HUGÓ: LIBAPÁSZTORLEÁNY.

Erkmt 1929.

AZ ELMULT KÉT ÉV TÖRTÉNETÉBŐL

ÍRTA: KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ

Társulatunk működéséről krónikát írni évről-évre nehezebb dolog.

Nem azért, mintha ez a működés kifogásolható volna. Bár egyes helyekről semmivel sem indokolható ádáz harc folyik ellenünk.

De az országra, — sőt az egész világra szóló nagy anyagi romlás mellett lehet-e ragyogóan derűs helyzetről beszélni?

A Műcsarnok ma a magyar képzőművészet legértékesebb virágoskertje, melyben képzőművészeink termelésük legszebb virágait hordják össze. Az életadó napsütést azonban művészeink hiába várják. Helyette földig érő súlyos fellegek ontják reájuk a gondok záporát s a részvétlen sivárságban nem látszik a derülés egyetlen fénycsíkja sem.

Ez prózai nyelven a műpártolás teljes letörését jelenti.

De ne vádoljuk igazságtalanul nagyközönségünket. Hiszen azt látjuk, hogy egy-egy szebb tárlatunk megtekintésére ma is sok ezerszámra tódulnak. És egészen bizonyos, hogy kedvező anyagi helyzet mellett ma is sokan vinnének otthonukba kedvükre való műtárgyakat, szépséges művészi alkotásokat, melyek a hétköznapi munkában kifáradt lelket az otthon falai közt vigasztalják, felüdítik, a művészet szépségeiben megfürösztik.

A művészet szépségei?

Ez is olyan kijelentés, melynél egy pillanatra meg kell állni. Mert a művészet szépségeit ma többféleképpen értékelik. A régi ízlés a szépséget másképpen látja, mint a legújabb. Ami a legmodernebb ízlést a gyönyör ájuldozásaira ingerli, — a régebbiek szerint undorító. Társulatunk azonban, tárlatai keretén belül, minden ízlésbeli irányzatnak teret ad s a nagyközönségre bízza, hogy kiki találja meg a maga ízlésének való gyönyörűséget. Egyre azonban mégis súlyt kell helyeznünk: művészetünk magyarságára. Mert minden nemzet művészetében a legfőbb érték a nemzeti sajátosság, a nemzeti szellem ébrentartása. A nemzeti karakter különböz-

POLL HUGÓ: A BOULOGNEI TENGERPARTON.

teti meg a művészeteket egymástól s még a legnagyobb mesterművekre is rányomja a faji eredet bélyegét.

Ezt különösen tanulmányozhattuk a Társulatunk keretében rendezett *nürnbergi kiállítás* alkalmából, mely a régi és újabb német művészet válogatottan szép és jellegzetes alkotásaival töltötte meg a Műcsarnok termeit.

* * *

Társulatunk munkásságát ez évben öt nagyobb kiállítás foglalta le.

Az *1928/29-i téli tárlat* 1928 december 18-án nyilt meg és 1929. február 3-án zárult. E tárlatot, melyen 224 magyar művész 611 műtárggyal szerepelt, mindvégig nagy érdeklődés kísérte. Külön értékei voltak e tárlatnak: *Glatter* Gyula, kitűnő tehetségű fiatal arcképfestőnk emlékkiállítása, mely az öngyilkos módon elhúnyt fiatal mester 39 válogatott művét mutatta be. Nagy és értékes kollekcióval szerepelt a Hollandiában élő *Mendlik* Oszkár és felesége *Mijnssen* Júlia szobrászművésznő. Kitűnő tengerfestőnk: Mendlik 95 festményét, felesége pedig 9 szoborművét állította ki. Értékes festménysorozatot láttunk *Poll* Hugótól is, aki 34 pasztelljét, *Kukán* Gézától, aki 9 arcképét és *Szentgyörgyi* Istvántól, aki 11 szoborművét mutatta be. A tárlat sikerét jellemzi, hogy 64.320 személy látogatta, köztünk kormányzónk, vitéz

Munkácsy anyagi megerősödésére jellemző az alábbi levél (Lt. 1873—563.):

Barbizon 23. október. 1873.

Kedves Károly barátom!

A műlapot véve, sietek azt elösmerni, s a tagdíjat megküldeni. Már régen kérdeztem volt a feltételeket alapító taggá lehetni, de vagy nem jött hozzád a levél, vagy elfelejtettek válaszolni, hanem én nem vettem semmi nemü választ. Gondolom 200 forintot kell letenni. (?) Ezt jobban szeretném mint így apródonként küldözgetni a tagdíjakat.

A nyár folytán készültem haza, úgy Bécsbe is. De annyira ijesztgettek a cholerával, hogy jobbnak láttam biz én a szép Schweizba utazni és ott tölteni azt a néhány meleg hetet, amelyen dolgozni nem esik jól. Amint levelem címéről látod, még most nem vagyok Párisban, hanem P. mellett a Fontainebleau-i erdő szélen Barbizonban, hova kiköltöztem a hátra levő szép őszi napokat élvezendő. Hanem ennek amint látom végére jutottunk, mert ugyancsak fúj az őszi szél és esik az eső, tehát e hét végén ismét be megyek P.-ba, hogy ott folytassam dolgaimat.

Hogy a képeimmel sok kellemetlenséged volt, azt őszintén sajnálom, miután az legkevésbé sem volt szándékomban. Csak is a speditőr ostobasága oka minden-

POLL HUGÓ: NAPOZÁS.

10. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, MÁRCZIUS 10.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

POLL HUGÓ.

A MODERN FESTŐ irányzatok egyik jeles képviselőjének, *Poll* Hugónak összegyűjtött műveit mutatja be a Műcsarnok külön kiállításban. Nincsenek ugyan egyesítve benne Poll összes eddigi művei, de már e 208 műtárgyból álló anyag is hű tükre a művész mesteri tudásának, kiváló tehetségének.

Poll Hugó 1867-ben született Budapesten, művészi tanulmányait Münchenben 1886-ban kezdte meg Hackl tanárnál, később rövid ideig Hollósy Simonnál dolgozott. Alig rázta le magáról az iskola porát, átköltözött Párisba, a hol 1888-ban Tony Robert Fleury, később Jules Lefebvre vezetése alatt folytatta tanulmányait.

A modern művészet Mekkájában, Párisban, nem hagyta magát megtéveszteni a divatos irányzatoktól, megmaradt az arany középúton. A legjobb mesterre bizta vezetését: a természetre. A franczia iskola alapos képzettséget nyujt a helyes rajztudás elsajátításában, a szinek igazságának visszaadásában. Ez iskola elveinek pedig nem kell feláldozni a művészi egyéniségből semmit.

Páris pezsgő művészi élete, melynek levegőjét 11 éven át szivta, nagyobb alkotásokra sarkalta Poll becsvágyát. Már 1890-ben résztvett művével a «Virágszedők» czimű olajfestményével a Szalonban. Ezt követte pár év mulva «Evező halászok» czimű műve, mely mostani kiállításán is látható. Később 1894-ben «Tehén pásztor»-ával és 1895-ben «Szabadságolt matróz» czimű festményével tünt fel a Szalonban.

1898-ban elhagyta Párist, hazaköltözött Budapestre s az ez évi téli tárlaton kiállította «Imádkozók» czimű festményét, mely a kritika egyhangú elismerését vívta ki számára. Azóta rendes kiállítója a Műcsarnok kiállításainak. Az 1903-iki tavaszi kiállításon nyerte első kitüntetését, a társulati nagy díjat «Hazatérés a búcsúról» czimű képével, mely a következő évben a

KÖRMENET.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

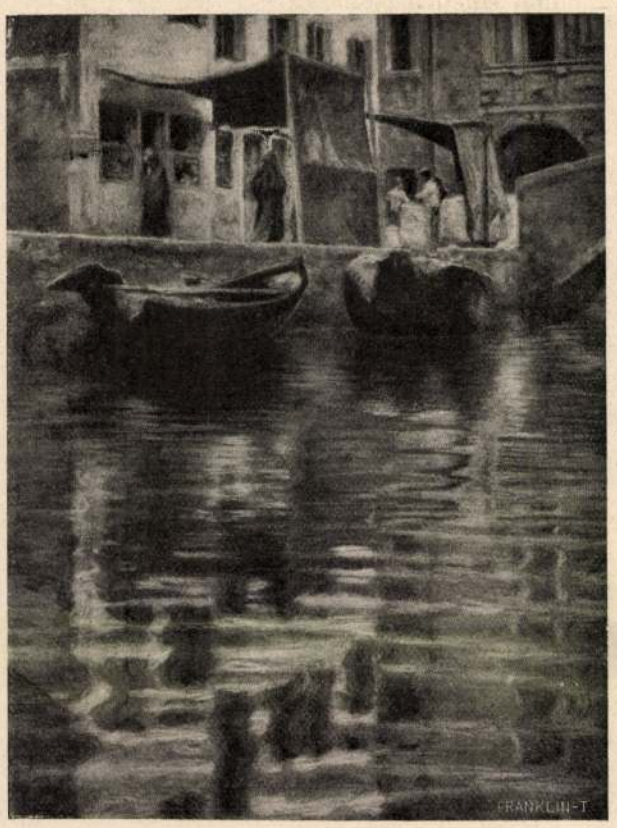

SÖTÉT HANGULAT.

A Könyes Kálmán fényképfelvétele után.

KUKORICZA KAPÁLÓK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

párisi Szalonban is «Mention honorable» kitüntetést kapott, Berlinben pedig 1904-ben kis aranyérmet. Egyik legkiválóbb tájképe, a «Salgótarjáni bányavidék» a st.-louisi kiállítás ezüstérmét és az 1906-iki párisi «Exposition de Travail»-on pedig a nagy aranyérmet és a Grand Prix-t szerezte meg neki.

Pollnak több jeles alkotása van a Szépművészeti Múzeum termeiben is kifüggesztve. Eleinte az olajfestés hive volt, később azonban, mikor a párisi pasztellisták kiállításai fölfedték előtte a pasztell-festés titkait, letette az ecsetet. Legjobb műveit ezután pasztellben festi, mely technikának ma már valóságos mestere. A magyar szines népviseletek, meleg hangulatú tájak ösztönözték e nálunk alig művelt festés-mód gyakorlására. A balatoni vidék szingazdag tájait, parasztjait, halászait egymás után örökíti meg. E művei majdnem mind külföldre vándorolnak.

A szingazdag hangulatok iránti vágya két évvel ezelőtt az Adriai tengerre csalta. Ezt a napsugárban ragyogó vidéket az Isten valósággal a pasztell-festőknek teremtette. Innen került össze mostani kiállításának háromnegyed része. A lagunák szines vitorlásai, napbarnított arczú halászai adják legtöbb képe tárgyát. Chioggia halászfalu minden zegét-zugát, ácstelepét, halászházait, kopott udvarait megörökítette. Ezek közül néhányat mi is bemutatunk a művész régibb alkotásai mellett. *P. G.*

HAJÓ.

A kikötőben útra kész hajó,
Nyaldossa hullám, föl-fölcsobbanó;
Kéménye füstje fátyollá szövődve
Lebegő gyászként száll a levegőbe.

Fölsír a gőzsíp, zakatol a gép, —
Fönt a födélen zsongó tarka kép:
Ezernyi ember nyüzsgőn kavarog,
Nő, férfi, gyermek, — s hajh, mind magyarok...

Szél borzongatja halkan a vizet
Nyomasztó bú a búcsuzó szivet; —
De fojtott búját komor daczra váltja
S új hittel indul messze új hazába.

A balga lélek mit hisz, mit remél?
Hogy tengeren túl lágyabb a kenyér;
Ragadja, vonja messze, újvilágba
Káprázatoknak csalfa délibábja.

S a föld, a melytől népe elszakadt
Megvonaglik a Kárpátok alatt;
Valami bánat sóhajtoz a szélbe',
Mint temetések lassu gyászzenéje...

Harangjel cseng, a zajban elhaló, —
Torló habok közt mozdul a hajó,
Ah, indul is már, messze végtelenbe, —
Úszó koporsó, — ezer halott benne.

— Könnyem kicsordul, szemem éjbe vész,
Oh, hányadik már ez a temetés!
A hullámhantok zúgva hömpölyögnek, —
Ezer halott megy s nem jön vissza többet!

Nagy, bús koporsó ring a tengeren,
— Nagy, bús terhével itt ül lelkemen, —
Ezer halottal száll, száll mind tovább,
Hosszan lengetve gyászos fátyolát...

Sajó Sándor.

ATYÁM.

Egyszerű, névtelen hős volt ő
A munka nagy hadseregében.
Nem ékité rang, hiú érdem:
Csak *dolgozott* egy hosszú élten
S most elpihent — a sir ölében.

Betű-barázdákat nem rótt ő,
A rögöt törte, azt mívelte.
A föld volt, e verejtékontó,
Létünk szövő és létünk bontó —
Dajkája, gyötrelme, szerelme.

Föld, anyaföld! — munkásabb híved,
Hívebb munkásod nem volt nála.
— Légy hozzá hálás: sír-öledben,
Mit el nem ért itt az életben,
Legyen nyugalma s édes álma...

Lampérth Géza.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Mikor a főispán belépett a terembe, az utána tóduló kiséret éljenzésben tört ki, mire hatalmas füttyök hangzottak fel és szünni nem akaró lárma támadt.

— Ne te ne, sárga rigók! — rivallt a fütyülőkre megvető gúnynyal Homlódy István.

Farkasszemet néztek egymással, mint két összeütközni készülő csapat, bár az egyik része csak maroknyi. Le vele! Meghalt! — Ne szemtelenkedjenek! — Minek jött ide? — Kopereczky sicz ki! — s több efféle kivehető hangok vagy bődületek emelkedtek ki az artikulátlan zsivajból, mely az érthetetlenségbe veszett el, mint a kigyósziszegés. Senki se értette, mit beszél a másik, pedig mind a három- vagy négyszáz száj működésben volt.

A főispán e szörnyű lármában lépegetett fel az emelvényre, leoldá bíborba vont kardját s végigfektette a pulpituson; az ő szája is mozgott, de hogy mit mondott, nem lehetett kivenni. Talán az esküt hadarja el, — találgatták némelyek. Ha a tengeren orkán dúl, akkor mozog úgy tarajos hullámaival, mint most az a tömérdek fej, mely egyetlen fürge, vonagló és rángatózó testté látszik összefolyni.

Az «abzug» még akkor nem volt kitalálva, a helyett egymást becsmérlő kiáltások röpködtek innen oda és onnan vissza, és e szógalacsinok némelyike ugyancsak mérgezett nyállal volt gyúrva.

A megtestesült chaosz képét nyújtotta a terem, olyasvalamit, mintha elképzeljük, hogy a babiloni torony építésénél összevesztek volna a munkások. No, itt ma nem kell semmilyen beszéd, — gondolta magában Poltáry. — Itt nem lehet gyűlést tartani. És talán nem is lehetett volna, ha valamiért föl nem fortyan a Herkules-termetű Palotay János, volt dzsidásezredes, ki is rácsapott tenyerével az egyik zöld posztóval borított asztalra, de úgy, hogy az nagy recsegéssel nyomban ketté hasadt s haragos, bömbölő hangja minden zsivajt túlharsogott.

— Csend legyen hé! Én mondom. A kinek valami baja van, annak velem van baja. Álljon elő!

A mire olyan csönd támadt, minő a temetőkön szokott lenni, mert a vitéz ezredes, a kit közönségesen «beretvált tigris»-nek neveztek a megyében, arról volt nevezetes, hogy már hét embert ölt meg, mindnyáját Ő Felsége a saját királyunk alattvalóiból — párbajban. (Hogy mennyit ölt meg az ellenségből a sadovai csatában, arról nincs hír.) Szinte különös volt, — mintha valami nagy kutya egy harapással elnyelte volna az egész lármát és csak egy kis

csont-szilánk maradt volna belőle; a hirtelen támadt csendből kiütődött egy hangosra változott öndörmögés, — egyébiránt a Liszy ügyvéd hangja.

— Ohó, ohó!

Az ezredes rettentő szemöldjei megmozdultak s szúrós jupiteri szemei sötéten, vészjóslón meredtek a vézna, szikár demagóg vezérre.

— Tetszik valami? — mennydörgé zordonan, míg nagy, kifent bajusza félrefordult, mintha az egyik szárnyát aláhajlítaná, hogy rászúrja az ellentmondót, mint egy kis bogarat szokás a gombostűre.

— Semmi, csak köhögtem, — felelte önkénytelen szepegéssel az ellenzéki vezér, fejét a vállapoczkái közé húzva.

— Úgy? Akkor szopogasson barátocskám egy kis medveczukrot.

Kitört a nevetés. Minden arcz nekiderült. Ez a kicsinylő megjegyzés megölte a népapostolt, az arczokra csalt mosoly olyan hatással volt az alkotmányos haragra, mint a napfény a márcziusi hóra nézve. Ha a magyar ember elneveti magát, mosolyán, ezen az égi szárnyon, elröppen minden epéje.

E pillanatban csattant fel a Poltáry György híres, ezüstcsengésű hangja:

Méltóságos báró úr!
Szeretve tisztelt főispánunk!

A zajcsináló ellenzék azt a látványt nyújtotta, a mit a pulyka, mikor a fejét levágják, még mindig megy, szalad a teste egy-két másodperczig. Daczára a Liszy elnémításának, mégis zúgás fogadta a népszerűtlenné vált szónokot, a nap bűnbakját, de ez hamar elcsendesedett s az alispán háborítatlanúl folytathatta üdvözlő beszédét:

«A mai politikai viszonyok mellett, a hazánk ege fölött tornyosuló felhőknek közepette, midőn ő cs. kir. apostoli felsége méltóságod nemes személyét bízta meg e vármegye vezetésével, megnyugtató érzés száll sziveinkre, mert érezzük a jóakaratot, mely lényéből kisugárzik és ismerjük mély bölcseségét (Egy reszelős hang: Ne hazudj, Gyurka!), melylyel mindenha meg fogja találni a Scillák és Charibdisek között kivezető utat, mert a honszeretet, a méltányosság és az igazság az a hármas csillag, mely méltóságodat irányítja.

— Halljuk! Halljuk! — potyogott innenonnan a kíváncsiságnak némi kis morzsája.

— Istenem, hogy birta ilyen szépen kigondolni, — csóválta a kemény vágású fejét egy kurtanemes s a mellette álló ismeretlen ifjúhoz, Malinkához intézte koronkénti észrevételeit: «Van esze, mi? Csak ne használná roszra, mi?»

Malinka nem felelt, nem is hallotta, forgott vele a terem, rettentő zúgás keletkezett a mindenségben, a szónok szavai mint éles szögek hulltak, süvítettek s élükkel a halántékába vágódtak, arczát halotti sápadtság borítá el, míg homlokáról hideg verejtéket sajtolt ki a rémület. Eleinte álomnak hitte, de minden pillanatban rettenetesebb valósággá nőtt, hogy az alispán az ő, vagyis a Kopereczky beszédét mennydörgi érczes hangon.

Azaz a maga beszédje volt az, jogos elmeszüleménye, csakhogy olyan puskapor, a melylyel már lőtt egyszer, 1868-ban a báró Aráncsy beiktatásánál; akkor mint főjegyző üdvözölte vele Aráncsyt. Régen volt az, a kutya se emlékezett már arra, de ő maga el tudta szórólszóra fújni most is; a főispán, a kit megtisztelt vele, a vizsnyói kriptában pihen már, s az akkor éljenző bizottsági tagok is nagyobbrészt ugyancsak csendesek immár valahol a temetőkben.

Ezeket mind mérlegelte Poltáry, midőn beszéd nélkül ébredt fel reggel. Quid tunc? Restelte az esetet, de mit tegyen? Ex tempore, mondhatna valami zöldséget, de akkor hova lenne a szónoki nymbusa? Ejh, gondolta magában, vágjunk neki! Elmondom a régi beszédemet, vagy nem veszik észre és az nagyon jó, vagy észre veszik és akkor azzal lehet elütni, hogy értéktelen krispinre jó a viseltes zsinór is.

Így ugrott bele s meg nem zavartatva a hűvös hangulat által, folytatá fenhéjázó testtartásával és diadalmas gesztusaival.

— Különleges a mi helyzetünk, méltóságos főispán úr. Nem rózsákkal párnázott pihenőszékhez méltóztatott ide érkezni, hanem mozgalmas csatatérre, nagy munkához. Áldáz küzdelmet folytatunk itt mi, maroknyi magyarság, körülvéve nemzetiségekkel. Az önvérünkön kivívott jogokat önként, testvériesen osztjuk meg a nemzetiségi lakosokkal, de vajjon testvérek vagyunk-e azért? Oh nem. Úgy állunk szemben velük, mint a szarvasok a vadászokkal. Önként elhullatott agancsainkra azt mondják, hogy azok értéktelenek, nekik tropheák kellenek, agancsok, de a homlokcsontunkkal együtt. (Nyugtalan mozgás.) Nekik csak így volna kedves. Vagyis a jogaink, de a bőrünkkel együtt.

A jelenlevő nemzetiségek, bár a passzivitás miatt kevesen jöttek be, zajos «nem áll, nem úgy van» kiáltásokkal zavarták meg itt a szónokot, s Malinka fokozódó kétségbeeséssel megállapíthatta, hogy szóról-szóra az ő beszédjük pereg le a Poltáry tömött, szürkés bajusza alól. Istenem, Istenem, mi lesz ebből? Szeretett volna a föld alá süllyedni. Vagy még jobb volna kirohanni és futni, futni az indóházig, aztán elmenekülni innen örökre . . . Hisz azt a szégyent, azt a gyalázatot, a mi majd most következik, elviselni lehetetlen. De hasztalan, úgy be volt szorítva a főispán háta mögött képződött gyűrűben, hogy a kimenetelhez legalább is a Kinizsi ökleivel kellett volna rendelkeznie. Ott maradt tehát, megadta magát sorsának s tompa elfásultsággal várta, hogy lesz, a mi lesz, többé már nem is figyelt a beszédre, pedig most következtek a megye kívánalmai, a nemzetiségek erős kezű megfékezése, a pandurság szaporítása a garázdálkodó rablók ellen, egy gimnázium Bontóvárra, a hol megmagyarosodnak az idegen ajkú sarjak, a rakonczátlan Gyík szabályozásának befejezése és így tovább. — Hiszen tudta már ő ezeket könyv nélkül s megüvegesedett szemei bambán, mereven tapadtak a féloldalt álló Kopereczkyre, ki minden felindulás nélkül, nyugalommal hallgatta a szónokot. Malinka kínos, szorongó érzéseit a bámulat váltotta fel. Micsoda idegei lehetnek ennek az embernek! Talán aczélból vannak, hogy oly nyugodt tud maradni egy ilyen katasztrófánál, mert még elképzelni is szörnyűség és hajmeresztő valakinek lelki vivódását hasonló helyzetben. Vagy talán épen azért olyan nyugodt, mert annyira ideges, hogy nem is hallja, nem is érti a Poltáry beszédét, egyszerű hangzavar az előtte, mint a hogy az ütközetben a katona nem érzi a saját vére hullását. Pedig most igazán az ő vére hull a Poltáry mondataiban, de úgy kell lenni, hogy nem hallja, nem tud felőle. Oh jaj, Demosthenes óta nem történt ilyen eset. Csak az Isten hajítana most le hozzá egy mennykövet is, a melyik vagy az összes megyei bizottságot agyonüsse, vagy csak Kopereczky bárót, mert az is megoldás lenne, vagy csak őt, Malinkát magát, mert aztán nem törődne a többivel.

Hanem bizony nem történt semmi égi csoda csak Noszty Feri keserítette el még jobban holmi sületlen kérdésekkel, valahogy melléje tolatván a tömeg által.

— Mondja csak, Malinka, szép lesz a sógor beszéde?

Ha egy darab húst tüzes harapófogóval szakítanak ki belőle, az se lehetett volna kinosabb, mint felelni erre.

— Azt hiszem.

— Maga csinálta?

— Félig-meddig, — hörögte Malinka halkan.

— Lássa, azt úgy kellett volna csinálni, hogy előlegesen bekéri az alispánnak ezt a beszédét, úgy hogy a sógor beszédje feleleteket tartalmazott volna az itt felhozottakra s ezzel rajta lett volna a rögtönzés zománcza. Meg kell adni, hogy szépen beszél az alispán. Érti a dolgát a vén kópé.

— Hm, csakugyan, — hebegte Malinka és vonaglott lelke a kíntól.

Majd egy másik tárgyra ugrott át Noszty Feri, fölpillantva a karzatra, honnan átható rózsa- és rezedaillat verte át magát a fülledt levegőn az érzékenyebb orrokhoz. Sok üde arcz mosolygott le onnan a különböző virágos és strucztollas kalapok alól.

— Maga már egy hete van itt, Malinka, nem tudná nekem véletlenül megmondani, melyik a hölgyek közül Tóth kisasszony?

Malinka csak a fejét rázta, hogy nem tudja, nem is nézett arra felé, sőt ösztönszerűleg behunyta a szemeit, mert ime elérkezett a rettenet ruhájába öltözött pillanat s jobb akkor sötétben lenni: Poltáry befejezte beszédét, szórványos éljenzés hangzott fel (a Noszty-klikk éljenei), egyébként hideg maradt a hallgatóság, bár a suba alatt bevallották, hogy *hamari* beszédnek (mert csak tegnap vállalta a szónoki tisztet) nem volt épen utolsó.

De az e fölötti megjegyzések és véleménynyilvánítások csak legfeljebb két másodperczig tarthattak, míg a főispán hátra taszította a panyókáját, megköszörülte a torkát és megszólalt.

— Tekintetes köztörvényhatósági bizottság!

— Ejnye beh különös pohánkakása izű hang — mosolyodott el Klementy szerkesztő úr, ki a középső zöld asztalnál egy ív papirosra szorgalmasan jegyezett.

Kopereczky hangján tényleg rajta volt a felvidéki zamat, de nem nélkülözte a hajlékonyságot és a csengést. Első szavainál megszünt a beszélgetés s az a bizonyos zümmögés is, mely a figyelmet lassan-lassan megőrli, mély csendesség támadt, de mint Horth mondotta később, volt valami fenyegető jellegű, valami bizonytalan a csöndben; nem a tisztelet szülte azt, hanem a kíváncsiság. Nem az okos embert várták, nem is az új főispánt, hanem a féleszűnek hirdetett tót urat.

— Halljuk, halljuk!

— A mai politikai viszonyok mellett — kezdte a főispán folyékonyan, minden elfogultság nélkül — a hazánk ege fölött tornyosuló felhőknek közepette, midőn ő császári királyi apostoli felsége az én személyemet bízta meg e nemes vármegye vezetésével . . .

— Bizony tehetett volna okosabbat is — vágott közbe az oszlopok mögül egy pufók alak.

Némi derültség kelt a közbeszólás nyomában. Nyugtalan fészkelődés, hullámzás támadt, mint a vetés fölött, ha egy széláram megmozdítja, némelyek megbotránkoztak: «Minek a királyt bántani?» Mások helyeselték: «Ej, nem árt az Ő Felségének, ha csuklik egy kicsit.» Szóval megindult a mindent elposványitó tréselés. Kopereczky egy kis szünetet tartott, de a figyelem nem akart helyreállni, ő volt hát kénytelen fölemelni a hangját a továbbiakhoz:

MIATYÁNK.

— Megnyugtató érzés száll szivemre, mert érzem a jóakaratot, mely az itt egybegyűltek lényéből kisugárzik és ismerem a mély bölcseséget, melylyel a megye vezető férfiai mindenha megtalálják a Scillák és Charibdisek közt is a kivezető utat, mert a honszeretet, a méltányosság és az igazság, e hármas csillag irányítja őket.

— Nini, — ugrik fel Klementy szerkesztő úr meglepetve, mintha valami váratlan ismerőssel találkoznék. — Hiszen ez az alispán beszéde! Gubó legyek, ha ez nem az alispánt parodiázza ki most! Pszt! Csend legyen. Halljuk! Halljuk urak! Oho, hisz ez rettenetes módon érdekes!

Mint a futó tűz terjedt fülből-fülbe, hogy a főispán Poltáryt gúnyolja ki, megtanúlván az ő beszédét egy hallásra, geniális módon, szórólszóra visszamondja. No, minket ugyan bolonddá tettek. Hiszen ez egy nagy talentum. Halljuk csak, halljuk!

Egyszeribe olyan csöndesség lett, hogy az öreg Melfeller mérnöknek híres Pateck-féle zsebóráját hallani lehetett, milyen szépen ketyeg a mellényzsebében. Kopereczky erre lejebb eresztette a hangját és így folytatá:

— Különleges az önök helyzete, tisztelt köztörvényhatósági bizottság! Nem rózsákkal párnázott pihenő székhez érkeztem én ide, hanem mozgalmas csatatérre, nagy munkához. Körülvéve a nemzetiségektől, ádáz küzdelmet folytatnak itt önök, maroknyi magyarság. Az önvérünkön kivivott jogokat önként, testvériesen osztják meg a nemzetiségi lakosokkal, de vajjon testvérek-e azért? Oh nem. Úgy állnak szemben egymással, mint a szarvasok a vadászokkal . . .

E hasonlatra mindenki ráismert s látta, hogy csakugyan a Poltáry beszédét ismétli. («Bevette és most kihányja», — a hogy Viléczy Ödön mondta.) Nosza, kitört erre a tetszészaj minden vonalon. Hohó! Micsoda kapitális ember! Egy lángész. Csodálatos emlékező tehetség. Ki is volt az, a ki egyszer az egész naptárt könyv nélkül megtanúlta? Valami peregrinus. No, ez még azon is túltesz.

Minden szem Poltáry felé fordúlt; kékült, zöldült, a szakállát harapdálta. Nem tudta elképzelni, mi akar ez lenni. Zöldes fényű bikaszemei kidagadtak a csodálkozástól. Eleinte dühösen döfködte rezes kardjával a padlót, míg azt hitte, hogy a főispán valamely szellemi incselkedést folytat vele, lassan-lassan azonban rájött a valóságra, hogy a régi beiktató ülések jegyzőkönyveit ő küldte meg neki, s azokból épen ezt a beszédet tanulta be. Fatális egy véletlen! Most már minden napfényre kerűl. Dicsőség, hírnév, szónoki nymbus, Isten veled!

Ellenben a bizottsági uraknak elég volt a gyűlölt alispán kínos feszengését látni, hogy egy pillanat alatt kiengesztelődjenek a főispán személyével, sőt hogy megszeressék.

— Önként elhullatott agancsainkra azt mondják, hogy azok értéktelenek, — szónokolt odább a főispán, egészen kipirulva, — nekik tropheák kellenek, agancsok, de a homlokcsontunkkal együtt. Nekik csak egy volna kedves. Vagyis a jogaink, de a bőrünkkel együtt.

Tomboló éljen-orkán zúgott fel erre minden oldalon, még a nemzetiségiek is tapsoltak, mert ők azt hitték, hogy ez most már csak mint satyra értelmezendő. — Ragadós lévén a tetszés, a hölgyek a karzatról a zsebkendőiket lobog-

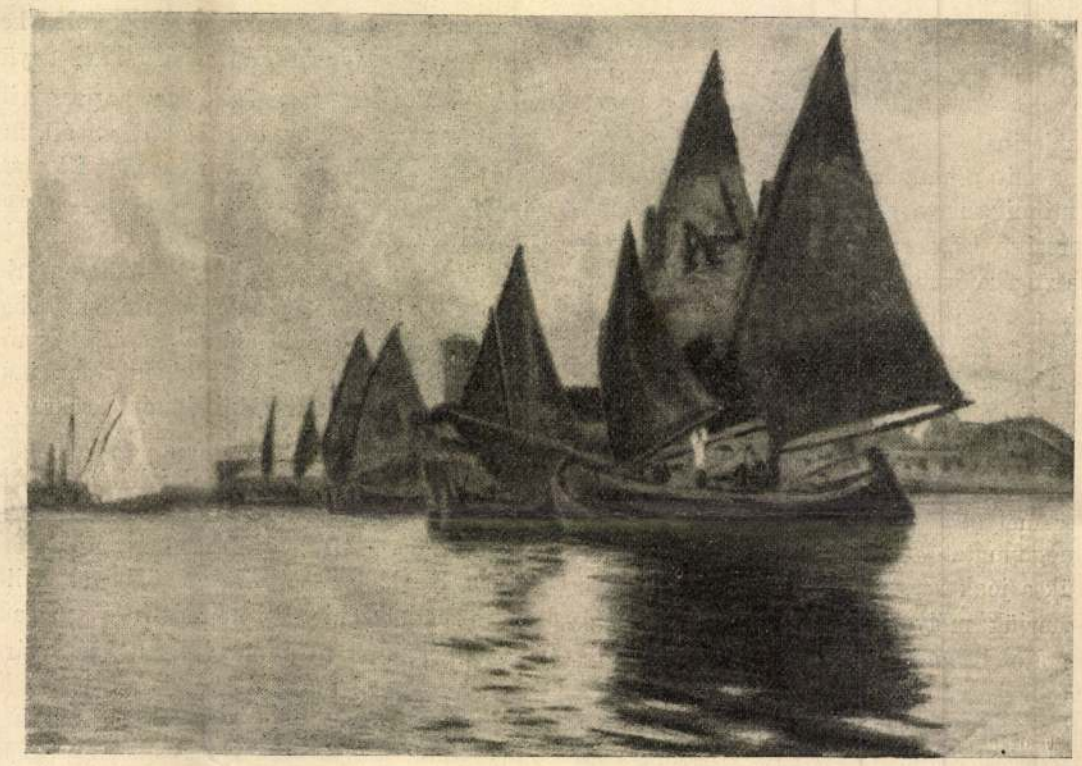

PIHENŐ HALÁSZBÁRKÁK.

EVEZŐ HALÁSZOK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

10. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, MÁRCZIUS 10.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

POLL HUGÓ.

A MODERN FESTŐ irányzatok egyik jeles képviselőjének, *Poll* Hugónak összegyűjtött műveit mutatja be a Műcsarnok külön kiállításban. Nincsenek ugyan egyesítve benne Poll összes eddigi művei, de már e 208 műtárgyból álló anyag is hű tükre a művész mesteri tudásának, kiváló tehetségének.

Poll Hugó 1867-ben született Budapesten, művészi tanulmányait Münchenben 1886-ban kezdte meg Hackl tanárnál, később rövid ideig Hollósy Simonnál dolgozott. Alig rázta le magáról az iskola porát, átköltözött Párisba, a hol 1888-ban Tony Robert Fleury, később Jules Lefebvre vezetése alatt folytatta tanulmányait.

A modern művészet Mekkájában, Párisban, nem hagyta magát megtéveszteni a divatos irányzatoktól, megmaradt az arany középúton. A legjobb mesterre bizta vezetését: a természetre. A franczia iskola alapos képzettséget nyujt a helyes rajztudás elsajátításában, a színek igazságának visszaadásában. Ez iskola elveinek pedig nem kell feláldozni a művészi egyéniségből semmit.

Páris pezsgő művészi élete, melynek levegőjét 11 éven át szivta, nagyobb alkotásokra sarkalta Poll becsvágyát. Már 1890-ben résztvett művével a «Virágszedők» czímű olajfestményével a Szalonban. Ezt követte pár év mulva «Evező halászok» czímű műve, mely mostani kiállításán is látható. Később 1894-ben «Tehén pásztor»-ával és 1895-ben «Szabadságolt matróz» czimű festményével tünt fel a Szalonban.

1898-ban elhagyta Párist, hazaköltözött Budapestre s az ez évi téli tárlaton kiállította «Imádkozók» czimű festményét, mely a kritika egyhangú elismerését vívta ki számára. Azóta rendes kiállítója a Műcsarnok kiállításainak. Az 1903-iki tavaszi kiállításon nyerte első kitüntetését, a társulati nagy díjat «Hazatérés a búcsúról» czimű képével, mely a következő évben a

KÖRMENET.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

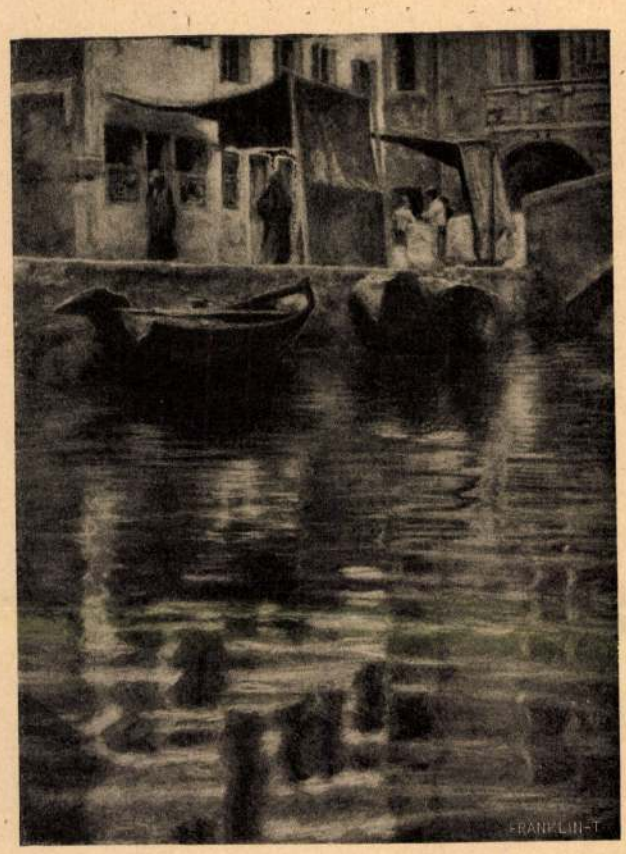

SÖTÉT HANGULAT.

A Könyves Kálmán fényképfelvétele után.

KUKORICZA KAPÁLÓK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

párisi Szalonban is «Mention honorable» kitüntetést kapott, Berlinben pedig 1904-ben kis aranyérmet. Egyik legkiválóbb tájképe, a «Salgótarjáni bányavidék» a st.-louisi kiállítás ezüstérmét és az 1906-iki párisi «Exposition de Travail»-on pedig a nagy aranyérmet és a Grand Prix-t szerezte meg neki.

Pollnak több jeles alkotása van a Szépművészeti Múzeum termeiben is kifüggesztve. Eleinte az olajfestés hive volt, később azonban, mikor a párisi pasztellisták kiállításai fölfedték előtte a pasztell-festés titkait, letette az ecsetet. Legjobb műveit ezután pasztellben festi, mely technikának ma már valóságos mestere. A magyar szines népviseletek, meleg hangulatú tájak ösztönözték e nálunk alig művelt festés-mód gyakorlására. A balatoni vidék szingazdag tájait, parasztjait, halászait egymás után örökíti meg. E művei majdnem mind külföldre vándorolnak.

A szingazdag hangulatok iránti vágya két évvel ezelőtt az Adriai tengerre csalta. Ezt a napsugárban ragyogó vidéket az Isten valósággal a pasztell-festőknek teremtette. Innen került össze mostani kiállításának háromnegyed része. A lagunák szines vitorlásai, napbarnított arczú halászai adják legtöbb képe tárgyát. Chioggia halászfalu minden zegét-zugát, ácstelepét, halászházait, kopott udvarait megörökítette. Ezek közül néhányat mi is bemutatunk a művész régibb alkotásai mellett. *P. G.*

HAJÓ.

A kikötőben útra kész hajó,
Nyaldossa hullám, föl-fölcsobbanó;
Kéménye füstje fátyollá szövődve
Lebegő gyászként száll a levegőbe.

Fölsír a gőzsíp, zakatol a gép, —
Föntt a födélen zsongó tarka kép:
Ezernyi ember nyüzsgőn kavarog,
Nő, férfi, gyermek, — s hajh, mind magyarok...

Szél borzongatja halkan a vizet
Nyomasztó bú a búcsuzó szivet; —
De fojtott búját komor daczra váltja
S új hittel indul messze új hazába.

A balga lélek mit hisz, mit remél?
Hogy tengeren túl lágyabb a kenyér;
Ragadja, vonja messze, újvilágba
Káprázatoknak csalfa délibábja.

S a föld, a melytől népe elszakadt
Megvonaglik a Kárpátok alatt;
Valami bánat sóhajtoz a szélbe',
Mint temetések lassu gyászzenéje...

Harangjel cseng, a zajban elhaló, —
Torló habok közt mozdul a hajó,
Ah, indul is már, messze végtelenbe, —
Úszó koporsó, — ezer halott benne.

— Könnyem kicsordul, szemem éjbe vész,
Oh, hányadik már ez a temetés!
A hullámhantok zúgva hömpölygnek, —
Ezer halott megy s nem jön vissza többet!

Nagy, bús koporsó ring a tengeren,
— Nagy, bús terhével itt ül lelkemen, —
Ezer halottal száll, száll mind tovább,
Hosszan lengetve gyászos fátyolát...

Sajó Sándor.

ATYÁM.

Egyszerű, névtelen hős volt ő
A munka nagy hadseregében.
Nem ékité rang, hiú érdem:
Csak *dolgozott* egy hosszú élten
S most elpihent — a sir ölében.

Betű-barázdákat nem rótt ő,
A rögöt törte, azt mívelte.
A föld volt, e verejtékontó,
Létünk szövő és létünk bontó —
Dajkája, gyötrelme, szerelme.

Föld, anyföld! — munkásabb híved,
Hívebb munkásod nem volt nála.
— Légy hozzá hálás: sír-öledben,
Mit el nem ért itt az életben,
Legyen nyugalma s édes álma...

Lampérth Géza.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Mikor a főispán belépett a terembe, az utána tóduló kiséret éljenzésben tört ki, mire hatalmas füttyök hangzottak fel és szünni nem akaró lárma támadt.

— Ne te ne, sárga rigók! — rivallt a fütyülőkre megvető gúnynyal Homlódy István.

Farkasszemet néztek egymással, mint két összeütközni készülő csapat, bár az egyik része csak maroknyi. Le vele! Meghalt! — Ne szemtelenkedjenek! — Minek jött ide? — Kopereczky sicz ki! — s több efféle kivehető hangok vagy bődületek emelkedtek ki az artikulátlan zsivajból, mely az érthetetlenségbe veszett el, mint a kigyósziszegés. Senki se értette, mit beszél a másik, pedig mind a három- vagy négyszáz száj működésben volt.

A főispán e szörnyű lármában lépegetett fel az emelvényre, leoldá bíborba vont kardját s végigfektette a pulpituson; az ő szája is mozgott, de hogy mit mondott, nem lehetett kivenni. Talán az esküt hadarja el, — találgatták némelyek. Ha a tengeren orkán dúl, akkor mozog úgy tarajos hullámaival, mint most az a tömérdek fej, mely egyetlen fürge, vonagló és rángatózó testté látszik összefolyni.

Az «abzug» még akkor nem volt kitalálva, a helyett egymást becsmérlő kiáltások röpködtek innen oda és onnan vissza, és e szógalacsinok némelyike ugyancsak mérgezett nyállal volt gyúrva.

A megtestesült chaosz képét nyújtotta a terem, olyasvalamit, mintha elképzeljük, hogy a babiloni torony építésénél összevesztek volna a munkások. No, itt ma nem kell semmilyen beszéd, — gondolta magában Poltáry. — Itt nem lehet gyűlést tartani. És talán nem is lehetett volna, ha valamiért föl nem fortyan a Herkules-termetű Palotay János, volt dzsidás-ezredes, ki is rácsapott tenyerével az egyik zöld posztóval borított asztalra, de úgy, hogy az nagy recsegéssel nyomban ketté hasadt s haragos, bömbölő hangja minden zsivajt túlharsogott.

— Csend legyen hé! Én mondom. A kinek valami baja van, annak velem van baja. Álljon elő!

A mire olyan csönd támadt, minő a temetőkön szokott lenni, mert a vitéz ezredes, a kit közönségesen «beretvált tigris»-nek neveztek a megyében, arról volt nevezetes, hogy már hét embert ölt meg, mindnyáját Ő Felsége a saját királyunk alattvalóiból — párbajban. (Hogy mennyit ölt meg az ellenségből a sadovai csatában, arról nincs hír.) Szinte különös volt, — mintha valami nagy kutya egy harapással elnyelte volna az egész lármát és csak egy kis

csont-szilánk maradt volna belőle; a hirtelen támadt csendből kiütődött egy hangosra változott öndörmögés, — egyébiránt a Liszy ügyvéd hangja.

— Ohó, ohó!

Az ezredes rettentő szemöldjei megmozdultak s szúrós jupiteri szemei sötéten, vészjóslón meredtek a vézna, szikár demagóg vezérre.

— Tetszik valami? — mennydörgé zordonan, míg nagy, kifent bajusza félrefordult, mintha az egyik szárnyát aláhajlítaná, hogy rászúrja az ellentmondót, mint egy kis bogarat szokás a gombostűre.

— Semmi, csak köhögtem, — felelte önkénytelen szepegéssel az ellenzéki vezér, fejét a vállapoczkái közé húzva.

— Úgy? Akkor szopogasson barátocskám egy kis medveczukrot.

Kitört a nevetés. Minden arcz nekiderült. Ez a kicsinylő megjegyzés megölte a népapostolt, az arczokra csalt mosoly olyan hatással volt az alkotmányos haragra, mint a napfény a márcziusi hóra nézve. Ha a magyar ember elneveti magát, mosolyán, ezen az égi szárnyon, elröppen minden epéje.

E pillanatban csattant fel a Poltáry György híres, ezüstcsengésű hangja:

Méltóságos báró úr!

Szeretve tisztelt főispánunk!

A zajcsináló ellenzék azt a látványt nyújtotta, a mit a pulyka, mikor a fejét levágják, még mindig megy, szalad a teste egy-két másodperczig. Daczára a Liszy elnémításának, mégis zúgás fogadta a népszerűtlenné vált szónokot, a nap bűnbakját, de ez hamar elcsendesedett s az alispán háborítatlanúl folytathatta üdvözlő beszédét:

«A mai politikai viszonyok mellett, a hazánk ege fölött tornyosuló felhőknek közepette, midőn ő cs. kir. apostoli felsége méltóságod nemes személyét bízta meg e vármegye vezetésével, megnyugtató érzés száll sziveinkre, mert érezzük a jóakaratot, mely lényéből kisugárzik és ismerjük mély bölcseségét (Egy reszelős hang: Ne hazudj, Gyurka!), melylyel mindenha meg fogja találni a Scillák és Charibdisek között kivezető utat, mert a honszeretet, a méltányosság és az igazság az a hármas csillag, mely méltóságodat irányítja.

— Halljuk! Halljuk! — potyogott innenonnan a kiváncsiságnak némi kis morzsája.

— Istenem, hogy birta ilyen szépen kigondolni, — csóválta a kemény vágású fejét egy kurtanemes s a mellette álló ismeretlen ifjúhoz, Malinkához intézte koronkénti észrevételeit: «Van esze, mi? Csak ne használná roszra, mi?»

Malinka nem felelt, nem is hallotta, forgott vele a terem, rettentő zúgás keletkezett a mindenségben, a szónok szavai mint éles szögek hulltak, süvítettek s élükkel a halántékába vágódtak, arczát halotti sápadtság borítá el, míg homlokáról hideg verejtéket sajtolt ki a rémület. Eleinte álomnak hitte, de minden pillanatban rettenetesebb valósággá nőtt, hogy az alispán az ő, vagyis a Kopereczky beszédét mennydörgi érczes hangon.

Azaz a maga beszédje volt az, jogos elmeszüleménye, csakhogy olyan puskapor, a melylyel már lőtt egyszer, 1868-ban a báró Aráncsy beiktatásánál; akkor mint főjegyző üdvözölte vele Aráncsyt. Régen volt az, a kutya se emlékezett már arra, de ő maga el tudta szóról-szóra fújni most is; a főispán, a kit megtisztelt vele, a vizsnyói kriptában pihen már, s az akkor éljenző bizottsági tagok is nagyobbrészt ugyancsak csendesek immár valahol a temetőkben.

Ezeket mind mérlegelte Poltáry, midőn beszéd nélkül ébredt fel reggel. Quid tunc? Restelte az esetet, de mit tegyen? Ex tempore, mondhatna valami zöldséget, de akkor hova lenne a szónoki nymbusa? Ejh, gondolta magában, vágjunk neki! Elmondom a régi beszédemet, vagy nem veszik észre és az nagyon jó, vagy észre veszik és akkor azzal lehet elütni, hogy értéktelen krispinre jó a viseltes zsinór is.

Így ugrott bele s meg nem zavartatva a hűvös hangulat által, folytatá fenhéjázó testtartásával és diadalmas gesztusaival.

— Különleges a mi helyzetünk, méltóságos főispán úr. Nem rózsákkal párnázott pihenőszékhez méltóztatott ide érkezni, hanem mozgalmas csatatérre, nagy munkához. Ádáz küzdelmet folytatunk itt mi, maroknyi magyarság, körülvéve nemzetiségekkel. Az önvérünkön kivívott jogokat önként, testvériesen osztjuk meg a nemzetiségi lakosokkal, de vajjon testvérek vagyunk-e azért? Oh nem. Úgy állunk szemben velük, mint a szarvasok a vadászokkal. Önként elhullatott agancsainkra azt mondják, hogy azok értéktelenek, nekik tropheák kellenek, agancsok, de a homlokcsontunkkal együtt. (Nyugtalan mozgás.) Nekik csak így volna kedves. Vagyis a jogaink, de a bőrünkkel együtt.

A jelenlevő nemzetiségek, bár a passzivitás miatt kevesen jöttek be, zajos «nem áll, nem úgy van» kiáltásokkal zavarták meg itt a szónokot, s Malinka fokozódó kétségbeeséssel megállapíthatta, hogy szóról-szóra az ő beszédjük pereg le a Poltáry tömött, szürkés bajusza alól. Istenem, Istenem, mi lesz ebből? Szeretett volna a föld alá süllyedni. Vagy még jobb volna kirohanni és futni, futni az indóházig, aztán elmenekülni innen örökre . . . Hisz azt a szégyent, azt a gyalázatot, a mi majd most következik, elviselni lehetetlen. De hasztalan, úgy be volt szorítva a főispán háta mögött képződött gyűrűben, hogy a kimenetelhez legalább is a Kinizsi ökleivel kellett volna rendelkeznie. Ott maradt tehát, megadta magát sorsának s tompa elfásultsággal várta, hogy lesz, a mi lesz, többé már nem is figyelt a beszédre, pedig most következtek a megye kivánalmai, a nemzetiségek erős kezű megfékezése, a pandurság szaporítása a garázdálkodó rablók ellen, egy gimnázium Bontóvárra, a hol megmagyarosodnak az idegen ajkú sarjak, a rakonczátlan Gyík szabályozásának befejezése és így tovább. — Hiszen tudta már ő ezeket könyv nélkül s megüvegesedett szemei bambán, mereven tapadtak a féloldalt álló Kopereczkyre, ki minden felindulás nélkül, nyugalommal hallgatta a szónokot. Malinka kínos, szorongó érzéseit a bámulat váltotta fel. Micsoda idegei lehetnek ennek az embernek! Talán aczélból vannak, hogy oly nyugodt tud maradni egy ilyen katasztrófánál, mert még elképzelni is szörnyűség és hajmeresztő valakinek lelki vivódását hasonló helyzetben. Vagy talán épen azért olyan nyugodt, mert annyira ideges, hogy nem is hallja, nem is érti a Poltáry beszédét, egyszerű hangzavar az előtte, mint a hogy az ütközetben a katona nem érzi a saját vére hullását. Pedig most igazán az ő vére hull a Poltáry mondataiban, de úgy kell lenni, hogy nem hallja, nem tud felőle. Oh jaj, Demosthenes óta nem történt ilyen eset. Csak az Isten hajítana most le hozzá egy mennykövet is, a melyik vagy az összes megyei bizottságot agyonüsse, vagy csak Kopereczky bárót, mert az is megoldás lenne, vagy csak őt, Malinkát magát, mert aztán nem törődne a többivel.

Hanem bizony nem történt semmi égi csoda csak Noszty Feri keserítette el még jobban holmi sületlen kérdésekkel, valahogy melléje tolatván a tömeg által.

— Mondja csak, Malinka, szép lesz a sógor beszéde?

Ha egy darab húst tüzes harapófogóval szakítanak ki belőle, az se lehetett volna kinosabb, mint felelni erre.

— Azt hiszem.

— Maga csinálta?

— Félig-meddig, — hörögte Malinka halkan.

— Lássa, azt úgy kellett volna csinálni, hogy előlegesen bekéri az alispánnak ezt a beszédét, úgy hogy a sógor beszédje feleleteket tartalmazott volna az itt felhozottakra s ezzel rajta lett volna a rögtönzés zománcza. Meg kell adni, hogy szépen beszél az alispán. Érti a dolgát a vén kópé.

— Hm, csakugyan, — hebegte Malinka és vonaglott lelke a kíntól.

Majd egy másik tárgyra ugrott át Noszty Feri, fölpillantva a karzatra, honnan átható rózsa- és rezedaillat verte át magát a fülledt levegőn az érzékenyebb orrokhoz. Sok üde arcz mosolygott le onnan a különböző virágos és strucztollas kalapok alól.

— Maga már egy hete van itt, Malinka, nem tudná nekem véletlenül megmondani, melyik a hölgyek közül Tóth kisasszony?

Malinka csak a fejét rázta, hogy nem tudja, nem is nézett arra felé, sőt ösztönszerűleg behunyta a szemeit, mert ime elérkezett a rettenet ruhájába öltözött pillanat s jobb akkor sötétben lenni: Poltáry befejezte beszédét, szórványos éljenzés hangzott fel (a Noszty-klikk éljenei), egyébként hideg maradt a hallgatóság, bár a suba alatt bevallották, hogy *hamari* beszédnek (mert csak tegnap vállalta a szónoki tisztet) nem volt épen utolsó.

De az e fölötti megjegyzések és véleménynyilvánítások csak legfeljebb két másodperczig tarthattak, míg a főispán hátra taszította a panyókáját, megköszörülte a torkát és megszólalt.

— Tekintetes köztörvényhatósági bizottság!

— Ejnye beh különös pohánkakása izű hang — mosolyodott el Klementy szerkesztő úr, ki a középső zöld asztalnál egy ív papirosra szorgalmasan jegyezett.

Kopereczky hangján tényleg rajta volt a felvidéki zamat, de nem nélkülözte a hajlékonyságot és a csengést. Első szavainál megszünt a beszélgetés s az a bizonyos zümmögés is, mely a figyelmet lassan-lassan megőrli, mély csendesség támadt, de mint Horth mondotta később, volt valami fenyegető jellegű, valami bizonytalan a csöndben; nem a tisztelet szülte azt, hanem a kiváncsiság. Nem az okos embert várták, nem is az új főispánt, hanem a féleszűnek hirdetett tót urat.

— Halljuk, halljuk!

— A mai politikai viszonyok mellett — kezdte a főispán folyékonyan, minden elfogultság nélkül — a hazánk ege fölött tornyosuló felhőknek közepette, midőn ő császári királyi apostoli felsége az én személyemet bízta meg e nemes vármegye vezetésével . . .

— Bizony tehetett volna okosabbat is — vágott közbe az oszlopok mögül egy pufók alak.

Némi derültség kelt a közbeszólás nyomában. Nyugtalan fészkelődés, hullámzás támadt, mint a vetés fölött, ha egy széláram megmozdítja, némelyek megbotránkoztak: «Minek a királyt bántani?» Mások helyeselték: «Ej, nem árt az Ő Felségének, ha csuklik egy kicsit.» Szóval megindult a mindent elposványitó trécselés. Kopereczky egy kis szünetet tartott, de a figyelem nem akart helyreállni, ő volt hát kénytelen fölemelni a hangját a továbbiakhoz:

Poll Hugó

MIATYÁNK.

— Megnyugtató érzés száll szivemre, mert érzem a jóakaratot, mely az itt egybegyűltek lényéből kisugárzik és ismerem a mély bölcseséget, melylyel a megye vezető férfiai mindenha megtalálják a Scillák és Charibdisek közt is a kivezető utat, mert a honszeretet, a méltányosság és az igazság, e hármas csillag irányítja őket.

— Nini, — ugrik fel Klementy szerkesztő úr meglepetve, mintha valami váratlan ismerőssel találkoznék. — Hiszen ez az alispán beszéde! Gubó legyek, ha ez nem az alispánt parodiázza ki most! Pszt! Csend legyen. Halljuk! Halljuk urak! Oho, hisz ez rettenetes módon érdekes!

Mint a futó tűz terjedt fülből-fülbe, hogy a főispán Poltáryt gúnyolja ki, megtanúlván az ő beszédét egy hallásra, geniális módon, szórólszóra visszamondja. No, minket ugyan bolonddá tettek. Hiszen ez egy nagy talentum. Halljuk csak, halljuk!

Egyszeribe olyan csöndesség lett, hogy az öreg Melfeller mérnöknek híres Pateck-féle zsebóráját hallani lehetett, milyen szépen ketyeg a mellényzsebében. Kopereczky erre lejebb eresztette a hangját és így folytatá:

— Különleges az önök helyzete, tisztelt köztörvényhatósági bizottság! Nem rózsákkal párnázott pihenő székhez érkeztem én ide, hanem mozgalmas csatatérre, nagy munkához. Körülvéve a nemzetiségektől, ádáz küzdelmet folytatnak itt önök, maroknyi magyarság. Az önvérünkön kivivott jogokat önként, testvériesen osztják meg a nemzetiségi lakosokkal, de vajjon testvérek-e azért? Oh nem. Úgy állnak szemben egymással, mint a szarvasok a vadászokkal . . .

E hasonlatra mindenki ráismert s látta, hogy csakugyan a Poltáry beszédét ismétli. («Bevette és most kihányja», — a hogy Viléczy Ödön mondta.) Nosza, kitört erre a tetszészaj minden vonalon. Hohó! Micsoda kapitális ember! Egy lángész. Csodálatos emlékező tehetség. Ki is volt az, a ki egyszer az egész naptárt könyv nélkül megtanúlta? Valami peregrinus. No, ez még azon is túltesz.

Minden szem Poltáry felé fordúlt; kékült, zöldült, a szakállát harapdálta. Nem tudta elképzelni, mi akar ez lenni. Zöldes fényű bikaszemei kidagadtak a csodálkozástól. Eleinte dühösen döfködte rezes kardjával a padlót, míg azt hitte, hogy a főispán valamely szellemi incselkedést folytat vele, lassan-lassan azonban rájött a valóságra, hogy a régi beiktató ülések jegyzőkönyveit ő küldte meg neki, s azokból épen ezt a beszédet tanulta be. Fatális egy véletlen! Most már minden napfényre kerűl. Dicsőség, hírnév, szónoki nymbus, Isten veled!

Ellenben a bizottsági uraknak elég volt a gyűlölt alispán kínos feszengését látni, hogy egy pillanat alatt kiengesztelődjenek a főispán személyével, sőt hogy megszeressék.

— Önként elhullatott agancsainkra azt mondják, hogy azok értéktelenek, — szónokolt odább a főispán, egészen kipirulva, — nekik tropheák kellenek, agancsok, de a homlokcsontunkkal együtt. Nekik csak egy volna kedves. Vagyis a jogaink, de a bőrünkkel együtt.

Tomboló éljen-orkán zúgott fel erre minden oldalon, még a nemzetiségiek is tapsoltak, mert ők azt hitték, hogy ez most már csak mint satyra értelmezendő. — Ragadós lévén a tetszés, a hölgyek a karzatról a zsebkendőiket lobog-

PIHENŐ HALÁSZBÁRKÁK.

EVEZŐ HALÁSZOK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

LAGUNAI HALÁSZ.

HAZATÉRŐ BÚCSÚSOK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

kodását és vágyait, mely őket naponként látogatja.

Az Üllői-úton, a Ferencz-körúton, az Aréna-úton és a Kerepesi-út külső sarkán levő villamos szinházak műsorában fellelhető például az az irányzatosság, mely a proletariatus gondolkodását ma egészben áthatja. A képtémák nagyobb része azt az ellentétet mutatja be, mely a szegény ember élete és a gazdagoké között meg van. A négyszögű fehér lepelre vetített kép ilyen formán izgató vezérczikké válik, mely nemcsak a szemnek, hanem a szívnek és az agynak is anyagot ad a vele való foglalkozásra. A napilapok rendőri krónikáinak nemzetköziesen tipikus esetei; az előkelő áruházakból való lopás, a tapasztalatlan lányok elcsábítása, a szegény embereknek kis dolgokért nagyban való büntetése, a gazdagoknak ügyes kisiklása, az éjjeli mulatóhelyek tragédiái, a nyomor útjára került megtagadottaknak a züllése mind olyan témák, melyeket összefüggő képsorozatba foglalva, a villam-szinmű kompozicziójának igényeihez mérten érthető czélzattal mutat be a villamszinház a maga publikumának, abból a kétségtelen üzleti elvből indulva ki, hogy minden a csarnokból kenyeret. A négyszögű fehér lepelre hatalmas forgalmú, előkelő üzletet vetít a villamszóró gépezet, mely bevilágítja azt az urinőt is, kit az imént értek a segédek tetten, mikor az elemelt portékával távozni akart. Az üzlettulajdonos feljelentésére a rendőrség természetesen letartóztatta az uri nőt s a képen azt a jelenetet látjuk, mikor a rendőrkapitány az esetről jegyzőkönyvet készül felvenni. De mi történik most? Megjelenik egy előkelő, cilinderes, prémmel bélelt bundájú úr a rendőrségen, bemutatkozik, megnevezi magát s íme egyszerre nyájasra változik a törvény őrének zordon, szigorú arcza. Vajjon, mi történhetett? Semmi. Az előkelő úr csupán megnevezte magát s úgy látszik, ebben volt megjelenésének a varázsa. Tett azonban egyebet is. Megkérte a zordon tekintetű igazságőrt, hogy tekintsen el az esettől, hiszen úgy is szórakozottság, tévedés volt az egész, szót sem érdemel, majd ő is hálás lesz érte. Egymásután olvadnak fel a szigorú rendőr arczáról a redők s az előkelő úr az előkelően öltözött hölgygyel a rendőrkapitány hajlongása között távozik.

Ez az egyik kép. Most következik ennek a

Íme egy szemelvény abból az újfajta szinművészetből, melyet a kültelkeken a villamos berendezésű népszinházak kultiválnak. A közönség, mely nyolczvan perczentben a munkásosztály köréből való, tapsban és elismerésben tör ki e képek láttára, de nemcsak a munkásosztálybeliek, hanem a közömbösök is ezt teszik a bennünk lappangó igazságérzet hatása alatt, mely arra ösztönöz, hogy védelmére keljünk a védteleneknek. Az uj és modern népszinházak szakkapaczitásai gondoskodnak róla, hogy ebből a részvétből és igazságérzésből soha ki ne fogyjunk. A börtönbe vetett asszony képjátékát felváltja más és más, a nyomor lirájának különböző gyászesetei, különféle felkiáltó jelekkel. A villamosságot fejlesztő gép pedig ráteríti fényét a hatalmas lepelre, mely Budapest művészeti palotái között egy eddig soha nem látott szinházi közönségnek tolmácsolja képletes nyelven a maga három méternyi hosszú s két méter széles vászondarabján a legujabb keletű népszinműveket.

Zuboly.

Vas. Ujs. 1907. 188.

Az öregek valóságos kultuszt üztek elhalt leánykájuk emlékezetéből. Meghagyták rózsafabútoros leányszobácskáját, ruháit, apróságait itt összegyűjtötték és éjjel-nappal sirtak. Én feljárogattam hozzájuk és segítettem nekik búsulni.

Ebben az időben látogatott meg egy orvos barátom. Különös arczczal nézett rám, megtapogatott, megvizsgált és így szólt hozzám:

— Barátom, vedd a sátorfádat és menj ebből a városból. Menj akárhová. Neked felejteni kell mindenáron.

Elutaztam.

Körülbelől esztendő múlott el. A szivem épen úgy fájt, mint azelőtt. Egy felvidéki barátom hívott meg vadászatra. A regényes, zordon vidéken, a mély völgyekben, sötét rengetegekben napokig kószáltam, a nélkül, hogy puskámat levettem volna vállamról. Igazi ősrengeteg volt az ott a hegyek között, félnapi járásra nem lehetett találni se falut, se emberi lakot. A rengeteg közepén valami középkori várkastélynak a maradványai voltak. Leomlott tornyok, bedőlt falak, repkénynyel benőtt néma folyosók: ez volt a várkastély, a melyben a hagyomány szerint egy elborult elméjű nagyúr lakott régente. Az őrült nagyúr szelleme állítólag még mindig ott kisértett a romok között. A szénégetők és más, a tájra vetődött emberek látták is. Ugyan ki adna hitelt a nép fantáziájának?

Magamban sokat üldögéltem a várkastély romjai között. Bizony én nem láttam gyikon, baglyon, denevéren kivül egyebet.

Egy holdas, koraőszi éjjel ott talált a rengeteg közepén, a várkastély közelében. A romok óriásivá nőttek a holdfényben, a denevérek, baglyok, mint csodalények röpködtek a falak körül. Egyike volt azoknak a csodálatos éjjeleknek, a mikor a műveletlen, képzelődő emberek az égett fatuskókat, kődarabokat élő lényeknek nézik. Az ilyen éjszakák szülik a kisérteteket, a melyek, hogy nincsenek, mindnyájan tudjuk.

Szinte kiváncsi voltam, hogy vajjon erőt vesz-e rajtam is a gyermekes képzelődés; a hely és idő a legalkalmatosabb reá. Lássuk tehát azokat a kisérteteket. Egy csöpp félelmet se éreztem a szivemben. Leültem egy régi kőlóczára és néztem a holdfényben úszó várat. A rengeteg aludt körülöttem. A hold virrasztott az alvó táj felett.

Körülbelől éjfélre járt, a mikor a néma falak között valami különös nesz hallatszott. Mintha valaki közeledett volna a törpe bokrok között. Tehát, most jön a kisértet! Várjuk meg csendesen.

A hold tisztán világította meg a helyet. Nem bújhat el a kisértet, ha csakugyan itt van. Én bizony semmi félelmet nem éreztem abban a perczben. Inkább valami türelmetlen kiváncsiság dobogtatta a szivemet.

A bokrok szétnyiltak és a holdfényben, a kastély folyosóján ott állott a kisértet.

Az első pillanatra megismertem: Magda, a menyasszonyom állott előttem. A ruhája a régi, a hajviselete ugyanaz, a hogy utoljára láttam. Megdörzsöltem a szemem: ébren voltam.

A következő perczben talpra ugrottam.

— Magda! — kiáltottam és az éji alak felé rohantam.

A látomány felém fordult és rémülten nézett rám. Aztán futni kezdett. Nem [illegible] tetek szoktak, hanem mint az asszonyok, a földiek. Felkapta a ruháját és menekült előlem.

Megbotlottam valamely kőben és a földre terültem. Akkor láttam, hogy több ölnyi mélység tátong előttem. Menthetetlenül belezuhanok, ha még egy lépést teszek előre.

A kisértet eltűnt előlem.

Nemsokára virradt és én átkutattam a várkastélyt. Persze, nyomát sem találtam a kisértetnek. Fejcsóválva mentem hazafelé. Sehogyse tudtam megérteni a dolgot. Ébren, józanul, nyugodt idegekkel ültem ott, a mikor a kisértet megjelent. Nem tévedhettem, — láttam teljes bizonyossággal Magdát.

Alig tudtam bevárni az éjszakát, hogy felkeressem ismét a várkastélyt. A rejtély nem hagyott nyugodni. Éreztem, hogy valami rendkivüli dologgal állok szemközt. Csak azt az egyet nem hittem még akkor se, hogy kisértetek, földöntúli lények vannak a világon.

Lesbe állottam a várkastély mellett. Borzasztó hosszú volt az idő odáig, a míg a hold fölemelkedett a rengeteg koronái felé. Akkor egyszerre nappali világosság öntötte el a tájat. Az órák múltak és már azt hittem, hogy a látomány elmarad ezen az éjszakán, a mikor hirtelen ott állott előttem a múlt éjszakai alak: Magda.

Magda volt, teljes bizonyossággal Magda volt. Feszülten figyeltem és pár pillanat alatt átalvillant lelkemen a gondolat, hogy a leány akkor nem veszett el a Dunában. Szándékosan ugrott a vizbe és jó uszó létére csakhamar partot ért, a míg holttestét keresték a sötét folyóban. Elment, elbujdosott, mert nem akart a feleségem lenni, a mire talán, tudomáson kivül, szülei is kényszerítették. De hát hogyan került akkor ide az elhagyott rengeteg közepébe, a kisérteties kastélyba?

Ott állott tőlem tiz lépésnyire és világosan kivehettem arczvonásait. Nem sokat változott, a mióta nem láttam. Ugyanaz a szelid, szomorú mosoly az ajkán. Sötét szemei gondolkozva néznek szét. Vajjon mire gondol?

Nem sok idő múlott el. Az erdőből lépések közeledtek. Kutyacsaholás hangzott fel és a sűrűből kilépett egy erdészruhás, puskás fiatalember. Vidáman közeledett a leány felé és mikor elérte, a keblére szorította. Aztán kartkarba fogva, elindultak a rengetegbe . . .

Arra tértem magamhoz, hogy kormosarczú szénégetők jártak körülöttem. Tehát aludtam és álmodtam az egész éjszakai jelenetet.

A valóság az álommal összekeveredett. Most már igazán nem tudtam, hogy mi az igazság. Nyugtalanságomban felkutattam az erdőt nappal. Semmi nyomra nem találtam. Sőt a rombadőlt várkastély körül is hiába őrködtem. A kisértet eltűnt, többé nem mutatkozott.

A földbirtokos elhallgatott. Mosolyogva nézett körül a társaságon.

— No, ugy-e ez nem valami borzalmas história? — kérdezte.

A társaság egyik tagja most megszólalt:

— Azt mondtad, hogy félig igazság a történeted? Hol van tehát az igazság?

Gömöri kesernyésen nevetett:

— Az igazság az, hogy két év múlva megannak a bizonyos Horváth Sándornak a boldog felesége.

Ezzel aztán vége is volt a további kisérteties történeteknek. Egynémelyikünk elgondolkozott, mások poharaikhoz nyúltak. A Hernád, az a csalfa, ott bujdosott valahol a messzeségben, fűzek, bokrok mögé rejtőzve.

A VAS- ÉS FÉMIPARI KIÁLLÍTÁS ÉRME.

A tavalyi vas- és fémipari kiállítás a hazai szakkiállítások közül magasan kivált szakszerű rendezésénél és gyakorlati rendeltetésénél fogva. A rendező-bizottság a kiállítást mindvégig mintaszerűen vezette, a miről élénk tanubizonyságot ad a kiállításnak most megjelent kitüntetési oklevele és az ezzel együtt járó kiállítási emlékérem, melynek rajzát mai számunkban bemutatjuk.

Az emlékérem a legjobb plakettek egyike, a melyek nálunk újabb időben készültek. Egyik oldalán, melyet *Berán* Antal készitett, az elismerés géniusza megkoszorúzza a becsületes munkát, a másik oldal pedig a kiállítás védnökének és helyettes védnökének, *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszternek és *Szterényi* József kereskedelmi államtitkárnak képét mutatja *Telcs* Ede művészi munkájában, a mely a két kiváló férfiú együttműködésének és alkotásainak egyik érdekes emléke lesz.

ÚJ NÉPSZINHÁZAK.

Budapest életében megszívlelést érdemel az az újabbi szocziális jelenség, mely a villamos szinházak nyomán keletkezett. Pár év előtt ennek a nemrégiben általánossá vált intézménynek még a neve sem volt kialakulva. Nevezték kinematografnak, projektografnak, mozgóképeknek s még vagy nyolczféle néven az új vállalatot, a míg megkapta végre a villamos szinház nevet. Persze ez is csak olyan kényszer-elnevezés, de valamivel közelebb jár a valósághoz és többet fejez ki, mint az előbbiek. A mozgókép kezdetben az uri- és előkelő osztályok számára való látványosságul szolgált. A fővárosi *Uránia* szinház alapitása is ebből a tendenczióból történt s azóta szép sikerrel szolgálja ezt a törekvést. A legalsóbb néposztályok számára az Uránia azonban aránylag drága árai miatt megközelíthetetlen maradt továbbra is, de az esti 7-től 10-ig tartó előadási idő sem kedvezett a szegénysorsúak életviszonyainak. A munkából élő és a nehéz testi munkában kifáradt embernek ez az idő alvásra való és családja körében való tartózkodásra. A városligeti villamos szinházak téli beköltözésével tavaly óta egyre nő ebben a vállalatban is a konkurrenczia, úgy, hogy Budapestnek nincs ma olyan forgalmasabb utczája, hol legalább három-négy villamos szinház ne hivogatná a járókelőt.

Ezek a feltartózhatatlanul sürűsödő vállalatok eszközei ma már az újfajta örömök és szórakozások terjesztésének. Vannak közöttük per-

III

722 (2358). 1903

819 (58).

2358. Poll Hugó:

Sz. Pesten 1867 november 15-én.

Hazatérés a bucsúról.

Olyképen van abrpiolva, hogy résztvevők hazatértökben

az ájtatos ~~fagot elvégzett bucsusok~~ balra haladnak. Élükön ~~az~~ asszonyok és leányok ~~mennek~~, kik közül a legelső pár válik ki imakönyvvel a kéz~~ben~~ben és batyuval a kar~~on~~on. A férfiak közül egy ~~ke a~~ keresztet és ~~visz, mig~~ ~~közülök~~ kettő ~~ég~~ ágó fáklyát visz. Az éneklő leányok innensője, kinek aranymetszésű imakönyve piros kötésü, rojtos vállkendőt virágokkal, ingvállat könyökig érő ujjakkal, piros szoknyát és sötét kötényt visel. Mögötte ~~látható~~ öreg asszony ernyőre támaszkodik. Jelzése alól jobbra: „POLL H. 1903.“

hátul csoportosult

Pastell, mér. 96: 130.5 cm.

Vétetett az 1903: IV. 23-án kelt 28272 sz. leirattal 3000 Kán. (293-903)

Elszámoltatott 1903: VI. 10-én (382-903).

Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

171

1903

III

719 (2285)
819 (58).

2285. Poll Hugó:

2285. Búcsúról hazajövet (II).

Lábrázol, a ki

fekete kötésű, de sárga mesfesű

Lunadság

Ünneplőbe öltözött és balra haladó parasztleány a kezeiben lévő osból énekel. Haját simára fésülte. Jobbkarján holmiját viszi kék kendőben. Öltözete: virágos és rojtos vállkendő, melyet keresztbekötött, ing könyökig érő bő ujakkal, kék kusta szoknya, himzett fehér kötény, fekete harisnya és czipő. Jelzése alól jobbra: POLL H.

Pastell, méretei 49.3: 30.5 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társulat téli tárlatán az 1902: XII 20-iki 90013 sz. leirattal 300 Kán. (907/902).

Elszámoltatott 1903: II. 8-án. (62/903).

Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

162

904: IV. 30.

1902

Torda

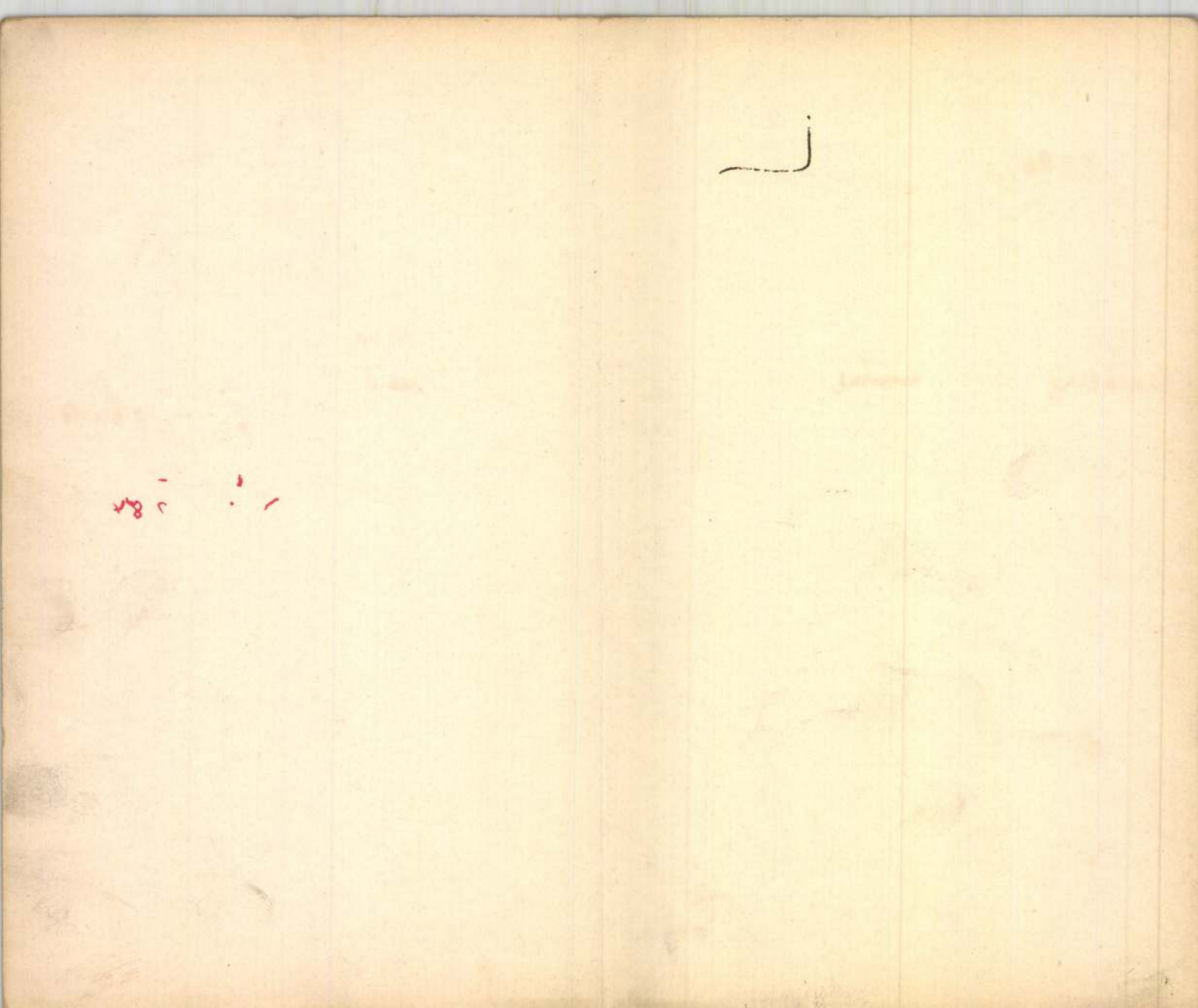

VII

725 (2479).
819 (58).

1903 73

2479. Poll Hugó.
Sz. Pesten 1867 november 15-én.

Vizsga.

Egy falusi iskola gyepes ~~udvarának~~ és árnyékos ~~helyén~~ udvarán folyik, a hol két sorban felállitott lóczákon, hármasával ülnek a vizsgázó ~~tevő~~ leány- és figyermekek, kik között jobbra fordultan áll a rövid hajat, kis bajuszt, kék nyakkendőt és barna kabátot viselő tanitó és hallgatja az első sorban felelő leánykát. Jobbról a szülők és a vendégek ~~alókép~~ akképen helyezkedtek el, hogy a ~~megjelent~~ asszonyok és leányok mögött ~~hajdonfővel~~ az iskolaszéki tagok ~~foglalnak~~ zorakoz ~~helyet~~. Az előbbiek száma tizennégy, az utobbiaké öt. Amazok közül kettőnek feje nincs bekötve, egy állát támasztja meg, egy (a sárga fejkendős) élénken figyel, kettő zsebkendőt tart kezeiben és egy ölében szőke haju kis gyermeket tart. ~~A háttérbeli fák közül az iskola épülete bontakozik ki.~~ A növendékek közül hat leány~~két~~ és három fiu~~k elvashatunk meg~~. Könyv csak a tanitónál és az első pad innenső végén, ~~ez ülő~~ a lila-ruhás leánynál van. A háttérbeli fák közül az iskola épülete bontakozik ki. Jelzése alól balra a lócza lábon: POLL H.

⊥ hajdonfős

Pastell, méretei 97.8: 127.5 cm.
Vétetett 1903: XII. 4-én a 96711 ex 903 sz. leirattal 3000 Kán. (835-903).- ~~[illegible]~~

F (51-904)

~~Elszámoltatott 1904: II. 2-án~~ ~~Az elszámolás elfogadtatott 1904: VII. 22-én 11586 szvsz. alatt (552-904)~~
Elszámoltatott 1904: I. 14-én (899-903). Az elszámolás elfogadtatott 1904: IX. 21-én 4142 szvsz. leirattal (688-904).

904: IV. 29.

1903

Pastell.

178

96711-903

Poll Hugó

V. *Poll Hugó* újabb műveinek kiállítása előnyösen csatlakozik e finom és termékeny művész korábbi olajfestményeihez és pasztelljeihez. Poll azok közé a szerencsés művészek közé tartozik, akik már korán megtalálják a maguk útját és arról le nem térve, tétovázás és belső viharok nélkül haladnak azon.

Éber

Kiállítások. Műcsarnok
Ars Una 1923. I.
126 l.

FRANCIABIGIÓ

ADAM ELSHEIMER

Poll Hugó

1885/86

Ferkèpzomfoiskèvk

128.1.

volodik a szárkofág eredeti alakjától. Két-két alak pihen rajtuk, míg az elhúnytak ülő szobrai a szárkofágok fölött, falfülkékben vannak elhelyezve. Minden idők legnagyszerűbb S.-ének indult II. Gyula pápa síremléke, amely Michelangelo mesterműve lett volna, de teljesen redukált méretekben került kivitelre; ma a római S.

Poll Hugó

Templomok és romok Miatyánk.

Biró József

A marosvásárhelyi képtár

MAGYAR MUVESZET

1937. 178 l.

Irod

Ciupe 1934

POLL *Hugó*, festő, * Budapest 1867 nov. 15, † Budapest 1931 júl. 11. Münchenben és Párizsban tanult s főképen en-plein-air festett életképeket, tájképeket állított ki Budapesten, többnyire pasztell-technikában. Eleinte ízzó fehér színekkel és kemény árnyékolással festette képeit, később eljutott a fény és árnyék harmonizálásáig. Sokáig élt Franciaországban s főleg Bretagne, Normandia és Pas-de Calais motívumait festette, közben pedig itthon a Balaton vidékén és Dömösön magyar tárgyú képeket is festett. 1903. Hazatérő búcsúsok c. képével megnyerte a Képzőművészeti Társulat nagy díját s e művére 1905. Párizsban Mention honorablet kapott, 1920. az állami pasztelldíjat nyerte, 1921. kitüntető elismerésben részesült, 1924 magyar genreképeivel a Tolnai Simon-díjat nyerte. 1907., 1923. és 1928. a Műcsarnokban volt kollektív kiállítása. Bretagneban, Breton halpiac, Búcsúról hazajövet (I—II.), Chioggiai burgonyakereskedők, Estefelé, Falu vége, Hazatérés a búcsúról, Ingyenkenyér, Mi atyánk, Rózsák, Száraz fa, Temető, Templomok és romok, A tihanyi kolostor és Vizsga c. képei a Szépműv. Múzeum, Kukoricakapálás és Fenyőfák a folyó partján c. pasztelljei a főváros tulajdonában vannak. Saját vezetése alatt pasztellkrétagyára volt Budapesten.

E. G. II 313 l

...ygolt Struczczon

Pálffy János hagyom.
Pozsony 28.

...ott 1705 január 12-én. VI: 41

...ra 2. Is az utóbbi előrehajoltan néz

ülve (nő ~~Justitia~~, a ki
...ordultan (abrázolt) ~~[illegible]~~ tekin-
...jobb kezébe~~[illegible]~~, a balról közele-
~~...ek pajzs hever, [illegible]~~, egyenes
...melyet a térdére könyök~~[illegible]~~ ~~és egy stru-~~
...nyős mérleg~~[illegible]~~ ~~van tart~~. Jobbról a
...baljával a nála lévő könyvre támaszko-
...Mögötte ~~[illegible]~~ egy ifju és egy idősebb ~~[illegible]~~ kecskefülü férfi
...t a Historia vállán nyugtatja. Fölül
...ötött fehér kendőt oldja le. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ tünik fel. ~~[illegible]~~
...ereken kivágott chitont és kék palás-
...i (lágyékát állati bőrrel kötötte körül.
...közelében, fasces fekszik. A háttér er-
...ek → Körülök a fvalak

...68: 286)
...n_Becsértéke 30000 K.
~~1907. november 14-én (1429-908).~~
...leltárban 34 és annak kivo-

...des Krieges in altem reich in Holz
...283 brt. (Treppenhaus, II. Étage No. 6).
...alleria del palazzo Riccardi frescoinak.

pag 22 27

10.—

pincébe zárt embernél a nap és vízhiány. Érzi magában egy birkózó erejét, olyan képességeket, amelyek mellett nullává törpülnek a mult idők komédiásai, az egész „klasszikus" stil. Salvinitől le a kicsi, névtelen és keserü, kóbor vidéki Shakespeare-szavalókig, s ime e képességek számára nincs megfelelő hely, nincs szerződés, nincs deszka. Ilyenformán ennek a körúti kávéháznak asztalánál, természetes, hogy egy csomó dinamitvető ember került együvé. A néhány akadémiát végzett (fontos, hogy ezt aláhúzzuk) fiatalember mellé rövidesen mások is odatolták székeiket, javarészt hosszúhajúak, tehát írók, piktorok, de sőt papok is. Lassankint így összeforrott egy társaság, amely igaz, hogy sokszor furcsákat beszélt a színész „modern művészetéről", minden második szava színházi, kritikai műszó volt, s ahelyett, hogy aludni ment volna, mint a többi rendes, értelmes emberek, beledisputált a hajnal óráiba. A csirája azonban itt érlelődött meg annak a vállalkozásnak, amit ma oly jól ismer és keres éppen a disztingvált izlésü közönség. Innét kerültek ki a Thália első színészei, akik azután, hogy megvolt a premiérjük a Városszínházban, még jó ideig ittak kapucinert és grogot fölírásra. Mert a kezdethez képest, ami most van, az polgári szóval: jólét. Most már arra is jut, hogy eredeti díszleteket és kosztümöket csináltassanak. De az elején úgy kellett kölcsön kérni ruhát, termet, sőt piros festéket. Súlyos problémát jelentett, hogy hol lesz a legközelebbi előadás. Válság, legyőzni való mutatkozott minden vonalon. Ismerőseinket és azok ismerőseit úgy kellett megkérni, hogy menjenek nézni; műpártoló uraknál és hölgyeknél, főleg lipótvárosi hölgyeknél kiudvarolni kellett zsuronkint, hogy lépjenek be tagnak. Ehhez járult, hogy bizonyos részről főbenjáró bűnt láttak e fiatal színészek próbálkozásaiban. Merénylet gyanánt itélték, hogy egy csoport alakult azon színjátszó elvek befogadására, annak az új színpadi művészetnek címén, amelyet nálunk eddig csak izoláltan, magánosan állva képviselt egy-egy úgynevezett modern színész. És hamar meglett a kritika, ami sommázva ekkép hangzott: szürkék. „Szürkék", mert természetességre törekszenek, „szürkék", mert elvetik a sablonos, kézikönyvben „előírt" mozdulatokat, mert nem ismert klisék szerint játszák a haragos velencei mórt, a beteg kaméliás hölgyet, „szürkék", mert a hangjukkal lelki diszpoziciókat akarnak kifejezni, s nem orgonabúgást.

Mindezek után lehet, hogy az olvasó föl kel, s elmegy a Révai-utcába, hogy közvetlen közelről szerezzen tapasztalatokat. Ha megteszi, e sorok céljukat érték. Mert hisz' nem másért írtuk őket. Azért, hogy ily módon még többen, mint eddig, fáradtságot vegyenek az idevaló sétához. Ekkor biztos, hogy a Thália külön házat épit majd magának. Álmodni ugyanis róla már eleget álmodott. Szépet, csillogót, de épp eleget.

Dömötör István

Színházi hét

„Micz báró". Zboray Aladár háromfelvonásos vígjátéka. Bemutatták a Vígszínházban március tizenhatodikán. — „Naplegenda". Kisbán Miklós egyfelvonásosa. Színre került a Nemzeti Színházban március tizennyolcadikán

„Micz báró" vígjáték, sőt állványába néhol bohózati gerendák is vannak beleillesztve. A kritika egyértelmüleg megállapította, hogy cselekménye könnyed, hangja kedves, fordulatai ötletesek, hogy az egész darab meleg és közvetlen, — mi nem mondunk ellent. Ellenkezőleg. Mindezt aláírjuk. De van még egy utóiratunk is. Bennünket az előbb fölsorolt jelzők nem elégítenek ki. Zborayban több van, mint szeretetreméltó tulajdonságok. És „Micz báró"-ban is ott szunnyadnak azok a kvalitásai, amelyeket ezúttal nem mert vagy nem akart fölhasználni.

Lássuk csak, mi a „Micz báró" alapja. Egy fiatal hölgy (a hölgy hercegnő) elcsábít egy férfiut. Elcsábítja, mert megkívánja. De a hercegnő nemcsak a mámort kedveli. Gyönyörüsége telik magában a rosszban is. Önmaga figyelmeztetői kedvesének a feleségét a találkára és gyönyörködik a gondolatban, hogy a legitim hitves mint gyötrődik, amikor mást lát férje karjaiban. A kívánsága különben teljesül, annyira teljesül, hogy a megcsalt feleség agyonlövi magát. Ez a dissonans akkord azután véget vet a regénynek, a hercegnő visszatér szórakozásaihoz, a kijózanodott férfiu pedig megfogadja a halott ravatalánál, hogy ezentúl ő is élőhalott lesz.

Ugy-e, hogy ez tragédia? Még pedig erős és igaz tragédia. Zboraynak azonban úgy tetszett, hogy vígjátékot épitsen a hatalmas alépítmény köveiből s az írónak az ilyen pazarlás végre is souverain joga.

A hajdani nagy szenvedélyeknek csak megkésett, melankólikus utóhangja cseng bele a darabba, az új nemzedékek jóvá teszik az öregek vétkeit. Épp annyira elmés és friss ez az új nemzedék, amilyen érdekes a régi volt. És Zboray, akinek igazán nincsen oka, hogy tehetségéhez bizalmatlan legyen, egyszer talán fölveszi még ezt a fonalat, amely visszavezeti saját alakjainak a múltjába.

A siker rendkívüli nagy volt. A Vígszínház kitünő rendezése és pompás összjátéka értékük szerint érvényesültek és állandó jókedvben tartották a közönséget, amely zajosan ünnepelte a szerzőt és a színészeket.

*

Hétfőn Kisbán Miklós „Naplegendá"-ját láttuk. A bemutató előadás azzal lepte meg a közönséget, amire csak kevesen voltak elkészülve: egy igen erős, merészen eredeti és a színpadi hatások világában szinte meglepően otthonos írói tehetség revelációjával. Őskori milieu a kő- és bronz-kultura határán. Troglodyták örökérvényü szenvedélyekkel és örökemberi szubtilitásokkal. A darab hatalmas erővel, sok költészettel és nem kevesebb néprajzi realizmussal van megalkotva. A hangulatai megkapóak és mélyek. A közönség egyre növekedő érdeklődéssel és élvezettel követte a különös darab menetét. És viharosan tapsolt Kisbán Miklósnak, akit polgári nevén Bánffy Miklós grófnak hívnak. Bánffyról eddigelé is tudtuk, hogy európai műveltségü, rendkívüli elmésségü ember, akinek nagy tehetsége van a torzképrajzoláshoz. Ezentúl tudni fogjuk róla azt is, hogy komoly és erős írói tehetség.

—

Poll Hugó képei

Poll Hugó is abból a kis művésztársaságból való, amelynek tagjai a nyolcvanas évek legvégén Münchenben Hollósy Simon iskoláját járták. És ugyanakkor jelentek meg a Glaspalastban Bastien-Lepage képei, amelyek szinte lázba hozták azt a kis magyar társaságot. Hisz e képeken legfényesebben testet öltött az a vágy, amely akkor a Hollósy-kört hevítette. Természetkutatás, tiszta naturalizmus volt az új jelszó s a francia mester megmutatta, hova lehet ezen az úton jutni. Másutt ellenkezéssel fogadták őt: a magyarok fölkapták a természetre való utalást, hisz nekik nem kellett régi tradicióktól elszakadniok. Ily tradiciókat egyáltalán nem is ösmertek. Poll Hugó ennek a körnek volt egyik legszorgalmasabb munkása. Mi több, a puritán természetfestés hazájába, egyenest Párisba sietett, hogy még szabadabban követhesse vágyait.

Ő is, mint a többi Párisba érkezett magyar, beállott a Julian-iskolába. Mestere ott ugyan Bouguereau és Robert-Fleury volt, de tanításuknak nyomai sincsenek képein. A Műcsarnokban megnyilt Poll-kiállításon látható egy nagyméretü olajfestmény, amely evező francia halászokat mutat. E hajszálélesen megfestett kép Bastien-Lepage ujjmutatására emlékeztet. Szinte hihetetlen, mily behatóan merül el egy csontos kéz, egy viharverte arc formáinak megmintázásába. Festése óvatos, mert a fiatal kezdőnek az előadás százféle

Ugy Idők 1907. XIII. 26 sz

gátjait kellett leküzdenie. Többi plein-air-képe, amelyek szintén itt vannak a tárlaton, mutatják, minő becsületes szorgalommal keresi a tónusok finom értékeit, a levegő reflexét. Nem törődik egyelőre azzal sem, hogy az előadás keménynyé válik a nagy körültekintéstől.

Mindez megváltozik, mihelyest pályájának legujabb állomásához érkezik. Kedves anyaga most a pasztell. Motivumait onnan szereti szedni, ahol kuszált gazdagságban csillog a szín: a kibontott szárnynyal tovasuhanó bárkák, a víz, amelynek tükrében Velence napsütötte palotái ringatóznak, s kígyózó vonalakban látszik pirosan, narancssárgán egy tucat árboc és vitorla. A pasztell végleg megszünteti az iskolás évek kemény előadását. Amit az olaszok morbidezzának hívnak, az jellemzi ezentul tanulmányait, képeit. A „Fürdő gyermekek" azonban mutatják, hogy nem feledte el, mily gyönyörűséget ad a festőnek a tónusok dús játékának kikémlelése. A vízparton álló „Luganói olajfák" pedig azt bizonyítják, hogy nem pusztán a tüzes velencei kolorit vonzza kézzelfogható elevenségével, hanem élvezi a temperált színek halk összjátékát is. Nézzük csak, mily finom értékben válnak külön e halvány és hideg zöld lombkoronák a mögöttük levő tó kékjétől. Aki ilyesmiket keres, az természetesen nem a radikális erőkifejtések embere. Sőt van képeiben valamelyes feminin vonás is.

Poll Hugó műveinek javából az Uj Idők mult számában mutattunk be egy sort.

—«»—

Van erkölcs

Igen, édesem. Marinak hívják. Már három éve a szobaleányom. Nagyon ügyes. Szeretem. Csak ne volna olyan szép . . . Rózsa. Az arca piros és puha. A haja fekete. A szemei is feketék. Két csillagos, rejtelmes, tavaszi éjszaka. Az ajka csupa vér. A buja, a karcsu alakja olyan kívánatos, hogy még engem, az asszonyt is elönt a forróság a láttára . . .

Kacér. A lelkét adná a férfiakért. Néha, ha rám szakadnak a gyanu, a vergődés bolondos órái, úgy félek. Az uram... az uram miatt. Az igaz, végtelenül szeret a jó ember. Hanem én mégis csak csúnya vagyok, édesem. Ő meg férfi, fiatal és vágyakozó és a vére olyan tüzes . . . Képzelődés. Semmi egyéb.

Gábor, az inasunk imádja. Csinos fiu. Mari nem veszi komolyan. Játszik vele. A szívéhez láncolja, gyötri egy ideig, s amikor a legféktelenebb viharban vergődik, összezúzza. Csend . . . Aztán elülről kezdik. A konyhában pajkoskodnak. Behallatszik. A konyha közel van a szobámhoz. Néha kellemetlen, még sem haragszom reájuk. Fiatalok. Éljenek.

Játszottak. Futkosás, csörömpölés zaja hangzott. Kergethették egymást. Mari kacagott és sikoltozott. Gábor is kacagott. Egy zuhanás. Valami eldőlt. Mari felsikoltott. Csend. Az inas megfogta s csókolja...

Becsöngettem. Kissé ijedt volt a leány. Valószinüleg félt, hogy kikap. Az arca ki volt pirulva, a haja kuszáltan omlott szét a fején s pihegett. Nagyon szép volt. Gyönyörködve néztem. Megfeddjem? Minek. Fontosabb dolgot akartam tudatni vele.

— Mari, ujságot mondok. Két nap múlva elutazunk. A hegyek közé. Az egész telet, sőt a tavaszt is ott töltjük. Tegyen előkészületeket a csomagolásra. A ruháit is hozza rendbe. Maga is velünk jön.

A leány megremegett. Elsápadva kapta fel a fejét.

— Tessék?

Elmosolyodtam. Még sohasem vittük sehova. A váratlan öröm, úgy látszik, egészen megijesztette.

— Azt mondottam, maga is velünk jön. Akarom, hogy lásson, élvezzen. Gyönyörü ott ilyenkor a táj. Csupa hó minden, hogy az ember kábul a sziporkázó fehérségtől. Felmászunk majd a hegytetőre s szánkón a mélybe száguldunk. Vadászni is fogunk. A tavasz még szebb lesz. Az erdők kizöldülnek; a hegyek csak úgy görnyednek majd a sok virágtól; a napsugaras levegőben hömpölygő illat mámorba szédít bennünket . . . Sohasem felejti el, Mari!

A leány lesütötte szemeit. Nyugtalanul babrált a ruháján. Az ujjai reszkettek s olykor valami ideges rángás cikázott végig a karján.

— A nagyságos asszony végtelenül jó hozzám, — mondotta halkan. — Annyi boldogságot szerzett már. Sohasem tudom meghálálni. Hanem . . . Azt hiszem . . . Ne tessék haragudni . . . Nem érdemlem én meg ezt a nagy kitüntetést...

— Ne gyerekeskedjék, Mari. Tudja, hogy nem szeretem az ilyesmit. Ha nem érdemelné meg, bizonyára nem vinném el.

A leány lehajtotta fejét. Zavartan simogatta lábával a szőnyeget.

— Lehet . . Tudom . . . De mégis... Azt gondolom, jobb lesz, ha itthon maradok . . .

Ideges lettem. Mi lelte ezt a leányt? Miért vonakodik?

— Nem értem magát, Mari, — csattantam rá ingerülten. — Más ujjongna a boldogságtól. Maga meg makrancoskodik. Igazán nem értem.

A leány elvörösödött. Az ajkai remegni kezdtek. A szája szögletei be-begörbültek. Sírni fog. Mindjárt kifakad belőle a sírás. Mi történt ezzel a leánnyal? Elszorult hangon roppant ki a kétségbeesése:

— Nem mehetek el, nagyságos asszony kérem! . . . Bocsásson meg . . . Nem akarok elmenni! . . .

Meglepetten néztem reá. Mari ellenszegül. Mari, a jó, az engedelmes, a hű Mari! Mi ez? Talán . . . Persze . . . A Gábor. No nézd . . . Azt hiszi, az inas. nem jön. Szereti. Nem tudna ellenni nélküle. Sohasem gondoltam volna!

Felkacagtam.

— Maga gyerek. Legyen nyugodt. Gábor is jön.

A leány arca ismét lángba borult. A szemeit elöntötte a könny. A keble gyorsan, izgatottan hullámzott. Reám nézett. Hirtelen zokogni kezdett.

— Nem miatta . . . A Gáborral nem törődöm . . . A Gábor nekem senki . . . Elpusztulnék falun. A várost szeretem. A vérem . . . a vérem kívánja. Itt sok a férfi . . . Csupa urak . . . És finomak . . . Ott nem ismerek senkit. Nem lennének barátaim. Nem is kellene . . . A falusi legények otrombák . . . Durvák . . . Utálom őket . . . A Gábor meg nekem kevés... A vérem folyton háborogna. Nem bírnám ki azt a sok időt. Elszáradnék . . . Nem, nem megyek el . . . Nem akarok elmenni! Inkább bocsásson el a nagyságos asszony...

Elképedtem. Eddig csak ártatlan duhajkodásnak hittem a kacérkodását. Az életemet mertem volna harcba állítani a becsületességéért és . . . Indulat tombolt fel bennem. E miatt mert a jóságom ellen vétegülni. Három éve gyötrődtem már vele; neveltem, tanítottam, ruhákat ajándékoztam neki s még az elbocsátását bátorkodta kérni. Az kellene!... Most már nincs kímélet. Erőszakkal is elviszem. Csak azért, mert úgy csalódtam benne. Majd lehütöm én a szilajságát! Kisorvasztom a véréből a forróságot. Pusztuljon bele . . . Nem bánom. Megtanítom engedelmességre!

Szerettem volna arcába csapni a lelke feketeségét. A háborgó harag torkomba fojtotta a szót. Csak annyi robbant ki ajkamon:

— Eljön. Egy szót se többet. Kimehet!

A leány felzokogott. Kezeibe temette az arcát, s megtörve, kétségbeesetten sompolygott ki.

Ingerülten ültem le. Roppant izgatott voltam. Egész testem remegett. A fejem fájt . . .

Esteledett. A szobára homály borult. A kandallóban hangos ropogással égett a tűz. A lobogó lángok vörös fénynyel öntötték el a szőnyeget. A bútorok nagy, idomtalan árnyakat vetettek a belángolt falakra. Az utcán száguldó kocsik robogása tompa földalatti dübörgésként hangzottak fel.

Lent már égtek a lámpák. A világosságuk a magasba derengett. Olyan volt ez a derengés, mintha valami beláthatatlan mélységben égő tűz sápadt, halovány fénye lett volna.

Kissé lecsillapodtam. Elővettem az ékszereimet. Ki akartam válogatni, amelyeket elviszek majd. Nem láttam. Csengettem Marinak. A lámpát akartam felgyujtatni vele.

Nem jött. Mi ez? Talán még truccolni is mer?

Újra csengettem. Nem jött. Hol van az a leány?

— Mari!

Nem jött. Bosszúsan mentem az ajtóhoz:

— Mari!

Csend. A konyhában halkan dudolt a szakácsnő. Mi van azzal a leánnyal? Hallatlan!

Kisiettem.

— Mari hol van?

— A szobájában. Valami baja lehet. Sír.

III
718 (2283)
8.9 (58).

→2285

2283. Poll Hugó:
Sz. Pesten 1867 november 15-én.

Templomok és romok.

~~Alól~~ Jobbról van a szigligeti katholikus templom rácsos ajtajával, ~~míg~~ ~~egy~~ épület köti le figyelmünket; kissé odább dús lombozatú fák képeznek csoportot; a háttérben pedig ~~a hegyen~~ várromok látszanak. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: POLL H.

L balra
La hegyen.

Pastell, méretei 25.5: 32.7 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társulat téli tárlatán az 1902: XII. 20-iki 90013 sz. leirattal 100 Kán. (907/902).

Elszámoltatott 1903: II. 8-án. (62/903).

Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449- 903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

94:W.30.

160

1902

—— ,

81 ,

3 2 128.

III

719 (2284)
819 (58).

~~2284. Poll Hugó:~~

2284. Búcsúról hazajövet (I).

Éneklő és átrázol, a ki balra halad és ~~[illegible]~~ le-
~~balra haladva éneklő és~~ búcsúról hazatérő parasztleány ~~[illegible]~~
eresztett jobbkezében hosszúszárú csizmát ~~[illegible]~~, mig fedeles kosa-
rát baljára akasztotta. Haját simára fésülte. Rojtos nagykendőjét vi-
rágok ékesitik, ingvállának könyökig érő ujja bő, virágos kurta szok-
nyáját alól piros ~~csik~~ sáv szegélyezi, fekete kötényét pedig hármas pi-
ros csik ~~[illegible]~~iti. Árnyéka a falra vetődött. Jelzése alól jobbra:
»POLL H.«.

Pastell, méretei 48.7: 30.3 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társulat téli tárlatán az 1902: XII. 20-iki 90013 sz. leirattal 300 Kán. (907/902).

Elszámoltatott 1903: II. 8-án. (62/903).

Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

szélés

disz

904: IV. 30.

Arad

1902

161

III
742(3462)
819(58).

1907.

3462. Poll Hugo.
Sz. Pesten 1867 november 15-én.

Chioggiai burgonyakereskedők.

A háttérben a város előtt a csatornán egy dereglye halad halfelé, melyet burgonyákkal telt kosarakkal raktak meg és a melyben hárman eveznek olykép, hogy közülök egy elől, kettő pedig hátul végzi munkáját. A part mentén kikötött csónakok közelében jobbról többen földön ülve rakosgatják árúikat, a különféle szinre festett épületek mellett férfiak és nők járkálnak, a vizben úgy a házak, mint a vizi járművek visszatükröződnek. Jelzése alól jobbra: POLL H.

Pastell, méretei 72.5:94.6 cm. -- Vétetett az 1907. április 13-án kelt 33199 sz. leirat alapján 1200 Kán a Nemzeti Szalon tárlatán (736-907). -- A vételár elszámoltatott 1907. julius 28-án (1237-907).

Letétképen átadatott a szombathelyi Muzeumnak 1908. szept. 30-án (1446-908).

1907

Lumbath 218

2188. Poll Hugó:
Sz. Pesten 1867 november 15-én.

Az ingyen kenyér.

Az (budapesti Podmaniczky-utczai bolt előtt balról a szolgálati jelvényt viselő rendőr, ki az ajtó kilincsét fogja. Mögötte számos tülekedő asszony, férfi és gyermek vájra az alamizsnára. Legelöl egy asszony áll kis leányával, a kikék fejkendőt rojtos nagykendőt és lila szoknyát hord. Jelzése alól jobbra: POLL HUGO 1902.

Vászon, méretei 78: 105.7 cm.
Vétetett az 1902: IV. 18-iki 26802 sz. leirattal 1500 K-án (372-902-9.)

Az elszámolást elfogadta 1903: III. 21-én az 1047 szvzsz. leirat. (255-903).

Elszámoltatott 1902: XI. 14-én. (791-902.)

904: IV. 29.

26802-902.

III

712 (1975)
819 (58).

1975. Poll Hugó:
Sz. Pesten 1867 november 15-én. — Kissé idább

Temető.

Hegyes vidék előterét ~~temető~~ foglalja el kápolnával, melyet vörös cseréppel födtek és fehérre meszeltek. ~~A kápolnán inner~~ húsz kereszt olvasható meg, mig ~~tőle~~ jobbról házak látszanak. A keresztek közül kettőt fátyollal diszitettek, egyre friss virágkoszorút akasztottak, egy fénysugarakat szór és egynek karjain »M« és »M« a jelzés. A középtérben a lombos fák az ~~[illegible]~~ két cziprus uralja ~~[illegible]~~. A háttért füvel benőtt hegy képezi. Az égbolt derült és csak a hegy mögött tünik egy kis világos felhő fel. Alól balra ~~a mester jegye ez~~: »POLL H 1899«.

Jelzése

Pastell, méretei 28.8: 46.7 cm.

Vétetett 1900: III. 2-án a 16452 sz. leirattal 250 frton (105/900).- Ugyanezen rendelet alapján kiadatott a közokt. Min. müvészeti ügyosztályának, mely e képet a vidéki gyüjtemények és állami épületek diszitésére szánt müvek közé sorozta.

Elszámolás alá nem esett.

Az 1902: IX. 27-iki 59519 sz. leirattal(694/902) kiadatott az Erdélyi Országos Muzeum részére. (698/902).

Vid. Muz.

~~Mi ez~~ ?

141

1900

Kolozsvár

907 1588.

Poll Hugo.

Bretagneban.

Bretagne vidékének előterében, a virányos mezőn egy paraszt asszony halad két leánykával. A kisebbiket kezénél fogva vezeti, a nagyobbik pedig virágot szedeget, kötényébe. Épen lehajló félben van, hogy egyet leszakitsan öltvietők fehér főkörő, kendő, szűk ujú mhaderek, rövid szoknya, kötényés facipő. A háttérben a kerítésen túl fák díszlenek és balra épületek bontakoznak ki. Alól jobbra a mester jelzése ez:

„POLL HUGO
PARIS 1891."

Olajfestmény, vászonra, méretei 89:100 cm.
Vétetett 1897. I. 7. a 69859 sz. rend. alapján (12/97)
Ára 500 ft
~~A nagyváradi muzeumnak a 37021/99. sz. rendelettel.~~
L. a „Tiszántúl" 1899. évi junius 13-án megjelent 132. számát

Az 1899. V. 29-diki 37021 sz. leirat (275/99) alapján 1899. VI. 11-én (323/99) kiadatott a Bihar megyei és Nyáradi történeti együletnek (405/99).

Vid. Muz.

Arátadást Andornásul vette 1899: IX. 26-án a 44017 sz. bírat (560/99)

III

711 (1930)
819 (58).

1930. Poll Hugó:
Sz. Pesten 1867 november 15-én.

Tihanyi kolostor.

Jobbra, a Balaton tükrét ~~fölött~~ uralkodó Csucshegyen, látjuk a Benczések kéttornyú templomát és apátságát, melyet a nap sugarai vörös szinben ragyogtatnak; balra pedig a község házai bontakoznak ki hasonló világitásban. Az előtért a tó vize foglalja el, melynek hullámai a partot mossák. Az égbolt felhőzött. Jelzése jobbra: „POLL H.“.

Pastell, méretei 50.: 65 cm.
Vétetett 1900: XII. 17-én kelt 92880 sz. leirattal 600 koronán (29/901.) Elszámoltatott 1901: IX. 14-én (488/901.).

Az elszámolást elfogadta az 1902: VII. 16-ki 16026 szvsz. leirat. (569/902.)

a Nemzeti Szalon téli tárlatán

904: IV. 30.

138

1900

Beptercsebája

1588. Poll Hugó:
Sz. Pesten 1867 november 15-é
Bretagnebán.

Az ábrázolt
~~Bretagne~~ vidék~~ének~~ előteré
ká~~ll~~val a virányos mezőn. ~~A~~ kise
gyobb~~ll~~ virágot szed kötényébe.
~~szakitson.~~ Öltözetük: fehér fökö
szoknya és a faczipő. A háttérbe
rd épületek bontakoznak ki. (alól
PARIS 1891.

Vászon, méretei 89: 100 cm
Vétetett 1897: I. 7-én a 6
Az 1899: V. 29-iki 37021 s
(323/99) kiadatott a biharmegyei
nek. (405/99.)
Az átadást tudomásul vette
(560/99)
L. a Tiszántúl 1899: VI. 13

A Képzőművészeti Társulat
és közokt. minister 1897: VI. 24

en. L Körülöla La lehajló

ben ~~egy~~ parasztasszony halad két leány-
ebbet kezénél fogva vezeti, mig a na-
~~épen lehajlófélben van, hogy egyet le-~~
ő, kendő, szük ujju ruhaderék, rövid
en a keritésen túl fák diszlenek, ~~és~~ bal-
~~jobbra a mester~~ jelzése ~~az~~: POLL HVGO

n.
39859 sz. leirattal 500 frton (12/97)
sz. leirat alapján (275/99) 1899: VI.11-én
és a nagyváradi történeti egyesület-

1899: IX. 26-án a 44017 sz. leirat

5-án megjelent 132 számát.

tól átvétetett 1897: II. 5-én, mit. a vall.
-én 26876 sz.a. vett tudomásul.

Vid. Mey-

III

728 (2526).
819 (58).

1904.

2526. Poll Hugó:
Sz. Pesten 1867 november 15-én.

Száraz fa.

A virányos előtérben balról, ahol két kő tünik szemünkbe, száradásnak indult magános fa van, all és az again levelek sárgulásnak indultak. A középtérbeli dombon, melynek tövében lombos fák diszlenek, jobbról ut vezet, A háttért pedig magas hegyek képezik. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra a virágon innen: POLL H.

Pastell, méretei 65.5: 49.5 cm.
Vétetett 1904: IV. 25-én a 34043. sz. leirattal 600.00 Kán. (294-904).- Elszámoltatott 1904: VI. 25-én (422-904).-
Az elszámolás elfogadtatott 1904: IX. 10-én a 16027 szvsz. leirattal (663-904).

186

Letétképen átadatott a szombathelyi Muzeumnak 1908. szept. 30-án (1446-908).

1904

Lombath.

Vid. Muz.

III
927 (2515)
819 (58)

1904.

2515. Poll Hugó:
Sz. Pesten 1867 november 15-én
Faluvége.

-en szemlélhető, a hol az

világításban

Nap nyugtakor ábrázolt vidékelőtérben egy falunak szélső végi
házak képeznek csoportot a hozzájok tartozo mellék-épületekkel.
A házak egyikének udvarán színes ágynemüeket raktak ki. Az épületeket , a melyek felé a mezőről utak vezetnek, lombos fák veszik körül. Jelzése aló jobbra: POLL HUGÓ 4.

Pastell, méretei 94.5: 130.0 cm.

Vétetett 1904: IV. 25-én a 34043 sz.leirattal I500 Kán. (294-904).- Elszámoltatott 1904: VI. 25-én(422-904).-

Az elszámolás elfogadtatott 1904: IX. 10-én a 16027 szvsz. leirattal (663-904).

és az egyiknek udvarán
színes ágynemüt
szellőztetnek.

182

1904

III

~~levellel~~ ja.

729 (2592).

819 (58)

2592. Poll Hugó: 1904.

Sz. Pesten 1867 november 15-én.

~~Rózsák.~~

A mellig ~~abrázolt~~ képen látható egy piros és két thea-rózsát ~~egy~~ és balra fordult~~an ábrázolt~~ fiatal nő, ki gondolataiban elmerült, jobb kezében ~~egy piros és két thearózsát~~ tart ~~Középüti~~ elválasztott haja és szemöldöke barna, bő ujjú ruhája sárga. Jelzése a bal válnál: „POLL H.“.

Pasztell, méretei 52.8:43 cm.

Vétetett az 1904. évi deczember 10-én kelt 103720 sz. leirattal 900 K-án. (919-904)

Ez utóbbinak középüt

187

1904

87.

11

F

Poll Hugó festő
meghalt 1931 júl. 11-én
Budapesten 64 éves korában

Pesti Napló 1931 júl. 12.
(Poll Hugó festőművész meghalt.)

U. 3121

Műemlékek országos

Bizottsága.

Budapest.

VI Állatkerti út 1

hogy a Loli tündöklő, lágy és mély szeme azalatt, míg ő fanyarul és hidegen nézte, lassan megtelt könnyel. Ő nem is látta még eddig ezeket a könnyeket, csak megérezte őket.

— Lolika, — mondta meghatva, — Lolika, én...

Nem tudta folytatni. Loli összeszedte magát, megrázta a fejét, elfordult és gyorsan mondta:

— Kérem, jöjjön addig az én szobámba, míg... Néha három óra is van, mire papa itthon van; ma sietni fog; de azért egy jó negyedóránk van még.

Elindult. Monostory szótlanul ment mellette. A Loli szobájában Monostory meglepetve nézett körül. Loli észrevette.

— Nem tetszik? — kérdezte. — Én imádom... én pácoltattam ilyenre... Az én színem a lila. Mindenem lila.

Monostory elmosolyodott. Loli észrevette.

— Kinevet! — mondta ijedten. — Már megint kinevet.

Folytatjuk.

Hazafelé

Lassan megy a posta,
Nem lehet rábiznom
Hű szerelmemet . . .
Csapodár a szellő,
Arra sem lehet.

Madárra ha bíznám:
Az erdőkbe vinné,
Új nyárt kezdeni...
Vad galambok fészkét
Melegíteni!

Felhőre ha bíznám:
Fekete ruhája
Gyászt jelentene,
Kis cselédimet csak
Búsítná vele.

Eridj el te, lelkem,
Gondolatod szárnyán
Hamar ott teremj:
Ahol úgy is ott jársz,
Szűnös-szüntelen.

— S öleld sorra őket,
Szótalan gyönyörrel,
Ahogy én teszem:
Mihelyt holnap este
Haza érkezem!

Szabolcska Mihály.

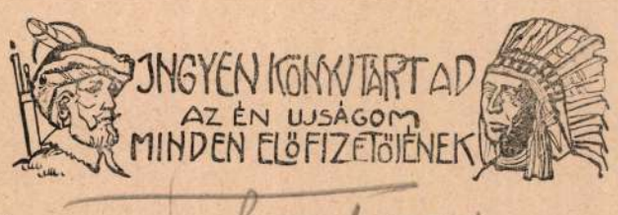

Tivoli

Esterházy

Elbeszélés

Irta Krúdy Gyula

Fruzinka elutazott Füredről és Micskei, más néven von Mitskei, amint közönségesen írni szokta a nevét, órák hosszáig szokott láttatlan tájakra, ködbe vált erdőkre, levegővé lett öreg faliszekrényekre bámulni. A szerelem elutazott és Micskei napokig elfelejtette a csizmáját éjjel a fogadói szoba ajtaja elé tenni, ahol még nemrégiben — az Esterházy-folyosóján, a piros szőnyegen, csendes éjfélen, midőn hazaérkezett és a lépcsőn fölmenet azon gondolkozott, hogy megtölti az inzurgens-pisztolyt a szobájába érve és tíz percen belül darabokra lövi szívét, amely neveletlenebbül viselkedett minden illemszabálynál, — a folyosóra érve boldog-boldogtalansággal állott meg a numeró 7 fehérre festett ajtaja előtt és szinte önkívületben pillantott az ajtó elé helyzett cipőkre, a Fruzinka cipőjére. Bolondság, de igaz, hogy e szokatlanul kis cipők vigyáztak Micskei úrra, komor nyirségi földbirtokosra, aki odahaza puszta kézzel szokott rendet teremteni a bicskázó kubikusok között, szabályosan dolgozván öklével, mint egy acélgép: két kis cipő — a legjobb, amelyet ezidőtájt Magyarországon asszony viselt, — a fogadói fehér ajtó előtt a földre ejtve, mint két virágszirom, mint gyöngéd női álmok, — Micskei Miklóst, szabadságharcost, később császári tisztet, majd összeráncolt szemöldökü, mogorva és a hallál többször szembenéző nyirségi uriembert oly szeliddé tett, mint egy szöghajú gyermeket. Percekig állott a Fruzsina cipői felett, amíg kezébe merte venni e gyöngéd költeményeket, amelyekben olyan rózsaszínű szalag volt fűzve, mint az almafavirág színe.

Éjfélig ivott, kártyázott, az asztalt is megdöngette és a nagybőgöst pohárral dobálta, szerette volna, ha osztrák katonatisztek nőlnek ki a pádimentumból körülötte, akikkel tülekedni lehetne, vagy jönne valaki, kellemetlen arcú idegen, akit minden ok nélkül megsérteni lehetne, másnap nehéz kardokkal párbajozni, mezítelen mellel, vérbenforgó szemmel sujtani az acéllal, gyermekkori mestere, a szökevény lengyel cselvágásait alkalmazni, s végül, az utolsó üveg bornál, már vérben úszik a kaszárnya vívóterme, a kardok kicsorbultak és párolgó, sötét köd telepedik agyvelejére, szinte nagy messzeségből hangzik a cigányok lágy muzsikája, „Szeretlek, szerettelek" mondják a hegedűk, az öreg fuvolás kidagadt arccal fújja, mintha az élete függne a nótától és a cimbalmos-legény hangszerére fekszik, mintha a szívét kalapálná befelé a húrokba, a banda nagyapja, a szürke dróthajú kontrás megértő szomorkodással bólongat a vonónak és a füstös külseje miatt szégyenkező nagybőgős bánatában leginkább a falba szeretne belefujni. — ekkor éjfélt ütött az Esterházyban az óra és Micskei Miklós csendre intette a cigányokat.

Fruzsina elutazott, de egyik cipője ott maradt. Félcipő volt ez, aranyfonállal hímezve, mintha egy napkeleti hercegnő felejtette volna itt, midőn erre utazott és Zrinyi kapitánya elől menekült volna sötét hajnalon. A numeró 7-ben a borosfejü Micskei nehéz lépteket hallott éjfél tájban, — másnap bizonyos megilletődéssel nézett be a kopár ablakon, — üres volt a szoba, vak lett a tükör, a csizmahúzó, mint egy itt felejtett mérges kis kutya, amely meglepetésében oldalra fordult, néma vakkantással nézett farkasszemet Micskei Miklóssal az elhagyott szobából. Egyszerűen min-

A Műcsarnok téli tárlatából. Poll Hugo: Crevettes halászok

den elmulott a numeró 7-ből, amelynek ablakai előtt még nemrégiben csupán lesütött szemmel merészelt elmenni Micskei, — hátha éppen az ablaknál van a szívgyönyörűség és haját fésüli, amely oly sötét volt, mint a déli tengereken a csillagtalan éjszaka. Bezzeg most: szívdobogás nélkül, szinte dacosan állongott a „nyiri pajkos" a numeró 7 ablakai alatt hosszú pillantást vetett a homályosdi ablakon át a csontvázzá lett ágyra, amelynek deszkáján egy öreg pesti asztalosczégnek a firmája volt olvasható és a pádimentum meggörbült, mint karácsonykor a régi kártya, sem a falakon, sem a búskomor gyertyatartón, — amely fekete vasból volt verve, mintha régi templomok padlásáról került volna e helyre, — sem a sárguló mosdótál barna vizében nem maradt nyoma annak, hogy e helyt még nemrégiban is egy szép asszony lakott, aki olyan finom és előkelő volt, mint egy régi kastély zeneterme, ahol búg az orgona az eltávozott hercegnő után és kacér volt, mint egy táncosleány, az olasz és osztrák határon egy füstös kis korcsmában, a padrone titkon átkutatja az utazókocsit és éjszakára megölik az utazót.

A délutánjai tehát így mulottak el Micskei Miklósnak. Az üres fogadói szobában, amelynek ablakán bekandikált, semmi sem változott, a csizmahúzó ugyanazon a helyen feküdt és a kopott székek vonakodtak jelt adni, hogy egykor Fruzsina drága teste üldögélt rajtuk.

Egy éjszaka — a cigányok bénára muzsikálták a kezüket és a banda apja suttogó szomorúsággal közölte társaival, hogy „nem jó vége lesz ennek!", — Micskei ismét elővette az itt felejtett cipőcskéjét, az éjjeli szekrényére állította és az ágy szélén üldögélve, lábait hosszan elnyújtva, zsebredugott kézzel elmerengett. Messzi idegen városok padlásszobácskáiban üldögélnek így magyar fiatalemberek, akiket a kegyetlen szülői önkény a szerelem ellen utazni küld, vagy egy fehérköpönyeges tiszt fekszik sátrában esős őszi éjszaka, a messzi tábori tüzet bámulja és hajnalban csata lesz. Talán azóta, mióta a világ fönnáll így van az, hogy a szerelmes ember éjszaka önfeledten üldögél az ágya szélén és az emlékbe kapott tárgyból lassan felnövekszik bizonyos nők alakja.

Lám a Micskei cipőjéből is lassan kiemelkedett a legszebb női láb, fodrai egy szoknyának és a bús férfifej körül illat támadt, amelyhez fogható csupán egy van a világon, a Fruzsina illata. Az ősznek parfőmje, a hervadt ligetek levelekkel teleszórt gyalogösvényein érzett szagok, a kökénybokor és vadrózsa elillanó szaga, kis hegyi kápolnák levegője, ahol a rongyos szent ruhadarabjait a nyitott ablakon át meglóbálja a magas mezők fölött futó őszi szél, egy kis tömjén maradt is búzaszentelőről és a papnak, ki itt legutoljára menekülő szerelmeseket esketett, olyan szaga volt, mint egy régi bibliának, őszi délutánok hervadó mező-illata, erdők sűrűségének szaga, ahol szinte elgondolkozva megy el a szarvas, elcsendesedő patakok, lombjavesztett lugasok és néma őszi folyópartok illata: ez volt a Fruzsináé. És míg az ottfelejtett cipőből éjszakánként kiemelkedett egy csodálatos barna hölgy alakja, hosszúpillájú szeme, fájdalmasan drága arca, — mint a szenteké vagy démonoké, — lágy hangja belibbent az Esterházy szobájába, mint éjjeli madár szárnyának érintése az ablaküvegen, félig bús, félig kacér mosolya és kacagása, amely olykor mesterkélt volt, mint a színésznőké, vagy külföldi szállodák ragyogó éttermeiben ebédelő hercegnőké: meglepte Micskei Miklóst, könnyű dolog volt őszidőben elgondolni egy kis erdei tisztást, amelyen átlőtt szívvel fekszik egy feketeruhás fiatalember, a pisztolyt lehanyatló kezében szorongatja és a magasban néma őszi madarak szállnak októberi egykedvűséggel. Az aranyszínű levelek piros vért kapnak köpönyegül és Fruzsina valahol kacag egy messzi idegen városban.

Micskei minden éjszaka megtöltötte a mordályt, amely akkora volt, mintha várkaput lőttek volna vele, délutánonkint eldördítette az erdőben, — gyönyörű volt, a fák is megremegtek a pisztoly hangjától és Anton, a szemüveges bérszolga odalent az Esterházyban azt mondta az őszhajú szobaleánynak:

— Most lőtte magát agyon a nyírségi uraság.

— Miért, szegény? — kérdé a szobaleány.

Azután tapasztalt ember módjára legyintett:

— Eh . . . hát szerelmes volt!

Micskei megnyugodva, hosszú, szomorújátékba

Uj Idők 1913. II

Nevetés

Irta: **Karinthy Frigyes**

Húszéves koromban tanulmányt írtam a könnyekről, a sírásról. Azt bizonyítgattam benne, hogy a sírás a lelki és testi mámornak egyik legintenzívebb, majdnem azt mondhatnám: legraffináltabb fajtája — zsongító jóság, bódító gyönyör, a könny, veszedelmes szenvedély, amit szemünkkel követünk el öntudatlan szándékkal, ravaszul keresve azt a boldogító kielégülést, aminek tetőfokán kibuggyan szemünkből.

De ha a sírás akart és keresett mámor, majdnem boldogság — mi akkor a nevetés?

Igen, mi a nevetés, kérdem először, most, negyvenéves koromban, kétszer annyi életév után, mint mikor a könnyek forrását felfedeztem.

Mert nem olyan egyszerű a dolog, mint ahogy első pillanatban hinnéd. Arról, *amin* nevetni szoktunk: *a komikumról,* sokat beszéltek és írtak már esztétikusok, lélekbúvárok, sőt természettudósok, fiziológusok és biológusok is. A komikum törvényei nagyjában ismeretesek — körülbelül tudjuk mi az, ami nevetést vált ki az emberből: — *csakis* az emberből, mert nevetni csak az ember nevet, minden állatok közt, mint ahogy (rejtelmes dolog! de talán ennek is kiderül az oka) öngyilkos is csak az ember tud lenni, minden állatok közt.

Tudjuk, mi az, *amin* nevetünk — de *miért* nevetünk egyáltalán? mit jelent ez, mi történik bennünk olyankor, mikor nevetünk? Erre a kérdésre senki se felelt még szabatosan. Bergson híres könyve: a „Nevetésről", címe ellenére megint csak komikumelméletet ad, nem szól hozzá ahhoz a testi és lelki állapothoz, amiben a nevetés *közben* leledzünk.

Ime, egy szűz terület, fehér lap a fogalommeghatározások enciklopédiájában. Könyvet lehetne írni róla, viszont, ha meg tudom lelni nyitját, így kapásból, néhány utalás se mond kevesebbet. Lássuk csak.

Kezdem a végén, azon a paradox gyanún, ami már az imént felvillant bennem, mikor a sírás elemzésére céloztam. Általában a sírást a fájdalom, a nevetést az öröm megnyilatkozásának tartjuk, abból a tapasztalatból indulva ki, hogy a bennünket ért kár megríkat, a haszon megnevettet. Az ám, de valamit elfelejtünk ilyenkor. A kár nem közvetlenül váltja ki könnyünket! Előbb szomorúvá tesz s a szomorúságból enyhülünk bele a sírásba. S hogy mi a szomorúság: arról fentebb írtam már, most csak annyit teszek hozzá, hogy külső kifejezésben is a síró ember arca, ködben fénylő, kitágult szembogarával, félig nyitott ajkaival arra a gyönyörű, csaknem üdvösségben úszó, átszellemült kifejezésre emlékeztet, amivel a mennyország közellétét érző szentek és angyalok ábrázatát szokták ékesíteni festők és szobrászok.

Ezzel szemben, ha tárgyilagosan (tehát nem együtt nevetve) nézem a nevető ember arcát, mit látok?

Kínosan szétfeszült száj, görcsbehúzódó inyek. Összefutó, megduzzadt szemhéjak közé elbúvó szemek, kétoldalt ráncbaverődő halánték.

Ha hasonlóságot keresek, mire emlékeztet leginkább ez az arckifejezés: kénytelen vagyok rájönni, hogy bizony leginkább arra, amikor valami erős testi fájdalomtól eltorzul az arc. Súlyos műtéteknél szokott az önmagán uralkodó ember ilyenféle fintort vágni, széthúzott inye közt fogát vicsorgatva, szemét összehúzva. Csodálatos, hogy még nem tűnt fel senkinek, mennyire emlékeztet a kínpadon gyötrődő áldozat arckifejezése arra, amit nevető, vagy vigyorgó kifejezésnek ismerünk, pedig a haláltusáját vívó ember tipikus kifejezése, az úgynevezett Facies Hippokratika is figyelmeztet erre a hasonlóságra. Végre, mindehhez csak egy képet még: Minden borzalom és félelem végső jelképét, a visszavonhatatlan halál emblémáját idézem. A csontkoponyát, arcán immár félre nem ismerhető, össze nem téveszthető, határozottan kimondott, széles nevetéssel, megdermedve, egy örökkévalóság számára véglegesítve.

Rémes, ugy-e? Hiába, ez így van. Most vedd ehhez a *nevetés hangját.* Lihegő, gyors s kifelé böffenő csuklások a torokból és — kész a paradoxon.

Szemben *a sírás gyönyörével,* itt áll előttünk az ember *a nevetés kínjába* kényszerítve.

Ez eddig külső kép volt, amit következtettünk belőle, puszta impresszionak, önkényes ötletnek tetszhetik! Nézzük hát, mi történik belül a nevető emberrel.

Testileg, mint fiziológiai funkció, a nevetés könnyen meghatározható. A rekeszizom összehúzódik, rángatózva próbálja megfordítani a gyomor úgynevezett *peristatikus mozgásának* normális irányát. A tüdő gyors kilégzése ellensúlyozza az ebből származó csuklásokat.

Hát ez meg mire emlékeztet?

Sajnos, nem mondhatunk mást: feltünően emlékeztet az egész egy igen enyhe lefolyolású *émelygésre,* — arra a kínos testi állapotra, mikor a gyomor, nem tudván megemészteni a belékerült, nem odavaló anyagot, a legrövidebb úton igyekszik megszabadulni tőle, visszahajítva a szájon keresztül, amit a szájnak nem szabadott volna befogadni. Ez a folyamat, főként ideges embereknél, akkor is megindul, ha a szóbanforgó, nem gyomorba való anyag nem is került bele ténylegesen a gyomorba, csak *a képe* vetítődött tudatunkba, olyan tendenciával, hogy esetleg *belekerülhet,* — esetleg nem is a képe, csak *képzete,* az is elég, hogy émelyegjünk tőle. Ezt az émelygést, a tudatunkba került kellemetlen képzet reakcióját nevezzük közönségesen *undornak.*

Ime az első, lesujtó eredmény: Az első kapocs, amit a nevetés összehasonlító elemzése nyujt, hogy nyomán mélyebbre hatolhassunk a lényeg felé.

Növényi és állati eredeténél fogva az emberi ösztön a külvilág minden tárgyához azzal a tendenciával közeledik, hogy bekebelezze csakúgy, mint közös

őse az egysejtű véglény, mely egyszerűen szétlapul és körülfogja, magábatemeti az útjába vetődött testecskéket. Testileg ez a tendencia az evésben és ivásban nyilatkozik meg, — lelkileg pedig abban, hogy a külső világ minden jelenségét, összefüggését, viszonylatát igyekszik *megismerni*, vagyis tudatába bekebelezni, mint *befogadható valóságot*.

A fejlődés folyamán kiderülvén, hogy a bekebelezhető tárgyak bizonyos része bajt és halált okoz, kialakult egy *válogató* és megkülönböztető apparátus, védelmezésül. Ennek az apparátusnak testi működését az *undor*, lelki működését a *félelem* szabályozza. A testünkre ártalmas anyagoktól undorodunk, a lelkünkre ártalmas képzetektől félünk, félelem és undor tart vissza, hogy befogadjuk őket: hogy megemésszük a mérget és valóságnak fogadjuk el azt, ami képtelenség.

Ezen a ponton egyelőre (hiszen nem könyvet akarunk írni), meg is állíthatjuk a dolgok gyökerébe bocsátott mélyfurót. Közvetlen folytonosságot találtunk két merőben állati indulat, undor és félelem s egy merőben emberi megnyilatkozás között. Félelem és undor, — e két kellemetlen indulatból fejlődött és finomított, eredetétől felismerhetlenné alakulva, az a lelkiállapot, amitől nevetnünk kell, (kell — mert sírni *akarunk*, de nevetni *kénytelenek* vagyunk.) Fejlődés közben ellenkező előjelt kapott, legalább felületesen nézve — kellemetlen érzésből, látszólag kellemessé vált.

És kívánjuk és követeljük a nevetést, a sírást pedig gyűlöljük és tagadjuk.

Pedig — ime, mi a nevetés lényege?

Most már tudunk rá felelni.

Tudatunk éhesen tárja ki az érzékszervek minden ablakát a külvilág felé. Móhon igyekszik felszedni, megismerni, megérteni és logikusan összekötni (szervíteni, megemészteni) mindent, ami útjába esik. A rosszat jóvá, a csunyát széppé, az értelmetlent értelmessé átalakítani.

Ekkor jön valami, ami erre az átalakításra merőben alkalmatlan. Valami, egy történés, tünet, akármi, ami makacsul és szívósan ellenáll a törekvésnek, hogy az emberi értelem szerves alkatrészévé váljon, — makacsul és szívósan az akar maradni, ami eredetileg volt a külvilágban, nem akar résztvenni az emberközponti világrendben, nem akar fölbomlani, nem akarja a lényegét elveszteni.

És felharsan a nevetés — görcsös, kínos eredetű tiltakozás-elhárítás és kidobás. A nevetés görcsének rövid kínja árán megszabadulunk, kilökjük magunkból a képzetet, amit értelmünk képtelenségnek ítélt. Minél képtelenebb a dolog, annál nehezebben esik ki, — annál erősebb, hosszabb a nevetés. Utána megnyugvás következik, de korántsem az a zsongító, altató, békítő, ami a sírást szokta követni. Figyeljék meg: átkacagott órák után elégedetlenül, morcosan nézünk körül, mikor magunkra maradunk. (Azt már Bergson kimutatta, hogy a nevetéshez *társaság* kell, — csak a bolond nevet magában.) Nem tetszik a világ, szeretnénk változtatni rajta, jobban helyezkedni el, megváltoztatni a körülményeket. Egy ismerősöm, ki soká ült börtönben, egyszer szemrehányást tett nekem, amiért humoros könyvet küldtem be neki olvasmányul.

— Mit tudod te, — förmedt rám — milyen szörnyű az, nagyot röhögni a börtönben, aztán eldobni a könyvet, ráeszmélni hol vagyok — és szégyenkezni, hogy én nevettem!

Mert a sírás béke, megnyugvás, belenyugvás, halál, nirvána, boldogság. A nevetés harc, ellenállás, szenvedés, élet.

Ezért tagadjuk a sírás üdvösségét — ezért követeljük a nevetés kínját.

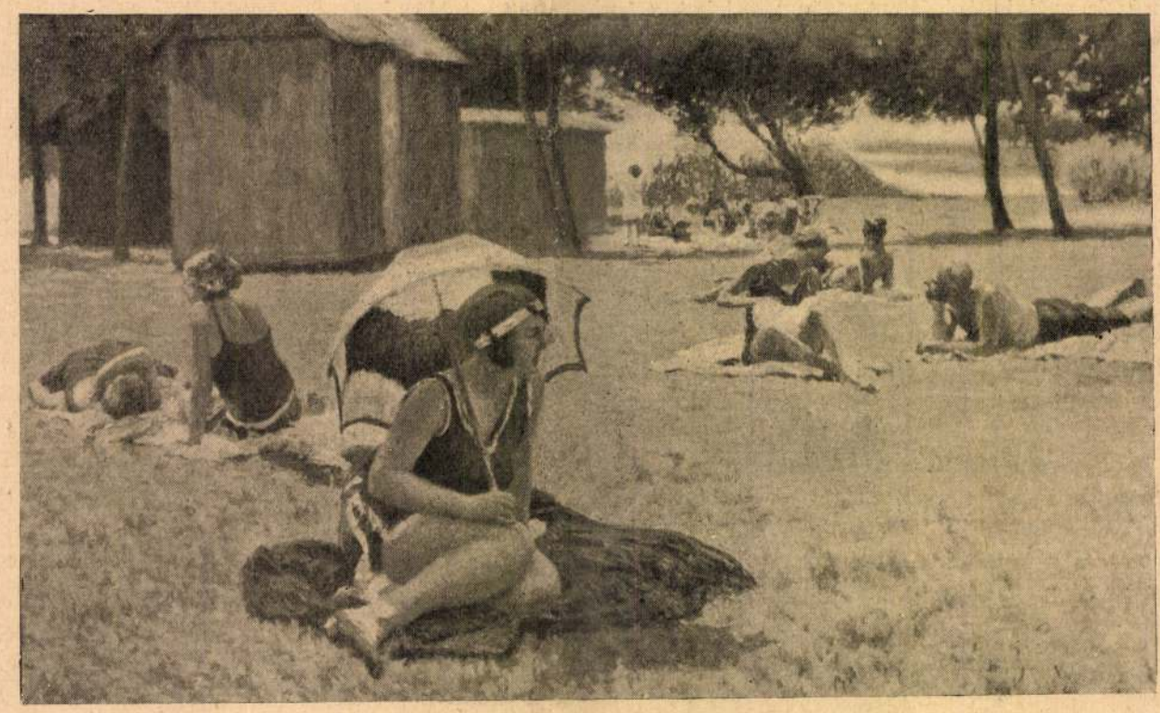

A Műcsarnokból. Napozás. Poll Hugó festménye

Új Idők 1929. XXXV. 2.7.

az se volna, aki számon kérje őket. Az utána elsírt könyek pedig éppen biztos, hogy fölszáradtak, vagy kiapadtak azóta. Ő tehát nyugodtan babrálhat azzal a néhány darab aranynyal, amelyeket — hála a sokévi gyakorlatnak — naponta el-elnyereget a banktól.

Várnay Józsi azonban gyűlöletes pillantásokat lövelt a Pálhegyi gyanútlan hátára, de azért ő nevetett leghangosabban, amikor egy hirhedt spanyol kalandor nagy büszkén ellépkedett előttük; sőt még meg is kockáztatott egy élcet:

— Vajjon minek köszönheti ez a hidalgó a szabadságát? — kérdezte.— Vagy talán nincs Hibernián Illava?...

Balambéry a szeme sarkából mosolygott rá vissza:

— Az talán van, de valószinüleg az ártatlanokat zárják bele, mert így nem kell félni a helyiségek egészségtelen túlzsufolásától... Tulajdonképpen otthon se győzik a rabtartást; lehet, azért olyan enyhék az ítélkezéseknél.

Várnay fölállt.

— Most jut eszembe, — mondta teljesen szintelen hangon, — hogy öt órára Nizzába igérkeztem. Steciа-Reale ő fensége teára hivott, — magyarázta hanyagul, de máris megszilárdult hangon, és ezzel sietve távozott.

Pálhegyi kedvetlenül nézett utána.

— Túlszigoru voltál iránta — mondta aztán Balambérynek.

— Ugyan kérlek! Láttad, hogy milyen jól állta, — felelt az könyörtelenül, — s végre is, kell hogy érezzük, hogy az a váltóügy köztudomásu dolog.

— Ugyan, ugyan! — helytelenítette Pálhegyi, — először is, a bíróság teljesen tisztázta.

— Hála az anyja önfeláldozásának...

— Másodszor, még nem volt tizennyolcéves, amikor azt a könnyelműséget elkövette, — ha egyáltalában elkövette.

— Na, ebben nincs mit kételkedni! — határozta el Balambéry. — És én csodálom, hogy ide mer jönni közénk...

Pálhegyi türelmetlenül kapta vissza a fejét.

— Ha a kézszorításunk újabb botlásoktól menti meg, — mondta ellenvetést nem tűrő szigoruséggal, — nincs jogunk tőle azt megtagadni. — Legalább ez az én nézetem. — De, — kiáltott föl, örülve, hogy másról beszélhet, — nézzétek, ime itt érkezik a nap hőse! Szervusz, barátom, gratulálok! — szólt oda Endréhez és mivel őszinte szivélyességgel nyújtotta feléje jobbját, Vértes is, Balambéry is siettek Parajdyval szóba állni.

— Holnap minden lapban benne lesz a neved! — kiáltott Balambéry lelkesedő hizelkedéssel.

— Milyen nevetséges! — felelt Endre szokott nyugalmával, talán még némi keserüséggel is, mert azon járt az esze, hogy Éva négy nap óta nem fogadta látogatását. Akkor pedig minek jött ide? Minek szakított a multtal? mi öröme telhetik könnyen nyert vagyonában?... Bár tagadhatatlan, hogy nem volt kellemetlen teher, amint ott belső zsebében duzzadozott.

Sőt lassan, lassan, ahogy a nagy nyereségének híre elterjedt a kaszinó környékén és a sok gratuláló, hajlongó, hizelgő honfitárs körülrajongta, már kezdett olyasmit is érezni, hogy mégis csak érdemesebb volt ezért a kétszázezer forintért másfélnapi gyorsvonati utat megtenni.

Igen, sokkal sokkal érdemesebb, mint a jakuji kerületből Borosvárra be-bekocogni, hogy az öreg Bocskor Bálint pénztárostól a szolgabirói fizetést végre, sok szószaporítás után, nagy nehezen kivasalja.

És bár Endre nem volt természetimádó, mégis kénytelen volt magának bevallani, hogy már azért is jó volt ide jönni, mert a Riviéra tagadhatatlanul nagyon, nagyon gyönyörü.

— Igaz, ami igaz. Ilyen szépnek el se birtam képzelni, — gondolta őszinte csodálattal. De azért a mellette ülő urak előtt semmiért se mert volna ekképen nyilatkozni. Sokkal előkelőbbnek vélte, ha gúnyos nil admirari mosolylyal csupán annyit mond, hogy:

— Ilyen fákat nálunk csak a cukrászboltok előtt lehet látni, — és botja végével egy dús lombozatu babérfára mutatott.

Pálhegyi szája széle megrándult.

— Az igaz, — hagyta rá. De aztán elkomolyodott és félig saját magának folytatta. — Ha valami hibát lehet ezen a helyen találni, akkor az az: hogy itt minden túlságosan ápolt, túlságosan gazdag, túlságosan szép. Mint ahogy Monte-Karlóról egyátalán elmondhatjuk, hogy a szertelenség hazája. Minden téren az uralkodik itt. Fényüzésben, asszonyszépségben, az emberek léhaságában, sőt: még a műkertészet túlhajtásaiban is. Mert nézzétek például azokat a virágokat ott a túlságosan zöld pázsit közepén. — Tudod micsodák? — fordult Endréhez. — Cyclamenek, barátom. Egyszerüen cyclamenek. De míg nálunk csak akkorára nő a virága mint egy-egy gyufa lángja, itt olyan nagyra fejlesztik őket, mint amilyen egy-egy lobogó sistergő gázláng...

— Azt mondják, hogy azért olyan szépek, mert vérrel locsolják őket, — szólt közbe Balambéry.

— Lehet: az öngyilkosok vérével, nevetett Temessy, aki éppen az imént csatlakozott hozzájuk? Folytatjuk

ITT A GÓLYA
Gergelyi Jakabné amatőr-fényképe

A Műcsarnok tavaszi tárlatából — A Könyves Kálmán jogosításával

POLL HUGÓ: Hazatérés a búcsuról

Lila-bokrok, zöld hullámok

Írta BÁRSONY ISTVÁN

Egy bokorra tapad a szemem. Egy virágzó bokorra, amelynek puha, selymes levelei eltűnnek a ringó bokréták közt, amivel minden galy tele van.

A legigazibb, legtökéletesebb lila borítja a bokrot, aminő csak lehet a világon. Az orgonavirág lilája ez.

Felséges szép lila; és olyan illatos, hogy a bokron termő illatok közt csak egyetlen egy van, ami még közelebb visz a menyországhoz. Az a vadrózsáé. Ezért a két bokorért bolondul a kis feketesipkás csudadalnok: a barátfülemüle.

Nézem a lila-bokrot és némán lesem, hogy himbálódzanak virágos galyai a lágy tavaszi szélben. A lilafürtök olyan leheletet küldözgetnek felém, hogy megremegek tőle. Az ember, akármilyen üres volt is a szíve, azt érzi egyszerre, hogy megbolondul, ha nem akad valaki, akibe halálosan beleszeressen.

A „lila" csalogat, hív, kötekedik veled és kinálgatja magát. Nézd, mondogatja sejtelmes-rejtelmes virágnyelven, gyere ide hamar, közel hozzám, olyan közel, hogy százszor megcsókolhass, tárd ki a lelkedet s gyónjál; vallj szerelmet; veszítsd el értem az eszedet, hogy más légy mint a többi; légy rajongó, álmadozó; légy költő, — általam!

Szerencse még, hogy nincs itthon a bokor Orfeusza, akinek a dalától szívszakadásig lehet hevülni.

Orfeusz a „sylviák" aeolhárfát pengető nemzetségében a barátfülemüle. Primo amorozo minden poszáták közt. Családi viszonyában még csak nem is rokon az éj bűbájos fuvolásával, a nagy fülemülével; de zengzetes dalával mindjárt ő utána következik. Az egész madárka alig nagyobb az ökörszemnél. Szépszavu berki lantosaink közt egy sincs kisebb nála. Hanem ha énekelni kezd, akkor egyszerre megnő. Akkor a dalköltészet terén nagygyá válik. Kifeszíti a begyét, felfújja a tokáját, leereszti a szárnya végét, fölemeli a fejét, felmereszti fejebúbján a kis fekete sapkát, s fujván Orfeusz áriáit: megrészegít maga körül mindent.

S a sylvia-nemzetség e büszkesége legszivesebben lakik az orgona-, meg a vadrózsabokor sűrűjében.

Van-e felségesebb lakása széles e világon valakinek!...

Sötét-zöld ernyőt borít maga körül az orgonabokor; szabályos, sima levelei úgy hajlanak egymásra, mintha mindegyik attól akarná óvni a bokor belsejét, nehogy a kiváncsi nap nagyon benézhessen. Édes, félhomályos illatos lugas van odabent a gyönyörüszavu dalnok számára. A szellő gyöngéden oson keresztül a galyak között, s bele-belesóhajt a boldogság dalába, ha Orfeusz megszólal.

A vadrózsa hajlós-tüskés vesszei szintúgy szövevényesen borulnak össze, hogy védjék a titkos, csöndes zugok árnyékát, ahol úgy szeret a barátfülemile, s ahova parányi fészkét legszivesebben rakja.

Másnak nincs is útja oda, csak a búj káló szellőnek. Meg még valaminek, amit a szellő hord magával, mámorító, szerelmes szívek számára termett ajándékképpen. Az isteni illatokat viszi oda a szellő.

Ki születik még úgy, mint a vadrózsabokor barátfülemüléje?!

Ő felsége, a dalnok-király, a „luscinia", valóságos parasztbölcsőben jön a világra, ehhez képest.

Az orgonabokor már ontja az illatot, de a vadrózsa még sokára jön utána. Az ő hónapja a május meg a junius; a szerelem ideje, amikor mindenütt Ámorral

Ujdék 1903. IX. 18 n.

M.D.K.

Poll Hugó

"Kedvelt festői problémája az esti szürkület viaskodása, az arcra vetitett gyertyafénnyel"- irja Lázár Béla: "Tavaszi tárlat"-ról szóló cikkében a müvész munkájáról.

Magyar Salon, Bp.. 19oo. május
321-344. lap

1688. Poll Hugó.

Sz. Pesten 1867 november 15-én

„Mi atyánk."

A szemközt lévő római katholikus templom ajtajában és előtte a téren, a hivő férfiak, asszonyok, leányok és fiúk közül harmincznégyen állva és ketten térdelve mondják ájtatosan az Ur imáját. A templomot elől fonott dróttal keritették be, de a kerités léczes ajtaját nyitva hagyták. A lépcsőn két fiú és két leány ül, mig annak harmadik fokán egy fiú, ki ködmenét levetette és félre dobta, a földre rajzol, a mit társa és az imakönyvet szorongató leányka, kinek testvérkéje egészen hozzásimul, figyelmesen néz. Az ajtófélfához nagyobbacska mezitlábos leány támaszkodik. Kezeiben piros olvasó van, szeme világos kék, zöld réklije ránczos, köténye barna, kurta szoknyája lila. A templom udvarán jobbról öt leány ül és egy fiucska hever a fa alatt. Ez utóbbit a térdelve ájtatoskodó asszonyok visszanéző fia figyeli. Jelzése alól jobbra két sorban: „POLL HUGO" 1898.

Vászon, méretei 160:207.5 cm.
Vétetett 1898: XII. 31-én a 90432 sz. rendelettel 1800 frtért.
Elszámoltatott 1899: IV. 6-án (14/99).
Az elszámolást tudomásul vették 1899: V. 25-én a 29855 sz. alatt (277/99).
Az 1899: X. 14-iki 76633 sz. leirattal kiadatott a pétervári és moszkvai kiállitásra (573/99), honnan 1900: IV. 9-én érkezett vissza (188/900).

GDU: IV. 28.

2011. Poll Hugó:

Este-felé.

A hegyes vidék napnyugta utáni világitásban szemlélhető. Az előtérben itt-ott kövek hevernek és bozótok vertek föl; a középtérbe eső mély ut mentén házak látszanak és balra a domb tetején birkák legelnek; a háttér pedig különböző világitású magas hegyek képezik. Jelzése alól balra: POLL.

Pastell, vászonra, mér. 34.6 : 60.3 cm.
Vétetett az 1901: V. 15-én kelt 34044 sz. leirattal 500 koronán. (247/901.) Elszámoltatott 1901: VII. 19-én (247/901.)

Az elszámolást elfogadta az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet. (554/901.)
Az 1902: IX. 27-iki 59519 számú leirattal (694/902) kiadatott a győri képzőművészeti gyüjteménynek. (697/902)

Vid. Muz.

Poll Hugó: Plage (Equihem).

Műcsarnok 1914. tav. K.

Poll Hugó

Poll Hugó.

Poll Hugó: Napozás.

Poll Hugó

Unatkozó internál-
tak c. Egye repr.

Vas Lyp, 1920

103 l.

23/1940.

A kassai dómon végrehaj
si munkálatokra a Müemlékek Orszá
na szüksége.

Kérem, hogy ezt az öss
lett dr. Lux Kálmán müszaki tanác
jék.

Budapest, 1940, január

Poll Hugó

Crevette-halászok
c. Képe repr.
Vas. Ujs. 1913. 933. l.

Vasárnap **28** Kat. Fő Rogate

Ó-görög Ápr. 15G. Húsv. vas.

Hétfő **29** Kat. Péter vt.

Ó-görög Ápr. 16. Húsv. hétfő Utolsó negyed 8 ó 49 p.
Izr. 21. Passzah 7. n. Seb.

Kedd **30** Kat. S. Katalin

Ó-görög Ápr. 17. Húsv. kedd Izr. 22. Passzah 8. n. Ak.

Szerda **1** Kat. Fül. és Jak.

Csütörtök **2** Kat. Áldozócsüt.

Péntek **3** Kat. Sz. † feltal.

Szombat **4** Kat. Monika

Izr. 26. S. Kodes. 1. P.

Poll Hugó

Harafele c. Lépe

repr.

Vas. Ujs. 1909. 330. l.

A Svájci Szövetségi Vasútak (S. B. B.)
népviseletekkel. P. C

Poll Hugó

Dunai részlet
c. képe repr.
A Gyűjtő 1913
9–10. sz. 318 l.

Poll Hugó

Poll Hugo : Halpiacz Bretagneban.

Dreher Rum

DREHER FIVE O'CLOCK

f Fernand : Tömjén.

I TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

hogy be van-e az ajtó zárva.
? — mondá az alispán és a
vert, mint egy kalapács. —
nki se hallja.
?
dtem a városba vagy öt helyre
rokat és koktumokat kérni,
odott az állapotom és már fel-
alt az éjjel.
városában csak egy orvos volt
elykor. Ebben az időben kü-
a legnagyobb urak hozattak
Bécsből, a kisebb urak a
zonyokhoz küldöztek csatlóso-
szóbeli üzenettel, jelezvén a
omákat s a mit az asszony-
inkturákat, liktáriumokat, azt
beszedegették, a végeredmény
volt a mi ma

Poll Hugó

Poll Hugó, szép tehetsége mellett is, nálunk alig ismert művész. Sok éven át állandóan Párisban tartózkodott, a hol a franczia festészeti irány híve lett. Most bemutatott festménye a kiállítás egyik legjobb képe. Templomba menő magyar parasztokat ábrázol, meleg nyári napfényben. Igaz szinekkel s helyes rajzzal ábrázolja a festészeti szempontból nem könynyen megfesthető jelenetet.

Poll idegen hangzású neve daczára magyar ember. 1867-ben Budapesten született. Tanúlmányait Párisban kezdte meg, a hol mintegy tíz évig tanúlt Bougereau, Lefebvre és Tony Róbert Fleury híres mesterek mellett. Első képeit a párisi szalonban állította ki. Itthon az ezredévi kiállításon «Mise után» czimű képe tünt föl különösen. Két év óta állandóan Budapesten lakik. Most bemutatott képét is a magyar alföldön festette.

POLL HUGÓ.

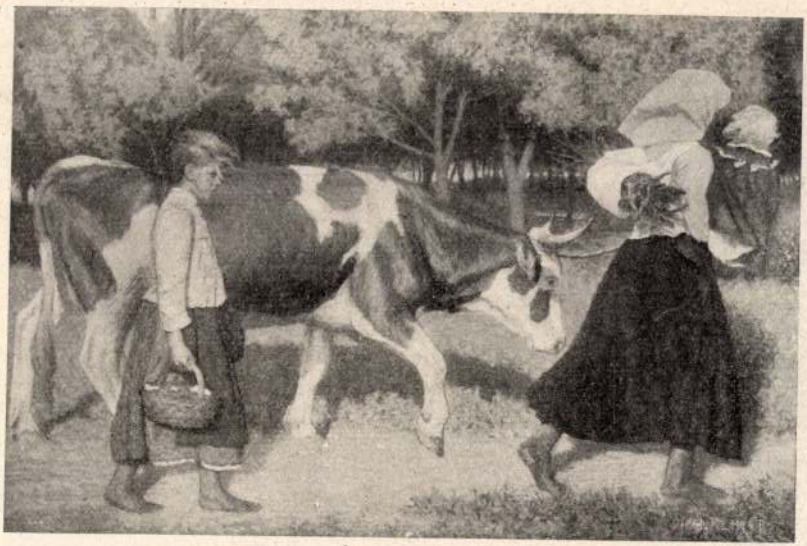

Poll Hugó : Hazafelé.

Egy kis ideig ugyan mérlegelgette, vajjon ne utazzon-e mégis Pestre, felajánlva kis tőkéjét Borisnak, kérve őt, venné be társnak üzletébe.

De ezen gondolatot mihamarabb elvetette. Eszébe jutott Boris barátja, György. Kettejök között harmadiknak nincs helye. És ő pedig a harmadik lett volna. Útban lett volna . . . Legalább is addig, a mig ő is nem talált volna magának egy Györgyöt.

Rita keserűen elmosolyodott . . . Több illuzió . . . frissebb lélek . . . több bizalom és hit az emberiségbe kell ahhoz, hogy egy Györgyre bízza magát . . . Melegebb vér és vágyakozóbb érzékek . . .

Rita azt hitte, hogy nála mindez kihült, elhalt, elsorvadt. Pedig csak még soha ki nem fejlődött, soha nem élt, nem melegedett fel teljesen. Mindig őrt állt mellette a józanság, ezer apróságra való tekintet. Azt hitte, hogy a lelke elkopott, pedig csak a por lepte el a zománczát.

Czéltalanul bolyongott a Riván, kerülgetve a

Poll Hugó: Úrnapja.

Imádkozzál... imádkozzál... imádkozzál... tette hozzá elcsendesülő hangon.

Nőm szemközt velem, az ágy tulsó oldalánál ült. Piroska egy ideig némán tekintett, hol reá, hol reám. Egyszer megfogta egy-egy kezünket, egymásba kulcsolta s aztán fölöttünk a saját kezeit mintegy imádságra fonva, a légbe emelt tekintettel szólt: «Nekem nem volt édes anyám; de volt egy nagybátyám, a ki engem végtelenül szeretett, egy nagynéném, a ki értem mindent megtett, hogy kigyógyítson» ...

Ismét reám függesztette tekintetét: «Óh remélj egy jobb hazát, s benne az erény diadalát! Oh remélj ... remélj ... remélj ... remélj!» Ezt még többször ismételte. Azután öntudatlanabb deliriumban tévedtek el gondolatai. Énekelt, kaczagott, egyházi szertartások szavait prédikálta. Úgy látszott, bennünket sem ismer többé.

Mondják, van reá eset, hogy ily állapotban a betegnek egy váratlanúl érkező látogatás visszaadja öntudatát. Meg akartam kisérteni ezt is. Bevittem hozzá az ifjú barátot, kitől a multkor koszorút kért koporsójára. Ágyához vezettem, mondtam, nyújtson neki kezet: «Nézd, Piroskám, ki van itt?» Nem ismert reá. Megmondtuk a nevét is. Ekkor oda függesztve tekintetét, szomorúan szólt: «*Már* nem látom.»

Poll Hugó

dalmait oly csapások után, melyek épen őt sujtották a legnagyobb veszteséggel és legpótolhatatlanabbúl. Ha édes anyja halála után úgy rendelte a végzet, hogy ebből a fájdalomból az ő részét is «az öregek vigyék magukkal a sirba», ő dúsan meghálálta ezt nekik, mert viszont könnyebbé tette elviselniök a saját osztályrészök terhét.

S mikor, évek múlva, előbb a nagyapa, majd a nagyanya is, leányuk után költöztek, az ő könnyű lelkének örök fiatalsága elevenítette meg a hátramaradottak életét, kiknek kedélyök hajlandóbb volt a bánatra és melancholiára s kevésbbé fogékony az örömök megragadására, mint az övé.

De soha sem volt olyan jókedvű, olyan viruló, olyan egészséges, mint ez év tavaszán. Nagyanyja halála (1885 február) óta nálam lakott, segítve felednem a veszteséget, melynek bekövetkeztére különben egy hosszú, sulyos, gyötrelmes betegség nagyon is előkészített. Vigaszúl s úgy hittük, kárpótlásúl is nyertük őt oly örömök helyett, melyeket tőlünk a gondviselés megtagadott.

E tavaszon telt le a gyász-év; ő letette a gyászruhát, melyet hajadoni éveinek nagyobb részén át kellett viselnie; remélhettük, hogy annyi bánat és aggodalom után, mely őt évek óta környezte, talán zavartalanabb derült napok várnak rá.

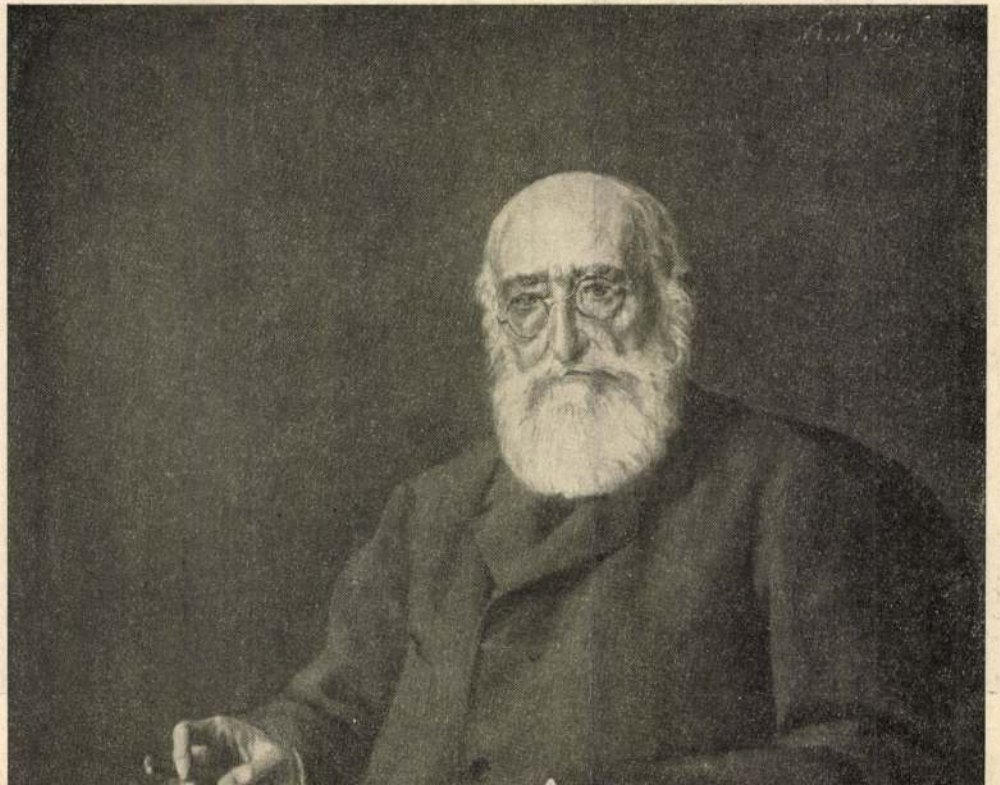

Poll Hugó

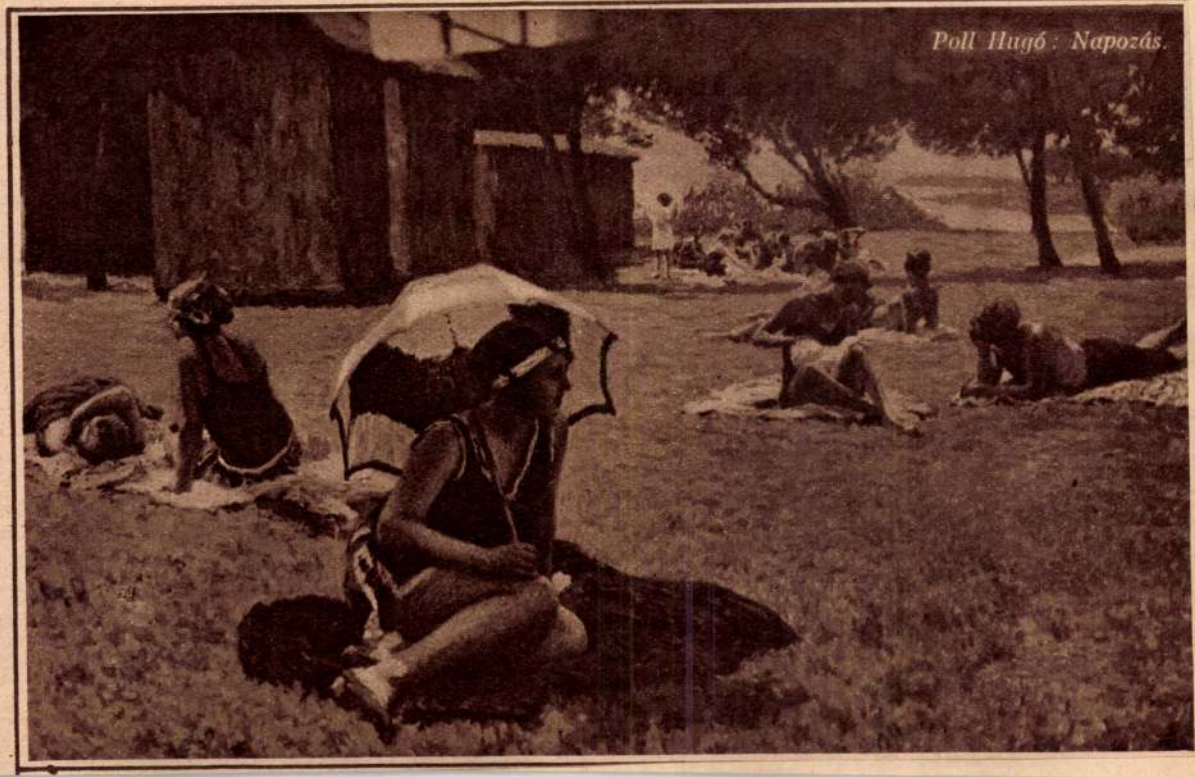

Poll Hugó: Napozás.

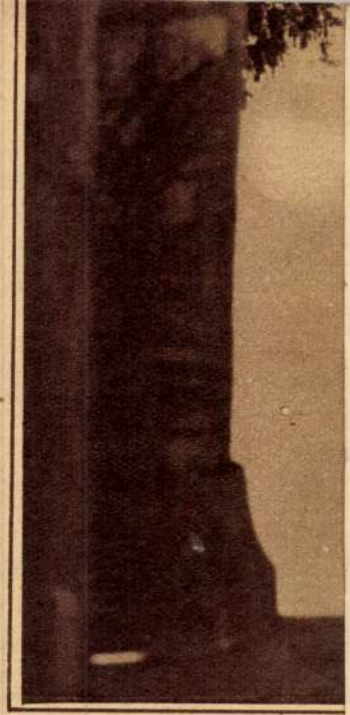

MAGYARSÁG

KE
NEMZETI FÜG

Pártvezér: **D**

1	2	3	4

ZSI
KO
TER
HIV
MU
ING
PYE
BÉL

Felelős kiadó Bölöuyi András

Poll Hugó. szélcsend.

Poll Hugó

Poll Hugó

Vas. Ujs. 1901. 753. l.)
(A Művészetből.)

Poll Hugó képe «*Urnapja*» jó falusi kép. Az előtér egy domb, melyen a nagy kereszt áll. A domb alatt vonul el az urnapi proczesszió. A háttérben a falu szélső házai látszanak, az ismeretes magyar házak, két kis ablakkal. A proczesszió vége, mely a domb alatt kanyarodik tova, mutatja már az egyes alakokat, a kép fő része azonban az ájtataskodó csoport, mely a dombon, a kereszt tövénél megállt egy imádságra s térdre borúlt. Hét jól rajzolt, jól festett alak az. Az ájtatoskodók mélyen elmerűlve az ünnep vallásos érzésébe az útszéli keresztnél. Asszony, leány, öreg ember, köztük egy fiú, valóban imádkoznak. A kereszt mögött pedig egy fiatal lány csókkal illeti a megváltás jelét.

Tolsztoj éppen abban az időben volt a fejlődés korában, amikor a szlavofil irány mindnagyobb tért kezdett hódítani s így nem csoda, ha ennek az áramlatnak a sodra szinte ellenállhatatlan erővel ragadta magával a lánglelkü fiatal grófot, akinek egész fejlődése, irodalmi munkálkodása és bölcselkedése, határozottan ez új irány befolyásának a szülötte.

Ennek az iránynak a gondolatmenete röviden a következő: a szlávoknak megvan a maguk külön kultúrájuk, amelynek egészséges fejlődését azonban Nagy Péter reformjai nagyon akadályozzák, amennyiben az orosz szellemmel merőben ellenkező nyugateurópai kultúrát akarják a nemzetre ráerőszakolni. Az orosz arisztokráciát immár teljesen megmételyezte ennek az idegen kultúrának a befolyása s egyedül a nép az, mely még az eredeti orosz eszméket és szellemet megőrizte, úgy, hogy a nemzet ujjászületése egyedül az eredeti egyszerűséghez hű maradt néptől s ennek is legderekabb és számra nézve is legtekintélyesebb rétegétől, a parasztságtól várható. Hogy tehát az orosz nemzet eredeti egysége visszaállítható legyen, kell, hogy az egész orosz társadalom visszatérjen a nép egyszerü és ősi elveihez: az orthodox valláshoz és az orosz agrár-kommunizmushoz.

Ez a gondolatmenet Tolsztojnak csaknem minden művén átvonul, persze lépésről-lépésre megtisztultabb formában, míg végre a legcsodálatosabb eszményekben jut kifejezésre. Ennek a tisztulási folyamatnak az egyszerü magyarázata az, hogy Tolsztoj kiindulási pontja nem a korlátolt sovinizmus, hanem egy ennél sokkal magasabb és általánosabb szempont. Ő nem azért lelkesedik az orosz népért, mert az orosz, hanem azért, mert nép s így — szerinte — még mindig birtokában van annak a nagy erkölcsi erőnek, annak a morális alapnak, melyet a társadalom műveltebb osztályai az idegen kulturával való kacérkodás közben elvesztettek. Hiszen csaknem minden alkotásában egymással szembeállítva találjuk a természetes állapot egyszerűségét és a civilizáció beteges mesterkéltségét, az egyszerü és természetes embert s a kultura zavaros befolyásai által megrontott és formáiból kivetkőztetett kultur-bábot.

A természetességre és az egyszerűségre való törekvésében Tolsztoj közel jár Rousseau-hoz, aki a dijoni akadémia által kitüzött eme pályakérdésre: Si le rètablissement des sciences et des arts a contribué à épurer les moeurs? — hatalmas és ingerült nem-mel felelt.

Sachez être ignorant! — kiálja oda Tolsztoj embertársainak, mert ő a tudományban és a művészetben (mint a művészetről nemrég írt két könyvéből is látható) látja az emberi élet két legnagyobb baját, a kultura pedig az ő szemeiben egyértelmü a romlással és a pusztulással.

Sokan vannak, akik az orosz irodalom alkotásaiban kifogásolják a forma követelményeinek a teljes mellőzését. Ha forma alatt a régi idealisztikus irodalom és poézis külső egyöntetüségét értjük, úgy ez a szemrehányás, legalább is sok esetben, jogosult. Ez a hibája, illetve fogyatékossága, Tolsztojnak is megvan, csakhogy nála a külső egységért és forma tökélyért bőségesen kárpótol a hangulat egységének a belső törvénye, amelytől még legigénytelenebb kis vázlatában sem tér el s amelynek legutolsó nagy regénye, a Föltámadás is egyik csudálatosan szép példája.

Ennek a törvénynek azután szinte természetszerüleg az a következése, hogy az író tudatosan-e vagy önkéntelenül, de legtöbbször a maga énjét teszi alkotása központjává, mert a maga eszméit, gondolatait és érzéseit sokkal könnyebben és biztosabban tudja úgy kifejteni, hogy a hangulat egységének a belső törvénye ellen ne vétsen. Ez magyarázza meg, hogy Tolsztoj alakját csaknem minden regényében meglátjuk. Így a Háboru és békében a regény alapgondolatának a megtestesítője, Pjotr, ő maga. Karenina Annában Lyevin, nem más, mint maga az író s a Föltámadás Nechljudovjában is nem nehéz ráismerni magára a hatalmas mű szerzőjére.

A kellő rövid megokolással már fönnebb említettük, hogy az orosz irodalom határozottan a realisztikus irány felé törekszik, amelynek Tolsztoj is föltétlen híve. De ha közelebbről vizsgáljuk, mégis roppant nagy a különbség az ő és például a Zola realizmusa közt. Mig ugyanis Zola a külsőségek pedáns realistája, addig Tolsztoj és vele együtt a legtöbb orosz regényíró a belső, lélektani realizmus, az analizis híve. Olyan dolgokat például, amelyeket a francia realizmus a legaprólékosabb részletességgel írna le, Tolsztoj úgyszólván csak jelez. Viszont azonban mindazt, ami beállított alakjainak a lelkében végbemegy, a legszabatosabban körülírja, s lélektani képeiből sehol egy pont, sehol egy kis vonás sem hiányzik.

Van ezenkivül még egy dolog, ami Tolsztoj műveiben különösen föltünő s ami még a realisztikus irány terén is őt és társait úgyszólván egy külön osztálylyá csoportosítja.

Az idealisztikus regény, általánosságban véve, nyugodtan és egyenletesen, ugrások és hézagok nélkül folyik tova. Tolsztojnak a regény, szinte azt mondhatnók, hogy a dráma módjára, jelenetekre van tölosztva.

Hogy azt a módszert, amelyet Tolsztoj az alkotásai megkomponálásánál követ, megérthessük, ismet néhány rövid, magyarázó megjegyzést kell előrebocsátanunk.

A mult században, különösen Angliában, a fenomenalisztikus filozofia teljes kifejlődése és a realisztikus regény virágzása egy és ugyanazon az időre esett; s íme a realizmus az irodalomban s a fenomenálizmus a filozófiában, napjainkban megint összetalálkoztak. Valószínü, hogy mindkét irányzat a modern szellem lényegében és alaptörekvésében gyökerezik; hogy mi ez a lényeg, azt rövid pár szóval nagyon bajos volna meghatározni, de annyi bizonyos, van egy irányzat, van egy tendencia, amelyet a modern kultura minden törekvésében: a pozitivizmusban, a realizmusban, a naturalizmusban vagy verizmus és az impresszionizmusban egyformán megtalálunk s ez: a momentumok hangsúlyozása.

A filozófia azt tanítja, hogy az én nem más, mint momentumok összege, amelyeket kifejezni minden művészetnek tulajdonképpeni törekvése. Ezt a sajátszerü filozófiai fölfogást senkinél olyan tisztán nem láthatjuk, mint Tolsztojnál. Ő csakis ezeket az egyes momentumokat tartja szem előtt, amelyeket azután iparkodik lehetőleg kimerítően leírni s a legcsekélyebb észrevételt sem mulasztja el, mely szerinte az illető momentum lényeges tartalmához tartozik. Mindent pedig, ami ezek közt a momentumok közt van, egyszerü és száraz elbeszéléssel tölti ki. Innét az az impresszió, hogy regényei valósággal a dráma mintájára jelenetekre vannak osztva.

A momentumok rajzolásában Tolsztoj azt a módszert követi, hogy minden komplikáltabb mozzanatát a cselekvő személyek egyikének a lelkén keresztül állít az olvasó elé, annak az a kettős előnye van, hogy ezáltal a mellékes dolgok háttérbe szorulnak, az elbeszélés pedig a sokszor zavaros egymás mellett helyett tiszta és összefüggő egymásutánban gördül le előttünk.

Tolsztojnak egyik jellemző tulajdonsága még stilusának a sajátszerűsége. Tulajdonképpen úgy áll a dolog, hogy ő vajmi keveset törődik a stilussal és azt a plauzibilis elvet vallja, hogy a szavak vannak a gondolatok kedvéért, nem pedig megfordítva. Habozás nélkül leírja azt amit lát s amit érez és innen van teljesen egyéni stilusában a meggyőződés és az igazság ellenállhatatlan ereje.

Tolsztoj a nyolcvanas évek vége felé teljesen visszavonult jasznajapolyánai birtokára, hogy ott élétével betetőzze azt, amire műveivel törekedett: az orosz népnek fölemelését, erkölcsi tökéletesítését és ujjászületését.

A Műcsarnok téli tárlata — **Parasztbál** — Festette Poll Hugó

Akkor még Tolsztoj a modern pesszimizmusnak azt az árnyalatát képviselte, mely rossznak látja a világot, meg is mondja, hogy miért, de viszont szentül hiszi, hogy a romlott, elfajult világ meg is javítható s a legforróbb lelkesedéssel s a humanizmus legrajongóbb szeretetével hirdeti azokat az eszközöket, amelyekkel ez a cél elérhető. Kevéssel azután azonban hirtelen fordulat állott be a fölfogásában s egyszerre mintha teljesen reményvesztetté lett volna, 1890-ben megírta a Kreutzer szonátát, az egész világirodalom legsötétebb és legvigasztalanabb könyvét, amelyben nyiltan kimondja, hogy miután nincs már reménye, hogy a megromlott állapotok radikálisan változzanak, abban látja az emberiség főföladatát, hogy iparkodjék minél előbb kipusztulni!

Ebben a reménytelenségében hasztalan volt barátainak az unszolása, akik rá akarták bírni, hogy térjen vissza a világba. Még Turgenyevnek a hívó szózatát sem hallotta meg, aki pedig halála előtt két nappal fordult hozzá lelkes szavaival. Megmaradt remeteségében és így szólt: — Ha olyan emberek közt, akik Jézus tanait nem követik, én egyedül követem azokat, ha elhagyom azt, amim van, ha odatartom az arcomat, anélkül, hogy védelmezném magamat, ha vonakodom esküt tenni és a háborúba menni, akkor úgyszólván a „semmi"-vel állok szemben s ha nem halok meg éhen, úgy agyonvernek, ha élve maradok börtönbe vetnek — s hiába fogom föláldozni egész életboldogságomat, egész életemet!...

Ebben a pár szóban már megcsendültek legutolsó könyvének, a Korunk rabszolgaságának az eszméi, amelyek az agg író életének a tragikumát teljessé tették.

Hiszen mindannyian tudjuk, hogy emiatt a könyve miatt alig két hónappal ezelőtt kiátkozták Tolsztojt az orthodox egyházból, amelynek egész életén keresztül lánglelkü zászlóvivője volt!

Nem szabad persze felejteni, hogy Oroszországban az egyháznak is legfőbb feje az orosz nép mindenható atyuskája — a cár!

Az első pálinka

Egyszer egy szegény paraszt, anélkül, hogy reggelizett volna, kiment a mezőre szántani, s csak egy kenyér szegését vitte magával. A mezőre érve levetette a kaftánját, odarakta egy bokor aljára, s a kenyeret alája. Egy idő mulva a ló kifáradt, a paraszt megéhezett. Kifogott, a lovát eleresztette legelni, ő pedig odament a kaftánjához, hogy a kenyeret elköltse ebédre. Amint fölszedi a kaftánját, látja, hogy a kenyér nincs ott. Keresi, keresi, megforgatja, megrázza a kaftánt — a kenyér nincs sehol. A paraszt rettenetesen csodálkozik. Különös dolog! Nem láttam senkit sem, és mégis kell, hogy valaki ellopta légyen a kenyeret.

Vala pedig egy ördög az, aki a kenyeret, mialatt a paraszt szántott, elcsente és most ott ült a bokor mögé bujva, hogy hallja, amint a paraszt majd szitkozódik és őt, az ördögöt emlegeti. A parasztnak ugyan rosszul esett, hogy meglopták, de azért a maga módja szerint mégis megvígasztalódott. Ám legyen, úgymond, hiszen csak nem fogok éhenhalni, annak, aki a kenyeret elvette, bizonyosan szüksége volt rá, váljék egészségére!

Ezzel odament a kúthoz, jóllakott vízzel, fölfrissült, befogta a lovat és megint elkezdett szántani.

Az ördög elképpedt, látta, hogy nem sikerült a parasztot bűnre csábítania. Lement az alvilágba az ördögök fejéhez s elmesélte neki, hogyan vette el a paraszt kenyerét s az, ahelyett, hogy szitkozódott volna, hogyan mondotta: váljék egészségére!

Az ördögök feje nagyon megharagudott.

— Hogy az a paraszt különb volt náladnál, — kiáltotta oda haragjában, — annak te vagy az oka: bután csináltad a dolgot. Az volna csak szép, ha már a parasztok s velük együtt a feleségeik is, ilyen szokásokat vennének föl — nekünk ugyan fölkophatnék az állunk mellettük. Baj, baj — annyit mondhatok. Nem is maradhat ennyiben. Menj és szolgálj rá a paraszt kenyér-szegésére. Ha

Uj Idők 1901. VII. 142. l.

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Előfizetési ára
Félévre 8 korona

Szerkeszti Herczeg Ferenc

Előfizetési ára
Negyedévre 4 korona

XII. évfolyam | 1906 április 22 | 17. szám

A KÉTSZIVÜ PETHŐ

Regény

Irta SZOMAHÁZY ISTVÁN Folytatás

— Várj, még nem jutottam el a konkluzióhoz. Az az érzés, amelylyel Lénártné iránt viseltetel, ugyebár sohase lehet hasonlóvá ahhoz a másikhoz, amely Sárika látásakor a szívedbe áramlik? Az asszonyból sohase lehet többé naiv leány; olyan érzelmeket tehát, mint egy tizennyolcéves bakfis, a férjes asszony nem kelthet a férfiak szívében. Lángolóbbakat, szenvedélyesebbeket talán igen, de oly tisztákat, mint az az ártatlan gyermek, soha . . . Am fordítsuk meg a dolgot: vajjon a leányból is hiányzik-e a képesség ahhoz, hogy az asszonynyal, szerelem dolgában, fölvegye a versenyt? A választ önmagad is megadhatod: a legcsitribb leány is rendelkezhetik az asszony egész arzenáljával, mihelyt maga is asszonynyá lesz. Vagyis, a különbség az: az asszonyból sohase lehet leány, a leány ellenben minden pillanatban asszonynyá lehet. S akkor egy kézben egyesül a két fejedelmi hatalom: a feleséged, akit igaz szerelemből csatoltál magadhoz, a szívednek is, az érzékeidnek is a királynőjévé lesz. Megérted most már, hogy melyik az a tanács, amit, ha a lelkiismeretemre hallgatok, adnom kell?

Szeretettel közelébb húzódott a barátjához, aki fejét a könyökére támasztva, tágranyílt szemmel, viszszafojtott lélekzettel figyelt rá. S karját a fiatal ügyvéd vállára téve, szinte apai hangon folytatta.

— Ez a hosszu, unalmas fejtegetés csak arra való volt, hogy a logika fegyverével is meggyőzzelek arról, amit cselekedned kell . . . A szíved különben amúgy is elibéd szabja az igaz utat: boldoggá csak akkor lehetsz, ha ezzel az édes, elragadó ártatlansággal lépsz majd örök szövetségre . . . Szó sincs róla, nem lehetetlen, az asszony, aki egy idegen családi tűzhelyet hagyott el a kedvedért, talán szintén kivánatossá teheti az életedet . . . De az általános szabály nem ez; s száz meg száz házasság titkolt könyei, keserves viharai bizonyítják, hogy az első férfi emléke sohasem pusztul ki végképpen az asszonyok szívéből . . . Ez az első kegyetlen kisértetként jelenik meg az új házasságban, kisértetként, amely féltékenyen megőrli a készülő boldogságot... A férj, aki csupán szeretője a feleségének, nem lehet tökéletesen nyugodt; az asszony csak azé a férfié igazán, aki egy személyben a barátja, a szeretője, a tanítómestere, a nevelője, szóval mindene . . . A más tanítványa a mi lelkünket sohase értheti meg egészen . . .

Elhallgatott, de a szemében őszinte szeretet és barátság csillogott; látszott rajta, hogy érzi is azt, amit mond. Pethő jó ideig maga elé bámult, aztán halkan szólott:

— És el mered vállalni a felelősséget azért, hogy a másik szerelem emléke sohase fogja megrontani a boldogságomat? . . .

— El, — mondotta Szamossy Gyurka, komoran bólintva a fejével.

A fiatal ügyvéd csöngetett Róza kisasszonynak, fizetett, aztán Gyurkával együtt távozott a sörcsarnokból. Az utcán belekarolt a barátjába, — és ezt mondotta neki:

— Ma este meg fogom kérni Jablonszky Sárikát . . .

V. A leánykérés.

Vacsora után — a tavaszi és nyári estéken — Bakonyvár minden épkézláb embere ott járt-kelt a grófi park körül elhuzódó sétatéren, hogy a friss levegőt élvezze és a Weninger-kávéházból kihallatszó cigánymuzsikában gyönyörködjék. Nappal itt mindenki a dolgával volt elfoglalva; de este zsufolásig megtelt a kis sétatér pletykázó mamákkal, hajadonfővel sétáló kisasszonyokkal, szivarozó papákkal, akik be-beszaladtak a kávéházba, hogy egy pohár forró feketét megigyanak, s rendesen mindaddig ott ragadtak, amíg az elálmosodó familia karhatalommal el nem cipelte őket. Ez a séta volt a kisváros egyetlen szórakozása; belül, a parkban, az aranyos rácskerítés mögött éjszakázó madarak füttyentgettek, távolról pedig, a szomszédos mezőkről, idáig hallatszott a virasztó tücskök cirpelése. A bakonyvári kisasszonyok pedig hermetice elzárt lakásaikban zugolódás nélkül teljesitették házias kötelességeiket; menyecskésen bekötött fejjel üldözték a bujdokoló porszemeket, ki-kinéztek a konyhába, hogy a főzés titkait elsajátítsák, kis lábaikkal szorgalmasan hajtották a varrógép kerekeit, vagy örökös tálcakendőiket és asztalfutóikat horgolták, de este, ah este, véget ért az egyhangu rabszolgaélet! Ilyenkor csinos blúzaikban, szőke vagy barna fejöket egészen szabadon

Poll Hugó

hagyva, felújult életkedvvel siettek be a sétatérre, hogy másfél órán át kedvükre kivegyék a részüket a tavasz vagy a nyár örömeiből. Ez volt a flirt megengedett ideje, amikor a leányok látszólag közömbösen, de voltaképpen dobogó szívvel hallgatták udvarlóik trécselését, míg az okos mamák, az asszonybarátnőikkel beszélgetve, csöndesen a hátuk mögött ballagtak. Mily aggódó pillantások kémlelték az esti órákban az égbolton felgyülemlő felhőket! Ha az idő váratlanul rosszra fordult, ha az ég csatornái hirtelen megeredtek, a kis emeleti ablakok mögött ökölbe szorultak a lányok rózsás kacsói, s a kisasszonyok zúgolódva néztek a plafond felé, ahol a jó Isten trónusát sejtették.

— Nagyszerű, — mondották durcásan, rosszkedvüen, — hát az egész nap nem volt elég ahhoz, hogy a bakonyvári utcákat felöntözzedd? . . . Éppen este kell esőt küldened, amikor az ember egy picurkát szórakozhatnék? . . .

A jó Isten úgylátszik szerette a bakonyvári kisasszonyokat, mert e vidéken, a meteorológusok följegyzései szerint, általában véve nem igen voltak tartós esőzések . . . S ha jött is egy kis hirtelen nyári zápor, a nedvesség vacsora utánig többnyire fölszáradt, mintha az örök gondviselés kútfeje, végtelen jóságában, így szólott volna a sötét felhőkárpitok mögött:

— Most már elég, nem kell bolondozni, hadd sétáljanak odalenn nyugodtan a szerelmes kicsikék . . . Majd tíz óra után, ha a bakonyvári sétatér kiürült, újra meg lehet kezdeni az esőzést . . . Inkább reggel essék tovább vagy másfél órával, hogy a gazdáknak se lehessen kifogásuk . . .

Ez estén, a Huppinger-sörcsarnokban lefolyt beszélgetés után, egy izgatott fiatal úr járt türelmetlenül az akác-sorban; Pethő Géza volt, aki minden öt percben nyugtalan pillantást vetett az órájára. Vagy félórán át lovagolhatott már föl- s alá a sétáló tömegben,

A Műcsarnok tavaszi tárlatából

Poll Hugó: Ujpest felé (villamoson)

amikor végre megdobbant a szíve: a városház felől Jablonszky doktorék közeledtek, nyugodtan, megfontolt lassusággal, bizalmasan egymásba karolva, mintha egy pillanatra se akarnák elveszteni egymást. Középen az öreg doktor, a vacsora utáni szivarját szíva, két oldalán a nők, szinte puritán módon egyszerü toilettjükben; az asszony fekete pongyolájában, Sárika egy fehér battiszt-bluzban, amelyet a nyakán kék szalag fogott össze . . . Amikor a park hatalmas kapuja elé értek, a fiatal ügyvéd lekapta a kalapját.

— Kezeiket csókolom . . . Van szerencsém jó estét kívánni, doktor bácsi . . .

A doktorné nyájasan intett, Sárika elpirult, a doktor pedig odanyujtotta a kezét.

— Szervusz fiam . . . Én már csak fiamnak szólítalak ezentúl is, hiába tartod a szemem elé a diplomádat . . . Nagyon is megszoktam abból az időből, amikor sehogyse akartad, hogy a torkodba belenézzek . . .

Apailag megsimogatta a fiatalember arcát; tehette, hiszen valaha majdnem mindennapos vendég volt a Pethőék házában. Géza úrfi szinte az ő felügyelete alatt nőtt fel; már egész kicsi korában a doktor bácsi piros és zöldszínü folyadékait kellett meginnia, ha beteg volt, később pedig ő is odatelepedett az asztal mellé, amikor a doktor és az édesapja vacsora után néha éjfélig is elbeszélgettek egymással.

— Teringettét, csak ilyenkor látom fiam, hogy milyen öreg ember vagyok . . . Ha már neked is diplomád van . . .

S nyájasan belekarolt az ügyvédbe, elengedve kissé a hölgyeket, akik maguk is gyönyörködve nézték a fiatalembert . . . Pethő ekkor egy pillantást vetett Sárikára — meleg és sokatmondó pillantás volt — aztán így szólott halkan az öreg úrhoz:

— Ha megengedné doktor bácsi, volna valami bizalmas közölni valóm . . . Talán hagynánk, hogy a hölgyek előre menjenek néhány lépéssel . . .

— Beszélj, édes fiam, szívesen hallgatlak . . . De előbb álljunk meg és tegyünk úgy, mintha a szivarunkat akarnánk meggyujtani . . .

Ravaszul elmaradtak egy darabig, aztán a doktor vidáman szólt:

— Nos tehát, halljuk, hogy miről van szó?

Pethő nagyot sóhajtott, de csakhamar összeszedte veszedelmesen megingott energiáját.

— Nagy dologról van szó, doktor bácsi, olyan nagyról, hogy szinte nem is merek belefogni . . . De mivel tudom, hogy pólyáskorom óta szeret, hát mégis elmondom, ami a szivemet nyomja . . . Én szerelmes vagyok Sárikába, doktor bácsi . . . Nagyon-nagyon szerelmes vagyok bele, s talán túl se tudnám élni, ha le kellene mondanom róla . . . Sejti már most, hogy mi a kérésem? . . . Ha becsületes embernek tart — hiszen gyermekkorom óta ismer, hát bizonyosan megvan rólam a véleménye — akkor adja hozzám feleségül a kisleányt . . .

Elhallgatott és szorongva pillantott az öreg doktorra, aki egy pillanatig komolyan, majdnem megdöb-

Poll Hugó

Vasárnapi összejövetel c. képe repr.

Vas. ujs

1902. 77 i. l.

Poll Hugó : Vizsga.

A „Könyves Kálmán" intézet engedélyével.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Das. Ujs 1903. 7/6 l.

Zörren a hervadt lomb felettem:
Lágy őszi szellő enyeleg,
S hullnak le halkan, önfeledten
Elhervadt, sárga levelek.

Marcs Ödön.

A CZIMBORÁK.

Irta **Gorkij Maxim.** (Folytatás.)

Orosz eredetiből fordította Ambrozovics Dezső.

A lovacska mindegyre váltogatta a lábait; megroppant alatta egy ág; föld hullott a patakba s nagyokat czuppogva új hangokkal gazdagította halk melódiáját. Azután két madár röppent föl valahonnan s aggodalmasan csipogva szállott végig az árok fölött. Upovajuscsij utánuk nézett és halkan megszólalt:

— Milyen madarak ezek? Talán bizony seregélyek — de mit keresnek az erdőben? . . . Inkább a házak táján szoktak tartózkodni. Tán inkább locskák, ezek . . .

— Az is lehet, hogy pólingok, — mondotta Pljasi-noga.

— Azoknak még nagyon is korán volna. Aztán meg a pólingok inkább a fenyvesekben tanyáznak. Itt semmi keresetük . . . Úgy lesz ám, hogy csakugyan locskák . . .

— Ugyan ne törődj vele!

— Jól van no, — nyugodott bele Upovajuscsij és mélyen fölsóhajtott.

Pljasi-noga kezei alatt gyorsan ment a munka, már elkészült a kosár fenekével s ügyesen kezdte az oldalait építgetni. Késsel vagdalta, fogaival kettéharapta, meghajlította és összekötözte a vesszőket, sebesen kapkodva az újjaival, miközben a bajuszát fölborzolva, folyton szipákolt az orrával.

Upovajuscsij hol őt, hol a lovat nézte, mely szinte megkövesedett szomorú állásában, hol meg fölpillantott az immár teljesen éjjeli, de csillagtalan égre.

— Majd eljön a paraszt a lováért, — szólalt meg egyszerre furcsa hangon — és nincs ábrázata, de a szemei olyan sűrűn pislogtak, mintha valami fényes, előtte hirtelen fellobbanó dologra nézett volna.

— Hát ezt minek mondtad? — kérdezte Pljasi-noga szigorúan.

— Eszembe jutott egy história, — mondotta Upovajuscsij alázatosan.

— Miféle história?

— Hát úgy esett a dolog, hogy szintén elhajtottak egy lovat . . . a szomszédomét . . . Mihálynak hívták, ménkű nagy, hórihorgas paraszt volt, ragyás.

— Nos?

— Tehát elhajtották . . . Ott legelt az ugaron és egyszerre nyoma veszett. Mikor aztán ő, Mihály, tudatára ébredt annak, hogy meglovatlanodott, odabukott a földre és ordított! Hejh, pajtás, de milyen rettenetesen ordított! . . . Aztán lezuhant, mintha leütötték vón a lábát.

— Nos és?

— Nos . . . hát sokáig ott hevert . . .

— Hát aztán?

Upovajuscsij czimborájának a kurta kérdésére elhúzódott mellőle és félénken felelt:

— Csak úgy eszembe jutott ez a história . . . Mert a lova után elpusztult a paraszt!

— Én csak annyit mondok neked, — szólt Pljasi-noga szigorúan és rámeresztette a szemét Upovajuscsijra, — verd ki a fejedből az ilyeneket. Nincsen annak semmi értelme. A szomszédod, a Mihály . . . mi közöd neked hozzá!

— De lásd, mikor sajnálom, — felelt Upovajuscsij a vállát vonogatva.

— Sajnálod? Ne félj, bennünket ugyan nem sajnál senki.

— Mit akarsz ezzel mondani . . .

— No, de most csitt . . . Nemsokára indulnunk kell.

— Nemsokára?

— No, persze.

Upovajuscsij közelebb huzódott a tűzhöz, megkotorta a botjával és úgy félvállról pislogva Pljasi-nogára, a ki megint elmerült volt a munkájába, halk és kérő hangon mondotta:

— Hagyjuk abba inkább az egészet.

— Lásd, ilyen komisz a te természeted! — kiáltott föl Pljasi-noga sértődötten.

— Az ördög vesszen valamennyi vesszőtől! Legalább hogy versztet kell bajlódnunk vele . . . És ha a tatároknak nem kell? Mi lesz akkor?

— Az már az én dolgom!

— A mint akarod! De mégis jobb volna, ha eleresztenők. Hadd menjen Isten hírével . . . Hiszen látod, milyen gebe az istenadta.

Pljasi-noga hallgatott, csak az újjai mozogtak szaporábban.

— Hát mennyit adhatnak érte a legjobb esetben is? — folytatta Upovajuscsij halkan, de makacsúl. — Pedig most a legalkalmasabb az idő. Mindjárt sötét lesz, az árok mentén szépen elmehetnénk Dubenka felé, lásd, és inkább ott valami kényelmesebb zsákmány után nézhetnénk.

Upovajuscsij egyhangú beszéde összeolvadt a patak mormolásával, halkan reszketett az árok fölött és boszantotta a szorgalmatoskodó Pljasi-nogát.

Összeszorított fogakkal hallgatott s dühében csak úgy tördelte újjai közt a vesszőket.

A ló fészkelődni kezdett. Homályba burkolva most még torzabbnak, még szánalmasabbnak látszott. Pljasi-noga rápillantott:

— Most már baromfi is van a faluban . . . a pocsolyákban — liba . . .

— Vége lesz-e már egyszer, az ördögbe is! — kérdezte Pljasi-noga dühösen.

— Isten ucscse, Sztepan, ne haragudjál reám . . . Ereszszük el Isten nevében! Igazán!

— Hát zabáltál már ma? — kiáltott rá Pljasi-noga.

— Nem! — felelt Upovajuscsij zavartan, megszeppenve ettől a hangtól.

— No hát, hogy vinne el az ördög! Pusztulj el, ha akarsz . . . de én nem törődöm veled.

Upovajuscsij szótlanúl nézett rá, a mint a vesszőket összeszedve, köteget csinált belőlük és boszúsan szipákolt. A tűz vöröses fényt szórt az arczára, mely torzonborz bajúsza körül piros volt és boszús.

Upovajuscsij elfordult és mélyen felsóhajtott.

— Mondtam már, hogy tégy, a mint akarsz, — kezdte rá Pljasi-noga boszús rekedt hangon.

— Hm! — szólt halkan Upovajuscsij.

— Csak annyit mondok néked, hogy ha tovább is így köntörfalazol, nekem nem kel-

Csöppet se hangosabban, most Gituci beszélt.

— Az vagyok, amivé itt lettem. Ismerhet. Maguk tettek ilyenné. Tisztában vagyok a sorsommal is, undorítóbb helyzetbe alig kerülhetek, mint amilyenben most vagyok. Ahogy az őzet kötik a verem fölé, hasznomat vették, megkínálták velem az angol fönséget. Hogy annak már nincs étvágya rám?!... Mindegy! Az én bajom! Eljött a vendége, ez a fő!... Ennyi hálával csakugyan tartoztam a családnak. Véletlenül, leány vagyok még, de tisztességes leánynak már nem tanácsolnám, hogy szóba álljon velem.

— Gituci! — esengett Lórika és sírt, igazán fájt már a szíve. — Ez csakugyan borzasztó!

A szép asszony hajlandó volt tovább is hallgatni a leányt.

— Szép vagyok, ugy-e? Fiatal? Szeretne ilyen lenni. Apránkint rám unt, azután irigyelt, most gyűlöl. Okos leány vagyok, mindent értek. Értem, mennyire gyötri a helyzete. Nem különb a helyzete, mint az enyim. Az, hogy van vagyona, de más nincs. A többi: rang, előkelőség, mind csak látszat. Társasága? Az urak is kezdenek már elmaradozni... Mindezt én is megszerezhetem. Megtanított, hogyan kell, látom gyermekkorom óta. Most attól fél, hogy szeret valaki, egy becsületes ember, akinek — —

A szép asszony eléje lépett. A leány halálrakész nyugalommal, mind azon a szintelen hangon, folytatta:

— akinek ön nem kell.

Lórika a kezit tördelte. Az ég szerelmére!

A szép asszony az ajtóra mutatott: takarodjék!

Gituci, mintha nem látná, mondta tovább.

— Még ma megkérdezem, feleségül vesz-e? Ha igen, az Isten megkönyörült rajtam. Egy keztyűt el nem viszek innen. Ezért indultam hozzá, amikor a küszöbe előtt önnel találkoztam. Ön is ezért kereste, ezért hívta ide, ugye?... Ha nem kellek neki?!... Nem csodálnám. Hogy hihetne bennem? Bennem, aki az ön környezetéhez tartozik...

Már sápadt volt a szép asszony is. Engesztelhetetlen gyűlölet a szemében, rettenetesebb, mert még mindig tudott uralkodni magán.

Lórika, szegény, a leány elé borult, a térdit ölelte s az volt a rémítő, hogy zokogni nem mert ő sem, úgy könyörgött csak suttogva:

— Szent Isten! Gituci! Végünk van...

Majd Zsazsa felé tárta karját, annak is könyörgött:

— Zsazsám, édes... Zsazsám...

A szép asszony végigmérte őket, megfordult s kiment.

A leány szeliden, de határozottan eltolta magáról Lórika karját:

— Bocsásson.

— Gituci, mi lesz belőlünk?!

— Csak magára gondoljon.

— Csak magamra? De hisz' én vagyok... én vagyok...

Nem merte kimondani a szerencsétlen. Még most se merte kimondani: én vagyok az anyád.

A leány hajolt le hozzá. Ő sajnálta, szánta a boldogtalant. De csak sajnálta.

— Tudom, — mondta neki szeliden, — tudom. De ezt előbb kellett volna bevallanunk egymásnak. Már most mindegy.

Csönd.

— Nem érzek belőle semmit, — szólt búsan s merően nézte az anyját. — Pedig jó lett volna! De sokszor vágytam rá... Saját maga pusztította ki belőlem... Az anyám! Az anyám! — ismételte s olyan révedezve keresgélt anyján valamit, amit szerethetne.

— Én csak jót akartam, — nyöszörgött Lórika. — Mi lett volna belőlünk! Mennyit imádkoztam! Hogy féltem mindig!... Ha Zsazsa meg nem könyörül rajtunk, mi lett volna belőlünk?! Istenem, mennyit szenvedtem! Ha azt tudná, Gituci, mit szenvedtem én titokban magáért, annyi idő óta...

Zokogott. A leány köntösébe rejtette arcát, mert már nem tudta zokogását elfojtani.

Szinte sötét volt a szobában. Az ablakokon a köd.

— Ki volt az apám?

— Szent Isten! — s még görcsösebben ölelte leányát. Gituci érezte, milyen riadtan dobog a boldogtalan teremtés szíve, hogy zihál a melle. Rimánkodik. Alig hallani: — Ne, ne kérdezze... sohase... inkább meghalok...

— Valami szegény, névtelen, ugy-e?... Mert hiszen, ha valami — —

— Gituci, — nyöszörgött Lórika, — fáj, ne bántson.

Dehogy bántotta. Mindegy már minden.

— Én majd megkérem Zsazsát.. Hogy bocsásson meg nekünk. Az Isten megsegít minket, Gituci. Most így mi lesz belőlünk?

Gituci ráhagyta. Igen, igen, tegyen, amit akar, jó, jó, csak menjen hát, kérlelje meg Zsazsát.

(Folyt. köv.)

Üzenet a faluból

Madárkáim, rakjatok fészket
A komor gyárak ablakán,
Ott bent törődik gépe mellett
Sok édes szőke, barna lány.

Ott bent a füstben éven által
Vesződnek késő estelig,
Nekik is van sok kedves álmuk,
De eldalolni nem merik.

Szálljatok durva tenyerükre,
Ha jő a kurta víg szünet,
Melengessétek szárnyatokkal
Kiaszott, meddő keblüket.

Hadd lássák újra képzeletben
A játszó téres udvarát:
Egy percre mintha falujuknak
Hívó harangját hallanák...

Elhurcolták a gyárba őket
S a gépek ezre tépte szét
Soká vívódó ifju testük
Bezúzott, vérző tüdejét.

Ó súgjatok fülükbe halkan
Messziről hozott titkokat,
Onnan, ahol a síró szellő
Bársonyos rétet simogat.

A kis falusi temetőből,
Hol anyjuk, apjuk megpihen
S hova őket is visszavárják
Egy csöndes téli estvelen...

Madárkáim! A gépek némák,
Szünet van, hallják szavatok:
A szűk párkányon behajolva,
Daloljatok, daloljatok!

ANIMA SOLA

Uj Idők 1901. VII. 48 sz.

Országuton

Irta: CYPRIÁN

A kocsi, mely büszkén robogott az országuton, nagy porfelhőt vert fel maga körül. A gyalogösvényen ballagó fiatalember kitért útjából s zsebkendőjét rászorította szemére mindaddig, míg a porfelhő el nem oszlott. A bakon monoklis, nyurga férfi ült kockás porköpenyegben s biztos kézzel irányította a gyeplőt. A belső ülésen két női alakot látott, jobban mondva két kalapot és két napernyőt. Az egyik kalap és napernyő hófehér volt, amaz selyemszalaggal és virágokkal, emez pókhálószerü csipkével díszítve. A másik kalap zöld volt, piros tollakkal s a napernyő a szivárvány minden színében ragyogott a nap rátűző erős fényében. A kocsi ajtaján grófi címer ékeskedett.

A fiatalember fütyörészve ment tovább s ruganyos léptein meglátszott, hogy izmai hozzászoktak a gyaloglóshoz. Időnkint levette kalapját s izzadó homlokát megtörülve, gyönyörködött a vidék szépségében. Egyik oldalon meredek hegy emelkedett, mely a másikon mély völgybe ereszkedett alá. A hegyoldal magas fenyői közt kristálytiszta patak csörgedezett s a völgy buja zöld fűvével és tarka virágaival óriás, színpompás szőnyeghez hasonlított. Távolabb egy kis városka házai s magas, kőtornya látszottak barátságosan illeszkedve a vidám, napsütötte, ragyogó keretbe s a hegyekből áradó gyönge szél némileg mérsékelte a nyári nap izzó hőségét.

A kocsi egy kanyarulatnál eltünt szeme elől. Midőn utasunk oda ért, fejcsóválva állott meg. Az út itt hirtelen meredek lejtővel s szeszélyesen váltakozó kanyarodásokkal ereszkedett alá. A lovak vágtatva röpítették a könnyü kocsit, a fiatalember úgy képzelte, mintha rémült sikoltásokat hallana és ösztönszerüleg meggyorsította lépteit. Csakhamar látta, hogy a kocsi oldalt fordult, valószinüleg a tengelye tört le, a két ló vadul ágaskodott, aztán elszakítva az istrángot, veszett iramodással rohantak lefelé. Utasunk is futásnak eredt s verejtéktől és portól lepve érkezett a szerencsétlenség helyére. A kocsi összevissza zúzva hevert az országúton, a monoklis úrfinak sikerült leugrania s kétségbeesetten iparkodott a hölgyeket kiszabadítani a kocsi alól. Halálsápadtan feküdtek a földön, a selyemnapernyők dirib-darabra törve és foszlányokra szakadva igen siralmas látványt nyújtottak. A kövér, idősebb hölgy rémülten sikoltozott, a fiatalabb halálsápadtan kapaszkodott abba a végzetes cölöpbe, mely a katasztrófát okozta. Fehér halántékából vér szivárgott le, finom pirosló vonalat festve a gyönyörü arcon végig. A monoklis úr komikus erőlködéssel emelgette a kocsit, de fáradozása éppen csak arra volt jó, hogy újabb fájdalmat okozon áldozatatainak.

— Hagyd abba Kamill — sikoltozott a kövér nő, — inkább itt haljak meg, minthogy folyton rázd összetört csontjaimat. Legalább is tíz helyen vagyok összetörve.

E pillanatban ért oda a fiatalember. A por tetőtőltalpig belepte alakját s izzadó, kihevült arcával akárki vándorló mesterlegénynek nézte volna. Egyenesen a kocsihoz lépett és minden teketória nélkül felretolta a cingár legénykét.

— Várjanak nyugodtan és ne mozduljanak, — mondta parancsoló hangon. — Ön jöjjön velem az erdőbe, vagy jobb lesz, ha itt marad, de hozzá ne nyúljon. Azt hiszem, nincs baj, kisasszony, — tette hozzá biztatóan, miközben lehajolva szemügyre vette a fiatal leány homlokát. — Egy kis karcolás az egész.

A fiatal leány arca pirosabb lett a rajta alápergő vérnél, az úrfi dühösen, de szótlanul állt félre, utasunk pedig gyors léptekkel az erdő felé tartott, ahonnan csakhamar két hatalmas fahasábbal tért vissza.

— Szerencséjükre irtásos hely közelében vagyunk s remélem a birtokos nem fog falopásért megbirságolni.

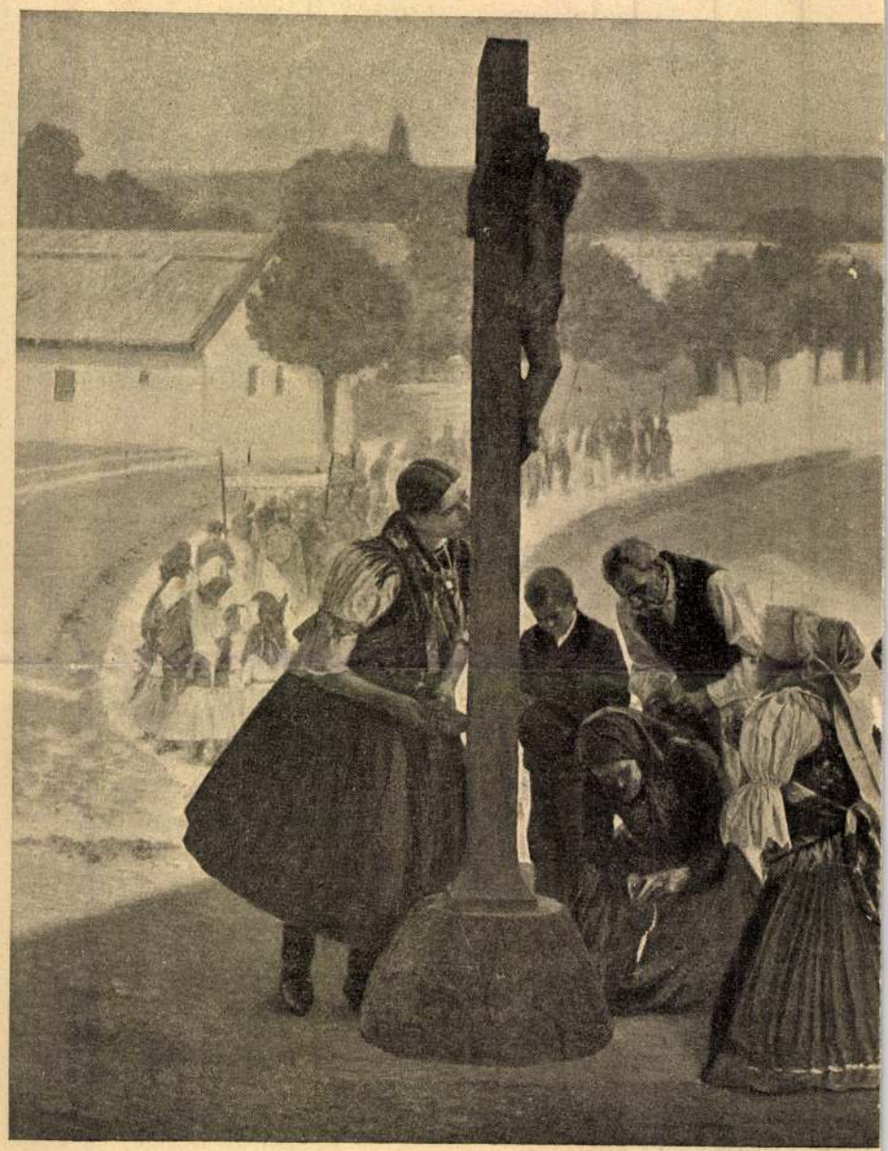

A Műcsarnok téli tárlata

ÚRNA

A fiatal úr gúnyosan mosolygott.

— No, a felől nyugodt lehet barátom. De ugyan mit akar evvel a husánggal?

— Minél kevesebbet beszélni, uram. Fogja jól a kezébe, ezeket talán elbírja, én majd megemelem a kocsit, s ön alátolja. Ha a hölgyek tudnak mozogni, szabadítsák ki magukat, ha nem, majd segítünk valahogy. Nos, rajta.

Széles vállát nekifeszítette a kocsi oldalának, az összetört jármű nagyot recsegve engedett a nyomásnak s annyi rés támadt, hogy a fiatal úr a két hasábot kissé ügyetlenül ugyan, de mégis csak elhelyezte a kivánt módon. Az idősebb hölgy újból sikoltozni kezdett, míg

a leány látható kínnal felülni törekedett, hogy kissé felcsuszott ruháját rendbeszedje. A férfi nyersen kiáltott reá.

— Maradjon nyugodtan, kérem. Nem nézek, nem látok semmit, de fel ne üljön. Nagyon jól van, na most ide azzal a két fával.

Elbocsátotta a kocsit és villámgyorsan kapta meg a két hasábot. Ruhája ujján keresztül is látszott, mint duzzadnak karján az izmok, amint lábát nekifeszítve az utnak, emelte feljebb és feljebb a kocsit. Az öreg nő négykézláb s nagyokat sóhajtva, de végre is kivergődött

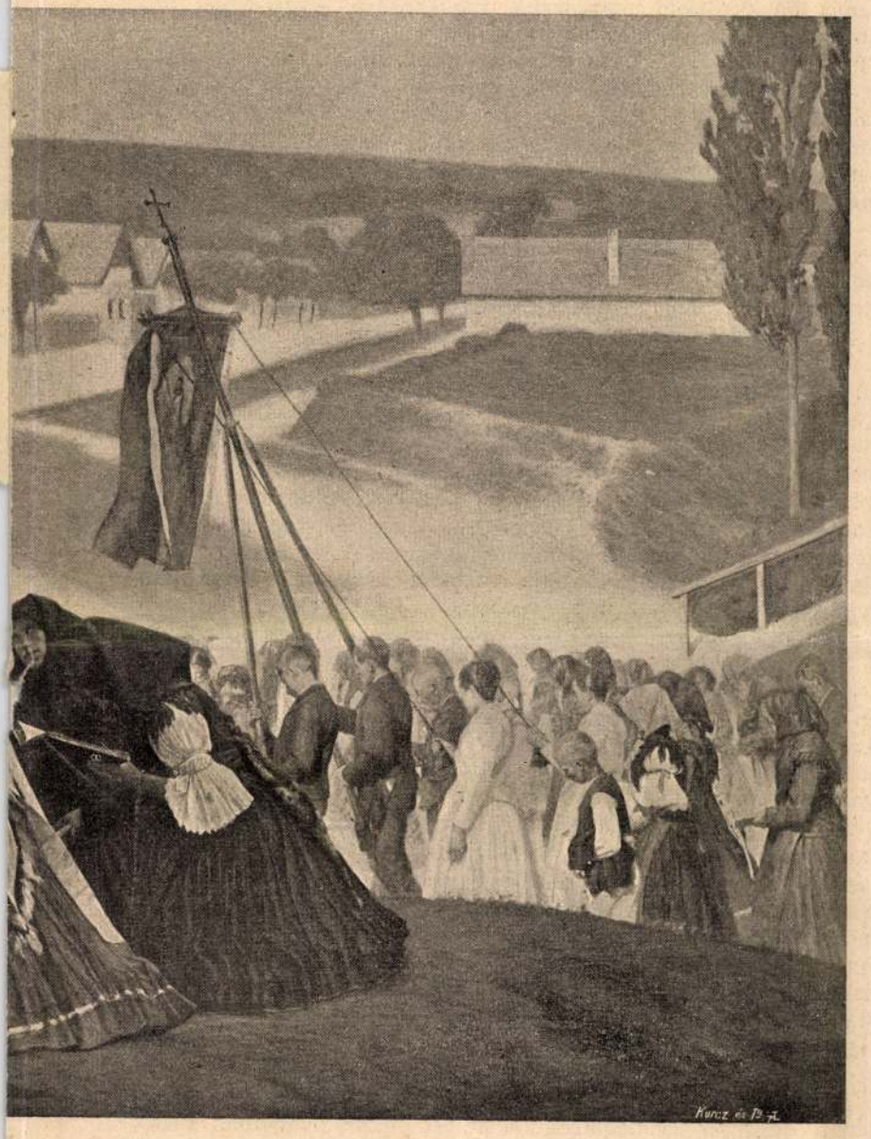

A PJA

Poll Hugó festménye

kényelmetlen helyzetéből, a leány azonban az első mozdulatnál elsikoltotta magát és visszahanyatlott.

— Azt hiszem, — suttogta kimerülten, — eltört a lábam.

— Az baj volna, kisasszony, akkor hát tovább! Uram, szedje össze minden erejét és próbálja és kapaszkodjék a tengelybe.

Halántékán majd kipattantak az erek, az arcát ellepő poros verejtéken át kipiroslott az agyába feltódult vér, de egy utolsó erőlködés, s a kocsi egyensúlyba jutott. A fiatalember nagyot fújt, a két hasábbal alátámasztotta a tengelyt.

— Az ördög gondolta volna, hogy ilyen nehéz ez a kis jószág. — Angol munka, — sok rajta a vas, — persze a fékező nem volt bekapcsolva. Nagy könnyelműség uram így nekivágni a lejtőnek.

Most, hogy a veszedelem elmult, a fiatal úr gúnyosan mérte végig a porlepte vándort és fanyar orrhangon vetette oda.

— Most ne töltsük az időt, barátom. Nagy hálára kötelezne, ha elutna kastélyomba, alig félóra ide, hogy kocsit küldjenek értünk. A Zólyomy gróf kastélyát minden kis gyermek megmutatja a faluban.

A fiatalember arcába fölszökött a vér, sötét szeme villámlott, de a leány fájdalmas sóhajtását hallva, nyugodtan csak ennyit felelt:

— Azt a gróf úr is elvégezheti. Sőt nagyon jó lesz, ha siet, itt inkább orvosra van most szükség, s véletlenül magam is az vagyok. Szén István dr. szolgálatjára.

A gróf zavartan biccentett fejével, az öreg hölgy azonban, ki egy kőrakás mellett gubbasztott, sápítozott, hálálkodva nyujtotta kezét.

— Bocsánat orvos úr, a fiam se gondolhatta, mi sem . . . Önt a jó Isten hozta utunkba. Fiam, most az orvos úr parancsol és nincs más hátra, minthogy hazasiess kocsiért. Csak vigyázz, meg ne izzadj!

A gróf kelletlenül gombolta össze kabátját s a fiatal leányhoz lépett.

— Viselje magát nyugodtan, Blanka, nyujtsa kezét, a doktor úr majd segít magán.

Hangja közömbös, gépiesen blazirt volt, a leány föl se nyitotta szemeit s az orvos észrevette, hogy vékony, fehér ujját arany karikagyűrű ékesíti. A gróf eltávozott, hosszúra nyúló, cingár, kissé meggörbült hátu alakja csakhamar eltűnt a kanyarulatnál. Az orvos lehajolt s óvatosan nyúlt a finom, apró cipőcskéhez. A fiatal leány fölsikoltott és ijedt hangon suttogta:

— Nem szabad! Nem engedem! Ne nyúljon hozzám.

— Kell! — felelt nyugodt hangon az orvos. — Melyik lába fáj és hol?

Komoly, mély hangja nem tűrt ellenmondást. S a leány elvörösödve suttogta:

— A bal, a bokában.

— Próbálja emelni. Akárhogyan fáj, próbálja. Nem szabad gyávának lennie!

A leány összeszorította ajakát, halotthalvány lett újra, de az orvos érezte, hogy a lábacska megmozdul ujjai közt. Az öreg grófné aggódva terdelt mellettük és leste az orvos arcát.

— Nincs baj, ugy-e kérem?

— Komoly nincs. Egy kis bokaficamodás az egész. De le kell húzni a cipőt és a harisnyát. Jobban mondva le kell hasogatni. Véletlenül nincs valami tiszta vászon a kocsiban?

— Óh, hol lenne? Hisz' csak sétakocsizásra vittük a fiam menyasszonyát.

Az orvos gondolkozott, aztán elmosolyodva szólt:

— Nem baj! Majd szerzek azt is. Az imént forrást láttam az erdőben, annak a hideg vize jó szolgálatokat fog tenni. Méltóságod addig lesz szíves a harisnyát lehuzni, de éppen csak a cipőig. Én rögtön visszatérek.

Amint eltávozott, a fiatal leány fölnyitotta szemét és utána nézett. A grófné gyorsan huzta le a hófehér, márványsimaságu lábról a selyemharisnyát, aztán gondosan elegyengette a ruhát, hogy éppen csak a kis félcipő látszott ki.

— Nem közönséges ember. — Más bizonyosan visszaélt volna a helyzettel. Láttad, milyen ereje van?

— Láttam, — suttogta a leány, — férfi!

Valami különös, félig gúnyos, félig megindító rezgés volt hangjában s az öreg grófné csodálkozva nézett reá.

— Férfi? Persze, hogy az! Valami jó izmos mesterember lehetett az apja. A neve is olyan formán hangzott. Hogy is hívják csak.

— Szén... Szén István!

— Jól emlékszel! Valamely őse talán szénégető vagy kovács volt. Egyébként orvos és a honoráriumát megkapja. — De ne beszéljünk. Már jön.

Nyakig begombolkózva jött, sőt kabátjának gallérja is föl volt türve.

— Lám, lám, ő is félti az egészségét.

A leány azonban észrevehetett valamit. Szemét merőn rászegezte a közelgő alakra és lassan-lassan, amint közelebb és közelebb ért hozzá, lehunyta újra. A grófnén is látszott a meglepődés. Az orvos a forrás vízében lemosta arcáról a port és verejtéket. Fölfrissülve állott előttük, barnapiros arcán az egészséges ifjuság ragyogásával. Magas homlokán sugárzott az értelem, szeme, egyenes orra, kissé előrenyuló álla pedig makacs erélyről tanuskodott.

— A kötelék megvan — szólt mosolyogva — és most lássunk a dologhoz. A kisasszony egész nyugodtan fog feküdni, ezt a kocsipokrócot szépen a feje alá teszszük, így! Méltóságod pedig szorítsa le a térdet. — Nagyon jól van. Türelem és bátorság, kisasszony.

Közbe gyöngéden fölemelte a leány fejét, hűvös ujjai érintették a sápadt homlokát s letörülték a vért, mely csakugyan jelentéktelen karcolásból szivárgott. A leány azonban úgy érezte, hogy égeti a fájdalom az érintés nyomán s egész testében megrázkódott. A doktor ezután gyors, biztos kézzel végezte dolgát. Óvatosan lehuzta a kis kivágott cipőt, nem is volt szükség késre, csak a selyemharisnyát kellett fölmetszeni. Megtapogatta a gömbölyü, rózsaszínbe játszó bokát s egyetlen nyugodt, erős rántással helyreigazította a kirándult csontot. A leány összeszorította ajakát, arcán meglátszott a kín, de egy szisszenéssel se árulta el.

— Nagyon jól ment, — szólt elégült hangon az orvos, — most egy kis kötést teszünk reá, azt hiszem a gróf úr hamarosan visszatér, otthon a háziorvos majd megadja a további utasítást. Pár nap mulva nyoma se lesz az egésznek, sőt ha szorgalmasan borogatják, akár holnap is tenniszezhet a kisasszony. Természetesen vigyázva és csak úgy, ha éppen semmi fájdalmat sem érez.

A kezében lévő nedves vászonrongyot ügyesen körülcsavarta a bokán, s egy másik szárazzal átkötötte az egészet. Mozgás közben kabátjának gallérja lecsuszott s látható lett csinos meztelen nyaka és domboru mellének felsőrésze. Az öreg grófné megbotránkozva fordította el szemét, a menyasszony arcát sötét pír vonta be és izgatott hangon kérdezte:

— Doktor úr, mivel kötözte be a lábamat?

A doktor kicsit megzavarodva húzta össze kabátját, de csakhamar nyugodtan nézett szemközt a leánynyal.

— Azzal, ami kezemügyében akadt. Ne tartson semmitől. Biztosítom, hogy jól átmostam a forrásban. És ami fő, nem volt miben válogatnom.

A leány oldalt fordította fejét és csendes hangon felelt:

— Nem azért, de ön ki volt hevülve, ön miattam kockáztatja az egészségét.

Hangja egészen ellágyult és kék szeméből igazi, szívbeli aggódás áradt a doktorra. Az öreg grófné megdöbbenve szólt közbe:

— De kérlek, Blanka, a doktor úr is edzett ember és bármily hálára kötelezett bennünket, mást igazán nem tehetett és mi nem maradunk adósai.

Blanka keserüen nézett a grófnéra:

— Kamill jól beburkolódzott köpenyébe, mégis féltetted. A doktor úr is ember — —

A doktor összefonta mellén karját és úgy nézett egyik arcról a másikra. Az egyiken gőg és féltekenység, a másikon gúny és nemes részvét látszott. Hirtelen eléje tünt a vőlegény is, kiélt, blazirt vonásaival, fénytelen, pislogó szemeivel, akihez ez az erős, sugárnövésü, gyönyörü teremtés, a fiatalságát, szépségét, a lelkének minden kincsét, mely nyílt, őszinte szeméből kisugárzik, egész életére hozzáfűzi. Érezte, hogy a kék szem kiváncsian, nyugtalanul és mégis állhatatos erővel pihen rajta és a delejes pillantás hatása alatt valami édes, meleg áramlat hullámzott végig egész testében, sajátságos gondolatokat keltve életre, melyek makacs szívóssággal ragadtak meg agyában. Élete eddig a mindennapi munka reális medrében folyt, a küzdelem megedzette, foglalkozása lelkesedéssel töltötte el, anélkül azonban, hogy szemet húnyt volna a prózai szükségletek előtt. Acélkemény lelke és acélkemény izomzata nem ismert akadályt, ment előre kitűzött célja felé s az óriási versenypályán, hol ezren és ezren marakodva törtetnek előre s minden kivívott lépés verejtékbe kerül és agyarkodást szül, soha vissza nem tartotta szívének dobogása. Azt sem tudta: van-e?

Valósággal nem ért rá szívét vizsgálni, nem ért rá oly érzelmeknek átadni magát és nem is volt kedve, melyek orvosi praxisában csak következményeikben fordultak elő testi s lelki nyavalyák alakjában, igen gyakran szétdult családi tűzhely riasztó képében. Most egy szép, bizonyosan gazdag leány meleg érdeklődéssel tekint reá, azt hiszi, életét mentette meg az útszélen, regényes, legendás lovagnak látja és satnya vőlegényével összemérve, elég joggal tarthatja lovagnak, — a leendő anyós már türelmetlenül néz az országút felé, — szóval a regény kerete megvan, éppen csak bele kell illeszkednie, néhány hangulatos szóval megkezdeni a második fejezetet is.

És amint tünődve nézte a halovány, szép arcot, érezte is, hogy könnyü volna a feladat, szive már telve van szavakkal, szemére csodálatos fátyol borul, oly szép minden, a hegy, a völgy, az ég, a levegő, az összeroncsolt kocsi, az elrongyolt napernyők foszlányai és minden más annak a csodás fényü kék szempárnak ragyogásában, melynek büszkeségét talán a fájdalom, talán más valami törte meg.

Messziről, tompa robaj hallatszott. A grófné örvendezve ugrott föl helyéről, a leány sápadtan rezzent össze. Négy hófehér paripa nehéz landauert húzott fölfelé az uton. A bakon ezüstzsinóros dolmányban ült a kocsis, oldalt néhány libériás inas bandukolt, a lovak szerszáma tündökölve verte vissza a napfényt. Az egész csoport előkelő, pompás és kimért volt és hidegen ünnepélyes, mint valami klasszikus operajelenet. A doktor összeráncolta homlokát. Ez is a regény keretéhez tartozik, de ebbe a keretbe ő, szürke polgári nevével, nem illik bele. A regényekben sok minden megesik, de az élet megcsufolja az ábrándokat s neki nincs joga kockára tenni a magáét. Jól tudta, hogy a leány vár tőle valamit. Lehajolt mégegyszer és megtapogatta kötést. Aztán nyugodtan a szemébe nézve, komoly, mély, kissit talán remegő hangon mondá.

— Nincs igaza méltóságodnak! A doktor nem ember! A doktor eszköz és nincs semmi értéke életének, hogy másokért bármikor kockára ne vesse. És az igaz, hogy megfizetnek érte. Az is igaz!

Az utolsó szavakból keserűség érzett ki s a leány önkénytelenül nyújtotta felé kezét:

— Haragszik? Én — én nem tudnám megsérteni önt. A szívemben maradok hálás.

— Mindig érezni fogom, amíg ott lesz szivében és mindig boldog leszek, amíg érzem.

Egy pillanatig egymás szemébe mélyedt tekintetük. A grófné a kocsit figyelte, a doktor félt, hogy meghallják a szive dobogását, a kis kéz remegett az övében, a halvány arc finom, rózsás pírba borult, két lélek találkozásának titokzatos, bűvös pillanat volt ez, telve fakadó

hogy a Loli tündöklő, lágy és mély szeme azalatt, míg ő fanyarul és hidegen nézte, lassan megtelt könnyel. Ő nem is látta még eddig ezeket a könnyeket, csak megérezte őket.

— Lolika, — mondta meghatva, — Lolika, én...

Nem tudta folytatni. Loli összeszedte magát, megrázta a fejét, elfordult és gyorsan mondta:

— Kérem, jöjjön addig az én szobámba, míg... Néha három óra is van, mire papa itthon van; ma sietni fog; de azért egy jó negyedóránk van még.

Elindult. Monostory szótlanul ment mellette. A Loli szobájában Monostory meglepetve nézett körül. Loli észrevette.

— Nem tetszik? — kérdezte. — Én imádom... én pácoltattam ilyenre... Az én színem a lila. Mindenem lila.

Monostory elmosolyodott. Loli észrevette.

— Kinevet! — mondta ijedten. — Már megint kinevet.

Folytatjuk.

Hazafelé

Lassan megy a posta,
Nem lehet rábiznom
Hű szerelmemet . . .
Csapodár a szellő,
Arra sem lehet.

Madárra ha bíznám:
Az erdőkbe vinné,
Új nyárt kezdeni...
Vad galambok fészkét
Melegíteni!

Felhőre ha bíznám:
Fekete ruhája
Gyászt jelentene,
Kis cselédimet csak
Búsítná vele.

Eridj el te, lelkem,
Gondolatod szárnyán
Hamar ott teremj:
Ahol úgy is ott jársz,
Szűnös-szüntelen.

— S öleld sorra őket,
Szótalan gyönyörrel,
Ahogy én teszem:
Mihelyt holnap este
Haza érkezem!

Szabolcska Mihály.

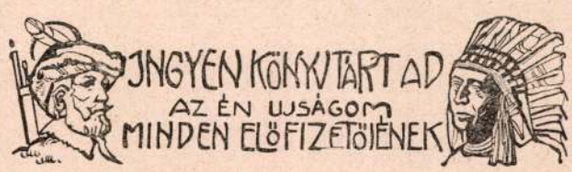

Tivoli

Esterházy

Elbeszélés

Irta Krúdy Gyula

Fruzinka elutazott Füredről és Micskei, más néven von Mitskei, amint közönségesen írni szokta a nevét, órák hosszáig szokott láttatlan tájakra, ködbe vált erdőkre, levegővé lett öreg faliszekrényekre bámulni. A szerelem elutazott és Micskei napokig elfelejtette a csizmáját éjjel a fogadói szoba ajtaja elé tenni, ahol még nemrégiben — az Esterházy-folyosóján, a piros szőnyegen, csendes éjfélen, midőn hazaérkezett és a lépcsőn fölmenet azon gondolkozott, hogy megtölti az inzurgens-pisztolyt a szobájába érve és tíz percen belül darabokra lövi szívét, amely neveletlenebbül viselkedett minden illemszabálynál, — a folyosóra érve boldog-boldogtalansággal állott meg a numeró 7 fehérre festett ajtaja előtt és szinte önkívületben pillantott az ajtó elé helyzett cipőkre, a Fruzinka cipőjére. Bolondság, de igaz, hogy e szokatlanul kis cipők vigyáztak Micskei úrra, komor nyirségi földbirtokosra, aki odahaza puszta kézzel szokott rendet teremteni a bicskázó kubikusok között, szabályosan dolgozván öklével, mint egy acélgép: két kis cipő — a legjobb, amelyet ezidőtájt Magyarországon asszony viselt, — a fogadói fehér ajtó előtt a földre ejtve, mint két virágszirom, mint gyöngéd női álmok, — Micskei Miklóst, szabadságharcost, később császári tisztet, majd összeráncolt szemöldökü, mogorva és a hallál többször szembenéző nyirségi uriembert oly szeliddé tett, mint egy szöghajú gyermeket. Percekig állott a Fruzsina cipői felett, amíg kezébe merte venni e gyöngéd költeményeket, amelyekben olyan rózsaszínű szalag volt fűzve, mint az almafavirág színe.

Éjfélig ivott, kártyázott, az asztalt is megdöngette és a nagybőgöst pohárral dobálta, szerette volna, ha osztrák katonatisztek nőlnek ki a pádimentumból körülötte, akikkel tülekedni lehetne, vagy jönne valaki, kellemetlen arcú idegen, akit minden ok nélkül megsérteni lehetne, másnap nehéz kardokkal párbajozni, mezítelen mellel, vérbenforgó szemmel sujtani az acéllal, gyermekkori mestere, a szökevény lengyel cselvágásait alkalmazni, s végül, az utolsó üveg bornál, már vérben úszik a kaszárnya vívóterme, a kardok kicsorbultak és párolgó, sötét köd telepedik agyvelejére, szinte nagy messzeségből hangzik a cigányok lágy muzsikája, „Szeretlek, szerettelek" mondják a hegedűk, az öreg fuvolás kidagadt arccal fújja, mintha az élete függne a nótától és a cimbalmos-legény hangszerére fekszik, mintha a szívét kalapálná befelé a húrokba, a banda nagyapja, a szürke dróthajú kontrás megértő szomorkodással bólongat a vonónak és a füstös külseje miatt szégyenkező nagybőgős bánatában leginkább a falba szeretne belefujni. — ekkor éjfélt ütött az Esterházyban az óra és Micskei Miklós csendre intette a cigányokat.

Fruzsina elutazott, de egyik cipője ott maradt. Félcipő volt ez, aranyfonállal hímezve, mintha egy napkeleti hercegnő felejtette volna itt, midőn erre utazott és Zrinyi kapitánya elől menekült volna sötét hajnalon. A numeró 7-ben a borosfejü Micskei nehéz lépteket hallott éjféltájban, — másnap bizonyos megilletődéssel nézett be a kopár ablakon, — üres volt a szoba, vak lett a tükör, a csizmahúzó, mint egy itt felejtett mérges kis kutya, amely meglepetésében oldalra fordult, néma vakkantással nézett farkasszemet Micskei Miklóssal az elhagyott szobából. Egyszerűen min-

A Műcsarnok téli tárlatából. Poll Hugo: Crevettes halászok

den elmulott a numeró 7-ből, amelynek ablakai előtt még nemrégiben csupán lesütött szemmel merészelt elmenni Micskei, — hátha éppen az ablaknál van a szívgyönyörűség és haját fésüli, amely oly sötét volt, mint a déli tengereken a csillagtalan éjszaka. Bezzeg most: szívdobogás nélkül, szinte dacosan állongott a „nyiri pajkos" a numeró 7 ablakai alatt hosszú pillantást vetett a homályosdi ablakon át a csontvázzá lett ágyra, amelynek deszkáján egy öreg pesti asztaloscégnek a firmája volt olvasható és a pádimentum meggörbült, mint karácsonykor a régi kártya, sem a falakon, sem a búskomor gyertyatartón, — amely fekete vasból volt verve, mintha régi templomok padlásáról került volna e helyre, — sem a sárguló mosdótál barna vizében nem maradt nyoma annak, hogy e helyt még nemrégiban is egy szép asszony lakott, aki olyan finom és előkelő volt, mint egy régi kastély zeneterme, ahol búg az orgona az eltávozott hercegnő után és kacér volt, mint egy táncosleány, az olasz és osztrák határon egy füstös kis korcsmában, a padrone titkon átkutatja az utazókocsit és éjszakára megölik az utazót.

A délutánjai tehát így mulottak el Micskei Miklósnak. Az üres fogadói szobában, amelynek ablakán bekandikált, semmi sem változott, a csizmahúzó ugyanazon a helyen feküdt és a kopott székek vonakodtak jelt adni, hogy egykor Fruzsina drága teste üldögélt rajtuk.

Egy éjszaka — a cigányok bénára muzsikálták a kezüket és a banda apja suttogó szomorúsággal közölte társaival, hogy „nem jó vége lesz ennek!", — Micskei ismét elővette az itt felejtett cipőcskéjét, az éjjeli szekrényére állitotta és az ágy szélén üldögélve, lábait hosszan elnyújtva, zsebredugott kézzel elmerengett. Messzi idegen városok padlásszobácskáiban üldögélnek így magyar fiatalemberek, akiket a kegyetlen szülői önkény a szerelem ellen utazni küld, vagy egy fehérköpönyeges tiszt fekszik sátrában esős őszi éjszaka, a messzi tábori tüzet bámúlja és hajnalban csata lesz. Talán azóta, mióta a világ fönnáll így van az, hogy a szerelmes ember éjszaka önfeledten üldögél az ágya szélén és az emlékbe kapott tárgyból lassan felnövekszik bizonyos nők alakja.

Lám a Micskei cipőjéből is lassan kiemelkedett a legszebb női láb, fodrai egy szoknyának és a bús férfifej körül illat támadt, amelyhez fogható csupán egy van a világon, a Fruzsina illata. Az ősznek parfőmje, a hervadt ligetek levelekkel teleszórt gyalogösvényein érzett szagok, a kökénybokor és vadrózsa elillanó szaga, kis hegyi kápolnák levegője, ahol a rongyos szent ruhadarabjait a nyitott ablakon át meglóbálja a magas mezők fölött futó őszi szél, egy kis tömjén maradt is búzaszentelőről és a papnak, ki itt legutoljára menekülő szerelmeseket esketett, olyan szaga volt, mint egy régi bibliának, őszi délutánok hervadó mező-illata, erdők sűrűségének szaga, ahol szinte elgondolkozva megy el a szarvas, elcsendesedő patakok, lombjavesztett lugasok és néma őszi folyópartok illata: ez volt a Fruzsináé. És míg az ottfelejtett cipőből éjszakánként kiemelkedett egy csodálatos barna hölgy alakja, hosszúpillájú szeme, fájdalmasan drága arca, — mint a szenteké vagy démonoké, — lágy hangja belibbent az Esterházy szobájába, mint éjjeli madár szárnyának érintése az ablaküvegen, félig bús, félig kacér mosolya és kacagása, amely olykor mesterkélt volt, mint a színésznőké, vagy külföldi szállodák ragyogó éttermeiben ebédelő hercegnőké: meglepte Micskei Miklóst, könnyű dolog volt őszidőben elgondolni egy kis erdei tisztást, amelyen átlőtt szívvel fekszik egy feketeruhás fiatalember, a pisztolyt lehanyatló kezében szorongatja és a magasban néma őszi madarak szállnak októberi egykedvűséggel. Az aranyszínű levelek piros vért kapnak köpönyegül és Fruzsina valahol kacag egy messzi idegen városban.

Micskei minden éjszaka megtöltötte a mordályt, amely akkora volt, mintha várkaput lőttek volna vele, délutánonkint eldördítette az erdőben, — gyönyörű volt, a fák is megremegtek a pisztoly hangjától és Anton, a szemüveges bérszolga odalent az Esterházyban azt mondta az őszhajú szobaleánynak:

— Most lőtte magát agyon a nyírségi uraság.

— Miért, szegény? — kérdé a szobaleány.

Azután tapasztalt ember módjára legyintett:

— Eh . . . hát szerelmes volt!

Micskei megnyugodva, hosszú, szomorújátékba

Uj Idők 1913-14, XX. 9 tr

Poll-kiállítás a Műcsarnokban

Poll Hugó: Pünkösd reggelén

azzal fogadta, hogy a „Zöld Marci"-t a színházi bíráló-bizottságnak a saját ajánlatával benyujtotta.

Atyám álláspontja a Petőfi darabjával szemben a legnehezebb volt. A kegyelet, melylyel legjobb barátja hírnevének tartozott, a diszkréció, melyet, mint érdekelt félnek, meg kellett őriznie, a hála, mely őt Petőfinek lángeszü munkájáért lekötelezte, valamint a darab achillessarkai: a legkényesebb dilemma elé sodorták atyámat véleményadásában a darab sorsára nézve. De győzött jobbérzése!

Tudta atyám, hogy a mű, bár mint színdarab kifogásolható; de mint Petőfi lángelméjének rapszodikus megnyilatkozása: minden körülmények közt, általános érdeklődést, méltánylatot fog kelteni. És igy, abban a hitben, hogy némi javítás, módosítás után előadható lesz: szive egész melegségével terjesztette „Zöld Marci"-t a bírálóbizottság elé.

E bizottság azonban több ellenszenvvel, mint igazságérzéssel, nemcsak túlszigoru, kegyeletlen, de határozottan rosszakaratu volt itéletében. S ezzel atyám minden jó szándékának gátat vetett.

Hogy a biráló-bizottság mennyire igazságtalan volt, ezt demonstrative bizonyitották: Obernyik és Vahot Imre, kik, mint számottevő színmüirók, a „Zöld Marci"-t érdemesnek találták arra, hogy a „Színműtár"-ban kinyomassák.

A biráló-bizottság diffamáló itélete után a „Zöld Marci" visszakerült atyámhoz, aki javitani akart rajta, hogy színrehozhatóvá tegye. Azonban kifogyott az időből . . .

Gyorsan közeledett a jutalomjátéki előadásra ki-

Uj Idők 1907. XII. 25.

de csak rövid időtartamra.

Az utcán alig állt szóba valakivel. Neki mindig sietős útja volt. Gyorsan járt; de nem a járdán, hanem lehetőleg az utca közepén, hogy kevésbbé legyen feltartóztatásnak kitéve. Egy elnyűtt lovagvesszője volt, bomladozó vége göcsbe kötve; ezt mindig magával hordta, nagyokat suhintva vele a — levegőbe, vagy valamely útjába tévedt pincsi-kutyára, melyet hogy elérjen, nem sajnált egypár lépésnyire eltérni útja irányától. „E mihaszna fajt ki nem állhatom" — mondá.

Útközben alig váltott egy-két szót azokkal, kik megszólították. Amily szófukarnak, mogorvának látszott így: épp oly közlékeny, szeretetreméltó, szikrázó elmessége volt a társaságban, jó embereivel szemben.

A Nemzeti Színház előadását, melyhez a szerkesztőségek útján szabad bejárása volt, sohasem nézte végig; kivételesen, csak olyankor, ha atyámnak egy-egy kiváló szerepe volt, — ennek is csak a nagyobb jeleneteit.

A mi lakásunkat is igen kevesen látogatták. Az akkori színészeknek a látogatók fogadására vajmi kevés idejük és alkalmuk volt. A mai comfort hiányzott. A csekélyszámu színészgárda pedig mindennap el volt foglalva, kora reggeltől késő estig. Folytonosan új színművek és új szerepek vártak — a sűrűn váltatozó műsor mellett — a betanulásra. Délelőtt: a színpadi próbák. Délután: az előadáshoz való előkészülés, az öltözet, a jelmezek összeállítása. miket a szűkös házi garderobból szedtek össze a családtagok. Este: a játék, miközben atyámhoz idegen nem férkőzhetett. — Ez volt nálunk a megszokott „jour", a „soirée . . ." De szivet-lelket felvillanyozó örömünnepünk volt, ha időközönként atyámnak egy-egy vidéki barátja vetődött be hozzánk: Arany, Tompa, Szemere Pál, Kazinczy Gábor, Brassai, Garai és mások. Ilyenkor édes munkaszünet állt be, annyi időre, amennyire a körülmények engedtek.

A Batthyány-örökmécs. Pogány Móric terve. A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet nagy pályázatán az első díj és az Ybl-érem nyertese

Leggyakoribb látogatója volt házunknak Petőfi. Az időtől fogva, hogy atyámmal megismerkedett: csaknem minden nap bejárt hozzánk; de ő is csak néhány percre, amíg egy-egy munkatervét, vagy eszméjét megismertette, vagy midőn valamely kiadandó költeményét mutatta be, melyekről szerette hallani atyám előzetes véleményét.

Jövet-menet, mindig megállapodott pár pillanatra, az előszobában foglalatoskodó Etel nővéremnél, aki kötözgetett, hímzett, vagy virágait ápolta, melyek cserepekben az ablak párkányán voltak elhelyezve. E virágcserepeket olykor Petőfi is gyarapította egy-egy ünnepi alkalommal, vagy az Etel nevenapjára.

Nővérem hálásan, gyermekies örömmel emelte föl delejt sugárzó nagy szemeit a jószívű ajándékozóra, — s Petőfi boldogan hódolt meg az ártatlanság bájos megnyilatkozása előtt . . . Tréfálkozása, szellemi szikrái, miket alkalomadtán Etelre szórt: ennek csupán kedélyére hatottak, mely mindannyiszor felvidult; de benső nyugalmát nem érintették. Etel érzelemvilága

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Előfizetési ára
Félévre 8 korona

Szerkeszti Herczeg Ferenc

Előfizetési ára
Negyedévre 4 korona

IX. évfolyam | 1903 november 29. | 49. szám

EGYENES UTON — EGYEDÜL

AZ UJ IDŐK PÁLYÁZATÁN
KÉTEZER KORONÁS DÍJJAL KITÜNTETETT REGÉNY

Irta RITOÓK EMMA

Folytatás

Magda csak egy idő múlva felelt: — Ezért kell hát nekem elmennem! — A hangja meglepően nyugodt, csak egy kissé rekedt volt.

Lénárd Sándor egy ütést érzett a szívében erre a hangra.

– Édesem, olyan tragikusan mondod, hogy „elmenni", hiszen mindössze egypár napról van szó!

Magda csak ott állt a világos ablak mélyedésében szó nélkül, hang nélkül.

Lénárd izgatottan folytatta:

— Sohasem szoktak feljönni, igazán nem vártam, de hát mit tehetnék egyebet . . .

— Persze, csak nem mutathatsz be nekik!

— Magad is beláthatod! — s Lénárd izgatottan kezdett fel s alá járni és azt gondolta, hogy bárcsak inkább sírna; pedig az asszonysírást is nagyon nehezen tűrte. — Magad is beláthatod. Igazán lehetetlenül viszás helyzet ez . . . Beszélni is fogok mamával, vele talán találkozhatnál is, . . . de a hugom . . . a hugomnak mit mondjak? — Ő még csak tizennyolc éves!

— Én is tizennyolc éves vagyok — ismételte halkan Magda. — De Lénárd nem vette észre ennek a mondásnak a mélységes keserűségét.

Az idő kétségbeejtően rohant, s ma este érkeznek. Odament Magdához és megfogta a kezét: — Kérlek, ne haragudjál rám! Látod, napok óta szenvedek, hogy neked kellemetlenséget kell okoznom. De nem tudok okosabbat kitalálni, mint hogy menj egypár napra Ágneshez haza.

— Haza? — visszhangozta a másik; hát ez már neki nem otthona többé . . .

— Ugy-e magad is belátod? Aztán ezt a dolgot rendeznünk is kell . . . Soha többé nem akarlak ilyen kellemetlenségnek kitenni. Hát beleegyezel?

— Bele . . .

— Édesem! Te leghűbb, legjobb! Oly nyomorultnak érzem magam, de mit tegyek?

— Mikor érkeznek?

— A hétórai gyorssal.

— Ma este! És most félöt! — Magda összerázkódott.

— Elkisérlek Ágneshez.

— Nem, nem, csak menj ki elibük. Nekem még itt össze kell rakosgatnom.

— De akkor ülj majd kocsira.

— Jó, jó.

Lénárd egyszerre megkönnyebbedett, hogy aránylag ilyen könnyen túlesett a nehéz dolgon.

Hálásan csókolta meg a Magda hideg arcát, mielőtt elment.

Magda hallotta, hogy veszi föl az előszobában a téli kabátját, hogy kezd halk szokásos fütyölésébe, aztán nyílik az ajtó és elmegy. Kifutott és utánanézett, a lépcső fordulatánál még látta eltűnni. Valamit rekedten suttogott és úgy összeszorította a fogát, hogy szinte összecsikorogtak. Azután egyszerre dacos nyugalom vett rajta erőt.

Bement.

— Hát nem szabad megtudni a hugának, hogy létezem. Pedig itt minden azt hirdette.

— Ezt a sok asszonyi lim-lomot el kell innen tüntetni. — Aztán még eszébe jutott valami.

— Mari, — szólt a belépő cselédnek, — hirtelen haza kell utaznunk, amíg visszajövünk, maga is hazamehet.

— Ne segítsek pakkolni?

— Nem, hanem menjen el inkább a boltba . . .

Valami ürügy alatt elküldte. Azután egy papirszeletre felírta: „Marit elküldtem, fogadjon más cselédet, mert árulója lehet" és a Lénárd fiókjába tette.

Csodálatosan tisztán tudott gondolkozni.

Egy kis kézitáskába betett egypár holmit, a többit beledobálta az egyik, nagy szőnyeggel leterített ládába: ruháit, varróholmiját, apró asszonyos csecse-becséit, toaletkészletét, aztán ráigazította a fedelet s letakarta a szőnyeggel. Mindenre gondolt, az utolsó gyűszűre, az utolsó szallagra is.

Úgy járkált ki s be, mintha idegen helyen lenne; még egyszer jól körülnézett, hogy nem maradt-e valami széjjel és végre becsapta a hálószobaajtót.

Az óra hatot ütött. Sietve fölvette a gallérját, a kalapját, a kis kézitáskát a kezébe kapta és akkor egyszerre keserüen fölnevetett: mire való az is? Még egyszer fölemelte a láda tetejét és a táskát mindenestül bedobta a begyűrt ruhák közé. Azután még eligazgatta a szőnyeget, eloltotta a gázt, nyugodtan becsukta az előszobát és a szokott helyre eldugta a kulcsot.

Leért a kapu alá! És most merre?

Egyszerre érezte, hogy lüktet a halántékában a vér. Merre? Agneshez? Soha! És eszébe jutott az a jelenet, — a sértések — és ami még rettenetesebben fájt, hogy Ágnesnek lett igaza . . . és most odamenjen otthont könyörögni? Soha! Inkább meghalni.

A halántéka mindig jobban lüktetett és ő elindult lassan . . . céltalanul.

Nem volt hideg, hanem valami finom fehér köd ereszkedett le az utcára, amelyen át a gázlángok elszélesedve, nagy, gyöngén világító fényfoltokká váltak. Mellette emberek siettek el, éppen olyan céltalanul, mint ő, — kocsik, villamosok robogtak — olyan ostobául céltalanul.

Azok azóta már megérkeztek. Sándor bevezeti a hugát, azt a keskenyarcu nagyszemü leányt, akinek az arcképét olyan jól ismerte, aki tizennyolc éves és akinek nem szabad megtudni, hogy ő — Magda — van a világon. És Sándor beszél nekik azon a kellemes, komoly, hazug hangján . . . És ő nem létezik a világon. A halántékához szorította a muffját. Minden titok ott van a ládában, egy szőnyeggel letakarva csak. Eszébe jutott valami rém-mese, ahol egy holttest volt így elrejtve s úgy képzelte, mintha ő lenne ott, az ő teste lenne elrejtve ott a szőnyeg alatt, de senki sem tudta, csak egy ember: és az ő maga.

A fehér köd úgy megsűrűsödött, hogy csak akkor vette észre, hogy a Dunaparton jár, amikor a hídra ért. Úgy érezte, mintha nem is ő ment volna oda, hanem a szép, szeretett Duna vonta volna magához; de a víz nem látszott, a vastag köd elfedte.

Ez lenne az ő kedves Dunája, a szép, a csillogó, amelyen annyiszor nézték együtt a hosszu, reszkető fénysávokat! Milyen idegenszerü, opálos mélység lett belőle . . . Ha most ő oda belemenne, csak úgy szépen belesiklana, vajjon megtalálná a szürke lepel alatt az apró, aranyos csillogó habokat? Ha most ő oda belemenne, abba a feneketlen ködbe és a köd szépen betakarná, akkor nem lenne céltalan az útja.

A hidon a háta mögött robogtak a villamosok. Ő pedig megállott, belekapaszkodott a korlátba és tágra nyitott szemmel nézett le a mélységbe.

Valaki gyorsan közeledett felé a ködön át. A leány ijedten megfordult és sietve ment át Budára, azután a másik oldalon vissza Pestre, a köd rettenetesen átjárta, a haja összecsapzódva, vizesen ragadta homlokához, a fogai vacogtak. Valahová be kell menni — valahová . . .

Egy karcsu női alak ment el mellette, olyan, mint Eliz. — Igaz, hiszen Eliz itt van! Elizhez fog menni, hogyis nem gondolt erre előbb!

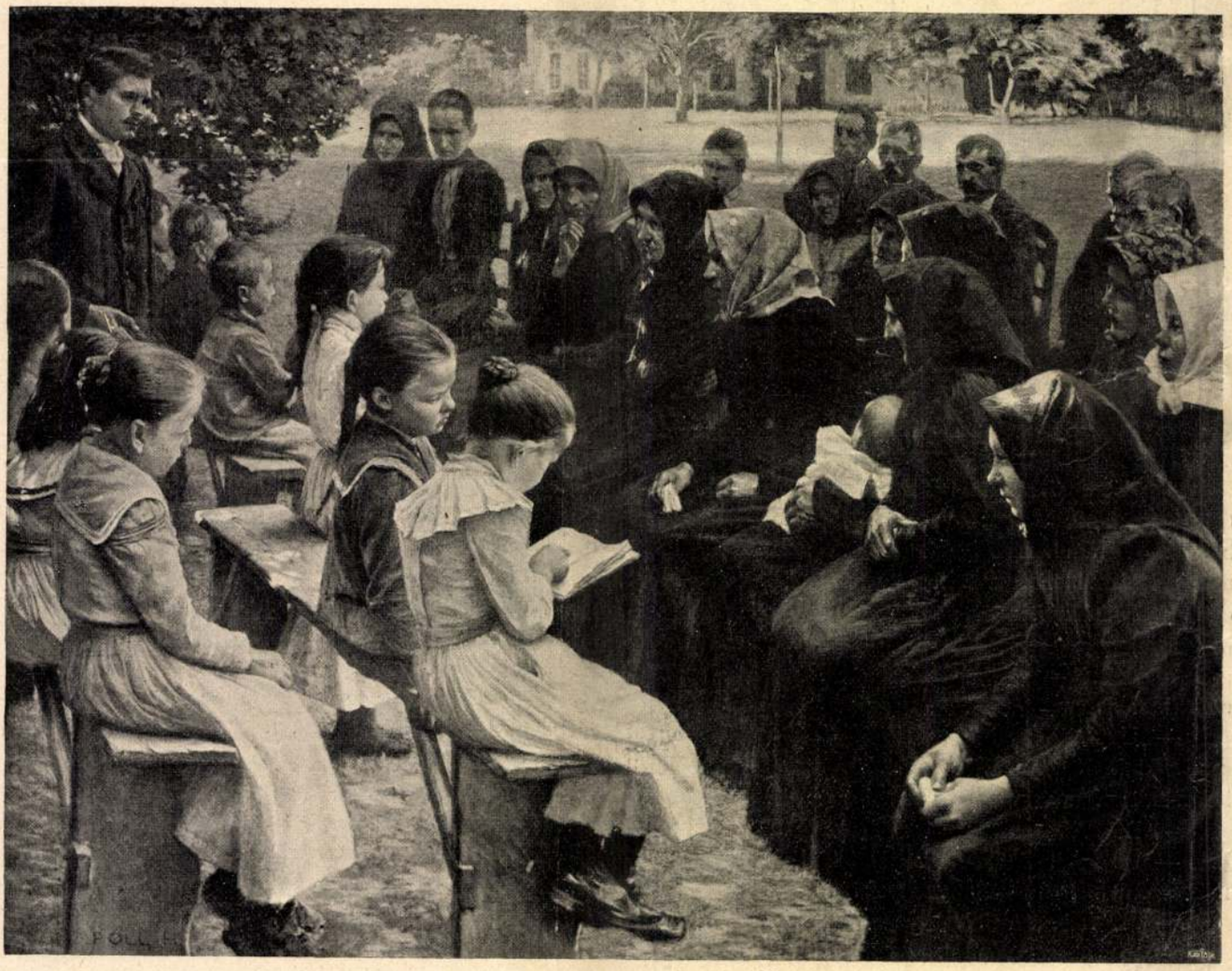

A Műcsarnok téli tárlatából

POLL HUGÓ: VIZSGA

A Könyves Kálmán jogosításával

Uj Idők 1903. II.

SÁTOR ELŐTT
POLL HUGÓ PASZTELLJE
A LIPÓTVÁROSI KASZINÓ 500 KORONÁS DÍJÁNAK NYERTESE

Művészeti szervezetek a vidéken.

A főváros közönségére való támaszkodás, mint az egyedülire, mely ma képzőművészetünkhez hozzájut, szülte azt a visszavonást, mely művészeink sorait megosztja és eredményezte azokat a kétes értékű anyagi és erkölcsi sikereket, melyekkel a fővárosban a túltengésig szaporodó kiállítások utóbbi időben zárultak.

Józan észszel ezeken az állapotokon nem lehet csodálkozni, hanem azokat egész természeteseknek kell találni, hiszen a háromnégy napi szünettel váltakozó kiállítások elvégre is szinte szükségszerűen kimerítik a fővárosi közönség lelkesedését és erszényét s végeredményül a művészek csalódását, majd elkeseredését szülik, hiszen a műtermek talán még soha sem voltak oly tele eladásra váró műtárgyakkal, mint az utóbbi időben, mert az egyik-másik jó sikerű kiállítás újabb reményeket kelt s e siker hatása alatt itt-ott ismét lázas sietséggel kezdődik el a munka, hogy a csalódások szomorú sorát szaporítsa.

Mindezektől a tagadhatatlanul nagyon szomorú és semmiképen sem biztató jelenségektől is eltekintve, a vidéki közönség, melynek ma már nagyon tekintélyes részében él a művészet szeretete s mely aggódva nézi a viszonyok ilyetén elfajulását, joggal kérdheti, hogy őt, a magyar intelligencia zömét, miért hagyják ki a közös munkából? Miért hagyták ki kezdettől fogva s miért nem veszik észre most sem, mikor baj van s mikor ez a közönség nagyon hozzá szokott ahhoz, hogy a fővárosból kiinduló minden néven nevezendő társadalmi és kulturális mozgalom majdnem kivétel nélkül ő reá szokott támaszkodni s mikor nagyon jól tudja, hogy ezeket a mozgalmakat mindenkor talán kivétel nélkül még azokat is, amelyek meg sem érdemelték, a kellő támogatásban részesítette. Egyedül a képzőművészet az, amelyről szólván a vidéki társadalmat szinte szálló igeként becsüli le úgy a főváros közönsége, mint maguk a művészek.

Volt a vidék leszólásának értelme a 70—80-as években, de hiszen akkor a főváros közönségéről sem lehetett hizelgőbben beszélni, ma azonban, midőn vidéki városaink óriásit fejlődtek, egyike-másika a közélet minden terén föltétlen tiszteletre s a legnagyobb elismerésre méltó módon munkálkodik a kulturális és

elszánt és erős. Nem is lehetetlen, hogy sikerülni fog neki egy és más. De én nem akarom, hagy a mi házunkban, te melletted kezdje meg hódító hadjáratait.

Lehet, hogy te nem érted meg teljesen ezt a levelet, de mindenesetre cselekedjél intenciói szerint. Apának is írtam, de férfiember nem érti meg az ilyen dolgokat, s mivel Gina korrekt, becsületes leány, hiába magyaráznám, hogy kit vesz a nyakába, főképpen kit vesz te melléd e kiskoru sátán személyében.

Holnap indulunk haza Tamással. Dózsa még tovább csavarog, de a telet Pesten fogja tölteni. Neked is okvetetlenül fel kell jönnöd a télen, ha a bálozást jövőre kezded is meg. A hivatalos farsangot csakugyan nem kezdheted meg tizennyolc évnél hamarább, de hisz a bál úgyis csak egy unalmas formula, melynek kijátszására itt van az elmés, divatos új módi: a zsúr.

Most mégegyszer kérlek, tanácsomról meg ne feledkezzél. Csókol. *Olga.*

Margit kissé haragosan tette félre a levelet.

— Olga keményszívü, pedig ez határozottan nem illik hozzá most, mikor olyan boldog.

Dénes este szóbahozta a dolgot.

— Olga ellenzi, hogy Ginát a házba vegyük. Azt írja levelében, hogy neked részletesen kifejtette okait.

Margit habozás nélkül válaszolt.

— Olga nagyon is skrupulózus. Aggodalmai vannak, melyek lehetnek valószinüek, lehetnek nem azok, de semmiesetre sem elég erősek és alaposak ahhoz, hogy egy szegény árvaleánytól az otthont és segítséget megtagadjuk miattuk.

— Tehát te nem osztozol nézetében és az a véleményed, hogy ide kell hozni Ginát?

— Úgy van, papa, még pedig minél előbb.

Ez volt Dénes Margit első önálló, határozott cselekedete, s mikor nénjének megírta megmásíthatatlan szándékát, a nyugodt, higgadt asszony alig tudott szóhoz jutni, majd csak ama bizonyos bölcs öregeket emlegette, akik a gyermekeknek oly óvatos előrelátással s oly hiába tiltották meg az éles késsel való játszást.

IV.

Ginát várták és Bozóky Sándor jött meg. Dénes Margitot is bevitte a vasuthoz, hogy az árva rokont illő, barátságos fogadtatás várja. A pályaháznál már ott várt Dénesre a telegram, hogy Gina meghült és kénytelen utazását pár hétre elhalasztani.

Kissé kedvetlenül, a haszontalan várakozás miatt, indultak visszafelé, mikor egy magas, szőke, fiatal úr hirtelen eléjük került.

— Alázatos szolgája, urambátyám! Nagyságos kisasszonyom csókolom a kezét.

Dénes egy pár pillanatig csak úgy bámult a fiatalemberre, mintha emlékezetében kutatna az ismerős ismeretlen hajdani fotografiája után, de Margit hirtelen elkiáltotta magát:

— Sándor!... Bozóky úr!...

Dénes örömmel rázogatta a fiatalember kezét. Majd háromszor-négyszer erősen a vállára ütött és különféle érzelmeinek, melyekben egyaránt volt csodálkozás, öröm, meglepetés, csak sűrű fejcsóválásokkal adott kifejezést.

— No öcsém, hát bizony te erősen megemberesedtél. Igaz, volt is reá időd, tíz év... Én bizony meg nem ismerlek, ha úgy véletlenül szemközt jösz velem az úton.

— Én mindenütt megismertem volna önöket, — mondta a fiatalember oly sajátságos megindult hangon, hogy Margit fehér arca rózsaszínüre gyúlt ki tekintete alatt.

Ó, a rövidlátó férfiak! Mennyit tudott volna olvasni egy asszony, — bármilyen korlátolt asszony, — aki anya, egy ilyen tekintetből. Dénes nem látott semmit és egészen komolyan felelt:

— No, ez természetes, hisz' mi öregek nem is változunk. Egy évtized ide vagy oda, nekünk már minden mindegy... Nálatok ez a pár év gyermekből férfit növel, nálunk ez a tíz év mindössze is csak annyit jelent, hogy — üsse a kő — tíz évvel megint öregebbek vagyunk.

Bozóky a fiatal leány arcát nézte, melyen állandóan ott maradt az a halvány pirosság, és a tekintete telve volt édes, bizalmas vallomással. A leány föl sem vetette szemét, rá sem nézett az ifjura és mégis lelkében hallotta a néma vallomás mindenik szavát.

Dénes nagy diadallal vitte magával a fiatalembert, aki csakugyan hozzájuk iparkodott. Régi jó barátság fűzte össze a két családot abból az időből, mikor még szomszédok voltak. Később Bozókyék nagy veszteséget szenvedtek, eladták a birtokukat s egy kisebb erdélyi jószágukra vonultak vissza. Sándor a család egyetlen fia ekkor nem volt több, mint tizenötéves. Folyt. köv.

Új dalok

Itt kinn ülök csöndes, árnyas verandámon,
Szemem ott tévedez az altöldi tájon;
S néha meg-megpihen
A kalász-ringató vetések mentiben.

Piros arcu lányok mennek nevetgélve
Szénakaszálni a vadvirágos rétre.
Dalra nyílik ajkuk,
Hozzám is ide hat dévajkodó hangjuk.

Hallgatom a nótát s egy szavát sem értem.
Idegen ez a hang, ez a dallam nékem.
Idegen a lelke,
Nincs egy csepp magyar tüz, szeretet se benne!

Isten tudja, hogy ki lehet a szerzője,
Hova lett az ábránd s merengés belőle,
Hova lett a lélek,
Melyből fakadt nálunk régenten az ének?

Hova lett az a dal, melylyel egykor dajkánk
Tündérek kertjéből lehelt illatot ránk,
S melyben édes búval
Úgy sírt a magyar szív mélázó borúval?

Hova lett, merre szállt?... Hideg ez az ének,
Lelkemen csüggeteg levertséget érzek,
S szívemen keresztül
Valami kesergő, régi nóta rezdül.

BÁN ALADÁR

Uj Idők 1901. VII. 29.

Maróth hőstette

Írta Szomaházy István

I

A perronon két férfi sétált föl meg alá: egy délceg magatartásu, deresedő öreg úr, s egy frissen borotvált ruganyos fiatalember. Az öreg úr belekarolt a fiatalba, s nagyon jókedvünek és beszédesnek látszott.

— Mikor ér a vonatod Aradra? — kérdezte a fiataltól az étterem előtt.

— Egy óra huszanhat perckor, kedves bácsi, — mondta a kérdezett kissé mélabúsan.

— Nagyon helyes. Kettőkor megebédelsz s ebéd után fölkeresed a vén Szilassyt a kaszinóban. Szépen bevárod, amíg a kártyapartiját befejezi s aztán vele együtt hazamégy, hogy a családnál tisztelkedj. El van végezve, hogy a szülők egyedül hagynak Ellácskával, — a többi, remélem, már a te dolgod. Én csak annyit mondok, hogy ne kerülj többé a szemem elé, ha az eljegyzésedet meg nem tartod.

— Hátha én nem kellek Ella kisasszonynak? — szólott a fiatalember aggódva.

— Teringettét, csak van benned annyi virtus, hogy egy tizennyolcesztendős gyereket magadba bolondítsz? Szilassyék tudják, hogy miért jössz, s amint mondtam, szívesen fogadnak vejükül. Egy szép leány és százezer forintnyi hozomány, — ezért úgy hiszem, érdemes ötödfél óráig ülni a gyorsvonat kupéjában.

— A pénzzel nem sokat törődném, ha a leány meg nem tetszett volna... De be kell ismernem, hogy a kis Ella igazán ennivaló teremtés...

— Szóltál valaha neki arról, hogy feleségül szeretnéd venni?

— Soha! Mindössze háromszor táncoltam vele a farsangon és egyszer végigudvaroltam mellette a Koronaherceg utcát... A következő napon, legnagyobb fájdalmamra, hazautaztak...

A kalauz föltárta a kupé ajtaját, mire a fiatalember összecsókolózott a nagybátyjával és gyorsan fölugrott a kocsi lépcsőjére. Mikor a vasut már indulóban volt, az öreg úr lihegve a kocsi után szaladt.

— Elfeledtem mondani, hogy okvetetlen kártyázzál az öreg Szilassyval és veszíts el nála készakarva vagy három forintot. Ezzel aztán tökeletesen megnyered a magad részére...

A háztűznéző legény behúzódott a kupé sarkába és mialatt vagy negyven-ötven cigarettát végigszívott, többször hangosan elnevette magát. Oly furcsa volt, hogy ő majd a jövendő házi tűzhelye érdekében rázatja magát öt óra hosszat vasúti kocsiban! Szörnyen igyekezett, hogy élete e fordulópontjára komoly lélekkel gondoljon, de a kacagás csiklandozta a torkát: ő mint nyárspolgár, mint egy kacérkodó kis perszóna hites férje. — Úristen, megjön-e akkora az eszem? — kérdezte magában aggódva. A dolog nagyon kétségbeejtő lett volna, ha a kocsi ablakánt úl, a repülő telegráfpóznák mentén, a tavasziasan zöldülő rónaságok fölött hirtelen meg nem jelenik egy szőke leányarc. Az arcára hajló vörösszalagos szalmakalappal, úgy, ahogy első ízben látta valami tátrai fürdőben. Kissé szeleburdi formáju, de bájos kép volt s Maróth — így hívták a jövendőbeli férjet — végre is megnyugodott a sors végzésében...

A program úgy folyt le, ahogy az öreg Maróth megállapította: a házasulandó legény megebédelt a Fehér Keresztben, ebéd után fölsietett a kaszinóba s mivel Szilassy épp egy kilencvenes partit csinált, ragyogó kedvben találta leendő apósát. Jó másfél óra hosszat gibicelt neki, négy után karonfogva mentek el a Szabadság-téren fekvő Szilassy-házba.

— Tulajdonképpen micsoda jó szél hozott ide, kedves öcsém, Aradra? — kérdezte képmutató arccal az öreg ember.

Maróth szemtelen hazugsággal felelt:

— Reggel dolgom van a törvényszéknél s gondoltam, hogy előbb jövök félnappal. Így legalább meglátogathatom a kedves ismerőseimet is.

POLL HUGÓ: I

— Az asszonyok nézni fognak, ha betoppanunk...

A fiatal úr jókedvüen bólogatott, miközben a lelke mélyén cinikusan ezt gondolta:

— A vén svihák mily nyugodt ábrázattal affektál! Már két nap óta tisztában van vele, hogy miért jövök, sőt azt is tudja, hogy én jól tudom, hogy ő mindent tud. Hiába, az egész élet csak komédia!

Az asszonyok a meglepetés sikoltásaival fogadták budapesti ismerősüket s Szilassyné kissé ijedten mutatott

a szőke Ellára, aki egy ujdonatúj, cukorhabból készült háziruhát viselt.

— Jé! de ilyen váratlan vendég! Legalább üzent volna, hogy Ella valami tisztességes ruhát kapott volna magára. De így, a gazdasszonykodó pongyolában . . .

Maróth, aki tisztában volt azzal, hogy a kis ártatlant két óra hosszat öltöztették, hódolattal kezet csókolt a mamának, s nemes meggyőződéssel így szólott:

Párisi kuruzsló

— Higyje meg, nagyságos asszonyom, hogy a házipongyola a legszebb női ruha! Szebb, mint a báli toalett selyemuszálya . . .

Később az asszonyoknak is elhazudta a törvényszékről szóló mesét, meguzsonnázott abból, ami véletlenül a ház körül akadt (Jézusom, hogy éppen ma mindenünkből kifogytunk!) s elmesélte Szilassyéknak a legújabb budapesti pletykákat. Egy rövidebb szünet alkalmával Szilassyné így szólott a férjéhez:

— Igaz is, a bérlője itt volt az iratokkal . . . Az egész csomót elzártam odabenn a szekrénybe . . .

— Most mondja! — kiáltott föl Szilassy meglepetve. — Már két nap óta várom a ravasz kópét . . .

Az asszony kiment, hogy az írásokat kiadja, Szilassy pedig elborult homlokkal követte. Oly világos volt a távozás célzata, hogy Maróth majdnem hangosan elnevette magát.

— Magunkra hagynak bennünket, hogy a jövetelem célját bevalljam . . . Képzelem, hogy affektál mindjárt a kis Gretchen! Pedig bizonyos vagyok benne, hogy a tükörből készült a mai jelenetre!

Pár pillanatnyi csönd állott be, s Maróth épp bele akart kezdeni a mondókájába, mikor Ella hirtelen megszólalt. Oly váratlan dolgot mondott, hogy a fiatal úrnak szinte elállott a lélekzete.

— Maróth, — susogta elpirulva, — én tudom, hogy maga nem a törvényszék miatt jött Aradra. Hiába is tagadja, mindent tudok. Anyuska tegnap őszintén elmondta, hogy miért jön.

— Hát miért? — kérdezte Maróth kiváncsian.

— Azért, hogy a kezemet megkérje. Ez már két hónap óta kicsinyált dolog, apa már levelezett is abban a tárgyban a bácsijával . . .

A Maróth szeme hálásan megcsillant.

— Édes Ellácska, — mondta, — köszönöm, hogy ilyen őszinte hozzám. Boldog vagyok, hogy nem affektál, mint a többiek, s hogy nem játszsza velem szemben a tudatlan libácskát. Nos, hát igaz, azért jöttem, hogy feleségül kérjem . . .

Gyöngéden nyúlt a kis leány keze után, de Ella visszahúzta az ujjait. És szomoruan, sírásra görbülő ajkakkal vacogta:

— Maróth, legyen jószívü és ne kérje meg a kezemet . . . Bizony isten megöl, ha feleségül vesz . . .

— Mit mond?

— Azt mondom, hogy nem tudnék jó felesége lenni . . . Mindaketten boldogtalanok lennénk Maróth és maga megátkozná a percet, amikor a bácsijára hallgatott...

— De hát miért lennénk boldogtalanok?

— Azért, mert nem szeretem és inkább még ma este meghalok, semhogy szerelem nélkül férjhezmenjek...

Maróth kissé együgyüen nézett maga elé, de aztán keserüen bólogatni kezdett.

— Nem az a baj, hogy engem nem szeret Ellácska, hanem az, hogy mást szeret, még pedig nagyon szeret. Ne is tagadja, mert most már egészen bizonyos vagyok benne . . .

A leány tiltakozva rázta szőke fejét, de a következő pillanatban forró könyek peregtek le kipirult arcán.

— Igaza van, minek is tagadnám, mást szeretek... És maga oly jó, hogy megért engem és a segítségemre lesz . . .

— Hát ki az, akit szeret? — kérdezte Maróth bánatosan.

Ella lesütötte a szemét.

— Takács úr, — mondta égő arccal.

— És kicsoda-micsoda az a Takács úr?

— Gyógyszerészsegéd a Szent-Borbálához címzett patikában. De mivel szegény fiu és nincs annyi pénze, hogy patikát vegyen, hát apa hallani se akar róla, hogy a felesége legyek . . .

A leány lehajtotta a fejét a szék támlájára (csak most látszott, hogy milyen bájosan karcsu), Maróth pedig föl meg alá járt a szalon szőnyegén. Úgylátszik alaposan meghányta-vetette magában a dolgot, legalább jó tíz percig semmitse szólt Tíz perc mulva azonban megállott a könyező leány előtt.

— Ella, — mondta meghatva, — igaz, hogy meg

akartam kérni a maga kezét, de eszembe se jutott, hogy komolyan szerelmes legyek magába. Csak tetszett, mint sok más szép leány, akivel életemben egy fordulót táncoltam. Becsületszavamra, csak most ment el a józan eszem, csak most szerettem meg, amikor tudom, hogy nem akar a feleségem lenni. Ez szomoru és együgyü dolog, de ha alaposan meggondolom, hát csakugyan nincs jogom arra kényszeríteni, hogy a gyógyszerészt boldogtalanná tegye... Én is azt mondom hát, amit a kikosarazott lirai költők: Szép álom volt, de a végzet nem akarta. Ellácska, legyen hát boldog és ne gondoljon többé rám...

Maróth egy bánatos pózzal távozni akart, de a leány ijedten fölnézett.

— Hova megy?

— Előbb a fogadóba, hogy a szoba árát kifizessem, aztán a vonathoz, hogy visszautazzam Budapestre. Boldog ifjúként jöttem és kihült szívü aggastyánképp távozom.

Ella fölszárította a könyeit és most ő nyult a meghatott Maróth keze után.

— Nem szabad így távoznia, mert akkor apáék megtudnák, hogy én vettem el a kedvét. Sohasem adnának feleségül Takácshoz, ha ezt a tettemet megtudnák.

— Hát mit tegyünk? — kérdezte Maróth tünődve.

— Maradjon itt és eszeljen ki valami ügyes dolgot. Bandival együtt egész életünkön át áldani fogjuk...

Maróth néhány percig a menyezetre szegezte a szemét, aztán a nagy emberbarátok szelidségével kérdezte:

— Meg lesz elégedve velem, ha a kedves atyja kikosaraz? Ezt magam is jobb szeretem, mert a bácsikám szemrehányásától is megszabadulok.

— Igen ám, de biztosan tudom, hogy nem kosarazza ki. Magát jó partinak tartják és szívesen feleségül adnak magához...

A fiatalember most fölemelte a fejét és a színpadi hősök nemes baritonhangján deklamálta:

— Legyen nyugodt: ki fognak kosarazni. Én mondom ezt, aki még sohasem hazudtam életemben... Hogy miképp, azt egész bátran rámbizhatja...

Kezét nyujtotta Ellának, aki hálásan, könyes szemmel susogta:

— Takács úr után minden férfi közt magát szeretem a legjobban a világon...

II

Maróthot az a kedves meglepetés érte, hogy vacsorára is meghívták (Fájdalom, csak amolyan szedett-vedett vacsoránk van!), utóbb pedig Szilassy azt az aggódó kérdést intézte hozzá, nem ért-e véletlenül a pikéhez? Mikor Maróth kijelentette, hogy szenvedélyes piketista, az öreg úr csaknem a nyakába borult...

Gyorsan fölterítették a kártyázó asztalt (feketét fiaim, feketét, de forró legyen!) s miközben az asszonyok a képes ujságokban lapozgattak, a két férfi hozzáfogott a kártyázáshoz. Jó ideig minden különösebb izgalom nélkül csapkodták a kuoni pásztort és Harras Rudolfot, de úgy tíz óra felé váratlan dolog történt: a fiatal vendég illetlen módon belekötött tiszteletreméltó házigazdájába. A sajnos esetnek ez volt a hiteles lefolyása:

Szilassy, akinél hét makk volt, véletlenül a makk alsót hívta ki a makk ász helyett, s így felszabadította a Maróth úr makk filkóját. De rögtön észrevette a tévedést (az ördög vigye ezt a világítást, hogy az ember nem látja a kártyákat!) s hamar visszakapta a kijátszott Harras Rudolfot. Maróth azonban letette a kártyákat.

— Bocsánat, mondta mogorván, ami ki van játszva, az ki van játszva...

— De hiszen láthatod öcsém, hogy csak tévedésből hivtam ki a makk alsót...

— Ha tévedett, hát viselje érte a felelősséget...

— De hiszen nem vagyunk valami kártyabarlangban...

— Akárhol vagyunk, de nem tűröm a jogtalanságot...

Szilassyné megdöbbent arccal nézett a kártyázókra, Szilassy pedig rekedten így szólott:

— Folytassuk!

Tizenegy óra felé, mikor a kártyajátszást befejezték, Maróth kilenc forintot nyert. Az öreg úr kisérteties arccal fizette ki a különbséget (a márjási birtokától talán könnyebben vált volna meg, mint a kilenc forinttól), s mikor Maróth egy pillanatra félrehívta, lihegve, vérszomjas arccal követte az illetlen fiatalembert.

— Kedves bátyám, — mondta Maróth szemlesütve, — most már megvallhatom, hogy nem a törvényszék miatt jöttem, hanem azért, hogy az Ella kisasszony kezét megkérjem. Ha maguk is úgy akarják, ahogy én, akkor két hónap mulva férj és feleség lesz belölünk...

A vén Szilassy fölütte a fejét.

— A leányom miatt jöttél, ez aztán a nagy szerencse!... Csakhogy nem lehet öcsém, nem lehet, mert nagyon is jól játszod a pikét... Amig ezt tanultad, bizonyára nem volt másra időd s ezután se igen lenne, mert a kártyához egész ember kell... Végtelenül sajnálom, de kereskedj valami más házban...

Maróth sértődötten meghajolt s mikor a lánytól búcsuzott, szemhunyorítva intett neki. A pillantása körülbelől ezt fejezte ki:

— Hurrá, minden jól van, kosarat kaptam...

Ella forrón megszorította a kezét, a vén Szilassy gúnyosan bókolt előtte, az asszony pedig érthetetlenül nézett hol az egyikre, hol a másikra. Maróth félóra mulva a vasuti kocsiban ült, mely a sötét éjszakában gyorsan száguldott Budapest felé. Amíg kissé álmosan lefeküdt a kupé vánkosára, büszkén ezt gondolta magában:

— Nem kell éppen csatába menni és vért ontani, hogy az ember igazi hőstettet vigyen végbe...

Irisz

Garády Viktor most megjelenő könyvéből

Merő szikla és olyan fehér a sziget, mintha valami óriás márványpalota omladéka volna. Túlnan, a távol messzeségben, violaszínü sávok folynak egymásba. Lehet, hogy szigetek, lehet, hogy tovaszálló, kósza fellegek.

Kopár sziklák között, ahonnan a viharok a végső porszemet is elsöpörték, a habok búgó susogását hallgatom. A sziklaüregek, ahol fészket rak a síró vészmadár, hörögve fogadják a tenger habját, amely lágyan ringatja a zöld hinárban evickélő ezüstös halat.

A kéklő magasságban, széles körben sirályok szállanak, mintha koszorút fonnának fehér szárnyukkal a sziget fölé.

De egy köztük fölsikong, hangos szárnycsattogással vesz búcsut a többitől és elszáll messzire. Ki tudja merre száll, mi hajtja őt a végtelen magányba? Talán amott, a violaszínü sávok mögött valami más szigetre bukkan, ahol egyhangu, tar sziklák helyett kuszó, zöld lomb csókolja a tenger habját, virág nyilik a völgyhajlásban, édes illat leng a szellő szárnyán s madárdal kiséri a patak csörgedező hangját.

A sirály eltünik s én ottan álmodó szememmel, a tenger mélységében révedezve, tündérszép kerteket pillantok meg.

Örök tavasz virít bennök. Virágaik boldogak. A nyár heve nem hervasztja el őket. Az őszi szél nem tépi le ékes levelüket. A tél dermedése nem borítja rájuk hócsillagokból szőtt fehér takaróját. Örök tavasz virít a tenger mélységes fenekén!

Csakhogy a tenger virága nem áraszt kedves illatot, nem rejteget édes nedüt a kelyhében, nem szállong hímes pillangó fölötte, nem hullámzik körülötte a méhek

Poll Hugó

Műcsarnok 1904. tav. kiáll.

71 Poll Hugó. Harmatos táj. Pastell. Eladó.
72 Poll Hugó. Száraz fa. Pastell. Eladó.
73 Poll Hugó. Falu vége. Pastell. Eladó.
74 Poll Hugó. Iskolás leányka. Pastell. Eladó.
75 Poll Hugó. Gyártelep. Pastell. Eladó.
76 Poll Hugó. Somoskő. Pastell. Eladó.
*77 Poll Hugó. Salgótarjáni bányavidék. Pastell. Eladó.
78 Poll Hugó. Naplemente. Pastell. Eladó.
79 Poll Hugó. Kis Tarján. Pastell. Eladó.
80 Poll Hugó. Száraz bokor. Pastell. Eladó.
81 Poll Hugó. Falurészlet. Pastell. Eladó.
82 Poll Hugó. Reggeli köd. Pastell. Eladó.
83 Poll Hugó. Alkonyat. Pastell. Eladó.
85 Poll Hugó. Zagyva. Pastell. Eladó.

90 Poll Hugó. Cigány-utca. Pastell. Eladó.

Ezt a lapot itt kérjük kiszakitani s a rovatokat kitöltve az „Orsz. Magy. Képzőm. Társulathoz" Budapesten, Műcsarnok (Városliget) beküldeni, vagy a műcsarnok pénztáránál erre a célra felállított szekrénybe dobni.

TAGBELÉPÉSI NYILATKOZAT

Alulirott az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat rendes tagjai sorába lépek s a társulati alapszabályok értelmében kötelezem magam az 1904. évtől számitott legalább három éven át, évenkint 20 koronát, Budapesten a Társulat pénztárába befizetni. Kikötöm magamnak viszont mindazokat az előnyöket és jogokat, amelyek ugyanazon alapszabályok szerint a Társulat rendes tagjait megilletik.

Hely és kelet.....

Utca.....

Foglalkozás .....

Névaláirás.....

Poll Hugó

1904

Poll Hugó. A Hét, dec. 11.

(Művészet 1905. 70. l.)

Poll Hugó

Poll Hugó. Látogatás a művésznél. Jeltelen cikk. Aradi Közlöny, dec. 25.

1908.

(Művészet 1909. 69. l.)

lli (Fiorentino).

-ben. † 1466 után.

Jézussal.

lranéz. Jobb karján a meztelen él kenyér van, baljával pedig jának felső részét fejére vetette,

ga 106 cm. — Lelt. sz. 1184. — Constantinitől 400 lirán, vagyis 5 augusztus 31-én (246–895). — 4347–895 és az 1895 november yi ivet. — Az elszámolást jóvá-iki 4561 (635–900) és az 1901 eirat (464–901).

tr. 10. l. — Verzeichniss N° 145.

– 19

Poll Hugo

† 1931 júl. 11.

Revai XXI. 692. l.

A MŰEMLÉKEK ORSZÁ

BUDAPEST, VI., AI

.....szám.

Poll Hugó

Kagylószedés c. Egye repr.

Müvészet 1916. 85. l.

Poll Hugó

Ernst Mercum
aukciói.
38. n. Bpest
1928.

Poll Hugó, szül. (geb.) 1867.
474. LIBAPÁSZTORLEÁNY (Gänsehüterin). Jelezve (Bez.): „Poll H."
Pasztell. 100×65 cm.

Poll Hugó, szül. (geb.) 1867.
475. KIKÖTŐMUNKÁSOK PIHENŐJE (Hafenarbeiter bei Rast). Jelezve (Bez.): „Poll H."
Pasztell. 33×50 cm.

l Magyarország 1920 előtti terü-
y őrzött, magyar és külföldi mes-
ásait értjük, tehát épületeket,
észeti tárgyakat, (kivéve a nép-
yomtatott könyveket) -- Szent Ist-
-ig, a klasszicizmus végéig. Az
alások alapján látnak majd napvi-

lalók három hónap alatt legalább
feldolgozására kötelezik magukat,
ridővel összesen legfeljebb 200
pográfia irodalmi alapvetése így

ett önzetlen munkáról a topográfia
ddig is mig ez megtörténhetik, a

Poll Hugó

Gyenthon Tolvan közlése

POLL HUGO 1867-ben született. München-ben (Hollósynál) kezdte tanulmányait, majd Párisban Bouguereau, Lefébvre és Robert-Fleury mellett tanult. ~~[illegible]~~ Első képein francia hatás alatt izzó fehér szinekkel és kemény árnyékolással dolgozott, ezek a képei Budapesten nagy feltűnést keltettek. Az erős fény és árnyékkontrasztoktól néhány év alatt a fény és árnyék harmonizálásához jutott el. Új stíluskorszakára a Visszatérő búcsusok és a Vizsga a legjellemzőbbek. A fénom szinharmóniák szeretete a pasztellhez vezette, sokat és szeretettel foglalkozott a pasztellel, technikai fortélyait a magyar festők közül ő ismeri leginkább. Naturális plenair korszakát artisztikum és stilizálás felé hajlás váltotta fel. Legújabb törekvéseit a Műcsarnok 1923-as téli tárlatán mutatta be. (Irodalom: Gerő Ödön: P. H, Művészet 1907)

Poll Hugó

II. TEREM.

58 **Spányik Cornél.** Szünet közt. Olajf. Eladó.
59 **Pór Bertalan.** Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.
60 **Poll Hugó.** Villámosi völgy. Pastell. Eladó.
61 **Poll Hugó.** Borostyánkő. Pastell. Eladó.
62 **Poll Hugó.** Este a Dunán. Pastell. Eladó.
63 **Poll Hugó.** Tanulmány. Pastell. Eladó.
64 **Poll Hugó.** Szalonak vára. Pastell. Eladó.
*65 **Poll Hugó.** Felső-Lövői patak. Pastell. Eladó.
66 **Poll Hugó.** Szalonak vára délről. Pastell. Eladó.
67 **Poll Hugó.** Holdvilág. Pastell. Eladó.
68 **Poll Hugó.** Malompatakvölgy, Dömös. Pastell. Eladó.
69 **Poll Hugó.** Fürdőszobában. Pastell. Eladó.
70 **Poll Hugó.** Zivatarfelhők. Pastell. Eladó.
71 **Poll Hugó.** Károly-akna, Salgótarján. Pastell. Eladó.
72 **Katona Nándor.** Esős naplemenet a tengeren. Olajfestmény. Eladó.
*73 **Strobentz Frigyes.** Női akt. Olajf. Eladó.
74 **Gay, Walter.** Fiatal leány gerániumokkal. Olajfestm. Eladó.
75 **Frieseke, Carl.** Sárga tulipánok. Olajf. Eladó.
*76 **László Fülöp.** Görgey Arthur. Olajf. Magántulajdon.
77 **Van der Weyden, Harry.** A kolostor. Olajf. Eladó.
78 **Bisbing, Henry S.** Reggel a legelőn. Olajf. Eladó.
79 † **Sisley Alfréd.** Júniusi nap. Olajf. Eladó.
80 **Morris Young, Charles.** Az est. Olajf. Eladó.
81 **Morris Young, Charles.** Havas hangulat. Olajf. Eladó.
*82 **Katona Nándor.** Kora tavasz a Magas-Tátrában. Pastell. Eladó.
*83 **Zombory Lajos.** Csalamádé gyűjtés. Olajf. Eladó.

Műcsarnok 1905.
tavaszi nemzetk. kiáll.

39 **Besnard, Albert.** Fürdés. Olajfestmény. Eladó.

*40 **Bonnat, León.** A művész anyjának az arcképe. Olf. Magántulajdon.

41 **Dauchez, André.** Kóróégetés. Olajf. Eladó.

*42 **Dawant, Albert.** Miséres . . . Olajfestmény. Eladó.

43 **Dubufe, Guillaume.** Eros és Psyché. Vizf. Eladó.

*44 **Flameng, François.** E. R. asszony arcképe. Olajf. Magántulajdon.

45 **Friant, Emile.** Mystikus kép. Olf. Magántulajdon.

46 **Laparra, William.** Nagyanya. Olajf. Eladó.

47 **Laparra, William.** Az elhagyott lak. Olf. Eladó.

48 **Mathey, Paul.** Hazatérés a halászatról Grandcampban. Olajf. Magántulajdon.

*49 **Ménard, Emile René.** „Aigues mortes." Olf. Eladó.

50 **Picard, Georges.** Esti álmodozás. Olajf. Eladó.

51 **Prinet, René Xavier.** Barátnők közt. Olajf. Eladó.

52 **Quost, Ernest.** A tavasz virágai. Olajf. Eladó.

53 **Rosset-Granger, Edouard.** M. D. kisasszony arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

*54 **Simon, Lucien.** Anya és gyermekei. Olajf. Eladó.

55 **Tattegrain, François.** A kivonulás St. Quentinból. 1557 augusztus 29. (Két napi öldöklés, fosztogatás és gyujtogatás után a lakosság maradványa II. Fülöp spanyol király rendeletére kivonul a város romjai közül.) Olajf. Eladó.

56 **Toudouze, Edouard.** Búcsúzás. Olajfestmény. Eladó.

57 **Veber, Jean.** „Borbouillade utazása." Olajf. Eladó.

10. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 10.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

POLL HUGÓ.

A MODERN FESTŐ irányzatok egyik jeles képviselőjének, *Poll* Hugónak összegyűjtött műveit mutatja be a Műcsarnok külön kiállításban. Nincsenek ugyan egyesítve benne Poll összes eddigi művei, de már e 208 műtárgyból álló anyag is hű tükre a művész mesteri tudásának, kiváló tehetségének.

Poll Hugó 1867-ben született Budapesten, művészi tanulmányait Münchenben 1886-ban kezdte meg Hackl tanárnál, később rövid ideig Hollósy Simonnál dolgozott. Alig rázta le magáról az iskola porát, átköltözött Párisba, a hol 1888-ban Tony Robert Fleury, később Jules Lefebvre vezetése alatt folytatta tanulmányait.

A modern művészet Mekkájában, Párisban, nem hagyta magát megtéveszteni a divatos irányzatoktól, megmaradt az arany középúton. A legjobb mesterre bizta vezetését: a természetre. A franczia iskola alapos képzettséget nyujt a helyes rajztudás elsajátításában, a szinek igazságának visszaadásában. Ez iskola elveinek pedig nem kell feláldozni a művészi egyéniségből semmit.

Páris pezsgő művészi élete, melynek levegőjét 11 éven át szivta, nagyobb alkotásokra sarkalta Poll becsvágyát. Már 1890-ben résztvett művével a «Virágszedők» czimű olajfestményével a Szalonban. Ezt követte pár év mulva «Evező halászok» czimű műve, mely mostani kiállításán is látható. Később 1894-ben «Tehén pásztor»-ával és 1895-ben «Szabadságolt matróz» czimű festményével tünt fel a Szalonban.

1898-ban elhagyta Párist, hazaköltözött Budapestre s az ez évi téli tárlaton kiállította «Imádkozók» czimű festményét, mely a kritika egyhangú elismerését vívta ki számára. Azóta rendes kiállítója a Műcsarnok kiállításainak. Az 1903-iki tavaszi kiállításon nyerte első kitüntetését, a társulati nagy díjat «Hazatérés a búcsúról» czimű képével, mely a következő évben a

KÖRMENET.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

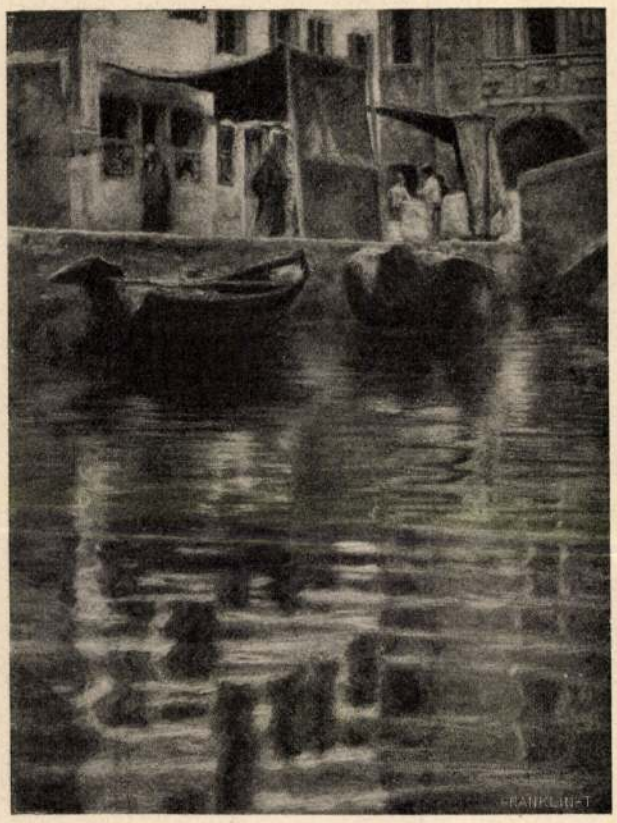

SÖTÉT HANGULAT.

A Könyves Kálmán fényképfelvétele után.

KUKORICZA KAPÁLÓK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

párisi Szalonban is «Mention honorable» kitüntetést kapott, Berlinben pedig 1904-ben kis aranyérmet. Egyik legkiválóbb tájképe, a «Salgótarjáni bányavidék» a st.-louisi kiállítás ezüstérmét és az 1906-iki párisi «Exposition de Travail»-on pedig a nagy aranyérmet és a Grand Prix-t szerezte meg neki.

Pollnak több jeles alkotása van a Szépművészeti Múzeum termeiben is kifüggesztve. Eleinte az olajfestés hive volt, később azonban, mikor a párisi pasztellisták kiállításai fölfedték előtte a pasztell-festés titkait, letette az ecsetet. Legjobb műveit ezután pasztellben festi, mely technikának ma már valóságos mestere. A magyar szines népviseletek, meleg hangulatú tájak ösztönözték e nálunk alig művelt festés-mód gyakorlására. A balatoni vidék szingazdag tájait, parasztjait, halászait egymás után örökíti meg. E művei majdnem mind külföldre vándorolnak.

A szingazdag hangulatok iránti vágya két évvel ezelőtt az Adriai tengerre csalta. Ezt a napsugárban ragyogó vidéket az Isten valósággal a pasztell-festőknek teremtette. Innen került össze mostani kiállításának háromnegyed része. A lagunák szines vitorlásai, napbarnított arczú halászai adják legtöbb képe tárgyát. Chioggia halászfalu minden zegét-zugát, ácstelepét, halászházait, kopott udvarait megörökítette. Ezek közül néhányat mi is bemutatunk a művész régibb alkotásai mellett. *P. G.*

HAJÓ.

A kikötőben útra kész hajó,
Nyaldossa hullám, föl-fölcsobbanó;
Kéménye füstje fátyollá szövődve
Lebegő gyászként száll a levegőbe.

Fölsír a gőzsíp, zakatol a gép, —
Fönt a födélen zsongó tarka kép:
Ezernyi ember nyüzsgőn kavarog,
Nő, férfi, gyermek, — s hajh, mind magyarok...

Szél borzongatja halkan a vizet
Nyomasztó bú a búcsuzó szivet; —
De fojtott búját komor daczra váltja
S új hittel indul messze új hazába.

A balga lélek mit hisz, mit remél?
Hogy tengeren túl lágyabb a kenyér;
Ragadja, vonja messze, újvilágba
Káprázatoknak csalfa délibábja.

S a föld, a melytől népe elszakadt
Megvonaglik a Kárpátok alatt;
Valami bánat sóhajtoz a szélbe',
Mint temetések lassu gyászzenéje...

Harangjel cseng, a zajban elhaló, —
Torló habok közt mozdul a hajó,
Ah, indul is már, messze végtelenbe, —
Úszó koporsó, — ezer halott benne.

— Könnyem kicsordul, szemem éjbe vész,
Oh, hányadik már ez a temetés!
A hullámhantok zúgva hömpölyögnek, —
Ezer halott megy s nem jön vissza többet!

Nagy, bús koporsó ring a tengeren,
— Nagy, bús terhével itt ül lelkemen, —
Ezer halottal száll, száll mind tovább,
Hosszan lengetve gyászos fátyolát...

Sajó Sándor.

ATYÁM.

Egyszerű, névtelen hős volt ő
A munka nagy hadseregében.
Nem ékité rang, hiú érdem:
Csak *dolgozott* egy hosszú élten
S most elpihent — a sir ölében.

Betű-barázdákat nem rótt ő,
A rögöt törte, azt mívelte.
A föld volt, e verejtékontó,
Létünk szövő és létünk bontó —
Dajkája, gyötrelme, szerelme.

Föld, anyaföld! — munkásabb híved,
Hívebb munkásod nem volt nála.
— Légy hozzá hálás: sír-öledben,
Mit el nem ért itt az életben,
Legyen nyugalma s édes álma...

Lampérth Géza.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Mikor a főispán belépett a terembe, az utána tóduló kiséret éljenzésben tört ki, mire hatalmas füttyök hangzottak fel és szünni nem akaró lárma támadt.

— Ne te ne, sárga rigók! — rivallt a fütyülőkre megvető gúnynyal Homlódy István.

Farkasszemet néztek egymással, mint két összeütközni készülő csapat, bár az egyik része csak maroknyi. Le vele! Meghalt! — Ne szemtelenkedjenek! — Minek jött ide? — Kopereczky sicz ki! — s több efféle kivehető hangok vagy bődületek emelkedtek ki az artikulátlan zsivajból, mely az érthetetlenségbe veszett el, mint a kigyósziszegés. Senki se értette, mit beszél a másik, pedig mind a három- vagy négyszáz száj működésben volt.

A főispán e szörnyű lármában lépegetett fel az emelvényre, leoldá bíborba vont kardját s végigfektette a pulpituson; az ő szája is mozgott, de hogy mit mondott, nem lehetett kivenni. Talán az esküt hadarja el, — találgatták némelyek. Ha a tengeren orkán dúl, akkor mozog úgy tarajos hullámaival, mint most az a tömérdek fej, mely egyetlen fürge, vonagló és rángatózó testté látszik összefolyni.

Az «abzug» még akkor nem volt kitalálva, a helyett egymást becsmérlő kiáltások röpködtek innen oda és onnan vissza, és e szógalacsinok némelyike ugyancsak mérgezett nyállal volt gyúrva.

A megtestesült chaosz képét nyújtotta a terem, olyasvalamit, mintha elképzeljük, hogy a babiloni torony építésénél összevesztek volna a munkások. No, itt ma nem kell semmilyen beszéd, — gondolta magában Poltáry. — Itt nem lehet gyűlést tartani. És talán nem is lehetett volna, ha valamiért föl nem fortyan a Herkules-termetű Palotay János, volt dzsidás-ezredes, ki is rácsapott tenyerével az egyik zöld posztóval borított asztalra, de úgy, hogy az nagy recsegéssel nyomban ketté hasadt s haragos, bömbölő hangja minden zsivajt túlharsogott.

— Csend legyen hé! Én mondom. A kinek valami baja van, annak velem van baja. Álljon elő!

A mire olyan csönd támadt, minő a temetőkön szokott lenni, mert a vitéz ezredes, a kit közönségesen «beretvált tigris»-nek neveztek a megyében, arról volt nevezetes, hogy már hét embert ölt meg, mindnyáját Ő Felsége a saját királyunk alattvalóiból — párbajban. (Hogy mennyit ölt meg az ellenségből a sadovai csatában, arról nincs hír.) Szinte különös volt, — mintha valami nagy kutya egy harapással elnyelte volna az egész lármát és csak egy kis

csont-szilánk maradt volna belőle; a hirtelen támadt csendből kiütődött egy hangosra változott öndörmögés, — egyébiránt a Liszy ügyvéd hangja.

— Ohó, ohó!

Az ezredes rettentő szemöldjei megmozdultak s szúrós jupiteri szemei sötéten, vészjóslón meredtek a vézna, szikár demagóg vezérre.

— Tetszik valami? — mennydörgé zordonan, míg nagy, kifent bajusza félrefordult, mintha az egyik szárnyát aláhajlítaná, hogy rászúrja az ellentmondót, mint egy kis bogarat szokás a gombostűre.

— Semmi, csak köhögtem, — felelte önkénytelen szepegéssel az ellenzéki vezér, fejét a vállapoczkái közé húzva.

— Úgy? Akkor szopogasson barátocskám egy kis medveczukrot.

Kitört a nevetés. Minden arcz nekiderült. Ez a kicsinylő megjegyzés megölte a népapostolt, az arczokra csalt mosoly olyan hatással volt az alkotmányos haragra, mint a napfény a márcziusi hóra nézve. Ha a magyar ember elneveti magát, mosolyán, ezen az égi szárnyon, elröppen minden epéje.

E pillanatban csattant fel a Poltáry György híres, ezüstcsengésű hangja:

Méltóságos báró úr!

Szeretve tisztelt főispánunk!

A zajcsináló ellenzék azt a látványt nyújtotta, a mit a pulyka, mikor a fejét levágják, még mindig megy, szalad a teste egy-két másodperczig. Daczára a Liszy elnémításának, mégis zúgás fogadta a népszerűtlenné vált szónokot, a nap bűnbakját, de ez hamar elcsendesedett s az alispán háborítatlanúl folytathatta üdvözlő beszédét:

«A mai politikai viszonyok mellett, a hazánk ege fölött tornyosuló felhőknek közepette, midőn ő cs. kir. apostoli felsége méltóságod nemes személyét bízta meg e vármegye vezetésével, megnyugtató érzés száll sziveinkre, mert érezzük a jóakaratot, mely lényéből kisugárzik és ismerjük mély bölcseségét (Egy reszelős hang: Ne hazudj, Gyurka!), melylyel mindenha meg fogja találni a Scillák és Charibdisek között kivezető utat, mert a honszeretet, a méltányosság és az igazság az a hármas csillag, mely méltóságodat irányítja.

— Halljuk! Halljuk! — potyogott innenonnan a kíváncsiságnak némi kis morzsája.

— Istenem, hogy birta ilyen szépen kigondolni, — csóválta a kemény vágású fejét egy kurtanemes s a mellette álló ismeretlen ifjúhoz, Malinkához intézte koronkénti észrevételeit: «Van esze, mi? Csak ne használná roszra, mi?»

Malinka nem felelt, nem is hallotta, forgott vele a terem, rettentő zúgás keletkezett a mindenségben, a szónok szavai mint éles szögek hulltak, süvítettek s élükkel a halántékába vágódtak, arczát halotti sápadtság borítá el, míg homlokáról hideg verejtéket sajtolt ki a rémület. Eleinte álomnak hitte, de minden pillanatban rettenetesebb valósággá nőtt, hogy az alispán az ő, vagyis a Kopereczky beszédét mennydörgi érczes hangon.

Azaz a maga beszédje volt az, jogos elmeszüleménye, csakhogy olyan puskapor, a melylyel már lőtt egyszer, 1868-ban a báró Aráncsy beiktatásánál; akkor mint főjegyző üdvözölte vele Aráncsyt. Régen volt az, a kutya se emlékezett már arra, de ő maga el tudta szórólszóra fújni most is; a főispán, a kit megtisztelt vele, a vizsnyói kriptában pihen már, s az akkor éljenző bizottsági tagok is nagyobbrészt ugyancsak csendesek immár valahol a temetőkben.

Ezeket mind mérlegelte Poltáry, midőn beszéd nélkül ébredt fel reggel. Quid tunc? Restelte az esetet, de mit tegyen? Ex tempore, mondhatna valami zöldséget, de akkor hova lenne a szónoki nymbusa? Ejh, gondolta magában, vágjunk neki! Elmondom a régi beszédemet, vagy nem veszik észre és az nagyon jó, vagy észre veszik és akkor azzal lehet elütni, hogy értéktelen krispinre jó a viseltes zsinór is.

Így ugrott bele s meg nem zavartatva a hűvös hangulat által, folytatá fenhéjázó testtartásával és diadalmas gesztusaival.

— Különleges a mi helyzetünk, méltóságos főispán úr. Nem rózsákkal párnázott pihenőszékhez méltóztatott ide érkezni, hanem mozgalmas csatatérre, nagy munkához. Ádáz küzdelmet folytatunk itt mi, maroknyi magyarság, körülvéve nemzetiségekkel. Az önvérünkön kivívott jogokat önként, testvériesen osztjuk meg a nemzetiségi lakosokkal, de vajjon testvérek vagyunk-e azért? Oh nem. Úgy állunk szemben velük, mint a szarvasok a vadászokkal. Önként elhullatott agancsainkra azt mondják, hogy azok értéktelenek, nekik tropheák kellenek, agancsok, de a homlokcsontunkkal együtt. (Nyugtalan mozgás.) Nekik csak így volna kedves. Vagyis a jogaink, de a bőrünkkel együtt.

A jelenlevő nemzetiségek, bár a passzivitás miatt kevesen jöttek be, zajos «nem áll, nem úgy van» kiáltásokkal zavarták meg itt a szónokot, s Malinka fokozódó kétségbeeséssel megállapíthatta, hogy szóról-szóra az ő beszédjük pereg le a Poltáry tömött, szürkés bajusza alól. Istenem, Istenem, mi lesz ebből? Szeretett volna a föld alá süllyedni. Vagy még jobb volna kirohanni és futni, futni az indóházig, aztán elmenekülni innen örökre . . . Hisz azt a szégyent, azt a gyalázatot, a mi majd most következik, elviselni lehetetlen. De hasztalan, úgy be volt szorítva a főispán háta mögött képződött gyűrűben, hogy a kimenetelhez legalább is a Kinizsi ökleivel kellett volna rendelkeznie. Ott maradt tehát, megadta magát sorsának s tompa elfásultsággal várta, hogy lesz, a mi lesz, többé már nem is figyelt a beszédre, pedig most következtek a megye kívánalmai, a nemzetiségek erős kezű megfékezése, a pandurság szaporítása a garázdálkodó rablók ellen, egy gimnázium Bontóvárra, a hol megmagyarosodnak az idegen ajkú sarjak, a rakonczátlan Gyík szabályozásának befejezése és így tovább. — Hiszen tudta már ő ezeket könyv nélkül s megüvegesedett szemei bambán, mereven tapadtak a féloldalt álló Kopereczkyre, ki minden felindulás nélkül, nyugalommal hallgatta a szónokot. Malinka kínos, szorongó érzéseit a bámulat váltotta fel. Micsoda idegei lehetnek ennek az embernek! Talán aczélból vannak, hogy oly nyugodt tud maradni egy ilyen katasztrófánál, mert még elképzelni is szörnyűség és hajmeresztő valakinek lelki vivódását hasonló helyzetben. Vagy talán épen azért olyan nyugodt, mert annyira ideges, hogy nem is hallja, nem is érti a Poltáry beszédét, egyszerű hangzavar az előtte, mint a hogy az ütközetben a katona nem érzi a saját vére hullását. Pedig most igazán az ő vére hull a Poltáry mondataiban, de úgy kell lenni, hogy nem hallja, nem tud felőle. Oh jaj, Demosthenes óta nem történt ilyen eset. Csak az Isten hajítana most le hozzá egy mennykövet is, a melyik vagy az összes megyei bizottságot agyonüsse, vagy csak Kopereczky bárót, mert az is megoldás lenne, vagy csak őt, Malinkát magát, mert aztán nem törődne a többivel.

Hanem bizony nem történt semmi égi csoda csak Noszty Feri keserítette el még jobban holmi sületlen kérdésekkel, valahogy melléje tolatván a tömeg által.

— Mondja csak, Malinka, szép lesz a sógor beszéde?

Ha egy darab húst tüzes harapófogóval szakítanak ki belőle, az se lehetett volna kinosabb, mint felelni erre.

— Azt hiszem.

— Maga csinálta?

— Félig-meddig, — hörögte Malinka halkan.

— Lássa, azt úgy kellett volna csinálni, hogy előlegesen bekéri az alispánnak ezt a beszédét, úgy hogy a sógor beszédje feleleteket tartalmazott volna az itt felhozottakra s ezzel rajta lett volna a rögtönzés zománcza. Meg kell adni, hogy szépen beszél az alispán. Érti a dolgát a vén kópé.

— Hm, csakugyan, — hebegte Malinka és vonaglott lelke a kíntól.

Majd egy másik tárgyra ugrott át Noszty Feri, fölpillantva a karzatra, honnan átható rózsa- és rezedaillat verte át magát a fülledt levegőn az érzékenyebb orrokhoz. Sok üde arcz mosolygott le onnan a különböző virágos és strucztollas kalapok alól.

— Maga már egy hete van itt, Malinka, nem tudná nekem véletlenül megmondani, melyik a hölgyek közül Tóth kisasszony?

Malinka csak a fejét rázta, hogy nem tudja, nem is nézett arra felé, sőt ösztönszerűleg behunyta a szemeit, mert ime elérkezett a rettenet ruhájába öltözött pillanat s jobb akkor sötétben lenni: Poltáry befejezte beszédét, szórványos éljenzés hangzott fel (a Noszty-klikk éljenei), egyébként hideg maradt a hallgatóság, bár a suba alatt bevallották, hogy *hamari* beszédnek (mert csak tegnap vállalta a szónoki tisztet) nem volt épen utolsó.

De az e fölötti megjegyzések és véleménynyilvánítások csak legfeljebb két másodperczig tarthattak, míg a főispán hátra taszította a panyókáját, megköszörülte a torkát és megszólalt.

— Tekintetes köztörvényhatósági bizottság!

— Ejnye beh különös pohánkakása izű hang — mosolyodott el Klementy szerkesztő úr, ki a középső zöld asztalnál egy ív papirosra szorgalmasan jegyezett.

Kopereczky hangján tényleg rajta volt a felvidéki zamat, de nem nélkülözte a hajlékonyságot és a csengést. Első szavainál megszünt a beszélgetés s az a bizonyos zümmögés is, mely a figyelmet lassan-lassan megőrli, mély csendesség támadt, de mint Horth mondotta később, volt valami fenyegető jellegű, valami bizonytalan a csöndben; nem a tisztelet szülte azt, hanem a kíváncsiság. Nem az okos embert várták, nem is az új főispánt, hanem a féleszűnek hirdetett tót urat.

— Halljuk, halljuk!

— A mai politikai viszonyok mellett — kezdte a főispán folyékonyan, minden elfogultság nélkül — a hazánk ege fölött tornyosuló felhőknek közepette, midőn ő császári királyi apostoli felsége az én személyemet bizta meg e nemes vármegye vezetésével . . .

— Bizony tehetett volna okosabbat is — vágott közbe az oszlopok mögül egy pufók alak.

Némi derültség kelt a közbeszólás nyomában. Nyugtalan fészkelődés, hullámzás támadt, mint a vetés fölött, ha egy széláram megmozditja, némelyek megbotránkoztak: «Minek a királyt bántani?» Mások helyeselték: «Ej, nem árt az Ő Felségének, ha csuklik egy kicsit.» Szóval megindult a mindent elposványitó trécselés. Kopereczky egy kis szünetet tartott, de a figyelem nem akart helyreállni, ő volt hát kénytelen fölemelni a hangját a továbbiakhoz:

MIATYÁNK.

— Megnyugtató érzés száll szivemre, mert érzem a jóakaratot, mely az itt egybegyűltek lényéből kisugárzik és ismerem a mély bölcseséget, melylyel a megye vezető férfiai mindenha megtalálják a Scillák és Charibdisek közt is a kivezető utat, mert a honszeretet, a méltányosság és az igazság, e hármas csillag irányítja őket.

— Nini, — ugrik fel Klementy szerkesztő úr meglepetve, mintha valami váratlan ismerőssel találkoznék. — Hiszen ez az alispán beszéde! Gubó legyek, ha ez nem az alispánt parodiázza ki most! Pszt! Csend legyen. Halljuk! Halljuk urak! Oho, hisz ez rettenetes módon érdekes!

Mint a futó tűz terjedt fülből-fülbe, hogy a főispán Poltáryt gúnyolja ki, megtanúlván az ő beszédét egy hallásra, geniális módon, szórólszóra visszamondja. No, minket ugyan bolonddá tettek. Hiszen ez egy nagy talentum. Halljuk csak, halljuk!

Egyszeribe olyan csöndesség lett, hogy az öreg Melfeller mérnöknek híres Pateck-féle zsebóráját hallani lehetett, milyen szépen ketyeg a mellényzsebében. Kopereczky erre lejebb eresztette a hangját és így folytatá:

— Különleges az önök helyzete, tisztelt köztörvényhatósági bizottság! Nem rózsákkal párnázott pihenő székhez érkeztem én ide, hanem mozgalmas csatatérre, nagy munkához. Körülvéve a nemzetiségektől, ádáz küzdelmet folytatnak itt önök, maroknyi magyarság. Az önvérünkön kivivott jogokat önként, testvériesen osztják meg a nemzetiségi lakosokkal, de vajjon testvérek-e azért? Oh nem. Úgy állnak szemben egymással, mint a szarvasok a vadászokkal . . .

E hasonlatra mindenki ráismert s látta, hogy csakugyan a Poltáry beszédét ismétli. («Bevette és most kihányja», — a hogy Viléczy Ödön mondta.) Nosza, kitört erre a tetszészaj minden vonalon. Hohó! Micsoda kapitális ember! Egy lángész. Csodálatos emlékező tehetség. Ki is volt az, a ki egyszer az egész naptárt könyv nélkül megtanúlta? Valami peregrinus. No, ez még azon is túltesz.

Minden szem Poltáry felé fordúlt; kékült, zöldült, a szakállát harapdálta. Nem tudta elképzelni, mi akar ez lenni. Zöldes fényű bikaszemei kidagadtak a csodálkozástól. Eleinte dühösen döfködte rezes kardjával a padlót, míg azt hitte, hogy a főispán valamely szellemi incselkedést folytat vele, lassan-lassan azonban rájött a valóságra, hogy a régi beiktató ülések jegyzőkönyveit ő küldte meg neki, s azokból épen ezt a beszédet tanulta be. Fatális egy véletlen! Most már minden napfényre kerűl. Dicsőség, hírnév, szónoki nymbus, Isten veled!

Ellenben a bizottsági uraknak elég volt a gyűlölt alispán kínos feszengését látni, hogy egy pillanat alatt kiengesztelődjenek a főispán személyével, sőt hogy megszeressék.

— Önként elhullatott agancsainkra azt mondják, hogy azok értéktelenek, — szónokolt odább a főispán, egészen kipirulva, — nekik tropheák kellenek, agancsok, de a homlokcsontunkkal együtt. Nekik csak egy volna kedves. Vagyis a jogaink, de a bőrünkkel együtt.

Tomboló éljen-orkán zúgott fel erre minden oldalon, még a nemzetiségiek is tapsoltak, mert ők azt hitték, hogy ez most már csak mint satyra értelmezendő. — Ragadós lévén a tetszés, a hölgyek a karzatról a zsebkendőiket lobog-

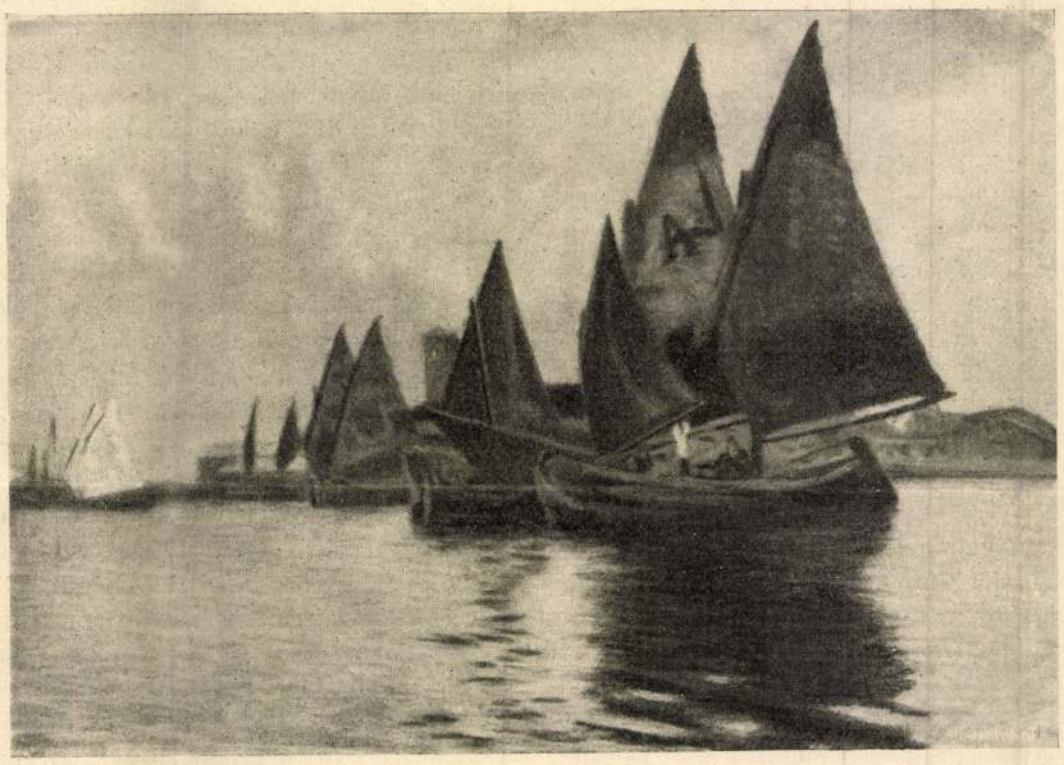

PIHENŐ HALÁSZBÁRKÁK.

EVEZŐ HALÁSZOK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

tűzött nap. Atyámnak késedelem nélkül kellett határoznia, hogy a választott színművet bejelenthesse az igazgatóságnak. Abban állapodott meg tehát Petőfivel, hogy legalkalmasabb lesz a Szigligeti népszerü „Szökött katonája", amelylyel Lendvay is telt házat csinált.

Petőfi sem akart elmaradni a segédkezésben s hogy a sikert még inkább biztosítsa, rögtön felajánlotta magát a közreműködésre, miszerint — atyám javára — eljátsza a Gémesi jegyző szerepét. Atyám a Lajos szabólegény szerepére vállalkozott. Igy az előadást Petőfi föllépésével, zsúfolt ház előtt tartották meg.

A „Zöld Marci" pedig ezután még sokáig várt az atyám íróasztalán a megujhodásra . . .

Etel nővérem, aki naponta rendezte atyám íróasztalát, a hirhedt darabot meglátva, kezébe veszi s olvassa . . . A humortól csillogó helyeknél lelkéből fakadó, könnybe fulladt nevetéssel honorálja Petőfi tréfás invencióinak ellenállhatatlan hatását . . .

Petőfi belép s köszönése az Etel édeshangos kacagásába vegyül. Ez Petőfinek végtelenül jóleső elégtételül szolgált. Nővéremnek önkénytelen, őszinte nevetésében találta meg darabja páratlan, legigazabb bírálatát! Majd derült arccal, szíves készséggel engedte nővérem kértére, hogy ez a darabot végigolvassa. — Majd eljövök Marcimért holnap, — mondá s nyájas üdvözléssel távozott.

Másnap Petőfi eljött, s a „Zöld Marci" kéziratát magához vette, hogy majd átalakítja, amit meg is tett — a tűzön. A méltatlanság miatt fölgerjedt pillanatnyi haragjában, bizarr szellemi kincse a lángok martaléka lett . . .

Atyám határozottan sajnálta, kárhoztatta a becses baráti zálog autodaféját . . . Vahot és Obernyik pedig valósággal megsiratták. „Színműtáruk" egy drága kincscsel lett szegényebb . . . Az utókor pedig örökké gyászolni fogja megsemmisülését! . . .

Petőfi haragja a darab megégetésével véget ért. De az Etel naiv, szívből fakadt édes-kedves nevetését nem felejthette el . . . ez oly igézettel hatott rá, hogy másnap megírta gyönyörü versét:

„Ez a te lyányod, Gábor? én nem hihetem.
Barátom, ember lyánya ilyen nem lehet,
Csupán a képzelet s az is ritkán teremt
Ily kedves kis lyányt, ily tündér gyermeket.
Shakspere, kit úgy szeretsz, Shakspere képzelete
Teremté e lyányt egy boldog perciben,
S megtestesíté a múzsa, ki téged úgy
Szeret, s ajándokul hagyá ott kebleden . . ." stb.

Ezt kéziratban megküldé atyámnak azzal az intim záradékkal, hogy: „A közlés jogát reád ruházom". Később azonban e versét Petőfi maga hozta nyilvánosságra „összes költeményei" kiadásakor.

A kézirat ma is Etel birtokában van. Féltékenyen őrzi egy nyomtatott versesfüzet lapjai közt, melyet „Hulló levelek" cím alatt névtelenül adott ki egy másik titkos imádója: a költői ihletségü, korán elhunyt Sükei Károly.

Sűrűn olvasgatja a nagy idő fedte halvány betűket. Megtört látóerejét a kezében rezgő nagyító üveggel hatványozza, miközben a harmatossá lett szemtükörén a fel-fellobbanó régi emlékek boldogító visszfénye sugárzik . . .

Amit Petőfi ámornyila Etel gyermeteg keblében el nem talált, meghódította később szelleme varázsával, melynek úgy a nővérem, mint az egész világ örökszerelmese megbüvölt rabja lett . . . .

Egressy Ákos

Palamaya hercegnő

Eszembe jut Palamaya hercegnő és mosolyognom kell; összes nőismerőseim között egy sem volt tökéletlenebb és tökéletesebb. Általában: nem hercegnők a rendes társaságom, de madame Palamaya sem szokott rendesen hercegekhez férjhez menni; az első ura kereskedő volt, a második gazdálkodó, mind a kettő orosz-lengyel és oly óriási vagyont hagyott rá, hogy amikor Londonban találkozott a fiatal hindu herceggel, nagy évi civillistát köthetett le ennek. Félek, hogy szigorúan itélik meg a nőt ezért, de ha országok milliókat fizethetnek egy kövér öreg királynak és csak azért, mert alkalmatlankodik nekik, szenteskedik fölöttük, helylyel-közzel szíves aláírni az adófizetők halálos itéleteit, mennyire érthetőbb Palamaya asszony, aki Palamaya úrnak néhány százezer frankot fizetett évente, mert tiszta szívből szerette, mert hercegnői rangra emelte, mert az úr szép volt A hindu szép volt és hazament és a hercegnő bekvártélyozta magát egy stájer szanatóriumba, amelyet évről-évre mi magyarok töltünk meg. Kezdetben nem igen barátkozott velünk, nem jött ki a szobáiból, pedig mindnyájan lestünk rá. Én voltam a szerencsés, én találkoztam vele először: kora reggel fényes estélyi toaletteben suhogott végig a folyosón. Csakugyan érdemes minden kívánciságra: egy tíz, tizenkét éves vézna leány teste, ezen egy ugyan kifejlett negyven éves asszony feje. Vörös-haju, feketeszemü, széles, piros száju és — megint — gyermekfogu. A teste: a legfinomabb párisi dreszben és mozgásban, az arca egy érett lengyel-zsidóné arca. (A hercegnő sokkal később vette föl a keresztséget, mintsem hogy megszületett.) Ki volt festve már éhgyomorra és pedig a ruhájához képest lila tónusban, a rubin ékszereihez képest, mert stilusérzék — láttam mindjárt — az volt benne.

Nem tudta megmondani senki, hogy miféle bálba készül reggel kilenckor. Az orvosok, akiknek e miatt panaszkodtam, úgy ahogy megmagyarázták: a hercegnő, mivel teheti, teljesen hangulat-életet él, érzései szerint cselekszik — egyéb baja nincs. A szanatóriumban pedig azért van, hogy teljesen önző, szubjektiv életet élhessen és egynéhány kilót meghízzon. Tizezer koronát igért az orvosnak minden kiló hízásért, de hiába volt minden igyekezet, a hercegnő lázas benső élete és roppant tevékenysége elégette a drága élet-elixirt, a zsírt. Nem ismert határt a muzsikában: fehér vagy lila selyemtógába öltözve, egész nap zongorázott, rendkivüli művészettel és olyan érzéssel, hogy estefelé félhalott volt, az orvosoknak kellett életre masszirozni. Ugyanilyen mohósággal űzte a jótékonyság művészetét, komornájával és titkárával, — egy vén hülye olasszal, — útra kelt és kikutatta, — valósággal fölkutatta — a közeli Grác nyomortanyáit. Egyszer egy ilyen fölfedező út után mentők hozták haza. Ugyanilyen hévvel űzte a költészetet, francia, német és lengyel nyelven minden két hétben egy kötet verista verset irt, jórészt a szabad szerelemről, ő maga pedig oly tiszta életet élt, mint egy apáca. Ezeket a költeményeket — miután megbarátkoztunk — elolvasta nekem. Csupa tüz és szertelenség, forró vágy, telhetetlen szenvedély, amint ezeket tolmácsolta, remegett bele, majd derékban tört ketté a kis gyerekteste. Aztán egyszerre kihült: két egyetemi professzort jelentettek be, ezekkel találmányokon dolgozott. Mert voltak találmányai is, foglalkozott természettudományokkal, két nyelvmester járt hozzá minden nap és néha megkívánta a társaságot is: bejárt a városba, ahol a legelőkelőbb társaságban, mint szalondáma, vezérszerepet játszott. Amikor először látták, megmosolyogták, aztán olyan komolyan vették, mint ő magát.

Poll-kiállítás a Műcsarnokban — Poll Hugó: Kedves olvasmány

Megkedveltem a hercegnőt, talán ő is engem; bizalmas lett hozzám. Egy estvén megkért, hogy kisérjem ki a vasúthoz, ahol az egyetlen lányát — még első házasságából eredőt — várja. A kis lány befejezte tanulmányait egy francia sacre-coeurben és a missével ideérkezik, hogy az anyja közelében éljen egy hónapot.

— Kissé félek a lányomtól, — mondá, — attól félek, hogy milyennek fog találni. Két éve nem láttuk egymást. Ő egy kissé neheztel rám, mert nem érti a szenvedélyem, hogy én magamat mindig tökéletesítem. Én ez vagyok, én magam vagyok, ő meg ő, ő — külön ügyünk van, oh nem megyünk bele a régi módi majomanyaságba!

— Nem örül az egyetlen lénynek, aki magából eredett, aki maga!?

— Örülök, örülök, de annyira mások vagyunk. Én vagyok az élet izgatott ereje, ő a mosolygós — vidám és álmos — álma.

Az álom megérkezett; lány, a tizennyolcadik évében, kétszer akkora, mint az anyja, csupa erő, báj és nyugalom. Azért olyan, mint egy mesterségesen kulti-

kötelességtudásból és hiúságból — letagadták. A törvény nem tudott a fiuhoz hozzáférni, mivel a törvényszéki elnök és az ügyész is tartottak tőle, — a fiaik érdekében, akiket — eddig még — nem bántott. Az utolsó időben már mindenki kitért előle, de néha hiába. Ha józan volt, — pénz híján sört nem ihatott, — elvesztette az egyensúlyát és mint egy darab kő, ráesett a legártatlanabb arra menő fejére. A legutolsó áldozat egy olasz teknikus volt, szelíd, komoly s szegénysége miatt nem is khor-burs. Az a hír volt róla elterjedve, hogy egyik évben nép-zenész és a másik évben, az úgy szerzett pénzen, folytatta tanulmányait. Szegénynek most verekednie kellett. A kardot oly lágyan tartotta, mint egy gitárt. Kayzer vágott, azt hitték, mindjárt vége van. Pedig a fiu nyúlánk és erős volt, mint egy fekete párduc, de a vaskalitkában megdermedten álló, zavart tekintetü. Azt se tudta, hol van, de a kard megvillant, zengett és ő kiszabadult: éles fejvágással úgy vágta kupán a németet, hogy az elordította magát. Aztán egyszerre elhallgatott, az orrát és a száját — részarányosan — vágta ketté az olasz, aki aztán szalutált, mosolygott és elment egyedül. Utána mentem, bemutatkoztam neki és — ha már ennyire voltunk — fölszólítottam, hogy menjünk el együtt valami kis korcsmába vacsorálni. „Nincs nálam pénz!" mondá egyszerűen. „Tehát ma nem vacsorál?" „De igen, főzök otthon teát!" Ez az én emberem, ez a hercegasszony embere! Nem sokat teketóriáztam, a fiu huszonhárom éves volt, minden föltételnek megfelelt, hamar összebarátkoztattam őket. A hercegasszony, hogy jól megnézze és kipróbálhassa, előbb olasz nyelvleckéket vett tőle, — óránként egy Napoleon-arany, — együtt olvasták Dantet, akiről a fiu eddig nem sokat tudott. Nagyon összemelegedtek mind a hárman, a lány is, aki előre tudta a célt, még sem kedvetlenedett el. Sőt inkább, mintha nyugtalankodott volna, siettette a dolgot, egyszerü, de biztos eszével kimódolta, hogy a diák szerelemről nyilatkozzék. Olaszos túlzással a diák egyszer így szólt:

— Ha király volnék, senkit mást nem vennék feleségül, csak magát!

Mire a lány röviden megjegyezte:

— És én, ha királyné volnék, nem mennék máshoz, mint magához.

— Ez a baj! — mondá a diák. — Hogy se maga, se én . . .

Erre a lány a finom nagy kezét rátette a fiu klasszikus, de forró arcára, hogy az nem látott, nem szólhatott és nem lélegezhetett és minden rendben volt. Palamaya hercegasszony megdöbbent, talán nem is gondolta ilyen komolyan. De nem ellenkezett, nagy ékesszólással és hévvel fejtette ki:

— Igy adom én férjhez a lányomat, így. Tudom, kihez, a teljes értékét nem tudom annak, aki elveszi. A fiu szép, mint Gábor arkangyal és ez a fő. Nemes, tiszta vér. Bátor, mint Gottfried lovag. Szemérmes, mint a bibliai József. Az alakja: klasszikus, a gondolkodása modern, van képzelő ereje, még a szerelemben is. Látom e házasság biológiáját, még a születendő gyermekek egészségét és szépségét is megállapithatom előre . . . Palamaya herceg volt, de buta, humor nélkül való, már amennyire meg tudom állapitani, mert hindu nyelven nem tudtam megtanulni soha, ő pedig más nyelven nem beszélt! Különben a fiu is hercegi eredet, az apja — egy tiszteletben megőszült városi irnok — kezeli az iratokat . . .

Az esküvő — egészen komolyan — megtörtént, bent a városi székesegyházban. A gyermektestü hercegasszonynak olyan nagy toalettje volt, amilyen talán még királynőnek sem volt. Egész alakja régi — elefántcsontszinü, a ruhája, az arca, a haja is úgy hajporozva, az ékszerei is: aranyos fehérségü gyöngyök és opálok.

— Nagyon boldog vagyok, boldog, mint egy méh, aki teljesítette a hivatását . . . — mondá kissé értelmetlenül, nagyon hangos vidámsággal, amely estve a vacsoránál is tartott, egyedül uralkodott a nagy asztalon. Az egész szanatórium meg volt hiva, az orvosok — kivételesen — engedélyezték a pezsgőt, főképpen a maguk kedvéért és éjjelre annyi és olyan altatószert kaptunk, amennyit akartunk. A morfinistákra — négy is volt — nem ügyelt senki, összetörten, boldogtalanul ki-kiszaladtak és visszatértek nyugalmasan, életörömmel teli. Gyönyörü, de kissé nyomott estve volt. Az asztalfőn ült a hercegnő, okos, élénk és ötletes volt, mint soha még. Mellette az új pár: csupa élet, frisseség, a boldogságra és annak kimeríthetetlen gyakorlására termett. Illatosak voltak az életörömtől, a szemük szikrát hányt, ha tekintetük összetalálkozott. Az elmúlás, vagy az elmúlás hite — még rosszabb, mint az első — nézte, nézésével fölfalta őket. A betegek irigysége és szomorúsága oly erős volt, hogy az anya megérezte őket:

— Menjetek, menjetek, szökjetek ki, ne is köszönjetek! . . .

Elküldte őket vasutra. (Bécsbe utaztak még az éjjel.) Ő maga még maradt. Kifogyhatatlan és fáradhatatlan volt, éjfélig. Azután elment aludni ő is. Én még egy kissé együtt maradtam a főorvossal, aki egy óra felé még bekopogtatott a hercegasszonyhoz, ha esetleg az izgalom következtében a rendesnél több altatóra volna szüksége. Az asszony hálószobája belülről, — szokás ellenére, — be volt zárva. A komornát és a szobalányát, — amint ezek jelentették, — előbb el-

Poll-kiállítás a Műcsarnokban.

Poll Hugó: Részlet a Hazatérő búcsúsok című képről.

vált őszibarack, nagyobb, hamvasabb, színesebb a kelleténél. Fekete haja és feketevágású kék szeme volt, mint az igazán szép amerikai lányoknak és egyszerü, szívélyes, bátor modora, mint ezeknek. Az anya elbámult, amikor meglátta, zavartan beszélt vele, majd én hozzám fordult és németül — hogy a lánya ne értse, — kérdé:

— Ez az én lányom? Lehet ez? Nem komikus-e, hogy egy ilyen kis némbernek, mint én, ilyen nagy leánya legyen. A dolog nem természetes, sőt természetellenes. Én tudom, de nem emlékszem már, amikor lett . . . Nézze, barátom, mily szép, de én még sem szeretem eléggé! Meglátom, mit kezdek vele!

— Férjhez fogom adni! — mondá másnap, miután kihívatott a szobámból és leültünk, hogy a lány sorsát megbeszéljük.

A lány, akit semmi sem akadályozott meg abban, hogy magát hercegnőnek nevezze és neveztesse, megelégedett a „kisasszony" megszólítással és nem volt kifogása az ellen, hogy férjhez mehessen. Rendes, egy, állandó lakást akart, nem úgy, mint az anyja, akinek Európában — ázsiai székhelyét nem is említve — négy helyen is volt lakása, mégis itt tartózkodott a szanatóriumban. Párosan, külön-külön, majd együttesen is letárgyaltuk a férjhezmenés kérdését. Minden rendben is lett volna, de a lány eddig egy férfit sem ismert, a leghevesebben szerette egy barátnőjét, nem volt semmi fantáziája, kívánsága, hogy szegény legyen-e vagy gazdag legyen a jövendőbelije, szőke vagy barna, hatalmas, erőteljes, vagy kedves kicsiny.

— Nagyon szépnek kell lennie! — mondá a hercegasszony. — Feketének, hatalmas alak ne legyen, de erőteljes, azonban inkább sovány, sovány. (Úgy is megkövérednek ezek a férjek!) Humor legyen benne, mert a férj fádsága minden bajnak az oka. Ne legyen szegény családból való, mert a született szegénység savanyu szagu és ki nem megy az emberből. Legjobban szeretném, ha olasz volna és huszonnégy évesnek nem szabad lenni! Hozzon nekem ide, kérem, ilyen fiatalembereket!

Nem nevettük, komolyan vettük az egészet. Ha túlzott is, életbölcseség volt e hölgyben, aki dél-ebédhez, minden igaz ok nélkül, gyémánt-diadémot, sőt forgót tűzött föl a hajába. Az ember az ilyesmit megszokja. Különösen ezen a helyen, a hidegvíz- és villamgyógyintézetben, ahol senki sem jár rendesen, ugrál, vibrál, ráng és kínlódva, mulatva készül — a halálra. Sokan meg is cselekszik, némelyik máról-holnapra, este vele vacsorálunk, reggel kérdezzük, hova lett? Az orvos azt mondja: „elutazott", az indiszkrét apáca büszkén és boldogan jelenti: „meghalt". Ablakon át, matrácok között, siffonban lopják ki a holttestet, hogy bennünket ne zavarjanak, még mindég nem ismerik a beteget és nem tudják, hogy az közönséges szimbolumot csinál az esetből és megállapodik magában, hogy helyette hal meg az, aki már előtte meghalt. Az állapot, amelyben leledzünk, mégis fölöttébb ideiglenes, ingadozó és szürke és a hercegnő nagy életterve, öröme és izgalma annál rikítóbb. Az orvost, akit a madame kolibri — így hívtuk Palamaya asszonyt — energiája és pénze teljesen behódoltatott, szintén beleavattuk a tervbe, helyeselte ő is és mint természettudós és materialista ajánlkozott, hogy az illető férfit, akire a választás esik, majd egészségi szempontból megvizsgálja. De hol van az, mért nem jön? Ujságban csak nem lehet hirdetni, vaktában nem lehet elindulni utána. A hercegasszony katonatiszt társaságba járt, de a katonatiszteket, én nem tudom, milyen okból, elvből kizárta.

— Egy orvosnövendék, valami komolyabb jogász, esetleg egy magasabb gazdasági tanintézet növendéke...

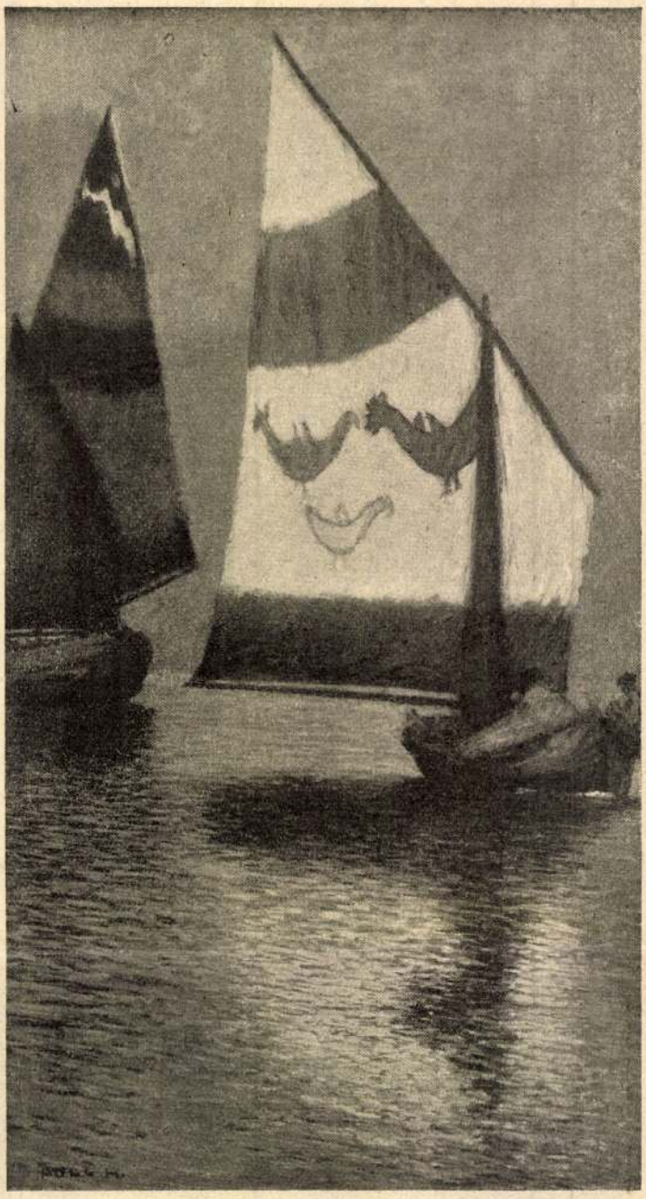

Poll-kiállítás a Műcsarnokban

Poll Hugó: Hazatérő bárkák

Ilyen kellene, ilyen csak van! Maga ismerős a gráci egyetemen, azt mondják, tele van olaszszal!

Nagyon tudott akarni e nő, szinte öntudatlan, de körülnéztem a menzurákon, a komoly párbajokon, ahol mint szakértő néző, csaknem minden nap megjelentem. Egy gráci fiatal diákbarátom szívességéből jutottam ehhez a mulatsághoz, amely az egész farsang alatt, csaknem minden délutánomat lefoglalta. A barbár németek nem bírtak magukkal ebben az időben, a sima képü diákok nem nyugodtak, mohón és kéjjel vagdalták össze az egymás arcát. Egy kissé utáltam őket a fontoskodásukért, olyan komolyan vették a sapkájuk színét, ostoba formaságokat, üres és elaszott tradiciókat, mintha nem is lennének talentumos nemzet. Másrészt mulattatott a bátorságuk, hogy a testi fájdalom nem igen férkőzött hozzájuk, érdekelt és fölizgatott a kiömlő vérük. A legügyesebb volt közöttük a tömpe Kayzer. Amolyan cövek-ember, a lába erős, mint két rövid gránitoszlop. A feje szinte olyan, mint egy quadrát, hús alig volt rajta, mégis nagy, mintha szürke kőből faragták volna ki. Mindenkit össze-vissza vagdalt, két katonatisztet halálra szurkált, de ezek —

Uj Idők 1907. XIII. 25 sz.

hogy Andrejew regényében tulzott volna. Ha már béke idején valami szivfacsaró borzalom rejlik egy embertársunk elméjének elborulásában, mennyivel rémségesebb ez a háborúban, hol nem áll rendelkezésre olyan gyógyító intézmény, melyben a szerencsétlen elmebetegek megfelelő elhelyezést és kezelést nyernének, hanem a csatamezőn, legtöbbször távol minden civilizált helytől, a küzdelem közepette látjuk az elmebajnak sokszor hirtelen felett s a hirtelenül elmebeteggé vált szerencsétlenek nevetése rémesen vegyül a sebesültek jajveszéklésébe, a haldoklók hörgésébe! Mindezen borzalmakat mesterien írta le Andrejew s nemcsak a leírás maga kelthet borzalmat, hanem talán még inkább az, hogy itt nem egy irói képzelőtehetség tulzásaival, hanem egy fájdalmasan való és igaz ténynyel állunk szemben.

Az utolsó évtizedek nagy háborúi, de leginkább

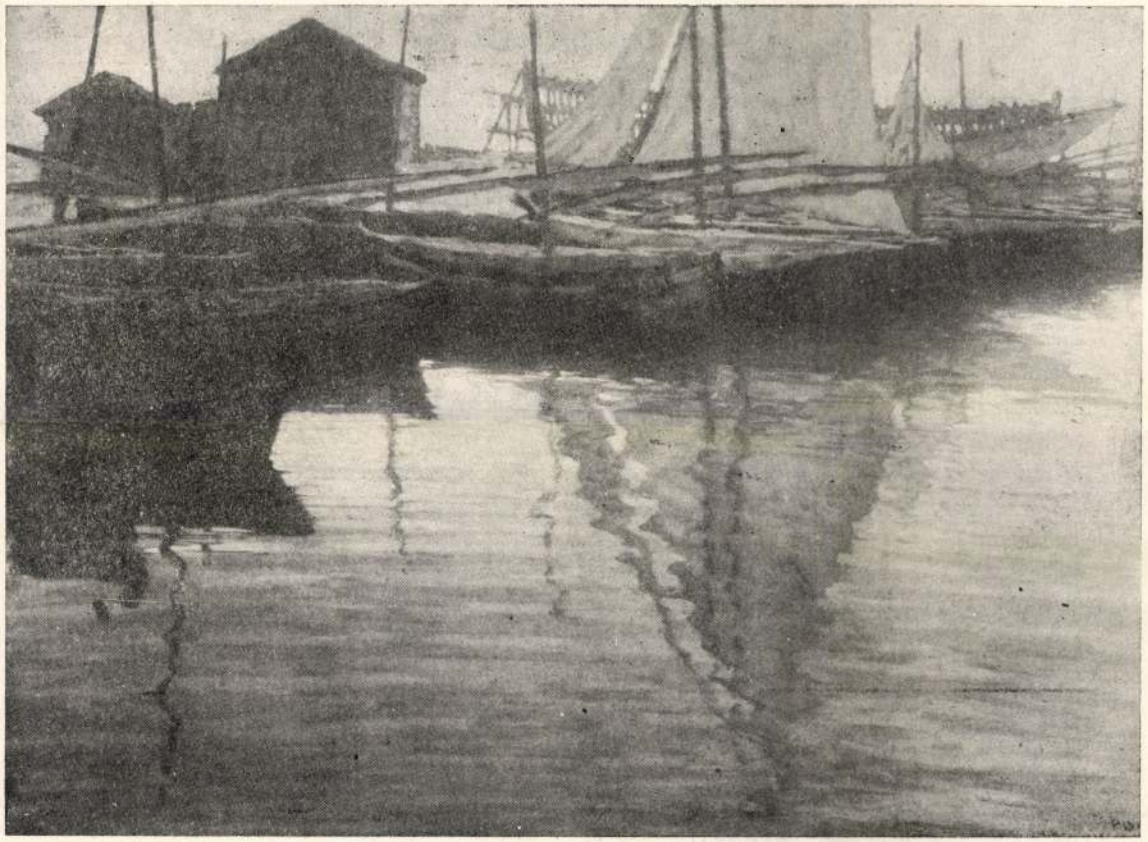

Kikötőrészlet.

Poll Hugó festménye a Képzőművészeti Társulat téli kiállításán.

számú költözőhelyekről gondoskodtak, úgy a mostani háborúnál fontos kötelessége a katonai egészségügyi hatóságoknak, hogy nekik ideg- és különösen elmebetegek ellátására speciálisan berendezett kórházak álljanak rendelkezésükre, s — ami manapság még talán sehol sincsen — különlegesen berendezett szállító vonatok. Mert az lehetetlen, hogy a katonai mozgókórházak más elhelyezést engedjenek meg, mint ideigleneset. Hiszen a sebészeti berendezések, melyek a hadsereg mozgásait követve, a csatamező közvetlen közelében működnek, tulajdonképpen csak az első mentés keresztülvitelére szorítkozhatnak, míg a sebesültek szakszerű gyógykezelése csupán a csatamezőtől sokszor meglehetősen messze fekvő, állandó kórházakban történhetik. A sebesülteknek elszállítása megfelelően berendezett kocsikban, vonatokban, esetleg hajókban történik. Az elmebetegek elhelyezése és ápolása csak egészen speciálisan berendezett kórházakban vihető keresztül; ilyfajta mozgókórházakat a harctér közvetlen közelében felállítani szinte lehetetlen, ilyenek csak messze a harc szinhelyétől, nyugodt helyen létesíthetők. Nagyon természetes, hogy a szerencsétlen elmebetegek azalatt, míg a végleges intézetbe kerülhetnek, ugyancsak különleges felügyeletet és gondozást igényelnek, mely a közönséges betegszállító vasuti kocsikban csak nagyon nehezen vagy sehogysem vihető keresztül; s ezért volna kivánatos, ha minden hadvezetőség olyan vasuti kocsikról is gondoskodna, melyekben nyugtalan, izgatott vagy dühöngő elmebetegek szállítása akként történhetne, hogy azok a szállítás alatt sem magukban, sem másokban kárt ne tehessenek.

De térjünk vissza tulajdonképpeni tárgyunkra, hogy vajjon tényleg olyan nagy-e háborúban az idegrendszeri megbetegedéseknek száma, s mi okozza ezeket? A rendes, békeidői katonai szolgálat, dacára a fokozott fegyelemnek és testi fáradásnak,

Ország-Világ 1910. 52. sz.
1268 l.

kjönni a gödörből. Négykézlab állt, kidugta a fejét és meredten a palánk felé nézett:

— Héé! — kiabálta. — Héé! Ki sir ott? — szólt megint.

Aztán eszébe jutott, hogy csak gyerek és akkor nem félt. Fölállt és tovább ment. Most már igazán nem félt, a kését — a tőröset — azonban megtapogatta a zsebén keresztül. A lábujjhegyén, mint valami nagy macska, zajtalanul és gyorsan haladt a palánk felé s amikor odaért, nagy óvatosan lehasalt a földre, hogy kúszva közeledjen a gyerek felé.

Ekkor egyszerre forrni kezdett a vére, a szive hevesen dobogott és lassan kihuzta a kést:

— Egy felnőtt is van a palánk mellett — suttogta a felnőtt asszony . . .

* * *

Uri Borbála látta a közeledőt. Várta is. Láttára nagy, meleg nyugodalom ülte meg a lelkét s ez a béke lesimította tagjairól a szaggatást. Látta a közeledőt, szép kéklő dicsfénynyel a homloka körül, kerek szép szemeiből végtelen jóság csillogott és Uri Borbála kitárta két remegő karját.

— Jézus, Jézus . . .

Látta, mint lassan lehajlik a földre s megcsókolja a port és térden kuszva jön egyre közelébb: Ez Jézus, most vezekli Jézus Uri Borbála szörnyű büneit.

— Jézuskám, istennek fia, szentes kis Jézuskám, gyere vigy el innen, vidd el innen szeha a tisztességtől irtózik, a legjobb, amit ha- a gyilkos a palánk mellett.

A mi utcánk.

Irta KISS MENYHÉRT.

E hepehupás, csöndes, girbe-gurba,
Gyepes, rossz kövü, jó budai utca,
Hol megpihennek a stráfszekerek,
S porban vidám gyerekhad hempereg,
S az utcaajtók nyugton mind kitárva,
Ez az én utcám . . . s büszke vagyok rája.

Itt nincs nagyváros, itt van levegő,
Hüs szellők jönnek a hegyek felől,
A mennyboltkékje kedvesen ragyog,
Zöldszinüek a zsalús ablakok,
S az ablakokban lányfejek s virágok:
Köszöntöm őket: „Jó napot kivánok!"

S ők fogadják mosolygó, tréfás kedvvel
S ujságolják: „Ma téli már a reggel,
Megdrágul a fa, megdrágul a szén"
Ó, hogy sóvárgunk istenadta fény,
A mi utcánkba, a sok kicsi házba,
S ábrándok fényén gondolunk a nyárra.

— A mi utcánknak a nyár a szaka,
Mikor cirógat a kert illata;
Virít az utcán gyöngyszin szarkaláb,
S fü, fa, virág ontja a balzsamát,
S a kertek alján flügel-horn zokog,
A népek akkor, ó be boldogok . . .

Lángsugarú nyár, más úgy nem szeret,
Ahogy mi várunk, áldunk tégedet;
Ti káprázató márványpaloták,
Télben is láttok tavaszi csodát,
A mi utcánknak nyárban van virága,
Mosolygó népe, gyermek kacagása . . .

Szeplő ellen ha már mindent használt, próbálja meg az egyedül biztos hatású ártalmatlan szert, a CEDRUSTEJ-et
Ha 8 nap alatt szeplőit el nem mulassza, pénzét visszaküldöm. Egyedüli főraktár: HUNNIA gyógyszertár BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 56.
Próba-üveg 2 korona 70 fillér.

Poll Hugó

cvód

Din Páris

30. l. (keppel)

38. l.

Nevetés

Irta: **Karinthy Frigyes**

Húszéves koromban tanulmányt írtam a könnyekről, a sírásról. Azt bizonyítgattam benne, hogy a sírás a lelki és testi mámornak egyik legintenzívebb, majdnem azt mondhatnám: legraffináltabb fajtája — zsongító jóság, bódító gyönyör a könny, veszedelmes szenvedély, amit szemünkkel követünk el öntudatlan szándékkal, ravaszul keresve azt a boldogító kielégülést, aminek tetőfokán kibuggyan szemünkből.

De ha a sírás akart és keresett mámor, majdnem boldogság — mi akkor a nevetés?

Igen, mi a nevetés, kérdem először, most, negyvenéves koromban, kétszer annyi életév után, mint mikor a könnyek forrását felfedeztem.

Mert nem olyan egyszerű a dolog, mint ahogy első pillanatban hinnéd. Arról, *amin* nevetni szoktunk: *a komikumról,* sokat beszéltek és írtak már esztétikusok, lélekbúvárok, sőt természettudósok, fiziológusok és biológusok is. A komikum törvényei nagyjában ismeretesek — körülbelül tudjuk mi az, ami nevetést vált ki az emberből: — *csakis* az emberből, mert nevetni csak az ember nevet, minden állatok közt, mint ahogy (rejtelmes dolog! de talán ennek is kiderül az oka) öngyilkos is csak az ember tud lenni, minden állatok közt.

Tudjuk, mi az, *amin* nevetünk — de *miért* nevetünk egyáltalán? mit jelent ez, mi történik bennünk olyankor, mikor nevetünk? Erre a kérdésre senki se felelt még szabatosan. Bergson híres könyve: a „Nevetésről", címe ellenére megint csak komikumelméletet ad, nem szól hozzá ahhoz a testi és lelki állapothoz, amiben a nevetés *közben* leledzünk.

Ime, egy szűz terület, fehér lap a fogalommeghatározások enciklopédiájában. Könyvet lehetne írni róla, viszont, ha meg tudom lelni nyitját, így kapásból, néhány utalás se mond kevesebbet. Lássuk csak.

Kezdem a végén, azon a paradox gyanún, ami már az imént felvillant bennem, mikor a sírás elemzésére céloztam. Általában a sírást a fájdalom, a nevetést az öröm megnyilatkozásának tartjuk, abból a tapasztalatból indulva ki, hogy a bennünket ért kár megríkat, a haszon megnevettet. Az ám, de valamit elfelejtünk ilyenkor. A kár nem közvetlenül váltja ki könnyünket! Előbb szomorúvá tesz s a szomorúságból enyhülünk bele a sírásba. S hogy mi a szomorúság: arról fentebb írtam már, most csak annyit teszek hozzá, hogy külső kifejezésben is a síró ember arca, ködben fénylő, kitágult szembogarával, félig nyitott ajkaival arra a gyönyörű, csaknem üdvösségben úszó, átszellemült kifejezésre emlékeztet, amivel a mennyország közellétét érző szentek és angyalok ábrázatát szokták ékesíteni festők és szobrászok.

Ezzel szemben, ha tárgyilagosan (tehát nem együtt nevetve) nézem a nevető ember arcát, mit látok?

Kínosan szétfeszült száj, görcsbehúzódó inyek. Összefutó, megduzzadt szemhéjak közé elbúvó szemek, kétoldalt ráncbaverődő halánték.

Ha hasonlóságot keresek, mire emlékeztet leginkább ez az arckifejezés: kénytelen vagyok rájönni, hogy bizony leginkább arra, amikor valami erős testi fájdalomtól eltorzul az arc. Súlyos műtéteknél szokott az önmagán uralkodó ember ilyenféle fintort vágni, széthúzott inye közt fogát vicsorgatva, szemét összehúzva. Csodálatos, hogy még nem tűnt fel senkinek, mennyire emlékeztet a kínpadon gyötrődő áldozat arckifejezése arra, amit nevető, vagy vigyorgó kifejezésnek ismerünk, pedig a haláltusáját vívó ember tipikus kifejezése, az úgynevezett Facies Hippokratika is figyelmeztet erre a hasonlóságra. Végre, mindehhez csak egy képet még: Minden borzalom és félelem végső jelképét, a visszavonhatatlan halál emblémáját idézem. A csontkoponyát, arcán immár félre nem ismerhető, össze nem téveszthető, határozottan kimondott. széles nevetéssel, megdermedve, egy örökkévalóság számára véglegesítve.

Rémes, ugy-e? Hiába, ez így van. Most vedd ehhez a *nevetés hangját.* Lihegő, gyors s kifelé böfenő csuklások a torokból és — kész a paradoxon.

Szemben *a sírás gyönyörével,* itt áll előttünk az ember *a nevetés kínjába* kényszerítve.

Ez eddig külső kép volt, amit következtettünk belőle, puszta impresszionak, önkényes ötletnek tetszhetik! Nézzük hát, mi történik belül a nevető emberrel.

Testileg, mint fiziológiai funkció, a nevetés könnyen meghatározható. A rekeszizom összehúzódik, rángatózva próbálja megfordítani a gyomor úgynevezett *peristatikus mozgásának* normális irányát. A tüdő gyors kilégzése ellensúlyozza az ebből származó csuklásokat.

Hát ez meg mire emlékeztet?

Sajnos, nem mondhatunk mást: feltünően emlékeztet az egész egy igen enyhe lefolyolású *émelygésre,* — arra a kínos testi állapotra, mikor a gyomor, nem tudván megemészteni a belékerült, nem odavaló anyagot, a legrövidebb úton igyekszik megszabadulni tőle, visszahajítva a szájon keresztül, amit a szájnak nem szabadott volna befogadni. Ez a folyamat, főként ideges embereknél, akkor is megindul, ha a szóbanforgó, nem gyomorba való anyag nem is került bele ténylegesen a gyomorba, csak *a képe* vetítődött tudatunkba, olyan tendenciával, hogy esetleg *belekerülhet,* — esetleg nem is a képe, csak *képzete,* az is elég, hogy émelyegjünk tőle. Ezt az émelygést, a tudatunkba került kellemetlen képzet reakcióját nevezzük közönségesen *undornak.*

Ime az első, lesujtó eredmény: Az első kapocs, amit a nevetés összehasonlító elemzése nyujt, hogy nyomán mélyebbre hatolhassunk a lényeg felé.

Növényi és állati eredeténél fogva az emberi ösztön a külvilág minden tárgyához azzal a tendenciával közeledik, hogy bekebelezze csakúgy, mint közös

őse az egysejtű véglény, mely egyszerűen szétlapul és körülfogja, magábatemeti az útjába vetődött testecskéket. Testileg ez a tendencia az evésben és ivásban nyilatkozik meg, — lelkileg pedig abban, hogy a külső világ minden jelenségét, összefüggését, viszonylatát igyekszik *megismerni*, vagyis tudatába bekebelezni, mint *befogadható valóságot*.

A fejlődés folyamán kiderülvén, hogy a bekebelezhető tárgyak bizonyos része bajt és halált okoz, kialakult egy *válogató* és megkülönböztető apparátus, védelmezésül. Ennek az apparátusnak testi működését az *undor*, lelki működését a *félelem* szabályozza. A testünkre ártalmas anyagoktól undorodunk, a lelkünkre ártalmas képzetektől félünk, félelem és undor tart vissza, hogy befogadjuk őket: hogy megemésszük a mérget és valóságnak fogadjuk el azt, ami képtelenség.

Ezen a ponton egyelőre (hiszen nem könyvet akarunk írni), meg is állíthatjuk a dolgok gyökerébe bocsátott mélyfurót. Közvetlen folytonosságot találtunk két merőben állati indulat, undor és félelem s egy merőben emberi megnyilatkozás között. Félelem és undor, — e két kellemetlen indulatból fejlődött és finomított, eredetétől felismerhetlenné alakulva, az a lelkiállapot, amitől nevetnünk kell, (kell — mert sírni *akarunk*, de nevetni *kénytelenek* vagyunk.) Fejlődés közben ellenkező előjelt kapott, legalább felületesen nézve — kellemetlen érzésből, látszólag kellemessé vált.

És kívánjuk és követeljük a nevetést, a sírást pedig gyűlöljük és tagadjuk.

Pedig — ime, mi a nevetés lényege?

Most már tudunk rá felelni.

Tudatunk éhesen tárja ki az érzékszervek minden ablakát a külvilág felé. Móhon igyekszik felszedni, megismerni, megérteni és logikusan összekötni (szervíteni, megemészteni) mindent, ami útjába esik. A rosszat jóvá, a csunyát széppé, az értelmetlent értelmessé átalakítani.

Ekkor jön valami, ami erre az átalakításra merőben alkalmatlan. Valami, egy történés, tünet, akármi, ami makacsul és szívósan ellenáll a törekvésnek, hogy az emberi értelem szerves alkatrészévé váljon, — makacsul és szívósan az akar maradni, ami eredetileg volt a külvilágban, nem akar résztvenni az emberközponti világrendben, nem akar fölbomlani, nem akarja a lényegét elveszteni.

És felharsan a nevetés — görcsös, kínos eredetű tiltakozás-elhárítás és kidobás. A nevetés görcsének rövid kínja árán megszabadulunk, kilökiük magunkból a képzetet, amit értelmünk képtelenségnek ítélt. Minél képtelenebb a dolog, annál nehezebben esik ki, — annál erősebb, hosszabb a nevetés. Utána megnyugvás következik, de korántsem az a zsongító, altató, békítő, ami a sírást szokta követni. Figyeljék meg: átkacagott órák után elégedetlenül, morcosan nézünk körül, mikor magunkra maradunk. (Azt már Bergson kimutatta, hogy a nevetéshez *társaság* kell, — csak a bolond nevet magában.) Nem tetszik a világ, szeretnénk változtatni rajta, jobban helyezkedni el, megváltoztatni a körülményeket. Egy ismerősöm, ki soká ült börtönben, egyszer szemrehányást tett nekem, amiért humoros könyvet küldtem be neki olvasmányul.

— Mit tudod te, — förmedt rám — milyen szörnyű az, nagyot röhögni a börtönben, aztán eldobni a könyvet, ráeszmélni hol vagyok — és szégyenkezni, hogy én nevettem!

Mert a sírás béke, megnyugvás, belenyugvás, halál, nirvána, boldogság. A nevetés harc, ellenállás, szenvedés, élet.

Ezért tagadjuk a sírás üdvösségét — ezért követeljük a nevetés kínját.

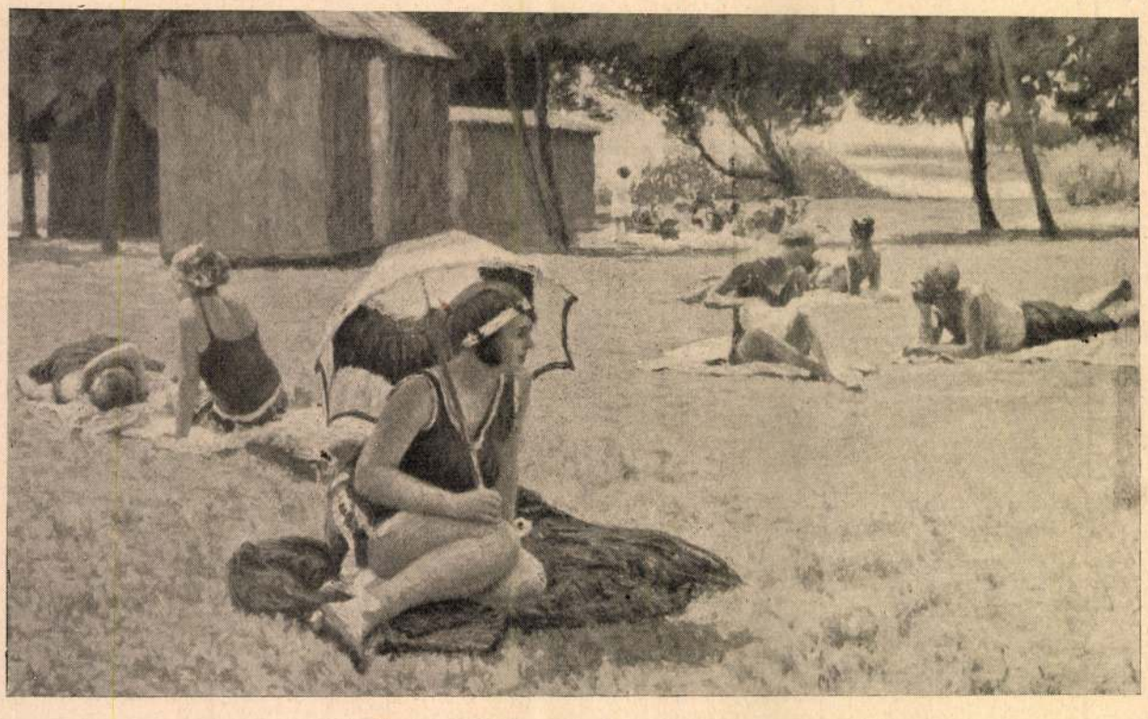

A Műcsarnokból. Napozás. Poll Hugó festménye

Új Idők. 1929. 2. n. jan. 6.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Poll Hugó

kiáll. cím

Közlezrkiáll

1267 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Poll Hugó

Ernst Muzeum aukció

XXXII. 362. 4

Leszik Andor II. 177.

Poll Hugó

XXIV. aukció

A Gyűjtő 1915. 174 l.

100. POLL HUGÓ: Paraszt a csárdában, vörös kréta 40

PÁPA

Párizs Pápai szülőháza

Képe VV 1859, 257 l.

Poll Hugó

Műcsarnok

1930. tav. kiáll. 37, 41, 83

1930/31. jub. kiáll. 332, 333, 339, 361.

Jatagán IX. 85.

Poll Hugó

Műcsarnok

1931. tav. tárl. 29, 31, 163

Poll Hugó

rvod

Yblutolsó

51. l.

25	Különféle metszetek, kön

Poll Hugó

Thieme Becker

XXVII. 209. l.

Lyka

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Poll Hugó

Ired
z
Lázár 1899
35. l.

Poll Hugo

l.

Kelp. 109 l.

~~Ismeretlen festő.~~ "
~~A XIX. századból~~

894. Kazinczy Ferencz.

kissé jobbra fordulva

Mellig, szembe nézve. Fövi
szeme barna, bajusza és szakálla leber
szik, körülcsavart nyakkendője és mell

Vászon, méretei 51.5: 45
Vétetett 1900: VI. 1-én
Elszámoltatott 1900: XII
Az elszámolást elfogadta

(135/901.).

904: V. 3.

Poll Hugó

Templom és romok
Miatyánk

. Címpecat

~~Kassai hóhérbástya~~ VIII. 137

Poll Hugó

Műcsarnok

1932. febr – márc. kiáll.

157.

Lap

lhős dátum 327
j regényünkről 339
y orosz író jóslatai a háborúról.. 359
tchener 390
ajevczov 406
elsompolygók 422
utolsó gőzhenger..... 438
angol vizsga 454
elkonczoltuk.» «Lemészároltuk.»
«Megöltük» 468
épek és jelenetek a legkeletibb harcz-
térről (képekkel). Gróf *Vay* Péter 484
edves zsidaim 486
z angol krizis 502
háború egyénisége 518
udapest-Budapesten 532
két front 534
gyűlölet ethikája 550
Háború és drágaság 566

Lap

Dobrudzsa (képekkel). Dr. *Győrffy* István 614
Görz védelme (képekkel)..... 643
A legnagyobb hadvezéri feladat.... 646
A száz czipó meséje 662
Kisázsiában a legtávolabbi harczterek felé Anatolián át (képekkel). Gróf *Vay* Péter 666
Új szöveg egy régi rajzhoz 678
Mária királyné 695
Háború a vendéglőben 710
Farsang. Molnár Ferencz új darabja a Vígszinházban 724
Papiros galambok 726
Jelen és jövő 742
Apróságok..... 759
Az ajándékpuskától a világháborúig 773
Athlétaság és háború 773

Poll Flugó

Urod

Valence 1922

156. l.

FELJEGYZÉSEK — APRILISRA

Ikrek
—
Tavaszutó

MÁJUS

Pünkö
hav

A hónap és hét napjai	Római katolikus naptár	Protestáns naptár	Új-görög naptár	Ó-görög naptár	n
1 Hétfő	Fülöp és Jakab	Fülöp	Jeremiás	18 János szerz.	5
2 Kedd	Atanáz pk.	Zsigmond	N. Atanáz	19 Pafnuc	6
3 Szerda	Szent József olt.	Irma	Teodoz	20 Teodór	7
4 Csütörtök	Mon., Flór. vt	Flórián	Pelágia sz.	21 Január	8
5 Péntek	V. Pius pápa †	Gotthard	Iréne vt	22 Syc. Teodór	9
6 Szombat	János ap. ev.	Frida	Jób	**23 György**	**10**

7-én. 19. *Róm. kat. ev.* III. vas. húsvét után. Egy kevéssé és már nem láttok engem 16—22. — *Prot. ev.* ugyanaz; olv. Pét. I. 2, 11—20. — *Új görög ev.* Az inaszakadtról J sz. — *Ó-görög ev* ugyanaz.

7 Vasárnap	**A3. Jubilate**	**A3.** Napol.	**A3.** Sz. k. m	**24 B3.** Szaba	11
8 Hétfő	Mih. főa. megj.	Gize la	N. Aizéu	25 Márk	12
9 Kedd	Naz. sz. Gerg.	Gergely	Izaiás pr.	26 Vazul	13
10 Szerda	Antonin pk.	Ármin	Zelot Simon	27 Simeon	14
11 Csütörtök	Mamert pk.	Mamertus	Móc vt.	28 9 vért.	15
12 Péntek	Pongrác vt †	Pongrác	Germán	29 Jáz. pk.	16
13 Szombat	Bell. Róbert et.	Szervác	Glicéria vt.	30 Jakab	**17**

14-én. 20. *Róm. kat. ev.* IV. vas. húsvét után. Ahhoz megyek, aki engem küldött Ján. X *Prot. ev.* ugyanaz; olv. Jak. 1, 16—21. — *Új-görög ev.* A szamariai nőről. Ján. 4. r *Ó-görög ev.* ugyanaz.

14 Vasárnap	**A4. Cantate**	**A4** Bonifác	**A4.** Izidor vt.	**1 Máj. B4.** Jer.	18
15 Hétfő	De la Salle J. hv	Zsófia	Akill	2 N. Ath. hal.	19
16 Kedd	Nep sz. János	Mózes	Teodór	3 Timót és M	20
17 Szerda	Paskál hv.	Paskál	Andronik	4 Pelágia	21
18 Csütörtök	Venanc vt.	Erik	Péter, Dén.	5 Iréne	22
19 Péntek	Coelesztin p. †	Ivó	Patrik és t.	6 Jób	23
20 Szombat	Bernardin	Bernát	Talalé	7 Sz. k mj.	**24**

21-én. 21 *Róm. kat ev* V. vas. húsvét után. Ha mit kérendetek az Atyámtól. Ján. XV *Prot. ev.* ugyanaz; olv. Jak. I. 22—27. — *Új-görög ev.* A vakon születettről. Ján. 9. *Ó-görög ev.* ugyanaz.

Poll Hugó

POLL HUGÓ művei, pasztelek :

278. Sárga felhők.
279. La Canche.
280. Magas parton.
281. Kikötő.
282. Parti élet.
284. Felhők reggel.
285. A rakparton.

14

KMTárs 1929/30
sěli kiáll.

286. Boulogne-sur-Mer.
287. Naplemente a mólón.
288. Plage.

Wüst, Rennweg 17.
g Zeiträg, Rothenburgerstr. 12.
rendel & Max Kälberer, vordere Kartäusergasse 20.
inger & Krieg, Kesslerstr. 12.
eubert, vordere Ledergasse 28.
Mayer, Rathenauplatz 10.
Max Mayer-Eming, Königstr. 21.
& Kröck, Kontumazgarten 11.
g Ruff, Staatsschule für angewandte Kunst.
ph Seiler, Hauptmarkt 29.
Schmeissner, Burgstr. 15.
chulz, Staatsschule für angewandte Kunst.
Kohout, Schweinauerstr. 39.
es Seiler, Marientorgraben 1.
entgraf, Riemenschneiderstr. 6.

VIII. TEREM.

POLL HUGÓ.

Született 1867. november 15-én, Budapesten. Művészi tanulmányait 1880-ban Münchenben kezdte, ahol Hollósy Simon tanítványa volt. 1890-ben Párizsba költözött, ahol Tony Robert Fleury-nél, később Jules Lefevbre-nél folytatta művészi tanulmányait, ahonnan ugyanezen évben küldte haza első nagyobbszabású művét a Műcsarnokba. Hosszú párisi tartózkodása alatt főleg a Bretagne és Normandia, valamint a Pas-de-Calais tengerparti élete érdekelte, de többször hazatérve Magyarországra a Balaton vidékén és a Duna mellett, Dömösön dolgozta fel a magyar népélet tárgyaiból merített műveit. Ezek között «Hazatérő búcsúsok» cimű művével 1903-ban elnyerte a Képzőművészeti Társulat nagydíját, mely művére a párisi Salon-ban 1905-ben Mention honorable-t kapott. Kiválóbb, a magyar nép életéből vett művei Szépművészeti Múzeumunkat és vidéki képtárainkat gazdagítják. 1921-ben kitüntető elismerést és 1924-ben Tolnai Simon díját nyerte el magyar életképeivel. Immár negyvenéves művészi pályafutása alatt főleg a pasztelfestéssel foglalkozott, amelyben ritka technikai tökélyre emelkedett. E téren szerzett művészi és technikai tapasztalatait értékesítette azzal, hogy Budapesten egy pasztelgyárat létesített. Művészi munkálkodását első ízben 1907-ben, majd 1923-ban a Műcsarnokban rendezett külön kollektív kiállításain mutatta be. Ezuttal kiállított kollekciója legutóbbi évi munkásságának eredményét igazolja.

MŰVEI:

Pasztelek. Eladók.

345. Cementszállító hajó.
346. Cigánycsalád.
347. Sátrak.

Kmtárs. 1928/29 téli kiáll

348. Falusi élet.
349. Kikötő.
350. Őszi hangulat.
351. Virágos tornác.
352. Napozás.
353. Délben.
354. Délutáni nap.
355. Dömösi táj.
356. Naplemente után.
357. Esthangulat a Balatonon.
358. Hajóépítő-telep.
359. Gyümölcsárusnő.
360. Balaton.
361. Homokban.
362. Kezdődő ár.
363. Naplemente.
364. Piac Boulogne-ban.
365. Lómosás.
366. Kikötőrészlet.
367. Szél a Balatonon.
368. Boulogne-i plage.
369. Balatoni paraszt.
370. Esti napsugarak.
371. Várakozó halászok.
372. Őszi naplemente.
373. Disznók.
374. Árnyékban.
375. Boulogne-i kikötő.
376. Kikötőrészlet.
377. Libapásztorlányka. Magántulajdon.
378. Csillámló víz.

VIII. TEREM.

POLL HUGÓ.

Született 1867. november 15-én, Budapesten. Művészi tanulmányait 1880-ban Münchenben kezdte, ahol Hollósy Simon tanítványa volt. 1890-ben Párizsba költözött, ahol Tony Robert Fleury-nél, később Jules Lefevbre-nél folytatta művészi tanulmányait, ahonnan ugyanezen évben küldte haza első nagyobbszabású művét a Műcsarnokba. Hosszú párizsi tartózkodása alatt főleg a Bretagne és Normandia, valamint a Pas-de-Calais tengerparti élete érdekelte, de többször hazatérve Magyarországra a Balaton vidékén és a Duna mellett, Dömösön dolgozta fel a magyar népélet tárgyaiból merített műveit. Ezek között «Hazatérő búcsúsok» című művével 1903-ban elnyerte a Képzőművészeti Társulat nagydíját, mely művére a párizsi Salon-ban 1905-ben Mention honorable-t kapott. Kiválóbb, a magyar nép életéből vett művei Szépművészeti Múzeumunkat és vidéki képtárainkat gazdagítják. 1921-ben kitüntető elismerést és 1924-ben Tolnai Simon díját nyerte el magyar életképeivel. Immár negyvenéves művészi pályafutása alatt főleg a pasztelfestéssel foglalkozott, amelyben ritka technikai tökélyre emelkedett. E téren szerzett művészi és technikai tapasztalatait értékesítette azzal, hogy Budapesten egy pasztelgyárat létesített. Művészi munkálkodását első ízben 1907-ben, majd 1923-ban a Műcsarnokban rendezett külön kollektív kiállításain mutatta be. Ezuttal kiállított kollekciója legutóbbi évi munkásságának eredményét igazolja.

MŰVEI:

Pasztelek. Eladók.

345. Cementszállító hajó.
346. Cigánycsalád.
347. Sátrak.

348. Falusi élet.
349. Kikötő.
350. Őszi hangulat.
351. Virágos tornác.
352. Napozás.
353. Délben.
354. Délutáni nap.
355. Dömösi táj.
356. Naplemente után.
357. Esthangulat a Balatonon.
358. Hajóépítő-telep.
359. Gyümölcsárusnő.
360. Balaton.
361. Homokban.
362. Kezdődő ár.
363. Naplemente.
364. Piac Boulogne-ban.
365. Lómosás.
366. Kikötőrészlet.
367. Szél a Balatonon.
368. Boulogne-i plage.
369. Balatoni paraszt.
370. Esti napsugarak.
371. Várakozó halászok.
372. Őszi naplemente.
373. Disznók.
374. Árnyékban.
375. Boulogne-i kikötő.
376. Kikötőrészlet.
377. Libapásztorlányka. Magántulajdon.
378. Csillámló víz.

Poll Hugó

333. Poll Hugó: Ujpest felé (villamoson).

KMTárs. 1906. tav. kiáll-

299. Nyilassy Sándor: Káposztás kofa

Poll Hugó

Egy kép javitásáért
nyolcsan pengőt kö-
szönettel fétvettem.
Egy 100 ar pastel keszlet
p. 6.85
összesen 86.85

Poll Ilmyi

Poll Hugó

gyűt Erdélt
1923. őszén
Mincsandt.

Poll Hugo

Koll Erath

Mücsarnok

1907

Jendrassik Jenő" Délben cr. festménye

V. 180.

Poll Hugó

Képei a Szépm.

Múzeumban

Római bronzpénz VI. 108, 111, 112, 113,

– ezüstpénz VI. 108, 111, 112, 113,

Poll Hugó

Kukorica kapalás
passell

Budapest székes föv. tulajd.

Szt. János apostol

24 Giotto di Bondone sz. Vespignánóban 1266 ban, † Firenzében 1337 ben

Poll Hugó

1921. Kitüntető oklevél

Kiáll

Poll Hugó, festő; szül. 1867 november 15-ei Pesten.

Poll Hugó

Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni képzőművészeti akadémián. Művészet. 1912. 187. l.-

Poll Hugó

Fenyőfák a folyó partján / pastell

Budapest székesfőv. tulajd.

4.

V.

92. V. László oklevele 1442-ből

pergament

Poll Hugo

n. 2289

~~Arad VIII. 27 - 29.~~

Poll Hugó

Ant. 1867 nov. 15, Bpesten

Izr. Reál eretts.

1885/86 I. - vendeglát.

1885/86 II. " "

Hasainyi Ivan IV. 199.

Poll Hugó

Kollektív Enallítása a Műtárnokban 1907-ben. Katalogus megvan a Képmúr-Mus. Egyptarab.

Sz. Hessen-Homburgba
Budapesten 1904 o
~~1880–1881~~. A budapesti ujv

1880. A d

—1881

1880. Lotz Károly:

a) A Tudomány.

A ~~felvilágosodottság~~ Gen
maskodó ~~áll~~ Felemelt jobb ke
val két csatos könyvet szorit
Tudatlanságon tipor, a ki fej
vakkal ábrázolt ~~férfi képében~~
haja és fátyolja vállaira omli
tére ~~körül~~ csavartan hordja. Job
niusra tekint és lágyékát kend

Lakinek

Szénrajz, méretei 346:208
A budapesti ujvárosház dé
Az 1898: XI. 14-diki elöt
sz. leirat alapján vétetett (3
22-én (18/99). Az elszámolást 1
900)

Tegyékbe foglaltatott

1898

904:U.6.

Poll Hugó II

Mincsarnok
1905-6. téli kiáll. 290-309
1906. tav. kiáll. 332-324

1774.

Sz. Kölnben 1844 október
deczem

Férfi arczképe.

Térdig, szembe nézve
felemelt jobb kezében czig
vetett szürke köpenyének a
teletére viselt munkás-czilind
szeme, bajusza és szakálla
tott; csokorra kötött keskeny
magas és kabátja fekete.

Vászon, méretei 139·5
A művész ajándéka 1900 má
Kifüggesztésére vonatkoz
ban. 1906 : X. 5. — 1907 : X.

Jegyzet. E vázlat Gusta
alatt készült és Szinnyei Mer

111

W. Leibl.
Ajándék 1900

Poll Hugó Páris

Műcsarnok
1893/94. téli kiáll.
1896. mill. kiáll.
1897. tav. kiáll.
1897/98. téli kiáll.
1898. tav. kiáll.
1898/99. téli kiáll.
1899. tav. kiáll.
1899–1900. téli kiáll.
1900. tav. kiáll.
1900–1. téli kiáll.
1901. tav. kiáll.
1901–2. téli kiáll. 86
1902. tav. kiáll. 191, 193–195
1902–3. téli kiáll. 241–268
1903. tav. kiáll. 92, 283, 307, 399
1903–4. téli kiáll. 329–351
1904. tav. kiáll. 71–83, 85, 90
1904–5. téli kiáll. 330–347
1905. tav. kiáll. 60–71.

~~Alapi~~ Gyula dr.: A komáromi kulturház

VIII. 1 – 15. –

Poll Hugó

Műcsarnok

1908. tav. kiáll. 19–21.

1908–9. téli kiáll. 11, 15, 17, 30, 78–89, 493.

1909. graf. nemzetk. kiáll. 315, 592, 624

1909. tav. kiáll. 7, 13.

1909–10. téli kiáll. 108–113, 124–133

1910. tav. kiáll. 100–111.

1910–11. téli kiáll. 57, 58, 75–82

1911. tav. kiáll. 107–116

1911–12. jub. kiáll. 493, 521, 525, 597–600, 602–604

1912–13. téli kiáll. 3, 648, 699

1913–14. téli kiáll. 127, 129, 133, 259, 263, 266.

len festő.

adból.

pe.

arczélben van ábrázolva.
ne és szemöldöke barna,
iputiumot és bíborvörös
iggöny és bojtos zsinór
ba nyerünk kilátást, hol

elt. sz. 68. — Értéke 100 K.
jus 15-én.
tok. 1884 : IV. 67. *Ismeret-*
VII. 245. *Ismeretlen festő :*

Poll Hugó

festő, szül. 1867 nov. 15

Bpest

irod

Krück. II. 383 l.

— halterni V. 54.

~~Archaeologisches Institut római és~~

~~athéni titkársága III. 162.~~

Poll Hugó
festő.

1., Templomok és romok Sziligeten. Pasztell. Az O. M. K. T. 1902/903. téli kiállításán megvette a Kormány.
2., Bucsuról hazajövet. I. Pasztell. megv. u.o. u.a.
3., Bucsuról hazajövet. II. Pasztell. megv. u.o. u.a.
4., Malom. Pasztell. u.o. megv. Ferenczy Imre, Eger.
5., Fák. Pasztell. u.o. megv. Hadik Karolina grófnő, Bécs.
6., Esthangulat. Pastell. u.o. megv. Siliga Ferenc, Budapest.
7., Sziligetet nyugati oldala. Pastell. u.o megv. Basch Gyula, Budapest.
8., Balaton. Pastell. u.o. megv. Andrássy Tivadar gróf Budapest.
9., Badacsonyi hegycsoport. Pastell. u.o. megv. Herkelendy Ferenc Budapest.
10., Kilátás a csetneki dombról. Pastell. u.o. megv. u.a.
11., Részlet a gyöngi határról, Pasztell. megv. a lipótvárosi casino Budapest.
12., Legenyefacsoport. Pastell, u.o. megv. Hadik Karolina grófnő Bécs.
13., Balaton Gyönk. Pastell. megv. u.o u.a.
14., Homályos napsütés. Pastell. megv. u.o. Glatz Antal Budapest.
15. Sziligetet keletről. Pastell. megv. u.o. Veszi József Budapest.
16. Sziligeti romok, Pastell, megv. u.o. a Műbarátok köre.
17., Szeptemberi hangulat. Pastell. megv. u.o. u.a.

Művészet 1903. 73 s. köv. ll.

Poll Hugo

Läsd

i

Rimp. 184.

Poll Hugo

Grod

KL 45

Poll Hugó

U. 1009

Poll Hugo

1890. Nyest.

(29) Bretagnei udvar. Olajf.
500 ft

Tél. kiállítás 1890.

1892. Budapest

(99) Szelesend. Olajt
4000 ft

Tél. kiállítás 1892/93

Poll Hugo

ivód

Mod. fest. 1907

..... nevü munkás igazolta.

a müvezető aláírása.

elyezem:

vagy helyettesének
irása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Poll Hugó

U. 198.

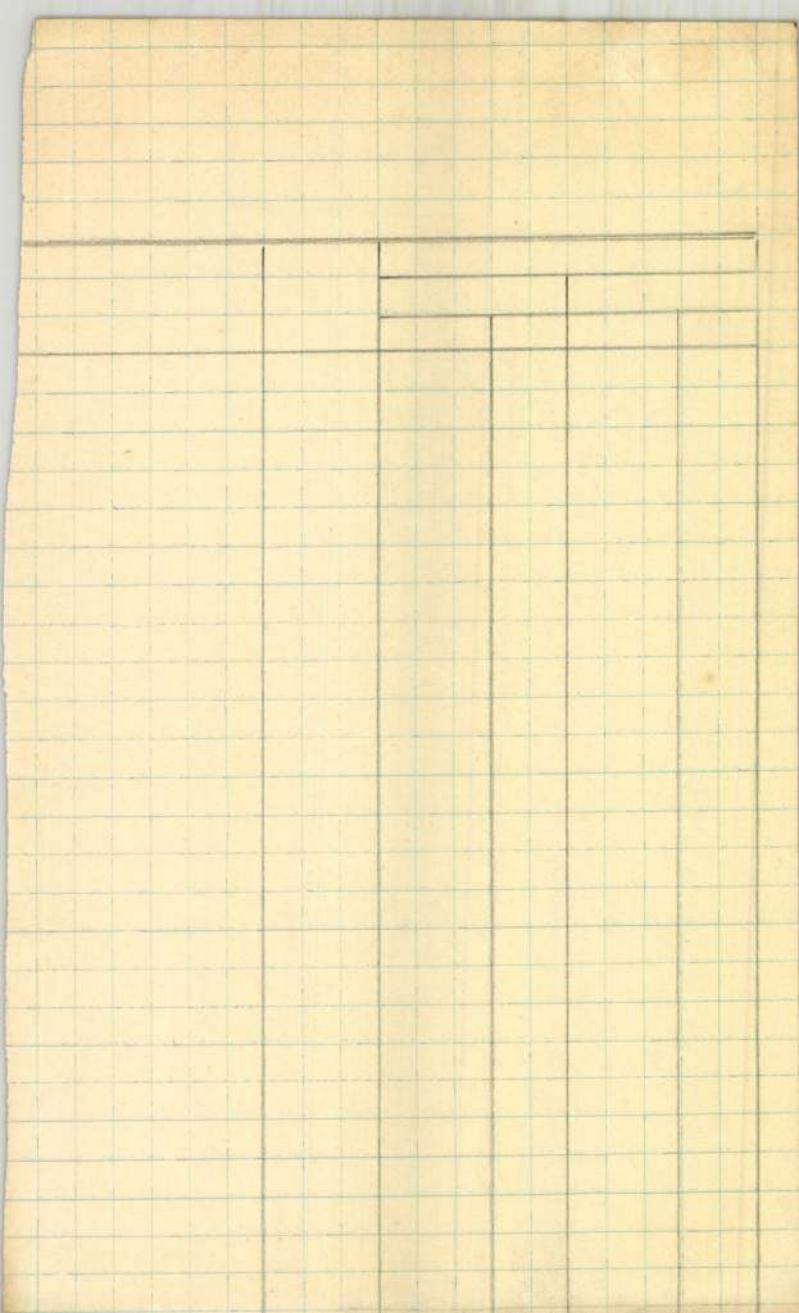

Poll Hugó

wód

P. G. Poll Hugó (Kappel)

Vas. Ugs. 1907. 10 z.

Poll. Hug

ird

Paur 894 l

Poll Hugo

Egy párisi Kurvistó
rep. (Ta) 40. l (irod
s)

Poll Hugó

lásd okv

Vas Ugs 1907

10 nám

tely. eletrajt

Poll Hugó

MAPFE tárlatán 1920
állami parcellázi

619

Haid Johannes

Jean Jacques Rousseau arczképe. Mezzotinto.

K. 8.

207 m. 131½.

Poll Hugó

Műszámok
1914. tav. kiáll. 370, 372, 373
1916-17. téli kiáll. Francia internált
1920-21. téli kiáll. 301, 337, 50, 56, 76, 257
1921. őszi kiáll 77, 79
1922. jub. kiáll. 79, 84, 260, 262, 268.
1922. őszi kiáll. 84.
1923. őszi kiáll. Kollektív kiállítás
1924 tav. kiáll. 27, 65, 71
1924. őszi kiáll. 18, 21, 39, 40
1925. tav. kiáll. 62, 64, 81, 86.
1926. angol-magy. kiáll. 103, 105, 107, 109, 112
1926. őszi kiáll. 289, 303
1926. téli kiáll. 39, 254, 256
1927. tav. kiáll. 21, 42
1927. magyar táj 615, 620, 622

Szalay Imre VI. 159.

Poll Hugó, festő, szül.

1867 XI.15 Budapesten. München és Párisban tanult, egyéb a francia fővárosban élt, utóbb Budapesten telepedett le. Plein-air élet- és tájképekel fest, ugyabban kizárolag pasztell technikában. Itthon és Párisban több díjat nyert.

Univ. lexikon 639 l.

Poll Hugó

Művészet 1903. 207
- 1904. 339, 397, 406
- 1905. 70, 277
- 1907. 1m, 1–5, 8, 9, 12, 13, 17, 32, 198
- 1909. 69, 135, 191
- 1911. 127, 132, 134, 140, 148 141, 142, 144, 149
- 1912. 187

Árva vára)

Pongrácz Károly: (42i (645), 3
(428). — Zagyva 42i (645), 2288 (325

Poll Hugó

Gerő Ödön, Londen Elek

Modern magyar festőmű-
vészek. Budapest, é. n.
84. l, 86. l,
Lovranai temető c. képe
repr. 61. l.
Templom előtt c. képe
repr. 90. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Poll Hugó

MAGYAR MŰVÉSZET

1931. 370-71, 536

1929. 637

z á g o s B i z o t t s á g a

Elnökségének,

B u d a p e s t .

VI., Állatkerti-u.l.

Poll Hugó

MAGYAR MUVESZET

1931. 370.

Lyka Károly

Nekrológ

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

dr. Szentiványi Gyuláné úrhölgynek
úrnak

Dörge Frigyes Bank r.-t.

Központ: Budapest, Kossuth Lajos-u. 4.
(Városház ucca sarok)

Magy. kir. osztálysorsjáték főelárusító
díjtalanul és bérmentve küld hivatalos játékterveket, prospektusokat, megrendelőlapokat és a részvételre vonatkozó mindennemű felvilágositást.

BUDAPEST

Horthy M. út 104

Poll Hugó

Tamulmány c. rajza
repr.
Művészet 1907. 32. l.

Nagy botrány a kolozsvári színházban

Egy kóristanő kosztümben, kifestve leszaladt a nézőtérre és inzultált egy kritikust — A művésznő férje bottal támadt az ujságíróra

Röviden megírta egyik pesti újság is, hogy a *Kolozsvári Nemzeti Színház Bérczyné* nevű segédszínésznője *felvonásközben berontott a nézőtérre és tettleg inzultált egy kolozsvári ujságírót*, aki róla lekicsinylő kritikát írt lapjába. *Janovits* igazgató mindjárt az inzultust követő napon színházi törvényszéket hívott össze, *amely Bérczynét a színháztól való távozásra ítélte.*

A botrányos eset azonban nem ért véget a színházi törvényszék ítéletével. A segédszínésznő férje, Bérczy Jenő, a kolozsvári színház titkára, az incidenst követő vasárnap délben *rárohant a színház kapuja előtt álló ujságíróra és őt addig ütötte a kezében lévő sétabotjával, míg a pálca ketté nem tört.* Az inzultusnak nagy tömeg volt a szemtanuja, közöttük *Sarkadi* Aladár, a Fővárosi Operettszínház tagja is, aki akkor a kolozsvári színháznál vendégszerepelt. Sarkadi öthónapos erdélyi turájából tegnap érkezett Budapestre és új részleteket közölt a párját ritkító színházi botrányról.

— A Szerencsetánc vasárnap délutáni előadását — mondotta Sarkadi — váratlanul lemondta az operett női főszereplője, *Bartkó* Etel, aki helyett a kórus egyik tagja, Bérczy színházi titkár felesége, ugrott be. Tartozom az igazságnak annak a megállapításával, hogy Bérczyné jól megállotta a helyét a szerepben, sőt játékban és énekben sok tekintetben felül is múlta az eredeti szereplőt. Az ujságíró — *Indig* Ottó az *Ellenzék* munkatársa azonban más véleményen volt és lapjának másnapi számában lesujtó kritikát írt Bérczynéről. Azt is ajánlotta neki, hogy maradjon csak meg a kórusban. Ugyanaznap délután *„Az aranykakas"* című operettben léptem fel, melyben Bérczyné a kórust fújta. Az első felvonás utáni szünetben azután, mielőtt ebben megakadályozhatták volna, úgy, amint volt,

kifestve a nézőtérre rohant és Indig szerkesztőt tettlegesen inzultálta.

Természetesen nagy botrány támadt, Bérczyné alig tudott a közönség haragja elől öltözőjébe menekülni.

Mikor pedig a második felvonás kórusában a színpadra lépett, a közönség pisszegni és fütyölni kezdett, úgyhogy az előadást is félbe kellett szakítani és később Bérczyné nélkül folytatni, akit másnap a színházi törvényszék a színháztól való távozásra ítélt.

Egy héttel a botrányba fúlt előadás után, vasárnap déltájban, néhány barátom társaságában a színház előtt sétáltam, melynek bejárata előtt Indig Ottó a színház művészeivel beszélgetett. Hirtelen kilépett a kapuból Bérczy titkár, *Indig szerkesztőhöz ugrott és sétabotjával ütni kezdte, oly erősen, hogy a bot kettétörött.* Mindez néhány másodperc alatt történt és mire a titkárt lefogták, a színházat *nagy tömeg vette körül, mely izgatottan tárgyalta az esetet.*

— Másnap azután Indig és Bérczy

pisztolypárbajt vívtak,

mely *sebesülés nélkül végződött.* De a szerkesztő és a színésznő ügye felett még a párbaj után sem tért napirendre az erdélyi magyarság, mely *jogosan tart tőle, hogy az ilyen esetek a román hatóságok beavatkozását provokálhatják.*

Nem lehet őszinte kritikát írni

a Pesti Kabaré premierjéről

Kérem kedves Izé, tisztelt barátom, aki azért veszed meg a lapunkat, hogy megtudd belőle, hová érdemes menni ma este, hogy elfelejtsd a bosszt, mely krachhá avanzsált, kérlek kedves barátom, őszintén bevallom neked, hogy nem lehet őszinte kritikát írni a Pesti Kabaré tegnap esti prömierjéről, se semmiféle pesti kabaré-bemutatóról. Mert kérlek szépen a kritikus, aki beül a kabaré nézőterére, hogy tárgyilagos kritikát mondjon majd az eljátszott kis jelenetekről és magánszámokról, öt perccel előbb a Newyork-kávéház törzsasztalánál ozsonnázik a komikussal, miután öt órakor a rendező volt szerencsés kibicelni az alsópartijánál és a művésznő tiszta szándékú udvarlója szíves volt kölcsönadni a kocsiját, nehogy a kritikus úr átázva érkezzen a prömierre.

Kérlek kedves Izé, hogy írjam meg én a véleményemet *Mihály* István *„Fogadja részvétem"* című tréfájáról, melyet tegnap játszott először a Pesti Kabaré. Hiszen Mihály tizenötéve jóbarátom és amellett a *Projectograph Rt.* sajtótitkára, úgyhogy az ember, ha vele vész össze, nagyon könnyen a Projectographfal kerülhet rossz viszonyba. És hogyan mondja meg a kabarékritikus a finom *Antal* Erzsinek, hogy nem neki való dalokat énekel, mikor ezeket a számokat legjobb barátja írta. És hogyan írjon az ember igazat *Kóváry* Gyula darabjáról, hiszen az ember úgy szereti a népszerű Cincit, hogy minden darab már csak azért is tetszik, mert ő írta. És hogyan írja meg az őszinte kritikus, hogy az összes *Kondor Ibolyák* és egyéb reklámdizőzök erőlködése milyen szomorú és kiábrándító, ha az ember a *Megyaszay* Vilma mélységesen emberi, megdöbbentően győző és elringató művészetével próbálja összehasonlítani. Hogyan írja meg az őszinte kritikus, hogy a Pesti Kabaré tegnap esti műsorán *Radó* Sándor vidámsága volt az egyetlen kis oázis, és az egyetlen jó magánszám „Haragszik az ember" című Harmath-paródia. Hiszen ha ezt megírja, ráfogják a kritikusra, hogy istentudja micsoda anyagi, erkölcsi rejtelmes szálak fűzik ahoz a művészhez vagy íróhoz, akiről jót írt, mert igazat akart írni.

Kedves Izé úr, igaza van önnek, nem lehet őszinte kritikát írni a kabaréról sem nekem, sem másnak, egyedül a kabaré igazgatójának lehet, kinek őszintén tetszik mindaz, amit a kabaréjában egy hosszú est folyamán végigpendlíznek. Az egyetlen őszinte kabarékritika a — kommüniké, melyet az igazgató ír és fizet meg soronként

Sans-Gêne.

MEDGYASSZAY VILMA, aki megkezdte pesti vendégszereplését.

Gombaszögi Frida két élete

Akik látták a Vígszínházban az „Orvos dilemmájá"-ban *Gombaszögi* Fridát, azoknak föltünhetett, hogy Jennifer alakját a nőiségnek mily gazdag hangszerelésével, változatosságával, teljességével játszotta ez a kivételesen nagy művésznő. Az asszonyi kacérságnak, hiúságnak, önfeláldozásnak, odaadásnak olyan hatalmas oeuvre-jét nyujtotta, hogy az életteljesség tökéletes varázsa lebegett Bernard Shaw ez egyik legproblematikusabb női alakja körül. A szerep betűiből életre villanyozta Jennifert. Mindenki csodálta: ez nemcsak az a nő, aki kívülről látja önmagát, hanem ezt

kifejezésre is tudja hozni a művészet oly eszközeivel, amelyek az életet tükrözik.

Nos, ezt a Jennifert már láttuk egyszer színpadon, mikor egy Gombaszögi Frida nevű, pályája elején lévő színésznő a Magyar Színházban Jennifer szerepében kirobbantotta új, üde tehetségének minden fiatalos invencióját. A hatás, a siker óriási volt. A kritikusok magasztaló, meglepett sorokkal fedezték föl az új csillagot a drámajátszás egén.

Már most, ha visszaemlékezünk és összevetjük az akkori Jennifert a maival, arra a különös eredményre jutunk, hogy Gombaszögi Frida akkori és mai alakítása a lényegében nem tér el egymástól. Részleteiben teljesebb, mélyebb ma Gombaszögi Frida felfogása, de Jennifer alakja már akkor is — a Magyar Színházban — olyan életteljesen ugrott ki fantáziájából, mint ahogy a szobrász egy alakja készen, bevégzetten kerül végre ki az alkotás kohójából. Csak csiszolni, részleteket módosítani lehetett rajta, de az első ihlet, az első intuició felfogásán változtatni nem lehetett. Ezt azért jegyezzük föl, mert érdekes adatnak tartjuk a színészet lélektanához.

Szini Gyula.

A Marinka táncosnő Székesfehérvárott

Faragó Sándor és Alapi Nándor társulata nagy sikerrel mutatta be Jean *Gilbert* „Marinka táncosnő" című operettjét, a főszerepekben *Szegedy* Lujza, *Gömöri* László, *Korda* Sándor és *Polgár* Ferenccel. Székesfehérvár polgársága és a város vezetősége nagy örömmel látja, hogy a direkció minden áldozatra hajlandó, hogy a székesfehérvári színészet régi fénykorát visszahozza.

A szerencsétlenül járt csodahegedüs fiú emléke

A mult esztendőben tragikus halált halt szabadkai származású csodahegedüs, a kis Nagy Jancsi sírját emlékoszloppal akarják megörökíteni volt tanulótársai. A síremlékalapot a Zeneakadémián rendezendő hangverseny útján óhajtják megszerezni, amire *Hubay* Jenő igazgató már engedélyt is adott. Nagy János géniusza úgylátszik nem halt ki vele, az öccse, egy egész kis fiú már itt Pesten tanul hegedűt s a legkisebb testvére is zenei tehetség. Apja, szabadkai pékmester, elhatározta, hogy felköltözik Budapestre, hogy teljesen nagytehetségű gyermekei neveltetésének élhessen. Mint értesülünk, Nagy János volt mentorai, *Tarnay* Alajos és *Rados* Dezső tanárok fáradoznak abban az irányban, hogy a csodagyermek-apának Budapesten exisztenciát szerezzenek.

A világ legnagyobb sportpályája egy ház tetején épül

Hans Braun szemétdombjától a charlottenburgi mammuth pályáig

(Berlini munkatársunktól.) A *német* Európában leghamarabb jött tudatára annak, hogy a *sport* mily hatalmas fegyver a testi és lelki erők megnövelésében. A száraz német *gimnasztika* először 1908-ban *Londonban* bukott meg, azután 1912-ben *Stockholmban* kapta a kegyelemdöfést. A soviniszta németek azonban nem sokat gondolkoztak efölött, hanem a legkiválóbb szakemberek, dr. *Kerschensteiner* müncheni polgármester vezetésével azonnal áthajóztak a sport igazi hazájába, *Amerikába* és 3 hónapi tanulmányozás után visszatérve, egymásután épitették a *nagy pályákat.* Ha kellett, hatalmas épületeket bontottak le, csakhogy az ifjúság *szabadtéri* sportolását elősegitsék.

A stockholmi Olimpiász idején a hősi halált halt Hans *Braun*, a csodafutó, még egy gyár salakszemétdombján trenirozot és ma ott impozáns *Stadion* áll. De a szívós németeknek már vagy egy tucat Stadionjuk van, melyek közül a legelőkelőbb a *grunewaldi. Berlinnek* azonban még újabb nagy pályára van szüksége, amelyet az erősen beépitett területek miatt most úgy épitenek föl *Charlottenburgban*, hogy *egy új sportpalotának a tetejére kerül a futball- és az atlétikai pálya.*

A tribünöket pedig a hatalmas épületet körülvevő *szórómedencék* fölé épitik, úgyhogy a könnyen izguló sportközönség és a tulajdonképpeni pálya között 5 emeletes mélységü ür lesz. Tehát a legújabb *mammuth-pályán*, amelyen 150.000 ember fog elférni, nem lesznek sportbotrányok.

Az óbudai uszók olimpiai tréningje

A III. ker. TVE úszószakosztálya *Komjádi* Béla vezetése mellett komoly tréninggel készül a párizsi Olimpiászra. Komjádi Béla különösen vizipólócsapata verhetetlenségében bízik. A bajnokcsapat az idén hat nemzetközi, öt bajnoki és két kupamérkőzést játszott. Tizenkétszer győzött, egyszer eldöntetlenül végzett. Adott 109, kapott 18 gólt.

PARAMOUNT PICTURES
FAMOUS PLAYERS-LASKY CORPORATION
NEW-YORK

1923.

Az internált festő

Kiállítás a Műcsarnokban

A kaland, melyről itt szó esik, még 1914-ben kezdődött az elegáns franciaországi *Boulogne sur Mer*-ben. Hőse egy ismert magyar festőművész: *Poll* Hugó, akivel az a malheur történt, hogy a háború kitörésekor Franciaországban rekedt s éveken át internálva volt.

Az internáltság szegénynek-gazdagnak egyformán keserű emléke marad, de a művészember sorsát mégis csak elviselhetőbbé tudta tenni a hivatása!

Poll Hugót, aki feleségével és gyermekével nyaralt Boulogneban a háború kitörésekor, azonnal internálták, míg feleségét, aki francia nő, szabadon engedték. Poll a fogságban csakhamar előszedte pasztellkrétáit s dolgozni kezdett. Képeit a fogolytábort tisztjei is

megcsodálták s Poll mint művész szabadon járt-kelt ezután a hatalmas parkban. Egy napon fényképész jelent meg, hogy lefotografálja a foglyokat. A francia kormány ugyanis ezekkel a fényképekkel akarta dokumentálni, hogy milyen jó sorsuk van az internáltaknak. Poll, amikor a fényképész már éppen fotografálni készült, hátat fordított a gépnek.

— Tessék a hátamon igazolni, hogy milyen — jó színben vagyok! — mondta a francia parancsnoknak. Hetekig nem mehetett ki a parkba, ez volt a büntetése.

Egy napon, amikor kint dolgozott, távoli ágyúmorajt hallott. Arca boldogságtól sugárzott, de csak pár pillanatig.

— Ne aggódjék, monsieur Poll — szólalt meg maliciózusan a parancsnok, aki a művész képében gyönyörködött — a németek nem fogják önt — elrabolni. Holnap biztosabb helyre visszük önöket, ott is kitünő a levegő.

Augen Sakles d'Olonne, majd újabb és újabb internálási táborok lesznek ezután a tartózkodó helyei. Mindenütt szorgalmasan dolgozik.

Egyszer egy papi konviktus épületében internálták, amely teljesen kihalt volt.

— Szeretnék egy pappal megismerkedni — szólt egy napon a parancsnokhoz

— Az bajosan megy, mind odakint vannak a fronton...

— A fronton? álmélkodott a művész. — Nálunk Magyarországon a francia foglyoknak ezért a szórakozásért nem kellene a frontra menni — mondotta Poll gunyosan. —Igaz, hogy nálunk a francia polgári foglyok nem is beszélhetnek senkivel, azon egyszerű oknál fogva, mert nincsenek is francia internáltak!

*

Ezeknek az élményeknek és tájaknak a pikturában megörökített emlékeit állítja most ki Poll Hugó a Műcsarnok vasárnap megnyílt kiállításán, amelyen egyéb képeit is bemutatja. Két nagy terem faláról mosolyog le ennek a kitűnő művésznek százhúsz pasztellje és rajza. Rajta kívül még három elhunyt művész: *Jávor* Pál, *Béli Vörös* Ernő, *Skutecky* Döme hagyatéka, *Glatz* Oszkár harmincnál több portréja és egy csomó karácsonyi képvásárra szánt kép látható a Műcsarnokban. Karácsony előtt is lehet azonban vásárolni. Sőt már holnap. Milliótól föl és lefelé, de inkább fölfelé.

Poll Hugó.

Kokaintanyák Budapesten

A rendőrséget bizalmasan értesíti valaki, hogy X. Y. úgynevezett színésznő lakásán, — mert Budapesten sokkal több az úgynevezett színésznő, mint a nem-színésznő, — tehát, hogy

a színésznő lakásán esténként meg éjszakánként kövérkés, párnáskezű urak és parfőmös hölgyek gyűlnek össze úgynevezett kultúrestélyek címén.

ellenben a kultúráról sürgős gyorsasággal áttérnek a kártya zöld, igazán zöld mezejére. Ekkis baccarat, némi vasutacska, miegymás, ennyi az egész. Elvégre szórakozni is kell az egész napi tologatás, síbolgatás és az árfolyamhullámokkal szemben való fárasztó úszógyakorlatok után. A folytatás is a régi: a detektívek valami agyafúrtan kigondolt csellel bejutnak a lakásba, rátesznek a kezüket a bankra, lefoglalják azt és aztán megkezdik a játékosok igazoltatását.

Hanem innét kezdve a történet kezd újszerűvé válni.

A razziát vezető V** detektív-főfelügyelőnek, akihez képest a kártyaügyekben a nagy Sherlock Holmes élhetetlen fajankó és aki a játékosokat majdnem kivétel nélkül személyesen ismeri s tudja róluk, hogy többszörös milliomosok, feltűnik, hogy a zöld asztalon *csak annyi pénz forog, mintha jobbfajta köztisztviselők játszanának a hónap első napjaiban.* Az első pillanatban nem érti a dolgot, de aztán elmosolyodik, mert neki az ilyesmi nem ujság: ezek a hölgyek és urak inkább

végigjátsszák a tiltott hazárdjáték komédiáját, csak hogy a még tiltottabb titkos szerelmeiket elleplezzék.

Éppen indulni akar, hogy a lakást alaposabban is szemügyre vegye, amikor észreveszi, hogy a játékosok egyike teljes lethargiában, mozdulatlanul, ködös, fátyolos szemekkel ül a mély, párnás karosszékben, semmibe sem véve mindazt, ami körülötte történik. Odalép eléje, belenéz a szemébe és akkor hirtelen megért mindent: ez a köd a kokain köde, ezzel a fátyollal a kokain szokta leplezgetni viaszsárga, undok testét. És akkor már nem gyanakszik a szerelemre, mert

a kokain rabszolgái csak álomnőket szeretnek, ők gyilkosan-édes bódulatukban élnek át minden gyönyörűséget,

amelyekhez képest a valóság még csak megközelítőt sem nyujthat a számukra.

Mikor terjed legkönnyebben és a halál félelmes biztosságával az epidémia, a ragály?

Amikor maga a levegő is telve van mikróbákkal, amikor a lángoló nyári hőségben maga a föld is mérges párákat verítékez ki magából, vagy a nedves, nyirkos őszi ködben, amikor a nyavalyák és fertőzetek szikrázva-égő végzete, a napsugár is pihenni tér.

Nos, ma bőven van részünk mind a kettőben: ma minden izzik, mint a titkos zsarátnok és mégis mindent, mindenkit elföd a köd, a félelmes, gyilkos bizonytalanság, amelyben azt sem veszszük észre, amikor

a téboly rákapcsolódik a lelkünkre és megöli azt halálos szorításával.

A viaszsárga kokain magának az életnek a cinkosa, aki ma, titokban, jobban arat a bandita-testvéreivel, az alkohollal meg a többivel együtt, mint valaha.

És meddig tart az átokverte hatalma ennek a Keletről idesompolygott orgyilkosnak?

Pontosan a sír széléig. Odáig a pióca hűségével elkíséri a maga maniakusát, hanem amikor belökte azt a föld alá, nevetve visszafordul. De az életben nincs szabadulás tőle. Volt egy nagyon kedves ismerősöm,

egy orvos, akit a felesége megcsalt és aki attól fogva a kokainnal kötött vadházasságot.

Az is ölte meg és ő tébolyult gyönyörűséggel számítgatta naponta, hogy menynyivel van közelebb megint a Nirvána nyugalmához, ahol az ember lelkét nem hasogatja, nem égeti semmi.

— Ha az kapkod az álomvilág fantomgyönyörűségei után, akinek az életben minden várnivalója és reménye összeomlott, az annyira megértő, mint az, hogy az alkoholt sem a maga elképzelésében oly dús keleti issza, aki anélkül is mindig részeg a maga fantáziájától, hanem a szomorúbb, zárkózottabb nyugati, aki azzal öntözgeti a maga lelkének satnyább virágait.

De miért nyúl kokain után az, akinek zápor módjára hull az ölébe a minden lehetőségek lehetősége, a pénz? ... Vagy a *Ganz*, az *Általános*, a *Nasici*, meg a többi finom, drága papírnemű nem csak akkor bolygatja meg a lélek egyensúlyát, amikor aláfelé ereszkedik, hanem akkor is, amikor felfelé száll a csillagokig?

Úgylátszik, mégis ez az utóbbi lesz a valóság.

Cholnoky László.

Idézett egy kommünikéből

A VARszinház bemutatóját
Ismét alulról lesem én,
Mert ami ott fönt történik,
Az „kimagasló esemény".

K. J.

Legnagyobb bukásom...

A diadalnak szárnyai vannak, hír és dicsőség röpül rajtuk — de a balsiker is, akárcsak a rossz hír, fölpattan az ördögmotollára és kegyetlenül meghurcolja áldozatát. Nemcsak a siker tud hangos lenni. Tud a kudarc is. És hányszor megesik, hogy a kudarc sokkal több nemes erőfeszítést, becsvágyat, tudást, tehetséget temet maga alá, mint amennyire szüksége van a sikernek ahoz, hogy siker legyen. A művészet világában szinte kiszámíthatatlanok az eshetőségek. Száz meg száz körülmény, momentum, véletlen összetevődése, sokszor mellékesnek vélt dolgok szerencsés fölülkerekedése személyes varázsok, előítéletek, elfogultságok: valahogyan ezek az alkotóelemei az olyan sikernek, amelyet előre senki nem tudott megjósolni. És a kudarc? Talán ugyanezeknek az elemeknek a — hogy úgy mondjuk — pecches, fonák elrendezkedése, össze-vissza kuszálódása. Siker és balsiker lebeg állandóan a színház, a szerző és a művész mérlegén. A hangos siker sokszor hamarabb enyészik el, mint egy csöndes kudarc, amelyet úgy temetnek el, mint ahogy a megesett leány rejtegeti a bűnét.

Ebben a rovatban a magyar szerzők és színészek legnagyobb bukásáról akarunk írni. Még pedig nem magunk. Ők, az érdekeltek mondják el: mikor, miért és hogyan buktak el. Mi volt a legnagyobb bukásuk? Művész, akinek száz és száz forró estéje volt, önérzettel beszélhet erről a balesetről. Szerző, akinek sok kiváló alkotása ejtette hatalmába a közönséget, az utólagos önbírálat lehiggadt hangján beszélhet kudarcáról. Mint valami kedves halottról.

Szirmai Imre

a magyar színművészetnek ez a régi jelese, a Blaha Lujza Színház igazgatója így mondta el nekünk legnagyobb bukása történetét:

— Nekem tulajdonképpen nem is egy, hanem két nagy kudarcom volt hosszú pályámon. Először *Szegeden*, amikor *Borgia Lucretia*-ban drámai szerepet játszottam és egy bordalt kellett énekelnem. Huszonnégyéves voltam és nagyon ambicionáltam a szerepet. Mikor a bordalra került a sor, alig énekeltem pár taktust, belesültem. Olyan nagy zavarban voltam, hogy ki akartam menni a színpadról. Úgy tartottak vissza. A közönség kegyes volt hozzám, megbocsátott, mint drámai színésznek.

— Második nagy bukásom, amelyet azonban nem tulajdoníthatok egészen magamnak, a régi Népszínházban ért. Porzsolt Kálmán volt az igazgató; azt hiszem, 1898-ban Hauptmann erős, szociális tendenciájú drámáját, *Thurasel Bertalan*-t adtuk elő. Én rendeztem a színművet s én játszottam a címszerepet. Mellettem a legkitünőbb erők: *Horváth* Vince, *Vidor* Pál, *Szabó* Antal, *Lukács* Juliska, *Gazsi* Mariska. Azt kellett megmutatnunk, hogy mi is tudunk természetesen beszélni, mozogni, játszani. Mit mondjak? A közönség egyszerűen kinevetett bennünket. Velünk együtt a darabot is. Nem tudta megérteni a játékstílust, sem azokat a gondolatokat, amelyeknek Hauptmann a szószólója volt. A régi Népszínházban deklamáló tónushoz, erős, széles mozdulatokhoz volt szokva a publikum. A mi pátosz nélküli beszédünket színtelennek, szürkének, unalmasnak találta. Pedig milyen nagy ambicióval készültünk erre a művészi feladatra! Mindössze négyszer játszottuk Hauptmann drámáját. Ez volt a színészpályám legnagyobb keserűsége. Ettől a szerepemtől reméltem mindent, azt is, hogy a Nemzeti Színházba kerülök. Mert akkor drámai színészi ambicióim voltak. Nem kellettem a közönségnek, de nem kellettek partnereim sem, visszautasították a darabot. Akkor szinte elviselhetetlennek tűnt fel a bukás. Ma?... Már csak emlék és nem is olyan csúnya emlék.

Poll Hugó

A berlini nemzetközi művészeti kiállítás on kis aranyérem a Hazatérés a buesúról c. pasztellképére –

Művészet 1904.

339. l.

Kellemes karácsonyi
ünnepeket
és boldog uj esztendőt
kiván

HOFFMANN FERENCZ

képkereskedő
képkeretgyáros

Budapest
IV., Gerlóczy-ucca 5.
IV., Károly-körut 28.

III. 330. Poll Hugó, 19 éves, izr., szül. Budapesten, Magyarországon, atyja gyáros, I. előkészítőosztály, 1886 okt. 18.

Som 18.7.1.

A születési év sosem volt bejegyezve, csak az életkor; így arra innen csak a belépés évéből lehet következtetni. A szülőhelyre vo-

Poll Hugó

Fürdés után c. pastell-
képének repr.-
Művészet, 1904 397. l.

A m. kir. vallás- és közo

11191/1934.
.....szám.

A Müemlékek Országos I

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Poll Hugó

[illegible]

Lex Magy Társ

450. b. l.

Tell Hug

Neue

der Weg Tein

V70. 6. 1.

Poll Hugó

POLL HUGÓ: HAZATÉRŐ BÚCSÚSOK
TÁRSULATI DÍJ 1903.

Lm KT 50 – 148. l.

1896.

1. Smith Wilhelm. A kikötő. Olajf.
2. Schultzberg Ansheim. Az erdőben. Olajf.
3. Lindberg Erik. Érmek és plakettek. Bronz.

Poll Hugó

VÁSÁR
POLL HUGÓ FESTMÉNYE

Művészet
1907. 1. 27.

Poll Hugó

[illegible]

Ujvelt és L.

714. l.

BUDAPEST

Poll Hugó

1. Lá Biró Hgyist

65 l.

ÜNNEPÉLYES

MEGELŐZŐLEG AZ EGYETEMI TEM
ÜNNEPÉLYES

TÁRGYSO

1. Dr. Pataky Arnold Rector Magnificus me
2. Pályázati és szorgalmi díjak kiosztása.

Budapest, 1937. évi május hó.

25.816. — K

POLL HUGÓ

Modern festőink legtöbbjének ugyanaz az útja, de mások a stációi. Budapest, München, itt jobbára a Hollósy-iskola, majd Páris az útjuk nyomjelzői. De ugyanegy úton más-másfelé jutnak. Az ő fejlődésüket megfigyelvén, variálhatjuk a Rómába vivő minden útról szóló mondást. Ime, egyugyanaz az út sokfelé visz: elvihet az egyéniségbe is. Poll Hugó ugyanezen az úton járt. Sietve előre törtetett rajta. Egy-egy pihenőhelyén elgondolkozott önmagán és meg-megszabadult cók-mókjától. Tudott sajátossá lenni. Pedig csupa idegen hatást vitt magával. Az egyéniségnek benne folyó energiája eleinte arra bírta, hogy az idegen hatást sajátosan érvényesítse. Ettől az igyekvésétől modorossá lett. De a modora jórészt különleges volt. Ez a modor a tapasztalat és az egyéniség összeboronálása volt. A kettő a domináló szerepért egyre versenygett egymással s az utóbbi lett a győztes. És minél hatalmasabbá lett, annál kevésbbé fért el keretében, a modorban. Végezetül pedig a keret széthasadt. A modor fölé kerekedett az egyéni sajátosság. Az önmagával való megelégedés és az önmagától való szabadulás váltakozása Poll Hugó fejlődésének is története. Amaz öröm, emez diadal. Az egyéniség alakulása rendesen annak az örömnek leküzdésével jár.

München, Hollósy, Páris: Poll Hugó is ezen az úton kereste a művészet igazságait. A régi igazságok új átveretét. A modernségnek Párisban éppen uralkodó formája kap bele az odakerült fiatal magyarok lelkesedésébe, hogy meggyőződéssé alakítsa. Ma a neo-impresszionizmus, Gaugin primitivizmusa, a Van-Gogh puritánsága fogja meg őket, de Poll Hugó párisi tanulása idejében a verőfény-kultusz erőszakos papjai hirdették a művészet igazságait. Azok, akiknek a verőfény rendes nyilvánulása nem volt eléggé ünnepies s akik ezért a napvilágra pózt kényszerítettek. Nekik a verőfény a maga rendes munkájával nem juttatott elég világítási hatást s ezért arra bírták, hogy hagyja abba az egész színskála ragyogtatását, az árnyék- és fényfoltok olyan elosztását, amely plasztikus képet formál vagy a felületet harmonizálja, hanem tegyen új kinyilatkoztatást. Nyilatkoztassa ki a napimádás vallásának új parancsolatait. A kétparancsolatot, a vagy-vagy hitcikkelyeit. Minden, ami van, vagy kemény árnyék, vagy izzó fehérség. S az árnyék és a fehérség kézzel fogható test. Nem tudom, hogy e kétparancsolat kodifikálva megjelent-e, de azt valamennyien tudjuk, hogy annak idején meghódította a világot. Néhány esztendőre. Természetes, hogy meghódította a fiatal magyar festőt is, aki akkor került Párisba, az új Sinai-

Művészet 1907.

hegy tövében a kinyilatkoztatástól mámoros nép közé. És Poll Hugó egész sor olyan képet festett, amelyben az új plein-air árnyékot és fényt késsel széthasító erőszakossággal nyilvánult.

A kemény árnyéknak és az izzó fehérségnek elválasztása e képeken — nemcsak a Poll Hugóéin — szinte geometriai módszer szerint történt. A verőfény uj mámorosai mint igaz forradalmi emberek, a guillotinnal dolgoztak: a nagy késsel szabdalták a delikvenst, a vásznukra került képet, árnyék- és fényrészekre. De a mámoros napkultusz megnyilvánulásain, a tejfeles-kék, majd meg a haragos zöld plein-air képeken a verőfény éppenséggel nem volt izzó, hanem szinte fagyasztón hideg volt. Kemény hidegek voltak a kontrasztok, fagyosak a harmoniák. A tónusok majd hogy bele nem vesztek a lokális színekbe, s e lokális színek kifejezés, erő, mélység és szélesség nélkül valók voltak. Ismétlem, nemcsak Poll Hugó képein, hanem még az új napimádók vásznain is.

De jóideig megragadták és elragadtatták a világot és az új igazságokat kutató művészeket. Már azért is, mert erős artisztikus akarat és igézetes forradalmi elszántság nyilvánult bennük. De úgy jártak mint a nagy forradalomban a girondisták. A jakobinusok föléjük kerekedtek. Poll Hugó nálunk annak az új festésnek hírhozói közé tartozott. A hír hozzánk csak későn érkezett, mégis mint szenzációs újdonság hatott. Éppenséggel nincs rá okunk, hogy a késett tudomásszerzésért restelkedjünk. München közelebb van Párishoz, a német festészet közvetlenebben érintkezik a francia művészettel és München mégis csak elkésetten vett tudomást a plein-airnek diadalmáról is, természetesen a plein-air-festésben bekövetkezett új szekták alakulásáról is. Még jól emlékezhetünk arra a feltűnésre, amelyet Poll Hugó párisi képei a mi tárlatainkon keltettek. Akkor a konzervativizmus nálunk még nemcsak uralkodott, hanem erőszakoskodott is. S a közönség ennek az autokrata uralkodónak alázatos alattvalója volt. Mégis úgy

KÖRMENET
POLL HUGÓ OLAJFESTMÉNYE

hatottak reája a fiatal magyar festő képei, mint a sötétségben gubbasztókra a derengés. Mint új igazságoknak derengése. Modern művészeink, odakint s idehaza is, az igazságok folytonos alakulásának már egyéb eredményeiről is tudtak és részben magukévá is tették őket, de a közönség még mindig hóbortnak tartotta az igazságok és fogalmak újjá veretését. Mégis érdekesség hajhászásnál többnek tartotta Poll Hugó hírhozását és nem intézte el azzal a szokásos ítélettel, hogy a művészi új nem egyéb, művészietlen okvetetlenkedésnél. Mert Poll Hugó képeiből a művészi akarat komolysága, s a művészi lelkesedés tisztasága köszöntötte. Abban a kíváncsiságban, amellyel képeit szemlélte, megbecsülés nyilvánult. Ez akkortájt nagy művészi sikerszámba ment.

Akkortájt! . . . Úgy mesélek Poll Hugó első sikereiről, mintha nagyon régen lettek volna; úgy emlékszem vissza első jelentkezésére, mintha már nagymúltú öreg ember volna. Pedig fiatal ember, még mindig olyan ifjú, aki előre törtet és új megismerést keres, de a magyar modernségért folyó küzdelemben is kettősen számítják az esztendőket. Én édes Istenem, még valamennyien fiatalok vagyunk, akik a modernség érvényesüléséért írásban és képben küzdöttünk és munkálkodtunk, mégis nagyon sokra emlékszünk vissza. Mert a tegnapra nem egyszeriben virradt a ma. A derengés szertelen sokáig tartott, talán még be sem végződött. Még mindig csak pirkad, még nem delel a nap. Ennek a hajnalnak elejéről való a mi fiatal művészünk jelentkezése. S ennek a hajnalnak derekáról való az ő kialakulása, új megismeréshez csatlakozása, régibb meggyőződésének tisztulása.

Ennek a hajnalnak elejéről való Poll Hugónak az az öröme, amelyet a verőfény új értékelésén érzett, s ennek a hajnalnak derekáról való az a győzelem, amelyet erős akarattal s az új megismerésből fakadt energiával azon az örömén aratott. Még fiatal ember, s szinte bizonyos, hogy lelkületében a meggyőződés öröme és az önönmagán való győzelem boldogsága még néhányszor váltakozni fog. Hadd emlékeztethessek Nietzschének arra a mondására, amellyel a „Fall Wagner" című könyvét megkezdette: „Wagneriánusnak lenni, gyönyörűség volt, Wagnertől szabadulhatni, diadal". Az új megismerés irgalmatlanul pusztít régi elfogultságok, régi balítéletek, régi meggyőződések, régi örömök közt. Ez a pusztítás a modernség diadalmi útja. E pusztítás elbúsíthat az emlékezés melankoliájával egy-egy pillanatra, de nem mérgezhet meg keserűséggel. A modernség nem azért dönt romba, mert a hajlandósága vandáli, hanem azért, hogy a megismerés elől az akadályokat eltávolítsa. A modernségre termett művészlelkület az új megismerésen nem eshetik kétségbe, mert az egyéniség érvényesülésének új lehetőségeit szerzi általa. Poll Hugó e lehetőségekkel bátran és tudatosan élt eddig is és élni fog velük ezután is.

Poll Hugó néhány év alatt a drasztikus fény- és árnyékerőszakolás'ól a fény- és árnyékfoltok harmonizálásához pártolt át. Úgylehet, hogy paradoxnak látszik az az állításom, hogy abban az erőszakos részretagolásban valamelyes szintézis nyilvánult meg. A szintétikus impresszionizmusnak előhírnökei voltak azok a széttagolók, azok a guillotinnal árnyék- és fénysávokat szabdalók. A módszer megváltozott, de az eredmény ugyanolyasféle maradt, amikor a szétszabdalókat az összetevők váltották fel. Poll Hugó festésének nagy változását azzal igyekszem jellemezni, hagy mai festését a régivel szemben analitikusnak mondom, pedig alapjában véve, s azt a magam által is paradoxnak mondott tételemet félretévén: régi festése nem volt szintétikus. Csak éppen durvábban analizáltak a párisi fehérfestők. Ez újabb képei közül a „Visszatérő búcsúsok", a „Vizsga" talán a legjellemzetesebbek. Amaz Párisban is nagy sikert aratott, s a Szalonban megjutalmazták. Páris elégtételt szolgáltatott elpártolt fiának. Pedig Párisban azóta a forradalmi szekták az övével merőben ellentétes igazságokat vallanak és diadalra is juttatták őket. S e szekták között leghatalmasabb, legünnepeltebb, a merőn szintétikus, a szinte tudományosan spekulálva szintétikus festés tábora.

Ugylehet, hogy Poll Hugó a festésében való változást máskép magyarázza meg, mint én, de nekem is az a meggyőződésem, hogy a

művészi kritika, amely arra igyekszik, hogy a művészet pszikologiája lehessen, a képben és megfestésében többet láthat, mint a kép megfestője. Mint ahogy a természetben, a tájékban a festő és a poéta többet lát, mint amennyit a teremtő energia beléjük teremtett. Jómagam Poll Hugó festésének mostani kialakulásának magyarázatát a pasztellal való foglalkozásában látom. A pasztell más technikára, más kézírásra, másféle szétbontásra bírta s a művész ezt a sok újat, az olajfestésével szertelen ellentétben levőnek látta. Ezt az ellentétet áthidalni igyekezett. A pasztell tanította új — olajfestésére. A pasztellbe pedig talán egyenesen belemenekült, amikor arra a megismerésre tett szert, hogy a fehérfestés tévelygés.

A dekorációt kezdte keresni; természetes, hogy a tájékban kereste. A felületet már nem hasítja ki, hanem differenciálja. S pasztelljeiben a fényt a levegő hordja, terjeszti, a felületekre viszi, míg régi képein a napgolyó közvetlenül kilövelte. A színértékek érvényesülnek, a tónusok a lokális színfelületeken eluralkodnak. A kép színes felületei mélységeket érezteték. Poll Hugó néhány száz pasztellképet rajzolt, s egyre inkább belemélyedt a pasztell technikájába. Újabb finomságokra bukkant s szinte szuverén készségre tett szert. Olyan nagyon kezeügyében van most már a festése is, hogy már-már nincs rá oka hogy feladatával megküzdjön és győzelmet arasson rajta. Hanem ez a szuverénitás a modorosság kerítője. Mégsem féltem tőle Poll Hugót, mert multjában az új megismerésen való örömöt, mint művészi energiát ismertem meg. Lehetetlen, hogy ezt az örömöt ezután is ne keresse.

GERŐ ÖDÖN

BÚCSÚSOK HAZAJÖVETELE
POLL HUGÓ PASZTELLJE

HÁLÓKÖTŐ LEÁNY
POLL HUGÓ PASZTELLJE

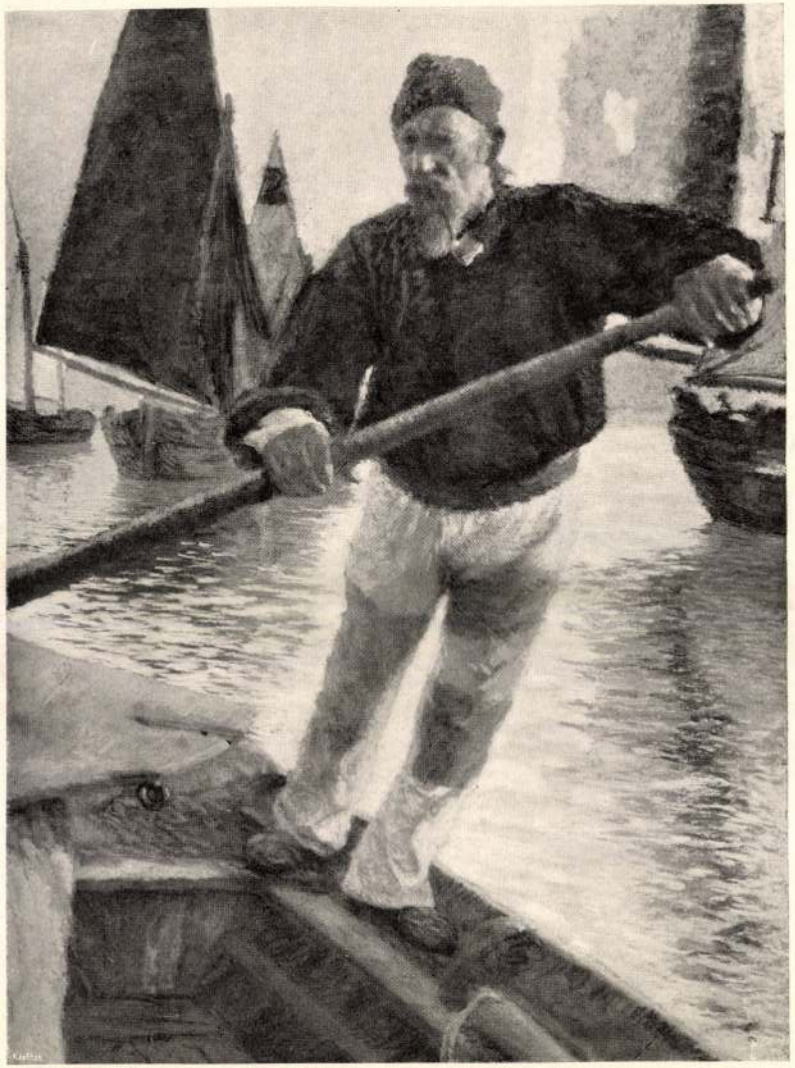

LAGUNAI HALÁSZ
POLL HUGÓ PASZTELLJE

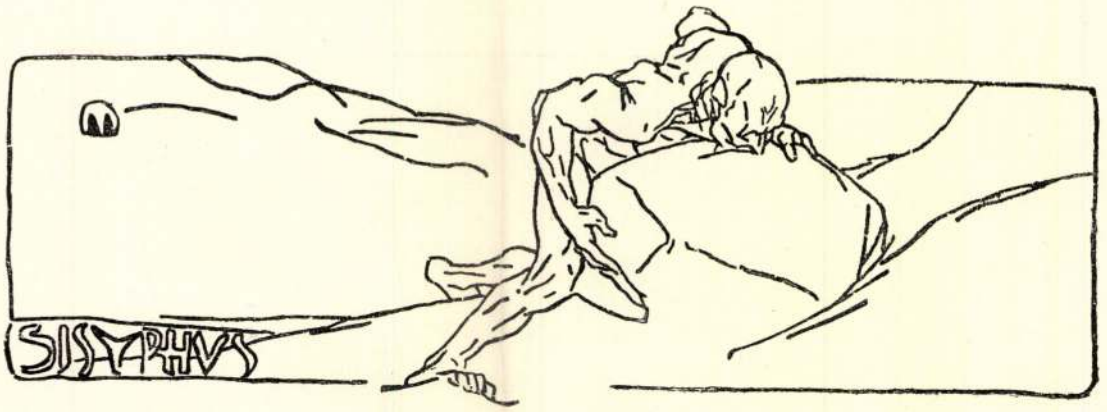

A SZOBROK SZINEZÉSE

Midőn Klinger Beethoven szobrát kiállította és a filiszterek kezüket összecsapva sopánkodtak a művészet elfajulásáról, a művészek hóbortjairól, azonnal gyanítani kezdtem, hogy Klinger ismét valami hatalmasan egyéni alkotással örvendeztette meg a művészetet. Mert minden látszólagos vadsága és írói elkapatottsága dacára igaza van Goncourtnak, hogy manap szép az, ami a laikusnak ösztönszerűleg visszatetszik. Ugyanis a művészetekben teljesen járatlan a megszokásnak rabja. Meggondolás nélkül konzervativ. Amit gyermekkora óta látott és megfontolás, tanulmány és birálat nélkül évtizedeken át szépnek talált, azt a művészeti tökéletesség legfőbb zsinórmértékévé teszi és ehhez mér minden eléje kerülő alkotást. Újabb kikezdéseknek, sőt régibb, de előtte ismeretlen irányzatoknak, más országok termékének előtte becsülete nincsen. Az mind szecesszió, vagyis művészeti hóbort. Legfőbb elve a kényelem jelszava: quieta non movere — nyugodtan hagyni a berozsdásodott elveket és szokásokat. És érdekes ezeknek a tiszteletreméltó hagyományoknak multját bolygatni, nemzetségfájának ősiségét kutatni: valóságos parvenü arisztokrácia, tegnapi ősiségek. Mindig a „legutolsó (nem a legújabb) divat" részesül ama megtiszteltetésben, hogy ezredévek patináját fitogtathatja. A művészetek máról-holnapra élő kritikus boncai, akik a művészetek konzervativizmusát kenetteljes áhítattal magasztalják és az ősiségre esküsznek, soha a művészetek góthai almanachját kezükbe nem veszik, hogy kikutassák, vajjon hány őse van felfogásuknak? Elképedve látnák, hogy rendszerint csak apja van, nagyritkán nagyapja. A dédapák már fehér holló számba mennek. Így vagyunk a szobrok szinezésével is. Fait accompli, hogy szobrot szinezni barbárság, rikító paraszt tempó, amelytől a finom ízlésű amatőr idegesen borzong. És méltóztassék elhinni, hogy ez egyszer mégis csak a konzervativoknak van igazuk, mert felfogásuknak gyökérszálai lenyulnak napjainktól Canováig és Thorwaldsenig, sőt messze-messze a multba a nagy Michelangelóig, a belvederi Apollóig és a milói Vénusig. Ennél összezúzóbb érvelés nincs több a világon. Szilárdabban áll, mint a Mont-Blanc vagy a Gaurizankar.

Eppur si muove!

És még sincs igazuk!

Nézzünk a dolog mélyére. Lássuk először a történelmi tényt, azután igyekezzünk megállapitani azon irányelveket, amelyek a modern művészetben útjelzőkként szerepelhetnek.

A tényeknek megvan az a makacs tulajdonságuk, hogy nem engedik magukat leta-

gadni. Pedig történelmi tény, hogy a szobrok javarésze mindig szinezve volt. Sokan azok közül, akik a vatikáni, kapitóliumi, müncheni, louvrei gyűjteményeket végigjárták, nagyon meg lesznek lepetve, ha azt hallják, hogy ezek a szobrok, amelyeket ők mindenkor szűzi fehérségben csillogóknak képzeltek, valamikor egytől-egyig mind szinezve voltak. Pedig nem is lehetett másként. Mert a régi Görögország napfényben úszó, mosolygó vidékén, az azur ég és acélos kék tenger mámorosító bűbájában, a narancs és babér üde zöldjében, a pineák haragos sötétjében, ebben a mélységes szín-milieuben a vakító fehérségű márványpaloták és szobrok lélektanilag és fiziologice lehetetlenek. Hiszen délen a nap még a kopár sziklafalakat is gyönyörű lilaszínben ringó, zománcszerű bájjal csillogtatja; Hellászban a nap izzó heve nyomán a homoksíkok fövénye is életre zsendül és tündéri ringással lebegve szinesíti meg az áttetsző levegőt. Böcklin bűbájos színvilágában, elkápráztató, boszorkányosan megigéző tónusában hideg fehér szín helyet nem nyerhetett. Annál kevésbbé a görög építészetben és szobrászatban. A mostani görög épület- és szobormaradványok szemetbántó fehérsége az idők árjának barbár ványoló kezemunkája. Mert valamikor az Akropolisz királyi csarnokai és Olimpia fejedelmi emlékei szines környezetükkel egybecsengő színpompában ragyogtak. És nem is valami finom, hangulatos, nüanszírozott színharmoniában, hanem erős, érces hangon szóló színfanfárban. Mert csakis ez a mély és vakító szinezés tudott versenyre kelni a vidék zajosan ünneplő színpompájával. Kék, piros, zöld, arany, sárga, fekete szín emeli ki az épületek domborműveit és nyomatékozza tagozatait. Sőt magukat a falakat és oszlopokat, tehát a terhethordó, szerkezeti elemeket is sárgászöldes lazurral igyekeztek a szobrászati díszek és a környezet tónusával összhangba vonni. A mult század közepén Hittorf a sziciliai és Semper a görög építészeti maradványokon éles szemmel felfedezték az egykori szinezés nyomait és e töredékes adatokból művészi intuicióval rekonstruálták az antik építészet szines világát. Így tehát egészen természetes, hogy a görögök ezekbe a szindús, derült épületekbe vagy azok külsejére nem helyeztek rikító fényű, fehér márvány- és kőszobrokat vagy hasonló anyagú domborműveket. Ilyen díszharmóniát az ő finom érzékű, lágy átmeneteket, finom formákat, csendes derűt kedvelő lelkületük nem bírt volna meg. Azért szobraikat mindig szinezték, ha nem is egyenlő művészettel és művészeti indokból. Legrégibb fa- és hasonló technikájú, durva kőszobraik (xaonon) kezdetleges szinezéstől élénkek. A fa és morzsás kő megkivánták az időjárás elleni védelmet, amit a festékréteg nyujtott, de egyúttal kielégítette a primitiv szinérzéket is. A görög szobrászat kialakulásával, finomodásával és bámulatos fejlettségével a szinek nem tűntek el, hanem a formatökéllyel párhuzamos benső érzéssel finomodtak és választékosak lettek. A szinekkel való élénkítés sohasem marad el, bármily anyagot használjon fel a görög szobrászat. A finom márvány rezgő csillogása, mélyről felvillanó fénye, ezüstös majd aranyos kiszüremlése nem igézi meg annyira a görög szobrász szemét, hogy a szinekről lemondva, egyedül az anyagban rejlő őseredeti bájon bűvölődnék el. Neki több élet kell. A kőben szunnyadó életet látnoki szellemmel a felületre akarja vonni — mint a nap az epidermis klorofilját — a felszínre igyekszik szívni és bársonyos lágysággal érzékelhetővé tenni. Mert amint a durva, pasztózus festékréteg leköti az anyag báját, úgy a finoman lazuros technika szerelmes gyengédséggel és szűzies szemérmetességgel verődteti ki a márványban rezgő anyagfinomságot. Azért a görög márványszobrok szinezése nem oly férfiasan merész, mint az épületeké, hanem lányosan gyengéd, amatőrösen választékos. Az épületek homlokzati kőszobrai az anyag, az épület szinezése és a nagy távlat miatt még erőteljes szólamokban szólaltatja meg a szinek orkesztrumát; de közvetlen közelben, az épületek bensejében, finom anyagon mind harmonikusabb, lágyabb és szerényebb lesz. Fidiasz és Praxitelesz örökbecsű művei szines mezt öltenek és Nikiasz nem tartja méltóságán alulinak, hogy másoktól vésett szobrokat diszítsen ecsetjével. A görög márványszobrok életüknek derűjében nem néztek oly hályogos szemmel a zenés hangulatú görög világba,

TEMPLOM ELŐTT
POLL HUGÓ OLAJFESTMÉNYE

mint manap múzeumaink fagyos csarnokaiban. A milói Venus talán tengerkék szemekkel mosolygott megbabonázott környezetére és habkeblét, formás vállait, ölelésre ingerlő karjait lágy, szinte suttogó viaszk- vagy olajlazur tette csábosan puhává. Haja talán aranyos sárgán simult fejére és ruházatát leheletszerű zöld hullámozta körül. Most halott-fehérségben mélázik a Louvre saroktermében. A hódító szépség múzeumbeli számozott tárgy lett. Az idő kegyetlensége formáit nem tudta megtörni, arcának üdeségét ráncokba vonni, testének lágyságát megmerevíteni és kiszárítani; de százados álmában a föld törmeléke között a talaj nedvessége kiszívta életetadó szineit, leolvasztotta, kilúgozta eredeti színköntösét és így élettől rezgő báját elrabolta. Ez a sors érte valamennyi fenmaradt antik márványszobrot. Ha a barbárok durva ökölcsapását elkerülte, a földbe ágyalva elveszítette szineit: a talajnedvesség bomlasztó hatása elszívta a szobrok koloraturáját. Századok multán feltámadva sirjukból színtelen fehérségükben, mint kisértetek ráfeküdtek a renaissance és a XIX. század szobrászatára, mely lidércnyomásuk alatt csak formájukat leste el többkevesebb szerencsével. Lüktető életüket, delejes varázsukat szinek híjján nem tudta előbűvölni.

E szines hatásra való törekvés még a bronzszobrokat is hatalmába ejtette. Maga az anyag magában már életet lehel; a bronz nem neutrális szín, mint a márvány fehérsége. Világos-sötét színfoltjaival és árnyékhatásával elevenséget kölcsönöz a szobornak. De ez még nem elégítette ki a szinekre sóvárgó görög lelkületet. Azurkék vagy zöldes patinával, részleges aranyozással, ezüstnek és ólomnak ötvö-

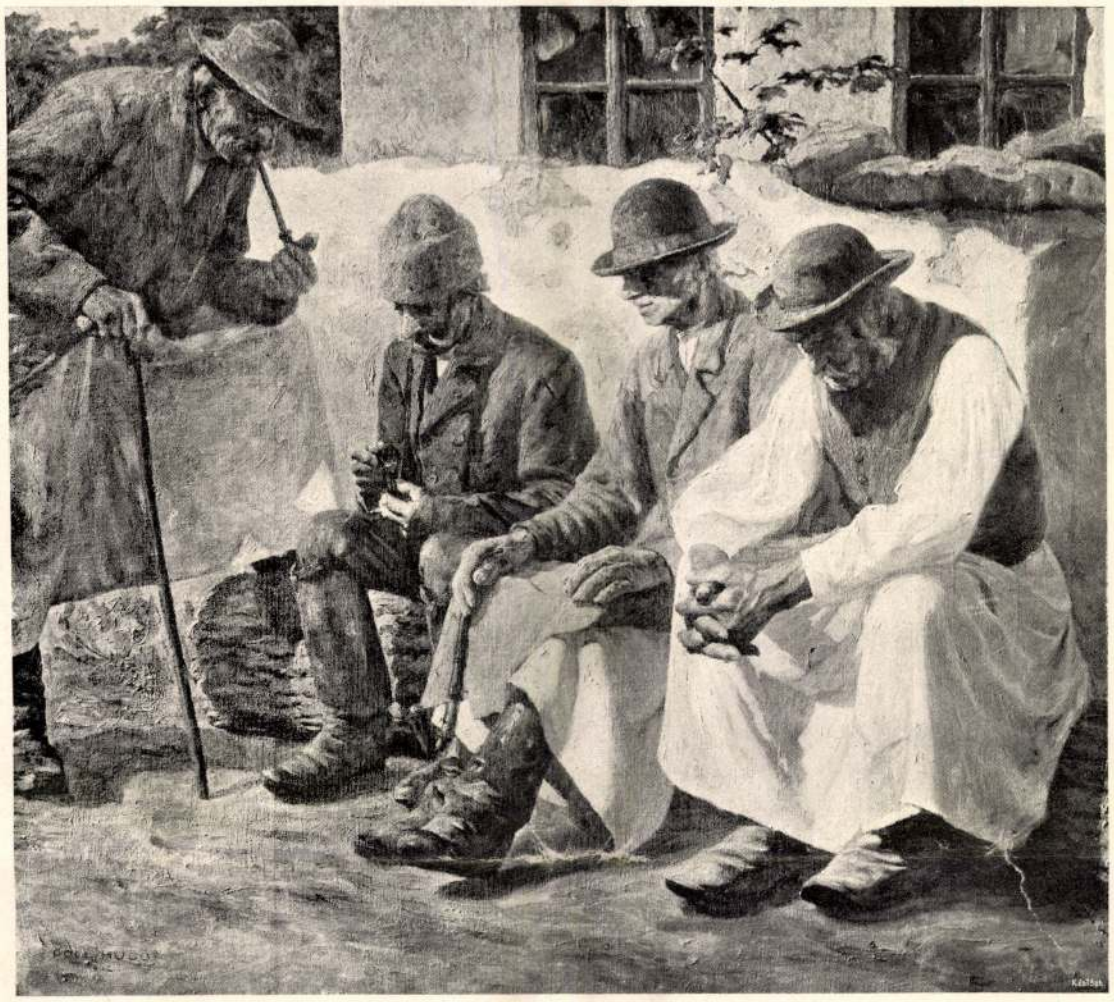

ÖREGEK
POLL HUGÓ OLAJFESTMÉNYE

zésével bizsergő életet ömlesztettek a holt anyagba. Híres chryselefantin-szobraik ugyanezen kolorista ínyenckedésnek szülöttei: a fából kinagyolt szobrot arany- és elefántcsontlemezekkel borították. Ilyen arany-elefántcsontbetétű és veretű szobor volt Fidiasz Parthenon Athenája és olimpiai Zeusa. Ezt az ércfelrakó művészet szülte színbeli változatosságot annyira szerették, hogy még márvány- vagy kőszobraikat is élénkítették vele: sisakokat, páncélokat, kardokat, diadémeket, babérkoszorúkat ércből kovácsolva illesztettek a márványszobrokra. Majd lassanként többszinű márványból alakítják ki a szobrokat, ami a chryselefantinszobroknak csak újabb változata. Ez az összeillesztő technika főleg a római szobrászatban virágzik ki, ahol a büsztök ruháját sötétebb tónusú, gazdag erezetű, szines márványból vésték. Különben a római szobrászat szinezés tekintetében épp úgy nyomon követi a görögöt, mint a formákban, amit a vatikáni Augusztusszobor bibor, karmazsin-veres és kék színei most is láthatóan tanusítanak.

Az ó-keresztény művészet szobrokban szegény emlékei az antik hagyománynak fentartásáról beszélnek. A keresztény siremlékek szegényes, darabos, összhangzatnélküli, főszinekkel való festést mutatnak. Egyelőre minden festői érzék az oszlopok csillogó fényére, a mozaikok mélyen ragyogó fenségére, a már-

ványlapok tükrös ragyogására irányul. A román korban mind erősebben nyilvánul a szobrászi hajlam, de az épület szerkezeti ereje még nem bocsátja ki a szobrászatot dekorativ kereteiből és így bár a szobrászat már minden síkot feltagol, ritmusba oszt és gazdagon özönli el a falakat, önálló életet még nem igen él. A szobordísz tehát beleolvad a templomok díszítő elemeibe és részt nyer azoknak szines kiképzésében. A csúcsíves kor misztikus lendülete kiszélesíti a templomok ablakait és sötét, áttetsző, drágakövek szövedékévé varázsolja, amelyek Chartresben és a párisi Sainte Chapelleben leírhatatlan színpompájukban olybá tűnnek fel, mintha az istenség fénytengerét elrejtő fátyolok volnának. Semper szép mondása szerint a csúcsíves stil még a napsugarat is megfestette. Hogyne szinezte volna tehát szobrait, amelyek most már amorette-gyorsasággal és pillangó könnyedséggel lepik el a bejáratok oszlopait, íveit, a pillérek virágfejezeteit, a falak fülkéit, a fiálék menyezetes polcait, az oltárszekrények és szárnyak mezeit. A csúcsíves templomok szines hatása bájos tündérálomnak kaleidoszkopikus képe, melyben a szinezett fa- és kőszobrok, mint királyi lények uralkodnak és tündéri fényben fogadják a hívek hódolatát.

Erre a bensőséges, festői korra egy formákban gazdag, erőben hatalmas, lendületekben utólérhetetlen, de szinérzékben koldus, megtévedt szobrászati idő következett: a renaissance, amely az antik felfedezett színtelen emlékeinek formagazdagságában, vonallendületében, a kialakítások kecsességében vagy isteni erejében kereste a művészeti szép tetőpontját. A föld méhéből kiásott antik szobrok elszíntelenedett, megfehéredett formavilága teljesen megfelelt a római renaissance formákban tobzódó irányzatának. Michelangelo tisztán formákban mozgó zsenialitásának sem volt érzéke a szinezés iránt. Hiszen még a sixtusi kápolna remek freskóiból is letagadhatatlanul kierőszakoskodik a „scultore" (szobrász), aminek Michelangelo magát nevezni szerette. Ha fel is tételezzük, hogy a századok pusztító ereje kiszívta e falképek szinerejét és kimarta a szinek mélységét, mégis igaz marad, hogy Michelangelo az ecsetet vésőként kezelte nemcsak a monumentális formák és emberfeletti lendületek kialakulásánál, hanem a szinezésnél is. Rafael mosolygó szinharmóniáját Michelangelo soha meg nem közelítette, de nem is törekedett erre. Így nem csoda, hogy a szobrok szinezésének szükségét nem érezte, annyival is kevésbbé, mert az időviselte antik szobrokon sem észlelte. Ez a nagy mester művészetének letagadhatatlan hiánya. — És Michelangelo gigászi ereje ránehezedett a következő négy század szobrászatára. De azért még a renaissanceban sem veszett ki teljesen a szobrok szinezésének gyakorlata. Kedvesen ott ingerkedik a Robbiák terrakotta gyöngymunkáiban és Vasari tanúsága szerint a szines szobrok az ő idejében is mindennaposak voltak Firenze házaiban. A barokk és rokkokó még a faszobrokat is fehérre festette vagy arannyal vonta be, hogy az antik márvány- és bronzszobrokra üssenek. De ezen két utóbbi stílusban ne is akarjunk alapvető művészeti megoldást keresni.

A XIX. század annyi művészeti bűne között a legsúlyosabb a fehér gipszszobrok imádása volt. Winckelmann görög régészeti rajongása vakon bomlott a fehér márványszobrok fenségéért és beleélvén magát a görög művészet abszolut szépségének és felülmulhatatlan tökéletességének gondolatába, minden szabad szárnyalást lekötött és szolgai másolásra kényszerített. Nagyobb lelkesedéssel, mint alapos, kiterjedő ismerettel, az antik szobrok hófehér szűzi tisztaságára esküdött és sajnálkozó mosollyal nézte le a katholikus templomokban még mindig dívó szoborszinezés barbár hagyományát. Goethe „szép lelkei" csak a gipszszobormásolatok borzongást okozó glyptothekjeiben érezték jól magukat. Bár Canova is kisérletezett a szobrok szinezésével, de az antik esztétikusok hideg közönnyel fogadták. Ekkor jelenik meg Quatremère de Quincy munkája (1815.) az antik szobrok szinezéséről, amelyben több görög szobrászati emléken kimutatja a szinek használatát, de munkája a pusztában kiáltónak szavaként hangzott el és majdnem egy századig visszhangra nem talált. Simart chryselefantin Athena-utánzata és Gibson Venusa elszigetelt és nem méltatott kisérletek a szines szobrok sorában. És afelett már valóban csodálkozhatunk, hogy

midőn a művészet minden terén a szinekért rajongunk, midőn festészetünk már felszabadult a klasszicizáló iskola lidércnyomása alól, vérünk nem dermed meg ereinkben és hideg borzongás nem fut át tagjainkon, midőn sarkvidéki hangulatú szoborgyűjteményeinkben járunk-kelünk. A pétervári jégpaloták a mérsékelt övbe áthelyezve nem lennének lehetetlenebb helyzetben, mint szintelen márványszobraink a mi környezetünkben. Lakásainkban szinte tüntetőleg terpeszkedik a Makart-stíl színpompája: keleti szőnyegek, mélytüzű bordó függönyök, arany-áttörésű tapeták, sötétre pácolt bútorok, aranyozott keretek, ódon szövetdarabok, kinai selyemátvetők, japán legyezők, török bronzművek, impregnált pálmák, egyiptomi muhar-nádak, szines ablakok és — fehér gipsz- vagy márványszobrok. A lakás legapróbb részletéig keressük a bensőséges szineket és ezzel szemben nem irtózunk egy ilyen kisértetszámba menő hideg színfoltot tenni e sokszor barbár, de mégis szines interiőrökbe. Makart legalább csontszinű aktokkal népesitette be ódonhangulatú, múzeumi változatú lakásait. Mi krétafehér büsztökkel, medaillonokkal, vázákkal bontjuk meg lakásaink, termeink úgy ahogy összhangositott milieujét. Utcáinkon, tereinken. a bronzszobrokat művészeti életünk sötét foltjaiként kerüljük és titokban mindnyájan karrarai márványért epekedünk. Pedig csak egy archeologiai tévedés félezredes nyomása alatt nyögünk, amely alól a felszabadulás mindenesetre nehéz és az újabb kisérletek dacára vagy félszázadig még el fog tartani, míg a nagyközönség elnevelt ízlése és szeme meg fog barátkozni a szinezett szobrokkal. De művészeinknek merészen neki kellene vágniok, mert a művészetek országát is mindig csak az erőszakosak ragadják magukhoz.

Természetesen nem eshetünk egyszerre neki minden szintelen szobornak a festékes csöbrökkel és nem utánozhatjuk vak szolgasággal a görög szobrok szinezését. Csak az elvet vehetjük át tőlük és azon eljárási módokat, amelyek a mi ízlésünknek, gondolkozásunknak, érzésünknek és éghajlati viszonyainknak megfelelnek. Északon nem lehet a szinekkel olyan pazar kézzel bánni, mint Itália áttetsző, mélyszinű levegőjében vagy Hellász mesés színcsillogásában. Számolnunk kell szürke, ködös vagy enyhén szines, finom nüánszokban rezgő légkörünkkel, csapadékos éghajlatunkkal, kormos-poros gyári zónánk üledékes levegőjével. Hogy milyen óriási hatáskülönbséget okozhat az éghajlat festői tónusa, azt majdnem kézzelfoghatóan mutatja Márk Aurél aranyozott szobra a piazza del Campidoglión és Schilling aranyfuttatású szobrai a drezdai Brühlsche-terraszon. Az első napsugaras, virágillatos, áttetsző levegőben fogyatékos formaereje dacára imperátori fenség fényében ragyog; az utóbbiak sikerültebb plasztikai hatásuk ellenére parvenü hivalkodással szakitják meg a germán nyár szelíden hullámzó fényfátyolát vagy szürke telének ködös lágyságát. — A mi szobrászatunk tehát szabadban felállított alkotásain kényszerülve van egyrészt lágyabb átmenetű árnyalatokban mozgó szinekkel dolgozni és monochron szerénységgel beérni, másrészt nem annyira festékes szinezéssel, mint inkább különféle szinű márvánnyal, kőanyaggal, fémdekorációval, lazuros inkrusztációval szines hatásra törekedni. Az interieurökbe szánt plasztikai műveken ugyanezen eljárások finom amatőr-ízléssel alkalmazhatók, de egyúttal a viaszlazuros beeresztés, lehelet-finomságú és fátyolkönnyedségű színrétegezés szinte szerencsésen volna érvényesithető. A szobák félhomályában elhelyezett szobrok formai szépsége ezen szines hangsúlyozás révén csak nyerhetnek bensőséges életükben. A szobrászat ugyanis a fény és árnytömegek eloszlásának művészete. Azért míg a szinezéssel egyrészt az egyhangúságot akarjuk elűzni, másrészt az élek és vonalmenetek hangsúlyozásával a vonalak lendületét emeljük ki, hogy ennek nyomán az azokat kisérő és környező árnysíkok annál több életet öntsenek az erősen megvilágitott felületekbe.

Ily irányú szerencsés kisérletezések nem hiányoznak. Simart és Gibson után a berlini Graefe-emlék domborművein jelenik meg félénken és kezdetleges bizonytalansággal a szines plasztika. Diez, Kiessling és Grosse részben eredeti műveiken, részben a drezdai antik szoborgyűjtemény gipszmásolatain tettek kisérletet. Megérzik rajtuk az első dadogás darabossága, de egyúttal kedves bája is. A franciák

közül Carpentier, Dampt és Rivière-Théodore kisérleteztek a színes plasztikával. A legmerészebb, teljesen öntudatos és valóban művészi értékkel bíró korszakos szines szobor Klinger Beethoven-je lett, amely annyi értelmetlen gúnyolódásnak, epés kirohanásnak volt céltáblája. Ma a XIX. század szobrászati alkotásainak ezen legkiválóbbját a lipcsei múzeum külön szentélyében őrzik. Klingernél alig akad nagyobb ismerője a különféle szines márványoknak és eddig nem akadt párja még az antik művészetben sem, aki ugyanazon szobron oly bensőséges harmóniába tudná olvasztani a szinte mozaikszerű összerakású márványfajtákat és a szineket oly élő összeköttetésbe hozná a szobron nekik juttatott részlet benső szerepével. Kisebb szobrain a festékkel való szinezést is mesterien alkalmazza. Nálunk Ligeti alkotott néhány igazi gyönyörűséget okozó, többszinű büsztét. A Városligetben levő Anonimuszának hatása nemcsak a monumentális silhuetteben megmintázott alakjában, hanem a szobor bronzszinének és bisztravölgyi szürkés márványpadjának a környezettel összhangosított színhatásában is rejlik.

Ha volt bátorságunk a festészetben szakítani a mult századelei festőietlen irányzattal és nyomán a renaissance festészettel versengő képírás zsendült; legyen lelkünk ahhoz is, hogy lerázzuk a pseudo-antik szobrászati jármot; mert életerős, artisztikus plasztika csak a kolorista felfogás érvényrejutásával fejlődhetik ki. E kiválóan formákban mozgó művészet csak úgy fog lelkünkhöz szólni, ha festőiségben teljesen felolvadó modern érzésünknek is eleget tesz. Az élettelen gipszszobrok ikonoklasztája a modern szobrászat megváltó géniusza lenne. FIEBER HENRIK

VIZSGA
POLL HUGÓ PASZTELLJE

VILLAMOSON
POLL HUGÓ PASZTELLJE

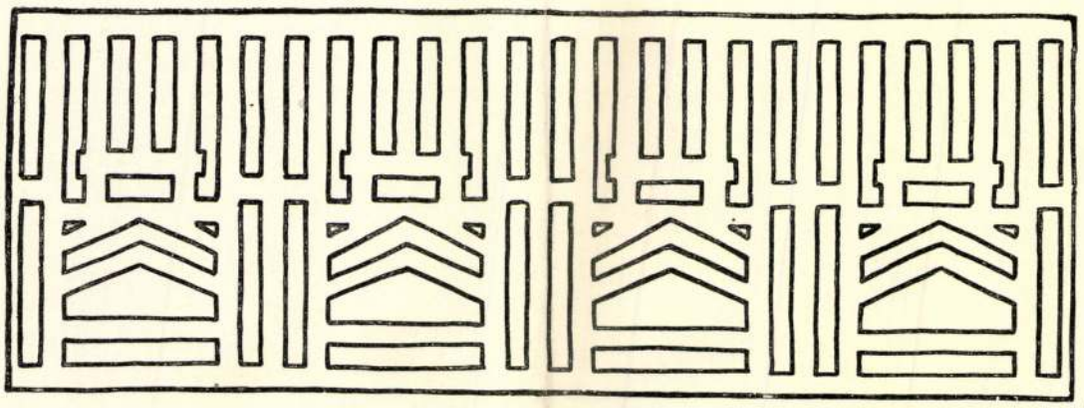

MŰVÉSZETI POLITIKÁNK

Nem érdektelen: szemügyre venni, hogy minő utakra tért művészetünk, hová érkezett s mily uj programmok kinálkoznak számára. E szemlére az is biztat, hogy körülbelül egy évtized múlt el azóta, hogy az újabb festészeti irányok ifjú képviselői határozottabban, zárt sorban léptek föl a nyilvánosság előtt s munkáikban volt annyi ható erő, hogy állásfoglalásra kényszerítették a közönséget, amelynek nagyobbik része ellenök, kicsiny töredéke mellettük tört lándzsát.

Forrt a lelkesedés, bár a műhely fűtetlen volt. Harc támadt, nem személyek ellen s személyek érdekében: elvek forogtak kockán. Nem lehetett s nem is kívánta senki elkerülni ezt az összetűzést. Alig hogy en gardeba álltak: a kardok éle állandóan érintkezett, hogy egy alkalmas pillanatban könnyen kiperdülhessen egy prím vagy quart. A kritika is szaporán dolgozott. Nem abban látta feladatát, hogy jó vagy rossz kalkulust adjon a képnek, hanem művészeti politikát csinált. Volt rá módja, mert a körülmények kedvezők voltak. Az akkori kritikának ezt a művészeti politikáját s a neki kedvező körülményeket talán jó lesz megvilágítani, mert ama küzdelmek reliefje ezzel jobban fog kidomborodni.

Mindenek előtt lehetővé kellett tenni, hogy művészetünk ne legyen idegen művészetek tükörképe. Magyar környezetbe hozni festőinket, fontos, de meglehetősen nehezen kivihető feladat volt. Pedig kétségtelenül fonák dolog, hogy olasz vagy német ember francia vagy japáni szemüvegen át nézze a világot. Azt lehetett volna ajánlani, hogy a magyar művésznövendékek ki se menjenek a külföldre, hanem végezzék az ábécét is itthon. Ez a gondolat csakugyan figyelemreméltónak látszott, de rögtön fel kellett adnia annak, aki csak egy pillantást is vetett itthoni állapotainkra. Iskoláink t. i. szintén idegenszerűek voltak, gyenge árnyékai az idejüket múlt külföldi iskoláknak. Fő bajuk az volt, hogy a fiatal kezdő kész eredményeket kapott, recipéket, egyedül üdvözítő sémákat. Végeredményeket másodkézből, holott alapra lett volna szüksége. Münchenben sem álltak a dolgok jobban: friss magániskolákba menekült a fiatalság az akadémiákból, mert ezekben régi, teljesen érett művészetekről levont doktrinákat kapott, tehát olyasmit, amit nem folytathatott, nem fejleszthetett önállóan. Egy klasszikus antik fej néhány százesztendős művészi fejlődés utolsó állomása: keresztrózsája az év-

századokon át épült dómnak. Hogy ezzel kezdje művészi tanulmányait a fiatal ember: természetellenes dolog. Aki csak a háztető szerkesztését sajátította el, arra nem bizhatjuk a palota tervelését.

Pedig Münchenben is, nálunk is ilyféle tanítási rendszer divott az iskolában. Mit érnek el vajjon a fiatal magyar művészek, ha ezekbe az iskolákba fogják őket?

Szerencsére a nyolcvanas-kilencvenes években hatalmasan erőre kapott a naturalizmus éppen azokban a külföldi centrumokban, ahol a magyar művészifjak zöme első fegyvergyakorlatainak tüzét állotta. Mentül behatóbban tanulmányozni a természetet s kizárólag a természetet, ez volt a vezető elv. E miatt az elv miatt szakadtak el a fiatalok a régiektől. Háromszoros átok alá került a gipsz, a kompozició-séma, a szín-elmélet, s minden, ami csak távolról is emlékeztet valamely teóriára. A gyermek naiv, elfogulatlan szemével s friss szivével álltak a természet elé, semmi más tanitót sem fogadva el.

Kritikánk ezt az elvet vetette a közönség soraiba s lándzsát tört ama művészek mellett, akik ezt az elvet képviselték. Ebben az elvben nem csupán a művészi doktrináktól való szabadulást látta, hanem felhasználta azt egy másik fontos cél elérésére is.

A cél az volt, hogy művészetünk lerázza magáról az idegen, csak külsőségképpen átvett jellemvonásokat.

Csakugyan, akit meg lehetett győzni arról, hogy a művészethez vezető leghelyesebb út a természet bensőséges és elfogulatlan tanulmányozása, az legkevésbbé van kitéve annak, hogy más festőket utánozzon. Hogy nem ingatag ez az alap, azt többszörösen igazolja a műtörténet, hisz a művészet virulása mindig és mindenütt a naturalizmussal kezdődött. Mert mi a naturalizmus? Töviről-hegyire való megvizsgálása, kikutatása a természetnek s a látottak lehető hű kifejezése. Az emberek tehát megtanultak a maguk szemével látni s a látottakat biztos kézzel kifejezni. Ha valaki idáig eljutott, az szuverénül válogathatja meg magának a fejlődés további útját, s ha erőteljes egyéniség: a legrövidebb úton eljut a saját stílusához. A naturalista iskola voltaképpen nagyszabású felfegyverző intézet, amely minden rendű küzdelemre és munkára képesít. Embere válogatja, hogy ki hová jut aztán.

Kritikánk abban az időben végrehajtotta azt a feladatát, hogy a naturalizmus ifjú képviselői érvényesülhessenek, hogy ne tekintsék őket a művészet marodőrjeinek vagy futóbolondjainak, hogy végre rokonszenv híjján el ne senyvedjenek.

Ez is sok küzdelemmel s bizony némi zajjal és összekülömbözésekkel járt. De végre kellett hajtani a programm e pontját is a jövő érdekében.

A dolgok ily alakulásának harmadik fázisa ennek a fiatal naturalista gárdának hazatelepítése volt. Lássák, nézzék, tanulmányozzák a mi sajátos miliőnket. Elfogulatlan naturalista szemük a mi klimánk változásait, a mi erdőink és pusztáink színét, a mi embereink gesztusait tanulmányozza. Egyéni stílusukat alakitsák ki itt: közelebb fog az állani hozzánk, mint ha e processzus ezer kilométerrel odébb, túl határainkon folyik le.

Művészeti irodalmunk politikája segítő kezet nyujtott e cél elérésére is. A közönség már meg volt nyerve. Városok járultak művésztelepek alakításához. Még mindig folyt a harc az új elvek ellen s mellett, de heve lankadt. A sajtó lehetetlenné tette, hogy egyéni hitvallásáért bárkit is üldözhessenek: csak az akadémikus sablónnak jutott ki még egy-egy vágás.

A művészeti irodalom tehát tőle telhetőleg beváltotta igéretét: a maga hatáskörében szabadságot biztosított a művészeknek s hozzájárult oly viszonyok megteremtéséhez, amelyek közt az igazi talentum, — ha éppen akad vala — érvényesülhetett és fejlődhetett.

Az persze nem állott e mozgalom küzdőinek hatalmában, hogy mindezen felül még géniuszokat is teremtsenek.

Rámutattunk e programmra, a programm argumentumaira. A tíz-tizenöt év előtti mozgalmaknak ez volt a veleje. Külső képe persze egészen mást mutatott. A napi élet apró változatai közepette a közönség legnagyobb része nem is sejtette, hová irányul e sokszor zajos, sokszor elkeseredett harcz. Zokon vettek egy-

egy túlzást, nem vevén észre, hogy arra szükség volt egy távoli cél érdekében Hiánylották a pietást egy-egy személyiséggel szemben, feledvén, hogy az egész magyar művészettel szemben érzett pietás mégis magasabb rendű. Soknak tartották egyes ifjú tehetségek magasztalását, nem vevén észre, hogy az nem személynek, hanem egy fontos és egészséges elvnek szólt.

Szerencsére e fiatal gárda sorából nem egy jeles tehetség került ki. Míg a küzdelem folyt, e tehetségek nőttek, egyéni zománcot kaptak. A nagy közönség fokozódó érdeklődéssel tekintett rájuk. Képeiket talán nem értették meg: de érdeklődésüket lebilincselték ezek a művek. A küzdelem zaja lecsöndesedett. Nem voltak már sem üldözöttek, sem üldözők. A külső kép hasonlíthatatlanul nyugodalmasabb lett. Ma már tisztán festőművészeti mozgalomról beszélni sem lehet.

A legutóbbi évek művészetpolitikai harcai már nem a festészet körül zajlottak. Annak szabad fejlődése biztosítottnak látszott. Más téren még nem értek volt a dolgok odáig: a művészet politikai irodalom még egyszer megvívta a maga tusáját a modern iparművészet érdekében. Az utolsó harc pedig a modern építészet problemái körül folyt és folyik. A képírás mezőin azonban csönd lett.

Sokan vannak, akik e csöndről arra következtetnek, hogy beteg van a házban. Nem egyszer hallottuk, hogy a művészet iránt érdeklődők elsóhajtják: „Minő élénk, mozgalmas, szép művészeti élet virágzott nálunk a kilencvenes évek körül s mennyire kátyúba zökkent most minden! Nincs rendjén, hogy ide jutottunk. Tenni kellene valamit. Talán egy szecesszió, vagy ilyesmi.... Szóval több életet szeretnénk....“

Ha a fönt vázolt mozgalmak külső képét egybevetjük a jelen állapotokkal, talán egyetértünk a sóhajtozókkal. Ha azonban vizsgáljuk ama mozgalmak velejét, nem találjuk jogosultnak. Akkor messzeható programm megvalósulásáért kellett küzdeni. De az, íme, megvalósult. Akkor művészetük miatt mellőzött művészek egész tömege számára kellett utat törni. De a pálya, íme, szabad. Hol van az a magyar festő, akit visszautasítanak a tárlatokról, kizárólag művészi elvei miatt, holott nagy a tudása? Nincs ilyen egy sem. Hol a tehetség, aki, bár jelentékeny művész még sem érvényesülhet? Nincs ilyen sem. Mi több, minden talentumot, aki túl van az iskoláskorszakon, örömmel üdvözölnek mindenfelé. Miért, minek érdekében, mi ellen folyjon tehát a harc? Csupán a harc kedveért? Azt meg lehet csinálni a művészet keretein kívül is.

Apró mizériákban, igaz, még mindig bővelkedünk. Van egy csomó művészet-politikai és adminisztrativ kérdésünk, amely még megoldásra vár, de ezek mind jelentéktelenek ama kérdésekhez képest, amelyekért egykor érdemes volt küzdeni. Hogy X stipendiumot kapott, Y pedig nem, holott másfél grádussal többet érdemel: nem kelthet mozgalmat. Hogy a publikum nem mindig a jó, hanem inkább a rossz képeket vásárolja: ezt a magánügyet sem lehet közügygyé dagasztani. Hogy a jury most ezzel, majd azzal kissé tul-keményen vagy tul-enyhén bánt? Sohasem lesz másként, míg csak juryket választanak. Hogy az állam ettől többet vásáról, mint amattól, szintén nem műtörténeti jelentőségű dolog. Mindezek másod- és harmadrendű kérdések: helyes a megoldásukat szorgalmazni, de e verebekre ágyúval lőni mégis nevetséges volna. Elösmerjük, hogy ezeket az apróbb kérdéseket nem szabad levenni a napirendről. De ellenkeznék a művészi ökonomia elvével, ha ezer tollvonást mozgósítanánk oly kérdések érdekében, amelyek egyetlen tollvonással is megoldhatók.

Az a csönd tehát, a mozgalomnak az a hiánya, amelyet sok helyen gravámenként emlegetnek, programmszerűen következett be, a dolgok természetes fejlődése így hozta magával. Ama mozgalmas évekkel szemben művészeti állapotaink csakugyan nem mutatják a lázas aktivitás képét. S ez rendjén van így. Őszintén kívánjuk, hogy a lázas aktivitás tere, amíg csak lehet, a műterem legyen. S az élet mozgalmai minél intenzivebben jelentkezzenek — a festővásznon. Sőt egy lépéssel tovább is megyünk. Mi hasznos dolognak tartanók, ha a művészek még kevesebbet foglalkoznának művészeti adminisztrativ kérdésekkel, mint ahogy most foglalkoznak.

TANULMÁNY
POLL HUGÓ RAJZA

Valamikor szükséges volt, hogy energiájuk egy részét ennek szenteljék. Azt hisszük, hogy ma már ez felesleges erő- és időpazarlás.

S a művészeti irodalom? Hisz egykor aktiv része volt a küzdelmekben, tükörképe volt ama mozgalmaknak, fegyvertársa a modern művészeknek. Meg levén oldva a fontos elvi kérdések egész sora, vajjon mi feladat vár most reá? Vagy békén pihenjen s ne kérjen többé részt a magyar művészet propagálásából?

Hallottunk e kérdésekre vonatkozó propozíciókat is. A művészet-politikai irodalom álljon be esztétikusnak. Nézze meg a termelést s mondja ki: ez jó, az rossz kép. Magyarázza meg, miért jó, miért rossz Tanítson.

Ennek a programmnak első fele kicsinyesnek látszik nekünk. Elösmerjük, hogy alkalomról alkalomra szükség van rá. De jelest, elégségest vagy szekundát osztogatni a művészeknek: éppen nem nagyszabású cél. Nem több, mint a napi szükséglet kielégítése.

— Megvan azonban az a jó eredménye — mondhatná valaki, — hogy a közönség kevésbbé jártas része ismereteit szaporitja, közelebb férközik a művészet megösmeréséhez, megértéséhez. Ez a pedagógiai eredmény megéri a ráfordított fáradságot.

Ezt az érvelést elfogadjuk. De szűknek tartjuk a programm kereteit. Kevésnek tartjuk ezt a didaktikai munkát. A felnőtt publikumot a legszuggesztivebb toll is legfeljebb ha meggyőzi erről vagy arról a művészi hitről. De az nem válik benne vérré. Nem fogja fel magától értetődőnek. Sok esetben csak külsőség marad. Ruha, amelyet fel is lehet cserélni.

A programm, amelyet szélesebb keretűnek, fontosabbnak és messzibb hatónak tartunk, sokkal szélesebb rétegekre terjed ki. Talaja az iskola. Anyaga a gyermek. Itt akad művészet-politikai irodalmunknak legtöbb tennivalója.

Odahatni, hogy az iskola artisztikus alapokra helyeződjék, odahatni, hogy lényeges oktatási eszköznek fogadják el a rajzot és mintázást, odahatni, hogy ez az oktatás modern szellemű és viszonyainknak megfelelő legyen s hogy kiterjedjen mint fundamentális tananyag az összes elemi és középiskolákra: a messzi távolban ragyogó ideál. Egész nemzedékek lelkének átalakítása érhető el vele. S hatása kiterjed az élet összes nyilvánulásaira.

Van itt küzdeni való quantum satis. Van itt alkalom: utakat törni, mesgyét hasítani. Van ki mellé állani s mi ellen fogni fegyvert. Sőt vannak már ennek a küzdelemnek hősei is, akik eddig meglehetősen magukra maradtak.

S nincs akkora talentum, hogy kicsinyelhetné ezt a programmot diadalra segíteni. Akit talán magának a problemának prózai címe nem lelkesit, az gondoljon arra, hogy a programm megvalósulása esetén mi más szemmel, mi más szivvel áll majd a modern iskolából kikerült új publikum a művészettel szemben. Aki a műtörténetben valaha figyelemmel kísérte azt a szuggesztiv erőt, amely az igazi, nemes értelemben vett mecenásból sugárzik a művészekre, rögtön meg fogja érteni, hogy tisztán művészeti szempontból mit jelentene ez a fordulat.

Sajnos, e célpont messze, messze fekszik tőlünk. De törhetetlen hitünk közelebb hozhatja hozzánk. Minden apró „művészeti eset" reklamálásánál, minden esztétikai kalkulusadásnál méltóbb ez a cél a művészeti irodalom mozgósítására. LYKA KÁROLY

A MAGYAR—AMERIKAI VÁLLALKOZÁSI ALAP ÉS A MAGYAR HÍRLAP TANÁCSADÓ SOROZATA

Az üzleti terv: recept a sikerhez

Már érkeztek kérdések szerkesztőségünkbe... Néhány olvasónk elhitte végre: komolyan gondoltuk azt a biztatást, hogy várjuk a vállalkozáshoz kapcsolódó kérdéseket, melyekre a Magyar—Amerikai Vállalkozási Alap (MAVA) szakemberei válaszolnak. Ezúttal azonban még az általános, ám remélhetőleg elég érdekes alapvető tudnivalóknál maradunk. A már beérkezett kérdésekre a jövő heti Pénz Plusz Piac mellékletünkben válaszolunk. Addig is: kérdezzen Ön is a MAVA szakembereitől... A Magyar Hírlap közvetít...

Ahogy a tapasztalt autóvezető egy megbízható térképre hagyatkozik, a sikeres szakács féltve őrzött receptgyűjteményére, a pap a Bibliára — úgy minden vállalkozónak ésszerű, jól megalapozott üzleti tervre van szüksége ahhoz, hogy sikeres legyen.

Az üzleti terv tömör, átfogó összegzés a vállalkozásról: a jó üzleti terv a vállalkozás sikerének kulcsa. A vállalkozó számára ez a térkép receptgyűjtemény és Biblia egy időben. Térkép, mely eligazítja a vállalkozót, milyen irányba fejlessze tovább üzleti ötletét; recept, mely pontosan megadja, milyen alkotóelemekre van szükség a sikeres vállalkozás létrehozásához: végül pedig, akárcsak a Biblia, tartalmazza a vállalkozás filozófiáját, és azokat az alapelveket, amelyeket tevékenységünk során szem előtt kell tartanunk.

A jó üzleti terv valósággal csodákra képes: segítségével a vállalkozó könnyebben tud hitelt szerezni egy kereskedelmi banktól, kockázati tőkét, vagy tőkét egy magánbefektetőtől. Nem beszélve arról, hogy segítségével fellendülhet az üzlet, továbbá kedvező hitelfeltételeket biztosíthatunk a szállító vagy a forgalmazó részéről. Végül pedig, ha a helyzet úgy hozná, hogy el kell adnunk vállalkozásunkat, sokkal jobb árat kaphatunk érte, ha megalapozott üzleti tervvel rendelkezünk.

Mint bankárnak New Yorkban, és a Magyar—Amerikai Vállalkozási Alap főmunkatársának Budapesten, egyaránt alkalmam nyílt betekintést nyerni több száz üzleti tervbe. Milyen tanulságokat lehetne levonni ezekből? A legfőbb tanulság olyan pofonegyszerű, hogy szinte magától értetődik: minél szakszerűbb egy üzleti terv, annál komolyabban veszik majd, akik ennek alapján ítélik meg a vállalkozást. Ami engem illet, én még egy léggömbhámozó kisiparost is hajlandó lennék komolyan venni, ha szakszerű és pontos üzleti tervvel áll elő. Másfelől viszont bizonyára több jó befektetési alkalmat szalasztottam már el, pusztán azért, mert a vállalkozó nem rendelkezett szakszerű üzleti tervvel.

Hogyan lehet tehát olyan üzleti tervet készíteni, mely jó hatást kelt a bankárokban, megrendelőkben és szállítókban egyaránt, akiktől a vállalkozásunk sikere függ? Melyek azok a dolgok, amikre felfigyelnek majd az üzleti terv átnézésekor? Bár minden üzleti terv más és más, attól függően, kinek a számára készült, és milyen vállalkozásról van szó, mégis vannak bizonyos alapelemek, melyeket minden üzleti tervnek tartalmaznia kell. A receptgyűjtemény példájára visszatérve, én úgy tapasztaltam, hogy egy sikeres üzleti terv „kisütéséhez" a „hozzávalók" közül négy dolog az, ami alapvető fontosságú:

1. Vezetői összegzés. Kétségkívül ez a legfontosabb része minden üzleti tervnek. Ebből szerezheti az olvasó az első benyomásokat a vállalkozásról és a benne rejlő lehetőségekről. Ne feledkezzünk meg arról, hogy az üzleti tervek olvasói általában elfoglalt emberek. Ha a vezetői összegzés nincs jól összeállítva és megfogalmazva, kétséges, hogy a terv további részét elolvassák-e majd egyáltalán. Higgyék el, nem is olyan nehéz jó összegzést írni: egy rövid összefoglaló ez a vállalkozásról és az üzleti kilátásokról. Képzeljék azt, hogy egy percet kaptak mindössze vállalkozásuk népszerűsítésére, aztán írják le, amit ebben az egy percben fontosnak tartanának elmondani. Amit leírtak, nem egyéb, mint a vezetői összegzés.

2. Világos célkitűzés. Magától értetődik, hogy az üzleti tervből világosan ki kell hogy tűnjön az olvasó számára, mi is a terv készítőjének szándéka. Mégis, én magam is számos, máskülönben jól megírt üzleti tervet láttam már, melynek az elolvasása után sem volt sejtelmem arról, mit is akart tőlem az illető vállalkozó. Például, ha azért készít valaki üzleti tervet, mert kölcsönt akar felvenni, ezt az üzleti tervben világosan le kell hogy írja, valamint azt is, mennyire lenne szüksége, és milyen feltételeket hajlandó vállalni. Általában elmondhatjuk, minél világosabban kitűnik az olvasó számára, mi a célunk, annál könnyebbé tesszük számára a döntést.

3. Üzlet- és ágazatelemzés. Ez a rész alapos, de tömör elemzést ad az illető vállalkozásról és az ágazatról, melyben működik. A dolog trükkje az, hogy mindezt a megcélzott piaci szeglet figyelembevételével kell bemutatni — így lesz ez a rész igazán hatásos.

Mely tényezők adják meg vállalkozásunk sajátos, egyedi jellegét? Mitől lesz versenyképes más, hasonló vállalkozásokkal szemben? Milyen jövőbeli kilátásokkal számolhatunk az adott ágazat egészében? Ha ezekre a kérdésekre világos és meggyőző válaszokat tudunk adni az üzleti tervben, nyert ügyünk van.

4. Mennyiségi elemzés. Vállalkozásunknak a számok nyelvén is megalapozottnak kell tűnnie: minden komoly üzleti tervnek rendelkeznie kell mérleggel, nyereségkimutatással, pénzforgalom(cash-flow)-kimutatással. Ezenkívül a mennyiségi elemzésnek tartalmaznia kell még a pénzügyi terveket is — azaz a vállalkozó álmait a számok nyelvére lefordítva.

Bár nem az a célunk ezzel a cikkel, hogy megtanítsuk Önöknek, hogyan készítsenek pénzügyi kimutatásokat és terveket, mégis hadd adjunk három jó tanácsot, melyek segítségével a kezdő vállalkozó is tartalmas pénzügyi elemzést készíthet!

Először is, törekedjünk pontosságra! A számoknak mindenhol stimmelniük kell. Ezzel bizonyíthatjuk be, hogy nem pusztán álmodozók vagyunk, hanem üzletemberek, akik képesek arra, hogy megvalósítsák, amit elgondoltak.

Ha két-három kisebb hiba csúszott a számításokba, még nem dől össze a világ, de ha annál több, az üzleti terv elbírálója hamar levonja a következtetést: ez a vállalkozó képtelen lesz sikerre vinni, amit elkezdett.

Másodszor, legyünk realisták! Pénzügyi terveink legyenek megalapozottak. Láttam már olyan üzleti tervet, amely öt éven keresztül minden évben az értékesítés megduplázódásával számolt, egy igen lassan növekvő ágazatban. Ebbe a vállalatba nem fektettünk egy fillért sem.

Végül pedig, forduljunk szakértőkhöz! Ha a pénzügyi kimutatásokkal vagy tervekkel kapcsolatosan a legkisebb kétség vagy bizonytalanság felmerül bennünk, legokosabb, ha felfogadjuk a lehető legjobb számviteli szakembert vagy tanácsadót, akit csak meg tudunk fizetni, és őt bízzuk meg ezeknek az elkészítésével. Egy jónevű szakember megszerzése erre a célra a lehető legjobb üzleti befektetés a vállalkozó számára, mellyel vállalkozása „komolyságát" megalapozhatja.

Miután sorra vettük a négy fő alkotóelemet, mellyel üzleti tervünk sikerét biztosíthatjuk, ráadásképpen hadd adjak még két további jó tanácsot. Az első a nyelvhasználatra vonatkozik. Ha az üzleti tervet nem az anyanyelvünkön készítjük, legyünk nagyon körültekintőek — nézessük át a szöveget egy anyanyelvi lektorral! Nagy kár lenne, ha jó ötleteink nem érvényesülnének a szegényes vagy rossz nyelvi kifejezésmód miatt. Végül pedig, legyen az általunk készített üzleti tervnek stílusa: legyen színvonalas, igényes a megjelenése! Nem kell hozzá más, mint egy kis fantázia: gondoljanak arra, hogy az üzleti terv egyben a vállalkozásuk tükre is. Meg kell győzni a bírálókat, hogy ez a vállalkozás nem lehet más, mint sikeres!

Andrew W. Kosztyo

ANDREW W. KOSZTYO (MAVA)

VÁLLALKOZÓT KERESÜNK! 1992

Újra indul a vetélkedő — jelentkezőket várnak

Ismét indul a nagy vetélkedő! A nemrégiben befejeződött Vállalkozót keresünk! vetélkedősorozatot a PR Televíziós Társaság — a siker hatására — a jövő évre is meghirdeti. S mivel úgy tűnik, lapunk olvasói sem jártak azzal rosszul, hogy hétről hétre figyelemmel kísérhették a vállalkozójelöltek próbálkozásait, a Magyar Hírlap se kíván kimaradni a jövő évi játéksorozatból. Olvasóink 1992-ben is első kézből szerezhetnek információt a vetélkedő újabb és újabb eseményeiről. Most például arról, milyen módon lehet jelentkezni, benevezni a Vállalkozót keresünk! 1992 vetélkedőre...

Nagy sikerrel ment a PR Televíziós Társaság televíziós vetélkedőműsora az MTV 1-es csatornáján, Vállalkozót keresünk! címmel.

Emlékeztetőül: a játékosok ötletükre alapozva vállalkozást alapítottak és működtettek a műsorban. Közülük többen a valóságban is megalakították cégüket, s ma már sikeres üzletemberek. A játék főnyereménye 1 millió forint volt, amelyet egy csurgói ügyvéd, Varga János nyert meg.

A népszerű műsor készítői tervezik, hogy a következő évben megismétlik játékukat, amennyiben komoly érdeklődés mutatkozik iránta.

Ezért a PR Televíziós Műsorkészítő Kft. kéri azokat, akik szívesen részt vennének versenyzőként ebben a játékban, juttassák el jelentkezésüket a műsor szerkesztőségébe.

Jelentkezni a Magyar Hírlap mai, a jövő hét hétfői, szerdai s pénteki számában megjelenő Jelentkezési lapon lehet, ez év végéig. A Jelentkezési lapot a következő címre kell eljuttatni: PR Televíziós Társaság, 1071 Budapest, Bajza u. 1.

Bárki részt vehet a játékban, akinek van egy jó ötlete és a szándéka, hogy — talán csak átmenetileg — egy játék erejéig vállalkozóvá váljon. A tervezett játék feltételeiről, menetéről és tartalmáról a következő hetekben a Magyar Rádió Napközben című műsorából, illetve a Magyar Hírlapból folyamatosan értesülhetnek.

PR TELEVÍZIÓ JELENTKEZÉSI LAP

Szeretnék részt venni a PR Televíziós Társaság VÁLLALKOZÓT KERESÜNK! 1992 vetélkedőjén.

Név:.....

Lakcím, irányítószámmal:.....

.....

Lakástelefon:.....

Foglalkozás:.....

Saját kezű aláírás:.....

292

POLL Hugó

MŰVEK, ÁRAK, AUKCIÓK

Pang vagy pezseg a piac?

Karácsony előtt ilyesmit meglehetősen nagy szamárság kérdezni: csak oda kell menni, ahol a dolgok zajlanak, és az ember a saját szemével győződhet meg róla. Mindenütt, ahol kapni lehet valamit, nyüzsögnek az emberek, árubőség van, ha éppen az nincs, amit az ember szeretne, az eladó a föld alól is megszerzi, egyre több mindent adnak részletre, néha a még nagyobb első rész befizetése nélkül is, kamatmentes tizenkét vagy hathavi részletre, úgyhogy azt hihetnénk: itt van már a Kánaán... hacsak meg nem hallgatjuk az eladókat. Pontosabban a kereskedőket. Mert tőlük még december elején-közepén is főként azt hallani, hogy pang a piac, lanyha az üzletmenet, több külföldit (főként olaszt, németet, osztrákot) szeretnének a vevőkörükben látni, de az ellen sem tiltakoznának, ha a fizetőképes magyar kereslet növekedne...

Nyugat-Európában a karácsony előtti művészeti vásárok zöme már november vége felé lezajlott. Legközelebbi szomszédunknál, az osztrák fővárosban a bécsi Burg és a Pálffy-palota adott otthont a 23. műkereskedelmi és régiségvásárnak (a következő, jövő év végi vásár időpontjával már találkozhattak olvasóink a múlt heti Ausztria-mellékletben). Szokás szerint elegáns és meggyőző volt, és szokás szerint össze sem lehet hasonlítani semmivel, amit itthon van szerencsénk látni. Lévén, hogy ehhez hasonló jellegű műkereskedelmi vásár egyáltalán nincs Budapesten. Ez is ok arra, hogy előbb-utóbb legyen. A múlt héten e hasábokon éppen arról írtunk, hogy egyéb híján egy magánkereskedő szánta el magát műtárgybemutatóra és -vásárra. Elképzelhető, hogy ha vállalkozása sikeres lesz (ígéretet kaptunk tőle arra, hogy a végén beszámol róla nekünk), akkor jövőre mások is követni fogják. Ez esetben ki-ki a maga által megszerzett és bérelt helyen állítja majd ki eladásra szánt műtárgyait, de a dolgok vége itt sem lehet más, mint hogy egy újabb vállalkozó (vagy szervezet, mint amilyen a Műkereskedők Egyesülete) kibérel egy nagyobb helyiséget, ami lehet múzeum, sportcsarnok, művelődési ház széksoroktól megszabadított színházterme stb., és akkor ott, egy helyen, koncentráltan lehet bemutatni és eladni azt, amit az erre az alkalomra összeszövetkezett műkereskedők a közönségnek szánnak.

Ez azonban még a távoli és homályos jövő. A közeli és kevéssé fényes jelen úgy néz ki, hogy hó elején megtartották a pécsi vásárt, szombatonként érdemes volt kinézni az Ecserire, szombat-vasárnap a Petőfi Csarnokba, és bármikor minden műkereskedőhöz, vagy a BÁV boltjaiba. Ha tehát valakinek van elképzelése, hogy mit szeretne venni magának vagy szeretteinek karácsonyra, akkor meglehetősen időrabló módon végigjárhatja mindazokat a helyeket, amelyek a jó vásár reményével kecsegtetnek.

Ha azonban egyetlen helyre összpontosítva kíváncsi a tárgyakra, amelyek érdeklik, akkor érdemes aukciókra beülni. Már a múlt héten megírtuk, hogy ezen a héten van a hazai téli aukciók csúcsideje. Hétfőn volt a BÁV ékszeraukciója, kedden és szerdán a festményeké, mindez a MOM-kultúrotthonban, a régi, megszokott helyen. A mai napon, pénteken pedig a Műgyűjtők Galériájának téli festményárverése, a Vigadó Galériában. E sorok nyomdába adásakor még nem tudni, hogy mit eredményeztek a festményaukciók (azokról majd a jövő héten adunk beszámolót), arról azonban megbízható értesüléseink vannak, hogy például a Pless & Fox szokásos, november végi ékszeraukcióján a tárgyaknak csak mintegy tizede nem kelt el, és ez a tulajdonosok szerint jó előjel a december 16-ai, karácsonyi ékszeraukciójukhoz.

A BÁV hétfői ékszeraukciója meglehetősen gyengén indult, talán mindenekelőtt azért, mert a pontos kezdés időpontjára még félig sem telt meg a sok száz személyes színházterem, és az első ötven tétel közül harminc nem kelt el, tekintet nélkül az indulási árra, amely lehetett akár ötezer, akár kétszázezer. Később megsokasodtak a vendégek, beindult a licitkedv, és megfordult az arány, igen szép licitálási verseny alakult ki néhány, nem is túlságosan szép vagy értékes tárgyat illetően, de az értékesebb, szebb darabok is jó árakat értek el. Egy fülbevalópár például 50 ezerről 160 ezerre, egy másik 20 ezerről 95 ezerre küszött fel, egy 8,5 ezerre értékelt melltű 42 ezerig meg sem állt, egy 3 ezres 19 ezerért kelt el, ami több mint hatszoros licitárat jelent, pestiesen szólva „nem semmi". Felsőbb kategóriákban természetesen ritkaság az ekkora szorzó, de itt már az is komoly tételnek számít, ha — amint megtörtént — egy 130 ezerre becsült nyaklék a századfordulóról (benne több mint száz, parányi briliánssal, összesen 3,60 karát súlyban) majdnem kétszeres áron, 240 ezerért talált új gazdára. Vagy hogy egy szecessziós női gyűrű 38 ezerről 100 ezerig fel tudjon kúszni, igaz, hogy egy nagy, 0,75 karátos és 12 kicsi, 0,40 karát összsúlyú briliáns ékítette. Ami a festményeket illeti, már a múlt héten megírtuk, hogy a BÁV kollekciója nemcsak a karácsonyi akciós kiállításokhoz képest, de a BÁV mindenkori színvonalához képest is igen jelentősnek mondható. Még a múlt héten hangot adtunk annak a feltételezésünknek, hogy az állami aukciós cég esetleg hosszabb ideje tartogatta ezt az anyagot, és esetleg nem engedett belőle darabokat a nyári árverésre, hogy karácsony előtt annál nagyobbat szóljon az egész. Ezt a gyanúnkat e hét elején elmondtuk Konrád Miklósnak, a BÁV főosztályvezetőjének is, aki válaszként mindössze titokzatosan mosolygott. Az igazi választ természetesen csak az aukció összegezésekor lehet megtudni, nem annyira a nyilatkozatokból akkor már, hanem az eredményből.

De mintha csak tudták volna a Műgyűjtők Galériájában, hogy a BÁV mire készül, ők is meglehetősen jelentős anyagot mutattak be a Kossuth Lajos utcai termükben. Sőt, Pátzay Vilma ügyvezető igazgató határozottan állította, hogy a festők és a művek színvonalának átlagát tekintve az ő anyaguk felülmúlja a BÁV-ét. Az anyag valóban nem mindennapi, akár a külföldi, akár a magyar részleget nézzük, a kikiáltási árak azonban néhol mintha felülmúlnák az optimális induló szintet. Érdekes módon ez volt az érzésünk a legutóbbi, egy héttel ezelőtti, szokásos pénteki árverésen is, mert elég nyilvánvalóan csak a valós értékmegállapítású képek, grafikák keltek el; Scheiber tájképe százötvenezerért nem talált gazdára, Oelmacher Anna egyik szép olajcsendéletéért azonban 5 ezertől 17 ezerig csatáztak a vállalkozó kedvű licitálók. És pontosan itt van elrejtve az aukciók mindenkori lényege: hogy meg kell győzni a képet beadó tulajdonost: ne féljen attól, ha az induló árat alacsonyan határozzák meg, az nem az ő megkárosítása; nem is a festő vagy a kép leminősítésére szolgál, hanem arra, hogy kedvet csináljon a jövendőbeli tulajdonosoknak a licitáláshoz.

Mert végül is mi a fontos? Hogy Poll Hugó pasztellképe 8 ezerért eladatlan (mert így eladhatatlan!) legyen? Vagy az, hogy elindítsák 3 ezerről és rossz esetben akkor is elérheti a 8 ezret, de esetleg a 12-15 ezret is. Ez döntés kérdése. És az üzlet mindig a jó döntés eredménye. A csőd pedig a rossz döntéseké. Legalábbis addig, amíg az árverési törvény nem teszi lehetővé Magyarországon, hogy ha a tárgy nem kap ajánlatot a kikiáltási áron, akkor elindulhassanak a licittel lefelé.

Két éve még a volt NDK-ban nemcsak ez, de a képaukció is elképzelhetetlen lett volna, most pedig, idén már a második festményaukcióját rendezi az egyesült Németország jövendőbeli fővárosában, az egyesült Berlinben a Sotheby's. Ahol is mindenekelőtt német festők képei kerültek kalapács alá, néhány izgalmas menetben. Az árverést a Sotheby's frankfurti igazgatója, Graf Christoph Douglas vezette, akit a magyar műkereskedőknek az a része, amely részt vett a Sotheby's november 5-ei, budapesti egynapos konferenciáján, már jól ismer, hiszen ő nagy sikerű előadást tartott a régi ezüsttárgyakról, amelyeknek európai hírnevű szakértője.

Nos, a mostani, második berlini aukción igen sok mű talált gazdára abban a sávban, amelybe előzetesen várták. A Sotheby's árpolitikája ugyanis az, hogy előre meghatározzák a várható leütési árat (ez mindenekelőtt jó információtömeg és kiváló gyakorlat, meg egy csöpp intuíció eredménye), aztán indulhat a licit. Legutóbb a művek háromnegyede kelt el, nagy részük abban a sávban, ahová várhatóak voltak, s ez az árakat kialakító szakemberek tudását dicséri. Az aukció azonban mindig attól izgalmas, hogy bármikor történhet valami váratlan, mint ahogy most is történt. Nem ment el például két Georg Grosz kép, igaz, a 120—180, illetve a 3—400 ezer márkás kategóriában, két másik viszont a kategória határán belül talált gazdára. Max Slevogt kétszeresen felülmúlta a 10—15 ezres sávot leütéskor két akvarelljével, egy fára festett olajportréja viszont kétszeresen alulmaradt a sáv alsó határán is. DE — és ez a fontos! — elkelt azon az áron, amely akkor és ott reális volt. Márpedig mindig az a reális ár, amit a piac felmutat.

KENESSEI ANDRÁS

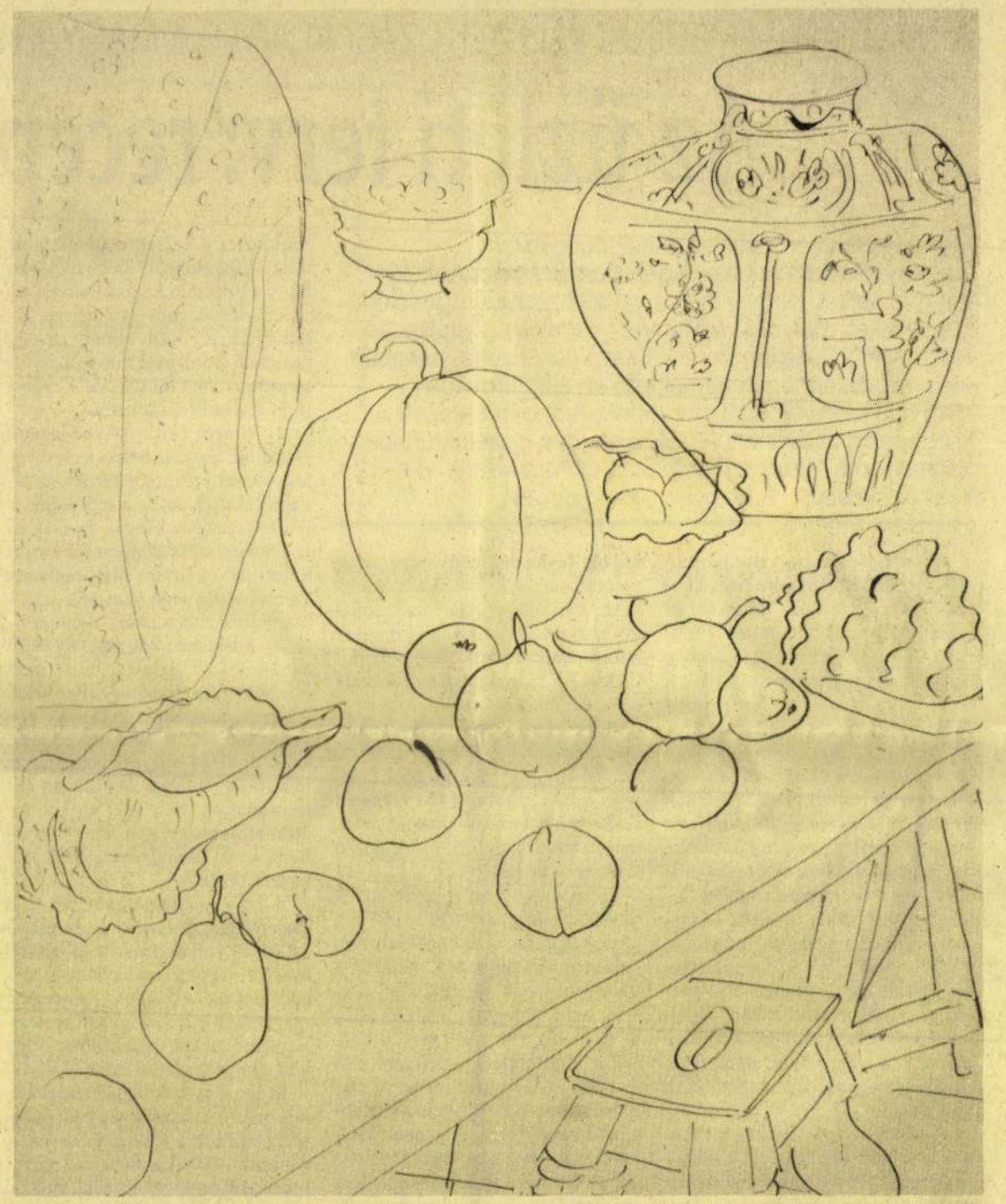

Henri Matisse: Asztali csendélet gyümölcsökkel és vázákkal (1941), ólomvesszőrajz papíron, 52x40 cm, szignált, datált, a Sotheby's monacói aukcióján a 800 000—1 000 000 francia frank sávba várták (kb. 11—15 millió forint). A fotót a Sotheby's budapesti irodájának szívességéből közöljük

Poll Hugó

úrnak

Dalműbarátok

250 l.

Poll Hugó
festő

Vknnikáll. 1943

Velence, pasztell
Velence, pasztell

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Poll Hugó

Lőrd

Szana Szárév

290. l.

Vasárnap

8

Szeplőtelen fog.

Hétfő

9

Fourier Péter

Kedd

10

Melkiades p.

Holdtölte 4 ó. 10 p.

Szerda

11

Protestáns naptár

December

V	8	Mária
H	9	Natália
K	10	Judit
S	11	Árpád
C	12	Gabr.
P	13	Luca
S	14	Szilárd

Ó görög naptár

Nov.-Dec.

V	25	Katalin
H	26	Nikon
K	27	Jakab
S	28	Irenar
C	29	Param.
P	30	Andr.
S	1	Dec.

Izraelita

Poll Hugó
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 9., 6. old.
(Vajda Ernő: Téli tárlat.)

Kalmár

Pall Hugó
festő

Fővárosi Lapok 1895. jun. 6., 1788. old.
(Művészetek. Vit.: Magyar művészek
a két „Salon"-ban.)

Kalmár

Poll Hugó
fordító

Fővárosi Lapok 1900. nov. 29., 9. old.
(K. K.: A nemzeti színház társulata)

Kalmár

Pall Hugó
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 30., 11. sz.
(Művészet. Apróbb művészi hírek.)

Kalmár

Poll Hugo

1867-1931.

Kultais 1940. A gyermek

Bretagne-ban.) Szepin
Vizsga) Mur.

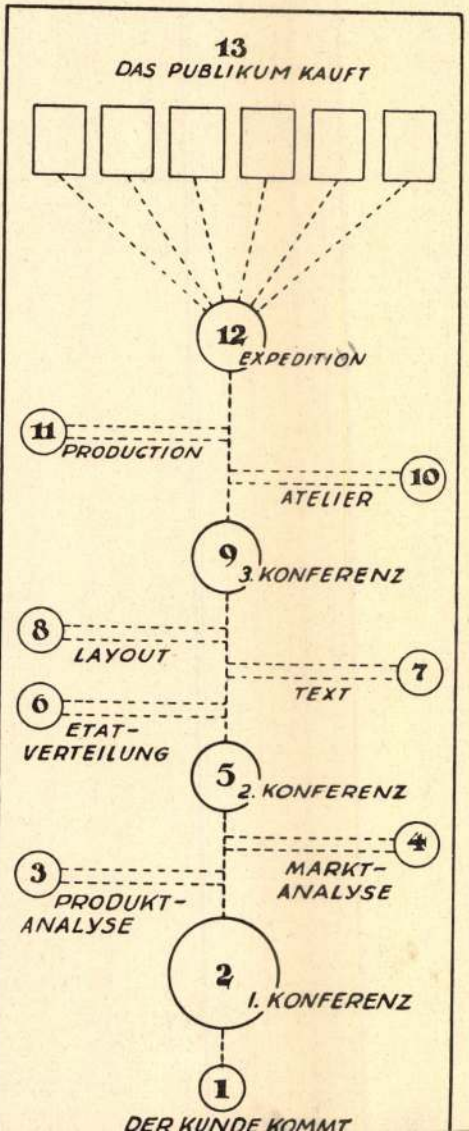
13
DAS PUBLIKUM KAUFT
12
EXPEDITION
11
PRODUCTION
10
ATELIER
9
3. KONFERENZ
8
LAYOUT
7
TEXT
6
ETAT-
VERTEILUNG
5
2. KONFERENZ
4
MARKT-
ANALYSE
3
PRODUKT-
ANALYSE
2
1. KONFERENZ
1
DER KUNDE KOMMT

Pollack Ágoston

pestvidéki építőmester

László

Tanulmányok Bpest I.

77. l. 79. l. 81. l.

83. l. 94. l.

Poll Hugó

Érdekes levél c. képe
repr.
Árverési Csarnok aukció kat.

39 vz. 1927. okt.

316.

kissé göbbra néz. Haja, hosszú bajusza s
szemöldöke s szeme barna. Köntöse vörös-
tyes prémmel díszitett felső ruhája sötétkék.

hodo
riae

mes Kitonitsh de Kostonitza Aetatis
VIII. Christi MDCXVIIII."
8·1: 14·7 cm.
jándeka 1824.

Poll Hugó

PÁLYÁZATOK. DIJAK.

Poll. A berlini Staatsanzeiger jelenti: a nagy berlini műkiállitás alkalmából Poll Hugó budapesti festő a kis-arany-művész érmet kapta.

Művészeti Krónika

1904. okt.-15.

VARGA OSZKÁR: Gyermekfej.

Poll Hugó

Árverési Csarnok aukció kat.

36. sz. 1927 febr.
59. sz. 1927. okt.

z április 24-én. + Huganott 1901 november 15-én.

és a szót a szemközt ülő kalapos
t jobb kezében poharat tart s a ki
balról látható szerzetes és a jobb-
arczú úr. Előttök üveg korsó, két
~~van~~ látható az asztalon. A szerzetes székének
fekete tollazatú szárnyas lóg. A
én ~~látható~~ s a felettök lévő polczon
~~látható~~ yerselhelyezést. Az ablak táblája és az
lól jobbra: „Ernst Zimmermann"

-- Lelt.sz.4539.-- Értéke 3000 K.
ánya 1913 márczius 9-én (631-913).
letéte (1381-913).-- ~~Átvétetett~~
.-- Bejelentetett 1914 márczius

732

Poll Hugó: *Tihany.*

Nemzeti Szalon
1900. tél' kiáll

Poll Hugó

Poll Hugó.

festő

Fővárosi Lapok 1900. ápr. 18., 16. old.
(h. h.: Tavaszi kiállítás.)

Kalmár

Poll Hugó
festő

Fővárosi Lapok 1896. máj. 18., 1-2. old.
(Szana Tamás: A műcsarnokból.)

Kalmár

9. POLL HUGÓ: Falu vége (pasztell). Ára 200 frt.
10. „ „ Tihanyi kolostor (pasztell). Ára 300 frt.
11. „ „ Esti hangulat (pasztell). Ára 250 frt.
12. „ „ Tájkép (pasztell). Ára 250 frt.

Nemzeti Szalon
1900. téli kiáll.

A KÉPEK SORRENDJE

18. POLL HUGÓ: Tanulmányfej (pasztell.) Ára 80 kor.

68. POLL HUGÓ: La creuse (pasztell). Ára 500 kor.

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

Poll Hugó

Poll Hugó

A következő művészek a Képzőművészeti Társulat őszi tárlatán a Műcsarnokban mutatták be műveiket.
Glatter Gyula: női arcképe "a régi routinier jó munkája"
Bosznay István: a magyar tájképeknek finom érzésü mestere,
Udvary Pál: "atyjának, Gézának széles, összefoglaló modorát még jobban egyszerüsiti, de fiatalos hevében még sokszor tulzásba esik."
Poll Hugó: a pasztellnek gyakorlott munkása, "Őszi táj"-a mesterségbelileg tökéletes,-irja fenti cimü kritikájában Mátrai Vilmos.
A kiállitást ismertető beszámolóban szereplő teljes művésznévsort lásd: Knopp Imre nevénél.

Élet, Bp. 1922. nov. 12. XIII. évf. 23. sz. 557-558. lap.

Poll Hugó

Kukán, Mihalovits, Merész, Knopp Imre, Kövér, Szabó Béla, Tornai müvészeket a figurális képek mestereiként emliti dr. Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60 éve a Műcsarnokban" c. kritikájában a jubiláris tárlatról. A legszebb tájképek festői: Kárpáthy, Major, Bosznay, Nádler, Ujváry, Székely, Mendlik, Ölgyay. Poll Hugó pasztelljeit külön kiemeli, melyek „első klasszist képviselnek."
A sok tehetség közül a legkiválóbbak: Karlovszky, Balló, Stetka, Kunwald.
Az arcképfestők között Karlovszky Bertalant tartja a nagyok legnagyobbikának.

Élet, Bp. 1922. május 28. XIII. évf.
11. sz. 269-270. lap.

A teljes müvésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

Poll Hugóné

Márton Ferenc, Haranghy Jenő, Conrád Gyula és Baransky László a grafikusok között elsőrangu müveket mutatott be,-irja dr. Szemess Miklós: "A Képzőmüvészeti Társulat 60 éve a Mücsarnokban" c. kritikájában a jubiláris tárlaton résztvevő müvészekről.
Csendélet-festményekkel tüntek fel: Poll Hugóné, Bükkerti Mariska, Romek, Jávor Pál és a kiváló Pentelei Molnár János.
A magyar stilussal kisérletező Lechner Jenő és Lechner Lóránd, valamint Hikisch Rezső és Lux Kálmán épitészek figyelemreméltó müveket mutattak be.
A fenti c. kritikában szereplő teljes müvésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.
Élet, Bp. 1922. május 28. XIII. évf. 11. sz. 269-270

Poll Hugó MDK

Hazatérés bucsuról, repr.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Poll Hugó

MDK

Esthangulat, pasztell

Egy párisi kuruzsló, olf.

Estefelp, pasztell

Mocsaras táj, olf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Poll Hugó MDK

Balatoni részletek, pasztellek

Műcsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

Poll Hugó MDK

Vizsga, repr.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Utolsó napsugarak, pasztell

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Poll Hugó

Egyike azoknak, akik megalakitottak a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületét.

Cikk: Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesulete.

Művészet, 1910. 222.lap

Poll Hugó MDK

Felsőlövői patak, pasztell

Nyári felhők, Balaton, pasztell

Hazatérés a Balatonról, pasztell

Partszakadék Kenese mellett, pasztell

Mücsarnok 1905/6. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Paraszthház, pasztell

Szélcsend a Balatonon, pasztell

Kossuth liget Kenesén, pasztell

Kukorica kapálók, pasztell

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Naplemente, pasztell

Alkonyat, pasztell

Homokpart, pasztell

Pönkösd reggelén, pasztell

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Estefelé, pasztell

Borus idő a Balatonon, pasztell

Szeles idő a Balatonon, pasztell

Két modell, pasztell

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Hazafelé, pasztell

Holdfeljötte, pasztell

Mosó parasztasszony, pasztell

Olvasó nő, pasztell

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

A falu öregjei, olf.

Esthangulat, pasztell

Táj, pasztell

Templom és romok Szigligeten, pasztell

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Bucsuról hazajövet, tanulmány, pasztell

Fák, pastell

Szigliget, esthangulat, pasztell

Szigligeti házak, pasztell

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Basárnapi összejövetel, repr.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Bucsuról hazajövet, tanulmány, pasztell

Szigliget nyugoti oldala, pasztell

Kápolna dombon, pasztell

Badacsonyi hegycsoport, pasztell

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

A szégyenlős szerelmes, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Poll Hugó MDK

Részlet a győrki határról, pasztell

Balaton, pasztell

A szigligeti erdő széle, pasztell

Ebédet vivő leány, pasztell

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Keritésnél, pasztell

Mücsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Poll Hugó MDK

Öreg asszony piacon, pasztell

Mücsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Poll Hugó

Székelly Bertalan képei a Nemzeti Szalonban. Vas. Ujs. 1900. 11. sz. 171-172.l.

Pogl Hugó

MTK

Plage, repr.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Dömösi átkelés, pasztell

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Poll Hugó

MDK

Iszapos parton, pasztell

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Felhős naplemente, pasztell

Műcsarnok 1913-14 téli kiállítás

Poll Hugó MDK

Sziklás part, pasztell

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Crevettes halászok, pasztell

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Poll Hugo

Crevettes Ballaroc, paarbell

MDK

Poll Hugó

Paszteljeivel szerepelt a Műcsarnok tav.tárlatán.

Képzőművészet, 1931. 41.sz. 140.l.

Poll Hugó

MDK

Viz játéka, pasztell

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Poll Hugó

MDK

Crevettes halászök, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállítás

MDK

Poll Hugó

A Képzőm. Társ. közgyülése. Müvészet 1911. 164.l.

MDK

Poll Hugó

Az ezévi veneziai kiállitás. Müvészet 1912. 41o.1.

MDK

Poll Hugó

Reggel, repr.

Mücsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat.

MDK

Poll Hugó

Halpiac Bretagneban, repr.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat.

Poll Hugó

Naplemente, pasztell

Virágos rét az Equiben-i partokon, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Poll Hugó

MDK

Plage, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Poll Hugó

Lovranai temető, repr.

GerLonModfest. 61.l.

Poll Hugó MDK

Bucsu, pasztell

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Poll Hugó

MDK

Dömös, pasztell

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Fák és bokrok, pasztell

Kertben, pasztell

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Poll Hugó

Rózsák, pasztell

Varró asszonyok, pasztell

Ruhamosás, pasztell

Felső-lövői patak, pasztell

Magyarnok 1904-5. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Kukoricakapálók, repr.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Bükkfa, pasztell

Sazlonak vára délről, pasztell

Duna, pastell

Patak, pastell

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Felsőlövői patak, repr.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Poll Hugó MDK

Dömösi utca, pasztell

Utcarészlet, pasztell

Litánia után, pasztell

Cigányok háza Dömösön, pasztell

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Szalonak vára, pasztell

Fürdés után, pasztell

Villámosi patak, pasztell

Táj Villámosnál, pasztell

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Malompatakvölgy.Dömös, pasztell

Fürdőszobában, pasztell

Zivatarfelhők, pasztell

Károlyakna.Salgótarján, pasztell

Mücsarnok 19o5. tavaszi nemzetközi kiáll.

Poll Hugó MDK

Szalonak vára, pasztell

Felső-Lövői patak, pasztell

Szalonak vára délről, pasztell

Holdvilág, pasztell

Műcsarnok 1905. Tavaszi nemzetközi kiáll.

Poll Hugó MDK

Fürdés után, repr.

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Villámosi völgy, pasztell

Borostyánkő, pasztell

Este a Dunán, pasztell

Tanulmány, pasztell

Műcsarnok 1905. Tavaszi nemzetközi kiáll.

Poll Hugó MDK

Libapásztor, repr.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Duna partján, pasztell

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Nyári délután, pasztell

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Poll Hugó

Hazafelé. Pasztell.
Holdfeljötte. "
Mosó parasztasszony. Pasztell.
Olvasó nő. "

Képzőm.Társ. 1905/6. téli kiáll.kat.4.l.

Poll Hugó

MDK

Vén halász,

Műcsarnok 1920-21 téli kiállítás

Poll Hugó

Equinox ár, pasztell

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Poll Hugó

MDK

Szeptemberi reggel, pasztell

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Poll Hugó

MDK

Halak kirakodása, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

MDK

Poll Hugó

Lovranai kikötő, olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900.téli kiáll.tárgym.43.l.

MDK

Pell Hugó, festőm.

648. Alkonyat. Pastell.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. Kat. 8o.l.

MDK

Poll Hugó

"Libapásztor" c. pasztelljével elnyerte Halmos Izor életképdiját a Műcsarnok téli tárlatán.

Cikk: A Műcsarnok ...

Képzőművészet, III.évf. 17.sz. 56.lap

MDK

Poll Hugó, festőm.

245. Portrait. Olf. Nagt.

Műcsarnok. 1900. Tav.kiáll. Kat. 39.1.

Poll Hugó MDK

Salgótarjáni bányavidék, repr.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Poll Hugó

MDK

Cigányutca, pasztell

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Poll Hugó NDK

Alkonyat, pasztell

Zagyva, pasztell

Műcsarnok 19[illegible]. tavaszi kiáll.

Poll Hugó MDK

Kis Tarján, pasztell

Száraz bokor, pasztell

Falurészlet, pasztell

Reggeli köd, pasztell

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Poll Hugó MDK

Harmatos táj, pasztell

Száraz fa, pasztell

Faluvége, pasztell

Iskolás leányka, pasztell

Műcsarnok 19o4. tavaszi kiáll.

MDK

Poll Hugó

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat választmányának művésztagjai 1909-ben.

MDK

Poll Hugó, festőm.

Viszontlátás. Olf.

Mücs. - OMKT. Tavaszi kiáll. 19oo. Kat. 3o.1.

MDK

Poll Hugó, festőm.

Portrait. Olf.

Mücs.-OMKT- Tavaszi kiállitás. 1900. Kat. 39.1.

Poll Hugó

MDK

Lagunai halász, repr.

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Rajzok

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Rakadóparton, pasztell

Kenesei domb, pasztell

Holdfény, olaf.

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Ponte del Vena, pasztell

Kossuth liget Kenesén, pasztell

A Duna Szob mellett, olf.

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Osteria, pasztell

Chioggia, pasztell

Tanulmányfej, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Erdőrészlet, olf.

Szél bácsi, pasztell

Luganói tó, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Vitorlák, pasztell

Fiumei kikötő, olf.

Akttanulmány, pasztell

Hálókötő leány, pasztell

Mücsarnok 19o7. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Hajók a kikötőben, pasztell

Óbuda, olf.

Koldus asszony, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Est a luganói tavon, pasztell

Naplemente után, pasztell

Duna a Margithidnál, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Hagyma-fonók, pasztell

Budapest a Gellérthegyről, pasztell

Esthangulat, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Hajnalkor, pasztell

Sottomarina, pasztell

Malompatak-völgy, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Nyári délután, repr.

Halászbárkák, repr.

Hazatérő bárka, repr.

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Hálókötő leány, repr.

Öregek, repr.

Kukoricakapálók, repr.

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó

MDK

Dagadó vitorlák, repr.

Sötét hangulat, repr.

Canale Lombardo, repr.

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Chioggiai házak, repr.

Szélcsend, repr.

Chioggiai burgonyakereskedők, repr.

Olajfák a luganói tavon, repr.

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Mariska, pasztell

Canale St. Domenico, pasztell

Hazatérés a halászatról, pasztell

Elszáradt fa, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Piave völgye /Belluno/, pasztell

Kora reggel a bellunói völgyben, pasztell

Villámos, pasztell

Vizimalom, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Zöldségpiac, pasztell

Hajóácstelepen, pasztell

Chioggiai burgonyakereskedők, pasztell

Káposztaszállitó hajók, /Chioggia/, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Duna partján, pasztell

Halásztanyák Pellestrinában, pasztell

Piave medre /Belluno/, pasztell

Felvonó a Károlyaknában, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

MDK

Poll Hugó

Margit-hid, pasztell

Calle dei Formenti, pasztell

Esős hangulat a Lagunán, pasztell

Ponte St. Maria, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Fürdőben, pasztell

Holdfeljötte a Balatonon, pasztell

Chioggiai házak, pasztell

Villamoson, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó

MDK

Sötét hangulat, pasztell

Esthangulat az Adrián, pasztell

Kenese vidékéről, pasztell

Dagadó vitorlák, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Chioggiai halászleány, pasztell

Hazatérő bárka, pasztell

Rocca di Gandria, pasztell

Nyári felhők, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Calle Felice Cavalotti, pasztell

Tanulmány a Körmenet-hez, olf.

Bárkajavitó mühely, pasztell

Két modell, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Gandria, pasztell

Történelmi csarnok, pasztell

Vihar után /Balaton/, ollf.

Olajfák a luganói tavon, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Homokpart, pasztell

Részlet a Canale Lombardóról, pasztell

Vizimalom fölött, pasztell

Tavasz, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll

Poll Hugó MDK

Fürdő gyermekek, repr.

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Cigányutca Salgótarjánba, pasztell

Alkonyat, pasztell

Temető, pasztell

Parasztbál, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Délutáni hangulat, pasztell

Homokpart Kenesénél, pasztell

Ujpesti rakpart, pasztell

Körmenet, olf.

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Villámosi völgy, pasztell

Vasut mentén, pasztell

Faluvége, pasztell

Ponte del Piave, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Gellérhegyi viskók, pasztell

Dinnyepiac Sottomarinában, pasztell

Folyóparján, pasztell

Piave folyó, pasztell
Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Hazatérő mosónő, pasztell

Kukoricakapálók, pasztell

Evező halász, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Libák, pasztell

Száraz folyómáder, pasztell

Eső után, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Hajók a rakodóparton, pasztell

Karancs, pasztell

Salgótarjáni bányavidék, pasztell

Részlet Bellunóból, pasztell

Micsarnok 1907. Poll Hugó kiáll

Poll Hugó MDK

Nyári zivataros felhők, pasztell

Halászbárkák, pasztell

Kikötőben, pasztell

Olasz utca, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll

Poll Hugó MDK

Chioggiai részlet, pasztell

Balatongyöröki paraszt, olf.

Forrásnál, pasztell

Házak és reflexek, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll

Poll Hugó MDK

Mosó asszony a Balatonon, pasztell

Major Slagótarján mellett, pasztell

Házak a viz partján, pasztell

Csendes Balaton, pasztell

Micsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Miatyánk, olf.

Pünkösd reggel, pasztell

Chioggiai hajóhid, pasztell

Erdő széle, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Kerti részlet, pasztell

Kastély bejárata, pasztell

Történelmi csarnok, pasztell

Evező halászók, olf.

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Bosotyánkő völgye, pasztell

Viszontlátás, olf.

Patak partján, pasztell

Vizesés, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Hegyégés a luganói tavon, pasztell

Kenesi part, pasztell

András bácsi, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó

MDK

Utca Chioggiában, pasztell

Szélcsend, pasztell

Régi halászvárosrész, pasztell

Micsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Zánka, olf.

Fürdő előtt, pasztell

Óbudai part, olf.

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Felsölövői patak, pasztell

Szalonkai vár, pasztell

Esti napsugarak, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Öreg paraszt, pasztell

Tájvázlat, olf.

Őszi hangulat, pasztell

Sottoportico, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Felsőlövöldepót.

Poll Hugó MDK

Gellérthegyi ház, pasztell

Vas rnap, pasztell

Hajóhid, pasztell

Oceán, olf.

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Tihanyi kolostor, pasztell

Ingyen kenyér, olf.

Nyugvó bárkák, pasztell

Vitorlás hajó, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Bellano, pasztell

Hajóácstelep, pasztell

Chiesa di St. Antonio, pasztell

Chioggia széle, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

A salgótarjáni völgyből, pasztell

Szeptemberi reggel, pasztell

Apály Malamocconál, pasztell

Chioggiai siktáro, pasztell

Mücsarnok 19o7. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Nyári eső után, pasztell

Földmüvelési muzeum /Városliget/ pasztell

Budapesti elevátor, pasztell

Délutáni szellő a tengeren, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Sottomarina a tenger felől, /Chioggia/, pasztell

Fürdő gyermekek, pasztell

Fácános, pasztell

Trabaccolók a parton, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Öregek, olf.

Nyári délután, pasztell

Akarattyai part, pasztell

Bellunói hid, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Augusztusi délután a Canálison, pasztell

Gabonahajók a Dunán, pasztell

Vasmacskák, pasztell

Károly- akna, pasztell

Mücsarnok 19o7. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Részlet a "Hazatérés a bucsuról" c. képhez, pasztell

Lago di Lugano, pasztell

Templom előtt, olf.

Olajfák, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Hajógyárak, pasztell

Szeptemberi szürkület, pasztell

Pallestrina, pasztell

Piazza delle futte, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Vitorlaszáritás, pasztell

Vázlat, olf.

Szalonkai vár, pasztell

Canale, Vena, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Muranói trabaccolo, pasztell

Chioggiai vitorlások a Canálison, pasztell

Sottoportico degli pescatori, pasztell

Száraz fa, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó

MDK

A Duna ölésnél, pasztell

Libák a Piave partján, pasztell

Campanile Chioggiában, pasztell

Szürkület a Canale Lombardón, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Villámosi Patak, pasztell

Hagymafonók, vázlat, pasztell

Királyi palota a Dunáról, pasztell

Utolsó napsugár, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Ünnepi csend a Canálison, pasztell

Dunakanyarulat Dömösnél, pasztell

Canale Lombardo, pasztell

Hidromok a Piavén, /Belluno/, pasztell

Mücsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Lagunai halász, pasztell

Viz játéka, pasztell

Halászflotta Chioggia előtt, pasztell

Inászói bányavölgy, pasztell

Miesarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Hajóácsmühelyek Chioggiában, pasztell

Esős hangulat a Canálison, pasztell

Borostyánkői várkastély, pasztell

A parton, pasztell

Műcsarnok 1907. Poll Hugó kiáll.

Poll Hugó MDK

Gyártelep, pasztell

Somoskő, pasztell

Salgótarjáni bányavidék, pasztell

Naplemente, pasztell

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Poll Hugó MDK

Libapásztor, pasztell

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Poll Hugó

MDK

Hazafelé, pasztell

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Poll Hugó

Fehér alsószoknya, repr.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll. kat.

Poll Hugó MDK

Simonvölgye,

Kukoricakapálók, pasztell

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Poll Hugó MDK

Öreg házaspár, olf.

Mücsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Poll Hugó

Estefelé. Pasztell.
Borús idő a Balatonon. Pasztell.
Szeles idő a Balatonon. "
Két modell. "

Képzőm.Társ. 1905/6. téli kiáll.kat.44.l.

MDK

Poll Hugó

Paraszthház. Pasztell.
Szélcsend a Balatonon. Pasztell.
Kossuth-liget Kenesén. "
Kukorica kapálók. "

Képzőm.Társ. 1905/6. téli kiáll.kat.44.l.

MDK

Poll Hugó

Naplemente. Pasztell.
Alkonyat. "
Homokpart. "
Pünkösd reggelén. Pasztell.

Képzőm.Társ. 1905/6. téli kiáll.kat.44.l.

MDK

Poll Hugó

Felsőlövői patak. Pasztell.
Nyári felhők. (Balaton) Pasztell.
Hazatérés a Balatonról. "

Képzőm.Társ. 1905/6. téli kiáll.kat.44.l.

MDK

Pell Hugó,festöm.

Lagunai halász. Repr. 188.1.

Hazatérö kucsusok. Repr. 188.1.

Pell Hugó festmányeinek kiállitásából.
Vas. Ujs. 1907. 54.évf. 10.sz. 188.1.

Poll Hugó MDK

Napozás, pasztell

Mücsarnok 1926 téli kiállitás

MDK

Poll Hugó

Jótékonyság. Olajfm.
Uzsonna ideje. "

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. 39.

MDK

Poll Hugó

Alkonyat.Pastell.

KMT 1912/13. téli kiáll. 80.l.

MDK

Poll Hugó pasztellfestő

Poll Hugó pasztellfestő művei, a Műcsarnok 1928-29 évi téli kiállitasan.

Cikk: A képzőművészeti év története.

Pesti Hirlap nagy naptára az 1930 évre. / képpel./ 80.l.

Poll Hugó.festöm. MDK

a KMT a téli tárlatából pótlólag még három uj tárgyat vásárolt meg. /E zzel összesen 15 müvet 37.600 koronáért./

"Rózsák". Pasztell.

Az állam müvásárlása.

Müvészeti Krónika.1905.jan.15. 7.1.

Poll Hugó MDK

Kikötőrészlet, repr.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Tájképfestő, pasztell

Reggeli hangulat, pasztell

Erdőben, pasztell

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Poll Hugó MDK

Fehér alsószoknya, pasztell

Halas kofák, pasztell

Vásár Provenceban, pasztell

Berri tó, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Poll Hugó MDK

Fehér alsószoknya, repr.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

MDK

Poll Hugó, festöm.

is képviselven van müveivel ezen a kiállitáson.

A Nemzeti ~~TÁRLAT~~ Szalon tárlata. 1900.máj.12.
Vas. Ujság.1900.47.évf. 20.sz. 331.l.

Poll Hugó

MDK

Pirosruhás leánykák, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Pohl Hugó

MDK

A Duna Dömösnél, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Poll Hugó MDK

Taligás fiu, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Poll Hugó

MDK

Naplemente, pasztell

Virágos rét, pasztell

Esthangulat, pasztell

Lehajló ágak, pasztell

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Poll Hugó MDK

Tartanes, pasztell

Jonquiere, pasztell

Berri tó, pasztell

Kikötőrészlet, pasztell

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Poll Hugó

MDK

Sátor előtt, pasztell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Poll Hugó MDK

Nyári délután, pasztell

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Poll Hugó MDK

Hajógyártelep, repr.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

Részlet Martiguesból, pasztell

Berri tó reggel, psztell

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Poll Hugó

A képzőművészeti év története. P.H. 1930 évi naptára. 80.l.

MDK

Poll Hugó

Lovranai temető, repr.

GerLonModfest. 61.l.

MDK

Poll Hugó

Vasárnapi Ujság 1907. 54. évf. 887.l.

Poll Hugó MDK

Fenyőfák, pasztell

Breton vásár, pasztell

Műcsarnok 1910. Vándorkiállítás

Poll Hugó

MDK

Vásár, pasztell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Pell Hugó

Viszontlátás, repr.

Képek a tavaszi kiállitásból. Vasárnapi Ujság 1900. 17. sz. 269,271.l.

MDK

Poll Hugó, festöm.

müve által kitünöen van képviselve a tavaszi tárlaton.

K-n Ö-n: Tavaszi tárlat a Mücsarnokban.
Vas.Ujs.1909.56.évf.15.sz.ápr.11. 286.l.

MDK

Poll Hugó, festöm.

imponáló P.H. biztos tudása, aktjain és
szines népviseletü alakjain a fény rezgö reflexeit
mesteri kézzel helyezi el. /Magyar pavillon/.

Arduino Colasanti: A tizedik nemzetk.kiállitás
Velencében.
Müvészet.1912. 277.l.

MDK

Poll Hugó, festöm.

"Hazatérés a bucsuról" c.képe egyik kiváló darabja ennek a kiállitásnak s dijazásban is részesült. Énekelö leányok, asszonyok csoportja érdekesen jellemzetes darabja a magyar népéletnek s olyan szinskálát mutat, a minöre nem mindig találunk az ujabb festö-generáció tagjainál.

Repr. 3o4.1.

Mücsarnok.

Tavaszi nemzetk.kiáll.
Vas.Ujs. 1903. 5o.évf.49.sz. 3o3-3o4.1.

MDK

Poll Hugó

Rőzsét vivő leány, paszt.

Tájkép, paszt.

Ernst Muzeum aukciói XXVII. 63.l.

MTK

Poll Hugó, festőm.

A pasztell klasszikus értője. Egész sajátos technikája van. Kövér, dus felrakású pasztelljeinek tiszta olajhatásuk van.
Kis pasztell gyüjteményével szerepel.

Chroniqueur:
Mücsarhok. - Téli tárlat.

Képzőmüvészet. IV.évf. 26.sz. 28.l.

MDK

Poll Hugó

A műcsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897. 827-828.l.

MDK

Poll Hugó

Száraz bokor, paszt.

Falurészlet, paszt.

Reggeli köd, paszt.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat. 26.l.

MDK

Poll Hugó

A Műcsarnokért. Képzőművészet 1930. 34. sz.
204.l.

MDK

Poll Hugó

Salgótarjáni bányavidék, paszt.

Naplemente, paszt.

Kis Tarján, paszt.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat. 26.1.

MDK

Poll Hugó

Harmatos táj, paszt.

Száraz fa, paszt.

Falu vége, paszt.

Képzőm. Társ. 19o4. tav. kiáll. kat. 26.l.

MDK

Poll Hugó

Hazafelé. Pastell.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiall. kat. 37. l.

MDK

Poll Hugó

Iskolás leányka, paszt.

Gyártelep, paszt.

Somoskő, paszt.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat. 26.l.

Poll Hugó

MDK

Kagylógzedés, pasztell

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Poll Hugó

Tavasz, olf.

Micsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Poll Hugó

Alkonyat, paszt.

Zagyva, paszt.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat. 26.1.

MDK

Poll Hugó

Viszontlátás

Képek a tavaszi kiállitásból. Vas. Ujs. 269.l.

MDK

Poll Hugó

Miatyánk ki vagy a mennyekben... repr.

Uj Idők 1899. V. l.sz.

MDK

Poll Hugó

Viszontlátás, repr.

Vas.Ujs. 1900. 271.l.

MDK

Poll Hugó

"Mi atyánk, ki vagy a mennyekben",repr.

Vasárnapi Ujság 1898. 45. évf. 51.sz.
888.l.

MDK

Poll Hugó, festöm.
1867-1931.

Leányka kosárkával. Pasztell. J.l.
j.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 64.l.

MDK

Poll Hugó, festőm.

Holland halászok. Pasztell.
50x33. J.l.j.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz.55.szám. 31.l.

MDK

Poll Hugó

Lagunai halász, repr.

Hazatérő bucsusok, repr.

Vas. Ujs. 1907. 54.évf. 1o.sz.

188.1.

MDK

Poll Hugó

Libapásztorlányka, repr.

KMTárs 1928/29 téli kiáll.

MDK

Poll Hugó

Fürdés után, repr.

Mücsarnok 1904/5 téli kiáll.

MDK

Poll Hugó

Keresztvetés, repr.

Képzőm. Társ. 1897/98 téli kiáll. tárgym.

MDK

Poll Hugó

Vasárnapi összejövetel, repr.

Vasárnapi Ujság 1902. 47.sz.

MDK

Poll Hugó

Parasztbál, repr.

Lyka K.: Téli tárlat 1900-1901. Bpest,1901.
25.1.

Poll Hugó, festöm.

1909. A Lipótv. Kaszinó 500 koronás pasztell díja: Sátor elött.

1903. 400 koronás társulati díj: Hazatérés a bucsuról.

OMKT- Vándorkiállitások. 1910 szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Sárospatak, Debrecen, Gyön-
Kat. 68.1. gyös.

MDK

Poll Hugó, festöm.

Itt szerepelt:

Fenyőfák. Pastel. Repr.
Breton vásár. "

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Debrecen, Gyöngyös, S.a.ujhely.
Kat. 82.l.

MDK

Poll Hugó

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.1903/4.évi téli kiállitásán Balatoń, pasztell, vevője dr.Dolosfy Ferenc, Bp.
Zánki templom, pasztell, vevője Goldschlager Samu, Bp.

Művészet, 1904. 214.l.

MDK

Poll Hugó

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.1903/4.évi téli kiállitásán Tavaszi hangulat c.pasztell, vevője Forster Gyula, Bp.
Mocsaras táj, c. pasztell, vevője Berzeviszy Albert, Bp.

Művészet, 1904. 214.l.

MDK

Poll H.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ. 1903/4.évi téli kiállításán Falurészlet c. olajfm. vevője Szemlér M. Bp.

Művészet, 1904. 214.l.

MDK

Poll Hugó

Az Orsz.Magy.Képzőm.Tars. tav.tarlatán a 4000 koronás társulati dijat Poll Hugó kapta "Hazatérés a bucsúról" c. pasztellképére.

Művészet, 1903. 207.l.

MDK

Poll Hugó

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.1903/4.évi téli kiállításán Lucerna c. pasztelljét megvásárolta Schickedanz Albert Bp.

Művészet, 1904. 213.l.

MDK

Poll Hugó

Művészet 1918. 14.1.

MDK

Poll Hugó

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.1903/4.évi téli kiállitásán az állam megvásárolta Vizsga c. pasztelljét.

Művészet, 1904. 213.l.

Poll Hugó MDK

Az Aare, pasztell

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Poll Hugó MDK

La Manche, pasztell

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

MDK

Poll Hugó

Tengerparti képeivel szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán.

Cikk: A Műcsarnokban.

Élet, 1921.nov.20.XII.évf.4.sz. 92.l.

MDK

Poll Hugó

Művei a téli tárlaton.

Meller Simon: A téli tárlat.

Budapesti Szemle, 1904.jan.sz. 131-136. l.

MDK

Poll Hugó

Kikötő-részlet, paszt.

Nyári felhők, paszt.

A Conorneaui templom mögött, paszt.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 38.1.

MDK

Poll Hugó

Magas parton, repr.

KMTárs 1929/30 téli kiáll. kat.

MDK

Poll Hugó

Fehér alsószoknya, repr.

Képzőm. Társ. jub. kiáll. 1911/12.

MDK

Poll Hugó

Reggel, repr.

Mücsarnok 1930/31 jub. kiáll.

Poll Hugó MDK

Rendez-vous, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Poll Hugó

Két breton lány./ Tanulmány./ Pastel.
Le passage Concarneauban. Pastel.
Tarló. Pastel.
Nyirfák. Pastel.

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 40. l.

MDK

Poll Hugó /1867-1931/

Tájkép.Pasztell.

Árverési Közlöny.94.aukció. 36.1.

MDK

Poll Hugó

Biró háza.Pastel.
Ősszel.Pastel.

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat.40.l.

MDK

Poll Hugó

Tonhalak kirakodása.Pastel.
Kisoroszi szigetorrban.Pastel.
Breton vásár.Pastel.
Nyilasban.Pastel.

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat.40.1.

MDK

Poll Hugó

Vörös hangulat.Pastel.
Sárga hangulat. "
Pipacsok. "

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat.39.l.

MDK

Poll Hugó

Parasztgyerek.Pastel.
Kisoroszi határban.Pastel.
Halászbárka. Pastel.

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat.39.1.

Poll Hugó MDK

Mi atyánk ki vagy a mennyekben, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Ebéd után, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Poll Hugó /1867-1931/

Parasztleány. Fasztell. 48x28./Jelz./

Árverési Közlöny, 1936. febr. 1. rendk. sz. 22. l.

MDK

Poll Hugó

Crevettes halászok, repr.

Mücsarnok 1913/14 téli kiáll.

MDK

Poll Hugó

Felsőlövői patak, repr.

Műcsarnok 1905. tav. nemzetk. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Vasárnapi összejövetel, repr.

Mücsarnok 1902/3 téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Mise után, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Poll Hugó, festőm.

126. Breton vásár. nepr.

Műcsarnok, 1909/10. téli tárlat. Kh.

Poll Hugó MDK

Mise után, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Poll Hugó

Lyka K.: Művészeti élet és irodalom. Magyar Művészet 1929. 637.l.

MDK

Poll Hugó

Tonhalászhajók, repr.

Mücsarnok 1908. tav. kiáll. kat.

Poll Hugó

MDK

A boulognei kikötő bejárata

Az Aare partja Aarau-nál /Svájc/

Dinaparti piac

Virágzó almafák /Angers/

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

Estszürkület

Szeptemberi reggel

Internáltak Angersben, olf.

Piaci jelenet, /Les Martiques/

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

Apálykor

Boulognei kikötő

Halkirakodás Boulogneban, olf.

Mosónők a dömösi parton

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

Apálykor

Boulognei kikötő

Halkirakodás "oulogneban, olf.

Mosónők a dömösi parton

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállítások

Poll Hugó

MDK

Internált anyák /Mongazon/, olf.

Boulognei halászgőzösök

Nyári délután

Hajóépitő telep

Október végén

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

Fenyőfák /Angers/

Kilátás ablakomból /Angers/

A Duna Dömösnél

Esthangulat a Dunán

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

Les Martigues-i tartánne-ok

Cséplés

Nap-éj egyenáradat /Equihen/

Bucsu Dömösön, vázlat

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Pohl Hugó

MDK

Etang de Berr

A Duna Kisoroszinál

Naplemente

Ősz a parkban

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó

MDK

A Rácváros Budapest

P.H. urnő arcképe

Ambleteusei major

Dömösi rét

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó

MDK

Ziva-taros hangulat Aaraunál /Svájc/

A tenger Boulegne-nál

Esti felhők

Dunabogdány

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállítások

Poll Hugó MDK

Salgótarjáni hegyoldal

A kisoroszi parton

Salgótarján vidéke

Tájképfestő, olf.

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállítások

Poll Hugó MDK

szines rajzok, vázlatok

Leányfej

Hálókészitők

Ebédelő internált Angersben

Két tanulmányfej

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

MDK

Poll Hugó MDK

színes rajzok, vázlatok

Boulognei hajókalauz

Francia leány

Notre Dame

Halászasszony

Mlcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó **MDK**

szines rajzok, vázlatok

Háborus hirek

Boulognei halász

Halászass ony Ëquihen-ben

Varró parasztasszony

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó **MDK**

szines rajzok, vázlatok

Női tanulmányfej

Internált magyar Angersben

Internált dalmát Angersben

Internált erdélyi szász Angersben

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó **MDK**

szines rajzok, vázlatok

Halászleány gyászban

Vöröshaju gyerek

Szomszédok

Öreg halász

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó

Halászházak Equihen-ben

Dömösi parasztleány

Gesztenyefák ősszel

Szeptemberi hangulat

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállítások

Poll Hugó

MDK

Esthangulat

Halszállitás Páris felé

Sziklás part

Le Passage

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

Dunaparti gyümölcspiac

Vadkörtefa ősszel

Bpulegnei plage

Borozó halász

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

A dömösi erdő

Halászcsónakok

Internált német anya

Krutsay Ferenc tájképet fest /Dömös/

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó

Fatanulmány

Vásár Bretagne-ban

Halászbárkák

Parkrészlet

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállítások

Poll Hugó MDK

szines rajzok, vázlatok

Szőke leányfej

Piac Les Martiguesben

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

MDK

Poll Hugó festőm.

Lagunai halász. Repr.

Hazatérő bucsusok. "

Poll Hugó képkiállitása.
Vas.Ujs. 1907. 54.évf. 10.sz. 188.l.

Poll Hugó, festőm.

Az érzéseknek művészi megnyilatkozása talán csak pasztellben élethü. Poll Hugó anyagismerete és technikája festő anyagában ezekhez mérten tökéletes.- Lehet, h. a modern érzés Poll természetimádását akadémikusnak tartja, - de ahogy ő a legbonyolultabban jelentkező érzést minél egyszerübben ir tudja fejezni, ő talán modernebb minden ujitónál.

Boross Mihály: A Mücsarnok téli tárlatáról.
Képzömüvészet. 1929. 16.sz. 23.l.

Poll Hugó **MDK**

szhes rajzok, vázlatok

Leves

[r]estő nő

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállítások

MDK

Pelli Hugó, festöm.

86. Urnapja. Olf.

Képzöm. Társ. 1901-2 téli kiáll. Kat. 29.1.

Poll Hugó MDK

szines rajzok, vázlatok

Pihenő leányok

Gyerkek szélben

Halászgyerekek

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

Pastelek

Dömösi Dunaparton

Les Martigues látképe

Duna a parlamenttel

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

Pastelek

Az internáltak parkjában

Tájképfestő

Boulognei halász

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó

MDK

Poll Hugó MDK

Pastelek

Halászleányka

Októberi nap

Füzfák a Duna mellett

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállítások

Poll Hugó **MDK**

Pastelek

A dömösi erdő tisztása

La ville close

Az Aare folyó

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállítások

Poll Hugó MDK

pastellek

Naplemente

Halászházak

Dagály a tengeren

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó MDK

Hajók a boulognei kikötőben

Almafa Dömösön

Port Loubet

Le Portel-i halász

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

MDK

Poll Hugó MDK

Billet d'Amour

Moló Boulogneban

Hazatérés /Dömös/

Naplemente a Dunán

Mücsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó

MDK

Fürdő gyerekek

Erdő széle

Iszapos parton

Utolsó napsugár

Műcsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó

MDK

Naplemente Hardelot mellett

Vitorlás bárka

Dömösi strandfürdő

Halpiac /Port Bouc/.

Micsarnok 1923 hagyatéki kiállitások

Poll Hugó

MDK

Kukoricakapálás, pasztell

Műcsarnok 1924 február-március

Poll Hugó MDK

A vadálló kövek, pasztell

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Poll Hugó

MDK

Nyári reggel, pasztell

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Poll Hug- MDK

Virághintő leánykák Urnapján, pasztell

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Toll Hug-

MDK

Poll Hugó

Halpiac Bretagneban, repr.

Mücsarnok 1908/9 téli nemzetk. kiáll.

Poll Hugó MDK

Tengerparton, pasztell

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Szőlőkertben, pasztell

Műcsarnok 1893/94 téli kiáll.

Poll Hugó

MDK

A réten, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Poll Hugó

MDK

Rendes-vous, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Poll Hugó, festőm.
1867-1931

Kikötőrészlet vitorlásokkal. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937 4.rk.sz. 32.l.

Poll Hugó

MDK

Bretagnei udvar, olf.

Műcsarnok 1890. téli kiáll.

Poll Hugó

MDK

Vamille B. urnő arcképe, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Poll Hugó MDK

Szélcsend, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Poll Hugó

Portrait, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Poll Hugó

MDK

Viszontlátás, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Poll Hugó MDK

Szt. István előestéje, olf.

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Portrait, pastel

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Lovranai kikötő, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Poll Hugo MDK

Temető, pastell

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Parasztból, pastell

Műcsarnok 1900/1901, téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Pihenő aratók, pastell

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Poll Hugó MDK

Fenyőfák a folyó partján, pasztell

Műcsarnok 1924 február-március

Poll Hugó MDK

Szamárőrző leány, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

MDK

Poll Hugó

Hazatérő bucsusok, rapr., Társulati dij

SzmKT. 5o-155.1.

Poll Hugó MDK

Szélcsend, repr.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Poll Hugó

Parasztbál, repr.

Lyka K.: Táli tárlat 1900-1901.

MDK

Poll Hugó

Kukorica-kapálók, repr.

Képzőm. Társ. 1905/6 téli kiáll. kat.

MDK

Pohl Hugó

festészeti szakbizottság tagja lett

Az Orsz.M.Képzőm.Társ.választmánya... Építő Ipar Építő Művészet 1916.máj.7.
116.l.

MDK

Poll Hugó

Sátor előtt, A Lipótvárosi Kaszinó 500 koronás pasztell-dija

Mücsarnok 1910/11. tav. kiáll. 15.1.

MDK

Poll Hugó

Libapásztor, repr.

Képzőm. Társ. kiáll. kat. 1927. tav. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Halpiac Bretagneban, repr.

Uj Idők 1908. XIV. 49.sz. 481.l.

MDK

Poll Hugó

Parasztudvar, repr.

KMT 1928. tav. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Hazafelé, repr.

KMT 1912/13 téli kiáll.

MDK

Poll Hugó

Salgótarjáni bányavidék, repr.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat.

MDK

Poll Hugó

Urnapja, repr.

Képzőm. Társ. 1901/1902 téli kiáll.

MDK

Poll Hugó

Parasztgyerek, repr.

Vas.Ujs. 1909. 997.1.

MDK

Poll Hugó

Libák, repr.

KMT 1911. tav. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Tonhalászhajók, repr.

Képzőm. Társ. 1908. tav. kiáll. kat.

MDK

Poll Hugó

Hazafelé, repr.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat.

MDK

Poll Hugó

Kikötőrészlet, repr.

Képzőm. Társ. 1910/11 téli kiáll. kat.

MDK

Poll Hugó

Hazatérés bucsuról, repr.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Ingyen kenyér, repr.

Mücsarnok 19o2. tav. nemzetk. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Hajógyár-telep, repr.

Képzőm. Társ. 1910 tav. kiáll. kat.

MDK

Poll Hugó

Breton vásár, repr.

Képzőm. Társ. 1909/1910 téli kiáll. kat.

MDK

Poll Hugó

Vizsga, repr.

KMT 1903/4 téli kiáll.

MDK

Poll Hugó

Napozók, repr.

Képzőművészet 1929. 17.sz.

MDK

Poll Hugó /1867-1931/

Kikötő, paszt.

Hajnal a kikötőben, paszt.

Vitorlások, paszt.

Árverési Csarnok aukciói kat. 1934. szept.
54.l.

M.D.K.

Poll Hugó

Kollektiv kiállitása két termet tölt meg a Mücsarnok őszi tárlatán,- irja a beszámoló.

Őszi tárlat a Mücsarnokban c.
Szinházi Elet. Bp. 1923. nov. 11-17.
XIII. évf. 46. sz. 29. l.

M.D.K.

Poll

Az Aurora Művészeti Rt. állandó külföldi kiállitásokat rendez magyar mesterek müveiből. Ezeken szerepelnek a művész alkotásai.

Propaganda mesterkiállitások c.
Szinházi Elet. Bp. 1923. dec. 16-22.
XIII. évf. 51. sz. 32. l.

MDK

Poll Hugó

Ger Lon Mod fest.

MDK

Poll Hugó

Le passage, paszt.

Vásáros kocsi, paszt.

Egy sardiniére, paszt.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Poll Hugó

Pihenő aratók, paszt.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 35.l.

Poll Hugó

MDK

Hazafelé, repr.

Műcsarnok 1909. tavasz. kiáll.

MDK

Poll Hugó

Esthengulat, pastell
Egy páriszi kuruzsló, olajf.
Estefelé, pastell
Mocsaras táj, olajf.

KMT 1901. tav. nemzetk. kiáll. 35.1.

MDK

Poll Hugó, festöm.

mint mindig ,ugy most is, jól megfigyelt s gondosan ábrázolt életképet ad a:

"Viszontlátás" c. müvében.

Tavaszi kiállitás a Mücsarnokban.
Vas.Ujs. 1900. 47.évf. 15.sz. 231.l.

Poll Hugó

MDK

Unatkozó internáltak, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Poll Hugó

A Mücsarnok tav. tárlata. Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 79.l.

Poll Hugó

MDK

Halpiac Bretagneban, repr.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Pöl Hugó

MDK

Thunhalászhajók, pasztell

Breton halpiac, pasztell

Fenyőfák, pasztell

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Poll Hugó

A st. louisi világkiállitason ezüstérem kitüntetést kapott.

Művészet, 1904. 406.l.

126 Poll Hugó: Breton vásár.

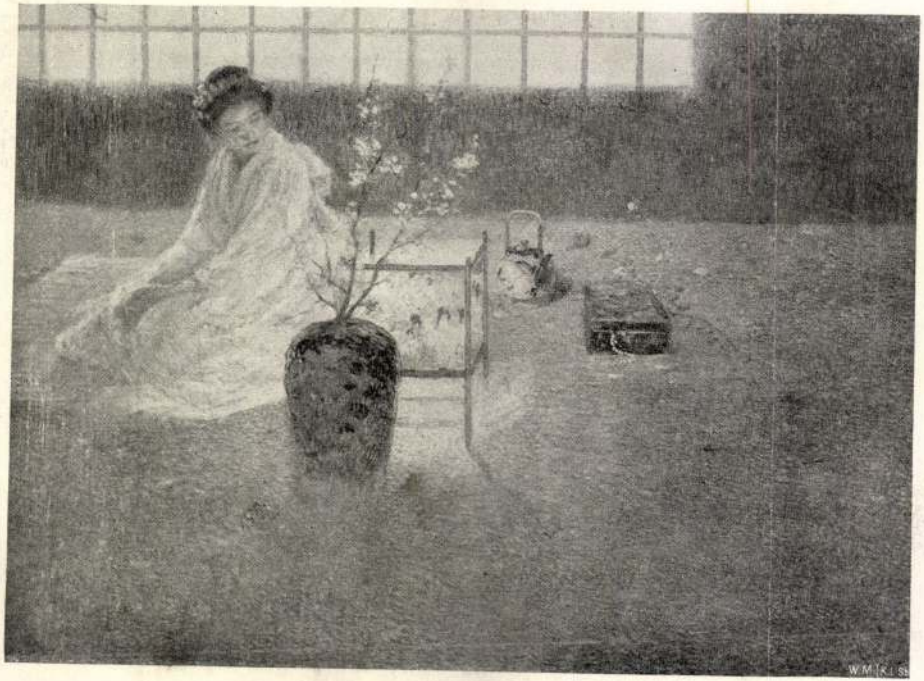

408 Komáromi Kacz Endre: Pillangó-kisasszony.